

Összefoglaló kutatási jelentés

3. Kutatás – A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása

Jelen dokumentum

a KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 azonosító számú

„Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és
hatékonyságának növelése”

című kiemelt projekt keretében készült.

Készítette:

EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

HBH Stratégia és Fejlesztés Kft.

Megbízó:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Dátum:

2022. március 31.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFETKÉTÉS A JÖVŐBE

1 TECHNIKAI FEJEZETEK

1.1 Verziókövetés

Verziószám	Dátum	Megjegyzés
v1.0	2022.03.10.	Belső kutatás módszertani lektorálásra átadva
v1.1	2022.03.12.	NAIH véleményezésre átadva (elemzési fejezete)
v1.2	2022.03.18.	Az Összefoglaló kutatási jelentés teljes változata belső szakmai és nyelvi lektorálásra átadott verziója
v1.3	2022.03.23.	Szakmai lektorálás Nyelvi lektorálás
v1.4_KORR	2022.03.25.	A szakmai és nyelvi lektorálás alapján módosított dokumentum korrektúrák változatban
v1.5	2022.03.25.	A szakmai és nyelvi lektorálás alapján módosított és letisztított dokumentum
v2.0_KORR	2022.03.31.	A NAIH észrevételek alapján módosított dokumentum korrektúrák változatban
v2.1	2022.03.31.	A NAIH észrevételek alapján módosított és letisztított, korrektúra nélküli dokumentum

1.2 Tartalomjegyzék

1	TECHNIKAI FEJEZETEK.....	2
1.1	Verziókövetés	2
1.2	Tartalomjegyzék.....	2
2	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	7
3	BEVEZETÉS.....	10
3.1	A projekt és a Kutatás bemutatása	10
3.2	A kutatások során alkalmazott holisztikus, folyamatszempléltű megközelítés	11
3.3	A kutatás bemutatása, szerepe és célja a projektben	11
3.4	Az Összefoglaló kutatási jelentés célja és szerepe	12
4	KUTATÁSI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA KUTATÁSI MÓDSZEREK SZERINT	13
4.1	A desktop elemzés módszertana és eredményei.....	13
4.1.1	A projekt I. szakmai szakaszában végzett desktop elemzések.....	14
4.1.2	A projekt II. szakmai szakaszában a primer adatfelvételek támogatása érdekében végzett desktop elemzések	14
4.1.3	Információs szabadság a felsőoktatásban desktop elemzés eredményei	14
4.1.3.1	A felsőoktatás intézmények típusai a fenntartói háttér szempontjából.....	15
4.1.3.2	A felsőoktatás intézmények egyes típusainak nyilvánosságát érintő kötelezettségek	16
4.1.3.2.1	A közfeladatot ellátó vagyongazdálkodási alapítvány fenntartásába került intézmények érintettsége és a kapcsolódó dilemmák	16

4.1.3.2.2	A jelenleg is állami költségvetési szervek, valamint a magán- és egyházi fenntartású intézmények érintettségének vizsgálata.....	20
4.1.3.3	A felsőoktatási intézményeket érintő egyéb szektorális közzétételi kötelezettségek	21
4.1.3.4	A felsőoktatási publikálási és nyilvánossági ügyek értékelése a NAIH éves beszámolóiban	21
4.2	A honlapelemzés módszertana és eredményei	22
4.2.1	Módszertani háttér ismertetése – honlapelemzés	22
4.2.2	Kutatási eredmények – honlapelemzés.....	26
4.2.2.1	A honlapelemzés adatfelvételi tapasztalatok alapján korrigált mintája.....	26
4.2.2.2	Célcsoportban vizsgált szervek honlapjainak jellemzői és szolgáltatásai	27
4.2.2.3	A közzététel helye és módja a célcsoportban	30
4.2.2.3.1	A közzététel helye és módja a saját honlapon.....	31
4.2.2.3.2	Közzététel helye és módja más szervezet honlapján	33
4.2.2.3.3	Az Egységes Közadatkereső Rendszer használata a célcsoportban	33
4.2.2.4	A közzététel tartalmi és minőségi szempontjainak értékelése	34
4.2.2.4.1	Átfogó értékelés.....	35
4.2.2.4.2	A három közzétételi blokk teljesítési gyakorlatának összevetése	37
4.2.2.4.3	Közzétételi blokkonkénti értékelés	39
4.2.2.4.4	Közzétételi egységek elemi szintű értékelése	57
4.2.2.5	A részletes honlapelemzés során tapasztaltak összefoglalása	57
4.2.2.5.1	A teljes korrigált minta közzétételi gyakorlatával kapcsolatos tapasztalatok rövid összefoglalása	57
4.2.2.5.2	A fontosabb kulcsszámok a szervezet csoportok szerinti bontásban.....	58
4.2.2.5.3	A részletes elemzés alapján legjobban teljesítőnek értékelt szervezetek	59
4.2.2.5.4	A közzétételi egységek elemi szintű értékelése során észlelt fő problémák és anomáliák.....	60
4.3	A próba adatigénylés módszertana és eredményei	63
4.3.1	Módszertani háttér ismertetése – próba adatigénylés.....	63
4.3.2	Kutatási eredmények – próba adatigénylés	70
4.3.2.1	A próba-adatigénylés elemzésre került végleges mintája.....	71
4.3.2.2	A próba-adatigénylések kézbesítésével kapcsolatos tapasztalatok értékelése.....	72
4.3.2.3	A próba-adatigénylések reakcióinak és teljesülésének kérdésenkénti vizsgálata	73
4.3.2.3.1	Kérdés 1: Az Infotv. 30. § (6) bekezdése szerinti, közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzat kikérése	73
4.3.2.3.2	Kérdés 2: Az Infotv. 35. § (3) bekezdése szerinti, közérdekű adatok elektronikus közzétételére vonatkozó szabályzat kikérése.....	77
4.3.2.3.3	Kérdés 3: Az Infotv. 1. melléklet II. 13. pont szerinti illetékes szervezeti egység neve, elérhetősége, valamint az információs jogokkal foglalkozó személy nevének kikérése.....	81
4.3.2.3.4	Kérdés 4: A szervezet által a 2019. és a 2020. évben ügyvédi, kommunikációs és egyéb tanácsadói tevékenységre megkötött szerződések alábbi adatainak kikérése.....	85
4.3.2.3.5	Kérdés 5: A szervezet első számú vezetőjének 2020-ra vonatkozó éves szinten összesített illetménye, munkabére; rendszeres juttatásai, valamint költségterítésének kikérése	89
4.3.2.3.6	Kérdés 6: Az állami és helyi önkormányzati szervekkel a feladatkörükbe tartozó, jogszabályban meghatározott közszolgáltatásokkal összefüggésben (ideértve az egyetemes szolgáltatásokat is) kötött, hatályban lévő szerződések adatainak kikérése	93
4.3.2.4	A próba-adatigénylések összesített értékelése	97
4.3.2.4.1	A próba-adatigénylés kérdéseinek rangsorolása a tapasztalt nehézségek és a jogszerű teljesítések aránya szerint	98
4.3.2.4.2	Szervezetenkénti teljesítés összesített értékelése	99
4.3.2.4.3	A próba-adatigénylés során az adatigénylői oldalon történt kiegészítő cselekmények és azok hatásának értékelése	103
4.3.2.5	A próba-adatigényléssel kapcsolatos reakciók összesített értékelése, a főbb bizonytalanságok és problémák kiemelése	105
4.3.2.5.1	Az adatigénylések benyújtása során tapasztalt anomáliák.....	105

4.3.2.5.2	A pontosítás kérés ténye és a határidőben való teljesítés összefüggésében tapasztalt anomáliák ...	106
4.3.2.5.3	A hosszabbítási kérési esetek problémái	107
4.3.2.5.4	Költségtérítés megállapítására vonatkozó eseteket összesített értékelése	107
4.3.2.5.5	A hálózatosság terjedelmének és gócpontjainak értékelése az azonos reakciók és válaszok alapján 108	
4.3.2.5.6	A teljesítések felhasználhatóságának értékelése	110
4.3.2.6	A próba adatigénylés során legjobban teljesítők és a lemaradók bemutatása	111
4.4	A kérdőíves felmérés módszertana és eredményei	114
4.4.1	Módszertani háttér ismertetése – kérdőíves felmérés	114
4.4.2	Kutatási eredmények – kérdőíves felmérés	116
4.4.2.1	A minta összetételének jellemzése	116
4.4.2.2	Az információszabadság teljesülési gyakorlatának átfogó értékelése tájékoztatási szintek szerint	124
4.4.2.2.1	Az általános tájékoztatás gyakorlata	124
4.4.2.2.2	Az elektronikus közzététel teljesülési gyakorlata	126
4.4.2.2.3	A közérdekű-adatigénylések teljesítésének gyakorlata	133
4.4.2.3	A célcsoport jogorvoslati eseteinek értékelése	144
4.4.2.4	Az információszabadsággal összefüggő feladatok ellátásának módja és kapacitásigénye a célcsoportban	145
4.4.2.4.1	A szervezeti, személyzeti jellemzők	145
4.4.2.4.2	Technikai-technológiai háttér	153
4.4.2.4.3	Szabályozási kérdések	155
4.4.2.5	A szervezeti attitűd és hozzáállás értékelése	157
4.4.2.5.1	Szervezeti attitűd	157
4.4.2.5.2	A szervezetek hozzáállását meghatározó további tényezők értékelése	162
4.4.2.5.3	Az elköteleződési modell	163
4.4.2.6	A célcsoport tájékoztatási gyakorlata és a NAIH szerepe	176
4.4.2.7	Fejlesztési szükségletek, javaslatok	178
4.5	Az esettanulmány módszertana és eredményei	182
4.6	A mélyinterjú felmérés módszertana és eredményei	182
4.7	A fókuszcsoporthoz tartozó interjúk módszertana és eredményei	183
5	A KUTATÁSI EREDMÉNYEK SZINTETIZÁLÁSA, A KUTATÁSI KÉRDÉSEK ÉS HIPOTÉZISEK ÉRTÉKELÉSE	184
5.1	A tájékoztatási, nyilvánossági követelmények teljesítési gyakorlata	185
5.1.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	185
5.1.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	185
5.2	Az egyes tájékoztatási szintek esetében feltárt fő problémák és hiányosságok 187	
5.2.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	187
5.2.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	191
5.3	A célcsoport információszabadságot érintő szervezeti felkészültsége	198
5.3.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	198
5.3.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	200
5.4	A tapasztalt szervezeti tudatosság és a kapcsolódó feladatok ellátásának szervezési megoldásai	205
5.4.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	205
5.4.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	206

5.5	Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítését befolyásoló technikai-technológiai adottságok.....	209
5.5.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	209
5.5.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	209
5.6	Az egyéb szervezeti jellemzők	211
5.6.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	211
5.6.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelés	212
5.7	A hatályos hazai jogszabályi környezet és a jogalkotás konzisztenciája.....	216
5.7.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	216
5.7.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	218
5.8	A célcsoportba tartozó szervezetek részéről igényelt külső támogatás	222
5.8.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	222
5.8.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	223
5.9	Az országos, ágazati adatmenedzsment rendszerek biztosította lehetőségek	227
5.9.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	227
5.9.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	228
5.10	A célcsoportba tartozó szervezetek megítélése a nyilvánosság és tájékoztatás szempontjából és az állampolgárok tudatossága	228
5.10.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	228
5.10.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	230
5.11	Aktuális témák a közérdekű-adatigénylések kapcsán	233
5.11.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	233
5.11.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	233
5.12	A felsőoktatás nyilvánossága.....	235
5.12.1	A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján	235
5.12.2	A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése	236
6	KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK	239
6.1	Javaslatok a jogalkotási problémák azon részére, amelyek az adott jogalanyi kör szabályozásával, vagy éppen szabályozatlanságával állnak összefüggésben.	239
6.1.1	A Helyzetelemzésben megfogalmazott javaslatok	239
6.1.2	A KEKVA tv.....	240
6.1.3	Az új alapítvány-típus átláthatósági dilemmái	240
6.2	Javaslatok az információszabadság-szabályozással összefüggésben feltárt anomáliák kezelésére	241
6.2.1	A Helyzetelemzésben megfogalmazott javaslatok	241
6.2.2	Az online kérdőíves felmérésben szereplő javaslatok.....	244
6.2.3	A mélyinterjú és a fókuszcsoportos interjúk során elhangzott javaslatok	244
6.3	Javaslatok a gyakorlati megvalósulás nehézségeinek kezelésére, az aktív és a passzív információszabadság érvényesülésének problémáinak kezelésére	246
6.3.1	Javaslatok az aktív információszabadság terén feltárt gyakorlati problémák és anomáliák kezelésére	246
6.3.1.1	A Helyzetelemzésben megfogalmazott javaslatok	246
6.3.1.2	Az online kérdőív kitöltői részéről megfogalmazott javaslatok	246
6.3.1.3	A mélyinterjúk során elhangzott javaslatok	247
6.3.2	Javaslatok a passzív információszabadság terén feltárt gyakorlati problémák és anomáliák kezelésére	247

6.3.2.1	A Helyzetelemzésben megfogalmazott javaslatok	247
6.3.2.2	Az online kérdőív kitöltői részéről megfogalmazott javaslatok	247
6.3.2.3	A mélyinterjúk során elhangzott javaslatok	247
6.4	Javaslatok a közigazgatáson kívüli szereplők információszabadságot érintő tudatosságának, kompetenciájának és attitűdjének fejlesztésére	248
6.4.1	A kutatás során tapasztalt típus-anomáliák kezelésére vonatkozó javaslatok.....	248
6.4.2	A problémás szervezettípusok	249
6.4.3	A kutatás során tapasztalt attitűd problémák.....	249
6.4.4	Az online kérdőíves felmérésben, a mélyinterjúk és a fókuszcsoportos interjúk során megfogalmazott javaslatok	250
6.4.5	További javaslatok	250
6.5	A NAIH fejlesztési javaslatok megvalósításában betöltendő szerepére és feladataira vonatkozó ajánlások, javaslatok.....	251
6.5.1	Az online kérdőíves felmérésben és a mélyinterjúk során megfogalmazott javaslatok	251
6.5.2	További javaslatok	254
7	MELLÉKLETEK	255
7.1	Rövidítések jegyzéke	255
7.2	Mélyinterjúk tételes listája	255
7.3	A kutatás során használt mérőeszközök módszertani anyagai	257

2 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH vagy Hatóság) a személyes adatok védelme mellett felel a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzéséért és elősegítéséért.

A Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 „Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése” című kiemelt projekt (a továbbiakban: Projekt) kedvezményezettjeként a Hatóság ezért célul tűzte ki az információszabadság alkotmányos alapjog magyarországi állapotának átfogó, tudományos alapú feltérképezését, és a kutatási megállapítások alapján a jogi és egyéb szolgáltató környezet javítását célzó koncepciók, javaslatok és eszközök kidolgozását.

A Projekt az információszabadság hazai és nemzetközi gyakorlatát négy célterület-specifikus kutatásra és egy nemzetközi benchmark elemzésre bontva vizsgálja, amelyek célja a közzétételi kötelezettségek, a közérdekű-adatigénylések, illetve az információszabadság érvényesülésének aktuális gyakorlatának és tendenciáinak, a gátló tényezőknek, illetve az ezek ellen való fellépést segítő eszközöknek a feltárása.

A Projekt I. szakmai szakaszában kutatásonként a Részletes kutatási tervek és az azokat megalapozó kutatási célterület-specifikus Helyzetelemzések készültek el. A Helyzetelemzés c. dokumentumokban foglalt problémafelvetésekhez igazodóan kerültek kidolgozásra a Részletes kutatási tervben foglalt kutatási kérdések és hipotézisek, amelyek a kutatási eszközök részletes kidolgozását támogatták.

A Projekt II. szakmai szakaszában a Részletes kutatási tervekben foglalt módszertani szempontok szerint és megfogalmazott kutatási kérdések és hipotézisekre figyelemmel kerültek végrehajtásra a Műszaki Leírásban (továbbiakban: ML) meghatározott primer adatfelvételek és elemzések a kutatásonkénti részletes, átfogó helyzetelemzés érdekében. Ennek eredményeit és tapasztalatait a négy kutatás esetében külön-külön elkészült Összefoglaló kutatási jelentések tartalmazzák.

A kutatások során az információszabadsággal összefüggő kötelezettségeket és azok teljesítési gyakorlatát mind a négy célterület-specifikus kutatás holisztikus megközelítésben vizsgálja, amely az alábbi három, egymással szorosan összefüggő szintet definiálva különíti el a kötelezettségeket a hatályos jogi szabályozásra figyelemmel:

- Az első szintet a közfeladatot ellátó szervek önkéntes, általános tájékoztatása képezi. Ez a szint a jó kormányzás elvének megfelelően azon alapul, hogy a közzétételre kötelezett szervek transzparens módon tegyék nyilvánossá a közérdeklődésre számot tartó adatokat.
- A második szintet a közfeladatot ellátó szervek kötelező, proaktív közzététele képezi, amelyhez kötelezettségként általános, különös és egyedi közzétételi listák is tartoznak.
- A harmadik szintet az egyedi adatigénylések teljesítése, a kérelemre történő közzététel jelenti.

A jelen 3. Kutatás az Infotv. alapján a közérdekű adatokra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség megvalósulásával kapcsolatban a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok közzétételi gyakorlatát az 1. és a 2. Kutatás célcsoporti körébe nem tartozó, közfeladatot ellátó és/vagy közpénzzel gazdálkodó egyéb, nem közigazgatási szervezetekre végzi el. A célcsoport hatókörébe tartoznak kiemelten:

- az állami, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok,
- a közalapítványok,
- az egyéb állami vagy önkormányzati háttérű nonprofit szervezetek, a köztisztviselők, valamint
- a felsőoktatási intézmények.

A 3. Kutatás keretében alkalmazott mérőeszközök eltérő megbízhatóságú eredményeket adnak:

- Annak ellenére, hogy a célcsoport kapcsán a honlapelemzés és a próba-adatigénylés olyan mintavételes eljárás formájában valósult meg, amelyben több jogalanytípus esetében az alapsokaság nem volt meghatározható, a nagy vizsgálati elemszám és hogy valamennyi fő jogalany típus megfelelő elemszámmal szerepelt a vizsgálati mintában, megfelelő alapot biztosított a vizsgálatokhoz. Az adatfelvételek eredményei alapján objektíven és tényszerűen

vizsgálható, hogy a különböző csoportok hogyan viselkednek és fel lehet hívni a figyelmet általánosabb mintázatokra is. Azon kutatási kérdések és hipotézisek esetén, amelyekre e két mérőeszköz megfelelő információt nyújt, az ezekből származó eredmények jelentik a kiértékelés elsődleges forrását.

- Mivel a minta alapsokasága nem volt pontosan meghatározható, az online kérdőíves felmérési adatok általánosíthatóságának is vannak korlátai. Ezek figyelembevételével is elmondható azonban, hogy az adatgyűjtés egy olyan egyedi és nagy információtartalmú adatforrást eredményezett, amelyből megalapozott következtetések vonhatók le a kitöltőkre, valamint szintén feltárhatók a közzétételre vonatkozó általános mintázatok. A nagy vizsgálati elemszám (N=1000) miatt az ebből származó információk és következtetések ugyancsak megfelelő alapját jelentik az értékelésnek.
- Bár az adatigénylői körben végzett online kérdőíves felmérés csak kisebb elemszámú (N=100) válaszadó bázison készült, az adatigénylők szűk köre miatt a Kutatásba bevont szereplők véleménye jól általánosítható, hasznos információkat nyújt a „másik oldal” tapasztalatairól, meglátásairól (esetenként jelezve, hogy például az alminta kis elemszáma miatt az eredmények kevésbé megbízhatók).
- A kvalitatív mérőeszközök – az 50 mélyinterjú és az 5 fókuszcsoportos interjú – a fenti kvantitatív mérőeszközök eredményeit kiegészítik, mélyebb, ok-okozati összefüggésekre világítanak rá, a számszaki eredményeket magyarázó információkat adnak.

Mivel az egyes kutatási kérdések és hipotézisek értékeléséhez a mérőeszközök eltérő kombinációja ad információt, bizonyos esetekben teljes mértékben objektív adatokra épül, más esetekben inkább értékelő megállapítások, következtetések vonhatók le.

A 3. Kutatás során alkalmazott egyes mérőeszközök részletes módszertani háttérét a 4. fejezet foglalja össze az egyes módszerek szerinti bontásban.

A Kutatás eredményei

A Kutatás eredményeit az egyes mérőeszközök szerint elkülönítve az 5. fejezet, az alkalmazott mérőeszközök eredményeit szintetizáltan pedig a 6. fejezet mutatja be. A Kutatás összefoglaló eredményeit a kutatási kérdések és hipotézisek értékelése adja, amelynek eredményeit szintén a 6. fejezet foglalja össze.

A célcsoport-specifikus fejlesztési ajánlások és javaslatok

A kutatási eredmények alapján megállapítható, hogy az információszabadság, mint alapvető jog jobb érvényesítéséhez mind az adatigénylői, mind pedig az adatkezelői oldalon jelentős változásokra van szükség. Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatának javítására más-más megoldást látnak az adatigénylők és az adatkezelők: előbbiek a szigorúbb ellenőrzést, akár szankciók bevezetését látnák a leginkább célravezetőnek, míg utóbbiak elsődlegesen a jó gyakorlatok megosztásának, a szakmai segítségnyújtás, a humán kompetenciák fejlesztésének fontosságát hangsúlyozták. Ezek mellett javaslatot tettünk a kutatás során feltárt, a jogalanyi kör szabályozásával, vagy éppen szabályozatlanságával, illetve az információszabadság szabályozásával összefüggésben kezelésre javasolt anomáliákra is.

A kutatási eredményekből levonható következtetések alapján a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők gyakorlatának fejlesztését szolgáló ajánlásokat és javaslatokat részletesen a 6. fejezet foglalja össze. A fejezetben az ajánlások az alábbi csoportosításban kerülnek bemutatásra:

- Javaslatok a jogalkotási problémák azon részére, amelyek az adott jogalanyi kör szabályozásával, vagy éppen szabályozatlanságával állnak összefüggésben;
- Javaslatok az információszabadság szabályozásával összefüggésben feltárt anomáliák kezelésére;
- Javaslatok a gyakorlati megvalósulás nehézségeinek kezelésére, az aktív és a passzív információszabadság érvényesülésének problémáinak kezelésére;

Összefoglaló kutatási jelentés – 3. Kutatás: A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása

- Javaslatok a közigazgatáson kívüli szereplők információszabadságot érintő tudatosságának, kompetenciájának és attitűdjének fejlesztésére;
- Javaslatok a közigazgatáson kívüli szereplők információszabadságot érintő tudatosságának, kompetenciájának és attitűdjének fejlesztésére;
- A NAIH fejlesztési javaslatok megvalósításában betöltendő szerepére és feladataira vonatkozó ajánlások, javaslatok.

3 BEVEZETÉS

3.1 A projekt és a Kutatás bemutatása

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH, vagy Hatóság) a személyes adatok védelme mellett felel a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzéséért és elősegítéséért. A Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 „Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése” című kiemelt projekt kedvezményezettjeként a Hatóság ezért célul tűzte ki az információszabadság mint alkotmányos alapjog magyarországi állapotának átfogó, tudományos alapú feltérképezését, és a kutatási megállapítások alapján a jogi és egyéb szolgáltató környezet javítását célzó koncepciók, javaslatok és eszközök kidolgozását. A projekt pozitív hatást gyakorol a szolgáltatói szemlélet és az etikus működés megerősítésére a közszolgáltatásban, és emellett közvetlenül összefügg a közigazgatási folyamatok átláthatóságának javításával. A Hatóság a projekt tervezett komplex kutatási tevékenységeinek szakmai megvalósításához szükséges kutatói és szakértői kapacitások biztosítására „A közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok közzétételi kötelezettségének vizsgálatát szolgáló, komplex elemző kutatások és a kutatások eredményeinek szakmai megvalósítása” tárgyú közbeszerzési eljárás eredménye alapján az Ex Ante Kft. – HBH Kft. konzorciummal (a továbbiakban: Vállalkozó), mint nyertes ajánlattevővel kötött szerződést.

A projekt keretében a Vállalkozó részéről elvégzendő komplex, szorosan egymásra épülő kutatási-elemzési feladatok három tevékenységcsoportba sorolhatók:

- I. tevékenységcsoport: Kutatási tevékenységek ellátása;
- II. tevékenységcsoport: Szakmai rendezvények szakértői támogatása;
- III. tevékenységcsoport: Gyakorlatorientált tanulmányok, ajánlások, útmutatók elkészítése.

Az I. tevékenységcsoportban elvégzendő tevékenységek az információszabadság hazai és nemzetközi gyakorlatát négy darab célterület-specifikus kutatásra és egy nemzetközi benchmark alkatásra bontva vizsgálták, amelyek célja a közzétételi kötelezettségek, a közérdekű-adatigénylések, illetve az információszabadság érvényesülésének aktuális gyakorlatának és tendenciáinak, a gátló tényezőknek, illetve az ezek ellen való fellépést segítő eszközöknek a feltárása.

Az egyes célterületi kutatások jól elhatároltak: egyrészt célcsoport-specifikusak, másrészt különböző kutatási fókuszokat definiálnak. A négy kutatás ugyanakkor egy egységet képez, és együttesen lefedi az információszabadság vizsgálatának teljes spektrumát és érintetti körét.

Az 1., a 2., és a 3. Kutatások a közzététel szervezetei, a közfeladatot ellátó szervezetek, illetve a közzétételhez közfeladat ellátása vagy közpénzzel való gazdálkodás okán kapcsolódó egyéb szereplők teljes spektrumára kiterjedően az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) alapján a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok közzétételi kötelezettségének megvalósulási gyakorlatát vizsgálták három elkülönült célcsoportra bontva:

- Az 1. Kutatás az önkormányzatokra;
- A 2. Kutatás az Infotv. 33. § (2) bekezdésében nevesített központi közigazgatási szervezetekre; míg
- **A 3. Kutatás az előzőkbe nem tartozó, közfeladatot ellátó és/vagy közpénzzel gazdálkodó egyéb nem közigazgatási szervezetekre vonatkozóan.**

A 4. Kutatás fókuszában az információszabadság témakörének átfogó és horizontális jellegű, a szabályozási és korrekciós mechanizmusokra irányuló kutatása áll.

Az egyes célterület-specifikus kutatások egymástól jól elhatárolt célcsoportokkal és a NAIH-hal mint megrendelővel egyeztetett kutatási fókuszok mentén vizsgálták az információszabadság megvalósulásának gyakorlatát.

3.2 A kutatások során alkalmazott holisztikus, folyamatszempléletű megközelítés

A kutatások során az **információszabadsággal összefüggő kötelezettségeket és azok teljesítési gyakorlatát mind a négy célterület-specifikus kutatás holisztikus megközelítésben vizsgálta**, amely az alábbi **három, egymással szorosan összefüggő szinten** különíti el a kötelezettségeket a hatályos jogi szabályozásra figyelemmel:

1. Az **első szintet a közfeladatot ellátó szervek önkéntes, általános tájékoztatása képezi**. Ez a szint a jó kormányzás elvének megfelelően azon alapul, hogy a közzétételre kötelezett szervek transzparens módon tegyék nyilvánossá a közérdeklődésre számot tartó adatokat.
2. A **második szinten definiált a közfeladatot ellátó szervek kötelező, proaktív közzététele**, amelyhez kötelezettségként általános, különös és egyedi közzétételi listák is tartoz(hat)nak.
3. A **harmadik szintet az egyedi adatigénylések teljesítése**, a kérelemre történő hozzáférhetővé tétel jelenti.

A holisztikus szemlélet szerint az egyes szintek egymással szoros összefüggésben és összhangban állnak, amely abból fakad, hogy a három szint egymásra épül. Ebből következően az egyes szintek teljesítési mértéke és minősége szorosan hat egymásra: amennyiben például egy közfeladatot ellátó szerv önkéntesen és a közzététel többféle módját, eszközét használva eleget tesz az általános tájékoztatási elvárásnak, akkor nem, vagy a jelenlegi mértéknél jelentősebben korlátozottan lenne szükség a korrekciós mechanizmusokra.

A holisztikus megközelítésű kutatások összességében alapvetően e három szinthez, a közérdekű adatok megismeréséhez kapcsolódó folyamatokat tárták fel. **Az információszabadság holisztikus hármasszintű megközelítését részletesen a 4. Kutatás vizsgálta, az 1., 2., és 3. Kutatások célcsoport-specifikusan vizsgálták a vonatkozó kötelezettségeket és azok teljesülési gyakorlatát, valamint a kapcsolódó problémákat és a fejlesztési lehetőségeket.**

3.3 A kutatás bemutatása, szerepe és célja a projektben

A 3. Kutatás az Infotv. alapján a közérdekű adatokra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség megvalósulásával kapcsolatban a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok közzétételi gyakorlatát az 1. és a 2. Kutatás célcsoportjába nem tartozó, közfeladatot ellátó és/vagy közpénzzel gazdálkodó egyéb, nem közigazgatási szervezetekre végzi el. A célcsoport hatókörébe tartoznak kiemelten az állami, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, a közalapítványok, az egyéb állami vagy önkormányzati háttérű nonprofit szervezetek, a köztestületek, valamint a felsőoktatási intézmények.

Az egyes kutatások célja és szerepe, hogy a kijelölt célcsoportra vonatkozóan:

- Egyrészt primer és szekunder kutatásokra építve részletesen és átfogóan megvizsgálja a **közzétételi és az adatközlési kötelezettség megvalósulásának célcsoportjában a gyakorlatát**, illetve annak alakulását;
- Másrészt feltárja az adatkezelői oldali **anomáliákat**, a mulasztásokat, a nem vagy nem megfelelő teljesítések okait és a mögöttes **hiányosságokat**, az esetleges jogértelmezési **problémákat**, valamint az egyéb teljesítést **akadályozó tényezőket**;
- Harmadrészt a NAIH és/vagy kormányzati oldali döntéstámogatás **érdekében javaslatokat dolgozzon ki a feltárt problémák, anomáliák, hiányosságok kezelési lehetőségeire**, a szükségessé váló intézkedésekre – a fellelhető jó gyakorlatokra is tekintettel.

A négy kutatás az elvégzendő tevékenységeket azonos logikában, két szakmai szakaszra bontva valósította meg:

- Az I. szakmai szakaszban kutatásonként a Részletes kutatási tervek és az azt megalapozó kutatási célterület-specifikus Helyzetelemzések készültek el. A Helyzetelemzés c. dokumentumokban foglalt problémafelvetésekhez igazodóan kerültek kidolgozásra a Részletes

kutatási tervben foglalt kutatási kérdések és hipotézisek, amelyek a kutatási eszközök részletes kidolgozását támogatták.

- A II. szakmai szakaszban a Részletes kutatási tervekben foglalt módszertani szempontok szerint, és megfogalmazott kutatási kérdések és hipotézisekre figyelemmel kerültek végrehajtásra a Műszaki Leírásban (továbbiakban: ML) meghatározott primer adatfelvételek és elemzések a kutatásonkénti részletes, átfogó helyzetelemzés érdekében. Ennek eredményeit és tapasztalatait a négy kutatás esetében külön-külön elkészült Összefoglaló kutatási jelentések tartalmazzák.

A projekt keretében az információszabadság érintettjei számára készíthető útmutatók, ajánlások, eszközök a kutatási eredményekre és tapasztalatokra épülve készülnek el.

3.4 Az Összefoglaló kutatási jelentés célja és szerepe

A jelen Összefoglaló kutatási jelentés c. dokumentum célja, hogy az ML-ben rögzített követelményekre, valamint az I. szakmai szakaszban készülő helyzetelemzés megállapításaira és a Részletes kutatási tervek alapján a II. szakmai szakaszban végzett vizsgálatokra alapozva **összefoglalja a célterületi kutatás eredményeit és tapasztalatait.**

A projekt keretében végzett négy célcsoport-specifikus kutatás egy egységet képez, és így az elkészült Összefoglaló kutatási jelentések is együttesen fedik le az információszabadság valamennyi területét.

Az Összefoglaló kutatási jelentés szerepe, hogy a kutatási eredmények alapján **célcsoport-specifikusan azonosítsa és megalapozza a hazai gyakorlat fejlesztésének alapjául szolgáló beavatkozási és felülvizsgálati fókuszokat és a megoldási javaslatokat.** A négy kutatás célcsoport-specifikus eredményeit és szakmai javaslatait a III. szakmai szakaszban készülő zárótanulmány, az Összefoglaló tanulmány c. jelentés fogja szintetizálni.

Az Összefoglaló kutatási jelentés mind a négy kutatás esetében azonos struktúrában épül fel és az ML-ben szereplő követelményekre figyelemmel az adott kutatás módszertani megközelítését és sajátosságait foglalja össze.

4 KUTATÁSI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA KUTATÁSI MÓDSZEREK SZERINT

A fejezet az alkalmazott kutatási módszerek és eszközök szerint külön-külön bemutatja a központi közigazgatás nyilvánossága kapcsán végzett kutatások eredményeit és tapasztalatait. A kutatási módszerek szerinti alfejezetek tartalmazzák a módszer rövid ismertetését is a Részletes kutatási tervtől való eltérések jelzésével és azok indoklásával együtt.

Az alábbi ábra a Részletes kutatási tervvel összhangban a központi közigazgatás nyilvánosságának kutatása során alkalmazott kutatási módszereket és eszközöket foglalja össze:

1. ábra: A 3. kutatás során alkalmazott kutatási módszerek és eszközök

Forrás: saját szerkesztés

Az 1., 2., és 3. célcsoport-specifikus kutatások eredményeinek összehasonlíthatósága érdekében nemcsak az adatfelvételi módszerek és kérdések, de az eredmények bemutatásának tartalmi íve és a gyűjtött adatok kiértékelése során alkalmazott vizsgálati logika is összehangolásra került. A nagymintás adatfelvételeken alapuló kutatási módszerek (honlapelemzés, próba-adatigénylés és online kérdőíves felmérés) eredményeinek bemutatása során az érintett alfejezetekben külön jelezzük az eredmények összevethetőséget biztosító kiértékelési logikát.

A fejezetben a nagymintás adatfelvételen alapuló kutatási módszerek (a honlapelemzés, a próba-adatigénylés és az online kérdőíves felmérés) eredményei kerülnek részleteiben bemutatásra. A többi kutatási módszer esetében rövid összefoglaló készült a megvalósult módszertanról az eredményeket összefoglaló külön dokumentumokra való hivatkozással. Ezeknek a kutatási eszközöknek eredményei az 5. fejezetbe épültek be a nagymintás adatfelvételen alapuló kutatási módszerekkel együtt, ahol az összes kutatási eszköz eredményének szintetizálása történt meg a Részletes kutatási tervben rögzített kutatási kérdések és hipotézisek szerint.

A „célcsoport bevonását célzó kutatási elemekben” szerzett releváns információkat kizárólag az 5. fejezet foglalja össze az érintett kutatási kérdés és hipotézis értékelése során.

4.1 A desktop elemzés módszertana és eredményei

A kutatás során végzett desktop elemzések az alábbi adatgyűjtési módszerekre és forrásokra épültek:

- Kutatás-specifikus **jogszabályelemzés** segítségével a jogszabályi kötelezettségek vizsgálata;

- A kutatás keretében vizsgált célcsoportokhoz tartozó gyakorlatok és problémák vizsgálata a **releváns, aktuális előzménykutatások** számbavételével, feldolgozásával;
- **Elérhető** (nyilvánosan hozzáférhető, vagy adatkérés keretében bekért) célcsoport-specifikus és téma irányultságú **statisztikai adatok elemzése, valamint kvalitatív tartalmak szöveganalitikai feldolgozása.**

4.1.1 A projekt I. szakmai szakaszában végzett desktop elemzések

A projekt I. szakmai szakaszában a Helyzetelemzés c. dokumentum elkészítéséhez végzett desktop elemzések, amelyek célja a Részletes kutatási terv megalapozása volt:

Az érintett elemzések pontos módszereit, a felhasznált adatokat és azok forrásait, valamint az elemzések eredményeit a Helyzetelemzés c. dokumentum foglalja össze. Az elemzések fő megállapításait a **Helyzetelemzés c. dokumentum 8. a „Célcsoport-specifikus anomáliák és előzetes problématérkép” c. fejezete** tartalmazza.

A Helyzetelemzés c. dokumentumban összefoglalt fő megállapítások alapozták meg a Részletes kutatási tervben a célterületi kutatási kérdések megfogalmazását és a hipotézisek felállítását (lásd **Részletes kutatási terv 5.1.1. az „Előzetes kutatási kérdések és hipotézisek” fejezetét**). A II. szakmai szakaszban ezek képezték az alapját az egyes kutatási módszertani mérőeszközök kidolgozásának.

A desktop elemzés alapján felállított kutatási hipotéziseknek a II. szakmai szakasz során végzett kutatási eredmények ismertetése során is fontos szerepük van: a jelen Összefoglaló kutatási jelentés 6. fejezetében külön értékelésre került az egyes hipotézisek elfogadhatósága vagy elvethetősége.

4.1.2 A projekt II. szakmai szakaszában a primer adatfelvételek támogatása érdekében végzett desktop elemzések

A desktop elemzések egy része a II. szakmai szakaszban már nem önállóan, hanem a többi kutatási módszert támogatva került alkalmazásra, az adatfelvételek és az eredmények kiértékelése során felmerült kérdések vizsgálatát egészítette ki. Erre tekintettel az elvégzett desktop elemzések módszereinek, felhasznált adatforrásainak és az elemzések eredményeinek bemutatása az érintett kutatási módszer eredményeivel együtt történik meg a következő fejezetekben.

A kutatás során végrehajtott desktop elemzések eredményei alapján levont szakértői következtetéseket és az azokhoz kapcsolódó fejlesztési javaslatokat, ajánlásokat a 6. fejezet foglalja össze.

4.1.3 Információszabadság a felsőoktatásban desktop elemzés eredményei

Mivel a Helyzetelemzés során még csak korlátozottan valósult meg, a projekt II. szakmai szakaszában részletesen is elemzésre került a Kutatás hatókörébe tartozó felsőoktatás információszabadságot érintő speciális jogszabályi környezete. A desktop elemzés a jogszabályi környezet vizsgálata mellett a felsőoktatást érintően a NAIH éves beszámolóiban szereplő ügyek összefoglalására is kiterjedt.

Az elemzés során az alábbi fő kérdésekre kerestük a válaszokat:

- **Hogyan érinti az Infotv. a Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények a fenntartói háttér szempontjából eltérő típusait?**
- **Milyen közzétételi kötelezettségek érintik az egyes szervtípusokat és ezzel kapcsolatosan milyen dilemmák merülnek fel?**

A Kormány döntésére 2019 márciusától a felsőoktatásban egy az egyetemek fenntartói szerepét érintő modellváltás kezdődött meg. A korábban állami költségvetési szervként működő intézmények jelentős része közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítvány fenntartásába került. A modellváltás jelenleg még nem zárult le, a felsőoktatási intézmények szűk köre maradt állami fenntartásban. A

modellváltás célja egy kiszámíthatóbb és rugalmasabb működési környezet kialakítása volt, azonban a felsőoktatási vagyon és finanszírozás alapítványokba történő szervezése a hazai közéletben nagy vihart kavart. Ennek okai között szerepeltek a kinevezett kuratóriumi tagok és hatáskörök megváltozása, valamint az egyetemi vagyont érintő bizonytalanságok. Ez utóbbi bizonytalanságot a modellváltásnak az a következménye okozta, hogy a modellváltó egyetemek a továbbiakban már nem tartoznak közvetlenül az államháztartás központi alrendszerébe, így sokan félték attól, hogy a hozzájuk kerülő vagyon elveszti közpénz jellegét, és átláthatatlanná, nyomon követhetlenné válik annak felhasználása.

4.1.3.1 A felsőoktatás intézmények típusai a fenntartói háttér szempontjából

A modellváltásnak köszönhetően **a felsőoktatási intézmények fenntartói háttér szemszögből jelenleg az alábbi három csoportba rendezhetők:**

- A továbbra is klasszikus formában, állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények (amelyeket még nem érintette a modellváltás);
- A 2019-től közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelői alapítvány fenntartásába helyezett felsőoktatási intézmények;
- Magyarország területén székhellyel rendelkező gazdasági társaság, magán alapítású alapítvány vagy egyház által fenntartott felsőoktatási intézmények (magánegyetemek).

Az alábbi táblázat a fenti három kategória szerint bemutatja a Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények számosságát:

1. táblázat: A Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények aktuális típusai és számossága

A felsőoktatási intézmények fő csoportjai fenntartói oldalról	Intézmények száma (2022.01.27-ei állapot szerint ¹)
1. A továbbra is klasszikus formában, állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények (amelyeket még nem érintette a modellváltás)	6 db (a teljes állomány 9%-a)
2. A 2019-től közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelői alapítvány fenntartásába helyezett felsőoktatási intézmények (modellváltó intézmények)	24 db (a teljes állomány 37%-a)
3. Magáncég vagy egyház által fenntartott felsőoktatási intézmények (magánegyetemek)	35 db (a teljes állomány 54%-a)
Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények összesen	65 db (100%)

Forrás: saját szerkesztés

2019. év előtt a felsőoktatási intézmények többsége állami költségvetési szervnek minősült.

Az Infotv. érintettsége, így az Infotv.-ből fakadó, a közérdekű adatok nyilvánosságának biztosításával összefüggő kötelezettségek kapcsán külön vizsgáljuk a közfeladatot ellátó vagyonkezelői alapítvány fenntartásába került intézmények (modellváltó intézmények) érintettségét, és külön a magán- vagy egyházi fenntartású felsőoktatási intézmények érintettségét is. Ez utóbbi intézmények esetében nem tehető különbség aszerint, hogy egy magáncég vagy valamely egyház tartja-e fenn. Ennek köszönhetően ezeket a szervtípusokat egyben vizsgáljuk.

¹ Forrás: https://www.oktatas.hu/felsooktatasi/kozerdeku_adatok/felsooktatasi_adatok_kozzetetele/felsooktatasi_intezmenyek/allamilag_elismert_felsooktat_int

4.1.3.2 A felsőoktatás intézmények egyes típusainak nyilvánosságát érintő kötelezettségek

4.1.3.2.1 A közfeladatot ellátó vagyonkezelői alapítvány fenntartásába került intézmények érintettsége és a kapcsolódó dilemmák

1. A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány jogi háttere

Új jogalanyi státusz, különös alapítványi forma 2019. március óta² a vagyonkezelő alapítvány, amelyet a vagyonkezelő alapítványokról szóló 2019. évi XIII. törvény (a továbbiakban: Vat.) szabályoz, azonban szubszidiárius joganyagként szolgál a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 8/A továbbiakban: Ptk.) alapítványi szabályrendszere is. A vagyonkezelő alapítvány az alapító által rendelt vagyon kezelésére és az ebből származó jövedelemnek az alapító okiratban megjelölt feladatok megvalósítása, valamint a kedvezményezettként megjelölt személy, illetve személyek javára történő vagyoni juttatás céljából alapítható; gazdasági tevékenységként a javára rendelt, illetve általa az előzőek szerinti célból bizalmi vagyonkezelésbe vett vagyon kezelését végezheti³. Vagyonkezelő alapítvány közérdekű célra is alapítható (Vat. 4. §), mely esetben közhasznú jogállás megszerzésére is igényt tarthat.

A felsőoktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi CXLVIII. törvény módosította a Vat.-ot, és a 8/A. alcím beiktatásával létrehozta a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány intézményét. A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok felsorolását a Vat. 1. melléklete tartalmazta, így értelemszerűen az egyes közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok létesítéséről a törvényalkotó határozott. A későbbiekben ez a módosítás kikerült a Vat. rendelkezései közül, a 8/A. alcímet a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény (a továbbiakban: KEKVA tv.) hatályon kívül helyezte, és jelenleg⁴ ez a külön törvény rendelkezik közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról, és ennek 1. melléklete tartalmazza a jelenleg hatályos felsorolásukat.

A törvényben létrehozott közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok nagyobb hányadánál a jogalkotó úgy döntött, hogy az alapító okirat szerint az egyetem – a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 4. § (2) bekezdésében meghatározott – fenntartói jogát alapítói vagyoni juttatásként az alapítvány tulajdonába adja.

Ezzel összefüggésben a Kilencedik Alaptörvény-módosítás egy új, (6) bekezdéssel egészítette ki az Alaptörvény 38. cikkét: „A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány létrehozásáról, működéséről, megszüntetéséről, valamint közfeladata ellátásáról sarkalatos törvény rendelkezik.” A módosításhoz fűzött miniszteri indoklás így foglal állást⁵: „Az Alaptörvény 38. cikkének új (6) bekezdésével az alkotmányozó Országgyűlés kifejezésre juttatja a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány kiemelkedő társadalmi értékteremtő szerepét. Az alaptörvényi védelemmel az alkotmányozó Országgyűlés egyfelől rögzíti e magánjogi szereplő bármely kormányzattól való függetlenségét, másfelől – elismerve az általa ellátott közfeladat Magyarországra és a jövő nemzedékére gyakorolt jelentőségét – a rendelkezésre álló közjogi eszközökkel, a sarkalatos törvények mögött megkövetelt politikai konszenzus erejével jogbiztonságot, hosszú távú jogi stabilitást biztosít. Ez a védelem azonban csak akkor illeti meg a vagyonkezelő alapítványt, ha alapító okirata szerint egyrészt közérdekű vagyonkezelő alapítványi minőséggel rendelkezik, másrészt az általa ellátott közfeladat jelentősége miatt a törvényhozó sarkalatos törvényben közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvánnyá minősíti.” Ugyancsak a Kilencedik Alaptörvény-módosítás a 39. cikket a következő (3) bekezdéssel egészítette ki: „Közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése.”

A KEKVA tv. 1. melléklete összesen 30 db állam által alapított közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványt és 2 db állam, mint csatlakozó részvételével működő közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványt sorol fel. Az állam által alapított vagyonkezelő alapítványok közül 21 a törvényi rendelkezés folytán egyetem fenntartására jött létre, részükre a fenntartói jogokat a törvényalkotó átadta és vizsgálatunk során további hasonló jogalkotói aktusokra kerülhet sor.

²Nonprofit szervezetek (egyesületek, köztestületek, /köz/alapítványok) adózása (NAV, Bp., 2019.): 2. o.

³Nonprofit szervezetek (egyesületek, köztestületek, /köz/alapítványok) adózása (NAV, Bp., 2019.): 2. o.

⁴Hatályba lépve 2021. április 30.

⁵<https://www.parlament.hu/irom41/13647/13647.pdf>; https://hvg.hu/360/20201125_Schiffer_Andras_Maganallam_kozpenzbol

2. A közfeladatot ellátó közérdekű alapítványokra és a modellváltó egyetemekre vonatkozó jogi szabályozás és bírói gyakorlat

A bírói gyakorlatban és a jogirodalomban a közfeladat fogalmának két megközelítése keletkezett:

- feladatorientált megközelítés, vagyis van-e a szervezethez dedikált közfeladat;
- vagyonalapú megközelítés, vagyis a szervezet közpénzből gazdálkodik-e.

Mind a modellváltó egyetemekkel, mind a fenntartó alapítványokkal kapcsolatban az alábbiakban megvizsgáljuk a két megközelítéshez kapcsolódó jogszabályi környezetet.

Mivel a fentiekben már szó volt a Kilencedik Alaptörvény-módosításról, előbb a vagyonalapú megközelítés szerint ezen szervezetek gazdálkodását tárgyaljuk, ezen Alaptörvény-módosítással ugyanis az Alaptörvény 39. cikke is kiegészült egy új bekezdéssel, a (3) bekezdéssel, mely szerint közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése. Ezzel a közpénz fogalma látszólag elvált a közfeladat fogalmától, mely eltérést jelenthet az eddigi bírói és alkotmánybírói gyakorlatához képest, így vizsgálendő, hogy ez mennyiben hat a felsőoktatási intézmények transzparenciájára.

Általánosságban az alapítványok gazdálkodásáról a Ptk., valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Ectv.) rendelkezik. A Ptk. szabályozása szerint „alapítvány nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására”, továbbá az alapítvány kizárólag „az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult”⁶. Ehhez hasonlóan rendelkezik a Ectv. is, mely alapján civil szervezet – ide tartozik az alapítvány is – „elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység folytatására nem alapítható”⁷. A KEKVA tv. 3 §. (5) bekezdése feloldást ad ezen gazdálkodási korlátok alól.

Szintén a gazdálkodáshoz kapcsolódik a KEKVA tv. 18. § (1) bekezdése, mely felsorolja mindazokat a juttatásokat, melyeken keresztül az állam biztosítja az alapítványok működését. Ezek az alábbiak:

- vagyonjuttatás,
- megállapodás,
- támogatás,
- adomány,
- közfeladat finanszírozási szerződés.

Ezen juttatások a fentiekben hivatkozott alaptörvényi rendelkezés alapján közpénznek minősülnek.

Ha bármilyen szervezet közpénzügyi kapcsolatra lép az államháztartás valamely alrendszeréhez tartozó szervezettel, akkor kapcsolatuk mindenképpen a nyilvánosságra tartozik az Infotv. 27. § (3) és (3a) bekezdései alapján. Ennek megfelelően a fentiek szerinti, állam általi finanszírozásra vonatkozó adatok – bármely típusú juttatásról is legyen szó az 5 eset közül – közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatnak minősülnek.

Ami a közfeladatot ellátó közérdekű alapítványok feladatait illeti, a KEKVA tv. 5. § (1) bekezdése kimondja, hogy ilyen alapítvány csak közérdekű célra alapítható, a (2) bekezdés pedig közérdekű célként definiálja ugyan az alapítvány által ellátott közfeladatokat, majd egy hosszú felsorolás következik („**illetve a nevelési-oktatási, tehetséggondozási, felsőoktatási, alap- és alkalmazott kutatási, egészségügyi, karitatív, szociális, család-, gyermek- és ifjúságvédelmi, kulturális, amatőr- és ifjúsági sporttevékenységek, nemzeti kultúra megőrzése, a hagyományvédelem szempontjából értékkel bíró életmód megőrzésére irányuló tevékenységek, egyházak tevékenységének segítése, támogatása, a tudományos tevékenység, a környezetvédelem, klímavédelem, fenntarthatóság és körkörös gazdaság céljainak elérését támogató tevékenységek, örökségvédelem, az épített és természeti kultúra, környezet védelme, illetve ezek körébe tartozó építmények, területek kulturális célú látogathatóságának, megismerhetőségének biztosítása, nemzetstratégiai és társadalomvédelmi tevékenysége e bekezdés szerinti célok elérésére létrehozott civil szervezetek vagy nonprofit gazdasági társaságok finanszírozása, illetve támogatása vagy ilyen tevékenységet ellátó intézmények, jogi személyek fenntartása és**

⁶ Ptk. 3: 379. § (1)-(2) bek.

⁷ Ectv. 2. § 7. pontja, 17. § (1) bek.

működtetése.”), így adódik az egyszerű nyelvtani értelmezés, hogy a második fordulatban felsorolt tevékenységek (lásd az előzőleg kiemelt tevékenységek felsorolását) ugyan közérdekű célt szolgálnak, de nem minősülnek közfeladatnak.

A KEKVA tv. 1. sz. mellékletében tartalmazza az alapítvány közfeladatait, melyek közül a legfontosabb a felsőoktatási intézmény fenntartása.

Ezzel kapcsolatban a 17. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az alapítványok milyen cél szerinti tevékenységet végezhetnek. Ezek a következők:

- a) 1. sz. melléklet szerinti közfeladat ellátása;
- b) közérdekű cél megvalósítása;
- c) az a) és b) forrásának megteremtése érdekében tett tevékenység.

A fentiekből az következik, hogy vannak olyan tevékenységei is az alapítványnak – az elnevezése által sugalltakkal ellentétben –, melyek nem minősülnek közfeladatnak. Ilyen például a KEKVA tv. 17. § (1) bekezdés b) pontja szerinti és az 5. § (2) bekezdés második fordulatában szereplő, közfeladatnak nem minősülő közérdekű cél szerinti, továbbá a 17. § (1) bekezdés c) pontja szerinti vagyongyarapítási tevékenység, vagyis a vállalkozási tevékenység. A legjelentősebb bizonytalanságot a közfeladatnak nem minősülő cél szerinti tevékenységek transzparenciája jelenti.

Már 2012 előtt a bírói gyakorlat is leválasztotta a közfeladatról a tisztán vállalkozási tevékenységeket. Az Alaptörvény 39. cikke (3) bekezdése nyomán kérdéses, hogy a vagyongyarapítási tevékenység, mely nem KEKVA tv. 1. mellékletében felsorolt közfeladat ellátására irányul, bevonható-e az Info tv. hatálya alá. Ez a bizonytalanság feltehetőleg átláthatósági problémákhoz fog vezetni az alapítványok működése kapcsán.

Kérdésként merülhet fel, hogy mindez mit jelent a felsőoktatási intézmények vonatkozásában, hiszen a KEKVA tv. személyi hatálya alapvetően a fenntartókra terjed ki. Ezt a KEKVA tv. 22. § (1) bekezdése válaszolja meg, mely szerint „ha az alapítvány közfeladataként felsőoktatási tevékenység is meghatározásra került, akkor azt az alapítvány felsőoktatási intézménye útján látja el”. Vagyis a fentiek szerinti, a transzparenciát biztosító és azt potenciálisan korlátozó rendelkezések vonatkoznak magára a fenntartó alapítványra és a felsőoktatási intézményre is.

3. Az alapítványok helyzetének értékeléséhez kapcsolódó jogeset

Példaként említjük a jegybanki alapítványok létrehozásakor kialakult esetet, melyet a jelen témával kapcsolatos jelentősége miatt alább röviden be is mutatunk.

A Magyar Nemzeti Bank 2014-ben hozzávetőlegesen 260 milliárd forint vagyon rendelkezésével hat különböző alapítványt hozott létre, ezek egyike volt a Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítvány, melynek célja a határon túli, kiemelten a Kárpát-medencei közgazdasági, pénzügyi szakemberképzés támogatása, elősegítése, továbbá a közgazdasági, pénzügyi, valamint interdiszciplináris kutatások elősegítése, támogatása volt.

2015. március 6-án egy országgyűlési képviselő közérdekű-adatigénnyelessel fordult a jegybanki alapítványokhoz, így a Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítványhoz is szerződési és a szerződések megkötéséről hozott döntések kiadása érdekében.

2016. március 1-én az Országgyűlés elfogadta a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mnbtv.) módosítását, mely az MNB által létrehozott alapítványokat kivette az Infotv. hatálya alól, indokolása szerint azért, mert „az alapító által juttatott vagyon elveszítette közvagyong jellegét”, egyúttal a jogalkotó módosítást a folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni rendelte. Az elfogadott törvény szinte leplezetlenül a jegybanki alapítványok gazdálkodását igyekezett kivonni a közpénzek gazdálkodásáról szóló politikai diskurzus alól.

A NAIH elnöke az előterjesztést követően nyomban állásfoglalást küldött meg a Törvényalkotási Bizottság elnökének⁸, melyben többek között jelezte, hogy a jogszabálytervezet erős alkotmányossági

⁸ https://naih.hu/files/NAIH_1715_J_2016-2.pdf

aggályokat vet fel, hiszen a közpénzjelleg elvesztése súlyosan sértené az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdését, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 7. §-át és 10. §-át, valamint az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 5. §-át, hatálybaléptető rendelkezése pedig az igazságszolgáltatás függetlenségét, a jogállamiság követelményét csorbítaná.

Az elfogadott törvényt a köztársasági elnök nem hirdette ki, előzetes normakontrollt kért az Alkotmánybíróságtól.⁹ Az Alkotmánybíróság a NAIH elnökével egyező álláspontot elfoglalva úgy vélte, hogy az Mnbvt. módosításai nincsenek összhangban a közpénzekkel való gazdálkodást és a közérdekű információkat érintő alkotmányos rendelkezésekkel, a változtatás visszamenőleges hatálya pedig sérti a jogbiztonság alkotmányos elvét. Az Alkotmánybíróság a 8/2016. (IV. 6.) AB határozatában a NAIH elnökének idézett állásfoglalásából kiemelt két rendelkezést alaptörvény-ellenesnek minősítette, és azzal érvelt, hogy az MNB alapítványainak létrehozására kizárólag az Mnbvt.-nyel összhangban kerülhet sor, ezen alapítványok pedig kétséget kizáróan közpénzzel gazdálkodnak és közfeladatot látnak el. Az Alkotmánybíróság a közpénzekkel foglalkozó korábbi 25/2014. (VII. 22.) AB határozattól eltérő érveléssel¹⁰ jutott el erre a következtetésre; míg a korábbi határozat egyértelműen az irányító befolyással érvelt, e határozat, a kevesebb mint egy évvel azelőtti határozatot meghaladva, a kezelt vagyon közpénz forrását és a közfeladattal összefüggő gazdálkodást emelte ki.

Eközben a közérdekű-adatigénylést benyújtó országgyűlési képviselő közérdekű adat kiadása iránt peres eljárást kezdeményezett. Az ügyben a Fővárosi Ítéltábla hozott 32.Pf.20.487/2016/6-II. számú ítéletével jogerős döntést, melyre az Alkotmánybíróság fentiek szerinti határozatát követően nem sokkal került sor. Ez alighanem az egyik első ítélet, mely a 8/2016. (IV. 6.) AB határozatban megjelenő érveket a gyakorlatban is felhasználta.

A perben pro-kontra érvelés történt a közpénz fogalmának meghatározása iránt, melynek definiálását az alkotmánybírósági határozatok sem vállalták pontosan, inkább körülírták, de ez csak rámutatott arra a hiányosságra, amit a jogalkotó a Kilencedik Alaptörvény-módosítással kívánt orvosolni („Közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése.”).

Az esethez és az MNB alapítványokhoz hasonlóan ítélhető meg a közérdekű alapítványba szervezett egyetemek helyzete is, ezek esetében sem veszi el közpénz jellegét az alapító által juttatott vagyon.

4. A modellváltó egyetemek közérdekű adatokkal kapcsolatos kötelezettségei tárgyában megjelent NAIH tájékoztató

A NAIH 2022. január 21-én „Tájékoztató a modellváltó egyetemek közérdekű adatokkal kapcsolatos kötelezettségei tárgyában” címmel tájékoztatót bocsátott ki a modellváltó egyetemekkel és azok Infotv.-ből fakadó kötelezettségeivel kapcsolatos gyakorlati bizonytalanságok felszámolása érdekében. Ezen tájékoztatójában a NAIH az alábbiakat állapította meg a tárgyhoz kapcsolódóan:

A NAIH rögzíti, hogy a modellváltásnak, vagyis a fenntartó változásának egyik legfontosabb következménye, hogy a modellváltó egyetemek már nem tartoznak közvetlenül az államháztartás központi alrendszerébe. Ettől függetlenül azonban ezen egyetemek továbbra is közpénzből alapított és fenntartott szervezeteknek minősülnek, melyek közfeladatot látnak el, hiszen az Nftv. 2. § (2) bekezdése értelmében a felsőoktatás rendszerének működtetése állami feladat. Ennélfogva a modellváltó egyetemekre is kiterjednek az Infotv. szerinti kötelezettségek. Ez többek között azt jelenti, hogy ha az alapítványi fenntartású egyetemhez közérdekű-adatigénylés érkezik és az igényléssel érintett adatokat kezeli, úgy az egyetemnek teljesítenie kell a megkeresésben foglaltakat. Abban az esetben, hogy ha olyan adatokról van szó, amelyek csak az alapítvány mint fenntartó kezelésében fellelhetők, úgy az igénylő erről történő tájékoztatása várható el az egyetemtől.¹¹

⁹ https://index.hu/belfold/2016/03/09/ader_janos_mnb_postatorveny_veto/

¹⁰ 8/2016. (IV. 6.) AB határozat Indokolás [21]

„A közfeladatot ellátó szerv (az MNB) által alapított és az alapító meghatározó befolyása alatt álló gazdasági társaságok helyzetével összefüggésben a következők állapíthatók meg [az Alkotmánybíróság e körben figyelemmel volt a 25/2014. (VII. 22.) AB határozatban tett megállapításaira is].”

Valamint [23]-[24]

¹¹ Tájékoztató a modellváltó egyetemek közérdekű adatokkal kapcsolatos kötelezettségei tárgyában -NAIH 2022.01.27

A fentiekkel összefüggésben a NAIH tájékoztatója azt is megállapítja, hogy az egyetemek fenntartóiként működő alapítványok szintén közfeladatot ellátó szervezeteknek minősülnek, közfeladataikat pedig a fentiekben már hivatkozott KEKVA tv. határozza meg.

4.1.3.2.2 A jelenleg is állami költségvetési szervek, valamint a magán- és egyházi fenntartású intézmények érintettségének vizsgálata

További felsőoktatási intézmények vagy jelenleg is állami költségvetési szervek, vagy magán-, illetve egyházi fenntartású intézmények.

Az állami fenntartásban működő intézmények esetében nincs bizonytalanság azzal kapcsolatban, hogy vajon közfeladatot ellátó szervezetnek minősülnek-e, helyzetük egyértelmű¹².

Ami a magán intézményeket illeti, a modellváltó egyetemeknél tárgyaltak szerint az ő általuk kezelt adatok közérdekű, közérdekből nyilvános jellegét két irányból tudjuk megállapítani. Egyrészt fakad abból a körülményből, hogy a felsőoktatás ellátása közfeladatnak minősül, így ennek körében végeznek közfeladatnak minősülő tevékenységet, másrészt az Infotv. 27. § (3) bek. első mondatából is következik, mely szerint „közérdekből nyilvános adat a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében lévő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő adat”.

Az Infotv. 27. § (3) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyoknak (és ezeken keresztül a jogalanyoknak) nyolc fő típusát tudjuk elkülöníteni:

1. **normatív támogatás-érintettség:** befogadás esetén automatikus támogatások: például a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 58/A. §, vagy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 88. § alapján biztosított támogatás, de ilyen az Nftv. alapján ösztöndíj formájában járó normatíva a felsőoktatási szektorban (a magyar állami ösztöndíjat és részösztöndíjat a felsőoktatási intézmény kapja közvetlenül);
2. **egyedi támogatás-érintettség:** jogszabályon alapuló megállapodás szerinti támogatás (erre példa az Nftv. 92. § (1) bek. alapján járó támogatás);
3. adókedvezmények;
4. közbeszerzések;
5. közbeszerzésen kívüli állami, önkormányzati beszerzések;
6. koncessziók;
7. nemzeti vagyon hasznosítása;
8. EU és más nemzetközi támogatások (pl. Norvég Alap)¹³.

Az itt tárgyalt érintetti kört úgy foglalhatjuk össze: az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely jogalanyal, illetve egyébként a nemzeti vagyon bármely elemére pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesítő – tipikusan – magánszemély, magánszervezet. Fontos hangsúlyozni, hogy a 27. § (3) bekezdés első mondata szabályozási logikájából pontosan az következik, hogy az itt tárgyalt jogalanyok tipikusan nem állnak köztulajdonban (magánszervezetek) és nem feltétlenül látnak el közfeladatot: az átláthatósági követelmény tehát nem közfeladat vagy tulajdonosi szerkezet miatt, hanem a (3)-(3a) bek. első mondataiban körülírt jogi aktusok okán terheli őket. Az Alkotmánybíróság a 21/2013. (VII. 19.) AB határozatban – az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése alapján – rámutatott arra¹⁴, hogy a nyilvánosság előtti elszámolásra a „közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet” köteles, ezért „az általuk kezelt közérdekű adatokhoz való hozzáférést – különösen erre irányuló igény esetén – a közfeladatot ellátó szerveken kívüli szervezetnek is biztosítani kell.”

¹² NAIH 2018/2301, 2015/6179

¹³ Az érintett típus vizsgálata a KÖFOP projekt II. szakmai szakaszában történik meg. Ennek megfelelően az érintett típus jogi elemzését a jelen dokumentum nem tartalmazza.

¹⁴https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeny_adatvedelem.pdf második melléklet Villám Krisztián: Az információszabadság alkotmányos védelme -2018., Bp.,77. o.

A normatív támogatások, illetve a jogszabályon alapuló megállapodás szerinti támogatás mögött állhatnak közfeladat ellátásáról szóló jogviszonyok is: ilyen például az Nftv. 92. § (1) bek. a felsőoktatási feladatok ellátására a Kormánnyal kötött megállapodás az egyházi felsőoktatási intézmény, kollégium és diákotthon esetében; az Sztv. 24. § (4) bekezdésben említett közszolgáltatási szerződés alapján nyújtott szociális szolgáltatás; az Nkt. 74. § (2) bekezdésben említett állami köznevelési szerződés is. Ugyanígy elképzelhető az is, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás során egy jogszabályban előírt közfeladat ellátására kér ajánlatot, majd a közbeszerzési szerződésben a közfeladat ellátására szerződik. Ezekben az esetekben, tehát amikor az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely jogalannyal úgy létesít pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot egy másik jogalany, hogy abban egyúttal közfeladat ellátását is vállalja, az átláthatósági kötelezettség újfent két ágon lesz megállapítható. A „közfeladat átruházhatóságát” képviselő bírói érveléssel találkozhatunk az Erzsébet-utalványok ügyében¹⁵ és a Margit híd-ügyben¹⁶, de a jegybanki alapítványok átláthatóságáról szóló 8/2016. (IV. 6.) AB határozatban is. S abban az atipikus, de nem elképzelhetetlen esetben (pl. egy önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társasággal kötött közszolgáltatási szerződés esetén), ha köztulajdonban álló jogalany vállal „közpénzügyi” kapcsolatban közfeladatot: az átláthatósági kötelezettség három ágon is tetten érhető.

4.1.3.3 A felsőoktatási intézményeket érintő egyéb szektorális közzétételi kötelezettségek

A felsőoktatási intézményeket – a fenntartó státuszától függetlenül – nemcsak az Infotv. szerinti közzétételi kötelezettség terheli, hanem az Nftv. is állapít meg ezeken túlmenő közzétételre vonatkozó kötelezettségeket, vagyis van rájuk irányadó különös közzétételi lista.

Ilyen kötelezettség megállapítására kerül sor például az Nftv. 11. § (1) bek. b) pontjában, mely szerint a szervezeti és működési szabályzat közzététele kötelező, illetve f) pontjában, mely szerint a felvételi követelményeket is szükséges közzétenni.

Közzétételi kötelezettségről rendelkezik az Nftv. 53/A. § (1) bekezdése is, mely a következő mondja ki: „A doktori értekezés – és annak tézisei – mindenki számára nyilvános.”

Továbbá, a pályázatok nyilvánosságát írja elő az Nftv. a vezetők, illetve meghatározott oktatói, kutatói kör vonatkozásában¹⁷.

4.1.3.4 A felsőoktatási publikálási és nyilvánossági ügyek értékelése a NAIH éves beszámolóiban

A NAIH-nak a jelen témával kapcsolatos tevékenységével összefüggésben már hivatkoztunk a 2022. január 21-én kiadott tájékoztatójára, melynek célja a modellváltó egyetemek információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségeinek tisztázása volt. Ezen túlmenően azonban a felsőoktatás témájával a NAIH éves beszámolóiban is foglalkozott az elmúlt évek során.

Az előző 3 évet áttekintve a 2018-as beszámoló tartalmazott lényegi megállapításokat a felsőoktatás tekintetében. Ezen beszámolójában a NAIH¹⁸ a felsőoktatás kapcsán a IV.5 Felsőoktatási publikálási és nyilvánossági ügyek fejezetben az alábbi területeket emeli ki:

- a közpénzekből finanszírozott egyetemi publikációk;
- egyetemi hallgatók által hallgatói jogviszonyuk alatt készített szakdolgozatok, disszertációk, vagy más egyéb egyéni, eredeti szellemi alkotások;
- a közpénzek felhasználásával készült, nyílt hozzáférésű kutatási közadatok további felhasználásának, illetve újrahaznosításának kérdése;

¹⁵https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeny_adatvedelem.pdf [100]

¹⁶https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeny_adatvedelem.pdf második melléklet Villám Krisztián: Az információszabadság alkotmányos védelme - 2018., Bp., 94-95. o.

¹⁷ Nftv. 29. § (1) bek., 33. § (3) bek. és 37. § (3) bek.

¹⁸ <https://www.naih.hu/eves-beszamolok?download=24:naih-beszamolo-a-2018-evi-tevekenysegerol>

- MarkMyProfessor weboldalon (www.markmyprofessor.com) található oktatói adatlapok, az oktatókra vonatkozó hozzászólások, értékelések.

A fentiek kapcsán az alábbi a főbb megállapítások tehetők:

1. A közpénzekből finanszírozott egyetemi publikációk: A közpénzekből finanszírozott egyetemi publikációk vonatkozásában a szerzői jogi oltalomra vonatkozó szabályok [Infotv. 27. § (2) bekezdés h) pont] érvényesülnek. Ez azt jelenti, hogy mindaddig, amíg az egyetemi kéziratot a szerzője nem publikálja, az alkotás továbbra is szerzői jogi oltalom alatt áll, annak tartalmának nyilvánosságra hozataláról kizárólag a szerző dönthet. Más szabályok vonatkoznak munkaviszonyban létrehozott művekre. Ha annak elkészítése a szerzőnek munkaviszonyból folyó kötelessége, a mű átadása a nyilvánosságra hozatalhoz való hozzájárulásnak is minősül.

2. Egyetemi hallgatók által hallgatói jogviszonyuk alatt készített szakdolgozatok, disszertációk, vagy más egyéb egyéni, eredeti szellemi alkotások: Az egyetemi könyvtár gyűjteményének részét képező művek tartalma az egyetem könyvtárában üzembe állított számítógépek képernyőjén a tudományos kutatás vagy az egyéni tanulás céljából az egyetemi hallgatók, illetve egyéb könyvtárlátogatók számára szabadon megjeleníthetők, illetve a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tehetők.

3. A közpénzek felhasználásával készült, nyílt hozzáférésű kutatási közadatok további felhasználásának, illetve újrahaznosításának kérdése: A közfinanszírozású, nyilvánosságra hozott egyetemi publikációk vonatkozásában kérdésként merül fel a közpénzek felhasználásával készült, nyílt hozzáférésű kutatási közadatok további felhasználásának, illetve újrahaznosításának kérdése is. A NAIH álláspontja szerint a közadatok újrahaznosításáról szóló 2012. évi LXIII. törvény 3. § (1) bekezdés e) pontja alapján az egyetemeken kezelésében lévő közadatok a jelenleg hatályos magyar jogszabályok szerint kivételt képeznek az újrahaznosításra vonatkozó szabályok alól. Fontos azonban megemlíteni, hogy a tudományos publikációk nyílt hozzáférése az Európai Unióban is évek óta napirenden lévő, aktuális kérdés. Az Európai Bizottság és a felelős uniós biztos sajtóközleményeiben kiáll a nyílt hozzáférés mellett.

4. MarkMyProfessor weboldalon (www.markmyprofessor.com) található oktatói adatlapok, az oktatókra vonatkozó hozzászólások, értékelések: A NAIH álláspontja szerint minden államilag elismert felsőoktatási intézmény – fenntartójától függetlenül – közfeladatot ellátó intézménynek, az oktatással összefüggő feladatokat oktatói és tanári munkakörben ellátó foglalkoztatottak pedig közfeladatot ellátó, egyfajta tudományos közszereplést vállaló személynek minősülnek. A közfeladatot ellátó személyeknek (csakúgy, mint a közéleti szereplőknek) többet kell eltérniük a rovásukra elhangzott negatív értékítéletek és szakmai tevékenységükkel kapcsolatos bírálatok vonatkozásában, ez azonban természetesen nem eredményezheti az emberi méltóság semmibevételét. Ezért a honlap üzemeltetője is felelősséggel tartozik.

4.2 A honlapelemzés módszertana és eredményei

A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szervek körében végrehajtott honlapelemzés fókuszában az **elektronikus közzételési kötelezettség teljesítésének vizsgálata** állt. A fejezet röviden bemutatja a Részletes kutatási tervben meghatározottak szerinti módszertant, illetve részleteiben ismerteti a kutatás eredményeit és tapasztalatait.

4.2.1 Módszertani háttér ismertetése – honlapelemzés

Az információszabadság proaktív szintjének, az elektronikus közzételési kötelezettség megvalósulási gyakorlata az érintett szervezetek honlapjainak elemzése révén került feltárára a kutatás során. A honlapelemzés egyfajta tartalomelemzési módszer, amely során a vizsgálat tárgyát a célcsoport esetében kijelölt szervezetek honlapjai képezték.

A 3. Kutatás során a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők közül összesen 1000 szervezet honlapjának elemzésére került sor. A kutatás során cél volt, hogy a 3. Kutatás

Részletes kutatási tervében meghatározott célcsoport valamennyi jogalany kategóriája / szervezettípusa elemzésre alkalmas létszámmal képviseltesse magát a mintában.

1. **A köztulajdonban levő gazdasági társaságok;**
2. **Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok;**
3. **A köztisztviselők;**
4. **Az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek:**
  - a. A jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek (**kötelező közszolgáltatók** úgymint hulladékszállítás, kéményseprés, szennyvíz-szippantás, vezetékes víz- és csatorna-szolgáltatás);
  - b. A más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek (**monopolszolgáltatók** úgymint a postai, a villamos-energia-, a földgáz- és az elektronikus hírközlési szolgáltatás biztosítói);
5. **Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok (és ezeken keresztül a jogalanyok),** azaz a központi és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményel; az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával; az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével; az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével érintett – és általában az államháztartás alrendszerébe tartozó – valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesítő jogalanyok;
6. **Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények.**

A mintavétel összeállításakor a Részletes kutatási tervben még külön alcsoportként kezelt köztulajdonban levő gazdasági társaságok és az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek összevonásra kerültek egy alcsoportba, mivel az egyes szervezetek között a pontos minta összeállítása során számos átfedés volt tapasztalható. A mintát öt szervezeti jogállás és egy ágazat (felsőoktatás) szerinti alcsoportba rendezve véglegesítettük. A felsőoktatási ágazati alcsoporton belül egyben vizsgáltuk a költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények mellett a Magyarországon államilag elismert és a fenntartói oldalról egyéb formában működő felsőoktatási intézményeket is.

A mintavétel előzetes kiválasztási szempontjai a 2021. október 5-én NAIH munkacsoportülésem keretében kerültek véglegesítésre és elfogadásra. A végleges mintában minden a Részletes kutatási tervben meghatározott részcsoporthoz képviselteti magát az alábbi szempontok szerint:

- Azon alcsoportok esetében, ahol lehetséges volt, az érintett alcsoportra vonatkozó reprezentatív, vagy teljeskörű minta készült, ahol azonban nem állítható össze alapsokasági lista, ott előre meghatározott elemszámok (kvóták) mentén, a részcsoporthoz sokszínűségét minél inkább lefedő szakértői minta kerül meghatározásra.
- Az előre rögzített részelemszámok (kvóták) meghatározásakor az a szakmai elv érvényesült, hogy az állami és önkormányzati háttérű gazdasági társaságok és alapítványok képviseljék a minta legnagyobb részét (adatfelvételtől függően körülbelül a minta 65-75%-át), miközben a többi alcsoport a sokszínűség bemutatására alkalmas, de nem általánosítható mértékben képviseltesse magát a kutatásban.

A honlapelemzés mintájának véglegesített összetételét az alábbi táblázat tartalmazza:

2. táblázat: A honlapelemzés mintájának összetétele

Alcsoportok	A minta összeállításának szempontjai	A minta nagysága (db)
1. Köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	Az állami tulajdonú vállalatok teljeskörűen, az önkormányzati tulajdonú cégek kvótásan kerültek bevonásra. A kötelező közszolgáltatók és monopolszolgáltatók egyaránt	576

Alcsoportok		A minta összeállításának szempontjai	A minta nagysága (db)
		kvótásan lettek bevonva, de a cél az volt, hogy minden terület legyen képviselve. A monopól szolgáltatókhoz az inputot a KUT1 honlapelemzés szolgáltatta (honlapon lévő szerződések alapján).	
2. Állami, önkormányzati háttérű alapítványok	2.1 Közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelői alapítvány fenntartásába helyezett felsőoktatási intézmények	Reprezentatív minta alapján	20
	2.2 Egyéb állami, önkormányzati háttérű alapítványok	Kvótásan lett összeállítva, mivel nem állt rendelkezésre a teljes alapsokaság. A minta összeállításához az inputot a KUT1 és KUT2 honlapelemzés mintája adta.	261
3. Köztestületek	A köztestületek alcsoportja célterület szerint: 3.1 Állami közhatalmi tevékenységet segítő köztestületek 3.2 Szakmai kamarák-gazdasági kamarák 3.3 Szakmai kamarák-közszféra karai 3.4 A gazdasági élet minőségvédelmi köztestületei 3.5 Sportköztestület	Valószínűségi minta alapján regionálisan és célterület szerint reprezenáltan került összeállításra a https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke alapján	32
5. Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek bizonyos alcsoportjai	5.1 Bármilyen jogcímen állami támogatásban részesülő, de magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények	A mintába került szervek kvóta alapján kerültek kiválogatásra. Azok a szervezetek kerültek a mintába, akik állami támogatást kapnak.	10
	5.2 Magánszervezetek, amelyek az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely jogalannyal úgy létesítenek pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot, hogy abban egyúttal közfeladat ellátását is vállalják	A mintába került szervek kvóta alapján kerültek kiválogatásra. Azok a szervezetek kerültek a mintába, akik állami támogatást kapnak, vagy közszolgáltatást látnak el.	99
6. Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények	6.1 A 2019-től közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelői alapítvány fenntartásába helyezett felsőoktatási intézmények (modellváltó intézmények)	Lásd a 2.1 alcsoportot	Lásd a 2.1 alcsoportot
	6.2 Magáncég vagy egyház által fenntartott felsőoktatási intézmények	Lásd az 5.1 alcsoportot	Lásd az 5.1 alcsoportot
	6.3 Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	Szakértői minta alapján kiválasztva – a legnagyobb hallgatószámmal és költségvetéssel rendelkezők lettek bevonva	2
A honlapelemzés mintájába került szervek számossága összesen (db)			1 000

Forrás: saját szerkesztés

A honlapelemzés módszeréből adódóan mérőeszközként egy elemzési szempontrendszer (checklist) előzetes meghatározására került sor.

A honlapelemzés során a honlapok szerteágazó, gyakran feltérképezhetetlen struktúrája miatt lehetetlen lett volna ilyen nagyságrendben a szervezetek elektronikus felületének minden részére vonatkozóan feltárást végezni. Emiatt csak a honlapon egyértelműen fellelhető adatok meglétének vizsgálatára került sor, amely a jogszabályi elvárásokkal összhangban [305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (6)]¹⁹ a „közérdekű adatok” hivatkozás alatt elérhető oldal elemzését jelentette. Amennyiben a jogszabálynak megfelelő „közérdekű adatok” hivatkozás nem volt megtalálható a szervezet honlapján, ugyanakkor erre utaló egyéb kifejezés (pl. átláthatóság, nyilvánosság, üvegseb, információszabadság, dokumentumok stb.) alatt egy helyen elérhetőek voltak a vonatkozó információk, ezek is az elemzés részét képezték, de az adatbázisban jelölésre került a lelőhely jogszabálytól való eltérése. Ez a vizsgálati, illetve keresési metódus egyúttal vélhetően modellezte az átlagos érdeklődő felhasználói viselkedését is. Amennyiben egy szervezet nem rendelkezik saját honlappal vagy azon semmilyen közzétételre utaló jel nem mutatkozott, az elektronikus közzététel vizsgálata kiterjedt az Egységes Közadatkereső Rendszer felületére is.

A honlapelemzés adatfelvétele 2021. október 19. és december 11-e között zajlott. Ennek megfelelően a honlapelemzés keretében pillanatfelvétel készült: természetesen az egyes honlapok adattartalma változhatott a kutatás lefolytatása óta.

A torzító hatások minimalizálása érdekében az adatfelvételek közül a honlapelemzés mint beavatkozásmentes vizsgálat indult a legkorábban, azonban az átvizsgálendő honlapok nagy száma nem tette lehetővé, hogy a többi adatfelvétel indulását megelőzően teljeskörűen le is záruljon. Figyelembe véve, hogy a minták teljes vagy szinte teljes átfedést mutattak a próba-adatigénylés és a honlapelemzés viszonylatában, továbbá a próba-adatigénylés számos kérdése olyan információra vonatkozott, amely változásokat eredményezhetett a honlapon való közzétételi kötelezettségben is, vagy ennek hatására akár teljes felülvizsgálatra is sor kerülhetett a szervezeti közzététel tekintetében. A honlapelemzés kezdetéhez és lezárásához képest ugyancsak változásokat generálhatott a szintén átfedő mintán megvalósuló kérdőíves adatfelvétel is, melyben különálló, részletes blokk foglalkozott a közzétételre vonatkozó információk feltárásával. A honlapelemzés a párhuzamosan futó adatfelvételek hatásait leszámítva is gyorsan romló mérésnek tekinthető, hiszen nem statikus tartalmak elemzéséről és rögzítéséről van itt szó, hanem olyan információk monitorozásáról, melyek bármely pillanatban megváltozhatnak technikai, strukturális és tartalmi szempontból is. Az újonnan felkerült / lecserélt / módosított tartalmi elemek vagy egy új szervezeti honlap üzembe helyezése mellett kihathat még az eredményekre az elemzést végző böngészője, vírusirtó programjának és tűzfalának beállítása, valamint az adatfelvétel pillanatában fennálló, akár csak átmeneti honlapüzemeltetési problémák, szerverproblémák is. A fentiek miatt fontos kiemelni, hogy a honlapelemzés eredményei egy kiinduló, szigorúan véve csak 2021. őszére – egész pontosan a konkrét vizsgálati időpontra nézve – helytálló pillanatképet rögzítenek, amely a vizsgálat időpontjában a lehetőségekhez képest még többnyire mentes volt az azóta történt egyéb beavatkozások hatásaitól. A honlapelemzés koncepciója alapján a közérdekű adatokat kereső, átlagnál magasabb informatikai ismeretekkel rendelkező állampolgárok információkeresési folyamatának szimulálása valósult meg. Ennek megfelelően honlapok vizsgálatát és kódolását a vizsgálati témából előzetesen felkészítést kapott, szakirányú végzettséggel nem rendelkező munkatársak végezték. Az adatbázis pedig a módszertani útmutatót követve az adatfelvétel információit rögzíti.

A honlapelemzés kutatási eredményeinek bemutatása az összes vizsgált szervezetre vonatkozó aggregát adatok mellett szervtípus bontásban is megtörtént (a szegmentálás célja az eltérő sajátosságokkal bíró alcsoportok eredményeinek összehasonlítása, az egyes szegmensek esetlegesen eltérő gyakorlatának megismerése volt).

A honlapelemzés elemzési szempontjait részletesen a 3. Kutatás honlapelemzésének szempontrendszer c. dokumentum, a vizsgálati szempontok részletes értelmezését az 1., 2., 3. Kutatásokra közösen készített Módszertani Kisokos c. dokumentum tartalmazza.

¹⁹ „Az Infotv. vagy más jogszabály alapján a szerv honlapján közzeendő közérdekű adatokat és közérdekből nyilvános adatokat a szerv honlapjának nyitólapjáról közvetlenül, a Közérdekű adatok hivatkozás alatt elérhető oldalon kell közzétenni.”

4.2.2 Kutatási eredmények – honlapelemzés

A fejezet a honlapelemzés kutatási eredményeit foglalja össze a többi célterületi kutatással összehangolt tartalmi ív szerint:

- A honlapelemzés adatfelvételi tapasztalatok alapján korrigált mintája;
- A célcsoportban vizsgált szervek honlapjainak jellemzői és szolgáltatásai, a célcsoport-specifikus megoldások értékelése;
- Az elektronikus közzététel helye és a közzététel módja a célcsoportban: saját, vagy más szerv honlapján való közzététel gyakorlata, illetve az Egységes Közadatkereső rendszer használata a célcsoportba tartozó szervek esetében;
- A közzététel tartalmi és minőségi szempontjainak értékelése: átfogó megállapítások, közzétételi blokk szintű, majd közzétételi egység szintű elemzés eredményei.

4.2.2.1 A honlapelemzés adatfelvételi tapasztalatok alapján korrigált mintája

A honlapelemzés mintáját az alábbiak szerint korrigáltuk az adatfelvételi tapasztalatok alapján:

- **A vizsgálat során 31 db olyan szervezetet találtunk az 1000 db-os mintába került szervezetek között, amely az adatfelvételkor már felszámolás, vagy kényszerőrlés alatt állt, illetve három további olyan szervezetet, amely nem Magyarországon bejegyzett jogi személy. Ezen szervezetek egyike sem rendelkezett működő honlappal, vagy az Egységes Közadatkereső Rendszerben történő regisztrációval, illetve közzététellel. Az adatfelvétel eredményeinek részletes elemzése során ezt a 34 szervezetet figyelmen kívül hagytuk** (ebből 32 db köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek, illetve 2 db állami, önkormányzati háttérű alapítvány).
- A részletes elemzésből **kizárásra kerültek az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek azon alcsoportjai**, amelyek a vizsgálat időpontjában (a honlapjukon közzétett információk alapján) nem láttak el közfeladatot, így nem alanyai a 33. § és 37. § szerinti közzétételi kötelezettségnek (ez összesen **33 szervezetet** érintett).
- **Egy esetben duplikációt fedeztünk fel az adatbázisban**, ugyanis a Magyar Államvasutak Zrt. kétszer szerepelt.

A fenti szervezetek számossága: 34+33+1 db, azaz összesen 68 db. Ennek megfelelően a részletesen elemzett minta számossága $N=1000-68=932$. **A továbbiakban a részletes elemzések ezen a mintán kerültek végrehajtásra.**

Ennek megfelelően a fentiekben felsorolt szervtípusok számossága az alábbiak szerint változik:

3. táblázat: A korrigált minta szervezetcsoport szerinti megoszlása (N=932)

Azonosító	Szervezetcsoport megnevezése	Korrigált darabszám
1. csoport	Köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	576-32-1= 543
2. csoport	Állami, önkormányzati háttérű alapítványok	281-1= 279
3. csoport	Köztisztviselők	32
4. csoport	Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek	109-33= 76
5. csoport	Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	2
Korrigált minta összesen		932

Forrás: saját szerkesztés

Az elemzési táblázatokban és az ábrákon a fenti táblázatban szereplő szervezetcsoportokat az azonosítójukkal hivatkozunk az áttekinthetőség érdekében.

4.2.2.2 Célcsoportban vizsgált szervek honlapjainak jellemzői és szolgáltatásai

A közzétételi gyakorlat értékelésének első lépése annak vizsgálata, hogy milyen a célcsoportba tartozó szervezetek körében a honlap penetráció, azaz a célcsoport mekkora része rendelkezik olyan saját, működő honlappal, mely felületen a közzétételt elvben biztosíthatná. Ez a vizsgálati lépés az 4.2.2 fejezet elején jelzett szervezetekkel korrigált mintára (N=932) vonatkozik.

A mintában szereplő öt alcsoport közzétételi kötelezettségét az Infotv. az alábbiakban határozza meg:

- **Köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdés alapján** átláthatóságra kötelezett szervezetek: Az állami és önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok az Infotv. szerinti közfeladatot ellátó szervezetek minősülnek. Az érintetti kör nagyobb része számára tehát többféle választási lehetőség áll fenn: saját vagy közösen üzemeltetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat, vagy működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon való közzététellel is eleget tehetnek elektronikus közzétételi kötelezettségüknek.
- **Állami, önkormányzati háttérű alapítványok:** az Infotv. 33. § (3) bekezdése alkalmazandó, vagyis ezen szervezetek az elektronikus közzétételi kötelezettségüknek választásuk szerint saját vagy közösen működtetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat vagy működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon való közzététellel is eleget tehetnek.
- **Köztestületek:** A köztestületek esetében az országos kamarák az Infotv. 33. § (2) bekezdés c) pontja alapján saját honlapon kell teljesíteniük a közzétételt. A többi kamara esetében az érintetti kör részére többféle választási lehetőség áll fenn: saját vagy közösen üzemeltetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat, vagy működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon való közzététellel is eleget tehetnek elektronikus közzétételi kötelezettségüknek.
- **Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek bizonyos alcsoportjai:** Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bekezdésének első mondata alá tartozó szervek tipikusan nem alanyai az információszabadsággal kapcsolatos kötelező közzétételi kötelezettségeknek. Ugyanakkor, abban az esetben, amennyiben a közpénz felhasználásához köthető jogi aktus egyúttal közfeladat ellátásával is társul, az ide sorolható érintettek is releváns alanyai lehetnek a honlapon történő közzétételi kötelezettségnek, és egyúttal a honlapelemzés módszerének is. Emiatt esetükben is az Infotv. 33. § (3) bekezdése alkalmazandó, vagyis ezen szervezetek az elektronikus közzétételi kötelezettségüknek választásuk szerint saját vagy közösen működtetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat vagy működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon való közzététellel is eleget tehetnek.
- **Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények:** Az Infotv. 33. § (3) bekezdése alkalmazandó, vagyis ezen szervezetek az elektronikus közzétételi kötelezettségüknek választásuk szerint saját vagy társulásaik által közösen működtetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat vagy működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon való közzététellel is eleget tehetnek.

A fentiek alapján valamennyi szervcsoportnak lehetősége van saját vagy amennyiben releváns társulásaik által közösen üzemeltetett, illetve a felügyeletüket, szakmai irányításukat, vagy a működési koordinációt ellátó szervek által fenntartott, valamint az erre a célra létrehozott központi honlapon való közzétételre. Egyedüli kivételek ez alól a köztestületek esetében az országos kamarák, akiknek az Infotv. 33. § (2) bekezdés c) pontja alapján saját honlapon kell közzé tenniük.

A korrigált minta szerint vizsgált szervezetek alig több, mint a fele (53%) rendelkezett saját honlappal a vizsgálat időpontjában, további 1% esetében ugyan fellelhető volt saját domain név, de a vizsgálatkor a honlap nem működött, vagy nem volt elérhető.

Az egyes szervezettípusok szerint az alábbi eltérések tapasztalhatók:

- **Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok csoportjában vizsgált szervezetek alig 12%-a (30 db) rendelkezett saját honlappal**, ami még a többi csoporttal összevetve is kiemelkedően alacsony arány. Az első csoportban vizsgált köztulajdonban levő gazdasági társaságok és az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek csoportjában ez az arány 71% (387 db) az Infotv. a 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszony kapcsán vizsgált szervezeteknél pedig 67% (51 db).
- A saját honlappal rendelkező felsőoktatási intézmények aránya 40%, amelybe beletartozik mindkét állami költségvetési szervként működő egyetem is. **A saját honlappal nem rendelkező felsőoktatási intézmények aránya 60% ezek kivétel nélkül az állami, önkormányzati háttérű alapítványok (2. csoport) közül kerültek ki (19 db).**
- A köztisztviselőknek 75%-a rendelkezett saját honlappal. Ezen belül az öt állami közhatalmi tevékenységet segítő köztisztviselőből csak kettő (az Országos Polgárőr Szövetség és az Önkormányzati Tűzoltóság Vásárosnamény), a kamarai honlapok közül a gazdasági szakmai kamarák 75%-a, míg a közsféra karainak 100%-a rendelkezett saját honlappal. A mintában szereplő országos kamarák közzététele megfelelt a rájuk vonatkozó Infotv.33. § 3c) bekezdésnek, rendelkeztek saját honlappal és azon tették közzé az adatokat.

A saját honlappal nem rendelkező szervezetek tekintetében a következő megállapítások tehetők:

- **A települési és megyei önkormányzatok által alapított gazdasági társaságok és nonprofit szervezetek gyakran nem üzemeltetnek önálló saját honlapot**, hanem az érintett önkormányzat elektronikus felületeit használják az elektronikus közzétételre.
- **A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. Portfóliójába tartozó gazdasági társaságok** esetében a vizsgált mintában 29 db olyan szervezetet találtunk, amely nem rendelkezik saját honlappal..
- **Jellemző gyakorlat a nagyobb cégcsoportok esetében, hogy az önálló gazdasági társaságként működő leányvállalatok nem üzemeltetnek saját honlapot**, hanem egy, a cég csoport kezelésében lévő, központi portálon publikálják a cégspecifikus információkat is. Ilyen például az MVM, ahol minden esetben a cégcsoport által üzemeltetett webes keretrendszeren belül található meg az adott leányvállalatra vonatkozó információk. Megjegyzendő azonban, hogy a hasonló technikai keretrendszerek használata lehetőséget ad arra, hogy a tagvállalatok oldalai a felhasználók felé saját honlapként legyenek prezentálva, egyedi arculati elemekkel és egyedi domain névvel, amire a jelenlegi mintában az egyik legjobb példa a Bv. Holding Kft. által üzemeltetett keretrendszeren belül saját honlapként megjelenő tagvállalati honlapok egész sora (Állampusztai Kft., Annamajori Kft., BV Holding Kft., Duna-Papír Kft., Ipoly Cipőgyár Kft., Nagyfa-Alföld Kft., Nostra Kft., Pálhalmi Agrospeciál Kft., Sopronkőhidai Kft.).

A weboldalak elérhetősége mellett fontos e honlapok felhasználóbarát kialakításának értékelése is: Ez a saját működő honlapok (N=494) vizsgálatát jelenti, azon jellemzők és szolgáltatások számbavételével, amelyek az adatokhoz való hozzáférhetőséget – technikai, nyelvi, akadálymentesítési szempontból – biztosítják.

A saját honlapok színvonalának, az információk hozzáférhetőségének, a technikai adottságok megfelelőségének vizsgálatára általánosságban az alábbi négy kritérium szerint került sor. A négy kritérium közül három (1, 2, 4) nem jogszabályban rögzített általános elvárás, azonban mégis szükségesnek éreztük a vizsgálatát, hiszen annak megítélésében, hogy mennyire nevezhető felhasználóbarátnak egy weblap, kiemelt szerepet játszanak.

4. táblázat: A saját honlap szolgáltatásait vizsgáló szempontok és az átfogó megállapítások (N=494)

A honlapok színvonalát vizsgáló négy kritérium	Átfogó, a teljes mintára vonatkozó megállapítások
Kritérium 1: Található-e keresőmotor a honlapon?	A vizsgálat időpontjában a mintába tartozó honlapok 44%-ánál található volt keresőmotor a honlapon.

A honlapok színvonalát vizsgáló négy kritérium	Átfogó, a teljes mintára vonatkozó megállapítások
Kritérium 2: Van-e oldaltérkép a honlapon?	Oldaltérképpel csak a vizsgált honlapok 12%-a rendelkezett.
Kritérium 3: Akadály-mentes-e a honlap a 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § 3-as bekezdés értelmében?	Alig minden ötödik megvizsgált honlap (azaz a vizsgált honlapok 20%-a) rendelkezett akadálymentesített verzióval.
Kritérium 4: Milyen nyelveken érthető el a honlap? (elérhető-e többnyelvű tartalom)	A vizsgált honlapok közel kétharmada kizárólag csak magyar nyelven volt elérhető. Minden negyedik honlap a magyar mellett csak angol nyelven volt elérhető. A kettőnél több nyelvű tartalom a honlapok alig 10%-ánál volt elérhető (amely főként német nyelvű volt, a további nyelvek között található volt: orosz (9), kínai (6), cseh (4), román (3), olasz (4), szlovák (3), szlovén (3), horvát (3), ukrán (2), lengyel (2), spanyol (2), francia (2), holland (2), portugál (2), albán, arab, bosnyák, szerb, japán és török.

Forrás: saját szerkesztés

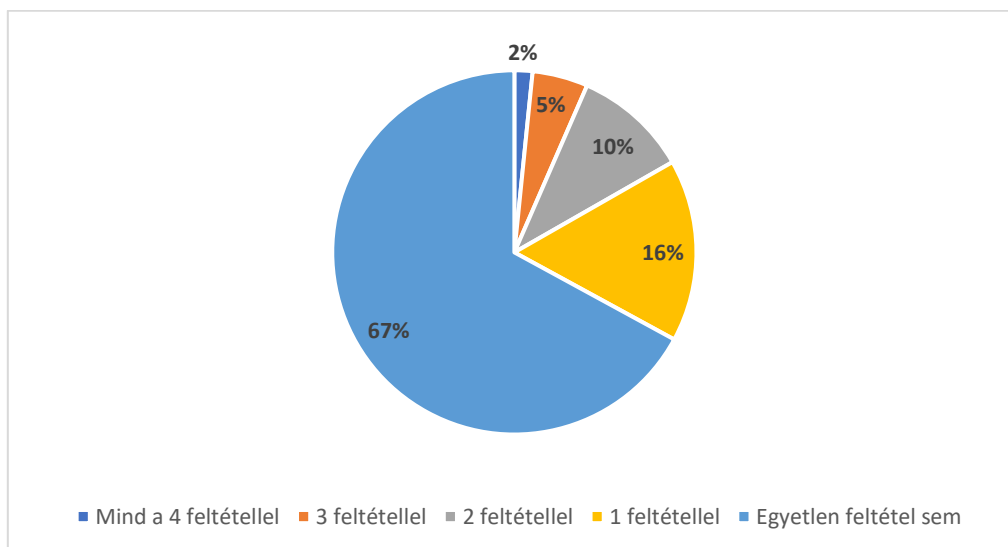
A mintába tartozó közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők honlapjainak használhatósága a fenti szempontok összesített értékelésével kategorizálható, amely során vizsgáljuk a saját működő honlap meglétét és azok technikai jellemzőit, szolgáltatásait is a korrigált mintán (N=932).

Az adatfelvétel időpontjában a vizsgált szervezeti honlapok közül:

- **Mindössze 15 db (~2%) olyan szervezet volt, amelynek a honlapja mind a négy kritériumot teljesítette,**
- 46 db (~5%) szervezet honlapja teljesített három kritériumot,
- 95 db (~10%) szervezet honlapja teljesített két kritériumot,
- 151 db (~16%) szervezet honlapja teljesített egy kritériumot, viszont
- **a vizsgált honlapok kétharmada (~67%-a) egyik kritériumot sem teljesítette.**

Megjegyzés: Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a felhasználóbarátnak mondható honlapok esetében az Infotv. szerinti közzététel átláthatóbb módon valósulna meg, de ezek a szolgáltatások segíthetik az keresett információk megtalálását.

2. ábra: A központi közigazgatási szervek digitális jelenlétének technikai színvonala (N=932)

Forrás: saját szerkesztés

Szervtípusonként vizsgálva ezen szempontokat, szignifikáns különbségek egyedül az állami, önkormányzati háttérű alapítványok megvizsgált honlapjainál voltak kimutathatók.. Ennél a csoportnál volt a legalacsonyabb a 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése értelmében

akadálymentesített oldalak (mindössze 3% a korrigált mintára számolt 20%-os átlaggal szemben) és a legalább egy idegen nyelvre lefordított oldalak aránya (mindössze 7% a korrigált mintára számolt 32%-os átlaggal szemben).

4.2.2.3 A közzététel helye és módja a célcsoportban

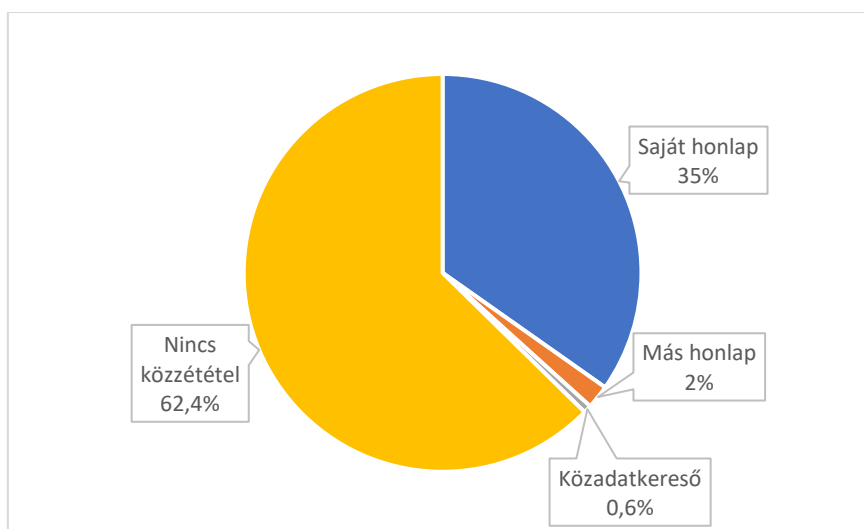
A jelen alfejezet azt vizsgálja, hogy a mintában vizsgált közzétételre kötelezett szervezetek a gyakorlatban mely felületen és milyen módon jelenítik meg a közzétételi kötelezettségüket. E vizsgálat a korrigált mintára (N=932) vonatkozik.

Az elektronikus közzététel helye a vizsgált szervezetek (N=932) esetében négyféle volt (tartalomtól és teljességtől függetlenül, kizárólag a közzététel helye szempontjából):

- A vizsgált szervezetek egyharmadánál (35%) a közzététel helye a saját honlap volt;
- 2% esetében a közzététel más honlapon valósult meg, ami jellemzően a tulajdonos, vagy alapító honlapját jelentette;
- Hat (a vizsgált szervek 0,6%-a) olyan szervezetet találtunk, amikor a közzététel kizárólag az Egységes Közadatkereső Rendszeren történt meg.
- A vizsgált szervezetek mintegy közel kétharmadánál (62,4%) közzétételre utaló jel semmilyen felületen nem volt fellelhető.

Az alábbi ábra az elektronikus közzététel helye szerint megoszlást szemlélteti a korrigált minta esetében::

3. ábra: A közzététel helye (N=932)

Forrás: saját szerkesztés

A fenti alapján megállapítható, hogy a saját honlappal rendelkező szervezetek több, mint kétharmada nem tesz eleget a közzétételi kötelezettségének. Ez rávilágít arra, hogy noha a célcsoportba tartozó szervezetek közel fele nem rendelkezik saját honlappal, a közzétételi gyakorlatban tapasztalt hiányosságok nem vezethetők vissza csupán erre az egy okra.

Egyedül a Magyar Államvasutak Zrt. honlapján volt más szervezetekre (a MÁV csoporthoz tartozó szervezetekre) vonatkozóan is elérhető a közérdekű adatok közzététele.

Szervtípusok szerint vizsgálva, a köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek mintegy felénél találtunk közérdekű adatközlésre utaló hivatkozást, amely a következő módon oszlott meg: a csoporton belül vizsgált 543 szervezet fele a saját honlapon, 12 más honlapján, és 5 szervezet a kozadat.hu oldalon valósította meg a közzétételt.

A köztisztviselők esetében a vizsgált szervezeteknek megközelítőleg harmadára volt igaz, hogy találtunk közérdekű adatok közzétételére utaló hivatkozást (döntő többségében ez saját oldalon történt), azonban az állami, önkormányzati háttérű alapítványok esetében ez csak a szervezetek 6%-ra volt igaz.

32 db felsőoktatási intézményt tartalmazott a korrigált minta (a 2-es, 4-es és 5-ös csoport is tartalmaz ilyen intézményeket), ebből 11 saját honlapon valósította meg a közzétételt és nem találtunk olyan felsőoktatási intézményt, amely a közadatkeresőn, vagy más honlapon tett volna eleget a közzétételszabályának.

4.2.2.3.1 A közzététel helye és módja a saját honlapon

Az előző fejezetben bemutatásra került, hogy a vizsgált szervezetek harmada sajátjának minősíthető honlapján tett eleget az Infotv. szerinti elektronikus közzétételi közzétételszabályának. A továbbiakban azt vizsgáljuk, hogy megjelenésében mennyiben felelt meg a közzététel a törvényi előírásoknak. A közzététel minőségét és tartalmát ebben az esetben még nem értékeljük. Az eredményeket a közzétételt saját honlapon megvalósítók számára (N=324) és a korrigált mintára is kivetítjük (N=932).

A vizsgált időszakban a közzétételt saját honlapon megvalósító 324 szervezetből csak 123 esetben (38%) volt jól látható (a korrigált mintára – N=932 – vetítve 13%), a jogszabályi előírásoknak megfelelő („közérdekű adatok”) hivatkozás feltüntetve a nyitóoldalon.

A közzétételt saját honlapon megvalósítók közül **201 esetben** (a korrigált mintára vetítve 21%-ban) **valamely jogszabályi követelményt nem teljesítették a szervezetek**, így

- 78 esetben nyitó oldalról elérhető legördülő menüben (valamely követelményt nem teljesítők 39%-a);
- 70 esetben a nyitóoldal alján elhelyezett linkről volt elérhető a tartalom (35%);
- 40 esetben a főoldalról önálló menüpontként, de nem „közérdekű adatok” megnevezés alatt (20%);
- 13 esetben egyéb módon (6%).

A jogszabályi előírásoknak teljes mértékben nem megfelelő közzétételek esetében a közérdekű adatokat tartalmazó menüpontok fellelhetősége és elnevezése fenti csoportosításon belül is nagy változatosságot mutatott:

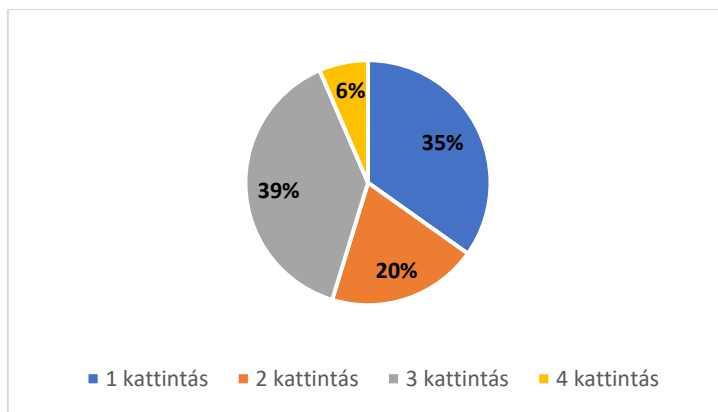
- A leggyakrabban (több, mint az összes eset felében) valamilyen szervezetre utaló megnevezés alatt voltak megtalálhatók az adatok, pl.: szervezet neve, rólunk, bemutatkozás, magunkról stb.;
- A „közérdekű adatok”-ra hasonlító megnevezések tették ki körülbelül az esetek 20%-át. pl.: közvélemény/közérdekű információk, közadat, közhasznúsági adatok/jelentés, közzétételi közzétételszabály stb.;
- Esetenként előfordult, hogy a dokumentumok, adatbázis, vagy akár a kapcsolat menüpont alá voltak rendezve a közérdekű adatok;
- Volt rá példa, hogy több menüpontban szétszórva, vagy csak keresés segítségével sikerült fellelni az információkat.

A közzétételi listák, adatok eléréséhez a főoldalról átlagosan több, mint 2 kattintásra volt szükség, azon honlapok esetében, amelyeknél nem a jogszabály szerinti helyen voltak elérhetők az információk. 70 esetben elegendő volt egy kattintás is, azaz az információk még relatíve gyorsan elérhetők voltak. 40 honlapnál 2 kattintásra volt szükség és 91 honlap volt, ahol 3 vagy 4 kattintás szükségeltetett ehhez.

Fontos azonban megjegyezni, hogy a kattintások száma nem tökéletes indikátor az eléréshez vezető út hosszának mérésére, hiszen sok esetben kattintás nélküli lenyílásról, vagy görgetésről beszélünk. Továbbá kiemelnénk azt is, hogy egy információ megtalálhatósága nem feltétlenül korrelál az eléréshez vezető út hosszával (közvetlen eléréssel is elhelyezhető információ úgy, hogy nehezen észrevehető legyen), nehézséget okoz azonban, hogy a fellelhetőséget befolyásoló tényezők jelentős része nehezen számszerűsíthető.

Az adatfelvétel során rendszeresen alkalmazott rögzítési gyakorlat volt a böngészőprogram beépített keresőjének használata (ctrl+f – „közérdekű adatok”), mert a szemrevételezéssel történő keresés gyakran nem bizonyult elégségesnek a „közérdekű adatok” hivatkozás megtalálásához. Tehát a jogszerű elhelyezés is lehet nehezen fellelhető, míg a jogszerűtlen is lehet egyértelmű és könnyen megtalálható.

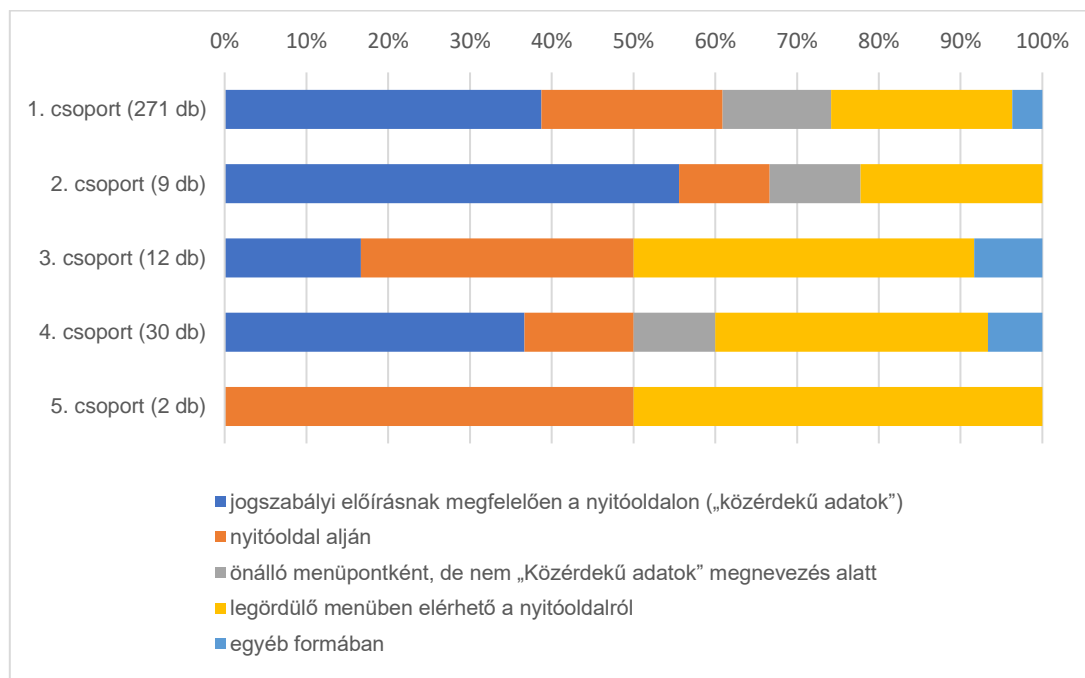
4. ábra: A közérdekű adatok eléréséhez szükséges kattintások száma a főoldaltól számítva amennyiben az adatok a honlapon belül, de nem a jogszabályi előírásnak megfelelően fellelhetők (N=201)

Forrás: saját szerkesztés

Az alábbi ábrán a közzétételt saját honlapon megvalósító szervek esetében látható a közzététel módjának értékelése szervtípusok szerint:

5. ábra: A saját honlapon közzétett információk elérhetősége szervtípusok szerinti bontásban (N=324)

Forrás: saját szerkesztés

Megvizsgálva a fenti adatokat jól látható, hogy a pontos jogszabályi követelmények ellenére a közzététel elhelyezésével, megjelenítésével kapcsolatosan még az azonos szervtípusok esetében sem lelhető fel egységes közzétételi gyakorlat. A legkülönbözőbb névvel ellátott és a honlapokon eltérő módon elhelyezett hivatkozások, bizonyos esetekben még az olyan gyakorlott internetfelhasználót is kihívások elé állíthatják, aki a jogszabály ismeretében pontosan tudja, hogy mit keres. Ez a probléma értelemszerűen fokozottan jelentkezik azon állampolgárok esetében, akik nem tudják pontosan mit és hol kellene fellelniük a honlapon.

Általánosnak mondható az a gyakorlat, hogy a szervezetek a szervezetet bemutató menüpontok egyikében helyezik el a közérdekű adatokat, ezzel is növelve az elérési utat és nehezítve, annak megtalálását. Tipikusnak mondható az a megközelítés is, amikor a közérdekű adatokat egyéb a közérdeklődésre számot tartó információkkal keverve teszik elérhetővé. Például oktatási intézménynél minden létező szabályzat egy helyen (az SZMSZ mellett, a tűzvédelmi szabályzatot át a házirendig). Jellemzően fellelhető olyan megközelítés is, amikor több menüpontban vannak szétszórva a közérdekű adatok, pl. külön menüpontban a céggel kapcsolatos adatok és egy másikban a gazdálkodási adatok.

4.2.2.3.2 Közzététel helye és módja más szervezet honlapján

A célcsoporton belül kimondottan alacsony volt azon szervezetek aránya, amelyeknél a közzététel más honlapon valósult meg, a korrigált minta mindössze 2%-a (N=932). Ezeknek a döntő többsége (18-ból 16 db) valamilyen önkormányzati honlap volt, ahol az érintett szervezetek az önkormányzat által alapított/működtetett, többnyire nonprofit szervezetek voltak. Ezenkívül az MVM cégcsoport egy saját honlappal nem rendelkező leányvállalata és a Testnevelési Főiskola egy alapítványa került a mintába.

Szervtípus szerint 12 db tartozott a köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. Az Infotv. 26.§ (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek csoportjába, 5 db az állami, önkormányzati háttérű alapítványokcsoportjába és egyetlen szervezet az Infotv. 27.§ (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok csoportba. Mind a 18 esetben megfelelő módon el voltak különítve az egyes adatgazdák közzétételi egységei (adatfelelősönkénti tagolás).

A saját honlapon történt közzététel kapcsán felsorolt problémák ezekben az esetekben hatványozottan jelentkeztek, mert az elérési út még hosszabbá, az információk megtalálása még körülményesebbé vált.

4.2.2.3.3 Az Egységes Közadatkereső Rendszer használata a célcsoportban

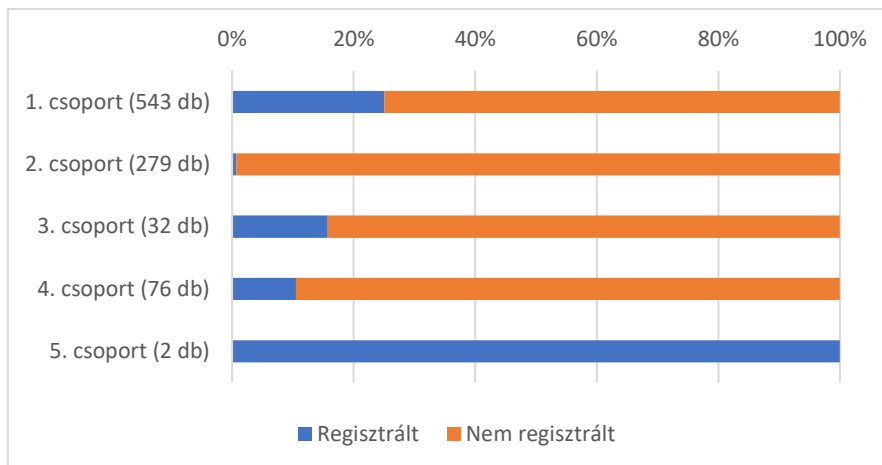
A 3. Kutatás hatókörébe tartozó szervcsoportok esetében a közzétételi kötelezettség részét képezi, hogy regisztrálnia kell az Egységes Közadatkereső Rendszerben és ezen a felületen is publikálnia kell az érintett közérdekű adatait. Ez alól kivételt jelentenek az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek azon alcsoportjai, amelyek a vizsgálat időpontjában (a honlapjukon közzétett információk alapján) nem láttak el közfeladatot, így nem alanyai a 33. § és 37. § szerinti közzétételi kötelezettségnek. Ezen szervezetek a módszertani háttér c. fejezetben megfogalmazottaknak megfelelően már eleve kizárásra kerültek a mintából, ennek megfelelően a vizsgált korrigált minta itt is N=932

A vizsgált szervezeteknek **csak a 16%-a regisztrált az Egységes Közadatkereső Rendszerbe.** Azon szervezetek között, amelyeknél sem saját, sem más honlapon nem történt meg a közzététel (620 db), mindössze 15 szervezetet találtunk a regisztráltak között (kozadat.hu), **és ebből hat szervezet esetében publikáltak közérdekű információt.**

A regisztráció tekintetében leggyengébben teljesítők a 2-es csoportba tartozó állami, önkormányzati háttérű alapítványok voltak, mindössze két alapítvány regisztrált a 279 szervezetből. Az 1-es csoportba tartozó szervezetek közül minden negyedik regisztrált, a két állami költségvetési szervként működő egyetemet leszámítva a többi csoportban még ennél is rosszabbak voltak az arányok.

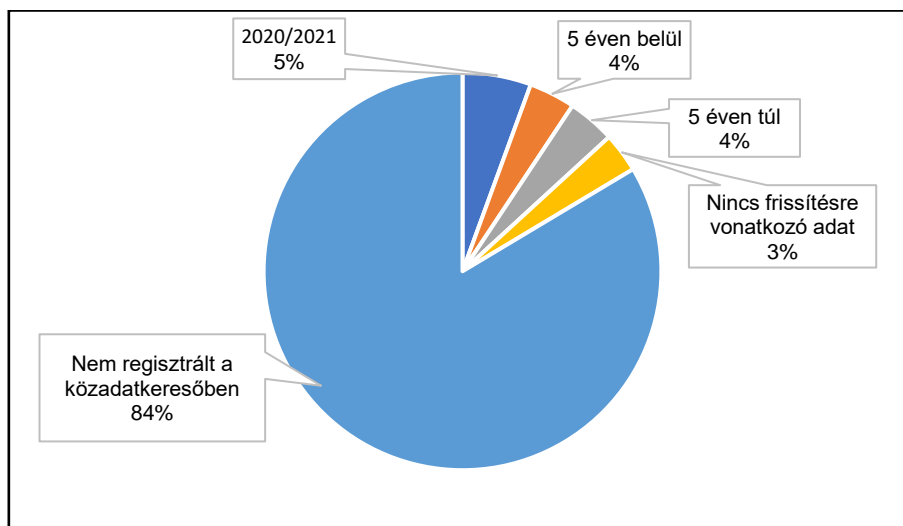
6. ábra: kozadat.hu regisztrációk szervtípusok szerint (N=932)

Forrás: saját szerkesztés

A 153 db regisztrált szervezetből 123-nál azonosítható volt az utolsó feltöltés dátuma. Az utolsó feltöltés dátumát megvizsgálva elmondható, hogy az Egységes Közadatkereső Rendszerbe feltöltött adatok kétharmada nincsen rendszeresen frissítve. **A regisztrált szervek harmada eszközölt frissítést az elmúlt két évben, ez a teljes mintának csak az 5%-a.**

7. ábra: Az Egységes Közadatkereső Rendszerbe való utolsó feltöltés dátuma a korrigált mintára vetítve (N=932)

Forrás: saját szerkesztés

Az Egységes Közadatkereső Rendszerbe regisztrált szervezetek negyedének (39 szervezet) honlapján található meg a kozadat.hu oldalra mutató hivatkozás, ebből 37 esetben klikkelhető volt a logó, de a hivatkozás csak 11 esetben mutatott releváns tartalomra.

A 32 vizsgált felsőoktatási intézményből 6 regisztrálta magát a rendszerbe, ebből kettőnél 2021 volt az utolsó módosítás dátuma, kettőnél 2018-2019 és kettőnél nem találtunk erre vonatkozó információt. A nyitó oldalon egyik intézménynél se volt feltüntetve a kozadat.hu-ra mutató hivatkozás.

4.2.2.4 A közzététel tartalmi és minőségi szempontjainak értékelése

A közzététel tartalmi vizsgálata az Infotv. I. melléklete szerinti közzétételi egységekbe sorolható információk elérhetőségére, hozzáférhetőségére terjed ki, bizonyos esetekben – ahol a jogszabály külön kötelezettségeket is megállapít – a 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet által előírt követelményekre is kitérve.

A vizsgálatra azon szervek esetében került sor, amelyeknél elérhető valamilyen releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint (K4=1²⁰; N=161).

A tartalmi vizsgálat tehát nem a HOL?, hanem a MIT? kérdésre ad választ, azaz nem a közzététel helye, hanem a közzétett információk elérhetősége szempontjából összesíti az adatokat.

Az eredmények értékelése során az alábbi megközelítéseket alkalmaztuk:

Az Infotv. 1. mellékletében található **Általános közzétételi listában vannak olyan közzétételi egységek (adat), amelyek a célcsoporton belül nem minden szervtípus esetében relevánsak.** Ezek az alábbiak:

- A II.4., közzétételi egységek közzététele nem kötelező a köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek, az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és a felsőoktatási intézmények számára.
- A II.3., II.9. közzétételi egység nem kötelező a köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek, az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és a felsőoktatási intézmények és a köztisztviselők számára.

Bár a fenti három közzétételi egység a célcsoportba tartozó szervek esetében nem releváns, az ilyen adatkörök esetén is elvárt, hogy a szervezet kifejezetten jelölje, hogy az adatkör „nem releváns”. Amennyiben ez nem történik meg, az nem minősül megfelelő közzétételnek, hiszen az érdeklődő nem tudja eldönteni, hogy nem talál adatot, mert nem keletkezett ilyen, vagy mert nem töltötte fel az adatkezelő.

A „Honlapelemzés – Kisokos” c. dokumentumban rögzítettek szerint a közzétételi egységek és adatok szintjén az alábbi négy kategória szerint értékeltük, hogy a milyen mértékben valósult meg a közzététel:

- **Teljeskörűen fellelhető** az egységhez kapcsolódó összes adat;
- **Részben fellelhető** az egységhez kapcsolódó adatok;
- A közzétételre kötelezettek részéről „**nem releváns**”-nak minősítettek az érintett adatok;
- **Nincs, vagy irreleváns közzététel:** Ide soroltuk azokat az adatköröket, ahol irreleváns információ lett publikálva, illetve ahol nem lelhető fel az adatok és a „nem releváns” megállapítás sem azonosítható.

Amennyiben egy szerv adott adatnál jelezte, hogy „nem releváns”, akkor azt a vizsgálat során jogszerűnek minősítettük. Hiányzó adat esetében azonban függetlenül attól, hogy az az adott szervezet esetében nem releváns hibának minősítettük.

A fenti kategóriák esetében az alábbi két összevont kategóriát képeztünk még az értékelés során annak bemutatására, hogy milyen mértékben valósul meg a közzététel:

- **Jogszábornak legalább részben megfelelő közzététel:** Ide soroltuk a fenti négy kategóriából a teljeskörűen fellelhető, a legalább részben fellelhető közzétételeket, valamint azokat az eseteket, amelyekben a közzétételre kötelezettek magukra „nem releváns”-nak minősítették az érintett adatot;
- **Helytelen, vagy hiányzó közzététel:** Ide soroltuk a hiányzó közzétételeket és azokat, ahol az adott adatkör tekintetében irreleváns információk lettek megjelenítve.

4.2.2.4.1 Átfogó értékelés

Ellenőriztük, hogy a korrigált mintán belül (N=932) a közzététel a "közérdekű adatok" (vagy a nem jogszerűen, de könnyen megtalálható módon pl. üvegzebe/átláthatóság/dokumentumok stb.) menüpont alatt, az Infotv. 1. melléklete szerinti általános közzétételi lista szerinti közzétételi egységekben, releváns tartalommal valósult-e meg.

A teljes korrigált mintán (N=932) belül:

- **161 db (17%) olyan honlapot találtunk, ahol elérhető az Infotv. 1. melléklete szerinti közzétett releváns tartalom;**
- 162 db (17%) olyan honlapot, ahol ugyan elérhető volt releváns tartalom, de az nem, vagy csak részben az Infotv. 1. melléklete szerinti bontásban (például nem volt nevesítve a 3 fő blokk és/vagy a 3 fő blokk alatt nem voltak közzétételi egységek szerint rendezve és nevesítve az információk);
- 25 db (3%) olyan szervezeti honlapot találtunk, ahol a vizsgálat időpontjában nem volt releváns tartalom a „közérdekű adatok”-ra mutató hivatkozások alatt;

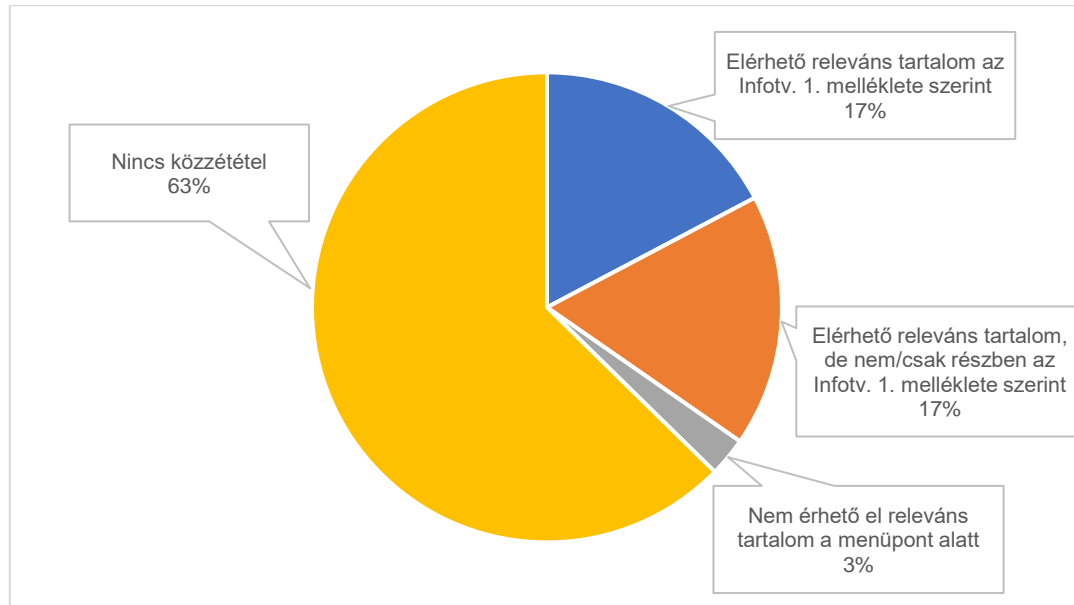
²⁰ K4=1 – elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

- 584 szerv esetében (63%) pedig egyáltalán nem lelhető fel közzététel.

A fentiek alapján a korrigált minta (N=932) 17%-a, 161 db szervezeti honlap felelt meg annak a feltételnek, hogy a közzététel tartalmi és minőségi szempontjainak megfelelően a részletes vizsgálatba vonjuk. Összeségében elmondhatjuk, hogy csak minden hatodik oldal felelt meg a jogszabály által – és a részletes vizsgálat feltételeként – támasztott követelményeknek. A továbbiakban csak ezek a honlapok kerültek részletesen elemzésre.

8. ábra: A közzététel elérhetősége és tartalmának relevanciája (N=932)

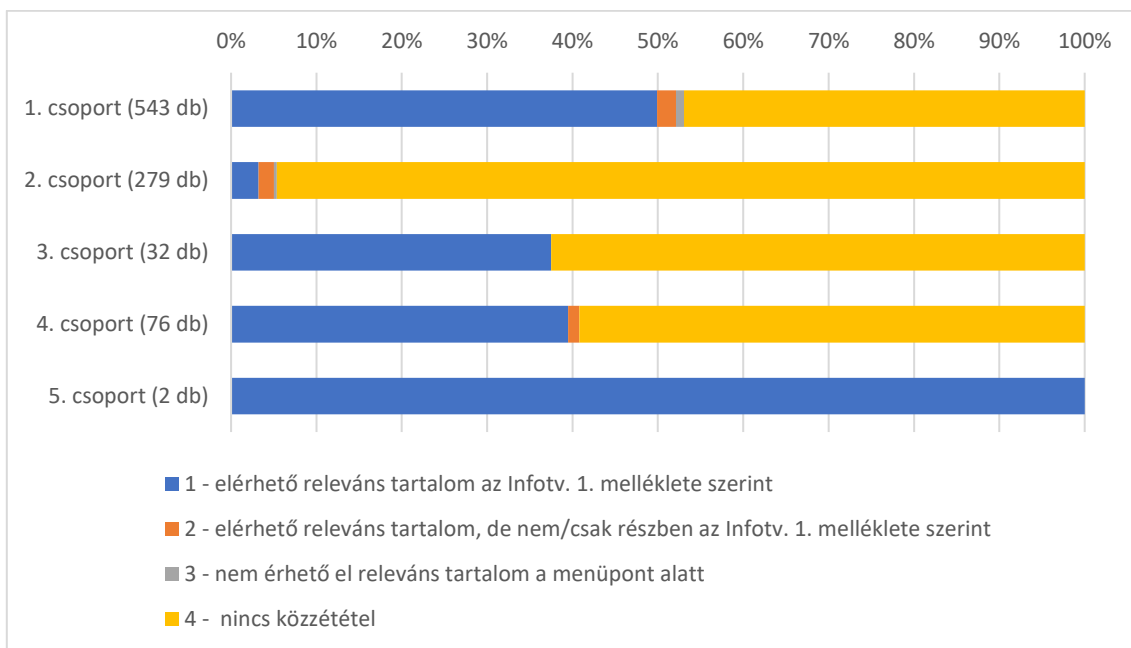
Forrás: saját szerkesztés

Szervtípusok szerint az alábbi megállapítások tehetők:

- A 2-es csoportként vizsgált állami, önkormányzati háttérű alapítványok esetében extrém magas a közzétételt **teljesen elmulasztók aránya (95%)**, a 279-ből összesen hét olyan alapítvány volt, amely az Infotv. 1. melléklete szerint járt el.
- A 4-es csoportba [az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek] tartozó szervezetek közül minden ötödik teljesítette a részletes vizsgálat feltételeit.
- A köztisztviselők honlapjainak a harmada felelt meg a jogszabályi előírásoknak a vizsgálat időpontjában, ezek az MTA és a MOB kivételével szakmai kamarák voltak.
- Az 1-es csoportban [köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek] és a 4-es csoportban [az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok] vizsgált szervezetek között volt a legmagasabb azon honlapok aránya, amelyeknél fellelhető volt ugyan releváns információ, de azok nem, vagy csak részben feleltek meg az Infotv. 1. mellékletébe foglaltaknak. Ez az 1-es csoport esetében minden negyedik, a 4-es csoport esetében minden ötödik szervezetet jelentette.
- A felsőoktatási intézmények közül 4 honlap felelt meg a részletes vizsgálatba vonhatóság feltételeinek, 7 esetben találtunk releváns, de hiányos tartalmat, egy esetben semmilyen releváns adatot nem találtunk a közérdekű menüpont alatt, és 20 esetben egyáltalán nem volt közzététel.

9. ábra: A közzététel elérhetősége és tartalmának relevanciája szervtípusok szerint

Forrás: saját szerkesztés

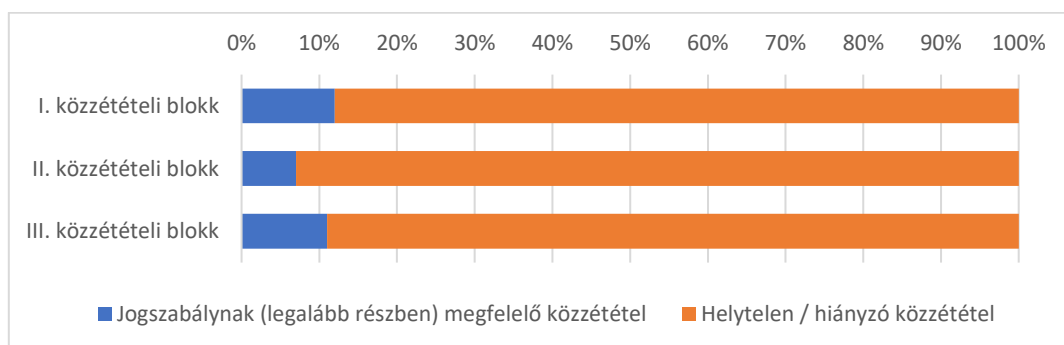
Az egyes közzétételi egységeket érintő célcsoport-specifikus típushibákat, főbb anomáliákat az 4.2.2.4 A honlapelemzés során tapasztaltak összefoglalása fejezet foglalja össze.

4.2.2.4.2 A három közzétételi blokk teljesítési gyakorlatának összevetése

Az alábbiakban az Infotv. 1. sz. mellékletében szereplő általános közzétételi lista három közzétételi blokkjára – I. Szervezeti, személyzeti adatok; II. Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok, III. Gazdálkodási adatok – vonatkozó gyakorlat vizsgálati eredményeit hasonlítottuk össze.

Összehasonlítva a három blokk vizsgálati eredményeit megállapítható, hogy a II. blokkban, azaz a Tevékenységre működésre vonatkozó adatokra található a legtöbb hiányosság. A hiányzó, illetve hiányzó/helytelen közzétételek aránya mind a három blokk esetében meghaladja a 80%-ot, a II. blokk esetében a 90%-ot is. Amennyiben ezeket az arányokat a részletesen vizsgált szervezetekre vetítjük (N=161) az első blokk 68%-os és a harmadik blokk 65%-os jogszabálynak legalább részben megfelelő teljesítésével szemben a második közzétételi egységeinél csak 43%-ot teljesítettek a szervezetek. Az alacsony esetszámok miatt csoportbontás szerinti összevetést külön nem készítettünk.

10. ábra: A közzétételi blokkok összevetése közzétételi gyakorlat alapján a korrigált mintára vetítve (N=932)

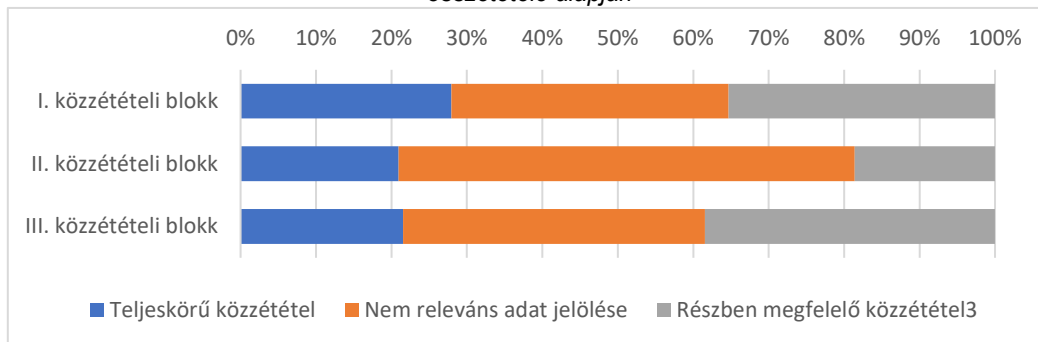

Forrás: saját szerkesztés

A teljes képhez hozzá tartozik, hogy a jogszabálynak legalább részben megfelelő teljesítéseknek jelentős hányadát teszik ki (37, 60, illetve 40%-át) a kötelezettek által „nem releváns”-nak megjelölt

közzétételi egységek, amelyeknél a kutatás során nem vizsgáltuk a kötelezettek által feltüntetett „nem releváns” megjegyzések jogszerűségét, így minden „nem releváns” megjegyzést jogszerűnek fogadtunk el, ami pozitív irányba befolyásolhatta az eredményeket.

11. ábra: A közzétételi blokkok összevetése a jogszabályban legalább részben megfelelő közzétételek összetétele alapján

Forrás: saját szerkesztés

További főbb megállapítások:

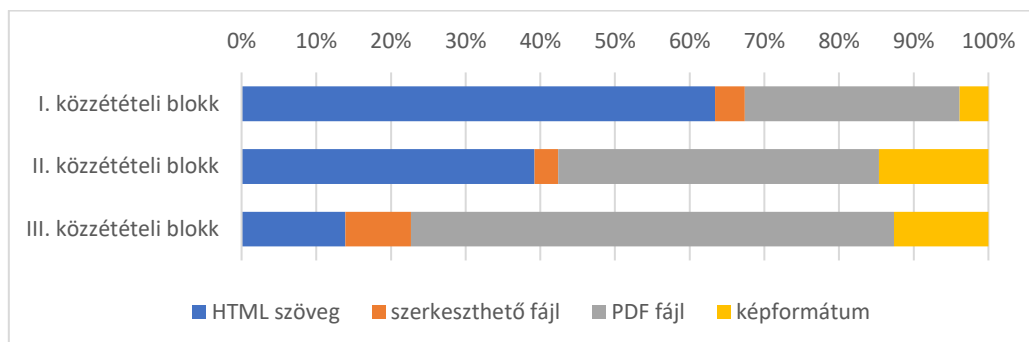
- **Nem találtunk egyetlen olyan szervezetet sem a célcsoportban, amely minden közzétételi blokkon belül minden közzétételi egységénél, minden adatkörnél adott volna a teljesítésnek elfogadható választ.**
  - A vizsgált szervezetek jelentős része egyáltalán nem tünteti fel a közzététel során, hogy mely adatok nem relevánsak az esetükben. Erre utal, hogy **a részletesen vizsgált szervezetek harmada egyetlen esetben sem alkalmazta a „nem releváns” jelölést, annak ellenére, hogy ezen cégek között nem volt olyan, amely a közzétételi egységeknek legalább felében közzétett volna.**
  - **Mind a három közzétételi blokkban jelentős eltérés tapasztalható a különböző közzétételi egységeknél mért közzétételek egymáshoz viszonyított arányában,** ami arra enged következtetni, hogy minden közzétételi blokkban vannak olyan információk, amelyek közzétételére nagyobb a hajlandóság a célcsoport szervezetei részéről és vannak olyanok, amelyeknél lényegesen alacsonyabb. Amennyiben a részletes vizsgálatba bevont cégek számára vetítve nézzük (N=161) a jogszabályoknak legalább részben megfelelő közzétételek arányát, akkor ez:
    - Az I. közzétételi blokkban a legmagasabb aránnyal rendelkező (99%) I.1. közzétételi egység és a legalacsonyabb (48%) I.5.-ös közzétételi egység között 51% eltérést jelent;
    - A II. közzétételi blokkban a II.1 (91%) és a II.15. (35%) közzétételi egységek között 56% eltérést jelent még abban az esetben is, ha az általánosan gyengén szereplő közérdekű adatok újrahasznosításával kapcsolatos 19-25-ös közzétételi egységeket, amelyeknél ez az arány csak 24% és a célcsoport egy része esetében nem releváns II.3., II.4. és II.9. pontokat figyelmen kívül hagyjuk;
    - A III. közzétételi blokk ennél kicsit egységesebb képet mutat ebben a tekintetben, a III.1. 80%-os arányához képest, a leggyengébben szereplő III.6-os közzétételi egység 50%-os közzétételi aránya csak 30% eltérést mutat.
- Ezek az eltérések vélhetően több egymást erősítő tényező eredményeként alakulnak ki:
- A célcsoport összetételéből adódóan egyes közzétételi egységek esetében (pl.: I.5., II.3., II.9.) csak a célcsoport egy részében keletkezik közzéteendő adat, de a szervezetek egy része nem jelöli, ha az adatok nem relevánsak esetükben, egyszerűen csak figyelmen kívül hagyják az adott közzétételi egységeket.
  - Erősen eltér egymástól a különböző közzétételi egységek adattartalmának előállításához és frissítéséhez szükséges erőforrás igény. Megítélésünk szerint ebben a közzéteendő információk mennyisége mellett további lényeges tényező, hogy mely egységben kell már egyébként is rendelkezésre álló, kész anyagokat feltölteni és

melyek igényelnek kimondottan a közzétételhez rendelhető jelentős munkaerő-ráfordítást.

- o Egyes közzétételi egységeknél feltehetően jogértelmezési bizonytalanságok is közrejátszanak, ilyen pl. a közérdekű adatok újrahasznosításával kapcsolatos adatkörök (II.19.-II.25.).

Arányaiban a III. közzétételi blokkban volt a legkevesebb HTML formátumú információ és a legtöbb PDF formátumú fájl. A képfarmátumban (és bizonyos esetekben a PDF formátumban) publikált adatok esetében a kereshetőség és másolhatóság feltétele nem teljesült, Noha ez érthetően a kényelmesebb, kevesebb erőforrást igénylő megoldás, a felhasználói szempontból csak korlátozottan használható.

12. ábra: A közzétételi blokkok összevetése a közzétett adatok megjelenítésére használt fájl formátumok megoszlása alapján

Forrás: saját szerkesztés

A legutóbbi aktualizálás idejét mind a három blokk esetében csak a vizsgált szervezetek töredéke tüntette fel: az első blokknál átlagosan 6%, a másodikban 5%, harmadikban 8%-ban került feltüntetésre (N=161 esetében)

Az archív dokumentumok elérését biztosító hivatkozások tekintetében lényegesen nagyobb volt az eltérés a közzétételi blokkok között: **míg az első blokkban mindössze 4%, a másodikban 5%, addig a III. blokkban már átlagosan 21% tüntette fel ezeket a hivatkozásokat**, azaz a gazdasági adatok visszakereshetőségnek biztosítása sokkal kézenfekvőbbnek bizonyult a szervezetek számára, mint a felépítéssel, működéssel kapcsolatos információk változásainak követése. Szerepet játszhatott ebben a letölthető formátumok III. közzétételi blokkban mért magasabb aránya is, a legtöbb honlap szerkezet esetében ezek archívumba helyezése kevésbé erőforrás igényes, mint a HTML szövegeké.

4.2.2.4.3 Közzétételi blokkonkénti értékelés

Az alábbiakban az Infotv. 1. sz. mellékletében szereplő Általános közzétételi lista három közzétételi blokkja szerinti bontásban foglaljuk össze a közzététel tartalmi és minőségi értékelésének eredményeit.

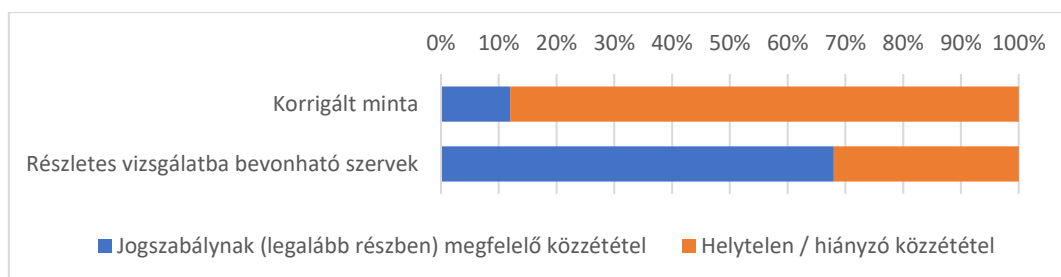
4.2.2.4.3.1 Az I. Közzétételi blokk: Szervezeti, személyzeti adatok

Az I. közzétételi blokk esetében egyetlen olyan szervezetet találtunk, amelynél **teljeskörűen fellelhető volt a közzétételi egységhez tartozó minden adat**, mégpedig a Sopron-Fertő Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt.-t. A részletesen vizsgált szervezetek közül **nem volt olyan, amely legalább egy közzétételi egységben ne publikált volna információt**, és 28 olyan szervezet találtunk, amely minden közzétételi egységnél legalább részben (*a közzétételi egységen belül egyes adatkörök tekintetében hiányozhattak információk*) megfelelt a jogszabályi követelményeknek. 86 olyan szervezet volt a 161-ből, amely a II. közzétételi blokkhoz tartozó 11 közzétételi egységből legalább 8, 60 olyan, amely 4 és 7 között és 15 olyan, amely 3 vagy kevesebb 10 közzétételi egység kapcsán jelenített meg releváns információt, vagy jelezte, hogy az ott szereplő adatok nem relevánsak az esetükben.

A vizsgált szervezetek (N=161) ezen közzétételi blokk esetében átlagosan a közzétételi egységek 68%-ban teljesítették legalább részben a kötelezettségüket (beleértve a „nem releváns” adatok megjelölését

is), míg a közzétételi egységek átlagosan 32%-ban helytelen volt, vagy elmaradt a közzététel. A teljes korrigált mintára vetítve (N=932) ennél lényegesen lehangolóbb képet kapunk, így ez az arány már csak 12-88%.

13. ábra: Az I. közzétételi blokk: **szervezeti, személyzeti adatok** közzétételi gyakorlata (N=932, illetve N=161²¹)

Forrás: saját szerkesztés

A blokkon belüli teljesítéseket vizsgálva az I. blokkon belül található 11 db közzétételi egységből több olyan volt, ahol gyengébben teljesített a célcsoport.

- A legalacsonyabb arányt az I.5. (*Testületi szerv esetén a testület létszáma, összetétele, tagjainak neve, beosztása, elérhetősége*) mutatta fel. Mivel a célcsoport jelentős többségénél ezen közzétételi egységnél nem képződik releváns tartalom, ez meggyőző példa arra a fentiekben már vázolt problémára, hogy a kötelezettek nincsenek tisztában a számukra nem releváns adatok megjelölésének fontosságával. Ennél a közzétételi egységnél például a részletesen vizsgált szervezeteknek csak 16%-a jelölte meg ezt, mint esetükben nem releváns közzétételi egységet.
- az I.4. (*A szervezeten belül illetékes ügyfélkapcsolati vezető neve, elérhetősége és az ügyfélfogadási rend*) adat esetében a jogszabálynak legalább részben megfelelő közzétételek aránya csak 52% volt, tehát közel a szervezetek fele helytelen, vagy hiányos közzétételt produkált ennél a közzétételi egységnél.
- Az I.6. (*A közfeladatot ellátó szerv irányítása, felügyelete vagy ellenőrzése alatt álló, vagy alárendeltségében működő más közfeladatot ellátó szervek megnevezése, és 1. pontban meghatározott adatai*), az I.8. (*A közfeladatot ellátó szerv által alapított közalapítványok neve, székhelye, elérhetősége (postai címe, telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme), alapító okirata, kezelő szervének tagjai*) és az I.9. (*A közfeladatot ellátó szerv által alapított költségvetési szerv neve, székhelye, a költségvetési szervet alapító jogszabály megjelölése, illetve az azt alapító határozat, a költségvetési szerv alapító okirata, vezetője, honlapjának elérhetősége, működési engedélye*) közzétételi egységek esetében rendkívül alacsony volt a tényleges közzétételek aránya (a teljeskörű és a részben megfelelő közzétételek együtt sem érték el a 4%-ot), ezek az egységek a vizsgált esetek több, mint felében lettek a kötelezettek által „nem releváns”-nak jelölve.

A kutatás alapján nem megfelelő az I. közzétételi blokk kapcsán a kötelezettek gyakorlata a aktualizálások jelzésében: a vizsgálatba bevont szervezetek esetében mindössze 6% (a teljes korrigált mintára vetítve pedig csupán 1%) volt azon esetek aránya, ahol a legutóbbi aktualizálás idejét feltüntették. Ezen közzétételi blokk esetében csak az I.6.-I.11. közzétételi egységek esetében van megőrzési kötelezettsége a szervezeteknek, az archív dokumentumok elérési hivatkozása azonban csak a vizsgált esetek 4%-ban volt feltüntetve.

Az I. közzétételi blokkra vonatkozó főbb adatokat az alábbi táblázat foglalja össze a részletes vizsgálatba vont szervezetek számára (N=161) vonatkoztatva, valamint az alatt [x] kék színnel megkülönböztetve a teljes korrigált mintára (N=932) vetítve is bemutatva az arányokat.

²¹ A részletes vizsgálatba bevonható szervezetek (K4=1): Elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

5. táblázat: I. Szervezeti, személyzeti adatok közzétételi gyakorlata a részletes vizsgálatba vont szervezetek (N=161) és a korrigált mintára vetítve (N=932)

Közzétételi egységek (adatok) megnevezése	I. Jogszabálynak (legalább részben) megfelelő közzététel	I.1 Teljeskörű közzététel	I.2 Részben megfelelő közzététel	I.3 Nem releváns adat jelölése	II. Helytelen közzététel	A legutóbbi aktualizálás ideje feltüntetésre került	Az archív dokumentumok elérési feltüntetésre kerül ²²
I. 1. A közfeladatot ellátó szerv hivatalos neve, székhelye, postai címe, telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme, honlapja, ügyfélszolgálatának elérhetőségei	98.76% [17.06%]	49.07% [8.48%]	49.69% [8.58%]	0.00% [0.00%]	1.24% [82.94%]	9.94% [1.72%]	nr.
I. 2. A közfeladatot ellátó szerv szervezeti felépítése szervezeti egységek megjelölésével, az egyes szervezeti egységek feladatai	87.58% [15.13%]	23.60% [4.08%]	62.73% [10.48%]	1.24% [0.21%]	12.42% [84.87%]	12.42% [2.15%]	nr.
I. 3. A közfeladatot ellátó szerv vezetőinek és az egyes szervezeti egységek vezetőinek neve, beosztása, elérhetősége	93.79% [16.20%]	72.67% [12.55%]	20.50% [3.54%]	0.62% [0.11%]	6.21% [83.80%]	12.42% [2.15%]	nr.
I. 4. A szervezeten belül illetékes ügyfélkapcsolati vezető neve, elérhetősége (telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme) és az ügyfélfogadási rend	52.17% [9.01%]	25.47% [4.40%]	16.77% [2.90%]	9.94% [1.72%]	47.83% [90.99%]	5.59% [0.97%]	nr.
I. 5. Testületi szerv esetén a testület létszáma, összetétele, tagjainak neve, beosztása, elérhetősége	48.45% [8.37%]	1.24% [0.21%]	31.06% [5.36%]	16.15% [2.79%]	51.55% [91.63%]	4.35% [0.75%]	nr.
I. 6. A közfeladatot ellátó szerv irányítása, felügyelete vagy ellenőrzése alatt álló, vagy alárendeltségében működő más közfeladatot ellátó szervek megnevezése, és 1. pontban meghatározott adatai	54.66% [9.44%]	0.62% [0.11%]	2.48% [0.43%]	51.55% [8.91%]	45.34% [60.56%]	3.11% [0.54%]	1.86% [0.32%]
I. 7. A közfeladatot ellátó szerv többségi tulajdonában álló, illetve részvételével működő gazdálkodó szervezet neve, székhelye, elérhetősége ...	62.73% [10.84%]	10.56% [1.82%]	14.91% [2.58%]	37.27% [6.44%]	37.27% [89.16%]	4.97% [0.86%]	7.45% [1.29%]
I. 8. A közfeladatot ellátó szerv által alapított közalapítványok neve, székhelye, elérhetősége...	57.14% [9.87%]	0.62% [0.11%]	0.62% [0.11%]	55.90% [9.66%]	42.86% [90.13%]	3.11% [0.54%]	1.86% [0.32%]
I. 9. A közfeladatot ellátó szerv által alapított költségvetési szerv neve, székhelye, a költségvetési szervet alapító jogszabály megjelölése...	51.55% [8.91%]	0.00% [0.00%]	0.62% [0.11%]	50.93% [8.80%]	48.45% [91.09%]	3.11% [0.54%]	1.86% [0.32%]
I. 10. A közfeladatot ellátó szerv által alapított lapok neve, a szerkesztőség és kiadó neve és címe, valamint a főszerkesztő neve	62.11% [10.73%]	6.83% [1.18%]	4.97% [0.86%]	50.31% 8.69%	37.89% [89.27%]	4.35% [0.75%]	4.35% [0.75%]

²² Azon közzétételi egységeknél, ahol a jogszabály nem ír elő megőrzési kötelezettséget, nem tüntettünk fel értéket.

Összefoglaló kutatási jelentés – 3. Kutatás: A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása

Közzétételi egységek (adatok) megnevezése	I. Jogszabálynak (legalább részben) megfelelő közzététel	I.1 Teljeskörű közzététel	I.2 Részben megfelelő közzététel	I.3 Nem releváns adat jelölése	II. Helytelen közzététel	A legutóbbi aktualizálás ideje feltüntetésre került	Az archív dokumentumok elérési hivatkozása feltüntetésre kerül ²²
I. 11. A közfeladatot ellátó szerv felettes, illetve felügyeleti szervének, hatósági döntései tekintetében a fellebbezés elbírálására jogosult szervnek, ennek hiányában a közfeladatot ellátó szerv felett törvényességi ellenőrzést gyakorló szervnek az 1. pontban meghatározott adatai	78.88% [13.63%]	16.15% [2.79%]	35% [10.52%]	2% [0.32%]	45% [86.37%]	22% [1.25%]	3% [0.75%]

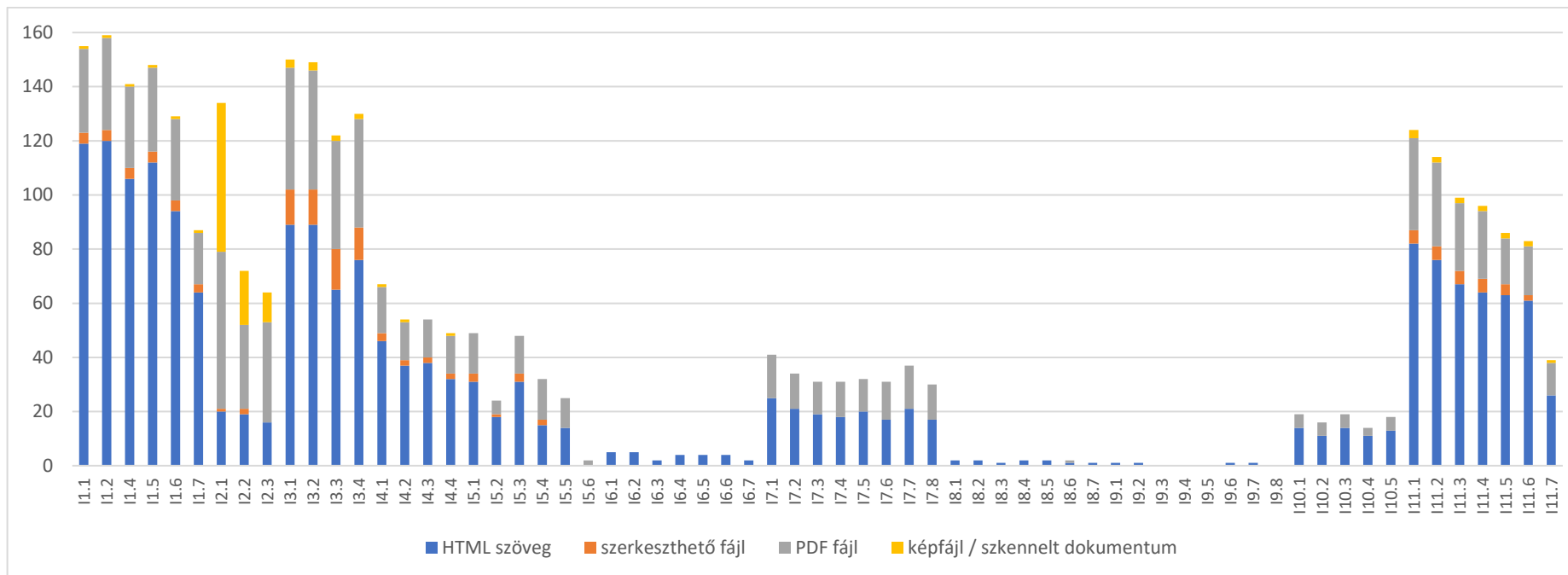
Forrás: saját szerkesztés

Közzétételi egységenként vizsgálva a különböző fájlformátumok arányát közzétételi egységeken belül is jelentős eltéréseket tapasztaltunk, ami arra enged következtetni, hogy a vizsgált szervezetek előszeretettel választják a már egyéb célra elkészített (gyakran csak valamilyen képformátumban létező) dokumentumaik feltöltését az információ kereshető, másolható webre történő adaptálása helyett. Az I. közzétételi blokkon belül erre a legjobb példa az I.2.1. (szerv szervezeti felépítése szervezeti egységek megjelölésével) pontban mért HTML-képformátum arány változása a közzétételi egység többi pontjához képest

14. ábra: A publikált információk formátumának megoszlása az I. közzétételi blokk közzétételi egységein belül definiált adatkörökönként (N=161²³)

Forrás: saját szerkesztés

²³ A részletes vizsgálatba bevonható szervezetek (K4=1): Elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

Az elektronikusan közzétett adatok, információk hozzáférhetőségét tekintve az I. blokk adatai megfelelőek voltak: a korlátozásmentesség, a megnyithatóság, olvashatóság, letölthetőség és a nyomtathatóság feltételeinek is túlnyomórészt megfeleltek. Hiányosságok a kereshetőség és másolhatóság tekintetében fordultak elő, ezek aránya nagyjából megegyezett a képformátumban feltöltött dokumentumokéval.

A hibás fájlok mennyiségét az alábbi táblázat tartalmazza:

6. táblázat: Az I. közzétételi blokk minőségvizsgálata során felelt hiányosságok (darabszám) közzétételi egységenként

	I.1.	I.2.	I.3.	I.4.	I.5.	I.6.	I.7.	I.8.	I.9.	I.10.	I.11.
Korlátozásmentesség²⁴	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Megnyithatóság	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Olvashatóság	0	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Kereshetőség	6	100	5	3	0	0	0	0	0	0	14
Letölthetőség	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nyomtathatóság	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Másolhatóság²⁵	6	89	5	3	0	0	0	0	0	0	15

Forrás: saját szerkesztés

Az I.5. közzétételi egységnél megadott elektronikus levélcím 71%-ban az IHM rendelet szerinti, közvetlen elérést biztosító volt; 25% esetében a közvetlen elérés nem volt biztosított. Az elektronikus levélcím többségében (87%) szervezeti email cím, 7% esetében pedig ASP rendszerhez köthető volt, 2% esetében ingyenes külső szolgáltató levélszervert használtak, 4% pedig egyéb besorolást kapott.

A közzétételi blokkon belül 9 további pontnál összesen 900 esetben vizsgáltuk, hogy a megadott elérhetőségek megfelelnek-e az IHM rendeletnek: átlagosan 87%-ban megfeleltek és az IHM rendelet szerinti közvetlen elérést biztosítottak, 9%-ban megfeleltek, de a közvetlen elérés nem volt biztosított, 4%-ban az elérhetőség nem az IHM rendelet szerinti volt.

Az öt jogalanyt kategóriánként vizsgáltuk, hogy I. blokkba tartozó 11 közzétételi egységből mennyi felelt meg legalább részben a jogszabályoknak. A következő eredményeket kaptuk.

7. táblázat: A jogszabályoknak legalább részben megfelelő közzétételi egységek száma szervtípusok szerint

	11 db	10 db	9 db	8 db	7 db	6 db	5 db	4 db	3 db	2 db	1 db	0 db
1. csoport (127)	24	24	17	8	9	7	16	1	3	8	1	0
2. csoport (7)	0	0	0	0	0	1	3	1	1	1	0	0
3. csoport (11)	3	1	1	1	1	0	3	0	1	0	0	0
4. csoport (14)	1	3	1	0	1	4	1	3	0	0	0	0
5. csoport (2)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

²⁴ Pl. személyazonosítás nélkülség, regisztráció nélkülség, díjmentesség.

²⁵ Részleteiben is, adatvesztés és torzulás nélkül másolható.

Forrás: saját szerkesztés

Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok (2. csoport) közül csak 7 felelt meg a részletes vizsgálat feltételeinek a 279 mintába került szervezetből, de ezek között sem találtunk olyat, amely a közzétételi egységek többségében legalább a jogszabályoknak részben megfelelő közzétételt tett volna.

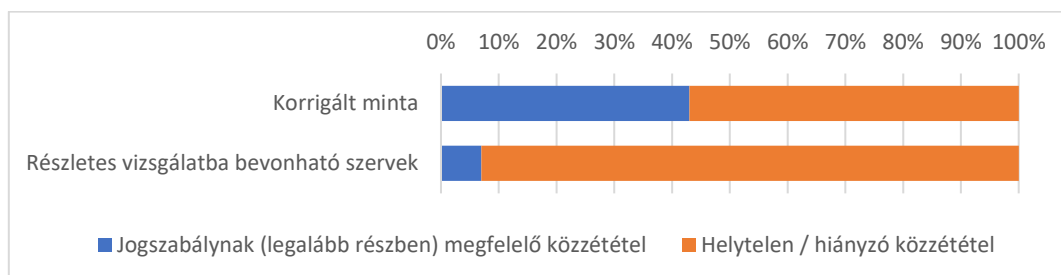
A 4 részletesen vizsgált felső oktatási intézményből 2 az 5. csoportba tartozó állami költségvetési intézményként működő egyetem volt, 10, illetve 9 közzétételi egységgel, egy a 4. csoportba és egy a 2. csoportba tartozó intézmény pedig 4 közzétételi egységgel.

4.2.2.4.3.2 A II. Közzétételi blokk: Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok

Az érintett közzétételi blokk esetében nem találtunk olyan szervezetet, amelynél teljeskörűen fellelhető volt a közzétételi egységhez tartozó minden adat. A részletesen vizsgált szervezetek között 4 olyan szervezeti honlapot találtunk, amelyen a II. közzétételi blokkhoz tartozó egyetlen közzétételi egységhez sem volt releváns információ feltöltve és öt olyan szervezet, amely minden közzétételi egységnél legalább részben (a közzétételi egységen belül egyes adatkörök tekintetében hiányozhattak információk) megfelelt a jogszabályi követelményeknek. 28 olyan szervezet volt a 161-ből, amely a II. közzétételi blokkhoz tartozó 25 közzétételi egységből legalább 20, 43 olyan, amely 10 és 20 között és 85 olyan, amely kevesebb mint 10 közzétételi egység kapcsán jelentett meg releváns információt, vagy jelezte, hogy az adott adatok nem relevánsak az esetükben.

A vizsgált szervezetek (N=161) **ezen közzétételi blokk esetében átlagosan kevesebb, mint a közzétételi egységek felében teljesítették legalább részben** a kötelezettségüket (beleértve a „nem releváns” adatok megjelölését is); míg a közzétételi egységek átlagosan 57%-ban helytelen volt, vagy elmaradt a közzététel. A teljes korrigált mintára vetítve (N=932) ez az arány már csak 7-93%.

15. ábra: A II. közzétételi blokk: **Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok közzétételi gyakorlata** (N=932, illetve N=161²⁶)

Forrás: saját szerkesztés

A blokkon belül több olyan közzétételi egység is található, amely csak a célcsoport egy részében tekinthető relevánsnak, ilyen pl. a II.3., II.4., vagy II.9.-es közzétételi egység, így ezeknél indokolt az alacsony közzétételi arány, azonban ezeket az adatokat is csak a részletesen vizsgált szervezetek megközelítőleg harmada jelölte meg, mint számukra nem releváns információt.

A blokkon belüli teljesítéseket vizsgálva leginkább problematikusak a **közzétételre vonatkozó közzétételi egységek (II.19.-25.) teljesítése**, ezt követik a **II.15., 16. és 17.-es pontok**, ahol a legalább részben megfelelő közzétételek aránya nem éri el a 40%-ot.

A II. közzétételi blokkra vonatkozó főbb adatokat az alábbi táblázat foglalja össze a részletes vizsgálatba vont szervezetek számára (N=161) vonatkoztatva, valamint az alatt [x] kék színnel megkülönböztetve a teljes korrigált mintára (N=932) vetítve is bemutatva az arányokat.

²⁶ A részletes vizsgálatba bevonható szervezetek (K4=1): Elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

8. táblázat: II. Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok közzétételi gyakorlata a részletes vizsgálatba vont szervezetek (N=161) és a korrigált mintára vetítve (N=932)

Közzétételi egységek (rövidített elnevezés)	I. Jogszabálynak (legalább részben) megfelelő közzététel	I.1 Teljeskörű közzététel	I.2 Részben megfelelő közzététel	I.3 Nem releváns adat jelölése	II. Helytelen közzététel	A legutóbbi aktualizálás ideje feltüntetésre került	Az archív dokumentumok elérési hivatkozása feltüntetésre került ²⁷
II.1. A közfeladatot ellátó szerv feladatát ... meghatározó, a szervezetre vonatkozó alapvető jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök, valamint a szervezeti és működési szabályzat vagy ügyrend	91.30% [15.77%]	52.80% [9.12%]	38.51% [6.65%]	0.00% [0.00%]	8.70% [84.23%]	11.18% [1.93%]	12.42% [2.15%]
II.2. Az országos illetékességű szervek, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal esetében a közfeladatot ellátó szerv feladatáról, tevékenységéről szóló tájékoztató magyar és angol nyelven	46.58% [8.05%]	7.45% [1.29%]	14.29% [2.47%]	24.84% [4.29%]	53.42% [91.95%]	4.35% [0.75%]	--
II.3. A helyi önkormányzat önként vállalt feladatai	30.43% [5.26%]	0.00% [0.00%]	0.00% [0.00%]	30.43% [5.26%]	69.57% [94.74%]	3.11% [0.54%]	1.24% [0.21%]
II.4. ...a szerv megnevezése, hatáskör gyakorlásának átruházása esetén a ténylegesen eljáró szerv megnevezése...	45.96% [7.94%]	3.11% [0.54%]	0.00% [0.00%]	42.86% [7.40%]	54.04% [92.06%]	3.73% [0.64%]	--
II.5. A közfeladatot ellátó szerv által nyújtott vagy költségvetéséből finanszírozott közszolgáltatások megnevezése, tartalma	63.35% [10.94%]	12.42% [2.15%]	21.12% [3.65%]	29.81% [5.15%]	36.65% [89.06%]	5.59% [0.97%]	5.59% [0.97%]
II.6. A közfeladatot ellátó szerv által fenntartott adatbázisok, illetve nyilvántartások leíró adatai (név, formátum, az adatkezelés célja, jogalapja, időtartama, az érintettek köre, az adatok forrása, kérdőíves adatfelvétel esetén a ki...	52.17% [9.01%]	1.86% [0.32%]	29.19% [5.04%]	21.12% [3.65%]	47.83% [90.99%]	9.32% [1.61%]	4.97% [0.88%]

²⁷ Azon közzétételi egységeknél, ahol a jogszabály nem ír elő megőrzési kötelezettséget, nem tüntettünk fel értéket.

Összefoglaló kutatási jelentés – 3. Kutatás: A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása

Közzétételi egységek (rövidített elnevezés)	I. Jogszabálynak (legalább részben) megfelelő közzététel	I.1 Teljeskörű közzététel	I.2 Részben megfelelő közzététel	I.3 Nem releváns adat jelölése	II. Helytelen közzététel	A legutóbbi aktualizálás ideje feltüntetésre került	Az archív dokumentumok elérési hivatkozása feltüntetésre kerül ²⁷
II.7. A közfeladatot ellátó szerv nyilvános kiadványainak címe, témája, a hozzáférés módja, a kiadvány ingyenessége, illetve a költségtérítés mértéke	54.66% [9.44%]	13.04% [2.25%]	6.83% [1.18%]	34.78% [6.01%]	45.34% [90.56%]	4.97% [0.65%]	5.59% [0.97%]
II.8. A testületi szerv döntéseivel, üléseivel összefüggő adatok	45.96% [7.94%]	0.62% [0.11%]	7.45% [1.29%]	37.89% [6.55%]	54.04% [92.06%]	5.59% [0.97%]	4.35% [0.75%]
II.9. A törvény alapján közzéteendő jogszabálytervezetek és kapcsolódó dokumentumok	42.24% [7.30%]	1.86% [0.32%]	0.00% [0.00%]	40.37% [6.97%]	57.76% [92.70%]	3.73% [0.64%]	7.73% [0.64%]
II.10. A közfeladatot ellátó szerv által közzétett hirdetmények, közlemények	57.14% [9.87%]	33.54% [5.79%]	0.00% [0.00%]	23.60% [4.08%]	42.86% [90.13%]	12.42% [2.15%]	11.80% [2.04%]
II.11. A közfeladatot ellátó szerv által kiírt pályázatok szakmai leírása, azok eredményei és indoklásuk	52.80% [9.12%]	5.59% [0.97%]	15.53% [2.68%]	31.68% [5.47%]	47.20% [90.68%]	6.83% [1.18%]	9.32% [1.61%]
II.12. A közfeladatot ellátó szervnél végzett alaptevékenységgel kapcsolatos vizsgálatok, ellenőrzések nyilvános megállapításai	45.34% [7.83%]	18.63% [3.22%]	0.00% [0.00%]	26.71% [4.61%]	54.66% [92.17%]	7.45% [1.29%]	8.70% [1.50%]
II.13. A közérdekű adatok megismerésére irányuló igények intézésének rendje, az illetékes szervezeti egység neve, elérhetősége, az információs jogokkal foglalkozó személy neve	75.78% [13.09%]	33.54% [5.79%]	40.37% [6.97%]	1.86% [0.32%]	24.22% [86.91%]	9.94% [1.72%]	--
II.14. A közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozó, jogszabályon alapuló statisztikai adatgyűjtés eredményei, időbeli változásuk	45.96% [7.94%]	12.42% [2.15%]	8.70% [1.50%]	24.84% [4.29%]	54.04% [92.06%]	6.21% [1.07%]	14.91% [2.58%]
II.15. A közérdekű adatokkal kapcsolatos kötelező statisztikai adatszolgáltatás adott szervezethez vonatkozó adatai	34.78% [6.01%]	9.32% [1.61%]	0.00% [0.00%]	25.47% [4.40%]	65.22% [93.99%]	3.73% [0.64%]	7.45% [1.29%]

Közzétételi egységek (rövidített elnevezés)	I. Jogszabálynak (legalább részben) megfelelő közzététel	I.1 Teljeskörű közzététel	I.2 Részben megfelelő közzététel	I.3 Nem releváns adat jelölése	II. Helytelen közzététel	A legutóbbi aktualizálás ideje feltüntetésre került	Az archív dokumentumok elérési hivatkozása feltüntetésre kerül ²⁷
II.16. Azon közérdekű adatok hasznosítására irányuló szerződések listája, amelyekben a közfeladatot ellátó szerv az egyik szerződő fél	36.02% [6.22%]	0.62% [0.11%]	0.00% [0.00%]	35.40% [6.12%]	63.98% [33.78%]	3.73% [0.64%]	1.86% [0.32%]
II.17. A közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő közérdekű adatok felhasználására, hasznosítására vonatkozó általános szerződési feltételek	35.40% [6.12%]	4.97% [0.86%]	0.00% [0.00%]	30.43% [5.26%]	64.60% [33.88%]	3.73% [0.64%]	2.48% [0.43%]
II.18. A közfeladatot ellátó szervekre vonatkozó különös és egyedi közzétételi lista	47.83% [8.26%]	8.7% [1.50%]	17.39% [3.00%]	21.74% [3.76%]	52.17% [31.74%]	5.59% [0.97%]	--
II.19.-25. (összevontan) ²⁸ : közadatok újrahasonosításával összefüggő adatok	24.40% [4.22%]	1.33% [0.23%]	0.00% [0.00%]	23.07% [3.99%]	75.60% [35.78%]	2.48% [0.43%]	1.33% ²⁹ [0.23%]

Forrás: saját szerkesztés

Közzétételi egységenként vizsgálva a különböző fájlformátumok arányát közzétételi egységeken belül is jelentős eltéréseket tapasztaltunk, ami arra enged következtetni, hogy a vizsgált szervezetek előszeretettel választják a már egyéb célra elkészített (gyakran csak valamilyen képformátumban létező) dokumentumaik feltöltését az információ kereshető, másolható webre történő adaptálása helyett. Az II. közzétételi blokkon belül erre a legjobb példa az II.1.2 (szervezeti és működési szabályzat vagy ügyrend), illetve az II.1.3. (adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat hatályos és teljes szövege) pontban mért HTML-képfarmátum arány változása a közzétételi egység többi pontjához képest.

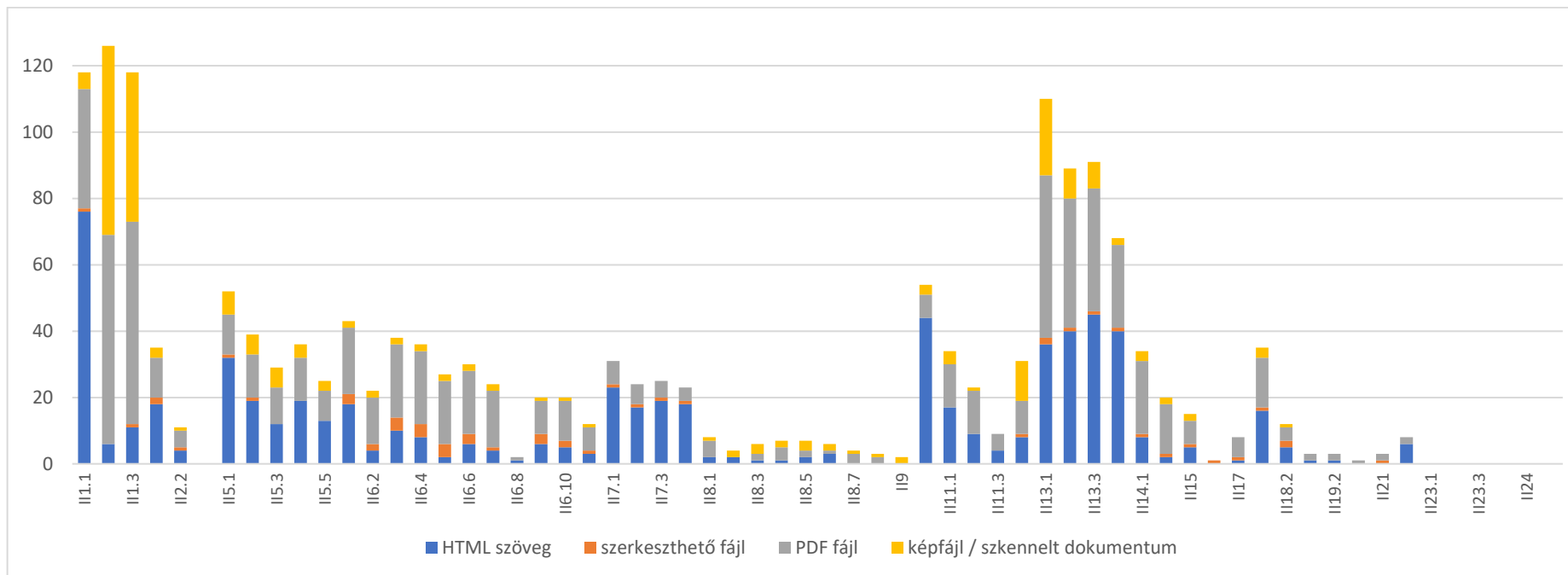
²⁸ A II. blokkon belül a 19-25-ös közzétételi egységeket (adatok újrahasonosítása) azok szoros kapcsolódása miatt összevontan vizsgáltuk.

²⁹ A II.19. közzétételi egységre vonatkozó érték, a II.20.-25. közzétételi egységek vonatkozásában nincs megőrzési kötelezettsége a szervezeteknek.

16. ábra: A publikált információk formátumának megoszlása a II. közzétételi blokk közzétételi egységein belül definiált adatkörönként (N=161³⁰)

Forrás: saját szerkesztés

Az elektronikusan közzétett adatok, információk hozzáférhetőségét tekintve az II. blokk adatai megfelelőek voltak: a korlátozásmentesség, a megnyithatóság, olvashatóság, letölthetőség és a nyomtathatóság feltételeinek is túlnyomórészt megfeleltek. Hiányosságok a kereshetőség és másolhatóság tekintetében fordultak elő, ezek aránya nagyjából megegyezett a képformátumban feltöltött dokumentumokéval.

³⁰ A részletes vizsgálatba bevonható szervezetek (K4=1): Elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

A hibás fájlok mennyiségét (darabszám) az alábbi táblázat tartalmazza:

7. táblázat: A II. közzétételi blokk minőségvizsgálata során felelt hiányosságok (darabszám) közzétételi egységenként

	II.1.	II.2.	II.3.	II.4.	II.5.	II.6.	II.7.	II.8.	II.9.	II.10.	II.11.	II.12.	II.13.	II.14.	II.15.	II.16.	II.17.	II.18.	II.19.-25.
Korlátozásmentesség³¹	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Megnyithatóság	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Olvashatóság	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kereshetőség	119	4	0	0	26	17	1	0	2	3	4	13	48	5	2	0	0	4	0
Letölthetőség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nyomtathatóság	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Másolhatóság³²	107	4	0	0	26	17	0	0	2	3	4	13	48	5	2	0	0	4	0

Forrás: saját szerkesztés

³¹ Pl. személyazonosítás nélkülség, regisztráció nélkülség, díjmentesség.

³² Részleteiben is, adatvesztés és torzulás nélkül másolható.

Az öt jogalanyt kategóriánként vizsgáltuk, hogy II. blokkba tartozó 25 közzétételi egységből mennyi felelt meg legalább részben a jogszabályoknak. A következő eredményeket kaptuk:

9. táblázat: A jogszabályoknak legalább részben megfelelő közzétételi egységek száma szervtípusok szerint

	25 db	24 db	23 db	22 db	21 db	20 db	19 db	18 db	17 db	10 db	9 db	8 db	7 db	6 db	5 db	4 db	3 db	2 db	1 db	0 db
1. csoport (127)	5	7	8	5	3	0	3	2	3	2	4	4	4	5	5	4	5	3	7	10
2. csoport (7)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
3. csoport (11)	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1
4. csoport (14)	0	2	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2
5. csoport (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

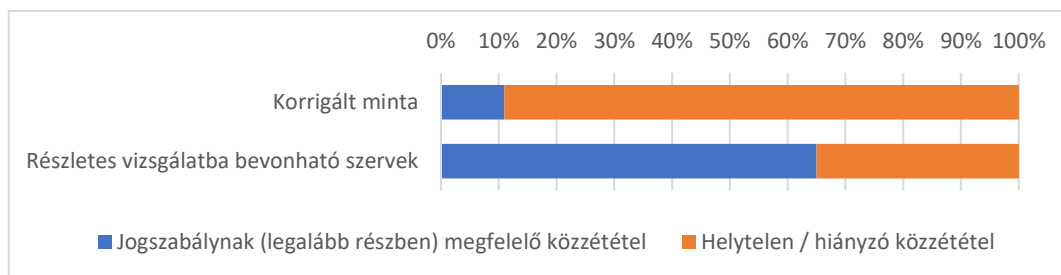
4.2.2.4.3.3 A III. Közzétételi blokk: Gazdálkodási adatok

Az érintett közzétételi blokk esetében egyetlen olyan szervezetet találtunk, amelyhez teljeskörűen fellelhető volt a közzétételi egységhez tartozó minden adat, mégpedig a Vígszínház Nonprofit Kft.-t. A részletesen vizsgált szervezetek között:

- 8 olyan szervezeti honlapot találtunk, amelyen a III. közzétételi blokkhoz tartozó egyetlen közzétételi egységhez sem volt releváns információ feltöltve, és
- 36 olyan szervezet találtunk, amely minden közzétételi egységnél legalább részben (a közzétételi egységen belül egyes adatkörök tekintetében hiányozhattak információk) megfelelt a jogszabályi követelményeknek.
- 46 olyan szervezet volt a 161-ből, amely a III. közzétételi blokkhoz tartozó 8 közzétételi egységből legalább hat, valamint
- 50 olyan, amely három és hat között, és
- 21 olyan, amely kevesebb mint három közzétételi egység kapcsán jelenített meg releváns információt.

A részletesen vizsgált szervezetek³³ (N=161) ezen közzétételi blokk esetében a közzétételi egységek 65%-ban teljesítették legalább részben a kötelezettségüket (beleértve a „nem releváns” adatok megjelölését is); míg a közzétételi egységek átlagosan 35%-ban helytelen volt, vagy elmaradt a közzététel. A teljes korrigált mintára vetítve (N=932) ez az arány már csak 11-89%.

17. ábra: A III. közzétételi blokk: Gazdálkodási adatok közzétételi gyakorlata (N=932, illetve N=161³⁴)

Forrás: saját szerkesztés

Az általános vizsgálat főbb megállapításai:

A blokkon belüli teljesítéseket vizsgálva leginkább problematikus adatkörök:

- A III.3. A közfeladatot ellátó szerv által nyújtott, az államháztartásról szóló törvény szerinti költségvetési támogatásokra vonatkozó adatok, ahol a teljeskörű és a részben megfelelő közzététel összesen sem érte el a 8%-ot. Noha a megvizsgált szervezetek csaknem fele jelezte ennél a közzétételi egységnél, hogy „nem releváns”, a hiányzó közzétételek aránya így is 43% volt.
- A III.4. Az államháztartás pénzeszközei felhasználásával, az államháztartáshoz tartozó vagyonnal történő gazdálkodással összefüggő, ötmillió forintot elérő vagy azt meghaladó értékű szerződések közzétételi egységen belül található egyes adatok esetében extrém nagy volt a különbség. Míg az első 5 esetben 85% felett volt a megfelelő közzétételek aránya, addig a 6. adatkörben alig 15%. Ekkora különbséget a vizsgált közzétételi egységek közül egyiknél sem tapasztaltunk.
- Az III.5. közzétételi egység (A koncesszióról szóló törvényben meghatározott nyilvános adatok) kapcsán feltehetően a célcsoport többségénél nem keletkezett közzéteendő adat, de a

³³ A részletes vizsgálatba bevonható szervezetek (K4=1): Elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

³⁴ A részletes vizsgálatba bevonható szervezetek (K4=1): Elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

részletes vizsgálatba vont szervezeteknek csak a fele jelölte meg, mint esetükben nem releváns információt, így közel 50% volt a hiányzó, illetve helytelen közzétételek száma.

- A III.6. A közfeladatot ellátó szerv által nem alapfeladatai ellátására fordított, ötmillió forintot meghaladó kifizetések adatai esetében összesen 7% tett ki a megfelelő közzétételek aránya és 43%-ban jelölték azt meg „nem releváns”-nak a vizsgált szervezetek, így ebben az esetben is közel 50% volt a hiányzó, illetve helytelen közzétételek száma.

A III. közzétételi blokkra vonatkozó főbb adatokat az alábbi táblázat foglalja össze a részletes vizsgálatba vont szervezetek számára (N=161) vonatkoztatva, valamint az alatt [x] kék színnel megkülönböztetve a teljes korrigált mintára (N=932) vetítve is bemutatva az arányokat.

10. táblázat: III. Gazdálkodási adatok közzétételi gyakorlata a korrigált mintára vetítve (N=161)³⁵

Közzétételi egységek (rövidített elnevezések)	I. Jogszabálynak (legalább részben) megfelelő közzététel	I.1 Teljeskörű közzététel	I.2 Részben megfelelő közzététel	I.3 Nem releváns adat jelölése	II. Helytelen közzététel	A legutóbbi aktualizálás ideje feltüntetésre került	Az archív dokumentumok elérési hivatkozása feltüntetésre kerül
III.1. Költségvetés és beszámoló	80.12% [13.84%]	30.43% [5.26%]	49.69% [8.58%]	0.00% [0.00%]	19.88% [86.16%]	16.77% [2.90%]	59.01% [10.19%]
III.2. Személyi állomány és jövedelem	74.53% [12.88%]	22.98% [3.97%]	50.93% [8.80%]	0.62% [0.11%]	25.47% [87.12%]	8.70% [1.50%]	34.78% [6.01%]
III.3. Költségvetési támogatások és kedvezményezettek	56.52% [9.76%]	0.62% [0.11%]	6.83% [1.18%]	49.07% [8.48%]	43.48% [90.24%]	4.97% [0.86%]	6.21% [1.07%]
III.4. Szerződések adatai	72.05% [12.45%]	9.32% [1.61%]	49.07% [8.48%]	13.66% [2.36%]	27.95% [87.55%]	10.56% [1.82%]	26.71% [4.61%]
III.5. Koncessziós adatok	51.55% [8.91%]	0.00% [0.00%]	1.24% [0.21%]	50.31% [8.69%]	48.45% [91.09%]	3.73% [0.64%]	1.86% [0.32%]
III.6. Egyéb kifizetések adatai	50.93% [8.80%]	7.45% [1.29%]	0.00% [0.00%]	43.48% [7.51%]	49.07% [91.20%]	5.59% [0.97%]	5.59% [0.97%]
III.7. EU-s támogatások adatai	63.35% [10.94%]	12.42% [2.15%]	13.66% [2.36%]	37.27% [6.44%]	36.65% [89.06%]	6.21% [1.07%]	7.45% [1.20%]
III.8. Közbeszerzési adatok	67.70% [11.70%]	26.09% [4.51%]	31.06% [5.36%]	10.56% [1.82%]	32.30% [88.30%]	9.32% [1.61%]	29.81% [5.15%]

Forrás: saját szerkesztés

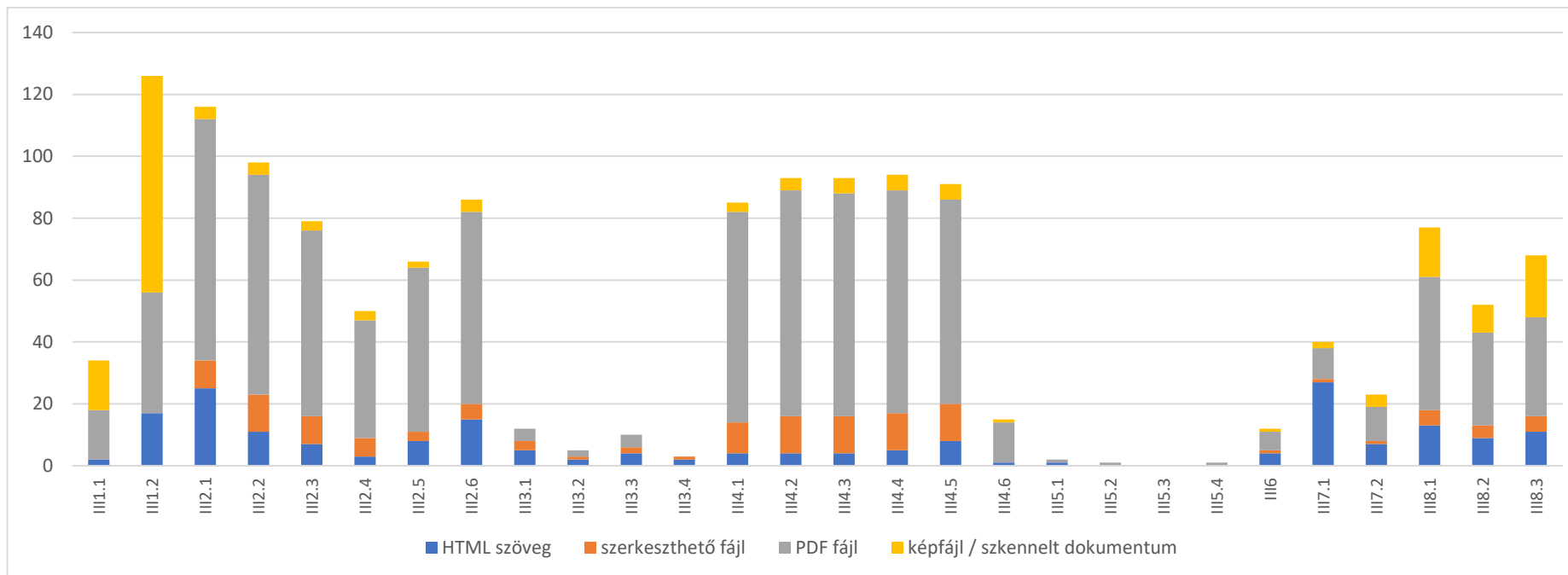
Ahogy azt már a blokkok összehasonlításánál jeleztük arányaiban ennél a közzétételi blokknál a legalacsonyabb a HTML szövegek és a legmagasabb a letölthető fájlok aránya. Ennél a közzétételi blokknál is igaznak tűnik, hogy a vizsgált szervezetek előszeretettel választják a már egyéb célra elkészített (gyakran csak valamilyen képfórmátumban létező) dokumentumaik feltöltését az információ kereshető, másolható webre történő adaptálása helyett. Az III. közzétételi blokkon belül erre a legjobb példa az III.1.2. (szervezet számviteli beszámolója, éves (költségvetési) beszámolója, éves jelentése, éves gazdálkodási adatok) pontban mért HTML-képfórmátum arány változása a közzétételi egység többi pontjához képest.

³⁵ A sorokban feltüntetett sorszámok az Infotv. 1. mellékletében foglaltaknak felelnek meg, a teljes definíciót az átláthatóság érdekében a táblázatban nem tüntettük fel.

18. ábra: A publikált információk formátumának megoszlása a III. közzétételi blokk közzétételi egységein belül definiált adatkörökönként (N=161³⁶)

Forrás: saját szerkesztés

³⁶ A részletes vizsgálatba bevonható szervezetek (K4=1): Elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

Az elektronikusan közzétett adatok, információk hozzáférhetőségét tekintve az III. blokk adatai megfelelőek voltak: a korlátozásmentesség, a megnyithatóság, olvashatóság, letölthetőség és a nyomtathatóság feltételeinek is túlnyomórészt megfeleltek. Hiányosságok a kereshetőség és másolhatóság tekintetében fordultak elő, ezek aránya nagyjából megegyezett a képformátumban feltöltött dokumentumokéval.

A hibás fájlok mennyiségét (darabszám) az alábbi táblázat tartalmazza:

11. táblázat: A III. közzétételi blokk minőségvizsgálata során felelt hiányosságok (darabszám) közzétételi egységenként

	III.1.	III.2.	III.3.	III.4.	III.5.	III.6.	III.7.	III.8.
Korlátozásmentesség ³⁷	0	0	0	0	0	0	0	0
Megnyithatóság	0	0	0	0	0	0	0	0
Olvashatóság	0	0	0	0	0	0	0	0
Kereshetőség	84	20	0	23	0	0	6	42
Letölthetőség	0	0	0	0	0	0	0	0
Nyomtathatóság	1	0	0	0	0	0	0	0
Másolhatóság ³⁸	96	20	0	22	0	0	6	42

Forrás: saját szerkesztés

A III. közzétételi blokk tekintetében három olyan adatkör volt, ahol az IHM rendelet³⁹ szerinti megfelelőséget vizsgáltuk, mégpedig az EU-s fejlesztések leírásának, az EU-s fejlesztésekre vonatkozó szerződések, és a közbeszerzési információk éves tervének elérhetőségére vonatkozóan (III.7.1., III.7.2. III.8.1.), összesen 140 feltöltött dokumentum esetében. Az esetek háromnegyedében a szervezetek biztosították a kapcsolódó dokumentumok IHM rendelet szerinti közvetlen elérését. Az esetek negyedében viszont nem.

Az öt jogalanyt kategóriánként vizsgáltuk, hogy III. blokkba tartozó 8 közzétételi egységből mennyi felelt meg legalább részben a jogszabályoknak. A következő eredményeket kaptuk.

12. táblázat: A jogszabályoknak legalább részben megfelelő közzétételi egységek száma szervtípusok szerint

	8 db	7 db	6 db	5 db	4 db	3 db	2 db	1 db	0 db
1. csoport (127)	29	29	11	19	9	11	9	3	7
2. csoport (7)	0	0	1	1	0	1	1	2	1
3. csoport (11)	3	1	0	1	1	1	1	3	0
4. csoport (14)	3	1	2	1	1	4	0	2	0
5. csoport (2)	1	0	1	0	0	0	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

³⁷ Pl. személyazonosítás nélküliség, regisztráció nélküliség, díjmentesség.

³⁸ Részleteiben is, adatvesztés és torzulás nélkül másolható.

³⁹ A közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról szóló 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet (a továbbiakban: IHM rendelet) 2. § (2) bek.

4.2.2.4.4 Közzétételi egységek elemi szintű értékelése

A három közzétételi blokk elemzésénél ismertetett táblázatokban jól láthatók a közzétételi egységenként mért értékek. Ezek gyakran csak a korrigált minta nagyon alacsony hányadára vonatkozóan adnak értékelhető információt, ezért a 44 darab közzétételi egység részletes elemzésének bemutatása nem jelentene hozzáadott értéket a közzétételi blokkoknál már összefoglalt jellemzők és az alábbiakban összefoglalt következtetésekhez képest.

4.2.2.5 A részletes honlapelemzés során tapasztaltak összefoglalása

A fejezet a részletes honlapelemzés során tapasztaltakat az alábbiak szerint foglalja össze:

- A teljes korrigált minta közzétételi gyakorlatával kapcsolatos tapasztalatok rövid összefoglalása;
- A fontosabb kulcsszámok a szervezet csoportok szerinti bontásban;
- A részletes elemzés alapján legjobban teljesítőnek értékelt szervezetek;
- A közzétételi egységek elemi szintű értékelése során észlelt fő problémák.

4.2.2.5.1 A teljes korrigált minta közzétételi gyakorlatával kapcsolatos tapasztalatok rövid összefoglalása

A korrigált mintába tartozó 932 szervezetből 494, a szervezetek 53% rendelkezett saját, a vizsgálat időpontjában működő honlappal, amely alkalmas lett volna az elektronikus közzétételi kötelezettség teljesítésére.

A 932 szervezetből 348 szervezet (37%) esetében találtunk közzétételre utaló hivatkozást, döntő többségében (324 esetben) a saját honlapon, 18 esetben más honlapján és mindössze 6 esetben az Egységes Közadatkereső Rendszer keretein belül. A hivatkozás feltüntetésének módja és helye azonban csak 123 esetben (a korrigált minta 13%-a) felelt meg a jogszabályoknak.

A közzétételek a korrigált mintában vizsgált szervezetek:

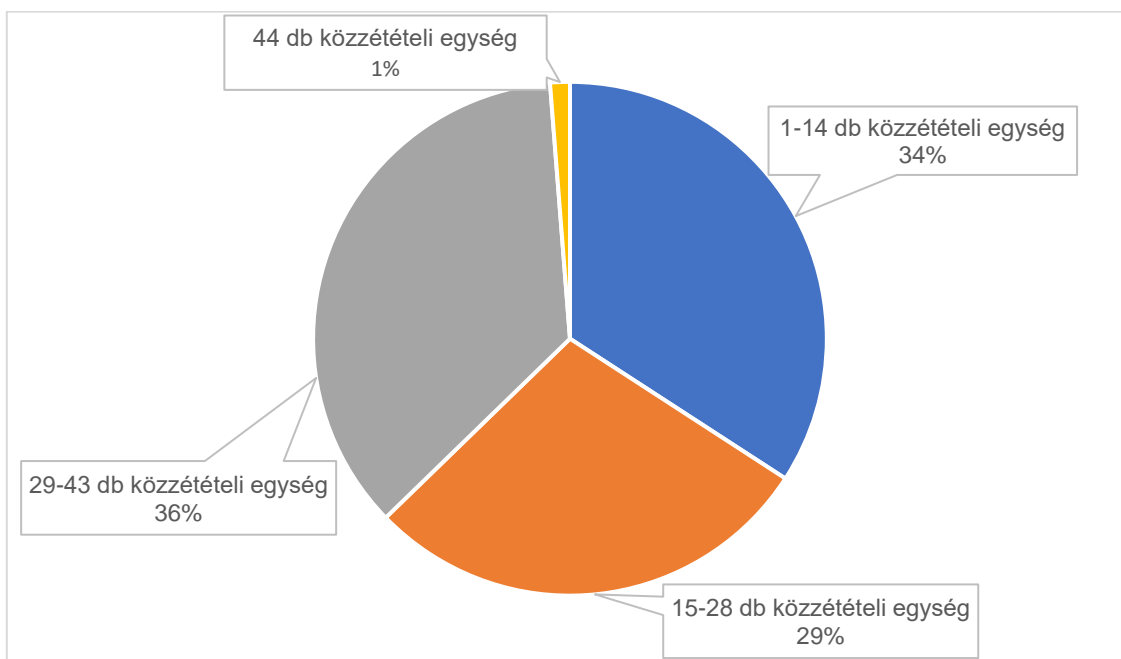
- 17%-a (161 db) esetében volt elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint (nevesítve volt a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk).
- 17% (162 db) esetében volt ugyan elérhető tartalom, de nem, vagy csak részben az Infotv. 1. melléklete szerint (nem volt nevesítve a 3 fő blokk és/vagy nem voltak közzétételi egységek szerint nevesítve, rendezve az információk).
- 3% (25 db) esetében volt valamilyen közzétételre utaló hivatkozás, de nem volt releváns tartalom elérhető a hivatkozás mögött.
- 63%-a (584 szervezet) esetében nem volt közzététel.

Az Infotv. 1. mellékletének megfelelő 161 közzététel részletes vizsgálata során az alábbi megállapításokat tehetjük:

- Összesen 2 db (1%) olyan szervezet volt, amely mind a 44 közzétételi egység esetében legalább részben megfelelt a közzéteendő adatok teljessége tekintetében.
- 58 db (36%) olyan szervezet, amelynél 29-43 közzétételi egység között volt a legalább részben megfelelő közzétételek száma.
- 46 db (29%) olyan szervezet, amelynél 15-28 közzétételi egység között volt a legalább részben megfelelő közzétételek száma.
- 55 db (34%) olyan szervezet, amelynél 1-14 közzétételi egység között volt a legalább részben megfelelő közzétételek száma.

19. ábra: A részletesen vizsgált szervezetek százalékos megoszlása a közzététel teljesítésének mértékében (N=161⁴⁰)

Forrás: saját szerkesztés

4.2.2.5.2 A fontosabb kulcsszámok a szervezet csoportok szerinti bontásban

Szervezetcsoport szerinti bontásban az alábbi főbb összefoglaló megállapítások tehetők:

- Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok minden vizsgált paraméter tekintetében lényegesen gyengébben szerepeltek a többi csoporttal összehasonlítva;
- Az állami közhatalmi tevékenységet segítő köztestületek (5 vizsgált szervezet) és az egyetlen gazdasági élet minőségvédelmi köztestületeként vizsgált Pálinka Nemzeti Tanács esetében nem volt fellelhető közzététel;
- A 32 megvizsgált felsőoktatási intézményből saját honlapja is csak 13 (40%) intézménynek volt, részletesen elemezhető közzététellel pedig csak 4 rendelkezett.

Általánosságban elmondható, hogy a csoportok közzétételi gyakorlatának számszerű összevetése megtévesztő lehet a csoportokban vizsgált szervezetek mennyiségének nagymértékű eltérése miatt, ezért az alábbi táblázatban darabszámban vannak megjelenítve a mennyiségek:

13. táblázat: A közzétételi gyakorlat szervcsoportok szerinti

Csoportok	Darabszám	Saját honlappal rendelkezik	Részletes elemzésben vizsgált	I. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 76-ból	II. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 75-ből	III. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 35-ből
1. csoport	543	387	127	47	34	20
2. csoport	279	30	7	21	11	10
3. csoport	32	24	11	46	28	17
4. csoport	76	51	14	40	30	27

⁴⁰ A részletes vizsgálatba bevonható szervezetek (K4=1): Elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint, azaz nevesítve van a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységeik szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk.

Csoportok	Darabszám	Saját honlappal rendelkezik	Részletes elemzésben vizsgált	I. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 76-ból	II. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 75-ből	III. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 35-ből
5. csoport	2	2	2	59	42	29

Forrás: saját szerkesztés

A felsőoktatási intézmények tekintetében az alábbi megállapítások tehetők összefoglalóan:

- A mintában vizsgált 32 szervezetből 13 (40%) rendelkezik saját honlappal.
- A 13 szervezetből összesen 4 db (12,5%) szervezeti honlap felelt meg annak a feltételnek, hogy a közzététel tartalmi és minőségi szempontjai alapján bevonjuk a részletes vizsgálatba.
- A részletes vizsgálat során megállapítható volt, hogy ezek közül a 2. csoportba tartozó közérdekű vagyonkezelő alapítványi fenntartásba helyezett felsőoktatási intézmények teljesítettek a legrosszabbul, míg legjobban az 5. csoportba tartozó állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények teljesítettek.

A fenti táblázathoz hasonlóan gyűjtöttük a felsőoktatási intézményekre – amelyek a fenti csoportosítás szerint három különböző csoport részhalmaza – vonatkozó számokat:

14. táblázat: A közzétételi gyakorlat a felsőoktatási intézmények körében (N=4)

Szervtípusok	Részletes elemzésben vizsgált	I. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 76-ból	II. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 75-ből	III. blokkban átlagosan teljesített adatkörök száma a 35-ből
2. csoport - Közérdekű vagyonkezelő alapítványi fenntartásba helyezett felsőoktatási intézmények	1	18	4	0
4. csoport - Magán vagy egyházi fenntartású egyetemek	1	20	35	23
5. csoport - Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	2	60	39	29

Forrás: saját szerkesztés

4.2.2.5.3 A részletes elemzés alapján legjobban teljesítőnek értékelt szervezetek

A vizsgálat időpontjában minden közzétételi egységben legalább részben megfelelő közzétételt regisztráltunk az 1-es csoportba tartozó alábbi két cégnél:

- HM ArmCom Kommunikációtechnikai Zrt. (megfelelő közzététel 9 közzétételi egység, a szervezet által „nem releváns”-nak jelölt közzétételi egység 35 db);
- ZalaZONE Ipari Park Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság (megfelelő közzététel 9 közzétételi egység, a szervezet által „nem releváns”-nak jelölt közzétételi egység 35 db).

5 olyan szervezetet találtunk a vizsgálat időpontjában, amely a 44-ből 43 közzétételi egységben legalább részben megfelelő közzétételt publikált:

- Diákhitel Központ Zrt. (megfelelő közzététel 14 közzétételi egység, a szervezet által „nem releváns”-nak jelölt közzétételi egység 29 db);
- Helikon Kastélymúzeum Közhasznú Nonprofit Kft. (megfelelő közzététel 19 közzétételi egység, a szervezet által „nem releváns”-nak jelölt közzétételi egység 24 db);

- HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. (megfelelő közzététel 11 közzétételi egység, a szervezet által „nem releváns”-nak jelölt közzétételi egység 32 db);
- XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. (megfelelő közzététel 18 közzétételi egység, a szervezet által „nem releváns”-nak jelölt közzétételi egység 25 db);
- Depónia Hulladékkezelő és Településtudományi Kft. (megfelelő közzététel 15 közzétételi egység, a szervezet által „nem releváns”-nak jelölt közzétételi egység 28 db).

4.2.2.5.4 A közzétételi egységek elemi szintű értékelése során észlelt fő problémák és anomáliák

Az észlelt főbb problémák és anomáliák bemutatására az alábbiak szerint kerül sor:

- Közzétételi egységek, amelyek esetében alacsony a jogszabályoknak való megfelelés aránya;
- A „nem releváns” adat nem megfelelő kezelése;
- A leginkább teljesített közzétételi egységek és az ezekkel kapcsolatos anomáliák;
- Az érintett adatok frissítésének és az archiválásának generális problémája;
- A feltöltés minőségével kapcsolatos generális problémák.

4.2.2.5.4.1 Közzétételi egységek, amelyek esetében alacsony a jogszabályoknak való megfelelés aránya

Nemcsak a célcsoportba tartozó szervezetek esetében a „nem releváns” közzétételi egységek tekintetében figyelhető meg a jogszabályoknak legalább részben megfelelő közzétételek alacsony százaléka. A II. közzétételi blokkon belül megkülönböztetett 25 közzétételi egységből 18 esetében még az 50%-os közzétételi arány sem teljesül, vagyis ezekben az esetekben a szervezetek több mint fele nem tesz eleget még részben sem a közzétételi kötelezettségének.

A fenti közzétételi egységek esetében feltehetőleg két csoportra bontható, mi okoz nehézséget a közzététel teljesítésében.

- Az egyik ok hasonló, mint amit a nem értelmezhető („nem releváns”) adatok vonatkozásában tapasztalhattunk, azaz a szervezetek számára nem világos, hogy milyen közzétételi kötelezettség terheli őket, akár abban a tekintetben, hogy fel kellene tüntetniük, hogy esetükben a vonatkozó adat nem értelmezhető, akár abban, hogy pontosan milyen adatok közzétételéről is van szó. Ebbe a csoportba sorolhatók értelmezésünk szerint a II.12., II.15.-17., valamint a II.19.-25. pontok.
- A másik ok leginkább a közzéteendő adatok mennyiségéből, azok előállításának nehézségéből fakadhat. Megfigyelhető, hogy azon közzétételi egységek esetében alacsonyabb a szabályszerűen teljesítők aránya, melyek esetében a közzététel nagyobb munkaerő-ráfordítással jár. Igaz ez a pályázatokkal kapcsolatos közzétételi kötelezettségre (II.11. pont) és a közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozó, jogszabályon alapuló statisztikai adatgyűjtéssel kapcsolatos közzétételre is, ahol a problémát főként az időbeli változások nyomán követése jelentheti (II.14. pont), vagy a hatósági eljárásokkal kapcsolatos széleskörű közzétételi kötelezettség (II.4. pont).

4.2.2.5.4.2 A „nem releváns” adat nem megfelelő kezelése

Az Infotv. 1. sz. melléklete szerinti közzétételi listában szerepelhetnek olyan egységek (adatkategóriák), melyek az adott közfeladatot ellátó és így közzétételre kötelezett szerv esetében „nem releváns”-nak, tehát ilyen adat nem keletkezik náluk. Így például hiába írja elő az Infotv. 1. sz. mellékletének I.8. pontja, hogy a közfeladatot ellátó szerv tegye közzé weboldalán az általa alapított közalapítványokra vonatkozó adatot, ha a szervezet nem alapított közalapítványt. **Fontos tudni azonban, hogy a szervezetet ebben**

az esetben is terheli egyfajta kötelezettség, a pontos tájékoztatás érdekében ugyanis köteles feltüntetni a weboldalán ezen kategória vonatkozásában, hogy az számára „nem releváns”.⁴¹

A honlapelemzés alapján a fentiek szerinti kötelezettség tekintetében sok bizonytalanság tapasztalható a közzétételre kötelezett szervek körében. A 3. kutatás szerinti szervezetek esetében az Infotv. 1. sz. melléklete szerinti közzétételi egységek között, több olyat találhatunk, amely a célcsoportnak csak egy adott része számára értelmezhető. Ilyenek például a II.3., II.4., II.9. közzétételi egységek, amelyek tekintetében a jogszabályoknak legalább részben megfelelő közzététel aránya a weboldalak vizsgálatakor alacsony volt. Az II.3. pont szerinti egységénél ez annyit jelentett, hogy egyetlen közzétételt sem találtunk és 30% [5%] jelölte meg ezt a közzétételi egységet nem relevánsnak, a II.4. pont szerinti egység tekintetében 4% [0.58%] volt a közzétételek száma és 43%-ban [7%] jelölték azt „nem releváns”-nak a cégek. A II.9. esetében 2% [0.3%] volt a közzétételek és 40% [7%] a szervezetek által „nem releváns”-nak jelölt esetek száma. Ezek a százalékos arányok feltehetőleg arra utalnak, hogy a szervezetek számára nem világos, ezen adatok tekintetében mi a közzététellel kapcsolatos elvárás, nincsenek tisztában az IHM rendelet vonatkozó rendelkezésével.

Fontos rögzíteni itt is, hogy a vizsgálat során amennyiben egy szervezet azt szerepeltette bármely közzétételi egység kapcsán, hogy az „nem releváns”, azt jogszerű teljesítésként fogadtuk el. Erre tekintettel annak vizsgálatára nem került sor, hogy valóban nem releváns az adott szervezet esetében az érintett adat. Ennek vizsgálata külső szemmel I egyébként sok esetben nem is lehetséges, amely rámutat egyben arra is, hogy az Infotv. szerinti szabályozásnak ez része akár visszaélészerűen is használható, illetve a jogszabályértelmezési bizonytalanságokból adódóan jóhiszeműen eljárva is fennáll annak a veszélye, hogy olyan adatokat is irrelevánsnak jelölnek meg a szervezetek, amelyek nem lennének azok.

4.2.2.5.4.3 A leginkább teljesített közzétételi egységek és az ezekkel kapcsolatos anomáliák

A mérleg másik serpenyőjében ott vannak azok a közzétételi egységek, melyek esetében az átlaghoz képest különösen magas arányban teljesítettek legalább részben megfelelően a közzétételre kötelezett szervezetek. A részletes vizsgálatba vont szervezetek számára vetítve legalább 79%-os arányról beszélhetünk az alábbi közzétételi egységek vonatkozásában (az egyes egységek mellett feltüntetettük a legalább részben jól teljesítő szervezetek százalékos arányát a ténylegesen vizsgált honlapokra és a korrigált mintára vetítve is):

- I.1. pont szerinti közzétételi egység: „A közfeladatot ellátó szerv hivatalos neve, székhelye, postai címe, telefon- és telefonszáma, elektronikus levélcíme, honlapja, ügyfélszolgálatának elérhetőségei” – 99% [17%]
- I.2. pont szerinti közzétételi egység: „A közfeladatot ellátó szerv szervezeti felépítése szervezeti egységek megjelölésével, az egyes szervezeti egységek feladatai” – 88% [15%]
- I.3. pont szerinti közzétételi egység: „A közfeladatot ellátó szerv vezetőinek és az egyes szervezeti egységek vezetőinek neve, beosztása, elérhetősége” – 94% [16%]
- I.11. pont szerinti közzétételi egység: „A közfeladatot ellátó szerv felettes, illetve felügyeleti szervének, hatósági döntései tekintetében a fellebbezés elbírálására jogosult szervnek, ennek hiányában a közfeladatot ellátó szerv felett törvényességi ellenőrzést gyakorló szervnek az 1. pontban meghatározott adatai” – 79% [13%]
- II.1. pont szerinti közzétételi egység: „A közfeladatot ellátó szerv feladatát, hatáskörét és alaptervekenységét meghatározó, a szervezetre vonatkozó alapvető jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök, valamint a szervezeti és működési szabályzat vagy ügyrend, az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat hatályos és teljes szövege” – 91% [16%]
- III.1. pont szerinti közzétételi egység: „A közfeladatot ellátó szerv éves költségvetése, számviteli törvény szerint beszámolója vagy éves költségvetés beszámolója” – 80% [54%]

Az ugyanakkor megjegyzendő a fenti pozitív példákkal összefüggésben is – kapcsolódva a 4.2.2.4.4.2. fejezetben írtakhoz –, hogy egyes közzétételi egységeknél torzító lehet a részbeni teljesítés magas

⁴¹ A közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról szóló 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet (a továbbiakban: IHM rendelet) 2. § (2) bek.

aránya, hiszen előfordulhat, hogy egy egység alapján sokféle adatot szükséges közzétenni, és ezek egy része könnyen teljesíthető, ebben az esetben pedig a szervezet egyszerűen kerülhet a legalább jól teljesítő szervezetek közé.

A teljesen megfelelő teljesítés azonban már nehezebb lehet. Ez látható például az I.11. pontban, ahol a felettes/felügyeleti/irányító szerv kapcsán hét adatkörben kell megadni adatokat és a teljeskörű közzétételek számaránya csak 16% a részben megfelelő közzétételek 61%-os arányához képest. A szervezet nevét 124 szervezet még megadta, az ügyfélszolgálat elérhetőségeit azonban már csak 39.

A jelenség tetten érhető a legjobb arányú teljesítéssel büszkélkedhető közzétételi egységek esetében is: I.2., vagy a III.1. pont kapcsán. Első esetben a legalább részben jól teljesítők aránya 88% [15%], melyhez képest a teljesen jól teljesítők százalékos aránya már jóval szerényebb, 24% [4%], a második esetben ez arány 80% [13%] a 30%-kal [5%] szemben.

A 4.2.2.4.4.2. fejezetben kifejtettekhez kapcsolódóan az I.2. esetében a szervezeti vezetők megnevezése és az egyes szervezeti egységek feladatainak leírása húzta le ezt az arányt. A feltöltött képfarmátumok magas száma alapján feltételezhető, hogy míg a szervezeti felépítésről a legtöbb szervezetnél volt kész, plusz munka-ráfordítás nélkül feltölthető ábra, addig frissítést (személyi adatok), vagy részletes leírást (feladatleírások) igénylő adatkörök már problémát okoztak.

4.2.2.5.4.4 A legkisebb aránnyal közzétett közzétételi blokk

Az, hogy a II. blokk szerinti közzétételi kötelezettségek jelentik a gyakorlatban a legnagyobb nehézséget a szervezetek számára, visszavezethető arra, hogy ebben a blokkban található a legtöbb közzétételi egység, illetve arra is, amit már a 4.2.2.4.4.3. fejezet kapcsán tárgyaltunk, hogy ezen közzétételek igénylik a legnagyobb erőfeszítést a szervezetek részéről. Míg a gazdálkodási adatok hiányának komoly gazdasági és jogi következményei lehetnek, így azok legalább valószínűsíthetően és többnyire rendelkezésre állnak, a közzétételük pedig már „csak” egy többlet lépést jelent ehhez képest, addig a tevékenységre, működésre vonatkozó adatok és ezen belül is különösen az egyes szabályzatok rendelkezésre nem állása ritkán jár együtt bármilyen súlyos következménnyel. Ennélfogva egy-egy szabályzat közzétételére vonatkozó kötelezettség teljesítése a gyakorlatban nemcsak ennek a szabályzatnak a weboldalra való feltöltését jelentené, hanem annak elkészítését is.

4.2.2.5.4.5 Az érintett adatok frissítésének és az archiválásának generális problémája

A vizsgálat során értelemszerűen nem állt módunkban ellenőrizni, hogy hány esetben lett volna ténylegesen szükséges frissíteni az adatokat, vagy hogy az utolsó feltüntetett aktualizálás valóban az aktuális adatokat tartalmazza-e. Azonban a mért értékek arra engednek következtetni, hogy sok szervezet számára a nagyobb problémát talán nem is az adatok egyszeri feltöltése jelenti, hanem a folyamatosan jelentkező kötelezettségek mégpedig, hogy az adatokat frissíteni kell, a nem hatályos verziókat pedig archivált formában megőrizni. A két kötelezettség összefügg egymással. Ha az adatok frissítésére nem kerül sor, a régi dokumentumok sem kerülnek át az archívumba.

A gazdálkodási adatok kapcsán lényegesen magasabb arányban lehetett archív változatokra mutató linkekkel találkozni a weboldalakon, a III.1. (a szervezetek éves költségvetésére s beszámolójára vonatkozó közzétételi egység) esetében ez az 50%-ot is meghaladta, ami kiugróan magas a 29 olyan közzétételi egység átlagához képest, amelyben a jogszabály előírja a megőrzési kötelezettséget.

Noha az átlag értékekben nem szerepeltettük azon közzétételi egységek frissítési, archiválási rátáját, amelyeknél a jogszabály által nem előírt az előző állapot megőrzése, azt tapasztaltuk, hogy nincs érdemi különbség az ezen közzétételi egységek és a megőrzési kötelezettség tekintetében érintett egységeknél mért számok között, ami valószínűsíthetően szintén a vonatkozó jogszabályok hiányos ismeretére vezethető vissza.

4.2.2.5.4.6 A feltöltés minőségével kapcsolatos generális problémák

A honlapvizsgálat nemcsak a közzétett adatok mennyisége tekintetében tárt fel problémákat, hanem azok minőségével kapcsolatban is.

Gyakori jelenség, hogy a közérdekű adatokat tartalmazó dokumentumok feltöltésére képfarmátumban, nem kereshető vagy másolható módon kerül sor, mely nagyban akadályozza azok tényleges felhasználhatóságát, különösen a hosszabb anyagok kapcsán. Ilyen fájlok esetében a benne szereplő információk másolhatósága és egyszerű megoszthatósága is ellehetetlenül, mely következtében a dokumentumból szöveges részek kiemelése nem lehetséges, csakis úgy, ha valaki újra gépeli azokat. Az ilyen formában való közzététel azt is megakadályozza, hogy az egyes keresőprogramokon keresztül hozzá lehessen férni a közzétett dokumentumokhoz, hiszen a program nem fogja megtalálni a dokumentumot egy-egy kulcsszó alapján való keresés során, éppen a kereshetőség hiánya miatt.

A feltöltés minőségével kapcsolatos problémák lehetnek akár a szervezetek erőforráshiányaira, szakmai hiányosságaira visszavezethetők, lehetnek a hanyagság eredményei és annak jelei, hogy az adott szervezet számára a közérdekű adatok megismerhetőségének biztosítása kevésbé fontos, de akár megtörténhet az is, hogy az adatok kereshetőségének kizárása és a hozzáférhetőség korlátozása a szervezet részéről szándékos.

4.3 A próba adatigénylés módszertana és eredményei

A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők szervek körében végzett próba adatigénylés fókuszában **az adatigénylések teljesítési gyakorlatának vizsgálata** állt. A fejezet röviden bemutatja a Részletes kutatási tervben meghatározottak szerinti módszertant, illetve részleteiben ismerteti a kutatás eredményeit és tapasztalatait.

4.3.1 Módszertani háttér ismertetése – próba adatigénylés

A próba-adatigénylés a **honlapvizsgálattal azonos mintaszámú szervezet számára került megküldésre (N=1000)**. A próba adatigénylés mintájának kiválasztása során a honlapvizsgálattal azonos elvárás volt, hogy minden a Részletes kutatási tervben meghatározott szervezeti alcsoport elemzésre alkalmas létszámmal képviseltesse magát a mintában.

A próba-adatigénylés során vizsgált minta részben megegyezett a honlapvizsgálattal mintájával, azonban az egyes kategóriák (az 1., a 2. és az 5. alcsoportok) elemszámait a NAIH-hal egyeztetve eltérően kerültek meghatározásra. Ennek oka elsődlegesen az volt, hogy a 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek nagyobb arányban kerültek bevonásra a próba adatigénylésbe a honlapvizsgálathoz képest azok sajátos közzétételi kötelezettségeik miatt, amely így minimálisan befolyásolta a többi szervcsoportok elemszámait is. A mintavétel során az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek teljes köre alapsokaságnak tekintendő. Ennek oka, hogy a passzív információszabadsághoz kapcsolódó tevékenységek vizsgálata az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek teljes köre esetében releváns, így nem szükséges a honlapvizsgálathoz indokolt, közzétételre kötelezett szervek ellátására vonatkozó szűkítés beépítése.

Az 1. alcsoporton belül a honlapvizsgálathoz hasonlóan összevonásra került a Részletes kutatási tervben szereplő 1. és 4-es alcsoport. A próba adatigénylés végleges mintájának véglegesített összetételét az alábbi táblázat tartalmazza:

15. táblázat: A próba-adatigénylés mintájának összetétele

Alcsoportok	A minta összeállításának szempontjai	A minta nagysága (db)
1. Köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	Az állami tulajdonú vállalatok teljeskörűen, az önkormányzati tulajdonú cégek kvótásan kerültek bevonásra. A kötelező közszolgáltatók és monopolszolgáltatók egyaránt	521

Alcsoportok		A minta összeállításának szempontjai	A minta nagysága (db)
		kvótásan lettek bevonva, de a cél az volt, hogy minden terület legyen képviselve. A monopól szolgáltatókhoz az inputot a KUT1 honlapelemzés szolgáltatta (honlapon lévő szerződések alapján).	
2. Állami, önkormányzati háttérű alapítványok	2.1 Közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelői alapítvány fenntartásába helyezett felsőoktatási intézmények	Reprezentatív minta alapján	20
	2.2 Egyéb állami, önkormányzati háttérű alapítványok	Kvótásan lett összeállítva, mivel nem állt rendelkezésre a teljes alapsokaság. A minta összeállításához az inputot a KUT1 és KUT2 honlapelemzés mintája adta.	210
3. Köztestületek	A köztestületek alcsoportja célterület szerint: 3.1 Állami közhatalmi tevékenységet segítő köztestületek 3.2 Szakmai kamarák-gazdasági kamarák 3.3 Szakmai kamarák-közszféra karai 3.4 A gazdasági élet minőségvédelmi köztestületei 3.5 Sportköztestület	Valószínűségi minta alapján regionálisan és célterület szerint reprezenáltan került összeállításra a https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke alapján	32
5. Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bekezdés első mondata alá tartozó szervek bizonyos alcsoportjai	5.1 Bármilyen jogcímen állami támogatásban részesülő, de magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények 5.2 Magánszervezetek, amelyek az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely jogalannyal úgy létesítenek pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot, hogy abban egyúttal közfeladat ellátását is vállalják	Speciális szegmens mentén kerültek kvótásan kiválogatásra. Azok a szervezetek kerültek a mintába, akik kapnak, állami támogatást.	215 (ebből az 5.1 – 10 db szerv; az 5.2 – 205 db szerv)
6. Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények	6.1 A 2019-től közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelői alapítvány fenntartásába helyezett felsőoktatási intézmények (modellváltó intézmények)	Lásd a 2.1 alcsoportot	Lásd a 2.1 alcsoportot
	6.2 Magáncég vagy egyház által fenntartott felsőoktatási intézmények	Lásd az 5.1 alcsoportot	Lásd az 5.1 alcsoportot
	6.3 Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	Szakértői minta alapján kiválasztva – legnagyobb hallgatószámmal és költségvetéssel rendelkezők lettek bevonva	2
A próba adatigénylés mintájába került szervek számossága összesen (db)			1 000

Forrás: saját szerkesztés

A próba adatigénylés esetében a mérőeszköz egy előre meghatározott szempontrendszer volt, amely mentén a kutatók feldolgozták és adatbázisba rögzítették az adatigénylésekre beérkező válaszok jellemzőit.

A fentiekén túl a terepmunka időszakában gyűjtésre kerültek a próba adatigénylések NAIH-nál lecsapódó, látható jelei: mind a konzultációs beadványok, mind a telefonos ügyfélszolgálathoz beérkező hívások tekintetében – a NAIH, illetve a kutatók által megadott szempontok és adatrögzítési tábla szerint – szisztematikusan rögzítésre kerültek a beazonosítható módon a jelen kutatáshoz kapcsolható visszajelzések, kérdések, amelyek a feldolgozáskor szintén az elemzés tárgyát képezték.

A próba-adatigénylés célja a közérdekű-adatigénylés teljesítési gyakorlatának vizsgálata a kutatásban érintett célcsoport esetében. Az adatigénylés tartalmának meghatározásakor ugyanakkor releváns szempont, hogy lehetőség legyen a projekt alkalmazott kutatásai által vizsgált három különböző célterület teljesítési gyakorlatának összehasonlítására. Ezáltal a próba adatigénylés lehetséges tartalmi elemei között mérlegelésre kerültek a három kutatás által vizsgált célterületekhez sorolható szervek mindegyike esetében értelmezhető kérések; illetve, a **közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők** szempontjából releváns adatkérési lehetőségek is. További szempont volt emellett az adatigénylés megfogalmazásakor, hogy lehetőség szerint kis erőforrásigényű, a szervezetek számára könnyen rendelkezésre álló információk kérése történjen meg, ráadásul az adatigénylés képes legyen differenciálni a válaszadókat a válaszadási hajlandóság mentén. Utóbbi elvárásnak a mérőeszköz úgy tud eleget tenni, ha az evidensen rendelkezésre álló és átadható, azaz semlegesnek mondható információk igénylése mellett érzékenyebb adatok kiadására is vonatkozik. Az adatkérések tartalmi specifikálására a kutatás munkacsoportjának ülésein elhangzott javaslatok, illetve a Transparency International Magyarország szakértőivel történt konzultáció alapján került sor.

A minta számosságára, illetve a veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésekről szóló 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet 1. § (3) bek. alapján alkalmazható 45+45 napos határidők kifutása miatt nem volt lehetőség az eltérő módszerek (online kérdőív, honlapelemzés, próba adatigénylés, mélyinterjú, fókuszcsoporthozos interjú) adatfelvételi időszakának egymástól való teljes elkülönítésére. Ebből következően a mintába került célcsoporttagok párhuzamosan többféle megkeresést kaptak (interjú felkérők; online kérdőív kitöltésére vonatkozó felkérő levelek és azok emlékeztetői; rendezvény meghívók; valamint maga a próba adatigénylés is). A többségében NAIH-tól érkező, információszabadság témáját érintő különböző interakciók viszonylag koncentrált volta már maga is hat(hat) a kutatás tárgyára és a megkeresettek viselkedésére, így számolni kell a ténnyel, hogy minél későbbi szakaszban került sor a kutatás során egy mérésre, annál inkább kitett lehetett a párhuzamos és tömeges megkeresésekből adódó esetleges torzításnak. Leginkább kitett területekként a jogszabályi kötelezettségeknek való megfelelés monitorozását célzó két kutatási elem a honlapelemzés és a próba-adatigénylés nevezhető meg.

A próba-adatigénylés optimálisan úgy bonyolítható le torzításmentesen, ha a megkeresett szervezet valóban megkapja és valós közérdekű-adatigénylésként azonosítja is a hozzá beérkező megkeresést. Meg kell jegyezni, hogy ennek a kitételnek az ellenébe több hatás is dolgozott az adatfelvételek során, melyek a következők voltak:

- A gondos előkészítés és minden technikai megoldás bevetése ellenére is a tömeges megkeresésből adódóan az igénylésben érintett szerv levelezőrendszerének beállításai és spam szűrőjének érzékenysége befolyásolhatta az elektronikus levél célba érkezését. A megkeresés spamként, illetve promócióként való azonosítása a visszajelzések alapján bizonyosan előfordult egyes esetekben az adatfelvétel során, ugyanakkor az érintett szervezetekről és azok számosságáról nem lehetséges pontos információkat közölni.
- A szokatlan, minden érintett szerve kiterjedő adatigénylés elindítása a célcsoport egyes részeiben információbiztonsági félelmeket keltett, melyek szintén kihathattak válaszadási hajlandóságukra és reakcióikra. Ezek kezelésére adott ki a NAIH 2021. szeptember 15-én, azaz két nappal az adatfelvétel elindítását követően egy közleményt, melyben alaptalannak minősítette az információbiztonsági incidensről vagy kéretlen levélküldésről szóló híreszteléseket, illetve a hozzá beérkezett konzultációs kérdésekre is ennek megfelelő válaszokat adott.

- A párhuzamos adatfelvételek és a NAIH-tól témában érkező egyéb megkeresések a fentiekkel szemben pozitív torzítást fejthettek ki, hiszen egyeseknél felmerülhetett az adatigényléshez kapcsolódóan, hogy az gyakorlatuk ellenőrzésére szolgál, emiatt a megszokottnál körültekintőbben járhattak el a válaszaik megfogalmazásakor.

Az elindított próba-adatigénylések monitorozása során irányelv volt, hogy a kutatók minimalizálják a folyamatba való beavatkozást, hiszen ezzel sérülhet az összevetés lehetősége, a mérőeszköz standarditása. Emiatt például költségtérítés megfizetésére nem került sor egyetlen esetben sem.

A 3. Kutatás során a próba-adatigénylés a mintába vont valamennyi szervezetnél ugyanazt az alábbi **hat adatkérést** tartalmazta:

1. Az Infotv. 30. § (6) bekezdése szerinti, közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzat.
2. Az Infotv. 35. § (3) bekezdése szerinti, közérdekű adatok elektronikus közzétételére vonatkozó szabályzat.
3. Az Infotv. 1. melléklet II. 13. pont szerinti illetékes szervezeti egység neve, elérhetősége, valamint az információs jogokkal foglalkozó személy neve.
4. A szervezet által a 2019. és a 2020. évben ügyvédi, kommunikációs és egyéb tanácsadói tevékenységre megkötött szerződések alábbi adatait:
  - a. a szerződés megnevezését,
  - b. a szerződés tárgyát,
  - c. a szerződést kötő felek nevét,
  - d. a szerződés értékét,
  - e. határozott időre kötött szerződés esetében annak időtartamát, valamint
  - f. az említett adatok esetleges változásait.
5. A szervezet első számú vezetőjének 2020-ra vonatkozó éves szinten összesített illetménye, munkabére; rendszeres juttatásai, valamint költségtérítése.
6. Az állami és helyi önkormányzati szervekkel a feladatkörükbe tartozó, jogszabályban meghatározott közszolgáltatásokkal összefüggésben (ideértve az egyetemes szolgáltatásokat is) kötött, hatályban lévő szerződések alábbi adatait:
  - a. a szerződés megnevezését,
  - b. a szerződés tárgyát,
  - c. a szerződést kötő felek nevét,
  - d. a szerződés értékét,
  - e. határozott időre kötött szerződés esetében annak időtartamát, valamint
  - f. az említett adatok változásait.

A próba-adatigénylés mintája esetében a adatigénylésre érkező válaszok jogszerűsége nem minden alcsoport esetében azonos. A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY Az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek, az állami, önkormányzati háttérű alapítványok, köztestületek és állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményekhez tartozó szervezetek közfeladatot ellátó szervnek minősülnek és valamennyi kérdésre kötelesek válaszolni. Ezzel szemben az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezetek nem minősülnek közfeladatot ellátó szervnek ezért csak a 6. sz. kérdésre kötelesek válaszolni.

A beérkező válaszok és reakciók elemzésére előre meghatározott szempontrendszer szerint került sor, adatbázisba rögzítve a szempontoknak megfelelő információkat. A beérkező válaszok tartalmi feldolgozása mellett a válaszügy és forma monitorozására is sor került. Az elemzési szempontrendszert részleteiben a „Próba adatigénylés – kérdések és elemzési szempontrendszer” c. dokumentum tartalmazza.

A próba-adatigénylés adatfelvétele 2021. október 25. és 2022. január 20. között zajlott.

A próba adatigénylések reakcióit és információt tartalmazó adatbázis kiértékelése során az alábbi a többi kutatással összehangolt megközelítés került alkalmazásra:

Egy-egy adatigénylésnek alapvetően az alábbi kimenetelei lehetnek (az értékelés alkalmazott kategóriái):

- a) Jogszerűen teljesítésre kerül az adatigénylés;
- b) Teljesítésre kerül ugyan az adatigénylés, de nem a jogszabályoknak megfelelő módon;
- c) Elutasításra kerül az adatigénylés;
- d) A kutatás időtartama alatt nem érkezik válasz az adatigénylésre (sem teljesítés, sem elutasítás nem történik).

a) Jogszerűen teljesítettnek azon eseteket tekintettük, melyek során a kutatás időtartama alatt megválaszolásra került az adatigénylés, és a szervezet minden tekintetben a jogszabályoknak megfelelően járt el.

- Az adatigénylés formailag és tartalmilag is megfelelően teljesítésre került, vagyis:
  - az adatigénylés nem került elutasításra;
  - a teljesítés az adatigénylő által kért módon elektronikusan vagy pontos URL megjelöléssel, klikkelhető és másolható módon történt;
  - a megismerhetőség nem került szűkítésre;
  - a teljesítés tartalma megfelelőnek tűnt.
- Megfelelő keretek között történt meg a határidő-hosszabbítás, vagyis:
  - nem volt határidő-hosszabbítás, a teljesítés pedig T + 15 napon belül történt;
  - 15 napos határidő-hosszabbítás volt, mely az alábbi feltételeknek felelt meg:
    - T + 15 napon belül került rá sor;
    - tájékoztatást nyújtott a hosszabbításról a szervezet, melyben indokolta a hosszabbítás szükségességét;
    - a teljesítés T + 30 (15 + 15) napon belül megtörtént.
  - 45 napos határidő-hosszabbítás volt, mely az alábbi feltételeknek felelt meg:
    - T + 15 napon belül került rá sor;
    - az eredeti határidőben való teljesítés veszélyeztette volna a szervezet veszélyhelyzettel összefüggő feladatának ellátását feltéve, hogy a szervezetnek volt veszélyhelyzettel összefüggő feladata (ez az egészségügyi, illetve szociális feladatokat ellátó szervezeteknél, továbbá a járványhelyzettel összefüggő hatáskörrel rendelkező minisztériumoknál fordulhat elő);
    - a teljesítés T + 45 napon belül megtörtént.
  - 45 + 45 napos határidő-hosszabbítás volt, mely az alábbi feltételeknek felelt meg:
    - az első 45 napos hosszabbításra T + 15 napon belül került sor;
    - a második 45 napos hosszabbításra T + 45 napon belül került sor;
    - tájékoztatást nyújtott a hosszabbításokról a szervezet, melyben indokolta a hosszabbítás szükségességét;
    - az eredeti, illetve a T + 45 napos határidőben való teljesítés veszélyeztette volna a szervezet veszélyhelyzettel összefüggő feladatának ellátását;
    - a teljesítés T + 90 (45 + 45) napon belül megtörtént.
- Nem történt többlet személyes adat-kérés.
- Nem történt indokolás-kérés.
- Pontosításkérés az alábbi feltételek egyike mellett történt:
  - nem volt pontosításkérés;
  - volt pontosításkérés, ami az alábbi feltételeknek felelt meg:
    - T + 15 napon belül került rá sor;

- az a konkrét adatigénylés pontosítására irányult, nem általánosságban kérte a kérelem pontosítását.
- Költségtérítés-megállapítás az alábbi feltételek egyike mellett történt:
  - nem került költségtérítés megállapításra;
  - volt költségtérítés-megállapítás, ami az az alábbi feltételeknek felelt meg:
    - a szervezet T + 15 napon belül jelezte;
    - a szervezet megindokolta;
    - a költségtérítésről való tájékoztatásból egyértelműen kiderült a költségtérítés menete;
    - a próba-adatigénylésben megadott személyes adatokon túlmenően többletadatok bekérésére nem került sor;
    - a költségtérítés megállapítása adatigénylésenként (tehát kérdésenként) történt;
    - a költségtérítés megállapítására adatkezelőnként került sor;
    - költségelemként – figyelembe véve a kiküldött adatigénylés tartalmát – kizárólag a munkaerő-ráfordítás jelent meg;
    - a munkaerő-ráfordítás meghaladta a 4 munkaórát;
    - a munkaerő-ráfordításból az első 4 munkaóra levonásra került;
    - az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordítás összes költségeként legfeljebb munkaóránként minden személy esetében átlagosan 4.400 Ft lett felszámolva, ettől magasabb óradíj nem jelent meg;
    - a felszámolt munkadíjba nem került beszámításra járulék, prémium, jutalom, cafetéria;
    - ÁFA megállapítására nem került sor.

A fentiek szerint, az egyes, szervezetekre irányadó határidők megállapításánál kiindulópontnak a „T”-t, vagyis adatigénylés közlését tekintettük. Ezt az alábbiak szerint definiáltuk:

- Mivel az adatigénylések kiküldése, amennyiben lehetséges volt e-mailben történt, az adatigénylés közlése (vagyis a „T”) megegyezik az adatigénylés kiküldésének dátumával.
- Amennyiben az e-mailben történő adatigénylés sikertelen – technikai hibára visszavezethető – kézbesítéséről automata válaszüzenet érkezett (akár egy, akár több), a közlés dátumának, vagyis a „T”-nek, mindig a sikeres kézbesítés napját (tehát annak az adatigénylési kísérletnek a kiküldési napját, amiről sikertelen kézbesítésről szóló hibajelzés nem érkezett vissza) tekintettük.
- Amennyiben az adatigényléssel kapcsolatban továbbirányítás történt, a továbbirányított e-mail címre való megküldés napját tekintettük a közlés dátumának, vagyis „T”-nek.
- A későbbi jelzések, így például az adatigénylő részéről kiküldött emlékeztetők és az arra adott reakciók nem befolyásolták a közlés dátumát, vagyis a „T”-t.
- Szintén nem befolyásolta a „T”-t, illetve a szervezetre vonatkozó, ebből fakadó teljesítési határidőt az esetleges pontosításkérés, ennek teljesítéséig a határidő nem nyugodott, a fentiek szerinti közlés dátumától változatlanul telt.

b) Nem jogszabályoknak megfelelő teljesítésnek azon eseteket tekintettük, melyek során a kutatás időtartama alatt megválaszolásra került az adatigénylés, de a szervezet valamilyen tekintetben mégsem a jogszabályoknak megfelelően járt el. Ennek megfelelően két kategória különíthető el:

- A teljesítés során történt jogszerűtlen kérés (reakció), ám ennek teljesítésétől a szervezet eltekintett és a teljesítés aztán összességében jogszerűen történt. Ilyen esetek lehetnek az alábbiak:

- a szervezet jogellenesen kérte az adatigénylés indokolását, ám ennek hiányában is megfelelően teljesített;
- a szervezet jogellenesen további (a néven és e-mail címen felüli) személyes adatokat kért be az adatigénylőtől, ám ennek hiányában is megfelelően teljesített;
- a szervezet jogszerűtlen módon pontosítást kért, ám ennek megválaszolása hiányában is teljesített:
  - T + 15 napon túl került sor a pontosításkérésre;
  - a szervezet csak általánosságban kérte a kérelem pontosítását (tehát tartalmilag nem volt megfelelő a pontosításkérés);
- a szervezet a jogszabályokkal ellentétes módon állapított meg költségtérítést, ám ennek megfizetése hiányában is megfelelően teljesített.
- A teljesítés jogszerűtlenül történt. Ide tartoznak az alábbi esetek:
  - a szervezet a jogszerű teljesítés minden, az előző cím alatt foglalt feltételének megfelelt (a továbbiakban: megfelelően teljesített), kivéve, hogy a teljesítése a jogszabályi határidőt – legyen az akár az eredeti, akár hosszabbított határidő – túllépve történt;
  - a határidő-hosszabbításra nem a jogszabályoknak megfelelően került sor (pl. a 15 napos hosszabbítást követően sor került veszélyhelyzetre hivatkozással 45 napos hosszabbításra is), de ezt követően sor került teljesítésre a kutatás időtartama alatt;
  - formai szempontból nem megfelelő az adatigénylés teljesítése, azonban a kapott adatok még értelmezhetőek.

A jogellenes eljárás ezekben az esetekben ugyanúgy megállapítható lesz, az értékelés során azonban enyhébben ítékelhető meg az ilyen magatartás, mint az adatigénylés jogellenes elutasítása, illetve az az eset, ha a kutatás időtartama alatt semmilyen válasz nem érkezett az adatigénylő részére.

c) Elutasítottak azon igényléseket tekintettük, amelyek során a szervezettől érkezett olyan válasz, melyben az adatigénylést elutasította. Ebbe a kategóriába sorolható valamennyi próba-adatigénylés, mely elutasítással zárult függetlenül az elutasítás jogszerű vagy jogellenes jellegétől. Az elutasítást két szempontból vizsgáltuk: egyrészt a válaszban megjelölt elutasítási ok, másrészt pedig az elutasítás formai jogszerűsége szempontjából:

- Az elutasítási ok esetről esetre került vizsgálatra;
- Az elutasítás formailag történő vizsgálata során az elutasítás akkor minősült jogszerűnek, ha:
  - az elutasításra a teljesítésre nyitva álló – eredeti vagy jogszerűen meghosszabbított – határidőben kerül sor; és
  - az elutasítást indokolta a szervezet; és
  - az elutasítást tartalmazó válasz magába foglalta a jogorvoslati kioktatást is, vagyis a szervezet válaszában tájékoztatta az adatigénylőt a számára elérhető jogorvoslati lehetőségekről.

d) Eredménytelenek azon adatigényléseket tekintettük, melyekre vonatkozóan a kutatás időtartama alatt semmilyen válasz nem érkezett, tehát sem jogszerű teljesítés, sem a jogszabályoknak nem megfelelő teljesítés nem történt és az adatigénylés elutasításra sem került. Ennek az alábbi esetei lehetségesek:

- Jogszerűtlen kérést követően eredménytelenül telt el a határidő (pl. személyes adat; általános pontosítás; indokoláskérés; ügyfélkapun keresztüli benyújtás, stb.);
- Jogszerű reakciót követően eredménytelenül telt el a határidő (pl. jogszerű hosszabbítás történt, de utána nem jött válasz; jogszerű pontosítási igény érkezett, mely megválaszolásra került, majd mégsem jött válasz, stb.);
- Mindenféle reakció nélkül eredménytelenül telt el a határidő.

Az egyes adatigénylések fentiek szerinti értékelését követően összességében a teljes kérelem, vagyis a teljes próba-adatigénylés az alábbi kategóriák egyikébe került besorolásra:

- A próba-adatigénylés teljes egészében, jogszerűen teljesítésre került, tehát valamennyi kérdés esetén jogszerű teljesítés lett megállapítva.
- A próba-adatigénylés teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően került teljesítésre, tehát valamennyi kérdés esetén vagy a jogszerű teljesítés, vagy a nem jogszabályoknak megfelelő teljesítés került megállapításra, de min. egy kérdés esetén nem jogszabályoknak megfelelően történt a teljesítés.
- A próba-adatigénylés legalább részben jogszerűen került teljesítésre, tehát legalább egy kérdés jogszerűen teljesítésre került, és legalább egy kérdés elutasításra került, vagy a kutatás időtartama alatt semmilyen válasz nem érkezett rá.
- A próba-adatigénylés részben teljesítésre került, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően, tehát legalább egy kérdés teljesítésre került, ám nem a jogszabályoknak megfelelően, és legalább egy kérdés vagy elutasításra került, vagy a kutatás időtartama alatt semmilyen válasz nem érkezett rá.
- A próba-adatigénylés teljes egészében elutasításra került, tehát valamennyi kérdés esetén az adatigénylés elutasítása lett megállapítva.
- A próba-adatigénylés egésze tekintetében eredménytelenül telt el a kutatás időtartama, tehát a kutatás időtartama alatt egyetlen kérdésre sem érkezett a szervezettől reakció (akár teljesítés, akár elutasítás). Ezen kategórián belül szintén vizsgálatra kerültek az alábbi alkategóriák:
  - jogszerűtlen kérést követően telt el eredménytelenül a határidő;
  - jogszerű reakciót követően telt el eredménytelenül a határidő;
  - mindenféle reakció nélkül telt el eredménytelenül a határidő.

A próba adatigénylés részletes elemzési megközelítését az 1., 2., 3. Kutatás esetében a „Próba adatigénylés szempontrendszer”, valamint a szintén az 1., 2., 3. Kutatás esetében közös „Segédlet a Próba adatigényléssel kapcsolatos reakciók megítéléséhez” c. dokumentum tartalmazza.

Az elemzés során a reakciókat, és egyéb rögzítendő információkat összesítő adatbázis mellett értékelésre került a próba adatigénylés kapcsán a NAIH-hoz eljutott ügyfélszolgálati megkeresések is.

4.3.2 Kutatási eredmények – próba adatigénylés

A fejezet a próba-adatigénylés kutatási eredményeit foglalja össze a többi célterületi kutatással összehangolt tartalmi ív szerint:

- A próba-adatigénylés elemzésre került végleges mintája;
- A próba-adatigénylések kézbesítésével kapcsolatos tapasztalatok értékelése;
- A próba-adatigénylés reakcióinak és teljesülésének kérdésenkénti vizsgálata;
- A próba-adatigénylések összesített értékelése: a próba-adatigénylés kérdéseinek rangsorolása a tapasztalt nehézségek alapján, a szervezetenkénti teljesítés összesített értékelése; azon esetek értékelése, amelyekben a kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz; az adatigénylői oldalon történt kiegészítő cselekmények és azok hatásainak értékelése;
- A próba-adatigényléssel kapcsolatos reakciók összesített értékelése, főbb tanulságok és problémák kiemelése: az adatigénylések benyújtása során tapasztalt anomáliák, pontosításkérések és a határidőben teljesítés, a határidő-hosszabbítások problémái, a költségtérítés megállapítására vonatkozó esetek, a hálózatosodás terjedelme és gócpontjai, valamint a teljesítések felhasználhatóságának értékelése;
- A próba-adatigénylés során legjobban teljesítők és lemaradók bemutatása.

4.3.2.1 A próba-adatigénylés elemzésre került végleges mintája

A próba adatigénylés eredeti mintájában szereplők közül az elemzés során nem vizsgáltuk részletesen azokat a szervezeteket, melyek bár eredetileg a mintába kerültek, de időközben megszűntek, illetve a közelmúltban alakultak, így eddigi rövid működési idejükből kifolyólag nem tudtak adatot szolgáltatni. Az eredeti mintában ez az alábbi 20 db szervezetet érintette:

16. táblázat: A kutatásból kimaradó szervezetek listája

Ssz.	Szervezet neve	Szervezettípus
1	Apertus Közzolgálati Oktatás-fejlesztési Központ Szolgáltató Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
2	Bábolna Nemzeti Ménesbirtok Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
3	Biatorbágyi Városfejlesztő Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
4	Dél-Pest Megyei Térségi Integrált Szakképző Központ Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
5	IBH INVEST Ingatlanforgalmazó és Beruházó Korlátolt Felelősségű Társaság	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
6	Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
7	Mány és Térsége Hulladékgazdálkodási Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
8	Mátrai Erőmű Zrt.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
9	TEFÜ nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
10	Thermál Consulting Ingatlanhasznosító Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
11	ÚJFÖLD Ingatlanfejlesztő és Forgalmazó Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
12	Közalapítvány Karád Község Ifjúságának Boldogulására	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
13	Magyar Kultúráért Alapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
14	Pusztavacsért Közalapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
15	Recsk Kulturális Életéért Közalapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
16	„Szentháromság Tér Felújításáért” Közalapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
17	Testnevelési Egyetemért Alapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
18	Budavári Ingatlanfejlesztő és Üzemeltető Nonprofit Kft.	Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok

Ssz.	Szervezet neve	Szervezettípus
19	ND Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt.	Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok
20	Szövetség az Életen Át Tartó Tanulásért	Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok

Forrás: saját szerkesztés

A fenti táblázat alapján az érintett 20 szervezetből:

- 11 szervezet a köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetekhez tartozik;
- 6 szervezet az állami, önkormányzati háttérű alapítványokhoz tartozik;
- 3 szervezet az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok alá tartozik.

Ennek megfelelően a részletesen elemzett minta számossága N=1000-20=980. A továbbiakban a részletes elemzések ezen a mintán kerültek végrehajtásra.

A mintába 510 köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdés alapján átláthatóságra kötelezett szervezet, 224 állami, önkormányzati háttérű alapítvány, 32 közttestület, 212 Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyú szervezet és 2 állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény került.

4.3.2.2 A próba-adatigénylések kézbesítésével kapcsolatos tapasztalatok értékelése

A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának feltérképezésére készülő próba-adatigénylés adatfelvétele részben elektronikus formában a szervezetek e-mail címére kiküldött e-mailes megkeresésben, részben pedig postai úton történt. A mintába került 980 szervezet közül 235-nek már első alkalommal is postai úton került kiküldésre az adatigény, mert nem rendelkeznek érvényes elektronikus elérhetőséggel. Ezek közül:

- 33 db a köztulajdonban levő gazdasági társaságok/és vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdés alapján átláthatóságra kötelezett szervezetekhez;
- 161 db az állami, önkormányzati háttérű alapítványokhoz;
- 5 db a közttestületi szervekhez;
- 36 db pedig az Infotv. 27. § (3) és (3a) bekezdés első mondata alá tartozó jogviszonyok alá tartozik.

Az elérhetőségek forrása az első kiküldés esetén az OPTEN cégkivonatai és internetes keresés.

Az adatigénylések indítása (T) 2021. október 25. és december 6. között történt. Az adatkérés beérkezéséről 21 esetben érkezett automatikus visszaigazolás, 7 esetben pedig nem automatikus visszaigazolás az igénylők számára. A nem automatikus visszajelzések jellemzően legfeljebb a kiküldést követő napon megérkeztek, 2 esetben fordult elő, hogy a kiküldéstől számítva 3 nap múlva erősítették meg az adatigény beérkezését.

Az adatigénylés beérkezéséről a szervezetek az Infotv. rendelkezései alapján nem kötelesek visszaigazolást küldeni, pozitív példaként említhető, ahol a fentiek szerint sor került erre, hiszen ez egy előzetes megerősítést jelent az adatigénylő felé arra, hogy a szervezet foglalkozni fog a kérelmével.

Kézbesítési hibára utaló automatikus üzenet 65 e-mail címről érkezett vissza, ebből 6 esetben a második kiküldés alkalmával is. Esetükben másodszor is kiküldésre került az adatigénylés egy új e-mail címre, vagy postacímre. Két címzett esetében nem került újra kiküldésre az adatigény (a visszapattanó levél tartalma miatt), 44 esetben pedig postai úton küldték az új megkeresést:

- 24 db köztulajdonban levő gazdasági társaságnak és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetnek;

- 12 db állami, önkormányzati háttérű alapítványnak;
- 3 db köztestületi szervnek, és
- 5 db Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok alá tartozóknak.

A kiküldés során használt e-mail címekről 6 esetben került jelzésre válaszlevélben az adatigényekre, hogy másik elérhetőség/csatorna szolgál az adatigények kiszolgálására. Ezek közül 4 esetében újra kiküldték az adatigényt a megadott elérhetőségre, további 2 esetben pedig a meghatározott csatornán keresztül nyújtották be ismételt az adatigényt. Egy köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezet, egy állami, önkormányzati háttérű alapítvány esetében pedig ajánlott levélben vagy, személyesen.

4.3.2.3 A próba-adatigénylések reakcióinak és teljesülésének kérdésenkénti vizsgálata

A következő fejezetben a próba-adatigénylés kérdései egyesével kerülnek elemzésre annak érdekében, hogy a kérdések közötti különbségek a válaszadás szempontjából felfejthetővé váljanak. Minden kérdés elemzése az alábbi szempontok mentén történik:

- Az adott kérdéssel kapcsolatos reakciók összefoglalása;
- Az adott kérdés teljesítésének összesített értékelése – a jogszerűség vizsgálata;
- Fő tapasztalatok, problémák az adott kérdés nem jogszerű teljesítésével kapcsolatban;
- Az adott kérdés tekintetében az elutasítások konkrét eseteinek értékelése;
- „A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigénylésre” esetek értékelése.

4.3.2.3.1 Kérdés 1: Az Infotv. 30. § (6) bekezdése szerinti, közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzat kikérése

4.3.2.3.1.1 Az adott kérdéssel kapcsolatos reakciók összefoglalása

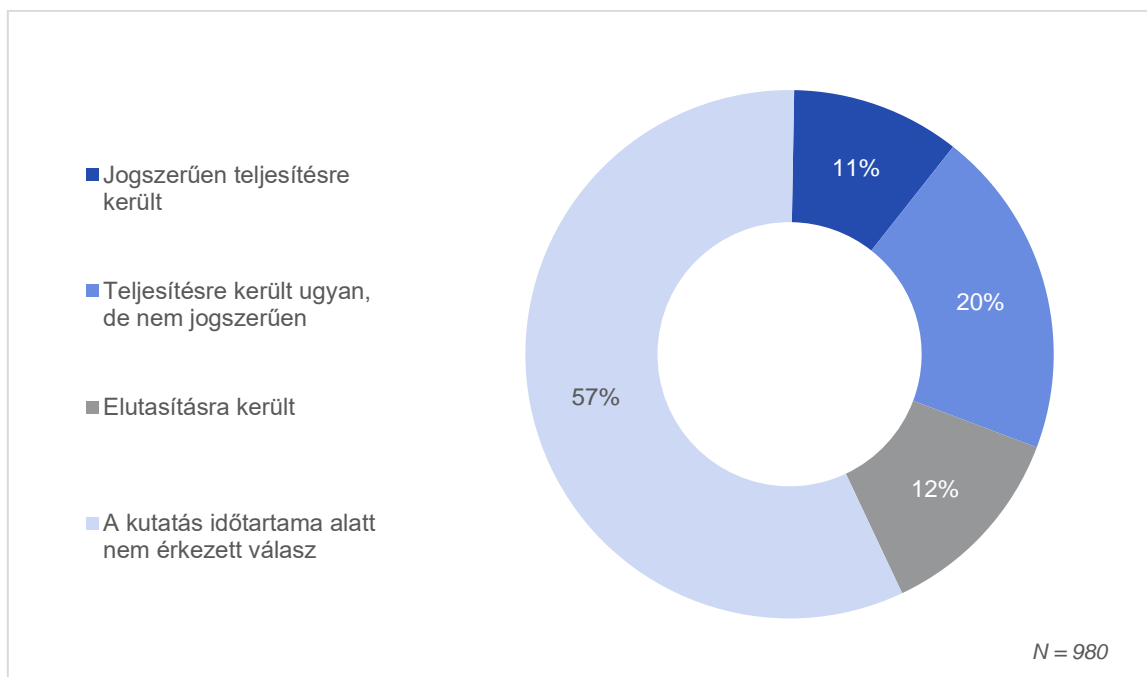
Az Infotv. 30. § (6) bekezdése szerinti, közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzat igénnyel kapcsolatban 4 szervezet kért pontosítást. Hosszabbítást ezzel a kérdéssel kapcsolatban senki sem kért, de generálisan 104 szervezet nyújtott be határidő-hosszabbítási kérelmet, 32-en pedig éltek a speciális jogrend adta lehetőségekkel vagyis, hogy a határidőt kiterjesztik 45 napra az eredeti 15 helyett. Nem jelzett költségtérítésre vonatkozó igényt a megkeresett szervezetek közül egyik sem konkrétan az adatigénnyel kapcsolatban, generálisan viszont 10 szervezet számolt fel költségtérítést.

4.3.2.3.1.2 Az adott kérdés teljesítésének összesített értékelése – a jogszerűség vizsgálata

Az első adatigényt a 980 szervezet közül 101 (11%) teljesítette jogszerűen, további 198 (20%) pedig teljesítette, de nem jogszerűen. 120 szervezet elutasította az adatkérést, 561 esetben pedig semmilyen reakció nem érkezett a kutatás időtartama alatt.

20. ábra: A próba-adatigénylés 1. kérdésének kimenetelei

Forrás: saját szerkesztés

A szervezetek legnagyobb arányban nem válaszoltak a kért adatigényre. Ez alól kivételt képeznek szervtípus szerint a köztisztviselők, valamint az állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények, akikre mindkét esetben leginkább a nem jogszerű teljesítés volt jellemző. Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok körében körülbelül ugyanakkora volt a teljesítések, mint az elutasítások aránya. Ugyanez mondható el az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyokról egyaránt.

17. táblázat: A próba-adatigénylés 1. kérdésének kimenetelei szervtípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY Az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	60	164	58	228
Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok	21	13	35	155
A köztisztviselők	9	11	2	10
Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok ⁴²	11	8	25	168
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	2	0	0

Forrás: saját szerkesztés

A mintába tartozó felsőoktatási intézmény közül azok, amelyek állami tulajdonban vannak, minden esetben teljesítették az adatigénynt, viszont egyszer sem jogszerűen. A legtöbb esetben jogszerűen a

⁴² Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok alá tartozó szervezetek nem minősülnek közfeladatot ellátó szervnek, így az I. melléklet szerinti közzététel nem kérhető számon, az adatigénylésre csak közpénzügyi jogviszony keretében kötelesek válaszolni, jogszerűségük vizsgálata az adatigényben csupán formai.

közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézmények jártak el, összesen 6 alkalommal, azonban náluk volt legmagasabb az elutasítások aránya is, ami szintén 6-szor fordult elő 19 szervezet közül.

18. táblázat: A próba-adatigénylés 1. kérdésének kimenetelei felsőoktatási intézménytípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem felsőoktatási intézmények	92	191	113	553
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	2	0	0
Közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézmények	6	3	6	4
Magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények	3	2	1	4

Forrás: saját szerkesztés

A minta került 32 köztestületből 20-an teljesítették az adatigényt, csupán a szakmai és gazdasági kamarák szervezetei között fordult elő elutasítás, összesen 2 alkalommal. Az Akadémia jogszerűen teljesített, míg a sportköztestületekhez tartozó nem jelzett vissza az első adatigénnyel kapcsolatban. A közsféra karainak mindegyike teljesítette az adatkérést, köztük fele-fele arányban voltak a jogszerűen és a szabályoknak nem megfelelően eljárók.

19. táblázat: A próba-adatigénylés 1. kérdésének kimenetelei köztestületenként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem köztestületek	92	187	118	551
Állami közhatalmi tevékenységet segítő köztestületek	1	0	0	4
A gazdasági élet minőségvédelmi köztestületei	0	1	0	0
Szakmai kamarák-gazdasági kamarák	5	8	2	5
Szakmai kamara-közsféra karai	2	2	0	0
Sportköztestületek	0	0	0	1
Akadémiák	1	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2.3.1.3 Az adott kérdés nem jogszerű teljesítésével kapcsolatos fő tapasztalatok, problémák

Az első adatigényt formai és tartalmi szempontból összesen 142 szervezet teljesítette jogszerűen, ami a szervezetek 14%-a.

A formai és tartalmi szempontból jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 118-an nem másolható, klikkelhető URL címet küldtek;
- 33-an papíralapon szolgáltatott adatot;
- további 2-en pedig egyéb módon teljesítettek;
- 1 szervezet tovább szűkítette a kért adatok megismerhetőségének módját;
- 6 esetben pedig nem volt megfelelő a teljesítés tartalma.

Határidő szempontjából a szervezetek közül 177 (18%) teljesített az eredeti 15 napos határidőn belül, további 36 pedig jogszerűen élt a 15 napos hosszabbítással és teljesítette is az adatkérést a hosszabbított határidőn belül. Veszélyhelyzeti hosszabbítást kért, és azt követően jogszerűen teljesített további 2 szervezet.

Határidő szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 104-en kértek generálisan határidő-hosszabbítást, ebből 32-en a speciális jogrend adta lehetőséggel éltek, de senki sem élt a határidő-hosszabbítás lehetőségével kizárólag az első adatigényre vonatkozóan:
  - a hosszabbítást kérők közül 18-an nem nyújtottak határidőben tájékoztatást a határidő meghosszabbításáról;
  - 37-en nem indokolták a határidő-hosszabbítást;
  - 3-an jogszerűtlenül kértek 45+45 napos hosszabbítást;

tehát jogszerű hosszabbítás összesen 38 darab volt, melyek közül 36 darab 15, 2 darab pedig 45 napos.

Pontosításkérés 4 szervezettől érkezett az első adatigénnyel kapcsolatban, ebből 2 kérés jogszabályoknak nem megfelelőnek (nemteljesítés miatt), szintén 2 pedig jogszerűnek bizonyult. 295 szervezet volt, akik teljesítették az adatigényt és nem kértek pontosítást, ők jogszerűen jártak el ebben a tekintetben.

Költségtérítési igényt az első adatigénnyel kapcsolatban egyik szervezet sem jelzett, így ebből a szempontból egyik szervezet sem járt el jogszerűtlenül. Generálisan viszont 10 szervezet jelezte, hogy igényt tart költségtérítésre, ebből mind a 10 jogszerűtlen volt.

Költségtérítés szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 2 alkalommal a felszámolt munkaerő-ráfordítás mértéke nem haladta meg a 4 órát;
- további 6 esetben a vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat, 2 alkalommal pedig a költségtérítés menetét sem;
- 6 szervezetnél pedig nem került levonásra az első 4 óra.

4.3.2.3.1.4 Az adott kérdés tekintetében az elutasítások konkrét eseteinek értékelése

Az adatigényt a szervezetek közül 120-an utasították el (12%). Ezt az alábbi okokkal indokolták:

- 9 szervezet azért utasította el a kérést, mivel az adatkezelő által meghatározott költségtérítést az igénylő nem fizette meg;
- 2 további szervezet indoka az volt, hogy az Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (egy éven belül azonos adatkör);
- 1 szervezet nem teljesített, mivel az igényelt adat vonatkozásában nem minősül adatkezelőnek;
- 27 szervezet mondta, hogy nem létezik a kért adat;
- 75 szervezet egyéb okokra hivatkozott;
- további 6 szervezet pedig nem indokolta az elutasítást.

Formailag jogszerűen 6 szervezet utasította el a kérelmet, közülük senki nem kért hosszabbítást. Az elutasítás jogszerűnek minősülése formai szempontból az alábbi okokból hiúsult meg:

- a szervezetek közül 108-nál nem volt jogorvoslati tájékoztatás, valamint
- az elutasítás 34 alkalommal túllépte az erre nyitva álló határidőt.

4.3.2.3.1.5 „A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigénylésre” esetek értékelése

Az első próba-adatigénylés során 559 szervezet esetében telt el a kutatás időtartama eredménytelenül. Közülük 533-nál mindenféle reakció nélkül történt mindez.

Ezen felül 26 olyan eset is előfordult, amikor jogszerűtlen reakciót követően váltott eredménytelenségbe a kutatás, tehát vagy jogszerűtlen költségtérítés, vagy jogszerűtlen pontosításkérés, vagy jogszerűtlen határidő-hosszabbítás, vagy jogszerűtlen formai-tartalmi teljesítés történt, vagy ezek közül akár egyszerre több is jelentkezett az alábbi szervezeteknél:

- 15 db köztulajdonban lévő gazdasági társaságnál és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetnél;
- 6 db állami vagy önkormányzati háttérű alapítványnál;
- 1 db közttestületnél;
- valamint 4 db az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonynál.

4.3.2.3.2 Kérdés 2: Az Infotv. 35. § (3) bekezdése szerinti, közérdekű adatok elektronikus közzétételére vonatkozó szabályzat kikérése

4.3.2.3.2.1 Az adott kérdéssel kapcsolatos reakciók összefoglalása

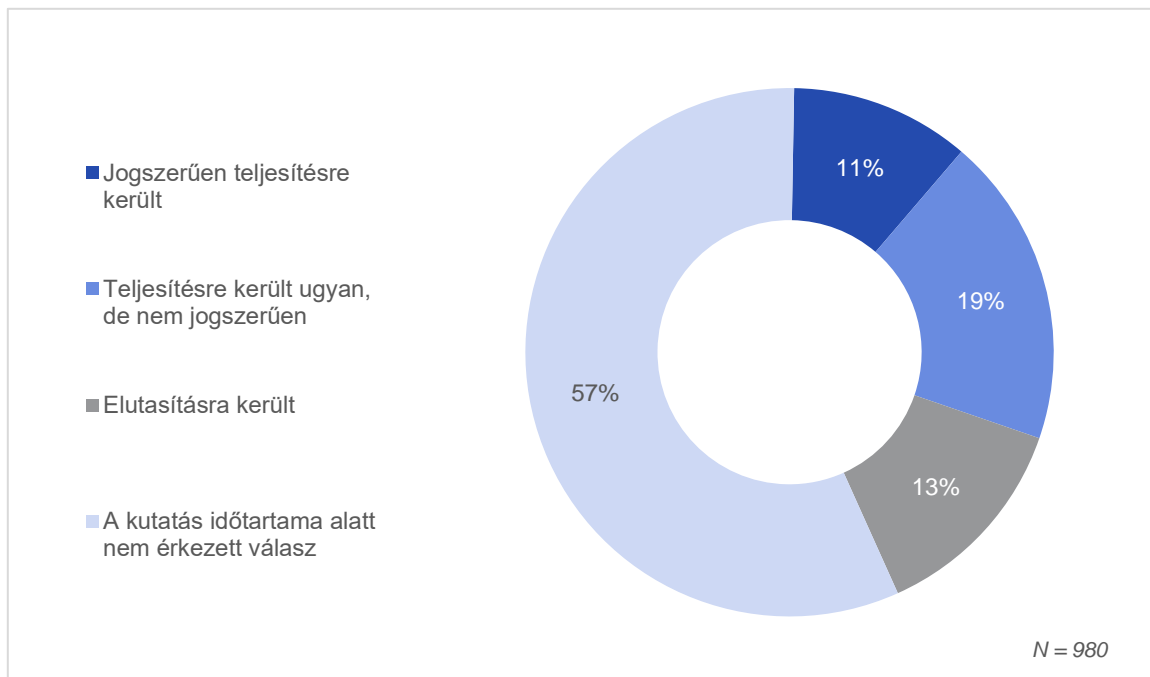
Az Infotv. 30. § (6) bekezdése szerinti, közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzat igénnyel kapcsolatban 4 szervezet kért pontosítást. Hosszabbítást ezzel a kérdéssel kapcsolatban senki sem kért, de generálisan 104 szervezet nyújtott be határidő-hosszabbítási kérelmet, 32-en pedig éltek a speciális jogrend adta lehetőségekkel, vagyis, hogy a határidőt kiterjesztik 45 napra az eredeti 15 helyett. Nem jelzett költségtérítésre vonatkozó igényt a megkeresett szervezetek közül egyik sem konkrétan az adatigénnyel kapcsolatban, generálisan viszont 10 szervezet számolt fel költségtérítést.

4.3.2.3.2.2 Az adott kérdés teljesítésének összesített értékelése – a jogszerűség vizsgálata

A második adatigényt a 980 szervezet közül 104 (11%) teljesítette jogszerűen, további 185 (19%) pedig teljesítette, de nem jogszerűen. 130 szervezet elutasította az adatkérést, 561 esetben pedig semmilyen reakció nem érkezett a kutatás időtartama alatt.

21. ábra: A próba-adatigénylés 2. kérdésének kimenetelei

Forrás: saját szerkesztés

A megkeresett szervezetek legnagyobb arányban nem válaszoltak a kért adatigényre. Ez alól kivételt képeznek szervtípus szerint a köztisztviselők, valamint az állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények, akikre mindkét esetben a nem jogszerű teljesítés volt jellemző. Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok körében körülbelül ugyanakkora volt a teljesítések, mint az elutasítások aránya.

20. táblázat: A próba-adatigénylés 2. kérdésének kimenetelei szervtípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY Az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	65	150	67	228
Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok	21	13	35	155
A köztisztviselők	8	12	2	10
Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok ⁴³	10	8	26	168
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	2	0	0

Forrás: saját szerkesztés

A mintában került felsőoktatási intézmény közül azok, amelyek költségvetési szervként működnek, bár minden esetben teljesítették az adatigényt, viszont egyszer sem jogszerűen. A legtöbb esetben

⁴³ Az Infotv. 27.§ (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok alá tartozó szervezetek nem minősülnek közfeladatot ellátó szervnek, így az I. melléklet szerinti közzététel nem kérhető számon, az adatigénylésre csak közpénzügyi jogviszony keretében kötelesek válaszolni, jogszerűségük vizsgálata az adatigényben csupán formai.

jogszerűen a közérdekű alapítvány (KEKVA) kezelésében lévő felsőoktatási intézmények jártak el, összesen 6 alkalommal, azonban náluk volt legmagasabb az elutasítások aránya is.

21. táblázat: A próba-adatigénylés 2. kérdésének kimenetelei felsőoktatási intézménytípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem felsőoktatási intézmények	95	178	123	553
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	2	0	0
Közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézmények	6	3	6	4
Magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények	3	2	1	4

Forrás: saját szerkesztés

A köztestületek közül sokan teljesítették az adatigényt, csupán a szakmai és gazdasági kamarák szervezetei között fordult elő elutasítás, összesen 2 alkalommal. Az Akadémiákhoz tartozó szerv jogszerűen teljesített, míg a sportköztestületekhez tartozó nem jelzett vissza a második adatigénnyel kapcsolatban. A közszféra karainak mindegyike teljesítette az adatkérést, fele-fele arányban voltak a jogszerűen és a szabályoknak nem megfelelően jogszerűen..

22. táblázat: A próba-adatigénylés 2. kérdésének kimenetelei közttestületenként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem közttestületek	96	173	128	551
Állami közhatalmi tevékenységet segítő közttestületek	1	0	0	4
A gazdasági élet minőségvédelmi közttestületei	0	1	0	0
Szakmai kamarák-gazdasági kamarák	4	9	2	5
Szakmai kamara-közszféra karai	2	2	0	0
Sportközttestületek	0	0	0	1
Akadémiák	1	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2.3.2.3 Főbb tapasztalatok az adott kérés nem jogszerű teljesítésével kapcsolatban

A második adatigényt formai és tartalmi szempontból összesen 146 szervezet teljesítette jogszerűen, ami a szervezetek 15%-a.

A formai és tartalmi szempontból jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 107-en nem másolható, klikkelhető URL címet küldtek;
- 30-an papíralapon szolgáltatott adatot;
- további 2-en pedig egyéb módon teljesítettek;
- 1 szervezet tovább szűkítette a kért adatok megismerhetőségének módját;
- 9 esetben pedig nem volt megfelelő a teljesítés tartalma.

Határidő szempontjából a szervezetek közül 174 (18%) teljesített az eredeti 15 napos határidőn belül, további 35 pedig jogszerűen élt a 15 napos hosszabbítással és teljesítette is az adatkérést a hosszabbított határidőn belül. Veszélyhelyzeti hosszabbítást kért, és azt követően jogszerűen teljesített további 2 szervezet.

Határidő szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 104-en kértek generálisan határidő-hosszabbítást, ebből 32-en a speciális jogrend adta lehetőséggel éltek, de senki sem élt a határidő-hosszabbítás lehetőségével kizárólag a második adatigényre vonatkozóan:
  - a hosszabbítást kérők közül 18-an nem nyújtottak határidőben tájékoztatást a határidő meghosszabbításáról;
  - 37-en nem indokolták a határidő-hosszabbítást;
  - 3-an jogszerűtlenül kértek 45+45 napos hosszabbítást;

tehát jogszerű hosszabbítás összesen 37 darab volt, melyek közül 35 darab 15, 2 darab pedig 45 napos.

Pontosításkérés 4 szervezettől érkezett a második adatigénnyel kapcsolatban, ebből 2 kérés jogszabályoknak nem megfelelőnek (nemteljesítés miatt), szintén 2 pedig jogszerűnek bizonyult. 285 szervezet volt, akik teljesítették az adatigényt és nem kértek pontosítást, ők jogszerűen jártak el ebben a tekintetben.

Költségtérítési igényt a második adatigénnyel kapcsolatban egyik szervezet sem jelzett, így ebből a szempontból egyik szervezet sem járt el jogszerűtlenül. Generálisan viszont 10 szervezet jelezte, hogy igényt tart költségtérítésre, ebből mind a 10 jogszerűtlen volt.

Költségtérítés szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 2 alkalommal a felszámolt munkaerő-ráfordítás mértéke nem haladta meg a 4 órát;
- további 6 esetben a vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat, 2 alkalommal pedig a költségtérítés menetét sem;
- 6 szervezetnél pedig nem került levonásra az első 4 óra.

4.3.2.3.2.4 Az adott kérdés tekintetében az elutasítások konkrét eseteinek értékelése

Az adatigényt a szervezetek közül 130-an utasították el (13%). Ezt az alábbi okokkal indokolták:

- 9 szervezet azért utasította el a kérést, mivel az adatkezelő által meghatározott költségtérítést az igénylő nem fizette meg;
- 2 további szervezet indoka az volt, hogy az Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (egy éven belül azonos adatkör);
- 1 szervezet nem teljesített, mivel az igényelt adat vonatkozásában nem minősül adatkezelőnek;
- 34 szervezet mondta, hogy nem létezik a kért adat;
- 78 szervezet egyéb okokra hivatkozott;
- további 6 szervezet pedig nem indokolta az elutasítást.

Formailag jogszerűen 8 szervezet utasította el a kérelmet: közülük 7-en nem kértek hosszabbítást, 1 szervezet pedig 15 napos hosszabbításkérést követően utasította vissza formailag jogszerűen az adatigényt. Az elutasítás jogszerűnek minősülése formai szempontból az alábbi okokból hiúsult meg:

- a szervezetek közül 117-nél nem volt jogorvoslati tájékoztatás, valamint
- az elutasítás 41 alkalommal túllépte az erre nyitva álló határidőt.

4.3.2.3.2.5 „A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigénylésre” esetek értékelése

A második próba-adatigénylés során 561 szervezet esetében telt el a kutatás időtartama eredménytelenül. Közülük 535-nél mindenféle reakció nélkül történt mindez.

Ezen felül 26 olyan eset is előfordult, amikor jogszerűtlen reakciót követően váltott eredménytelenségbe a kutatás, tehát vagy jogszerűtlen költségtérítés, vagy jogszerűtlen pontosításkérés, vagy jogszerűtlen határidő-hosszabbítás, vagy jogszerűtlen formai-tartalmi teljesítés történt, vagy ezek közül akár egyszerre több is jelentkezett:

- 15 db köztulajdonban levő gazdasági társaságnál és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetenél;
- 6 db állami vagy önkormányzati háttérű alapítványnál;
- 1 db köztestületnél, valamint
- 4 db az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonynál.

4.3.2.3.3 Kérdés 3: Az Infotv. 1. melléklet II. 13. pont szerinti illetékes szervezeti egység neve, elérhetősége, valamint az információs jogokkal foglalkozó személy nevének kikérése

4.3.2.3.3.1 Az adott kérdéssel kapcsolatos reakciók összefoglalása

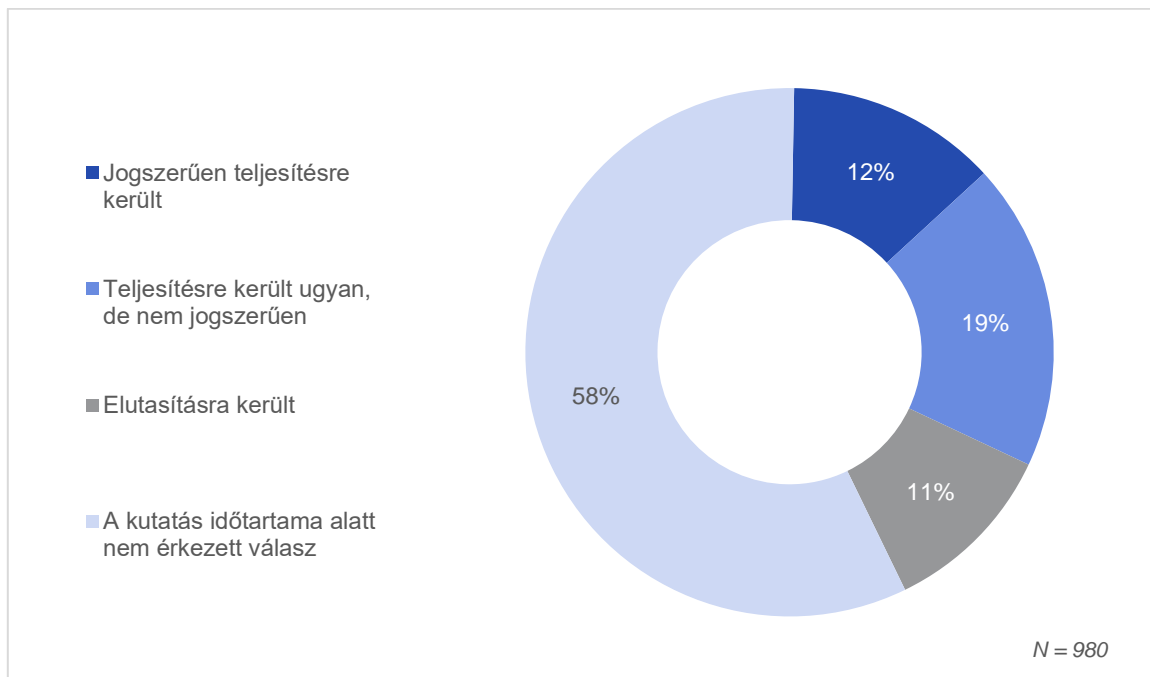
Az Infotv. 1. melléklet II. 13. pont szerinti illetékes szervezeti egység neve, elérhetősége, valamint az információs jogokkal foglalkozó személy nevének kiadása iránti igényvel kapcsolatban 4 szervezet kért pontosítást. Hosszabbítást ezzel a kérdéssel kapcsolatban 1 szervezet kért (15 naposat), generálisan 104 szervezet nyújtott be határidő-hosszabbítási kérelmet, 32-en pedig éltek a speciális jogrend adta lehetőségekkel, vagyis, hogy a határidőt kiterjesztették 45 napra az eredeti 15 helyett. Nem jelzett költségtérítésre vonatkozó igényt a megkeresett szervezetek közül egyik sem konkrétan az adatigénnyel kapcsolatban, generálisan viszont 10 szervezet számolt fel költségtérítést.

4.3.2.3.3.2 Az adott kérdés teljesítésének összesített értékelése – a jogszerűség vizsgálata

A harmadik adatigényt a 980 szervezet közül 124 (12%) teljesítette jogszerűen, további 185 (19%) pedig teljesítette, de nem jogszerűen. 107 szervezet elutasította az adatkérést, 564 esetben pedig semmilyen reakció nem érkezett a kutatás időtartama alatt.

22. ábra: A próba-adatigénylés 3. kérdésének kimenetelei

Forrás: saját szerkesztés

A megkeresett szervezetek legnagyobb arányban nem válaszoltak a kért adatigényre. Ez alól kivételt képeznek szervtípus szerint a köztisztviselők, akik legnagyobb arányban jogszerűen teljesítettek, valamint az állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények, akikre teljes mértékben a nem jogszerű teljesítés volt jellemző. Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok körében körülbelül ugyanakkora volt a jogszerű teljesítések, mint az elutasítások aránya.

23. táblázat: A próba-adatigénylés 3. kérdésének kimenetelei szervtípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY Az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	74	151	56	229
Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok	27	16	25	156
A köztisztviselők	11	9	2	10
Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok⁴⁴	12	7	24	169
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	2	0	0

Forrás: saját szerkesztés

A mintában alapvetően kevés felsőoktatási intézmény szerepelt. Közülük azok, amelyek állami tulajdonban vannak, minden esetben teljesítették az adatigényt, viszont egyszer sem jogszerűen. A legtöbb esetben jogszerűen a közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézmények jártak

⁴⁴ Az Infotv. 27.§ (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok alá tartozó szervezetek nem minősülnek közfeladatot ellátó szervnek, így az I. melléklet szerinti közzététel nem kérhető számon, az adatigénylésre csak közpénzügyi jogviszony keretében kötelesek válaszolni, jogszerűségük vizsgálata az adatigényben csupán formai.

el, összesen 8 alkalommal, azonban náluk volt legmagasabb az elutasítások aránya is. A magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények közül senki nem utasította el az adatigényt.

24. táblázat: A próba-adatigénylés 3. kérdésének kimenetelei felsőoktatási intézménytípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem felsőoktatási intézmények	112	179	103	555
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	2	0	0
Közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézmények	8	3	4	4
Magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények	4	1	0	5

Forrás: saját szerkesztés

A köztisztviselők jellemzően teljesítették az adatigényt, csupán a szakmai és gazdasági kamarák szervezetei között fordult elő elutasítás, összesen 2 alkalommal. Az Akadémia jogszerűen teljesített, míg a sportköztisztviselőkhez tartozó nem jelzett vissza a harmadik adatigénnyel kapcsolatban. A közsféra karainak mindegyike teljesítette az adatkérést, de nagyobb arányban voltak a szabályoknak nem megfelelően eljárók.

25. táblázat: A próba-adatigénylés 3. kérdésének kimenetelei köztestületenként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem köztestületek	113	176	105	554
Állami közhatalmi tevékenységet segítő köztestületek	1	0	0	4
A gazdasági élet minőségvédelmi köztestületei	0	1	0	0
Szakmai kamarák-gazdasági kamarák	8	5	2	5
Szakmai kamara-közsféra karai	1	3	0	0
Sportköztisztviselők	0	0	0	1
Akadémiák	1	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2.3.3 Főbb tapasztalatok, problémák az adott kérdés nem jogszerű teljesítésével kapcsolatban

A harmadik adatigényt formai és tartalmi szempontból összesen 166 szervezet teljesítette jogszerűen, ami a szervezetek 17%-a.

A formai és tartalmi szempontból jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 94-en nem másolható, klikkelhető URL címet küldtek;
- 26-an papíralapon szolgáltatott adatot;
- 49 esetben pedig nem volt megfelelő a teljesítés tartalma.

Határidő szempontjából a szervezetek közül 183 (19%) teljesített az eredeti 15 napos határidőn belül, további 38 pedig jogszerűen élt a 15 napos hosszabbítással és teljesítette is az adatkérést a

hosszabbított határidőn belül. Veszélyhelyzeti hosszabbítást kért, és azt követően jogszerűen teljesített további 2 szervezet.

Határidő szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 104-en kértek generálisan határidő-hosszabbítást, ebből 32-en a speciális jogrend adta lehetőséggel éltek, de senki sem élt a határidő-hosszabbítás lehetőségével kizárólag a harmadik adatigényre vonatkozóan:
  - a hosszabbítást kérők közül 18-an nem nyújtottak határidőben tájékoztatást a határidő meghosszabbításáról;
  - 37-en nem indokolták a határidő-hosszabbítást;
  - 3-an jogszerűtlenül kértek 45+45 napos hosszabbítást;
- 1 szervezet kért az adatigényre vonatkozóan 15 napos határidő-hosszabbítást:
  - ezt követően viszont a határidő eredménytelenül eltelt, nem érkezett válasz a szervezettől.

tehát jogszerű hosszabbítás összesen 40 darab volt, melyek közül 38 darab 15, 2 darab pedig 45 napos.

Pontosításkérés 4 szervezettől érkezett a harmadik adatigénnyel kapcsolatban, ebből 2 kérés jogszabályoknak nem megfelelőnek (nemteljesítés miatt), szintén 2 pedig jogszerűnek bizonyult. 305 szervezet volt, akik teljesítették az adatigényt és nem kértek pontosítást, ők jogszerűen jártak el ebben a tekintetben.

Költségtérítési igényt a harmadik adatigénnyel kapcsolatban egyik szervezet sem jelzett, így ebből a szempontból egyik szervezet sem járt el jogszerűtlenül. Generálisan viszont 10 szervezet jelezte, hogy igényt tart költségtérítésre, ebből mind a 10 jogszerűtlen volt.

Költségtérítés szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 2 alkalommal a felszámolt munkaerő-ráfordítás mértéke nem haladta meg a 4 órát;
- további 6 esetben a vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat, 2 alkalommal pedig a költségtérítés menetét sem;
- 6 szervezetnél pedig nem került levonásra az első 4 óra.

4.3.2.3.3.4 Az adott kérdés tekintetében az elutasítások konkrét eseteinek értékelése

Az adatigényt a szervezetek közül 107-en utasították el (11%). Ezt az alábbi okokkal indokolták:

- 8 szervezet azért utasította el a kérést, mivel az adatkezelő által meghatározott költségtérítést az igénylő nem fizette meg;
- 2 további szervezet indoka az volt, hogy az Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (egy éven belül azonos adatkör);
- 1 szervezet nem teljesített, mivel az igényelt adat vonatkozásában nem minősül adatkezelőnek;
- 19 szervezet mondta, hogy nem létezik a kért adat;
- 71 szervezet egyéb okokra hivatkozott;
- további 6 szervezet pedig nem indokolta az elutasítást.

Formailag jogszerűen 8 szervezet utasította el a kérelmet: közülük 7-en nem kértek hosszabbítást, 1 szervezet pedig 15 napos hosszabbításkérést követően utasította vissza formailag jogszerűen az adatigényt. Az elutasítás jogszerűnek minősülése formai szempontból az alábbi okokból hiúsult meg:

- a szervezetek közül 95-nél nem volt jogorvoslati tájékoztatás, valamint

- az elutasítás 29 alkalommal túllépte az erre nyitva álló határidőt.

4.3.2.3.3.5 „A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigénylésre” esetek értékelése

A harmadik próba-adatigénylés során 564 szervezet esetében telt el a kutatás időtartama eredménytelenül. Közülük 536-nál mindenféle reakció nélkül történt mindez.

Ezen felül 28 olyan eset is előfordult, amikor jogszerűtlen reakciót követően váltott eredménytelenségbe a kutatás, tehát vagy jogszerűtlen költségtérítés, vagy jogszerűtlen pontosításkérés, vagy jogszerűtlen határidő-hosszabbítás, vagy jogszerűtlen formai-tartalmi teljesítés történt, vagy ezek közül akár egyszerre több is jelentkezett az alábbi szervezeteknél:

- 16 db köztulajdonban levő gazdasági társaságnál és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetnél;
- 6 db állami vagy önkormányzati háttérű alapítványnál;
- 1 db köztestületnél, valamint
- 5 db az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonynál.

4.3.2.3.4 Kérdés 4: A szervezet által a 2019. és a 2020. évben ügyvédi, kommunikációs és egyéb tanácsadói tevékenységre megkötött szerződések alábbi adatainak kikérése

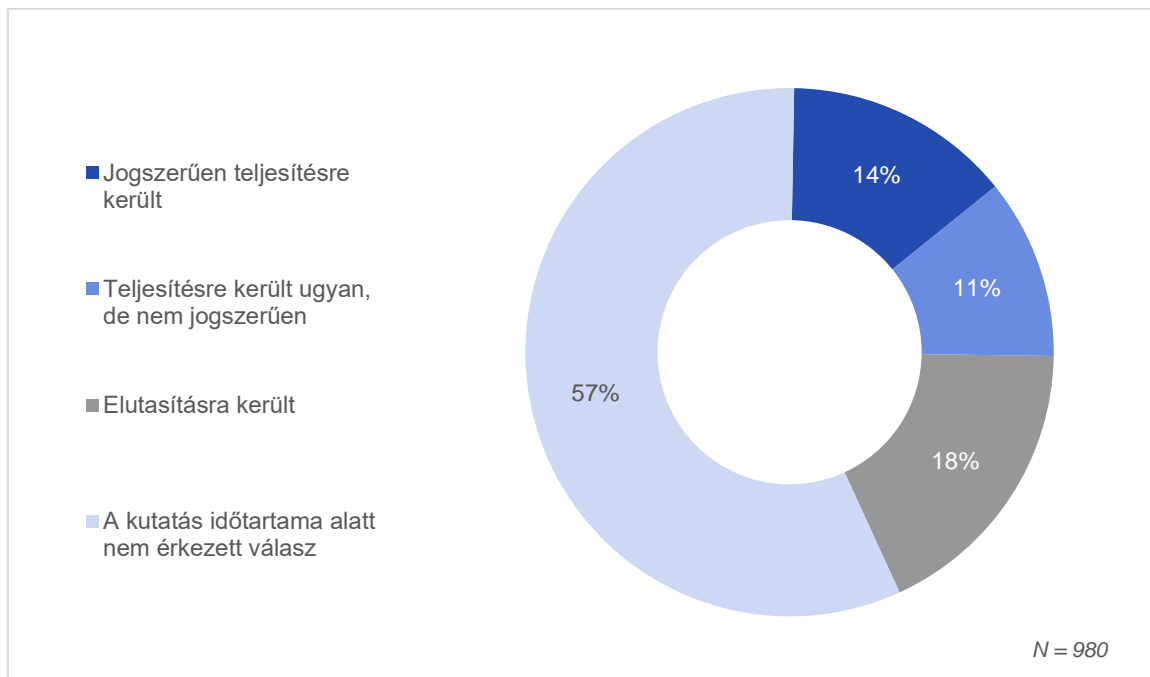
4.3.2.3.4.1 Az adott kérdéssel kapcsolatos reakciók összefoglalása

A szervezet által a 2019. és a 2020. évben ügyvédi, kommunikációs és egyéb tanácsadói tevékenységre megkötött szerződések adatainak kiadása iránti igénnyel kapcsolatban 6 szervezet kért pontosítást. Hosszabbítást ezzel a kérdéssel kapcsolatban 4 szervezet kért (15 napos), generálisan 104 szervezet nyújtott be határidő-hosszabbítási kérelmet, 32-en pedig éltek a speciális jogrend adta lehetőségekkel, vagyis, hogy a határidőt kiterjesztik 45 napra az eredeti 15 helyett. További 6-an jeleztek költségtérítésre vonatkozó igényt a megkeresett szervezetek közül konkrétan az adatigénnyel kapcsolatban, generálisan pedig 10 szervezet számolt fel költségtérítést.

4.3.2.3.4.2 Az adott kérdés teljesítésének összesített értékelése – a jogszerűség vizsgálata

A negyedik adatigényt a 980 szervezet közül 136 (14%) teljesítette jogszerűen, további 107 (11%) pedig teljesítette, de nem jogszerűen. 175 szervezet elutasította az adatkérést, 562 esetben pedig semmilyen reakció nem érkezett a kutatás időtartama alatt.

23. ábra: A próba-adatigénylés 4. kérdésének kimenetelei

Forrás: saját szerkesztés

A megkeresett szervezetek legnagyobb arányban nem válaszoltak a kért adatigényre. Ez alól kivételt képeznek szervtípus szerint az állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények, akikre teljes mértékben elutasítás volt jellemző. Egyedül a köztisztviselők és a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok körében közelítik meg jogszerű teljesítések az elutasítások számát, máshol az elutasítások jóval magasabb aránya figyelhető meg.

26. táblázat: A próba-adatigénylés 4. kérdésének kimenetelei szervtípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY Az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	103	94	86	227
Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok	13	5	51	155
A köztisztviselők	8	3	9	12
Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok⁴⁵	12	5	27	168
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	0	2	0

Forrás: saját szerkesztés

⁴⁵ Az Infotv. 27.§ (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok alá tartozó szervezetek nem minősülnek közfeladatot ellátó szervnek, így az I. melléklet szerinti közzététel nem kérhető számon, az adatigénylésre csak közpénzügyi jogviszony keretében kötelesek válaszolni, jogszerűségük vizsgálata az adatigényben csupán formai.

A mintában alapvetően kevés felsőoktatási intézmény szerepelt. Közülük azok, amelyek állami tulajdonban vannak, minden esetben elutasították az adatigényt. Emellett minden további felsőoktatási intézményben magasnak bizonyult az elutasítások és az időszak során nem adott válaszok aránya.

27. táblázat: A próba-adatigénylés 4. kérdésének kimenetelei felsőoktatási intézménytípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem felsőoktatási intézmények	130	104	161	554
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	0	2	0
Közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézmények	3	2	10	4
Magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények	3	1	2	4

Forrás: saját szerkesztés

A köztisztviselők közül sokan teljesítették az adatigényt, de a szakmai és gazdasági kamarák szervezetei között gyakran fordult elő elutasítás is, összesen 7 alkalommal. Az Akadémia jogszerűen teljesített, míg a sportköztisztviselőkhez tartozó nem jelzett vissza a negyedik adatigénnyel kapcsolatban. Az állami közhatalmi tevékenységet segítő köztisztviselők egyike sem teljesítette az adatkérést.

28. táblázat: A próba-adatigénylés 4. kérdésének kimenetelei köztisztviselőkönként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem köztisztviselők	128	104	166	550
Állami közhatalmi tevékenységet segítő köztisztviselők	0	0	1	4
A gazdasági élet minőségvédelmi köztisztviselői	0	1	0	0
Szakmai kamarák-gazdasági kamarák	6	1	7	6
Szakmai kamara-közszféra karai	1	1	1	1
Sportköztisztviselők	0	0	0	1
Akadémiák	1	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2.3.4.3 Főbb tapasztalatok, problémák az adott kérdés nem jogszerű teljesítésével kapcsolatban

A negyedik adatigényt formai és tartalmi szempontból összesen 188 szervezet teljesítette jogszerűen, ami a szervezetek 19%-a.

A formai és tartalmi szempontból jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 38-an nem másolható, klikkelhető URL címet küldtek;
- 8-an papíralapon szolgáltatott adatot;
- 1 szervezet tovább szűkítette a kért adatok megismerhetőségének módját;
- 16 esetben pedig nem volt megfelelő a teljesítés tartalma.

Határidő szempontjából a szervezetek közül 141 (14%) teljesített az eredeti 15 napos határidőn belül, további 33 pedig jogszerűen élt a 15 napos hosszabbítással és teljesítette is az adatkérést a hosszabbított határidőn belül. Veszélyhelyzeti hosszabbítást kért, és azt követően jogszerűen teljesített további 1 szervezet.

Határidő szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 104-en kértek generálisan határidő-hosszabbítást, ebből 32-en a speciális jogrend adta lehetőséggel éltek, de senki sem élt a határidő-hosszabbítás lehetőségével kizárólag a negyedik adatigényre vonatkozóan:
  - a hosszabbítást kérők közül 18-an nem nyújtottak határidőben tájékoztatást a határidő meghosszabbításáról;
  - 37-en nem indokolták a határidő-hosszabbítást;
  - 3-an jogszerűtlenül kértek 45+45 napos hosszabbítást;
- 4 szervezet kért az adatigényre vonatkozóan 15 napos határidő-hosszabbítást:
  - ezek közül 2-szer a határidő eredménytelenül eltelt, nem érkezett válasz a szervezettől;
  - 2 további esetben pedig elutasította a szervezet az adatigényt.

tehát jogszerű hosszabbítás összesen 34 darab volt, melyek közül 33 darab 15, 1 darab pedig 45 napos.

Pontosításkérés 6 szervezettől érkezett a negyedik adatigénnyel kapcsolatban, ebből 2 kérés jogszabályoknak nem megfelelőnek (nemteljesítés miatt), 4 pedig jogszerűnek bizonyult. 237 szervezet volt, akik teljesítették az adatigényt és nem kértek pontosítást, ők jogszerűen jártak el ebben a tekintetben.

Költségtérítési igényt a negyedik adatigénnyel kapcsolatban 6 szervezet jelzett, de ebből a szempontból egyik szervezet sem járt el jogszerűen. Generálisan pedig 10 szervezet jelezte, hogy igényt tart költségtérítésre, ebből szintén mind a 10 jogszerűtlen volt.

Költségtérítés szempontjából a jogszerű teljesítés generálisan az alábbi okokból hiúsult meg:

- 2 alkalommal a felszámolt munkaerő-ráfordítás mértéke nem haladta meg a 4 órát;
- további 6 esetben a vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat, 2 alkalommal pedig a költségtérítés menetét sem;
- 6 szervezetnél pedig nem került levonásra az első 4 óra.

Költségtérítés szempontjából a jogszerű teljesítés az adatigényre vonatkozóan az alábbi okokból hiúsult meg:

- 1 alkalommal a szervezet nem nyújtott tájékoztatást a költségtérítéssel kapcsolatban;
- 2 esetben a vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat, 1 esetben pedig a költségtérítés összegét;
- további 2 alkalommal nem került levonásra az első 4 óra.

4.3.2.3.4.4 Az adott kérdés tekintetében az elutasítások konkrét eseteinek értékelése

Az adatigényt a szervezetek közül 175-en utasították el (18%). Ezt az alábbi okokkal indokolták:

- 15 szervezet azért utasította el a kérést, mivel az adatkezelő által meghatározott költségtérítést az igénylő nem fizette meg;
- 2 további szervezet indoka az volt, hogy az Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (egy éven belül azonos adatkör);

- 1 szervezet üzleti titokként tartja számon a kért adatokat;
- szintén 1 szervezet nem teljesített, mivel az igényelt adat vonatkozásában nem minősül adatkezelőnek;
- 83 szervezet mondta, hogy nem létezik a kért adat, ami ennek az adatigénynek az esetében előfordulhat, hogy jogszerűen van így;
- 66 szervezet egyéb okokra hivatkozott;
- további 7 szervezet pedig nem indokolta az elutasítást.

Formailag jogszerűen 9 szervezet utasította el a kérelmet: közülük 8-an nem kértek hosszabbítást, 1 szervezet pedig 15 napos hosszabbításkérést követően utasította vissza formailag jogszerűen az adatigényt. Az elutasítás jogszerűnek minősülése formai szempontból az alábbi okokból hiúsult meg:

- a szervezetek közül 156-nál nem volt jogorvoslati tájékoztatás, valamint
- az elutasítás 51 alkalommal túllépte az erre nyitva álló határidőt.

4.3.2.3.4.5 „A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigénylésre” esetek értékelése

A negyedik próba-adatigénylés során 562 szervezet esetében telt el a kutatás időtartama eredménytelenül. Közülük 534-nél mindenféle reakció nélkül történt mindez.

Ezen felül 28 olyan eset is előfordult, amikor jogszerűtlen reakciót követően váltott eredménytelenségbe a kutatás, tehát vagy jogszerűtlen költségtérítés, vagy jogszerűtlen pontosításkérés, vagy jogszerűtlen határidő-hosszabbítás, vagy jogszerűtlen formai-tartalmi teljesítés történt, vagy ezek közül akár egyszerre több is jelentkezett:

- 15 db köztulajdonban levő gazdasági társaságnál és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetnél;
- 6 db állami vagy önkormányzati háttérű alapítványnál;
- 3 db köztisztviselőnél, valamint
- 4 darab, az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonynál.

4.3.2.3.5 Kérdés 5: A szervezet első számú vezetőjének 2020-ra vonatkozó éves szinten összesített illetménye, munkabére; rendszeres juttatásai, valamint költségtérítésének kikérése

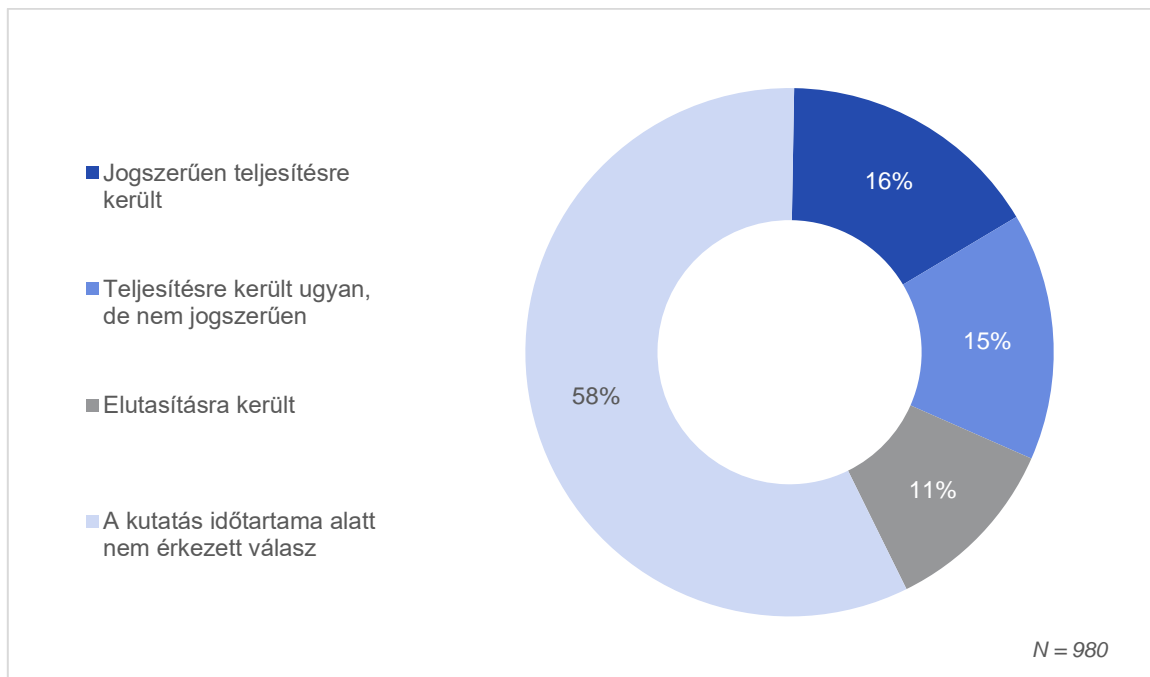
4.3.2.3.5.1 Az adott kérdéssel kapcsolatos reakciók összefoglalása

A szervezet első számú vezetőjének 2020-ra vonatkozó éves szinten összesített illetménye, munkabére; rendszeres juttatásai, valamint költségtérítésének kiadása iránti igénnyel kapcsolatban 4 szervezet kért pontosítást. Hosszabbítást ezzel a kérdéssel kapcsolatban 1 szervezet kért (15 naposat), generálisan 104 szervezet nyújtott be határidő-hosszabbítási kérelmet, 32-en pedig éltek a speciális jogrend adta lehetőségekkel, vagyis, hogy a határidőt kiterjesztik 45 napra az eredeti 15 helyett. Nem jelzett költségtérítésre vonatkozó igényt a megkeresett szervezetek közül egyik sem konkrétan az adatigénnyel kapcsolatban, generálisan viszont 10 szervezet számolt fel költségtérítést.

4.3.2.3.5.2 Az adott kérdés teljesítésének összesített értékelése – a jogszerűség vizsgálata

Az ötödik adatigényt a 980 szervezet közül 159 (16%) teljesítette jogszerűen, további 150 (15%) pedig teljesítette, de nem jogszerűen. 108 szervezet elutasította az adatkérést, 563 esetben pedig semmilyen reakció nem érkezett a kutatás időtartama alatt.

24. ábra: A próba-adatigénylés 5. kérdésének kimenetelei

Forrás: saját szerkesztés

A megkeresett szervezetek legnagyobb arányban nem válaszoltak a kért adatigényre. Ez alól kivételt képeznek szervtípus szerint a köztestületek, akik legnagyobb arányban jogszerűen teljesítettek, valamint az állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények. Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok körében magasnak bizonyult a teljesítések aránya, ezen belül pedig a jogszerűeké is, szemben az elutasításokkal.

29. táblázat: A próba-adatigénylés 5. kérdésének kimenetelei szervtípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	97	129	54	230
Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok	36	9	24	155
A köztestületek	14	6	2	10
Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok⁴⁶	12	5	27	168
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	1	1	0

Forrás: saját szerkesztés

A mintában alapvetően kevés felsőoktatási intézmény szerepelt. A legtöbb esetben jogszerűen a közérdekű alapítvány (KEKVA) kezelésében lévő felsőoktatási intézmények jártak el, összesen 6

⁴⁶ Az Infotv. 27.§ (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok alá tartozó szervezetek nem minősülnek közfeladatot ellátó szervnek, így az I. melléklet szerinti közzététel nem kérhető számon, az adatigénylésre csak közpénzügyi jogviszony keretében kötelesek válaszolni, jogszerűségük vizsgálata az adatigényben csupán formai.

alkalommal, azonban náluk volt legmagasabb az elutasítások aránya is. A magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények körében aránylag sok jogszerű teljesítés történt.

30. táblázat: A próba-adatigénylés 5. kérdésének kimenetelei felsőoktatási intézménytípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem felsőoktatási intézmények	149	147	98	555
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	1	1	0
Közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézmények	6	1	8	4
Magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények	4	1	1	4

Forrás: saját szerkesztés

A köztestületek közül sokan teljesítették az adatigényt, csupán a szakmai kamarák szervezetei között fordult elő elutasítás, összesen 2 alkalommal, egyszer a gazdasági, egyszer pedig a közszféra karai között. Az Akadémia jogszerűen teljesített, míg a sportköztestületekhez tartozó nem jelzett vissza az ötödik adatigénnyel kapcsolatban.

31. táblázat: A próba-adatigénylés 5. kérdésének kimenetelei közttestületenként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem közttestületek	145	144	106	553
Állami közhatalmi tevékenységet segítő közttestületek	1	0	0	4
A gazdasági élet minőségvédelmi közttestületei	0	1	0	0
Szakmai kamarák-gazdasági kamarák	10	4	1	5
Szakmai kamara-közsféra karai	2	1	1	0
Sportközttestületek	0	0	0	1
Akadémiák	1	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2.3.5.3 Főbb tapasztalatok, problémák az adott kérdés nem jogszerű teljesítésével kapcsolatban

Az ötödik adatigényt formai és tartalmi szempontból összesen 203 szervezet teljesítette jogszerűen, ami a szervezetek 20,7%-a.

A formai és tartalmi szempontból jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 80-an nem másolható, klikkelhető URL címet küldtek;
- 19-en papíralapon szolgáltatott adatot,
- 15 esetben pedig nem volt megfelelő a teljesítés tartalma.

Határidő szempontjából a szervezetek közül 78 (8%) teljesített az eredeti 15 napos határidőn belül, további 17 pedig jogszerűen élt a 15 napos hosszabbítással és teljesítette is az adatkérést a

hosszabbított határidőn belül. Veszélyhelyzeti hosszabbítást kért, és azt követően jogszerűen teljesített további 1 szervezet.

Határidő szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 104-en kértek generálisan határidő-hosszabbítást, ebből 32-en a speciális jogrend adta lehetőséggel éltek, de senki sem élt a határidő-hosszabbítás lehetőségével kizárólag az ötödik adatigényre vonatkozóan:
  - a hosszabbítást kérők közül 18-an nem nyújtottak határidőben tájékoztatást a határidő meghosszabbításáról;
  - 37-en nem indokolták a határidő-hosszabbítást,
  - 3-an jogszerűtlenül kértek 45+45 napos hosszabbítást;
- 1 szervezet kért az adatigényre vonatkozóan 15 napos határidő-hosszabbítást:
  - ezt követően viszont a határidő eredménytelenül eltelt, nem érkezett válasz a szervezettől;

tehát jogszerű hosszabbítás összesen 18 darab volt, melyek közül 17 darab 15, 1 darab pedig 45 napos.

Pontosításkérés 4 szervezettől érkezett az ötödik adatigénnyel kapcsolatban, ebből 2 kérés jogszabályoknak nem megfelelőnek (nemteljesítés miatt), 2 pedig jogszerűnek bizonyult. 305 szervezet volt, akik teljesítették az adatigényt és nem kértek pontosítást, ők jogszerűen jártak el ebben a tekintetben.

Költségtérítési igényt az ötödik adatigénnyel kapcsolatban egyik szervezet sem jelzett, így ebből a szempontból egyik szervezet sem járt el jogszerűtlenül. Generálisan viszont 10 szervezet jelezte, hogy igényt tart költségtérítésre, ebből mind a 10 jogszerűtlen volt.

Költségtérítés szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 2 alkalommal a felszámolt munkaerő-ráfordítás mértéke nem haladta meg a 4 órát;
- további 6 esetben a vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat, 2 alkalommal pedig a költségtérítés menetét sem;
- 6 szervezetnél pedig nem került levonásra az első 4 óra.

4.3.2.3.5.4 Az adott kérdés tekintetében az elutasítások konkrét eseteinek értékelése

Az adatigényt a szervezetek közül 108-an utasították el (11%). Ezt az alábbi okokkal indokolták:

- 9 szervezet azért utasította el a kérést, mivel az adatkezelő által meghatározott költségtérítést az igénylő nem fizette meg;
- 2 további szervezet indoka az volt, hogy az Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (egy éven belül azonos adatkör);
- 2 szervezet nem teljesített, mivel az igényelt adat vonatkozásában nem minősül adatkezelőnek;
- 20 szervezet mondta, hogy nem létezik a kért adat;
- 69 szervezet egyéb okokra hivatkozott;
- további 6 szervezet pedig nem indokolta az elutasítást.

Formailag jogszerűen 7 szervezet utasította el a kérelmet: közülük senki nem kért hosszabbítást. Az elutasítás jogszerűnek minősülése formai szempontból az alábbi okokból hiúsult meg:

- a szervezetek közül 95-nél nem volt jogorvoslati tájékoztatás, valamint

- az elutasítás 31 alkalommal túllépte az erre nyitva álló határidőt.

4.3.2.3.5.5 „A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigénylésre” esetek értékelése

Az ötödik próba-adatigénylés során 563 szervezet esetében telt el a kutatás időtartama eredménytelenül. Közülük 536-nál mindenféle reakció nélkül történt mindez.

Ezen felül 27 olyan eset is előfordult, amikor jogszerűtlen reakciót követően váltott eredménytelenségbe a kutatás, tehát vagy jogszerűtlen költségtérítés, vagy jogszerűtlen pontosításkérés, vagy jogszerűtlen határidő-hosszabbítás, vagy jogszerűtlen formai-tartalmi teljesítés történt, vagy ezek közül akár egyszerre több is jelentkezett az alábbi szervezeteknél:

- 16 db köztulajdonban levő gazdasági társaságnál és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetnél; 6 db állami vagy önkormányzati háttérű alapítványnál;
- 1 db köztisztviselőnél;
- valamint 4 darab, az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyonál.

4.3.2.3.6 Kérdés 6: Az állami és helyi önkormányzati szervekkel a feladatkörükbe tartozó, jogszabályban meghatározott közszolgáltatásokkal összefüggésben (ideértve az egyetemes szolgáltatásokat is) kötött, hatályban lévő szerződések adatainak kikérése

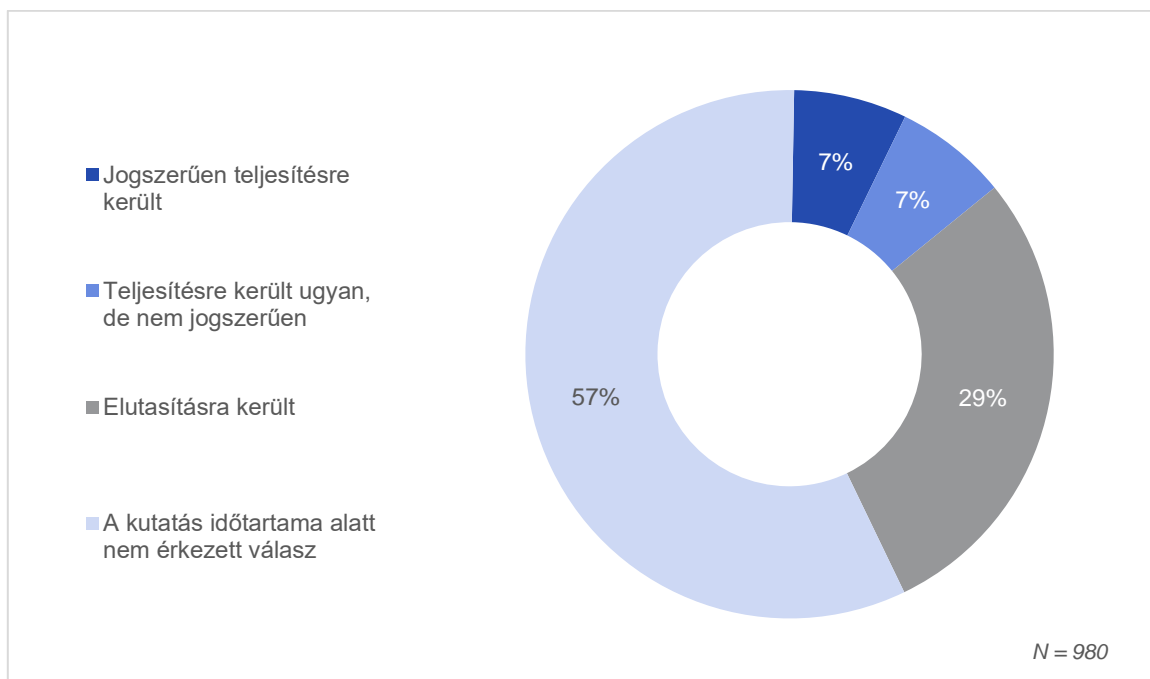
4.3.2.3.6.1 Az adott kérdéssel kapcsolatos reakciók összefoglalása

Az állami és helyi önkormányzati szervekkel a feladatkörükbe tartozó, jogszabályban meghatározott közszolgáltatásokkal összefüggésben (ideértve az egyetemes szolgáltatásokat is – és a kötelező közszolgáltatásokat kötött, hatályban lévő szerződések alábbi adatainak kiadása iránti igényvel kapcsolatban 9 szervezet kért pontosítást. Hosszabbítást ezzel a kérdéssel kapcsolatban 4 szervezet kért (15 naposat), generálisan 104 szervezet nyújtott be határidő-hosszabbítási kérelmet, 32-en pedig éltek a speciális jogrend adta lehetőségekkel, vagyis, hogy a határidőt kiterjesztik 45 napra az eredeti 15 helyett. További 5-en jeleztek költségtérítésre vonatkozó igényt a megkeresett szervezetek közül konkrétan az adatigénnyel kapcsolatban, generálisan pedig 10 szervezet számolt fel költségtérítést.

4.3.2.3.6.2 Az adott kérdés teljesítésének összesített értékelése – a jogszerűség vizsgálata

A hatodik adatigényt a 980 szervezet közül 66 (7%) teljesítette jogszerűen, további 64 (7%) pedig teljesítette, de nem jogszerűen. 282 szervezet elutasította az adatkérést, 568 esetben pedig semmilyen reakció nem érkezett a kutatás időtartama alatt.

25. ábra: A próba-adatigénylés 6. kérdésének kimenetelei

Forrás: saját szerkesztés

A megkeresett szervezetek legnagyobb arányban nem válaszoltak a kért adatigényre. Ez alól kivételt képeznek szervtípus szerint az állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények, akik mindkét esetben elutasították a kért adatigényt. Egyedül a köztestületek és a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok körében közelítik meg a teljesítések az elutasítások számát (ahol a teljesítések nagyjából fele-fele arányban jogszerűek és jogszerűtlenek), máshol az elutasítások magasabb aránya figyelhető meg.

32. táblázat: A próba-adatigénylés 6. kérdésének kimenetelei szervtípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY Az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	41	49	188	232
Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok	12	8	48	156
A köztestületek	6	4	11	11
Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok	7	3	33	169
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	0	2	0

Forrás: saját szerkesztés

A mintában alapvetően kevés felsőoktatási intézmény szerepelt. Közülük azok, amelyek állami költségvetési szervként működnek, minden esetben elutasították az adatigényt. A magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények közül azok, akik teljesítették az adatkérést, minden esetben jogszerűen tették azt.

33. táblázat: A próba-adatigénylés 6. kérdésének kimenetelei felsőoktatási intézménytípusonként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem felsőoktatási intézmények	58	62	270	559
Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények	0	0	2	0
Közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézmények	5	2	7	5
Magán vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények	3	0	3	4

Forrás: saját szerkesztés

A köztisztviseltek közül sokan teljesítették az adatigénylőt, de a szakmai és gazdasági kamarák szervezetei között gyakran fordult elő elutasítás, összesen 8 alkalommal. Az Akadémia jogszerűen teljesített, míg a sportköztisztviseltekhez tartozó nem jelzett vissza a hatodik adatigénnyel kapcsolatban. Az állami közhatalmi tevékenységet segítő köztisztviseltek egyike sem teljesítette az adatkérést.

34. táblázat: A próba-adatigénylés 6. kérdésének kimenetelei köztisztviseltenként

	Jogszerűen teljesítésre került	Teljesítésre került ugyan, de nem jogszerűen	Elutasításra került	A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz
Nem köztisztviseltek	60	60	271	557
Állami közhatalmi tevékenységet segítő köztisztviseltek	0	0	1	4
A gazdasági élet minőségvédelmi köztisztviseltei	0	0	1	0
Szakmai kamarák-gazdasági kamarák	3	4	8	5
Szakmai kamara-közszféra karai	2	0	1	1
Sportköztisztviseltek	0	0	0	1
Akadémiák	1	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2.3.6.3 Főbb tapasztalatok, problémák az adott kérdés nem jogszerű teljesítésével kapcsolatban

A hatodik adatigénylőt formai és tartalmi szempontból összesen 84 szervezet teljesítette jogszerűen, ami a szervezetek 9%-a.

A formai és tartalmi szempontból jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 26-an nem másolható, klikkelhető URL címet küldtek;
- 2-en papíralapon szolgáltatott adatot;
- 26 esetben pedig nem volt megfelelő a teljesítés tartalma.

Határidő szempontjából a szervezetek közül 78 (8%) teljesített az eredeti 15 napos határidőn belül, további 17 pedig jogszerűen élt a 15 napos hosszabbítással és teljesítette is az adatkérést a

hosszabbított határidőn belül. Veszélyhelyzeti hosszabbítást kért, és azt követően jogszerűen teljesített további 1 szervezet.

Határidő szempontjából a jogszerű teljesítés az alábbi okokból hiúsult meg:

- 104-en kértek generálisan határidő-hosszabbítást, ebből 32-en a speciális jogrend adta lehetőséggel éltek, de senki sem élt a határidő-hosszabbítás lehetőségével kizárólag a hatodik adatigényre vonatkozóan:
  - a hosszabbítást kérők közül 18-an nem nyújtottak határidőben tájékoztatást a határidő meghosszabbításáról;
  - 37-en nem indokolták a határidő-hosszabbítást;
  - 3-an jogszerűtlenül kértek 45+45 napos hosszabbítást;
- 4 szervezet kért az adatigényre vonatkozóan 15 napos határidő-hosszabbítást:
  - ezek közül egyszer a határidő eredménytelenül eltelt, nem érkezett válasz a szervezettől;
  - 1 további esetben pedig elutasította a szervezet az adatigényt;

tehát jogszerű hosszabbítás összesen 18 darab volt, melyek közül 17 darab 15, 1 darab pedig 45 napos.

Pontosításkérés 9 szervezettől érkezett a hatodik adatigénnyel kapcsolatban, ebből 8 kérés jogszabályoknak nem megfelelőnek (nemteljesítés miatt), 1 pedig jogszerűnek bizonyult. 126 szervezet volt, akik teljesítették az adatigényt és nem kértek pontosítást, ők jogszerűen jártak el ebben a tekintetben.

Költségtérítési igényt a hatodik adatigénnyel kapcsolatban 5 szervezet jelzett, de ebből a szempontból egyik szervezet sem járt el jogszerűen. Generálisan pedig 10 szervezet jelezte, hogy igényt tart költségtérítésre, ebből szintén mind a 10 jogszerűtlen volt.

Költségtérítés szempontjából a jogszerű teljesítés generálisan az alábbi okokból hiúsult meg:

- 2 alkalommal a felszámolt munkaerő-ráfordítás mértéke nem haladta meg a 4 órát;
- további 6 esetben a vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat, 2 alkalommal pedig a költségtérítés menetét sem;
- 6 szervezetnél pedig nem került levonásra az első 4 óra.

Költségtérítés szempontjából a jogszerű teljesítés az adatigényre vonatkozóan az alábbi okokból hiúsult meg:

- 1 esetben a vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat;
- további 1 alkalommal nem került levonásra az első 4 óra;
- valamint mind az 5 alkalommal elutasításra került az adatigénylés, mivel a megállapított költségtérítés nem került megfizetésre.

4.3.2.3.6.4 Az adott kérdés tekintetében az elutasítások konkrét eseteinek értékelése

Az adatigényt a szervezetek közül 282-en utasították el (29%). Ezt az alábbi okokkal indokolták:

- 15 szervezet azért utasította el a kérést, mivel az adatkezelő által meghatározott költségtérítést az igénylő nem fizette meg;
- 2 további szervezet indoka az volt, hogy az Infotv. 29. § (1a) bekezdése alapján az adatkezelő közfeladatot ellátó szerv nem köteles teljesíteni az adatigénylést (egy éven belül azonos adatkör);
- 1 szervezet nem teljesített, mivel az igényelt adat vonatkozásában nem minősül adatkezelőnek;
- 200 szervezet mondta, hogy nem létezik a kért adat;

- 58 szervezet egyéb okokra hivatkozott;
- további 6 szervezet pedig nem indokolta az elutasítást.

Formailag jogszerűen 20 szervezet utasította el a kérelmet: közülük 16-an nem kértek hosszabbítást, 4 szervezet pedig 15 napos hosszabbításkérést követően utasította vissza formailag jogszerűen az adatigényt. Az elutasítás jogszerűnek minősülése formai szempontból az alábbi okokból hiúsult meg:

- a szervezetek közül 251-nél nem volt jogorvoslati tájékoztatás, valamint
- az elutasítás 100 alkalommal túllépte az erre nyitva álló határidőt.

4.3.2.3.6.5 „A kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigénylésre” esetek értékelése

A hatodik próba-adatigénylés során 568 szervezet esetében telt el a kutatás időtartama eredménytelenül. Közülük 539-nél mindenféle reakció nélkül történt mindez.

Ezen felül 29 olyan eset is előfordult, amikor jogszerűtlen reakciót követően váltott eredménytelenségbe a kutatás, tehát vagy jogszerűtlen költségtérítés, vagy jogszerűtlen pontosításkérés, vagy jogszerűtlen határidő-hosszabbítás, vagy jogszerűtlen formai-tartalmi teljesítés történt, vagy ezek közül akár egyszerre több is jelentkezett:

- 17 db köztulajdonban levő gazdasági társaságnál és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetnél;
- 6 db állami vagy önkormányzati háttérű alapítványnál;
- 2 db közttestületnél, valamint
- 4 darab, az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonynál.

4.3.2.4 A próba-adatigénylések összesített értékelése

A következő fejezetben a próba-adatigénylés szervezetenként kerül elemzésre. Minden szervezet az összes kérdésre adott válasza alapján az alábbi kategóriák egyikébe sorolódik:

- A próba-adatigénylés teljes egészében, jogszerűen teljesítésre került, tehát valamennyi kérdés esetén jogszerű teljesítés lett megállapítva.
- A próba-adatigénylés teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően került teljesítésre, tehát valamennyi kérdés esetén vagy a jogszerű teljesítés, vagy a nem jogszabályoknak megfelelő teljesítés került megállapításra, de min. egy kérdés esetén nem jogszabályoknak megfelelően történt a teljesítés.
- A próba-adatigénylés legalább részben jogszerűen került teljesítésre, tehát legalább egy kérdés jogszerűen teljesítésre került, és legalább egy kérdés elutasításra került, vagy a kutatás időtartama alatt semmilyen válasz nem érkezett rá.
- A próba-adatigénylés részben teljesítésre került, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően, tehát legalább egy kérdés teljesítésre került, ám nem a jogszabályoknak megfelelően, és legalább egy kérdés vagy elutasításra került, vagy a kutatás időtartama alatt semmilyen válasz nem érkezett rá.
- A próba-adatigénylés teljes egészében elutasításra került, tehát valamennyi kérdés esetén az adatigénylés elutasítása lett megállapítva.
- A próba-adatigénylés egésze tekintetében eredménytelenül telt el a kutatás időtartama, tehát a kutatás időtartama alatt egyetlen kérdésre sem érkezett a szervezettől reakció (akár teljesítés, akár elutasítás). Ezen kategórián belül szintén vizsgálatra kerültek az alábbi alkategóriák:
  - jogszerűtlen kérést követően telt el eredménytelenül a határidő,
  - jogszerű reakciót követően telt el eredménytelenül a határidő,
  - mindenféle reakció nélkül telt el eredménytelenül a határidő.

4.3.2.4.1 A próba-adatigénylés kérdéseinek rangsorolása a tapasztalt nehézségek és a jogszerű teljesítések aránya szerint

Az adatigénylések szövegezésekor az adatigénylők szándékosan nem ugyanolyan nehézségű igényléseket fogalmaztak meg, hogy felmérhessék, hogy a szervezetek a felmérés szemszögéből mennyire hajlandóak eleget tenni az adatszolgáltatási kötelezettségüknek. Jelen kutatás során a koncepció alapján egyre kevesebb időráfordítással teljesíthető kérdéseket fogalmaztak meg az utolsó kivételével, aminek megválaszolása némileg bonyolultabb volt. Ezt a koncepciót tökéletesen tükrözi a teljesítések mintázata is.

A kérdések megválaszolására fordítandó erőforrás értékelésekor érdemes különbséget tenni a kérdések között aszerint, hogy az elutasítás jogszerű-e, vagy sem. Jogi szakértők véleménye alapján jelen kutatás esetében csak egy esetben jogszerű az elutasítás, a 4. adatigény esetében előfordulhat olyan, hogy nem létezik a vizsgált szervezeteknél a kért adat és ez jogszerűen van így (pl. nem volt ügyvédi, kommunikációs és egyéb tanácsadói tevékenységre megkötött szerződés), így az arra való hivatkozás, hogy nem létezik ilyen adat a szervezetben, jogszerű elutasítási ok. A többi kérdés esetében a szervezetre irányadó jogszabályok szerint kötelező az adatigénylésekkel érintett adatok megléte. Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bekezdés első mondata alá tartozó jogviszony alá tartozó szervezetek továbbá nem minősülnek közfeladatot ellátó szervnek, így az 1-5. adatigényre nem kötelesek válaszolni, a 6.-ra azonban igen.

A kutatás időtartalma alatt a felkeresett szervezetek több mint felétől nem érkezett semmilyen reakció vagy visszajelzés egyik kérdéssel kapcsolatban sem.

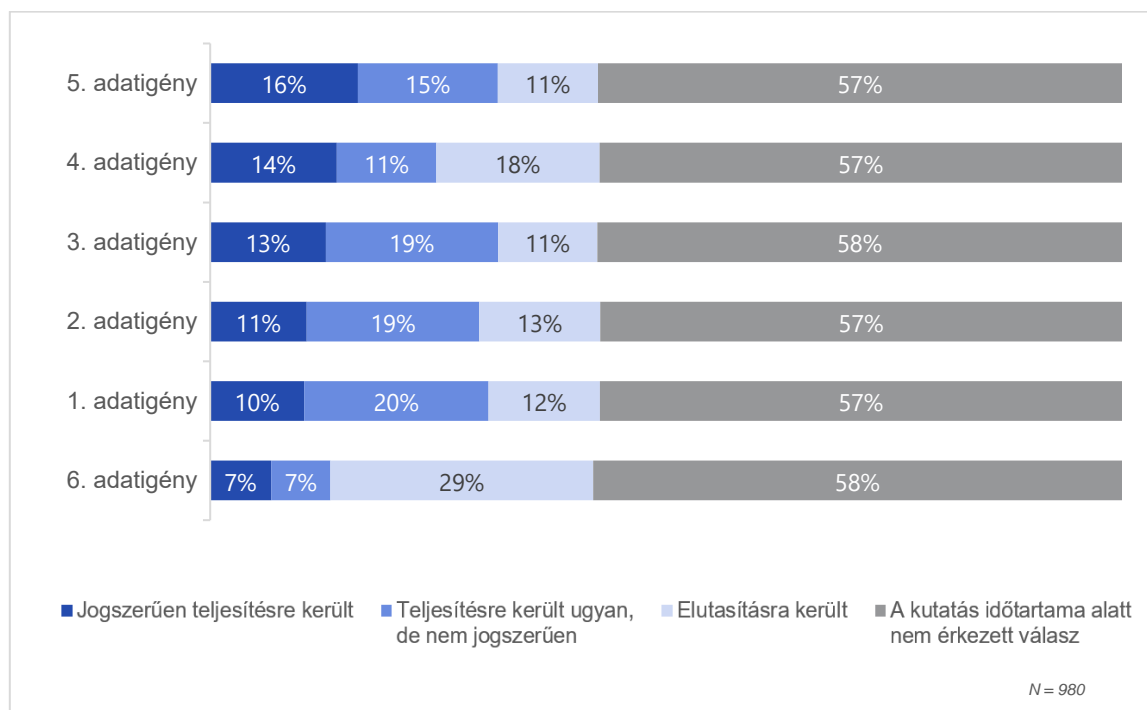
A legtöbben az 5. adatigényt teljesítették jogszerűen (16%), majd a 4., 3., 2. és 1. esetében fokozatosan egyre kevesebben (14-10%), legkevesebben pedig a 6.-at teljesítették jogszerűen (7%).

A nem jogszerű teljesítések aránya az 1., 2. és 3. adatigény esetén volt jelentősebb, ugyanis a felkeresett szervezetek ötöde esett ebbe a kategóriába (azaz ezeket a kérdéseket többen teljesítették jogszerűtlenül, mint jogszerűen).

Az elutasítás a 6. adatigény esetén volt a legjelentősebb, a felkeresett szervezetek 29% utasította el ezt a kérdést, ami megerősíti, hogy ez a kérdés volt a legtöbb erőforrást igénylő. Az elutasítók több mint 2/3-a arra hivatkozik, hogy nem létezik ilyen adat, pedig a szervezetre irányadó jogszabályok szerint kötelező az érintett adatok megléte. Magas volt még az elutasítási arány a 4. adatigény esetében is (18%), ahol bár előfordulhat, hogy nem létezik a kért adat a vizsgált szervezeteknél, ám erre csak az elutasítók kevesebb, mint fele hivatkozik.

Pontosítást kevesen kértek az adatigényekkel kapcsolatban. A legtöbb kérdés esetén 4 szervezet kért pontosítást, kivéve a 4. kérdést, aminél 6 és a 6. kérdést, aminél 9 pontosításkérés érkezett. A 6. kérdés összetettségét tehát a pontosításkérések is alátámasztották.

26. ábra: A próba-adatigénylés kérdéseinek rangsorolása a tapasztalt nehézségek és a jogszerű teljesítések aránya szerint

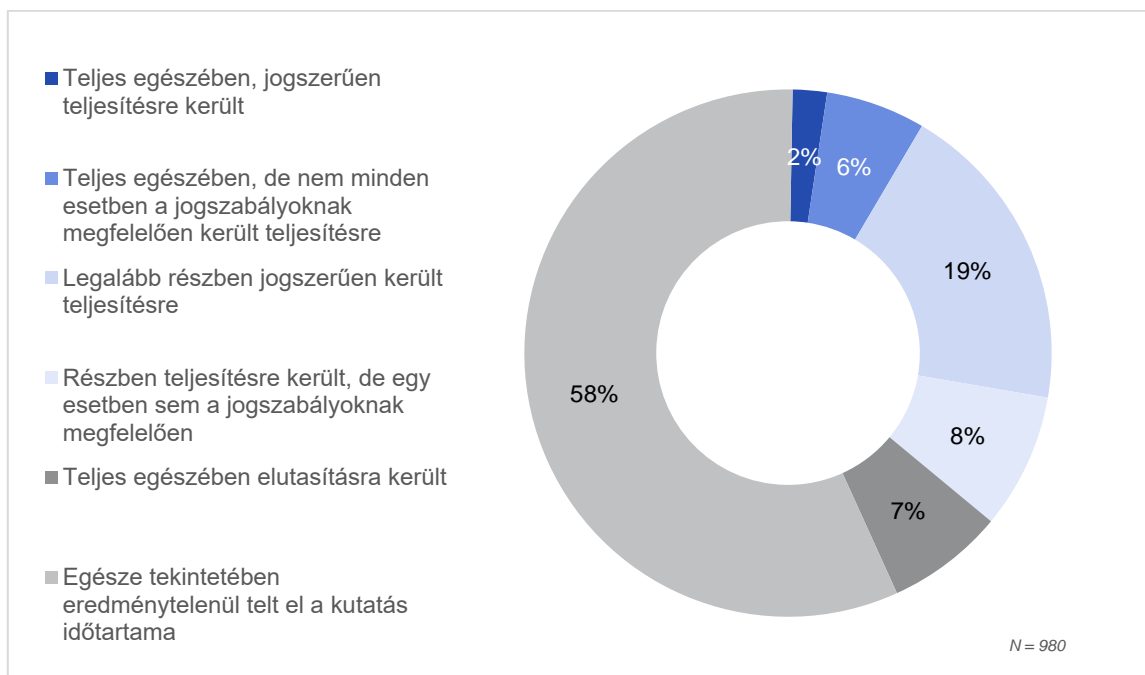

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2.4.2 Szervezetenkénti teljesítés összesített értékelése

A próba-adatigénylést 21 szervezet (2%) teljesítette teljes egészében, jogszerűen, tehát mind a 6 adatigénylést jogszerűen. A szervezetek 6%-a teljesítette az adatigénylést teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően. Legalább részben jogszerűen teljesített 19%-uk. Részben teljesítésre került az adatigénylés, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően a szervezetek további 8%-ánál. Teljes egészében elutasította az adatigénylést a szervezetek 7%-a. Eredménytelenül telt el a kutatás időtartama az adatigénylés egésze tekintetében túlnyomó többségben, a szervezetek 58%-ánál.

27. ábra: A kérelmek összességében való értékelése

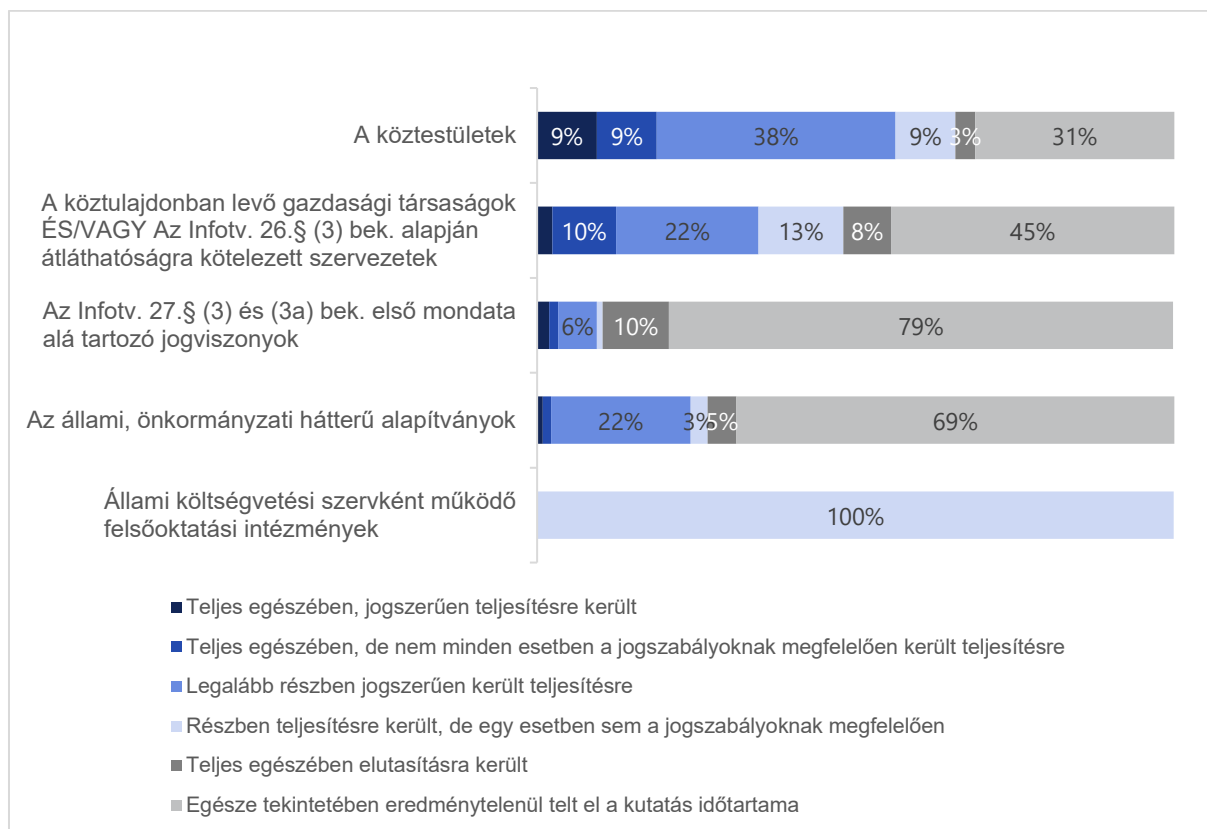

Forrás: saját szerkesztés

Szervtípust tekintve a köztisztviselők teljesítettek legjobban, 9%-uk teljesített teljes egészében jogszerűen és további 9%-uk teljesített teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően. 38% legalább részben jogszerűen teljesített. Esetükben alacsony volt az elutasítások aránya (3%) és az eredménytelenség is (31%).

A köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek is jobban teljesítettek az átlagnál, míg az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok és az állami, önkormányzati háttérű alapítványok körében jelentősen magasabb volt a teljes elutasítások aránya az átlagosnál (79% és 69%) – pedig a 6. adatigényt az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyú szervezetek is kötelesek lettek volna teljesíteni. Az állami költségvetésként működő felsőoktatási intézmények (az ELTE és a BME) egyaránt részben teljesítették az adatkérést, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően.

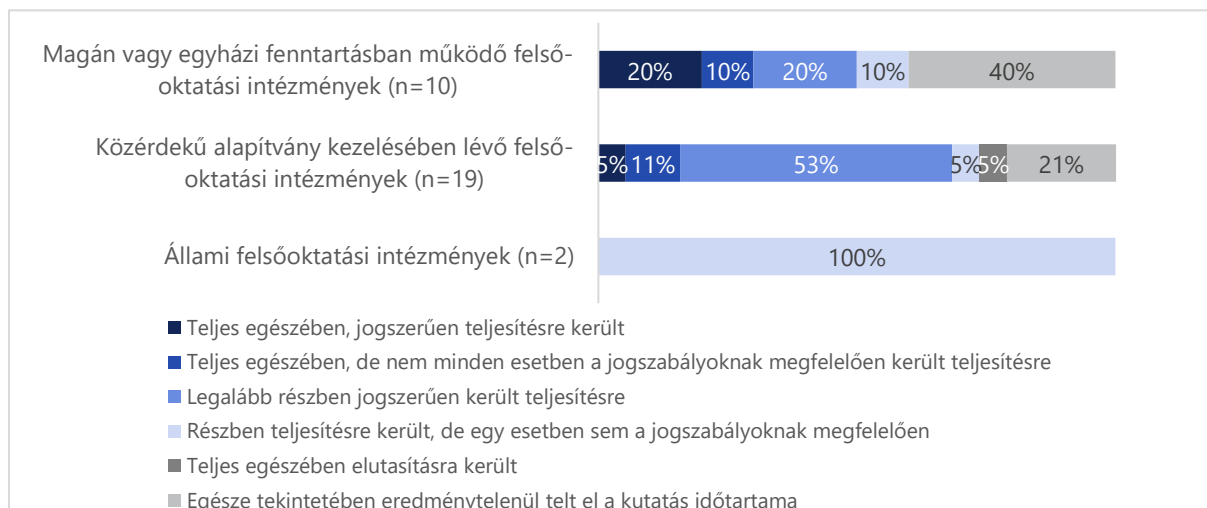
28. ábra: A kérelmek összességében való értékelése szervtípus szerint

Forrás: saját szerkesztés

A felsőoktatási intézmények többsége az átlagnál jobban teljesített. A magán, vagy egyházi fenntartásban működő felsőoktatási intézmények teljesítették a felsőoktatási intézmények körében a legnagyobb arányban teljes egészében, jogszerűen (20%). 10%-uk teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően teljesített, további ötödük pedig legalább részben jogszerűen. A közérdekű alapítvány kezelésében lévő felsőoktatási intézményeknek 5%-a teljesített teljes egészében jogszerűen, további 11%-a pedig teljesített teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően. A vizsgált szervezetek fele legalább részben jogszerűen teljesített. Az állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények részben teljesített, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően.

29. ábra: A kérelmek összességében való értékelése a felsőoktatási intézmények körében

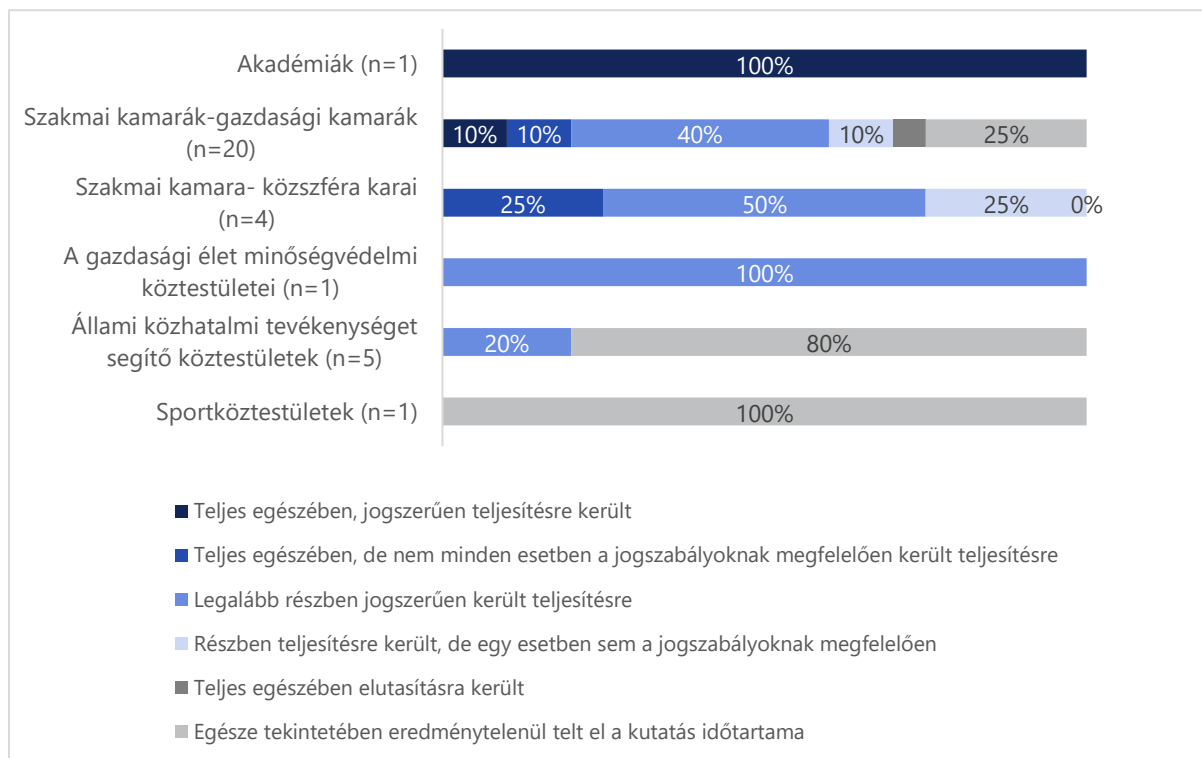

Forrás: saját szerkesztés

A köztisztviselők körében az Akadémia teljesítette legjobban (egy akadémia került a mintába, az MTA), teljes egészében jogszerűen. A gazdasági kamarák 10%-a teljes egészében, jogszerűen teljesített, további 10% teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően, 40% pedig legalább részben jogszerűen teljesített. A köztisztviselők karai is jobban teljesítettek az átlagnál, negyedük teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően, felük pedig legalább részben jogszerűen. Az állami köztisztviselők tevékenységét segítő köztisztviselők esetében is jellemző volt, hogy a kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigényekre.

30. ábra: A kérelmek összességében való értékelése a köztestületek körében

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2.4.3 A próba-adatigénylés során az adatigénylői oldalon történt kiegészítő cselekmények és azok hatásának értékelése

Pontosítást az 1., 2., 3. és 5. adatigény esetében 4 szervezet kért:

- 1 db köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet, és
- további 3 db állami, önkormányzati háttérű alapítvány.

A 4. adatigény esetében 6 szervezet kért pontosítást, a korábban felsoroltakon felül további 2:

- 1 db köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet, és
- szintén 1 db az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszony.

A 6. adatigény esetén pedig 9 szervezet kért pontosítást, a korábbi felsoroltakon felül további 4:

- 5 db köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet (ezek közül 3 korábban nem kérő),
- 3 db állami, önkormányzati háttérű alapítvány, és
- 1 db az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszony (ezek közül 1 korábban nem kérő).

A legelőször felsorolt 4 szervezet tehát mindegyik kérdés esetében kért pontosítást, további 1 köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet a 4. és 6. kérdés esetében; 1 az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezet csak a 4. kérdés esetében, 3 köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet, valamint 1 az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezet pedig csak a 6. kérdés esetében kért pontosítást.

- 1 köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet mind a 6 adatigény esetén ugyanazt a pontosítást kérte annak ellenére, hogy megcímzett boríték egyértelműen tartalmazta a kérés címzettjét:

Miután az adatigénylő megválaszolta a kérdést, az adatszolgáltató részben teljesített ugyan, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően. AZ 1., 2. és 6. adatigényt elutasította, a 3., 4. és 5. adatigényt pedig teljesítette, de nem jogszerűen.

- 1 állami, önkormányzati háttérű alapítvány mind a 6 adatigény esetében ugyanazt a pontosításkérést küldte:

"Adatigénylésének második mondatában jelzi, hogy a kért információkat elektronikus másolatban kéri megküldeni, majd igénylésének végén rögzíti, hogy az igényelt adatokat elektronikusan kereshető másolatban kéri rendelkezésre bocsátani. Figyelemmel a fentiekre az adatigénylése nem egyértelmű a tekintetben, hogy a kért adatokhoz milyen formában kíván hozzájutni: dokumentumok esetében hogyan értelmezi az „elektronikusan kereshető másolat” kifejezést, valamint nyilvántartott adatok esetében hogyan értelmezi az „elektronikus másolat” kifejezést? Szíveskedjen pontosan megjelölni és körülírni, hogy adatigénylésének teljesítését milyen formában kéri az adott információk (dokumentumok, illetve nyilvántartott adatok) tekintetében. Tájékoztatom, hogy a pontosítás beérkezéséig az adatigényléssel kapcsolatos eljárási határidők nyugszanak. Figyelmeztetem, hogy amennyiben a jelen felhívásra határidőben nem válaszol, az igénylést visszavontnak kell tekinteni."

A levélből látszik, hogy az adatszolgáltató úgy gondolta, hogy a pontosításkérés megválaszolásáig a határidő „nyugszik”, ami azonban jogszerűtlen feltételezés. Az adatigénylő által megküldött pontosítás után az adatszolgáltató teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően teljesítette az adatigénylést – minden kérdést teljesített, de egyiket sem a jogszabályoknak megfelelően.

- 1 további állami, önkormányzati háttérű alapítvány pontosan, szó szerint ugyanazt a pontosításkérést fogalmazza meg mind a 6 kérdés esetén, mint a korábban bemutatott alapítvány.

Az adatszolgáltató úgy gondolta, hogy a pontosításkérés megválaszolásáig a határidő „nyugszik”, ami azonban jogszerűtlen feltételezés. Végül legalább részben jogszerűen teljesített, a 4. adatigényt jogszerűen teljesítette, az összes többit pedig elutasította.

- 1 köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet a 4. adatigény kapcsán az egyéb tanácsadói szerződések körének meghatározását kérte, a 6. adatigény kapcsán pedig a közszolgáltatásokkal összefüggésben kötött szerződések körét és tárgyát kérte pontosítani. A válasz után az adatszolgáltató részben teljesítette ugyan az adatigényeket, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően. A 4. adatigényt jogszerűtlenül teljesítette, a 6. kérdést pedig elutasította.
- 2 köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet is csak a 6. adatigény esetében kért pontosítást:

Az egyik szerv esetében a kérdés megválaszolása után az adatkérés egésze tekintetében eredménytelenül telt el a kutatás időtartama, egyik adatigényre sem érkezett válasz.

A másik szervezet esetében az adatigénylő válasza után az adatszolgáltató részben teljesített, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően, a 6. kérdés esetében pedig a kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz.

- 1 Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyú szervezet csak a 6. adatigény esetében kért pontosítást:

"Mit ért közszolgáltatásokkal összefüggésben kötött szerződés alatt, a Magyar Iskolaválasztási Program támogatási szerződéseire kiterjed-e az igénylés"

Az adatszolgáltató legalább részben jogszerűen teljesített, a 6. adatigény kivételével mindent jogszerűen teljesített, a 6. adatigényt azonban a pontosítás megküldése után is elutasította.

- 1 köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet szintén csak a 6. adatigény esetében fogalmazott meg kérdést:

"Az önkormányzati és állami szervek olyan tág fogalom, amelyet kérem pontosítson. Víziközmű szolgáltatóként rengeteg közszolgáltatási szerződésünk van állami és önkormányzati szervekkel, intézményekkel, bérleti-üzemeltetési szerződésünk az önkormányzatokkal, mint ellátásért felelősökkel."

Az adatszolgáltató részben teljesített, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően, a 6. adatigényt a pontosítás megküldése ellenére elutasította.

- 1 az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezet csak a 4. adatigénnyel kapcsolatban kért pontosítást:

"Kérem, szíveskedjen pontosítani, hogy a 4. pontban megjelölt szerződések esetén kommunikációs tevékenység alatt mire gondolt. Kommunikációval összefüggő tanácsadói díjra vagy másra? milyen típusú tanácsadói tevékenységre gondolt."

Az adatigénylés egésze tekintetében eredménytelenül telt el a kutatás időtartama.

4.3.2.5 A próba-adatigényléssel kapcsolatos reakciók összesített értékelése, a főbb bizonytalanságok és problémák kiemelése

A következő fejezetben az adatigényléssel kapcsolatos egyéni reakciók kerülnek elemzésre, mely elemzés rávilágít az egyes kérdésekkel kapcsolatos bizonytalanságokra, anomáliákra és nem jogszabálykövető viselkedésmintákra.

4.3.2.5.1 Az adatigénylések benyújtása során tapasztalat anomáliák

Az adatigénylés során egy szervezet sem követelte meg, vagy tette kizárólagossá az adatigénylés benyújtását erre a célra rendszeresített űrlapon keresztül.

Személyes adatot 15 szervezet kért:

- 10 db köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet;
- 2 db állami, önkormányzati háttérű alapítvány;

- 1 db köztestületi szerv, valamint
- további 2, az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszony.

A jogszerűtlen kéréseket az adatigénylő nem válaszolta meg, ennek ellenére a személyes adatot kérő 15 szervezet közül 1 teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően teljesített, további 2 részben teljesített, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően.

A személyes adatokat tekintve különböző igények jelentkeztek az adatszolgáltatók részéről. Többek között:

"Legyen szíves tájékoztatást nyújtani arról, hogy milyen minőségben (pl. magánszemélyként, valakinek a megbízásából, valakinek a képviselőjében) igényli a megjelölt adatokat"

„Ki Ön”

„Név, személyi igazolvány száma, személyi azonosító, hogy a [...] rendszerében a személy azonosítható legyen”

„Számlakiállításhoz szükséges adatok (név, lakcím, adószám)”

Az adatigénylés okára, céljára 9 szervezet kérdezett rá:

- 2 db köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet;
- 4 db állami, önkormányzati háttérű alapítvány, valamint
- további 3 db, az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezet.

Jogszerűtlen kérés lévén az adatigénylő ezt nem válaszolta meg, ennek ellenére 1 szervezet teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően teljesített, 1 szervezet részben teljesített, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően.

4.3.2.5.2 A pontosítás kérés ténye és a határidőben való teljesítés összefüggésében tapasztalt anomáliák

Pontosítást 10 szervezet kért. Közülük 7-en nem kértek hosszabbítást, így az eredeti 15 napos határidőn belül kellett volna teljesíteniük. Ebből 4 szervezet csak egy-egy adatigényhez kért pontosítást, de érdemi válasz egyiküktől sem érkezett, 2 esetben a kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz, a másik 2 szervezet pedig elutasította az adatigényt. További 3 szervezet minden kérdéshez kért pontosítást, közülük a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően teljesített. A teljesítés az utolsó kiküldéstől számított 23. napon történt, ami alapján feltételezhető, tekintve, hogy az adatigényt 8 nap alatt válaszolta meg az adatigénylő, hogy a szervezet úgy értelmezte, hogy a határidő a pontosítás megválaszolásáig nyugszik – erről a feltételezésről pedig a pontosítás megküldésekor tájékoztatott is. Az "A Vokányi Óvodáért" Közalapítvány és a Veszprém Város Közlekedésfejlesztéséért Közalapítvány számára pedig postán került kiküldésre az adatigény, így a határidők alakulását kevésbé lehet követni – utóbbi esetében azonban a pontosításkéréskor küldött levélből tudjuk, hogy a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítványhoz hasonlóan vélelmezi, hogy a pontosításkérés megválaszolásáig a határidő „nyugszik”.

A pontosítást kérő szervezetek közül hárman éltek generálisan, az összes kérdést együtt kezelve a határidő-hosszabbítás lehetőségével ezek mindegyike köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet voltak.

Mindhárman 15 napos hosszabbítást igényeltek, de csak 1 szervezet kérte ezt a 15 napos határidőn belül. Ez a szervezet a 6. adatigény pontosítását kérte, de a kérdés megválaszolása után a kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigényre.

Az egyes adatigényekhez kapcsolódóan egyik pontosítást kérő szervezet sem kért hosszabbítást.

4.3.2.5.3 A hosszabbítási kérési esetek problémái

Generálisan, az összes kérdést együtt kezelve 104 szervezet kért határidő-hosszabbítást, közülük 32-en éltek a vészhelyzet alatti speciális jogrend adta lehetőségekkel, 72-en pedig csak a 15 napos hosszabbítást kérték. A generális hosszabbítást kérő 104 szervezet közül legtöbben (86 szervezet) időben kérték a hosszabbítást igaz, többségük (45 szervezet) az eredeti határidő utolsó napján tette ezt. További 18 szervezet határidőn túl kérvényezte a hosszabbítást, ami jogellenes. 67 szervezet küldött tájékoztatást a hosszabbítás indoklásáról.

3 szervezet, aki élt a vészhelyzet alatti speciális jogrend adta lehetőségekkel, másodszor is kért 45 napos hosszabbítást. Közülük 2-en a kiküldéstől számított 44. napon kérvényezték a második 45 napos hosszabbítást, 1 szervezet pedig a 45. napon.

A hosszabbítást kérő szervezetek közül 21 szervezet kért hosszabbítást másodszor is, ezúttal viszont jogszerűtlenül. A jogszerűtlenség leggyakoribb okai esetükben a 15 napos hosszabbítás további hosszabbítása 45 nappal és a 45 napos vészhelyzet alatti kiterjesztett határidő további hosszabbítása 15 nappal.

A generális hosszabbításon kívül egyes szervezetek éltek a csak 1-1 kérdésre vonatkozó határidő-hosszabbítás lehetőségével. A 3. adatigény teljesítésére 1 szervezet, a 4. adatigény teljesítésére 4 szervezet, az 5. adatigény teljesítésére 1 szervezet, a 6. adatigény teljesítésére 4 szervezet kért hosszabbítást, amik közül mindegyik 15 napos hosszabbítás volt. Egy, köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet mind a 4 említett adatigény adatigényre vonatkozóan kért hosszabbítást és minden esetben időben tette ezt, további egy köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet a 4. és 6. adatigény hosszabbítását kérte, szintén időben, 2 köztestület viszont az eredeti határidőn túl kérte a hosszabbítást a 4. és 6. adatigény teljesítésére vonatkozóan. A hosszabbítás indoklásáról mindegyik szervezet küldött írásos tájékoztatást.

4.3.2.5.4 Költségtérítés megállapítására vonatkozó eseteket összesített értékelése

Generálisan, az összes kérdést együtt kezelve 10 szervezet jelezte a költségtérítésre vonatkozó igényét:

- 6 db köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet;
- 3 db állami vagy önkormányzati háttérű alapítvány, valamint
- további 1 db köztestületi szerv.

Közülük 8-an nyújtottak tájékoztatást a költségtérítéssel kapcsolatban, 2-en pedig nem. A vonatkozó tájékoztatás 4 esetben tartalmazta a költségtérítés indoklását, számításának megalapozottságát alátámasztó adatokat, 6 esetben pedig nem. A költségtérítés menetéről 8 esetben küldtek tájékoztatást, a költségtérítés összegét pedig 9 esetben tartalmazta a vonatkozó tájékoztatás.

A költségtérítés összege 4 715 Ft és 600 000 Ft között mozgott. Jogorvoslati tájékoztatás 1 esetben volt. Munkaerő ráfordítás költsége 9 esetben került felszámolásra, melynek óradíja minden esetben 4 000 Ft alatt van azokban az esetekben, ahol ez megállapítható. Az első 4 óra díja 4 esetben kerül levonásra, 6 esetben nem. Egyéb költséget egyik esetben sem számítottak fel.

A 4. és 6. adatigényhez kapcsolódóan 5 szervezet jelezte a költségtérítési igényét:

- 4 db köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet, és
- további 1 db, az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezet.

Tájékoztatást mindkét adatigény esetén nyújtottak a hulladékgazdálkodással foglalkozó nonprofit cégek és felsőoktatási intézmény is. A költségtérítés menetét minden esetben tartalmazta a vonatkozó tájékoztatás, az indoklást és a számítás megalapozottságát alátámasztó adatokat azonban nem. A költségtérítés összege 43 905 Ft és 360 000 Ft között alakult mindkét adatigény esetén, amiből 4 esetben ez a 2 adatigény együttes költsége (43 905 Ft, 49 540 Ft, 88 000 Ft, 360 000 Ft), az említett felsőoktatási intézmény külön összegeket állapított meg az adatigényekre (78 000 Ft és 62 400 Ft).

Munkaerőráfordítás költsége a 4. adatigény esetében 3, a 6. adatigény esetében 4 esetben került felszámolásra, ugyanennyi esetben le is vonták belőle az első 4 órát. Az átlagos óradíjak 3 659 és 10 000 Ft között alakulnak mindkét adatigény esetén azokban az esetekben, ahol ez kiderül. Egyéb költséget egyik esetben sem számítottak fel. Jogorvoslati tájékoztatás mindkét adatigény esetén 1-1 esetben volt.

4.3.2.5.5 A hálózatosodás terjedelmének és gócpontjainak értékelése az azonos reakciók és válaszok alapján

Hálózatosodásra utaló viselkedés a kutatás során elsősorban az egyedi reakciókból állapítható meg. Ezekből kiindulva hálózatosodásra utaló viselkedésmintázatot az elemzés során 2 esetben tudtunk azonosítani egyértelműen a reakciókból:

- pontosításkérésnél két szervezet (2 állami, önkormányzati háttérű alapítvány) szó szerint ugyanazt a pontosítást kérte mind a 6 adatigény esetén, mely üzenetben egyúttal tájékoztatnak arról, hogy a kérdés megválaszolásáig a határidő „nyugszik”;
- költségtérítés kiszabása során 4 hulladékgazdálkodással foglalkozó szervezet járt el hasonló módon, mind a 4 szervezet ugyanahhoz a 2 adatigényhez kapcsolódóan kért költségtérítést – igaz, ezek mértéke eltérő volt – és a költségtérítés összegét mindegyikük a 2 adatigényre vonatkozóan egyben adta meg.

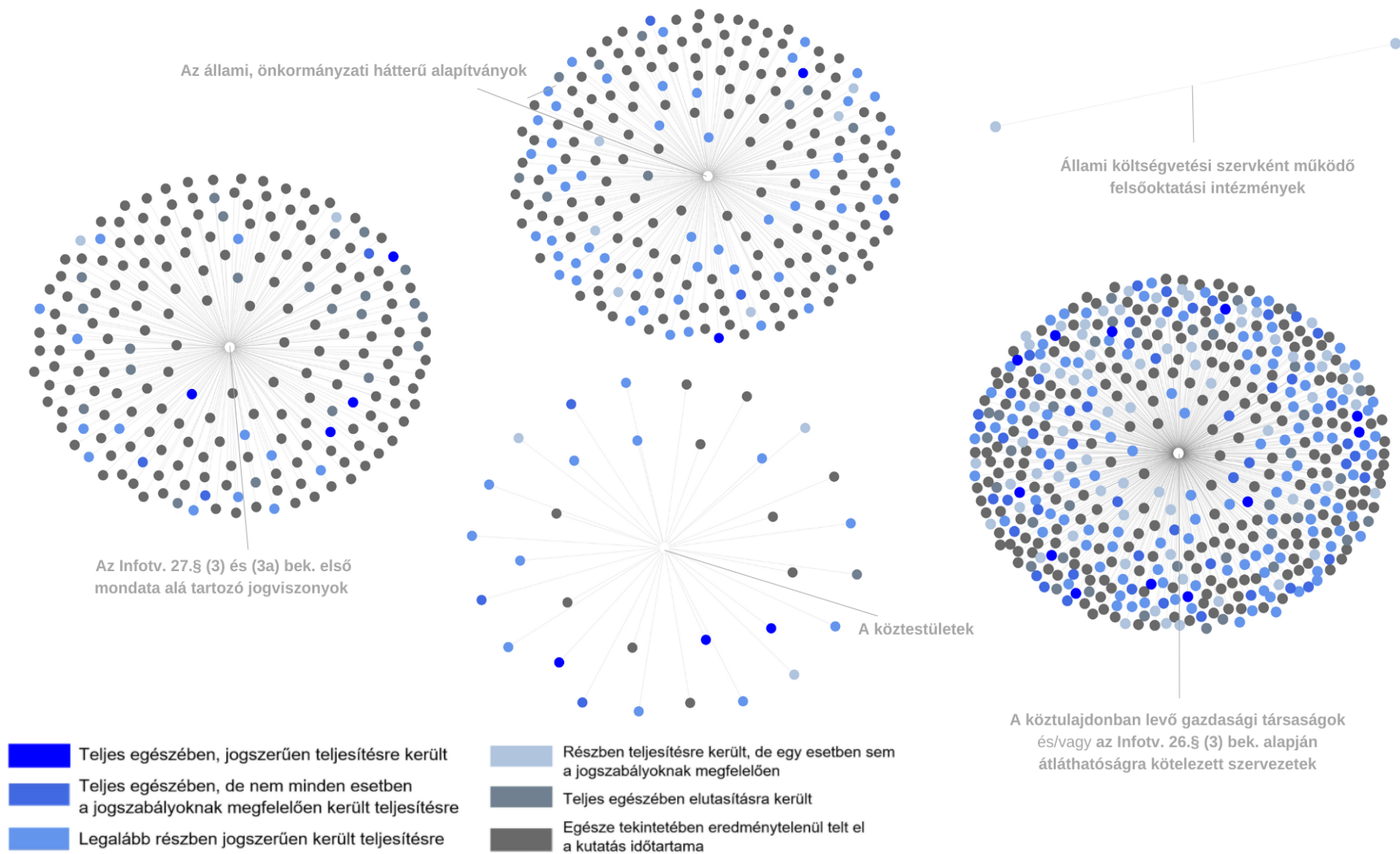
Hasonlóságok figyelhetők meg a szervezetek teljesítési mintázatában szervtípus szerint:

- Ahogy azt a hálózatra mutatja, az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok szervezetei felé irányuló próba-adatigénylések nagy része elutasításra került, és sok olyan eset is előfordult, hogy a határidő eredménytelenül eltelt, nem érkezett válasz. Közülük csupán 4 szervezet teljesített minden adatigényt jogszerűen.
- Az állami önkormányzati alapítványoknál javarészt elutasítás volt megfigyelhető, és nagyon kevés volt a teljesen vagy legalább részben jogszerűen teljesítő aránya.
- Mindkét állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény részben teljesítette az adatigényt, viszont egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően járt el.
- A köztisztviseltekhez tartozó szervezetek bár kis létszámban voltak jelen a mintában, nagy arányban teljesítették az adatigényt legalább részben jogszerűen, valamint 3 szervezet teljes egészében a jogszabályoknak megfelelően teljesített.

A mélyinterjúk szintén alátámasztották azt a tényt, hogy az azonos szervcsoportba tartozó szervezetek a felügyeleti szerveiktől függetlenül kommunikálnak egymással és megosztják egymás között az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítését érintő tapasztalatokat, jógyakorlatokat.

31. ábra: Hálózatok kialakulása szervezettípusok alapján, teljesítésük szerint színezve; n=980

4.3.2.5.6 A teljesítések felhasználhatóságának értékelése

Az 1. és 2. adatigény esetén egy köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezet szűkítette a kért adatok megismerhetőségének módját: nem adott hozzáférést, a 4. adatigény esetén pedig további 1 esetében pedig nem volt elérhető a linkelt állomány.

Az adatszolgáltatás során a nem nyilvános adatok felismerhetetlenné tétele megtörtént az 1. és 2. adatigény esetében 6, a 3. adatigény esetében 7, a 4. adatigény esetében 11, az 5. adatigény esetében 10 és a 6. adatigény esetében 5 szervezet által. Az alábbi szervezetek tették felismerhetetlenné a nem nyilvános adatokat valamely adatigényhez kapcsolódóan:

35. táblázat: A nem nyilvános adatok felismerhetetlenné tétele az egyes kérdések esetében

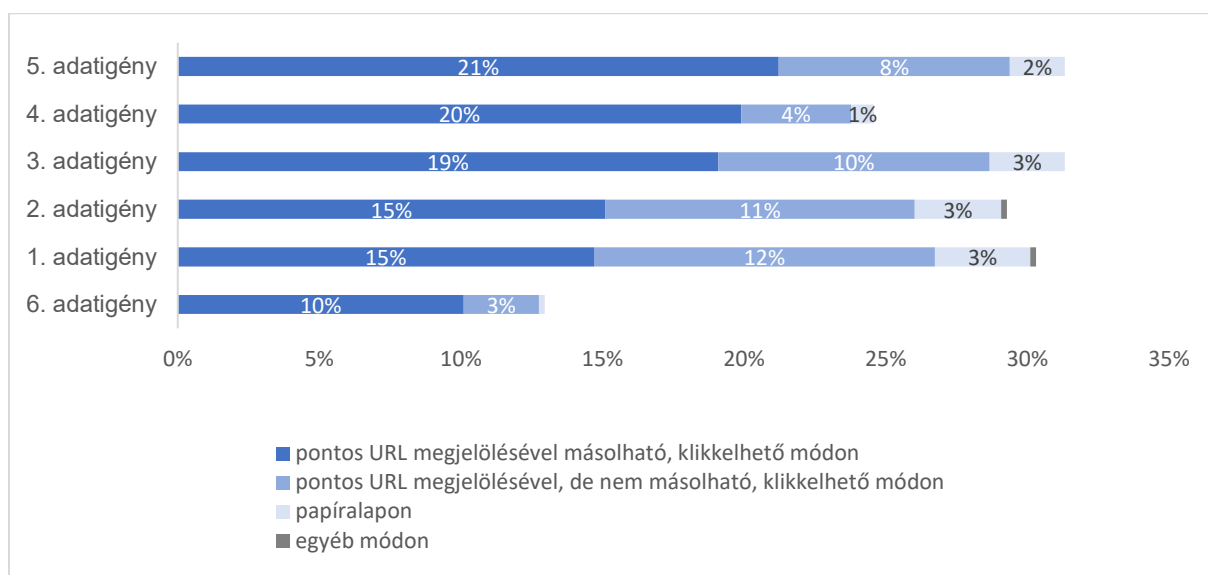
	1. kérdés	2. kérdés	3. kérdés	4. kérdés	5. kérdés	6. kérdés
AKI Agrárközgazdasági Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	x	x	x	x	x	
Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	x	x	x	x	x	
Csongrád-Csanád Megyei Építész Kamara						x
FILANTROP Környezetvédelmi és Fűtéstechnikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság				x	x	
Garantiqa Hitelgarancia Zrt.					x	
MANK Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság						x
MNF Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekar és Kottatár Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	x	x	x	x	x	x
Nemzeti Színház Közhasznú Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság				x		x
Nemzeti Táncszínház Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	x	x	x	x	x	x
Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zártkörűen Működő Részvénytársaság	x	x	x	x	x	
Pillér Informatikai Korlátolt Felelősségű Társaság				x	x	
Récsei Holdings Ingatlanhasznosító Korlátolt Felelősségű Társaság				x		
Sárvári Gyógyfürdő Kft.				x		

	1. kérdés	2. kérdés	3. kérdés	4. kérdés	5. kérdés	6. kérdés
Társadalmi Infrastruktúra Fejlesztő Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	x	x	x	x	x	
Verpeléti Óvodásgyermekekért 2000 Közalapítvány			x		x	

Forrás: saját szerkesztés

Az egyes adatigények megvalósulása nem mindig felelt meg az elvártnak. Pontos URL megjelölésével, másolható, klikkelhető módon maximum a mintába került szervezetek ötöde teljesítette az adatigényt. Pontos URL megjelölésével, de nem másolható és klikkelhető módon kevesebben teljesítettek, de az arány így is jelentős. Az adatigények papíralapon történő teljesítése kevésbé gyakori.

32. ábra: Az adatszolgáltatás megvalósulása kérdésenként (N=980)

Forrás: saját szerkesztés

A beérkezett válaszok tartalmilag legtöbbször megfelelőek, minden kérdés esetén legalább a beérkezett válaszok 80% megfelelőnek tűnik tartalmilag.

A beérkezett dokumentumok felhasználóbarátsága, azaz kereshetősége és másolhatósága vegyes, az első két adatigénynél a kereshető és másolható dokumentumok aránya 40% körül alakul a beérkezett válaszok körében, a 3. és 4. adatigény esetében meghaladja a 70%-ot, az 5. esetén 67% a 6. adatigény esetében pedig 62%.

4.3.2.6 A próba adatigénylés során legjobban teljesítők és a lemaradók bemutatása

Mind a 6 adatigényt 21 szervezet teljesítette teljes egészében jogszerűen, ebből 12 köztulajdonban lévő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezet, 2 állami, önkormányzati háttérű alapítvány, 3 köztestület és 4 Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyú szervezet:

36. táblázat: A teljes egészében jogszerűen teljesítő szervezetek listája

Ssz.	Szervezet neve	Szervezettípus
1	Balatonberényi Településüzemeltetési és	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek

Ssz.	Szervezet neve	Szervezettípus
	Fejlesztési Nonprofit Közhasznú Kft.	
2	BUDÉP Budai Épületfenntartó Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
3	DEBNRECEN INTERNATIONAL AIRPORT	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
4	Debreceni Hulladékkezelő Közszolgáltató Nonprofit Kft.	az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezetek
5	Dunaújváros Megyei Jogú Város Kereskedelmi és Iparkamara	A köztestületek
6	Eduetus Egyetem	az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezetek
7	ENVIRODUNA Beruházás Előkészítő Kft. (ENVIRODUNA Kft.)	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
8	Eszterházy Károly Katolikus Egyetem	Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezetek
9	Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezetek
10	Hajléktalanokért Közalapítvány	Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezetek
11	Józsefvárosi Községeiért Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
12	Kaposvári Fejlesztési Központ Közhasznú Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
13	Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
14	Magyar Tudományos Akadémia	A köztestületek
15	Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja Intézményfenntartó és Működtető Közalapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
16	Marcali Kereskedelmi és Ipar Kamara	A köztestületek
17	Moholy-Nagy Művészeti Egyetemért Alapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
18	Móri Hőtermelő- és Szolgáltató Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
19	TiszaSzolg 2004 Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
20	Újbuda Parkolásüzemeltető Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek

Ssz.	Szervezet neve	Szervezettípus
21	Vígszínház Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek

Forrás: saját szerkesztés

A fenti szervezetek közül külön kiemelendő az Edutus Egyetem, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, a Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság és a Hajléktalanokért Közalapítvány, akik az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyú szervezetek, ezért nem lennének kötelesek adatot szolgáltatni az 1-5 adatigények esetében, ennek ellenére mégis jogszerűen teljesítették azokat az adatigényeket is.

További 8 szervezet jogszerűen teljesített 5 adatigénylést a 6-ból és csak a 4. adatigényt utasította el arra hivatkozva, hogy nem létezik ilyen adat a szervezetben, ami a 4. adatigény esetén előfordulhat, hogy jogszerűen van így. A 8 szervezet közül 5 köztulajdonban lévő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezet, 3 pedig állami, önkormányzati háttérű alapítvány:

37. táblázat: A 6-ból 5 adatigényt jogszerűen teljesítő szervezetek listája

Szervezet neve	Szervezettípus
AJKA-ÖKO Városüzemeltetési és Vagyonkezelési Kft	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
Bélapátfalvai Kulturális, Turisztikai és Média Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
Lajosmizséért Közalapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
Marek József Alapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
SIDINFO Nonprofit Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
Sümei Közszolgáltató Kft.	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek
Vállalkozást- és egzisztenciateremtést elősegítő Közalapítvány	Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok
VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY 4. az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek

Forrás: saját szerkesztés

Egy adatigényre sem érkezett semmilyen reakció a kutatás időtartama alatt 559 szervezettől:

- 227 köztulajdonban levő gazdasági társaságtól és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezettől – ami az ezen szervtípusba tartozó megkérdezettek 44%-a.
- 154 állami, önkormányzati háttérű alapítványtól – ami az ezen szervtípusba tartozó megkérdezettek 67%-a.
- 10 közttestülettől – ami az ezen szervtípusba tartozó megkérdezettek 28%-a.
- 168 az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyú szervezettől – ami az ezen szervtípusba tartozó megkérdezettek 78%-a. Ezen szervtípus esetében azonban csak a 6. kérdésre várható el a válaszadás.

Az összes adatigényt elutasította 71 szervezet:

- 38 köztulajdonban levő gazdasági társaság és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezet – ami az ezen szervtípusba tartozó megkérdezettek 7%-a.
- 10 állami, önkormányzati háttérű alapítvány – ami az ezen szervtípusba tartozó megkérdezettek 4%-a.
- 1 köztestület – ami az ezen szervtípusba tartozó megkérdezettek 3%-a.
- 22 az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyú szervezet – ami az ezen szervtípusba tartozó megkérdezettek 10%-a. Ezen szervtípus esetében azonban csak a 6. kérdésre várható el a válaszadás.

4.4 A kérdőíves felmérés módszertana és eredményei

A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők körében végzett online kérdőíves felmérés fókuszában **az információsabadsággal kapcsolatos tapasztalatok és kihívások feltárása** állt. A fejezet röviden bemutatja a Részletes kutatási tervben meghatározottak szerinti módszertant, illetve részleteiben ismerteti a kutatás eredményeit és tapasztalatait.

4.4.1 Módszertani háttér ismertetése – kérdőíves felmérés

Az online kérdőíves adatgyűjtés célja az adatkezelők – jelen esetben a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők – által észlelt, közzétételi kötelezettségekkel kapcsolatos tapasztalatok és kihívások feltárása volt. A mérőeszköz többségében zárt, kisebb részben nyílt kérdéseket tartalmazott. Az online kérdőív által érintett témák között megtalálhatóak voltak a projekt keretében lebonyolítandó három, célcsoportok mentén elkülönülő kutatás szempontjából vett horizontális jellegű témák. Ezek a közös tartalmi fókuszok mindhárom kutatás által vizsgált célterület szempontjából relevánsnak bizonyultak, illetve lehetőséget adnak összehasonlító elemzések, a célcsoporti sajátosságok feltárását szolgáló kontextuális összevetések elvégzésére. Emellett a kérdőív kiegészült a 3. Kutatás célcsoportjára jellemző releváns kérdésekkel, kérdésblokkokkal is, amelyek az érintett szervezetek/szereplők testreszabott, mély megismerését teszik lehetővé.

Az online kérdőíves adatfelvétel során a műszaki leírás szerinti elvárás volt, hogy minimum 1000 elemszámú érvényes, elemezhető kérdőív kerüljön kitöltésre az adatkezelők részéről GFO kód, régió és TEÁOR kód szerinti reprezentativitás biztosításával. Az online kérdőíves adatfelvétel kiküldési mintája erre tekintettel került kialakításra az alábbi módszer szerint:

- **Az adatfelvétel kiinduló alpmintája megegyezett a honlapelemzés és a próba-adatigénylés során definiált előzetes mintával.** Azonban az online kérdőíves felmérés esetében a várható válassztagadás miatt a kívánt elemszám (N = 1000) elérése érdekében az ott ismertetett kiválasztási szempontok és mintavételi eljárásrend mentén kerültek kiválasztásra a pótmintába sorolt intézmények is.
- A kérdőívek kiküldése összesen négy ütemben történt (2021.10.26., 2021.11.17., 2021.12.06., 2021.12.13.) figyelembe véve a beérkezett válaszok mennyiségét és szervcsoport szerinti eloszlását. **Az első kiküldés alpmintája és a követő pótminták összeállítása önszelektív módon történt. Így minden egyes újabb kiküldés esetében a pótminta annak megfelelően került feltöltésre, hogy teljesüljön a honlapelemzés és próba-adatigényléshez hasonló mintaösszetétel és valamennyi alcsoport elemzésre alkalmas elemszámmal képviseltesse magát.**
- **Az alpmintába teljeskörűen bekerültek azok a szervezetek, amelyek alapsokasága egyértelműen meghatározható volt.** Ezek a szervezetek az állami vállalatok, köztestületek és felsőoktatási intézmények voltak. Ezen belül is csak azok a szervezetek kerültek bele a mintába, melyek rendelkeztek érvényes e-mail címmel.

- Az első két ütemben **közvetlenül a mintában szereplő szervezetekhez** címzetten kerültek kiküldésre a kérdőívek, a második két ütemben a közvetlen kiküldés mellett a kérdőívet már **közvetve megkapták az önkormányzatok és a központi közigazgatás szervezetei is** azzal a kéréssel, hogy juttassák el a tulajdonukban/alapításukban működő szervezetekhez, illetve a közszolgáltatásaikat ellátókhoz. A közvetett kiküldések mintáját az 1. Kutatás és 2. Kutatás online kérdőíves adatbázisa alapozta meg.

A fenti szempontokat figyelembe véve a közvetlen és közvetett kiküldések száma összesen 8 555 db volt, melyből közvetlenül 4 617 db, közvetetten 3 938 db volt.

Az alábbi táblázat a kérdőíves felmérés kiküldési mintájának összetételét mutatja:

38. táblázat: A kérdőíves felmérés kiküldések mintájának összetétele

Kiküldés módja és az érintett szervezeti alcsoportok	Kiküldések száma (db)
I. Közvetlen, konkrét szervezethez címzett kiküldések számossága összesen	4 617
<i>A köztulajdonban levő gazdasági társaságok ÉS/VAGY az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek</i>	768
<i>Állami, önkormányzati háttérű alapítványok</i>	873
<i>Közttestületek</i>	22 ⁴⁷
<i>Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek</i>	2 749
<i>Állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények</i>	6
II. Közvetett kiküldések száma összesen	3 938
Kiküldések száma mindösszesen (I. + II.)	8 555

Forrás: saját szerkesztés

Az online kérdőíves felmérés adatfelvétele 2021. október 26. és 2022. január 23. között történt meg. Az adatfelvétel akkor zárult le, amikor a kitöltött kérdőívek száma elérte az 1000 db-ot.

A kérdőíves adatfelvétel mintájának elemzése során az alábbi korlátokat kell figyelembe venni:

- A kérdőívet kitöltő szervezetek az anonimitás megőrzése érdekében önbevallás alapon adták meg az alábbi szervezeti jellemzőket:
  - a nemzetgazdasági ágazathoz tartozó főtevékenységüket (TEÁOR kód szerint);
  - a gazdálkodási formájukat (GFO kód szerint);
  - a régiót, amelyben a szervezet tevékenykedik;
  - az állam, vagy önkormányzat többségi részesedéssel rendelkezik-e a szervezetben;
  - a szervezet ellát-e kötelezően igénybe veendő közszolgáltatást, vagy egyetemes közszolgáltató szervezetnek minősül-e.

Emiatt a többi két adatfelvételhez hasonló szervezetcsoporti besorolásokat nem tudtuk teljes egészében rekonstruálni, így az egyes 3. Kutatás célcsoportjába tartozó jogalanyokat/szervezettípusokat csak korlátozottan tudtuk vizsgálni.

- Az önbevallás alapján az alábbi négy alcsoport vizsgálatára nyílt lehetőség:
  - **Köztulajdonban lévő gazdasági társaságok:** ide soroltuk azokat a szervezeteket, amelyek a kitöltés során a szervezet gazdálkodási formájaként a jogi személyiségű gazdasági társaság, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, a nonprofit gazdasági társaság és az állami gazdálkodó szervezetet jelölték meg, illetve az állam vagy valamely önkormányzat(ok) többségi részesedéssel bír(nak) a szervezetükben.

⁴⁷ A Részletes kutatási tervben 218 db szerepelt alapsokaságként, ez a szám azonban a minta összeállítása során a felülvizsgálásra került.

- **Állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok:** ide soroltuk azokat a szervezeteket, amelyek a kitöltés során megjelölték, hogy az állam vagy valamely önkormányzat(ok) többségi részesedéssel bír(nak) a szervezetükben, illetve a gazdálkodási forma szerint működésüket alapítványként határozták meg.
- **Köztisztviselők:** ide soroltuk azokat a szervezeteket, amelyek a kitöltés során a gazdálkodási forma szerinti működésüket köztisztviselőként határozták meg.
- Mivel a felsőoktatási intézményeket az önbevallás alapján nem lehetett egyértelműen leválasztani az oktatási ágazati szervezetektől, ezért az azokat is magába foglaló, de szélesebb csoportú **oktatási ágazatot vontuk egy elemzési csoportba**. Ide azok a szervezetek kerültek, akik a nemzetgazdasági ágazaton belül az oktatást jelölték meg működési területként. Az oktatási szerveken belül a gazdálkodási forma kapcsán tett önbevallás alapján külön vizsgáltuk az egyházi, alapítványi és központi költségvetési oktatási intézményeket.
- Azok a szervezetek, amelyek a fent nevezett alcsoportok egyikébe sem voltak beilleszthetők összevontan egy csoportként (**közigazgatáson kívüli egyéb szervezetekként elnevezve**) kerültek elemzésre.

A fenti szervezeti csoportokra is figyelemmel a kérdőív kitöltési arányokat a 4.4.2.1 fejezet mutatja be.

Tekintettel arra, hogy több szervtípus esetében az alapsokaság nem volt meghatározható, valamint a műszaki leírással összhangban követett adatfelvételi módszer lehetőségei miatt az adatok általánosíthatóságának vannak korlátai, amelyet elsősorban az okoz, hogy nem tudhatjuk, hogy a mintába kerülés során milyen szelekciós torzítás lépett fel, amely megkülönbözteti a válaszadó és választ nem adó szervezeteket. A létrejött minta a szervezeteket leíró statisztikák szerint egyenletlenségeket mutat, amely miatt bizonyos csoportok (az önbevallás alapján az egyes jogállás kategóriáknak nem megfeleltethető, egységesen közigazgatáson kívüli egyéb szervezetek minősítettek) felül, míg más csoport (állami, önkormányzati háttérű alapítványok) alul vannak reprezentálva. Emiatt az adatok értelmezése ennek megfelelő körültekintéssel zajlik, hogy a mintából fakadó torzítás ne befolyásolja az adatokat. Ezen korlátok figyelembevételével elmondható, hogy az adatgyűjtés egyedi és nagy információtartalmú adatforrást eredményezett, amelyből megalapozott következtetések vonhatók le a kitöltőkre, valamint feltárhatók a közzétételre vonatkozó általános mintázatok.

4.4.2 Kutatási eredmények – kérdőíves felmérés

A fejezet a kérdőíves felmérés eredményeit foglalja össze a többi célterületi kutatással összehangolt tartalmi ív szerint:

- A minta összetételének jellemzése;
- Az információszabadság teljesülési gyakorlatának átfogó értékelése tájékoztatási szintek szerint;
- A célcsoport jogorvoslati eseteinek értékelése a kitöltők nyilatkozatai alapján;
- Az információszabadsággal összefüggő feladatok ellátásának módja és kapacitásigénye a célcsoportban: a szervezeti, személyzeti jellemzők, technikai-technológiai háttér és a szabályozási kérdések;
- A szervezeti attitűd és hozzáállás átfogó értékelése;
- A célcsoport tájékoztatási gyakorlata és a NAIH szerepe;
- A kérdőív kitöltői részéről jelzett fejlesztési szükségletek és javaslatok

4.4.2.1 A minta összetételének jellemzése

A fejezet kizárólag arra szolgál, hogy bemutatásra kerüljenek a létrejött mintába került szervezetek általános szervezeti jellemzői, következtetéseket még nem tartalmaz.

A létrejött minta a szervezeteket leíró statisztikák szerint egyenetlenségeket mutat: az önbevallás alapján az egyes jogállás kategóriáknak nem megfeleltethető, **egységesen közigazgatáson kívüli egyéb szervezetek képezik a minta háromnegyedét (~74%)**. Az előző fejezetben jelzett négy szervcsoportba a mintába került szervek negyede volt rendezhető:

- **Az önbevallás alapján a köztulajdonban lévő gazdasági társaságokként és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetekként azonosító kitöltők** a minta 11,7%-át képviselik (összesen 117 szervezet). A két szervezettípus átfedései miatt együttesen kezelt csoport esetében a teljes alapsokaság nem volt pontosan meghatározható. A köztulajdonban lévő gazdasági társaságok alapsokaságára a Részletes kutatási tervben meghatározott ~2000 szervből ez kb. 5-6%-ot képvisel.
- **Az önbevallás alapján közttestületként azonosítható kitöltők** a minta 4,2%-át teszik ki (ami 42 szervezetet jelent). A Részletes kutatási tervben meghatározott alapsokaság 218 szervezetet jelentett, amely alapján az érintett minta az alapsokaság ~20%-át jelenti.
- **Az oktatási ágazati szereplőkként azonosítható kitöltők** a minta 8,3%-át képviselik (összesen 83 szervezet). A módszertani részben jelzettek alapján ez tartalmazza a fenntartó szempontjából elkülöníthető három fő csoportját a felsőoktatási intézményeknek, de azok egyértelműen nem szűrhetők ki az önbevallás korlátai és az anonimitás miatt. A Magyarországon államilag elismert felsőoktatási intézmények aktuális száma (2022.01.27-i állapot szerint) 65 db, azonban az oktatási ágazati szereplők teljes alapsokasága szintén nem meghatározható. A viszonylag nagyobb mintaszám miatt ezt elemzésre alkalmas csoportként értékeltük.
- **Az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványként azonosítható kitöltők** a teljes minta alig 1,5%-át adja. Az alapítványok teljes alapsokasága szintén nem volt meghatározható, de a mintába került és alapítványként azonosítható kitöltők aránya nagyon alacsony.

A fentiek alapján a szervcsoport-bontású elemzésre korlátozottak a lehetőségek, ezért inkább az általánosabb mintázatok felismerésére törekedtünk.

A minta egyben tartalmazza a teljes és a részkitöltőket. A minta alapjául szolgáló kitöltött 1000 db kérdőívből a teljes kitöltők száma 599 fő volt (a teljes minta ~60%-a), míg a részkitöltők száma 401 fő (~40%). **Az értékelést a teljes mintán (N=1000) végeztük el.**

A következő táblázat a 4.4.1 fejezetben meghatározott szervezet csoportok szerinti bontásban mutatja az egyes szervezetcsoportok súlyát a mintán belül, valamint az adatfelvételi időszakban a kérdőívet teljesen és részlegesen kitöltők megoszlását.

39. táblázat: A szervezetcsoportok súlya a mintán belül, illetve a teljes és a részkitöltők száma/aránya (darab, %), N=1000 elemű minta alapján

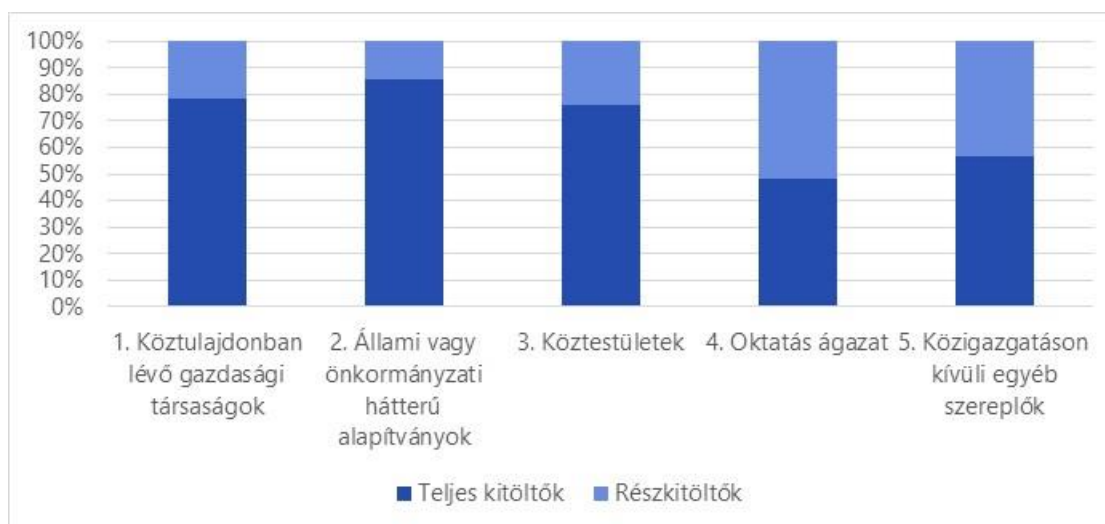
	Teljes kitöltők	Részkitöltők	Összesen	Súly a teljes mintában
1. A köztulajdonban lévő gazdasági társaságok ÉS/VAGY az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek	92 (78,6%)	25 (21,4%)	117 (100%)	11,7%
2. Állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok	12 db (85,7%)	2 db (14,3%)	14 db (100%)	1,4%
3. Közttestületek	32 db (76,19%)	10 db (23,81%)	42 db (100%)	4,2%
4. Oktatás ágazati szereplők	40 db (48,2%)	43 db (51,8%)	83 db (100%)	8,3%
4.1 Alapítványi besorolású intézmények	7 db (46,7%)	8 db (53,3%)	15 db (100%)	-
4.2 Egyházi besorolású intézmények	8 (80%)	2 (20%)	10 (100%)	-
4.3 Központi költségvetési irányító és költségvetési szerv besorolású intézmények	13 (81,2%)	3 (18,8%)	16 (100%)	-

	Teljes kitöltők	Részkitöltők	Összesen	Súlya a teljes mintában
4.4 Oktatási ágazat egyéb szereplői	12 (28,6%)	30 (71,4%)	42 (100%)	-
5. Közigazgatáson kívüli egyéb szereplők	423 (56,8%)	321 (43,2%)	744 (100%)	74,4%
Összesen	599 (59,9%)	401 (40,1%)	1 000 (100%)	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

Az egyes szervezetcsoportok esetében a teljes és a rész kitöltések arányát szemlélteti a következő ábra. A teljes minta kitöltési átlagától egyedül az oktatási ágazatként azonosítható kitöltők maradtak el, míg a köztulajdonban lévő gazdasági társasági, az alapítványi és a köztisztviselői kitöltők az átlag feletti arányban töltötték ki a kérdőívet.

33. ábra: Teljes kitöltők és részkitöltők aránya szervtípusok szerint (%), N=1000 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A kérdőív kitöltőinek pozíciója

A kérdőív kitöltőjének pozíciója leggyakrabban a kitöltő szervezet törvényes képviselője (cégjegyzésre jogosult személye) volt (33,2%). Jelentős továbbá a vezető tisztségviselőnek nem minősülő egyéb vezető (13,4%), az egyéb vezető tisztségviselő (12,6%). Az egyéb pozíciókban (13,4%) a célcsoport összetettségére is tekintettel rendkívül változatos beosztásokat említettek: mint például adatvédelmi tisztségviselő, jegyző, alkalmazott, belső ellenőr, főosztályvezető, gazdasági munkatárs, HR menedzser, hegybíró, jogász, könyvelő, köztisztviselő, polgármester, tanácsadó, titkár, hivatalvezető, ügyintéző, tulajdonos, titkárságvezető.

40. táblázat: A kérdőívet kitöltők pozíciója szerinti megoszlás (százalék), N=1000 elemű minta alapján

	Darab	Százalék
Törvényes képviselő / cégjegyzésre jogosult személy	332	33,2%
Egyéb vezető tisztségviselő	126	12,6%
Vezető tisztségviselőnek nem minősülő egyéb vezetője a szervezetnek	134	13,4%
Szervezetet vezető testület tagja	15	1,5%
Jogi képviselő	29	2,9%

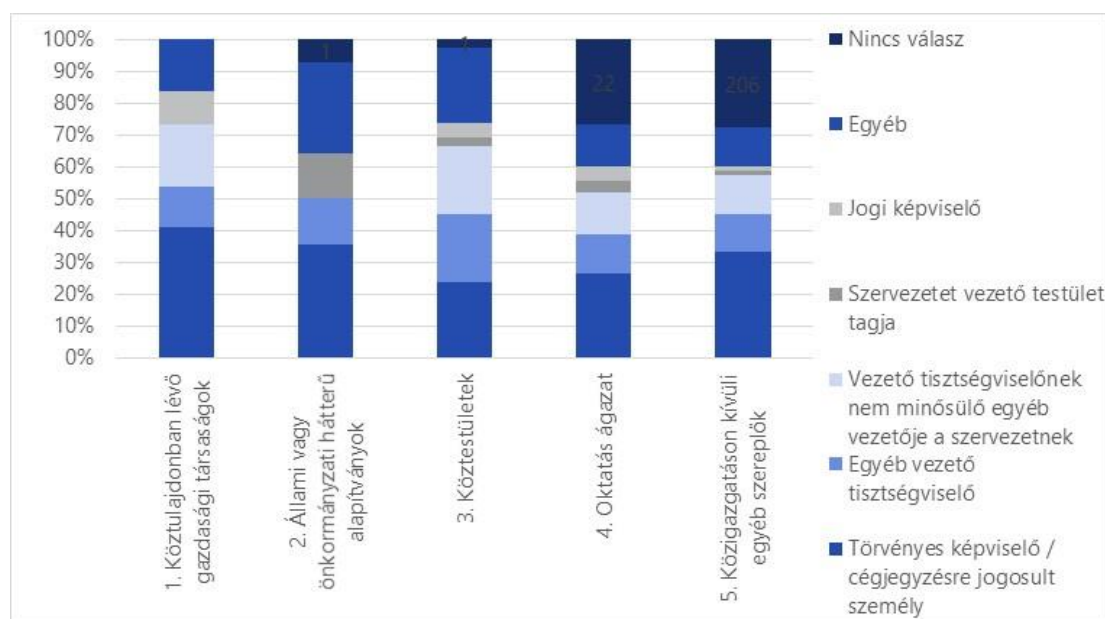
	Darab	Százalék
Egyéb	134	13,4%
Nincs válasz	230	23,0%
Összesen	1000	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

A következő diagramon láthatók az arányok is, ami alapján kijelenthető, hogy:

- Valamennyi kategória esetében a törvényes képviselő / cégjegyzésre jogosult személy volt a leggyakoribb kitöltő. Legnagyobb arányban a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok és az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok esetében.
- Valamennyi kategóriában jellemzően vezetők (a törvényes képviselő mellett egyéb vezető tisztségviselő, vagy vezető tisztségviselőnek nem minősülő egyéb vezető, vagy a szervezetet vezető testület egy tagja) töltötték ki a kérdőívet. Az egyéb pozíciójú kitöltők aránya az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és a köztisztviselők esetében volt jelentősebb.
- A szervezeti főcsoportokba be nem sorolható egyéb szervezetek és az oktatási ágazati kitöltők egy jelentős része azonban nem adott választ a kitöltő pozíciójára.

34. ábra: A kérdőívet kitöltők pozíciója szervcsoportok szerint (százalék), N=1000 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A teljes minta (N=1000) összetételét az alábbi szempontok szerint mutatjuk be:

- A mintában szereplő szervcsoportok megoszlása a nemzetgazdasági ágak, azaz a TEÁOR kód szerint;
- A mintában szereplő szervcsoportok megoszlása a gazdálkodási formájuk, azaz GFO kód szerint;
- A mintában szereplő szervcsoportok megoszlása a régió szerinti bontásban,
- A mintában szereplő szervcsoportok megoszlása a szervezet dolgozóinak összlétszáma szerint.

A mintában szereplő szervcsoportok megoszlása a nemzetgazdasági ágak, azaz a TEÁOR kód szerint

Tekintettel arra, hogy a minta alapsokasága nem volt meghatározható, a minta nemzetgazdasági ágak szerinti eloszlásának megfelelősége sem értékelhető. Viszont az elemzéshez megfelelő alapot biztosít, hogy a műszaki leírás követelményeivel összhangban az elemzésre kerülő mintában mindegyik nemzetgazdasági ág képviselteti magát. A minta értékelése alapján megállapítható, hogy az O = közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás, a P = oktatás, a Q = humán-egészségügyi, szociális ellátás és a R = művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ág szereplőit az átlaghoz képest könnyebben, nagyobb arányban, míg a T = háztartás munkaadói tevékenysége, termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra és a B = bányászat, kőfejtés ágak szereplőit nehezebben érték el a kutatás során.

41. táblázat: A szervcsoportok megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint (darab, százalék), N=1000 elemű minta alapján

	1. Kéztulajdonban lévő gazdasági társaságok	2. Állami vagy önkormányzati alapítványok	3. Köztestületek	4. Oktatás ágazat	5. Közigazgatáson kívüli egyéb szereplők	Mintában szereplő szervezetek száma (db)	Mintában szereplő szervezetek aránya (%)
A = mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1		3		36	40	4,0%
B = bányászat, kőfejtés					2	2	0,2%
C = feldolgozóipar					26	26	2,6%
D = villamosenergia-, gáz-, hőellátás, légkondicionálás	11				20	31	3,1%
E = vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmosztás	41				23	64	6,4%
F = építőipar	1				74	75	7,5%
G = kereskedelem, gépjárműjavítás					36	36	3,6%
H = szállítás, raktározás	9				18	27	2,7%
I = szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3				16	19	1,9%
J = információ, kommunikáció			1		33	34	3,4%
K = pénzügyi, biztosítási tevékenység	5	1	1		15	22	2,2%
L = ingatlanügyletek	6				21	27	2,7%
M = szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	2	1	1		47	51	5,1%
N = adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	2		1		24	27	2,7%
O = közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	4	1	12		102	119	11,9%
P = oktatás	3	1	1	83	15	103	10,3%
Q = humán-egészségügyi, szociális ellátás	6	3	1		82	92	9,2%
R = művészet, szórakoztatás, szabadidő	12	3	1		66	82	8,2%
S = egyéb szolgáltatás, (például szakszervezeti érdekképviselet, egyházi tevékenység, számítógépjavítás, fodrászat, temetkezés stb.)	2		18		54	74	7,4%

	1. Kéztulajdonban lévő gazdasági társaságok	2. Állami vagy önkormányzati alapítványok	3. Köztestületek	4. Oktatás ágazat	5. Közigazgatáson kívüli egyéb szereplők	Mintában szereplő szervezetek száma (db)	Mintában szereplő szervezetek aránya (%)
T = háztartás munkaadói tevékenysége, termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra	1					1	0,1%
U = területen kívüli szervezet	2	2			12	16	1,6%
Egyéb	6	2	2		22	32	3,2%
Összesen	117	14	42	83	744	1000	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

A mintában szereplő szervcsoportok megoszlása a gazdálkodási formájuk, azaz a GFO kód szerint

A műszaki leírás követelményeivel összhangban az elemzésre kerülő mintában mindegyik GFO-besorolás szerinti gazdálkodási forma képviselteti magát. A következő táblázatban az egyes sorok „számozás” szerint, a ’21-es GFO-besorolás szerint vannak csoportosítva.

42. táblázat: A szervcsoportok megoszlása gazdálkodási formakód szerint (darab, százalék) N=1000 elemű minta alapján

	1. Kéztulajdonban lévő gazdasági társaságok	2. Állami vagy önkormányzati alapítványok	3. Köztestületek	4. Oktatás ágazat	5. Közigazgatáson kívüli egyéb szereplők	Mintában szereplő szervezetek száma (db)	Mintában szereplő szervezetek aránya (%)
Jogi személyiségű vállalkozás							
jogi személyiségű gazdasági társaság	78			6	258	342	34,2%
szövetkezet					2	2	0,2%
egyéb jogi személyiségű vállalkozás				1	9	10	1,0%
jogi személyiségű európai gazdasági vállalkozás					4	4	0,4%
Jogi személyiség nélküli vállalkozás							
jogi személyiség nélküli gazdasági társaság	1				10	11	1,1%
gazdasági tevékenységet végző jogalany					5	5	0,5%
önálló vállalkozó					14	14	1,4%
Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek							
központi költségvetési irányító és költségvetési szervek				16	31	47	4,7%
helyi önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek				1	89	90	9,0%
köztestületi költségvetési irányító és költségvetési szervek				1	5	6	0,6%
országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek					2	2	0,2%

	1. Kéztulajdonban lévő gazdasági társaságok	2. Állami vagy önkormányzati alapítványok	3. Köztestületek	4. Oktatás ágazat	5. Közigazgatáson kívüli egyéb szereplők	Mintában szereplő szervezetek száma (db)	Mintában szereplő szervezetek aránya (%)
területfejlesztési tanácsok					1	1	0,1%
költségvetési rend szerint gazdálkodó egyéb szervek				3	11	14	1,4%
Jogi személyiségű nonprofit szervezet							
párt, érdekképviselő, szövetség, az egyesület jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége					4	4	0,4%
egyesület egyéb formái					10	10	1,0%
köztestület			42			42	4,2%
egyházi jogi személy				10	6	16	1,6%
alapítvány, jogi személyiségű intézménye és szervezeti egysége		14		15	20	49	4,9%
nonprofit gazdasági társaság	33			2	63	98	9,8%
egyéb, jogi személyiségű nonprofit szervezet				3	11	14	1,4%
Jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet							
egyéb, jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet					2	2	0,2%
Technikai kód							
egyéb adóalany				4	3	7	0,7%
Nem besorolható							
állami gazdálkodó szervezet	5				1	6	0,6%
egyéb vállalat					5	5	0,5%
egyéni (nem piaci) gazdasági tevékenység					1	1	0,1%
Nincs válasz				21	177	198	19,8%
Összesen	117	14	42	83	744	1000	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

A mintában szereplő szervcsoportok megoszlása régió szerinti bontásban

A műszaki leírás követelményeivel összhangban az elemzésre kerülő mintában mindegyik régió képviselteti magát. A kérdőív közel 25%-át budapesti szervezetek töltötték ki, a Pest megyei szervezetek 5%-ot, az egyes régiók kb. 7-10% tesznek ki a sokaságból. A kérdésre a kérdőívet megnyitók közel 20%-a nem válaszolt.

43. táblázat: A szervcsoportok területi megoszlása (darab, százalék) N=1000 elemű minta alapján

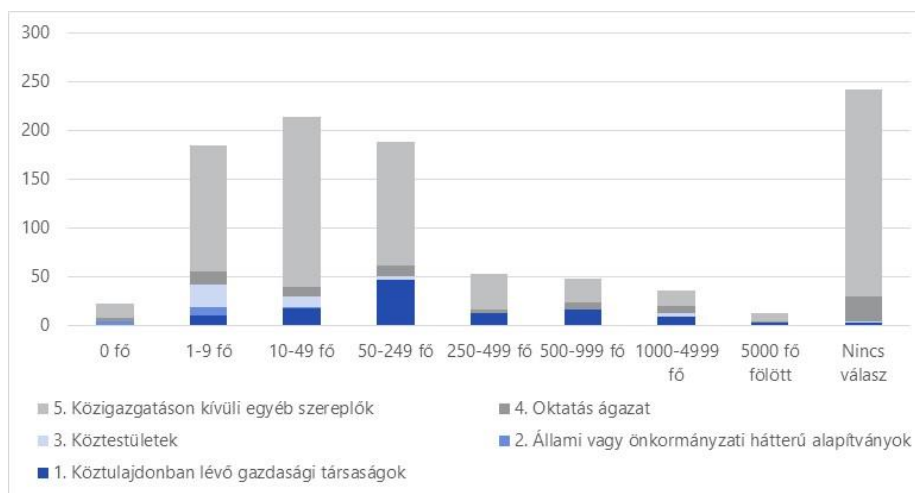
	1. Köztulajdonban lévő gazdasági társaságok	2. Állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok	3. Köztestületek	4. Oktatás ágazat	5. Közigazgatáson kívüli egyéb szereplők	Mintában szereplő szervezetek száma (db)	Mintában szereplő szervezetek aránya (%)
Budapest	28	1	12	22	185	248	24,8%
Nincs válasz				22	175	197	19,7%
Észak-Alföld (Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg)	13		5	8	70	96	9,6%
Dél-Alföld (Bács-Kiskun, Békés, Csongrád-Csanád)	15	3	11	1	61	91	9,1%
Közép-Dunántúl (Fejér, Komárom-Esztergom, Veszprém)	14	3	7	12	53	89	8,9%
Észak-Magyarország (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád)	12			5	62	79	7,9%
Nyugat-Dunántúl (Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala)	12	1	2	7	56	78	7,8%
Dél-Dunántúl (Baranya, Somogy, Tolna)	13	3	5	5	43	69	6,9%
Pest	10	3		1	39	53	5,3%
Összesen	117	14	42	83	744	1000	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

A mintában szereplő szervcsoportok megoszlása a szervezet dolgozóinak összlétszáma szerint

A szervezetek méretét létszám alapján megvizsgálva azt láthatjuk, hogy a mintában a legjellemzőbb méretkategória az 10-49 fő közötti összlétszámmal működő szervezet, amely a minta 21,4%-át adja. A második legjellemzőbb szervezeti méret az 50-249 fő közötti létszám (a minta 18,8%-a), valamint az 1-9 fő közötti méret (18,5%).

35. ábra: A szervezet dolgozóinak összlétszáma szervezettípusonként (darab), N=1000 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A következő diagramon láthatók az arányok is, ami alapján kijelenthető, hogy:

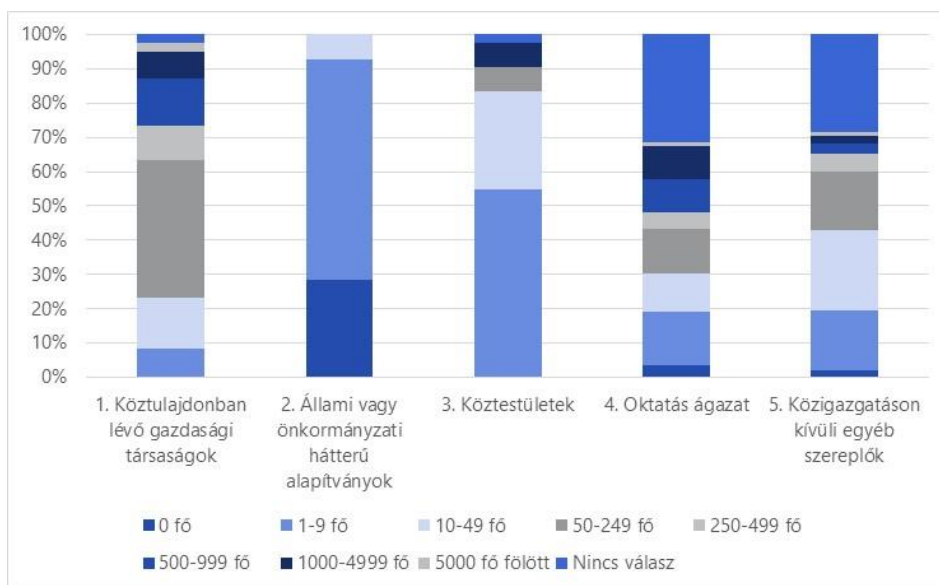
- a köztulajdonban lévő gazdasági társaságoknál az 50-249 fős kategória;

- az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok, valamint a köztestületek esetében az 1-9 fő közötti létszám;
- az oktatás ágazatban (amellett, hogy létszámok megoszlás tekintetében ez a legkiegyenlítettőbb kategória) egyaránt az az 1-9 fős és az 50-249 fős;
- az 5. főcsoport esetében a 10-49 fős létszám a legjellemzőbb.

36. ábra: A szervezet dolgozóinak összlétszáma szervezettípusonként (százalék), N=1000 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A **szervezettípusok létszamai nagymértékben szóródnak**, vagyis szinte mindegyik főcsoport megtalálható mind az alacsony, mind a magas létszámkategóriákban, a 2. főcsoport: állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és a 3. főcsoport: köztestületek a többiekhez képest jóval homogénebb ebből a szempontból.

A 2. főcsoport csak 50 fő alatti szervezetekből áll, illetve a 3. főcsoportot legnagyobbbrészt szintén 50 fő alatti létszámú szervezetek alkotják. A másik három szervtípusban megoszlának a létszámkategóriák, és a nagyobb szervezetek is nagyobb mértékben vannak jelen.

4.4.2.2 Az információs szabadság teljesülési gyakorlatának átfogó értékelése tájékoztatási szintek szerint

A fejezet értékeli a kérdőívet kitöltő közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők (továbbiakban: kitöltő vagy válaszadó) jelenlegi gyakorlatát az információs szabadság három szintjéhez kapcsolódó feladatellátás terén; azaz kitér:

- az általános (önkéntes) tájékoztatás;
- az elektronikus közzététel, valamint
- a közérdekű-adatigénylések teljesülési gyakorlatának vizsgálatára.

4.4.2.2.1 Az általános tájékoztatás gyakorlata

Az általános (önkéntes) tájékoztatás gyakorlatának vizsgálatánál azt elemeztük, hogy a kérdőívet kitöltők válaszai alapján a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők jellemzően milyen kommunikációs csatornákat, eszközöket biztosítanak a külső szereplők (pl. állampolgárok, civil szervezetek) számára, hogy véleményüket, ötleteiket megoszthassák a szervezetekkel. A kérdőívben szereplő kommunikációs csatornák közül többet is meg lehetett jelölni.

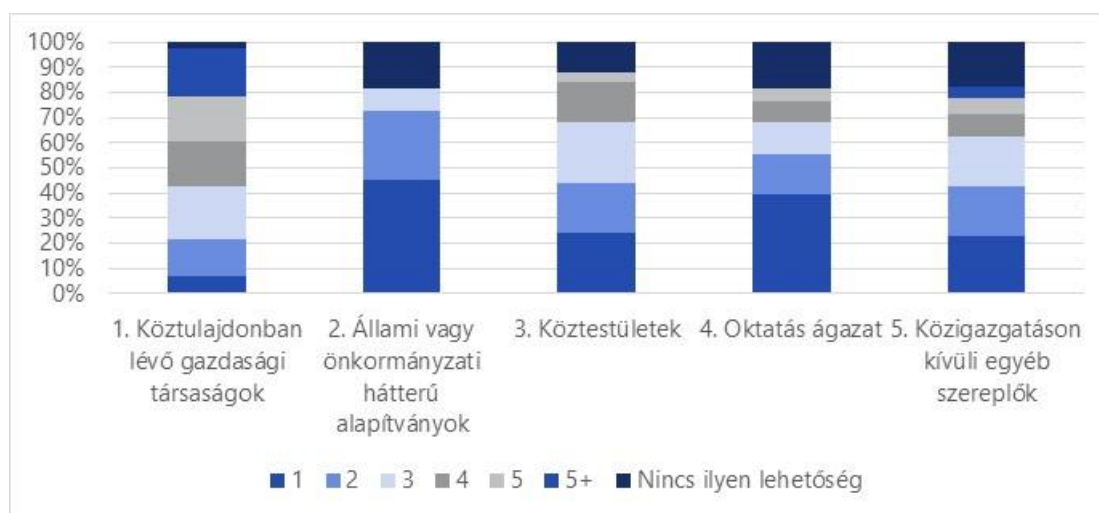
A válaszadók többsége nagyon szűk, mindössze 1-3 kommunikációs csatornát biztosít a külső szereplőkkel történő kétoldalú kommunikációra (az egyébbel korrigált főátlag 2,4 db csatorna) és minden negyedik kitöltő, a kérdőívben felsoroltak közül egyetlen eszközt sem alkalmaz. A kitöltők 38%-a nyilatkozta azt, hogy 3, vagy annál több csatornát működtet, és a legalább 4 csatornát a válaszadók 21%-a jelölt meg.

- **A leggyakoribb említést az ügyfélszolgálat kapta (a válaszadók 40%-a).**
- Ezt követi a közösségi média (39%).
- Közel azonos arányban használják a kitöltők a felügyeleti szervhez történő bejelentéseket, a közérdekű bejelentőrendszert és a kérdőíves felméréseket (a kitöltők 19-25%-a).
- A kérdés **egyéb rovatában a fentiekén kívül (többek között) a következőket adták meg:** e-mailen, telefonon, postai úton, személyesen, fórumokon, bármilyen elérhetőségen, szülői értekezleten, fogadóórákon, etikai eljárásokon, építéshelyszínen, taggyűlésen, küldöttgyűlésen, valamint a cégvezetésen keresztül is van lehetőségük az érintetteknek az adatigénylésre.

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- A szervtípusok közül a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok biztosítják a legtöbb lehetőséget és csatornát a kétoldalú kommunikációra.
- Az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és az oktatási ágazati válaszadók esetében a legnagyobb azon szervek aránya, amelyek semmilyen lehetőséget nem biztosítanak erre (~20%).
- A köztisztviselők szervei többségében 1-4 csatornát használnak, elég változatos képet mutatva, de jelentősen nyitottabbaknak tűnnek az előző két szervtípushoz képest.
- A fenti szervcsoportokba be nem sorolható egyéb szereplők átlaga elmarad a köztulajdonban lévő gazdasági társaságétól, az oktatási ágazat és a köztisztviselők közötti szintű átlagot mutat.

37. ábra: Alkalmazott kommunikációs csatornák száma szervezettípusonként (százalék), N=507 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók a kommunikációs csatornákat az alkalmazási gyakorlattal összhangban rangsorolták azok hatékonysága alapján. Ennek megfelelően:

- A válaszadók az **ügyfélszolgálatot** tekintik messze a leghatékonyabb kommunikációs eszköznek (a válaszadók 31%-a adta az első helyezést ennek az eszköznek a rangsorban).
- Második helyen ettől jelentősen elmaradva, de a többi eszközhöz képest mégis kiugróbb eredményt kapott a **közösségi média** (válaszadók 13%-a sorolta az első helyre).

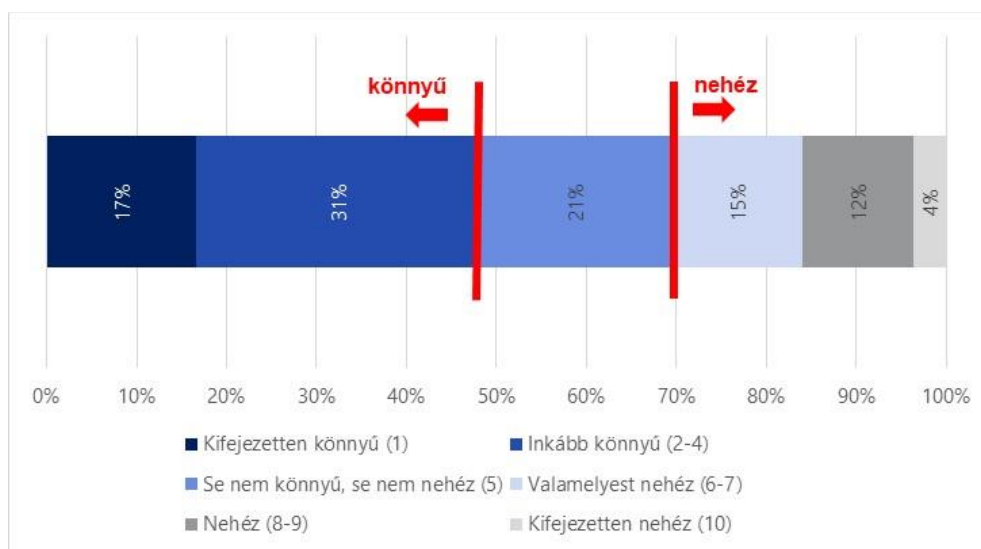
- A többi eszközt az előzőktől jelentősen elmaradva rangsorolták a válaszadók.

4.4.2.2.2 Az elektronikus közzététel teljesülési gyakorlata

A kérdőívet kitöltők tízfokozatú skálán (ahol 1-es a kifejezetten könnyű, 10-es pedig a kifejezetten nehéz értékelés) **átlagosan 4,48-ra értékelték az elektronikus közzététel teljesítésével kapcsolatos feladatellátás nehézségét:**

- **A válaszadók többsége (48%-a) inkább könnyűnek gondolja** az elektronikus közzétételi kötelezettség teljesítését (1-4 érték); 17% kifejezetten könnyűnek tartja ezt (1-es érték).
- A válaszadók 31%-a állítja, hogy számára inkább nehéz e feladatok ellátása (6-10 érték), igaz, 4% gondolja ezt kifejezetten nehéznek (10-es érték).
- 21% pedig se könnyűnek, se nehéznek nem ítéli meg a feladatot.

38. ábra: Mennyire tartja nehéznek az elektronikus közzététel teljesítésével kapcsolatos feladatok ellátását? (százalék, 1-10 skálán, ahol 1 – kifejezetten könnyű, 10 – kifejezetten nehéz) N=408 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A különböző elemzési szempontok szerint az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- **A válaszadók 11,2%-a jelezte, hogy az általa képviselt szervezet nem kötelezett elektronikus közzétételre**, 21% nem válaszolt.
- A teljes minta 47%-a 1-5 között, 21%-a pedig 6-10 között értékelt a nehézséget.
- Az egyes szervtípusokba tartozó válaszadók nagyobb hányada inkább könnyűnek tartja az elektronikus közzététel teljesítésével kapcsolatos feladatok ellátását. Az alacsony nehézséget legnagyobb arányban az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok, a legkisebb mértékben a köztisztviselők jelölték. Az egyházi besorolású oktatási szervek „érvényes” szavazatai szerint ők tekintik legnehezebbnek a feladatellátást (a jelölők 50%-a közepes, 50%-a 6-10-ig nehézséget jelölt.)
- **Összességében a feladat teljesítése a köztulajdonban lévő gazdasági társaságoknál okozza a legnagyobb nehézséget, míg az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványoknál tűnik a legkönnyebbnek.**
- **Nemzetgazdasági áganként vizsgálva** az látható, hogy a kereskedelem és szolgáltatás területén nagyjából kiegyenlített beosztás látható. Az ipari szervezeteken belül alacsonyabb a nagyobb nehézségekkel szembesülő szervezet, mint a kereskedelem-szolgáltatás területén. A mezőgazdasági ágazati kitöltők még kevesebb nehézséget jeleztek, mint az ipari ágazatból érkezett válaszadók. A területen kívüli és az egyéb szervezetek jellemzően szélsőségesebb értékeket jelöltek meg, mint a korábban bemutatott szervezetek, azaz az 1-2 és a 9-10 értékek a leggyakoribbak, míg a középértékek ritkábban figyelhetők meg.

- A válaszadók összdolgozói **létszám-kategóriák** szerint minden kategóriában többségében könnyűnek ítélték meg a feladatellátást. Legkönnyebbnek a 0 fős és 5000 fő fölötti méretben működő szervek jelölték a kérdést, összességében az egyre növekvő méretű szervezetek egyre nagyobb mértékben jelölték könnyebbnek, és egyre kisebb mértékben nehéznek az elektronikus közzétételhez kapcsolódó feladatellátást.
- A **budapesti és területi** szervek egyaránt inkább könnyebbnek tartják a feladatellátást (közel azonos mértékben jelölték a skálán 1-4-ig tartó nehézséget, közepesnek a budapestiek, inkább nehéznek a területiek jelölték nagyobb mértékben.)
- **Állami vagy önkormányzati többségi részesedéssel** rendelkező szervek valamivel könnyebbnek érzik a feladatellátást, a nem rendelkezők kicsivel nagyobb arányban jelölték közepesnek és nehéznek a kérdést.
- **Közszolgáltatást nem nyújtó** vagy közszolgáltatónak nem minősülő szervek könnyebbnek ítélték az elektronikus közzétételhez kapcsolódó feladatellátást.

Érdekes tény, hogy míg a válaszadók legnagyobb részben könnyűnek találják az elektronikus közzététel teljesítésével kapcsolatos feladatok ellátását, a honlapelemzés eredményei jelentős mértékű hiányosságokat mutatnak e tekintetben.

Szintén említésre méltó, hogy a fentiek alapján láthatóan könnyűnek gondolják e feladatok teljesítését a megkérdezett szervek, mégis a szükségletek felmérésére vonatkozó kérdésre adott válaszok alapján úgy tűnik, hogy – habár az online kérdőív 69. kérdése nem kizárólag az elektronikus közzétételre, hanem valamennyi információszabadsággal kapcsolatos feladat teljesítésére vonatkozóan mérte fel a szükségleteket, javaslatokat – a legnagyobb igény arra irányul, hogy megosszanak velük jó gyakorlatokat és biztosítsa a Hatóság gyakorlatorientált témaspecifikus vagy általános tájékoztató anyagokat, de a képzések, tudásmegosztó események iránt is közel 40-43%-ban jelezték a válaszadók igényüket.

A felmérés következő kérdésére kapott szabadszöveges válaszokból kiderül, hogy a „rendkívül sok és szerteágazó jogszabályok”, „az idő- és energiaigényes feladat”, „a gyakran változó jogszabályok” és a „nagyon nehézkes minden dokumentumot az előírt formátumban közzétenni”, „nehezen érthető, értelmezhető az előírt közzétételi egységek tartalma” megnevezésű ismérvek kapták a legtöbb 4 vagy afölötti értéket (tízfokozatú nehézségi skálán), azaz legalább közepes szintű nehézséggel kell szembesülni ezen kérdésekben.

A következő diagramon az is látszik, hogy az egyes nehézségeket a kitöltők hány százaléka jelölte meg legalább négyes szinten (ahol 10 a legnehezebb). A három legnagyobb nehézség a következő:

- rendkívül sokféle jogszabállyal kell tisztában lenni (55%);
- igen idő- és energiaigényes a feladat (49%);
- gyakran változnak a jogszabályok, nehéz naprakésznek lenni (29%).

39. ábra: Mi okoz nehézséget az elektronikus közzétételben (százalék, több válasz adható), N=238 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók 72%-a nyilatkozott úgy, hogy tartalmi szempontból nem lát nehézséget az Infotv. 1. mellékletében szereplő egyik közzétételi egységet illetően sem. A bizonytalanságról nyilatkozóknak jellemzően 1 közzétételi blokkot emeltek ki, ahol nehézséget tapasztalnak, de többen jeleztek 2 blokkot, és 7 válaszadó mindhármat bejelölte:

- **Minimális az I. szervezeti, személyzeti adatok blokk tartalmát illető bizonytalanság aránya (a kitöltők 4,41%-a jelölte meg).** E blokkon belül a kitöltők nem is jeleztek egyetlen egységnél sem kiemelkedően bizonytalanságot.
- A legtöbb bizonytalanságot a kitöltők a **II. Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok tekintetében jeleztek (a szervezetek 15,44%-a jelölte meg).** A blokkon belül kiugró nehézséget mutat a II.6. A közfeladatot ellátó szerv által fenntartott adatbázisok, illetve nyilvántartások leíró adatai egység (a blokkon belüli említések közel 37%-a ezt az egységet érinti). A II.1. és II.19. egységek kaptak még viszonylag több jelölést.
- **A II. bloktól kismértékben marad csak el a III. Gazdálkodási adatok tekintetében jelzett bizonytalanság (a kitöltők 14,71%-a jelölte meg).** E blokkon belül messze a legproblematisabb a szervezetek számára a III.4., a III.2. és III.8. közzétételi egységek (a három egység együtt a blokkon belüli említések ~61%-a), a további egységek már jócskán lemaradva követik ezt.

40. ábra: Az Infotv. 1. számú mellékletében szereplő közzétételi egységek közül melyek tartalmával kapcsolatban érez bizonytalanságot? (százalék), N=408 elemű minta alapján (több válasz adható)

Habár a válaszok azt mutatják, hogy a vizsgált szervek jelentős része (több mint 70%-a) nem lát különösebb nehézséget az Infotv. 1. mellékletében szereplő közzétételi egységek tartalmával kapcsolatban, a honlapelemzés eredményei azt mutatják, hogy a hiányzó, illetve helytelen közzétételek aránya a II. blokk esetében meghaladja az 50%-ot, az I. és III. blokk esetében pedig 30-30% felett van.

A közzétételi egységekkel kapcsolatos bizonytalanságot az alábbi táblázat foglalja össze a kérdőívet teljesen kitöltők bázisára (N=408) vetítve: az azonos bázisra vetített értékek az egyes közzétételi egységek nehézségének megítélésére adnak módot, egymással is összehasonlítva ezeket a teljes mintán.

A kitöltők a legtöbb bizonytalanságot az alábbi adatkörök esetében jelölték meg:

- III.4. Az államháztartás pénzeszközei felhasználásával, az államháztartáshoz tartozó vagyonnal történő gazdálkodással összefüggő, ötmillió forintot elérő vagy azt meghaladó értékű árubeszerzésre, építési beruházásra (8,33%);
- II.6. A közfeladatot ellátó szerv által fenntartott adatbázisok, illetve nyilvántartások leíró adatai (név, formátum, az adatkezelés célja, jogalapja, időtartama, az érintettek köre, az adatok forrása (5,64%);
- III.2. A közfeladatot ellátó szervnél foglalkoztatottak létszámára és személyi juttatásaira vonatkozó összesített adatok, illetve összesítve a vezetők és vezető tisztségviselők illetménye, munkabére, és rendszeres juttatásai stb. (5,15%).

44. táblázat: Mely közzétételi egységgel kapcsolatban érez bizonytalanságot? (százalék) N=408 elemű minta alapján (több válasz adható)

Közzétételi egység	Gyakoriság
Egyik sem	71,81%
I. Szervezeti, személyzeti adatok	4,41%
1. A közfeladatot ellátó szerv hivatalos neve, székhelye, postai címe, telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme, honlapja, ügyfélszolgálatának elérhetőségei	0,25%
2. A közfeladatot ellátó szerv szervezeti felépítése szervezeti egységek megjelölésével, az egyes szervezeti egységek feladatai	0,49%
3. A közfeladatot ellátó szerv vezetőinek és az egyes szervezeti egységek vezetőinek neve, beosztása, elérhetősége (telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme)	1,23%
4. A szervezeten belül illetékes ügyfélkapcsolati vezető neve, elérhetősége (telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme) és az ügyfélfogadási rend	0,74%

Közzétételi egység	Gyakoriság
5. Testületi szerv esetén a testület létszáma, összetétele, tagjainak neve, beosztása, elérhetősége	0,49%
6. A közfeladatot ellátó szerv irányítása, felügyelete vagy ellenőrzése alatt álló, vagy alárendeltségében működő más közfeladatot ellátó szervek megnevezése, és 1. pontban meghatározott adatai	0,74%
7. A közfeladatot ellátó szerv többségi tulajdonában álló, illetve részvételével működő gazdálkodó szervezet neve, székhelye, elérhetősége (postai címe, telefon- és telefonszáma, elektronikus levélcíme), tevékenységi köre, kép	0,25%
8. A közfeladatot ellátó szerv által alapított közalapítványok neve, székhelye, elérhetősége (postai címe, telefon- és telefonszáma, elektronikus levélcíme), alapító okirata, kezelő szervének tagjai...	0,49%
9. A közfeladatot ellátó szerv által alapított költségvetési szerv neve, székhelye, a költségvetési szervet alapító jogszabály megjelölése, illetve az azt alapító határozat, a költségvetési szerv alapító okirata, vezetője, honlap...	0,25%
10. A közfeladatot ellátó szerv által alapított lapok neve, a szerkesztőség és kiadó neve és címe, valamint a főszerkesztő neve	0,25%
11. A közfeladatot ellátó szerv felettes, illetve felügyeleti szervének, hatósági döntései tekintetében a fellebbezés elbírálására jogosult szervezetek, ennek hiányában a közfeladatot ellátó szerv felett törvényességi ellenőrzést gya...	0,98%
II. Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok	15,44%
1. A közfeladatot ellátó szerv feladatát, hatáskörét és alaptevékenységét meghatározó, a szervezetre vonatkozó alapvető jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök, valamint a szervezeti és működési szabályzat vagy ügyrend, a...	4,17%
2. Az országos illetékességű szervek, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal esetében a közfeladatot ellátó szerv feladatáról, tevékenységéről szóló tájékoztató magyar és angol nyelven	1,72%
3. A helyi önkormányzat önként vállalt feladatai	0,74%
4. Államigazgatási, önkormányzati, és egyéb hatósági ügyekben ügyfajtánként és eljárástípusonként a hatáskörrel rendelkező szerv megnevezése, hatáskör gyakorlásának átruházása esetén a ténylegesen eljáró szerv megnevezése,	2,70%
5. A közfeladatot ellátó szerv által nyújtott vagy költségvetéséből finanszírozott közszolgáltatások megnevezése, tartalma, a közszolgáltatások igénybevételének rendje, a közszolgáltatásért fizetendő díj mértéke, az abból ado...	1,23%
6. A közfeladatot ellátó szerv által fenntartott adatbázisok, illetve nyilvántartások leíró adatai (név, formátum, az adatkezelés célja, jogalapja, időtartama, az érintettek köre, az adatok forrása, kérdőíves adatfelvétel esetén a ki...	5,64%
7. A közfeladatot ellátó szerv nyilvános kiadványainak címe, témája, a hozzáférés módja, a kiadvány ingyenessége, illetve a költségtérítés mértéke	0,98%
8. A testületi szerv döntései előkészítésének rendje, az állampolgári közreműködés (véleményezés) módja, eljárási szabályai, a testületi szerv üléseinek helye, ideje, továbbá nyilvánossága, döntései, ülésének jegyzőkönyv...	0,98%
9. A törvény alapján közzeendő jogszabálytervezetek és kapcsolódó dokumentumok; a helyi önkormányzat képviselő-testületének nyilvános ülésére benyújtott előterjesztések a benyújtás időpontjától	0,98%
10. A közfeladatot ellátó szerv által közzétett hirdetések, közlemények	2,45%
11. A közfeladatot ellátó szerv által kiírt pályázatok szakmai leírása, azok eredményei és indokolásuk	0,74%
12. A közfeladatot ellátó szervnél végzett alaptevékenységgel kapcsolatos vizsgálatok, ellenőrzések nyilvános megállapításai	2,70%
13. A közérdekű adatok megismerésére irányuló igények intézésének rendje, az illetékes szervezeti egység neve, elérhetősége, az információs jogokkal foglalkozó személy neve	1,47%

Közzétételi egység	Gyakoriság
14. A közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozó, jogszabályon alapuló statisztikai adatgyűjtés eredményei, időbeli változásuk	2,94%
15. A közérdekű adatokkal kapcsolatos kötelező statisztikai adatszolgáltatás adott szervre vonatkozó adatai	2,94%
16. Azon közérdekű adatok hasznosítására irányuló szerződések listája, amelyekben a közfeladatot ellátó szerv az egyik szerződő fél	2,21%
17. A közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő közérdekű adatok felhasználására, hasznosítására vonatkozó általános szerződési feltételek	1,96%
18. A közfeladatot ellátó szervre vonatkozó különös és egyedi közzétételi lista	2,70%
19. A közfeladatot ellátó szerv kezelésében levő, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint újrahasznosítás céljára elérhető kulturális közadatok listája a rendelkezésre álló formátumok megjelölésével, valamint...	3,68%
20. A 19. sor szerinti közadatok és kulturális közadatok újrahasznosítására vonatkozó általános szerződési feltételek elektronikusan szerkeszthető változata	2,21%
21. A 19. sor szerinti közadatok és kulturális közadatok újrahasznosítás céljából történő rendelkezésre bocsátásáért fizetendő díjak általános jegyzéke, a díjszámítás alapját képező tényezőkkel együttesen	2,21%
22. A közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerinti jogorvoslati tájékoztatás	2,70%
23. A közfeladatot ellátó szerv által megkötött, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint kötött kizárólagos jogot biztosító megállapodások szerződő feleinek megjelölése, a kizárólagosság időtartamának, tárgy...	2,70%
24. A közfeladatot ellátó szerv által kötött, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint a kulturális közadatok digitalizálására kizárólagos jogot biztosító megállapodások szövege	2,45%
25. A közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerinti azon jogszabály, közjogi szervezetszabályozó eszköz, közszolgáltatási szerződés vagy más kötelező erővel bíró dokumentum (vagy az annak elérhetőségére mutató hivatko...	2,94%
III. Gazdálkodási adatok	14,71%
1. A közfeladatot ellátó szerv éves költségvetése, számviteli törvény szerint beszámolója vagy éves költségvetés beszámolója	1,72%
2. A közfeladatot ellátó szervnél foglalkoztatottak létszámára és személyi juttatásaira vonatkozó összesített adatok, illetve összesítve a vezetők és vezető tisztségviselők illetménye, munkabére, és rendszeres juttatásai, valamint...	5,15%
3. A közfeladatot ellátó szerv által nyújtott, az államháztartásról szóló törvény szerinti költségvetési támogatások kedvezményezettjeinek nevére, a támogatás céljára, összegére, továbbá a támogatási program megvalósításai...	2,45%
4. Az államháztartás pénzeszközei felhasználásával, az államháztartáshoz tartozó vagyonnal történő gazdálkodással összefüggő, ötmillió forintot elérő vagy azt meghaladó értékű ... szerződések adatai	8,33%
5. A koncesszióról szóló törvényben meghatározott nyilvános adatok (pályázati kiírások, pályázók adatai, az elbírálásról készített emlékeztetők, pályázat eredménye)	2,21%
6. A közfeladatot ellátó szerv által nem alapfeladatai ellátására vonatkozó adatok	2,45%
7. Az Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztések leírása, az azokra vonatkozó szerződések	2,45%
8. Közbeszerzési információk (éves terv, összegzés az ajánlatok elbírálásáról, a megkötött szerződésekről)	4,17%

Forrás: saját szerkesztés

Szintén érdekes, hogy számos esetben mutatnak eltérést a fenti válaszok a honlapelemzés eredményeitől. Az I.4. közzétételi egység tekintetében például minimális arányban (kevesebb, mint 1%)

jeleztek bizonytalanságot a szervek, a gyakorlatban még is úgy tűnik, hogy ennek a teljesítése megy a legnehezebben. A honlapelemzés ugyanis azt mutatja, hogy az I. blokkot illetően az egyik leginkább problematikus pont, itt ugyanis a jogszabálynak legalább részben megfelelő közzétételek aránya csak 52%, tehát közel a szervezetek fele helytelen, vagy hiányos közzétételt produkált ennél a közzétételi egységénél.

Szintén nincs összhangban a valós gyakorlattal az, hogy a legnagyobb bizonytalanságot a II. blokk 6. pontját illetően jelezték, ugyanis ezen pont tekintetében a szervezetek több, mint fele a jogszabályoknak megfelelően teljesít a honlapelemzés eredményei alapján. A II. blokk tekintetében ennél sokkal problematikusabbnak tűnik az elemzés alapján a közadatok újra hasznosítására vonatkozó közzétételi egységek (II.19.-25.) teljesítése, holott ezen egységekkel kapcsolatosan nem sok bizonytalanságot jeleztek a válaszadók az online kérdőívben. Szintén több bizonytalanság látható a III. blokk tekintetében a kérdőív válaszai alapján, a gyakorlatban mégis ebben a blokkban érzékelhetően magasabb a legalább részben megfelelő közzétételek aránya az előző két blokkhoz képest. A részletes vizsgálatba bevont szervezeteknek ugyanis 65%-a teljesítette legalább részben a kötelezettségeket e blokk tekintetében a vizsgálat időpontjában.

A különböző szervezettípusok esetében az érzékelt nehézségek kapcsán lényeges különbségek nem voltak tapasztalhatók.

Annak ellenére, hogy a közzétételi egységek tartalmával kapcsolatos bizonytalanságra vonatkozó kérdésnél csak a szervezetek alig 2,7%-a jelölte meg nehézségként a II.18. közzétételi egységet (A közfeladatot ellátó szervre vonatkozó különös és egyedi közzétételi lista), **a különös és az egyedi lista meglétére vonatkozó kérdésekre a válaszadók ~60%-a nem válaszolt, vagy nem tudott válaszolni.**

A válaszadók 24%-a nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik különös közzétételi listával. A válaszok alapján a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok és az oktatási ágazat kitöltői rendelkeznek a legnagyobb arányban különös közzétételi listával (33% és 31%). Méretkategóriák alapján jellemzően a nagyobb méretű szervezetek nyilatkoztak úgy, hogy rendelkeznek ilyen listával: az érintett szervezetek 28%-a 50-249 fő közötti létszámkategóriában. 63%-uk felügyeli szervezet működését, 54%-uk területi szerv, 83%-ukban van az államnak vagy önkormányzatban többségi részesedése, és 56%-uk nyújt közszolgáltatást vagy minősül közszolgáltatónak.

A válaszadók alig 12 %-a (de a teljes minta mindössze 5,5%-a) nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik egyedi listával (55 db szervezet). Az egyedi közzétételi lista létrehozási motivációja alapján a listával rendelkezők többsége úgy gondolta, sok esetben vonatkoztak a közérdekű- adatigénylések ugyanarra az adatkörre, így csökkenteni tudták a közérdekű-adatigénylések számát, illetve, a jogszabályi kötelezettségeknek akartak megfelelni. **Ugyanakkor a egyedi listával rendelkező szervezetek 65,5%-a a létrehozás okára egyedül a jogszabályi kötelezettséget adta meg, a válaszadók mindössze 31%-a (17 db szervezet) jelölt meg önkéntes okot a lista létrehozatalára (ez a minta nem egészen 2%-a).**

Arra a kérdésre, hogy azok, akik még nem rendelkeznek egyedi közzétételi listával, **miért nem hoztak létre** az alábbi válaszok érkeztek:

- a leggyakoribb említéssel, a kitöltők közel fele azt a választ adta a kérdésre, hogy **„nincs rá szükség, enélkül is megosztanak minden információt a szervezetről, amit szükségesnek tartanak”;**
- a kitöltők harmada pedig azt válaszolta, hogy **„nem merült még fel, nem látták eddig az értelmét, hasznát”.**

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- Az arányokat vizsgálva a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok rendelkeznek a legnagyobb mértékben egyedi listával (a kb. minden ötödik válaszadó rendelkezik egyedi listával, de ezek döntő többsége jogszabályi kötelezettségen alapul).
- Az egyedi közzétételi listával rendelkező szervezetek fele nyilatkozott úgy, hogy évente felül is vizsgálja az érintett információkat.
- A kérdésekre választ adó állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok egyike sem rendelkezik különös közzétételi listával és egyedi közzétételi listával.

A fenti arányokat árnyalja az, hogy csak a szervezetek saját nyilatkozatait tükrözik, mely nem feltétlenül egyezik a valós helyzettel. A kisebb információszabadság-tudatossággal rendelkező szervezeteknél akár az is előfordulhat, hogy nincsenek tisztában azzal, hogy van rájuk vonatkozó különös vagy egyedi közzétételi kötelezettség, ezért nem nyilatkoztak a kérdőívben róla.

Az egyedi közzététel kapcsán szabad szöveges formában adhatták meg a válaszadók, hogy az mire, milyen adatkörre vonatkozik. Ezek alapján megállapítható, hogy a célcsoportban jelenleg meglévő egyedi listák széles adatkört érintenek, például *adományok, díjkitűzések, járművekkkel, étkezéssel és ösztöndíjakkal kapcsolatos adatok stb.*

4.4.2.2.3 A közérdekű-adatigénylések teljesítésének gyakorlata

A közérdekű-adatigénylések teljesülési gyakorlatának vizsgálatakor fontos volt annak tisztázása, hogy a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők milyen formában benyújtott adatigényléseket tekintenek, fogadnak el érvényes adatigénylésként. Az esetleges szűkítések a szervezetek hozzáállását is mutatják, hiszen az Infotv. szerint a közérdekű adat megismerése iránt szóban, írásban vagy elektronikus úton bárki igényt nyújthat be, szűkítéseket e tekintetben nem lehet tenni.

A kérdőív eredménye ennek kapcsán jelentős problémákra hívja fel a figyelmet, hiszen egyetlen válaszlehetőség sem 100%-os elfogadottságú és vannak olyan formában (jogszabály szerint megfelelő módon) benyújtott adatigénylések, amelyeket csak kis arányban fogadnak el érvényesként e szervezetek:

- A szervezetek az írásban megfogalmazott kérdéseket inkább tartják közérdekű-adatigénylések, mint a szóban megfogalmazottakat.
- A szervezetek leginkább az elektronikus, e-mail szövegében megfogalmazott kérdéseket fogadják el érvényes igénylésként, legkevésbé pedig kimittud.atlatszo.hu felületén megfogalmazottakat.
- Érdekes információ, hogy a kimittud.atlatszo.hu felületen keresztül benyújtott adatigényléseket csak a szervezetek alig 16%-a sorolta az érvényes közérdekű-adatigénylések közé.

41. ábra: A válaszadó szervezet által képviselt szervezet milyen formában benyújtott kérdéseket tekint, fogad el érvényes közérdekű - adatigénylésként? (százalék) N=507 elemű minta alapján (több válasz adható)

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók tárgyhoz kapcsolódó gyakorlata rendkívül változatos. A válaszadók közel negyede egy vagy két formát fogad el, leggyakrabban 3-4 lehetőséget jelöltek. A válaszadók **alig 5%-a jelölte meg mind a nyolc válaszlehetőséget, azaz hozzájuk bármilyen módon lehet közérdekű-adatigénnyelssel fordulni.**

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- A két legmagasabb jelölést kapott opció megoszlik a szervcsoportok között:
  - az elektronikusan, e-mail szövegében megfogalmazott kérdéseket a köztestületek, állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és a közigazgatáson kívüli egyéb szereplők jelölték legmagasabb mértékben;
  - az írásban, postai úton megfogalmazott kérdéseket pedig a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok és az oktatás ágazat jelölte meg legtöbbször.
- Az oktatás ágazaton belül az alapítványi és központi költségvetési irányító és költségvetési szerv besorolású szervezetek is a fenti két opciót jelölték meg legnagyobb mértékben, ugyanakkor az egyházi besorolású szervek az írásban, postai úton történő igénylés mellett az elektronikusan, ügyfélkapun, hivatali kapun keresztül, valamint a személyesen, írásban megfogalmazott kérdéseket jelölték második helyen.
- Az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok szinte mindegyik válaszlehetőséget átlagnál kisebb mértékben jelölték, legkevésbé a kimittud.atlatszo.hu felületet preferálják, azonban a telefonon, szóban megfogalmazott kérdéseket átlagon felül, a többi szervezettípushoz képest arányaiban kétszeresen jelölték meg.

A közérdekű adatigénylések esetében megvizsgáltuk azt is, hogy hányan alkalmaznak olyan követelményt, amely alapján **érvénytelennek** tekintenek egy-egy megkeresést.

Összességében a válaszadók **~60%-a** vár el az igény teljesítéséhez, megválaszolásához feltétlenül szükséges elérhetőségi adatokat. Emellett **jelentős az egyéb adatok, információk aránya is, amelyek hiányában a szervezetek – jogszerűtlenül – nem fogadják el érvényesnek az adatigényléseket:**

- A válaszadók közel 30%-a elvárja az aláírást.

- Közel minden negyedik kitöltő megköveteli az adatigénylés okának és céljának megjelölését.
- Közel minden hatodik kitöltő elvárja az Infotv.-re mutató, megfelelő törvényi hivatkozást az adatigénylésben.
- Szintén közel minden hatodik válaszadó szerint nélkülözhetetlen a „közérdekű adat igénylés” kifejezés szerepeltetése a kérelemben.
- Közel minden tizedik kitöltő az adatigénylés teljesítéséhez feltétlenül szükséges adatokon felül további személyes adatokat is elvár ahhoz, hogy érvényesnek tekintse az adatigénylést.

A szervezetek alig harmada (31%) volt az, aki csak és kizárólag az adatigénylés teljesítéséhez feltétlenül szükséges adatokat várja el, más személyes adatot vagy egyéb kitéltet nem.

Hogy milyen esetekben nem tekintik érvényesnek az adatigénylést kérdés **egyéb** válaszlehetőségeinél a következőket írták a válaszadók:

- „Teljes név feltüntetése az adatigénylő részéről.”
- „Akkor nem tekintjük érvényesnek, ha az adatigénylés nem egyértelmű, és az igény pontosítása nem történt meg vagy nem lehetséges (pl. névtelen adatigénylés).”
- „Ha az adatigénylés nyilvánvalóan nem közérdekű adat kérésére vonatkozik.”
- „Minden esetben igénylésnek tartjuk, de ha például nincs aláírás kérjük annak pótlását.”
- „Formai ok miatt: pl. a csak hivatkoznak a közérdekű adat fogalmára, de a kérés tárgyát valójában nem közérdekű adatok képezik.”
- „Az Info tv. 29. §. (1b) szerint járunk el.”

42. ábra: Jogszerűtlen érvényességi követelmények érvényesítése (említések aránya a kitöltők százalékában, több válasz adható), N=507 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- Az igény teljesítéséhez, megválaszolásához feltétlenül szükséges elérhetőségi adatot az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok többi típushoz képest jelentősen kevesebbszer jelölték meg (27%).

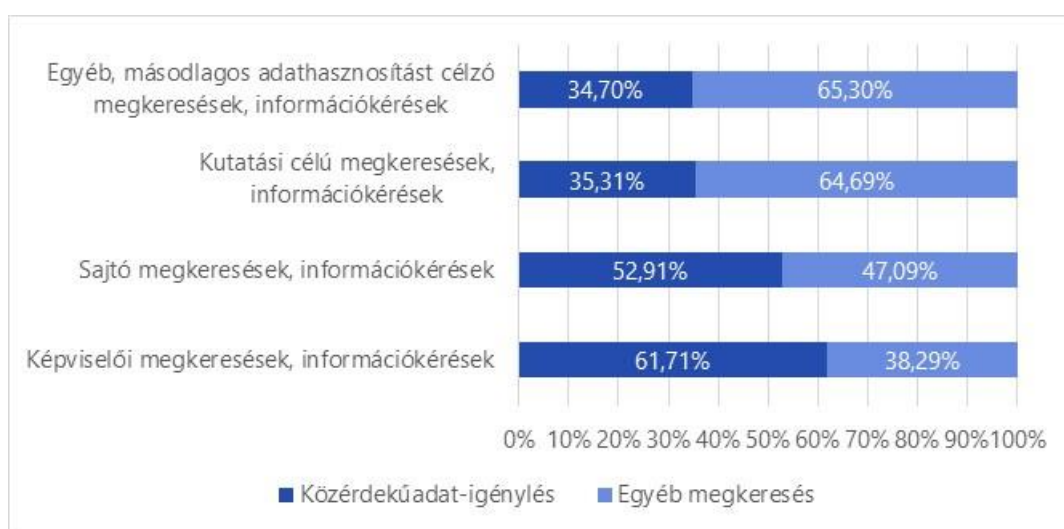
- A köztulajdonban lévő gazdasági társaságok, a közttestületek és a közigazgatáson kívüli egyéb szereplők az aláírást tekintik második legfontosabb feltételnek, míg az oktatási ágazatban a felhasználás céljának megnevezése került második helyre.

A válaszadók 62%-a kezeli közérdekű-adatigénylesként az országgyűlési képviselőktől érkező megkereséseket. A többieket egyéb megkeresésként kezelik.

A válaszadók 53%-a nyilatkozott úgy, hogy a sajtó megkereséseket közérdekű-adatigénylesként kezeli.

A kutatási célú megkereséseket és az egyéb, másodlagos adathasznosítást célzó információkéréseket a válaszadók kb. 35%-a közérdekű-adatigénylesként kezeli.

43. ábra: A válaszadó szervezet jellemzően közérdekű-adatigénylesként vagy egyéb megkeresésként kezeli a kérdéseket? (százalék), N= 438-446 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A közérdekű-adatigénylés számosságát az elmúlt 2 év viszonylatában vizsgáltuk. A kapott válaszok alapján látható, hogy a minta ~40%-ához 0, vagy 1-10 db adatigénylés érkezett az elmúlt 2 évben. A válaszadók alig 2 százalékához érkezett valóban jelentősebb mennyiségű adatigénylés. Viszont a kitöltők több mint fele nem tudta megítélni, vagy nem adott választ erre a kérdésre.

45. táblázat: Adatigénylések száma az elmúlt 2 évben (darab, százalék) N=1000 elemű minta alapján

	Darab	Százalék
0 db	131	13,1%
1-10 db	251	25,1%
11-50 db	50	5,0%
51-100 db	13	1,3%
Több mint 100 db	5	0,5%
Nem tudom megítélni	16	1,6%
Nincs válasz	534	53,4%
Összesen	1 000	100,00%

Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében lényeges különbségek nem láthatók. Szervezeti méret alapján az látható, hogy minél nagyobb egy szervezet létszáma, annál több adatigényt kell kezelnie. A földrajzi

elhelyezkedést tekintve a budapesti szervezetek arányait tekintve gyakrabban kell adatigénylésekkel foglalkozniuk, mint a területi/vidéki szervezeteknek.

Megjegyzendő a fentiekkel kapcsolatban, hogy annak felismerése, hogy valamely kérelem közérdekű-adatigénylésnek minősül, már feltételez egy bizonyos szintű tudatosságot a szervezet részéről. Előfordulhat tehát, hogy azon szervezetek is kaptak az elmúlt 2 évben közérdekű-adatigénylést, amelyek úgy nyilatkoztak, hogy ilyen nem érkezett hozzájuk, hiszen lehet, hogy mindössze arról van szó, hogy az adott megkeresést – tévesen és jogellenesen – nem közérdekű-adatigénylésként kezelték.

Az alábbi (46-os) táblázatban együttesen mutatjuk be a kérdőív 51. és 52. kérdését, ami egyrészt arra vonatkozott, hogy a válaszadók ítélik meg, hogy a felsoroltak közül melyek azok a tényezők, amelyek növelik a szervezethez beérkező adatigénylések számosságát, másrészt arra, hogy az általuk képviselt szervezet jellemzően milyen témában, milyen tartalommal kap közérdekű-adatigényléseket. Mindkét kérdésnél több lehetőséget is jelölhettek a megkérdezettek. A táblázatban kiemeltük a min. 40 fölötti említésszámmal rendelkező ismérveket. Ezek alapján az látható, hogy:

- a szervezetet érintő **sajtóhírek** növelik leginkább az adatigénylések számosságát, ezen belül is elsősorban a tisztségviselők, munkatársak személyi és dologi juttatásaival, üzleti szerződésekkel, a szervezet belső működésével és a közbeszerzésekkel kapcsolatos témákban;
- a második tényező, mely megnöveli az adatigénylések számát, az országgyűlési vagy önkormányzati **választások**, ez is a foglalkoztatási és üzleti szerződésekkel kapcsolatban benyújtott adatigénylésekre van leginkább hatással, valamint az egyéb, a szervezet gazdálkodásával összefüggő adatigényléseket érinti;
- jelentős továbbá a **COVID-19** járvánnyal összefüggő tevékenységekkel, kiadásokkal kapcsolatos igénylésnövelő hatás is.

46. táblázat: Adatigénylések számossága és témájának összefüggései (említések száma, darab), N=599 elemű minta alapján

		Mi növeli a szervezethez beérkező adatigénylések számosságát?								
		Nagyberuházások bejelentése	Személycserék a szervezetben	Sajtóhírek a szervezetet érintő témában	COVID-19 járvány	Vagyonnyilatkozatok	Állami kampányok, állami szervek által szervezett programok, események	A szervezet működési területét érintő jogszabálytervezetek, módosítások ismerteté válása	Választások	Vagyongazdálkodást érintő események (pl. koncesszióba adás, elidegenítés, bérbeadás, földátírás, kisejtítítés stb.)
A szervezet milyen témában, tartalommal kap közérdekű-adatigényléseket?	TAO támogatások nyilvánossága (látvány-csapatsport támogatás)	1	2	3	5	1	2	3	1	2
	Sérülékeny csoportokkal kapcsolatos közfeladatok ellátásában érintett intézményekkel, tevékenységekkel kapcsolatos adatigénylés	1	1	5	5	0	3	2	2	3
	COVID-19 járvánnyal összefüggő tevékenységekkel, kiadásokkal kapcsolatos adatigénylés	9	7	29	40	3	10	11	13	13
	Környezeti információkkal	10	6	13	4	1	6	9	13	10

		Mi növeli a szervezethez beérkező adatigénylések számosságát?								
		Nagyberuházások bejelentése	Személycserék a szervezetben	Sajtóhírek a szervezetet érintő témában	COVID-19 járvány	Vagyonnyilatkozatok	Állami kampányok, állami szervek által szervezett programok, események	A szervezet működési területét érintő jogszabálytervezetek, módosítások ismertetése	Választások	Vagyongazdálkodást érintő események (pl. koncesszióba adás, elidegenítés, bérbeadás, földárverés, kiszajátítás stb.)
	kapcsolatos adatigénylés									
	Tisztségviselők, munkatársak személyi és dologi juttatásaival kapcsolatos adatigénylés	19	16	67	17	6	20	16	58	21
	A szervezet belső működésével összefüggő kérdések	13	19	55	20	5	16	21	30	20
	A szervezet által vagy a szervezet részvételével létrehozott további joganyagokkal összefüggő adatigénylések	3	5	10	7	2	9	9	10	5
	EU-s pályázatokkal kapcsolatos adatigénylés	18	5	28	18	5	9	11	18	14
	Egyéb pályázatokkal kapcsolatos adatigénylés	12	7	25	14	3	7	13	18	15
	Közbeszerzésekkel kapcsolatos adatigénylés	19	11	42	14	4	10	8	38	20
	Beruházásokkal kapcsolatos adatigénylés	23	11	34	12	3	11	9	33	21
	Üzleti szerződésekkel kapcsolatos adatigénylés	19	15	58	10	3	15	8	56	19
	Reklám és szponzorációs támogatási szerződések	6	2	17	3	1	6	6	15	7
	Vagyonhasznosítással kapcsolatos adatigénylés	7	6	21	6	2	3	6	23	15
	Egyéb állami támogatással kapcsolatos adatigénylés	7	6	14	9	5	11	10	7	5
	Egyéb, a szervezet gazdálkodásával összefüggő adatigénylés	15	9	47	14	4	12	15	43	17

Forrás: saját szerkesztés

Összességében a **legtöbb közérdekű-adatigénylés a tisztségviselők, munkatársak személyi és dologi juttatásaival kapcsolatos adatigényléssel kapcsolatban** merült fel (240 db), és ez nagyrészt az alacsonyabb éves megkeresés számú, 1-10 db (88 db ilyen szervezet volt), valamint a 11-50 db adatigénylést kapó szervezeteket érintette (26 db).

A kitöltői válaszok alapján az adatigénylések számát az egyedi közzétételi lista összeállítása korlátozottan befolyásolta: az egyedi listával rendelkező szervek 71%-a nem tapasztalt változást az adatigénylések számában az egyedi lista összeállításának köszönhetően, 6%-uk pedig növekedést tapasztalt. Mindössze **16% esetében járult hozzá az egyedi közzétételi lista az adatigénylések számának mérsékléséhez.**

A következőkben arra voltunk kíváncsiak, hogy a válaszadók **hányszor alkalmaztak költségtérítést** az adatigénylésekkel kapcsolatban. A **kérdést kitöltők többsége (84%) egyetlen alkalommal sem számított fel költségtérítést, míg további 5% esetében legfeljebb az esetek negyedében éltek ezzel.** Az esetek legfeljebb felében költségtérítést felszámolók teljes egészében, valamint az esetek többségében költségtérítést felszámolók fele a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok szervtípusba tartozik.

Azokkal szemben, akik kiszabtak ilyen költségtérítést, **jellemzően nem éltek jogorvoslattal** az adatigénylők. Azok körében fordult ilyen eset elő, ahol az esetek **legfeljebb egynegyedében, illetve többségében számítottak fel** költségtérítést. Mindössze 3 szervezet nyilatkozott úgy, hogy többször előfordult már, hogy az igénylők panaszt tettek a NAIH-nál vagy fordultak bírósághoz (de ez is csak az esetek max. 5%-át érintette).

Nagy arányban voltak azok az **adatigénylők, akik nem fizették meg a kiszabott költségtérítést: a 23 db** ilyen esetről 12-nél tapasztalták (52%), hogy az igénylő nem fizette be a díjat. További 5 esetben kisebb-nagyobb arányban jelentek meg kifizetetlen díjak. 6 szervezet jelezte, hogy az adatigénylők minden esetben megfizették a költségeket.

A válaszok alapján megvizsgáltuk a kitöltőknek a közérdekű-adatigénylések **határidőre** történő teljesítésével kapcsolatos gyakorlatát:

- A köztulajdonban lévő gazdasági társaságok, az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és az oktatási szervezetek kb. fele, a közttestületek 42%-a és a közigazgatáson kívüli egyéb szereplők kb. harmada jelezte, hogy **nem szokott határidőt hosszabbítani.**
- A kitöltők a határidő-hosszabbítás jellemző okának elsődlegesen az adatok összegyűjtésének **jelentős időigényét és a kapacitáshiányt** jelölték meg.
- A köztulajdonban lévő gazdasági társaságok és a közttestületek esetében jelenik meg legnagyobb arányban indokként a kapacitáshiány (~20%).

A válaszadások alapján megvizsgáltuk, hogy mik a leggyakoribb okai a határidő-hosszabbításoknak, majd az eredményeket összevetettük az élt-e a szervezet a veszélyhelyzet adta határidő-hosszabbítási lehetőséggel kérdésre adott válaszokkal. Az látható az eredményekből, hogy:

- azok, **akik nem szoktak határidő-hosszabbítással élni, és mindig határidő-hosszabbítás nélkül teljesítik az adatigénylést, azok a veszélyhelyzet miatt sem éltek a lehetőséggel** egyszer sem (a válaszadók ~40%-a);
- megfigyelhető volt azonban a válaszokból, hogy azoknál a szervezeteknél, amelyek az **adatok összegyűjtésének jelentős időigénye, illetve kapacitáshiány miatt** élnek leggyakrabban határidő-hosszabbítással, **több alkalommal is előfordult a veszélyhelyzet miatti hosszabbítás.**

47. táblázat: Határidő-hosszabbítás okai és a veszélyhelyzet adta határidő-hosszabbítás lehetőségének összevetése (említések száma, darab), N=468 elemű minta alapján

		Élt a szervezet a veszélyhelyzet adta speciális, azaz a 45 (+45) napos megnövelt határidő lehetőségével?			
		Egyszer sem éltünk vele	Egy alkalommal előfordult	Több alkalommal is előfordult	Minden egyes érintett adatkérésnél éltünk ezzel
Szervezetüknél melyek a leggyakoribb okai a (normál, tehát nem veszélyhelyzet miatti) határidő-hosszabbításnak?	Szervezetben belüli hosszadalmas átfutási idők	20	3	2	
	Kapacitáshiány	62	12	6	
	Vezetői jóváhagyások elhúzódnása	13	4		
	Az adatok összegyűjtésének jelentős időigénye	63	10	11	
	A dokumentumok kért formátumban történő kiadása (pl. digitalizálás szükségessége)	22	5	3	
	A kért dokumentumok anonimizálásának időigényessége, nehézsége	16	3	1	
	Az információk kiadásának szándékolt késleltetése				
	Nehezen található meg az adatok a szervezetben belül, nem racionális a tárolás, nem könnyű a keresés	6	3	1	
	Nem szoktunk határidőt hosszabbítani, mindig a normál határidőn belül teljesítjük az adatigénylést	179	3	3	1

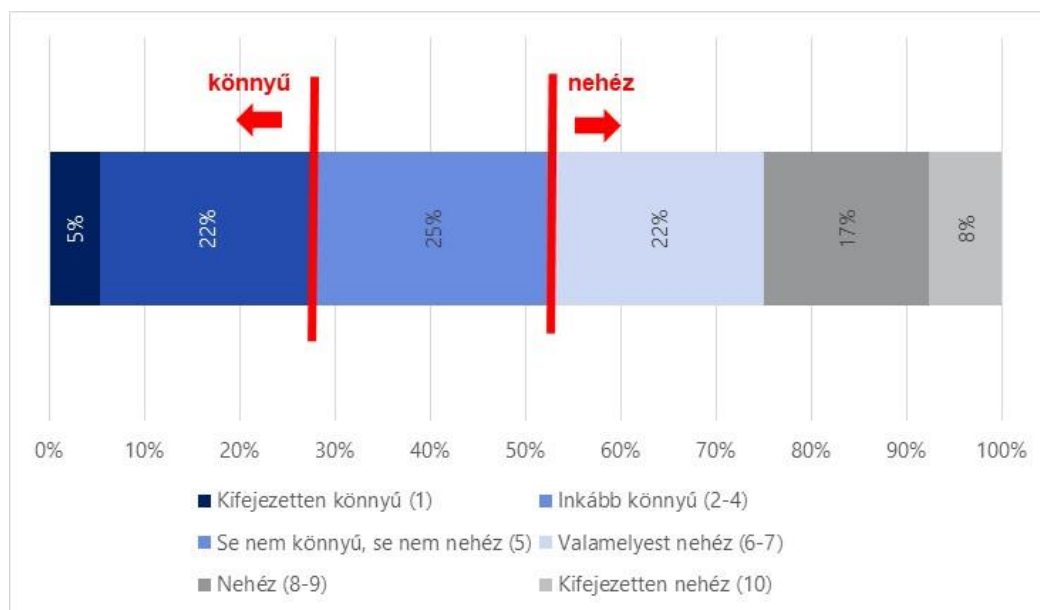
Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók a közérdekű-adatigények kiszolgálásával kapcsolatos feladatok nehézségi szintjét 1-10-es skálán átlagosan 5,62-re értékelték:

- **A szervezetek közel fele inkább nehezebbnek gondolja** a közérdekű-adatigénylésekkel kapcsolatos kötelezettség teljesítését (6-10 érték); 8% kifejezetten nehezebbnek tartja ezt (10-es érték).
- **Minden negyedik válaszadó szervezet állítja, hogy számára inkább könnyű** e feladatok ellátása (1-4 érték), mindössze 5% gondolja ezt kifejezetten könnyűnek (1-es érték).
- Szintén minden negyedik válaszadó pedig se könnyűnek, se nehezebbnek nem ítéli meg a feladatot.

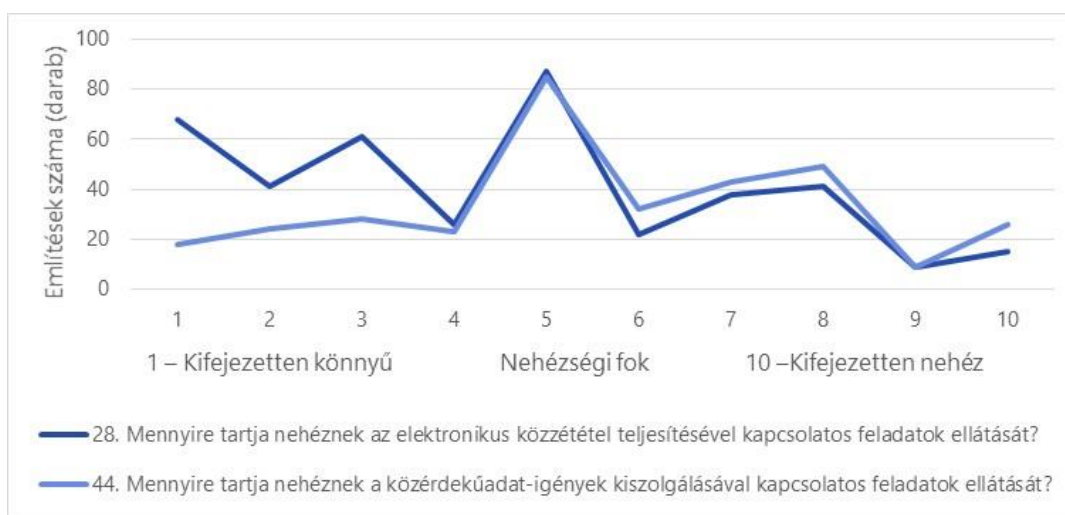
44. ábra: Mennyire tartja nehéznek a közérdekűadat-igények kiszolgálásával kapcsolatos feladatok ellátását? (1-10-es skálán értékelve, ahol 1=kifejezetten könnyű, 10=kifejezetten nehéz; N=337)

Forrás: saját szerkesztés

Az elektronikus közzététel és a közérdekű-adatigénylés kitöltők által értékelt nehézségi szintjének összehasonlítása alapján a közérdekűadat-igényekhez kapcsolódó nehézségek jellemzőnek erősebbnek bizonyulnak, mint az elektronikus közzététel, a kitöltők gyakrabban adtak magasabb értéket előbbi esetében.

45. ábra: Elektronikus közzététel és közérdekűadat-igények ellátási nehézségei (darab), 28. kérdés N=408, 44. kérdés N=337 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

Az elektronikus közzétételhez képest a közérdekű-adatigénylésekhez kapcsolódó feladatellátást **valamennyi szervtípus nehezebbnek** tartja. A válaszadók főbb besorolása szerint az alábbi különbségek láthatók:

- **Az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok találták ezt a szempontot könnyebbnek a többi típushoz képest, és a közigazgatáson kívüli egyéb szereplők a legnehezebbnek.** Az oktatási ágazaton belül az alapítványi besorolású szervek tartják a legkönnyebbnek, az egyházi besorolásúak pedig legnehezebbnek.

- **Nemzetgazdasági áganként** vizsgálva az látható, hogy a három fő szektorban a kitöltők többsége 5-8 nehézségi fok között jelölte a közérdekű-adatigénylés feladatellátást: ezek közül a mezőgazdasági szervezetek jelölték legnehezebbnek, a kereskedelem-szolgáltatás kevésbé, az ipari szervek még kevésbé nehéznek. A három főbb ágazaton felül a területen kívüli és az egyéb szervezetekről elmondható, hogy – bár arányuk alacsony a mintában – számukra a legnehezebb ezen feladatok elvégzése, ők jelölték meg legnagyobb arányban a 10-es értéket.
- A válaszadók összdolgozói **létszám-kategóriák** szerint szinte minden kategóriában inkább nehéznek jelölték a feladatellátást (37-63%-ban). Legnehezebbnek az 1-9 fős, legkönnyebbnek az 500-999 fős szervek jelölték a kérdést. Összességében az egyre növekvő méretű szervezetek inkább jelölték könnyebbnek vagy közepes nehézségűnek a feladatellátást.
- A **budapesti és területi** szervek egyaránt inkább nehezebbnek tartják a feladatellátást (közel azonos mértékben jelöltek a skálán 1-4-ig tartó nehézséget, közepesnek a területiek, inkább nehéznek a budapestiek jelölték nagyobb mértékben.)
- **Állami vagy önkormányzati többségi részesedéssel** rendelkező szervek nehezebbnek érzik a feladatellátást, a többi szervezet kicsivel nagyobb arányban jelölte közepesnek és könnyűnek a kérdést.

A szervezetek számára az alábbiak jelentik a **legnagyobb nehézséget** a közérdekű-adatigénylések teljesítésében **az említések száma szerint csökkenő sorrendben**:

- **Nem kiszámítható, hogy mikor érkezik be adatigénylés, így a munkaterheltség sem tervezhető** (156 db);
- **Nagyon erőforrásigényes az adatigénylések teljesítése** (116 db);
- **Nehezen megállapítható, hogy mely kért adat minősül közérdekűnek, közérdekből nyilvánosnak** (111 db);
- Nagyon rövid a rendelkezésre álló határidő (90 db);
- A személyes adatok védelme, az anonimizálás okoz nehézséget (85 db);
- Az üzleti titok elhatárolása okoz nehézséget (82 db);
- Nem tudjuk előre, hogy milyen adatok megismerhetőségét kell biztosítani (58 db);
- Az érdekmérlegelés elvégzése okoz nehézséget (42 db);
- Technikai nehézségeket okoz a teljesítés, bonyolult informatikai műveleteket igényel (19 db);
- Egyéb, éspedig:
  - „A teljesítésre előírt 15 nap azért rövid, mert a választervezetet a tulajdonosi jogok gyakorlójával jóvá kell hagyni.”;
  - „Állomány érdektelensége”;
  - „Az igénylés tartalmától függ, hogy okoz-e extra terhelést vagy nehézkes a szervezet számára a teljesítés”;
  - „Banktitok kitakarása”;
  - „Egy adatkérés során a kért adatok nagy mennyisége”;
  - „Felettes szerv engedélykötelezettség időbeli korlátja”;
  - „Felettes szerve engedély nélkül nem adhatunk ki adatot”;
  - „Kapacitás hiány”;
  - „Kérdés tartalmától függően nagy mennyiségű adatfeldolgozás előfordulhat”;
  - „Könyvvizsgálói titoktartás körébe tartozó adatok mérlegelése”;
  - „Központi engedélykérési kötelezettség”;
  - „Nehezen állapítható meg, hogy ténylegesen mit szeretne az adatigénylő.”

Megkérdeztük azt is, hogy a közérdekű-adatigénylésekhez kapcsolódóan **mely területeken tapasztalnak bizonytalanságot** a válaszadók által képviselt szervezetek, és annak munkatársai. A

következőkben az említések száma szerint csökkenő sorrendben mutatjuk be a bizonytalansági tényezőket:

- **Milyen adatok kérhetők ki közérdekű-adatigénylés keretében** (azaz mely adatok tartoznak a közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok körébe) (173 db);
- **140 db szervezet nem tapasztalt bizonytalanságot;**
- Vizsgálható-e az adatigénylés célja (89 db);
- **Kik igényelhetnek** a szervezettől közérdekű adatot (85 db);
- **Mely – közfeladat ellátásához kapcsolódó – személyes adatok számítanak közérdekből nyilvános adatnak** (80 db);
- **Mikor és milyen feltételekkel biztosítandó** a személyes adatokat is tartalmazó dokumentumok megismerhetősége (80 db);
- Mikor és milyen feltételekkel alkalmazhatók a különböző **titoktípusok**, nyilvánosságot korlátozó szempontok (pl. üzleti titok) (75 db);
- Melyek az adatigénylés **elutasításának lehetőségei** (72 db);
- Mi lehet az adatigénylés **elutasításának megfelelő indoklása** (72 db);
- Mik a költségtérítés szabályai, pontos számítási módja, megállapításának határideje (67 db);
- Mi a fontosabb: az adatkezelő érdeke vagy az információk nyilvánosságára vonatkozó közérdek (ún. érdekmérlegelés) (62 db);
- Kérhetők-e az adatigénylő személyére vonatkozó adatok (az adatigénylő azonosítása az adatigénylés során) (58 db);
- Kérhető-e pontosítás az adatigénylőtől (55 db);
- Mely szervezetek számítanak adatkezelőnek (51 db);
- Milyen módon kell teljesíteni az adatigénylést (41 db);
- Hogyan biztosítandó a nem megismerhető adatot tartalmazó dokumentum nyilvánossága (anonimizálás) (40 db);
- Milyen formában nyújtható be az adatigénylés (39 db);
- Van-e területi korlát az adatigénylésnél (39 db);
- Milyen esetekben élhet a szerv a határidő-hosszabbítás lehetőségével (36 db);
- Kik esetében nyilvánosak a vagyonyilatkozatok (22 db);
- Egyéb szabadszöveges mezőben az alábbi érdekesebb visszajelzések érkeztek:
  - „Az adatigénylő az adatot nem csak önmaga számára kéri ki, hanem azt később közzéteszi, azaz olyan személyek számára is hozzáférhetővé teszi, aki nem adatigénylő, így jogszabálysértően jár el.”
  - „Az összes beérkező igénylést az adatvédelmi tisztviselő vizsgálja meg, ezért nincs bizonytalanság a szervezetenél”.

A fenti válaszokat a kitöltőknek **rangsorolniuk is kellett**, így kirajzolódott, hogy mely tényezők okozzák a legnagyobb fejtörést számukra. Ezek alapján:

- **A legtöbbször** a „kik igényelhetnek a szervezettől közérdekű adatot” és a „milyen adatok kérhetők ki közérdekű-adatigénylés keretében (azaz mely adatok tartoznak a közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok körébe)” megfontolások szerepelnek a rangsor első helyén. Arányait tekintve ez a két kérdés kelti első helyen a legnagyobb bizonytalanságot, a válaszadók közel fele esetében.
- **A második helyen megjelölt kérdések legnagyobb számban a következők** (közel azonos arányban, minden negyedik válaszadónál): „vizsgálható-e az adatigénylés célja”, és a „mely – közfeladat ellátásához kapcsolódó – **személyes** adatok számítanak közérdekből nyilvános

adatnak”, valamint a „kérhető-e pontosítás az adatigénylőtől” és a „kérhető-e az adatigénylő személyére vonatkozó adatok (az adatigénylő azonosítása az adatigénylés során)”.

- **A harmadik helyen szintén** a „vizsgálható-e az adatigénylés célja” és „Mikor és milyen feltételekkel alkalmazhatók a különböző titoktípusok, nyilvánosságot korlátozó szempontok (pl. üzleti titok)”.

4.4.2.3 A célcsoport jogorvoslati eseteinek értékelése

A válaszadók közel háromnegyede (438 szervezet, ami a teljes minta ~44%-a) nyilatkozott úgy, hogy ellene sem NAIH előtti vizsgálati eljárást, sem bírósági (peres) eljárást nem kezdeményeztek az elmúlt 5 évben. A kitöltők több mint fele (54%-a) azonban nem válaszolt a kapcsolódó kérdésre.

A válaszadók ~5%-a (23 szervezet, ami a teljes minta 2,3%-a) nyilatkozott úgy, hogy ellene vagy NAIH eljárást, vagy bírósági (peres) eljárást, vagy akár mindkettőt kezdeményeztek. Azoknál a szerveknél, akik úgy nyilatkoztak, hogy indult valamelyik eljárás: 40%-uknál (9 szervezet) csak NAIH eljárás, 20%-uknál (9 szervezet) csak bírósági (peres) eljárás, és 40%-uk (9 szervezet) esetében mindkét eljárás indult már.

Négy szervezet nyilatkozott úgy, hogy van jelenleg folyamatban eljárása. Ezek a szervek nem voltak besorolhatók a definiált szervezetcsoportokba. Szervezetcsoport szintű sajátosság a kis számú említések miatt nem voltak értékelhetők. Méret szerint az látható, hogy jellemzően a **nagyobb, 250 fő fölötti létszámú szervezetek felülreprezentáltak a NAIH és/vagy bírósági eljárásban**, és minél nagyobb méretkategóriába esik egy szervezet, annál nagyobb eséllyel érintheti eljárás. Ennek részben az is lehet az oka, hogy a nagyobb szervezetek fontosabb, nagyobb „hatókörű” feladatokat látnak el, így az általuk kezelt adatok nagyobb közérdeklődésre tarthatnak számot.

Az **eljárások okára** vonatkozó kérdésnél a szervezeteknek több válasz megadására is lehetőségük volt, és elő is fordult, hogy egy szervezettel szemben több tárgyban is indult eljárás. Az eljárások okaként a kitöltők túlnyomórészt **az adatigénylés elutasítását jelölték meg (48%)**. Jelentősnek mondhatók az okok között még az alábbiak:

- a nem megfelelő tartalmú vagy nem teljeskörű adatszolgáltatás az adatkérő szerint (válaszadók 26%-a);
- az adatigénylés elutasításának nem megfelelő indokai az adatkérő szerint (a válaszadók 13%).

Az egyéb indokok között a következők szerepeltek: adatkezelés jogalapjával kapcsolatos vitás kérdés, személyes adatok illetéktelen kiadása, személyes adatok kezelésével összefüggésben.

48. táblázat: Melyek voltak azok a vitatott okok, amelyek miatt az adatigénylők a hatósághoz, bírósághoz fordultak (említések száma, darab), N=23 (több válasz volt megadható)

Eljárás alapja (vitatott okok)	Összesen	Csak NAIH eljárás indult	Csak bírósági (peres) eljárás indult	Mind NAIH, mind bírósági (peres) eljárás indult
Adatigénylés elutasítása	11	3	2	6
Nem megfelelő tartalmú / nem teljeskörű adatszolgáltatás az adatkérő szerint	6	2	2	2
Adatigénylés elutasításának nem megfelelő indokai az adatkérő szerint	3		1	2
Adatigénylés válasz nélkül hagyása	2	1	1	
Határidő elmulasztása	2		1	1
Költségtérítéshez kapcsolódó problémák (felszámítása / mértéke / határideje / megalapozatlansága / számlakiállítás / ÁFA felszámítása stb.)	1			1

Eljárás alapja (vitatott okok)	Összesen	Csak NAIH eljárás indult	Csak bírósági (peres) eljárás indult	Mind NAIH, mind bírósági (peres) eljárás indult
Elektronikus közzétételi kötelezettség nem teljesítése	0	1	1	
Egyéb, éspedig:	3	3		
Összesen	28	9	7	12

Forrás: saját szerkesztés

Arra a kérdésre, hogy milyen eredménnyel zárult a velük szemben indított NAIH előtti eljárás vagy a bírósági eljárás, a szervezetek szabadszöveges formában tudtak válaszolni (2 érintett szervezet erre nem válaszolt, négy esetében pedig még nem zárult le az eljárás).

- A 23-ból 12 szervezet nyilatkozott úgy, hogy a NAIH és/vagy az illetékes bíróság általi – legalább részbeni – elmarasztalással zárult az ügy, amelynek eredményeként az érintett szervezetek döntő többsége úgy nyilatkozott, hogy az eljárások alapján a NAIH kérése/állásfoglalása, vagy a bíróság döntése alapján kiadásra kerültek a kért adatok.
- A 23-ból 5 szervezet nyilatkozott úgy, hogy **a NAIH és/vagy a bíróság eljárásában a közfeladatot ellátó szervnek adott igazat, azaz a szervezet jogszerűen járt el.**

Összességében **a szervezetek csak egy kis részénél (a válaszadók 5%-ánál, a teljes minta 2,3%-ánál) került sor eddig NAIH előtti vagy peres eljárásra, ezek többségében az illetékes hatóság az adatigénylőnek adott igazat, azaz az eljárás az adatkezelő szervezet elmarasztalásával zárult. Pozitívum, hogy ez utóbbi esetekben az adatkezelő zömében kiadta az igényelt adatokat (saját bevallása szerint).**

A NAIH előtti, illetve bírósági eljárások mellett az online kérdőívben a szervezetek arról is nyilatkozhattak, hogy az adatigényléssel összefüggésben tettek-e a szervezettel szemben büntetőfeljelentést. A kitöltők válaszaik alapján **egyetlen szervezet ellen sem tettek büntetőfeljelentést**, de hozzá kell tenni, hogy **a minta több mint fele nem válaszolt a kérdésre.**

4.4.2.4 Az információszabadsággal összefüggő feladatok ellátásának módja és kapacitásigénye a célcsoportban

Az alábbi fejezet azokat a szervezeti, személyzeti, technológiai és szabályozási kérdéseket veszi számba, amelyek befolyásolhatják az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatát.

4.4.2.4.1 A szervezeti, személyzeti jellemzők

A következőkben megvizsgáltuk, hogy az információszabadsághoz kapcsolódó feladatoknak hol van a szervezeti helye és mi a szervezési módja.

A válaszadók 53%-a (a teljes minta 32%-a) nyilatkozott úgy, hogy van kijelölt dedikált felelőse az információszabadsággal kapcsolatos feladatok összefogásának, koordinálásának, és ezen felelősök kétharmada munkaköri leírásban rögzített módon látja el a feladatát.

Körülbelül minden 6. válaszadó (a teljes minta 9,2%-a) esetében bár nincs kijelölt felelős, ehelyett több szervezeti egység és munkatárs között oszlanak meg az információszabadsághoz kapcsolatos feladatok, de a feladatmegosztás rendje szabályozott.

A válaszadók 32%-a (a teljes minta ~19%-a) nyilatkozott úgy, hogy nincs kijelölt felelőse a területnek, a feladatokat eseti módon látják el. A kitöltők ~40%-a nem adott választ erre a kérdésre.

49. táblázat: Milyen módon látják el az Ön által képviselt szervezetben az információszabadsággal kapcsolatos (tájékoztatási, nyilvánossági, közzétételi) feladatok összefogását, koordinálását? (darab, százalék) N=1000 elemű minta alapján

	Darab	Százalék
Kijelölt felelőse van a területnek, munkaköri leírásban rögzített módon	212	21,2%
Kijelölt felelőse van a területnek, de munkaköri leírásban nem rögzített módon	106	10,6%
Nincs egy kijelölt felelőse a területnek, több szervezeti egység / munkatárs között oszlik meg a feladat, előre rögzített feladat- és hatáskör szerint	92	9,2%
Nincs kijelölt felelőse a területnek, a feladatok ellátása esetleg, ügyenként kezelt	189	18,9%
Nem adott választ	401	40,1%
Összesen	1 000	100,00%

Forrás: saját szerkesztés

A fentiek kapcsán az alább szervezetcsoport-specifikus megállapítások tehetők:

- A szervezettípusok közül a köztulajdonban lévő gazdasági társaságokon belül található legnagyobb arányban (a válaszadók ~50%-a) munkaköri leírásban rögzített módon működő felelős.
- A válaszadó állami vagy önkormányzati háttérű alapítványoknál egy válaszadó sem jelölte meg, hogy az információszabadság területért felelős munkatárs feladatai szabályozottak lennének. Ezen szervek esetében a legmagasabb arányú az feladatellátás ügyenkénti kezelése (67%).
- A négy válaszlehetőségre a legegyszerűsebb eloszlást az oktatás ágazaton belül az egyházi besorolású szervezetek, valamint a köztestületek mutatják.

Méret alapján azonosítható az az összefüggés, hogy **minél nagyobb egy szervezet létszáma, annál nagyobb arányban található kijelölt felelősök** (munkaköri leírásban rögzített módon). Az alábbi táblázat létszámkategóriák szerint foglalja össze a kérdésre adott válaszokat:

50. táblázat: Milyen módon látják el az Ön által képviselt szervezetben az információszabadsággal kapcsolatos (tájékoztatási, nyilvánossági, közzétételi) feladatok összefogását, koordinálását - Létszámkategóriánként (darab), N=599 elemű minta alapján

	Létszámkategóriák (fő)									Összesen
	0 fő	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250-499 fő	500-999 fő	1000-4999 fő	5000 fő fölött	Nincs válasz	
Kijelölt felelőse van a területnek, munkaköri leírásban rögzített módon		23	48	56	25	29	16	6	9	212
Kijelölt felelőse van a területnek, de munkaköri leírásban nem rögzített módon	1	23	35	22	11	2	8	1	3	106
Nincs egy kijelölt felelőse a területnek, több szervezeti egység / munkatárs között oszlik meg a feladat, előre rögzített feladat- és hatáskör szerint	1	15	20	31	7	6	6	3	3	92
Nincs kijelölt felelőse a területnek, a feladatok ellátása esetleg, ügyenként kezelt	13	73	57	33	5	1			7	189
Összesen	15	134	160	142	48	38	30	10	22	599

Forrás: saját szerkesztés

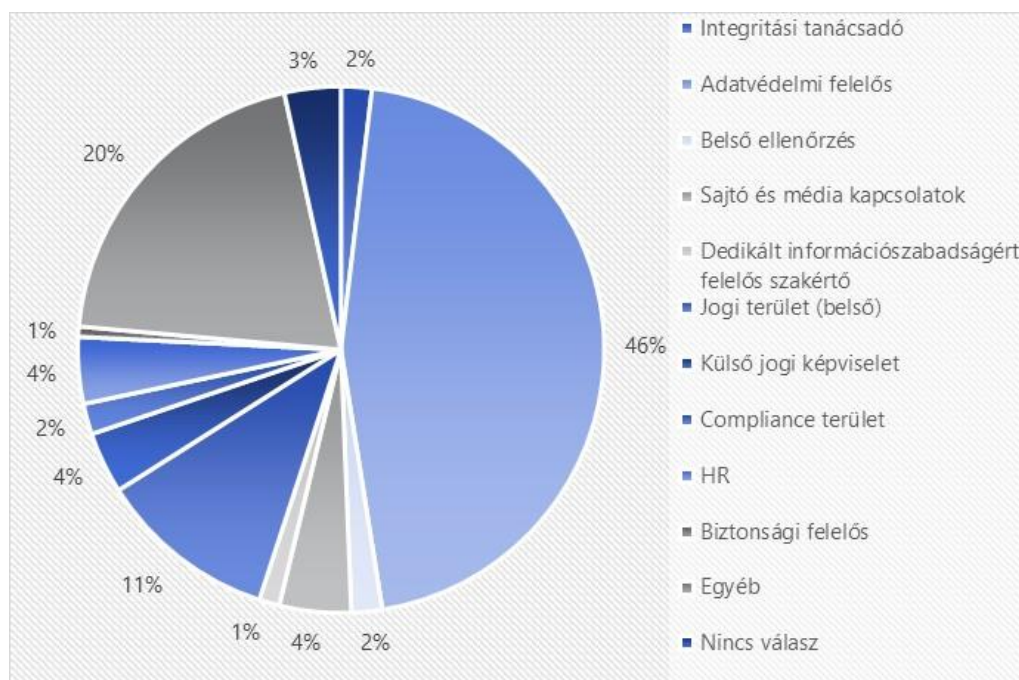
Arra a kérdésre, hogy **mely szervezeti egység vagy személy a felelőse** az információszabadság megvalósulásának, a **válaszadók többsége (45,6%) az adatvédelmi felelőst** nevezte meg. Fontos hozzátenni, hogy erre a kérdésre csak azok a kitöltők válaszolhattak, akik az előzőben ismertetett kérdésre azt válaszolták, hogy **van kijelölt felelősük (a teljes minta 31,8%-a)**.

Az egyéb válaszok (20%) mellett a belső jogi terület (11%) ért még el közel nagyobb arányt, a többi válaszlehetőség 5% alatti jelölést kapott. Alacsony értékeket ért el a sajtó és médiakapcsolatok (4,4%), a HR (4%) és a külső jogi képviselet (3,8%). Nagyon alacsony (2% alatti) azon szervezetek aránya, ahol a kijelölt felelős az integritási tanácsadó, a belső ellenőrzés, a compliance terület, a dedikált információszabadságért felelős szakértő vagy a biztonsági felelős.

Az egyéb válaszra néhány példa: adminisztráció, kontrolling, kommunikáció, pénzügyi osztály, titkár, főtitkár, vezető/ügyvezető, elnök, gazdasági igazgató, informatikus, IT-menedzser, szervezeti egységek vezetői stb.

46. ábra: Az információszabadság megvalósulásáért felelős szerv vagy személy (százalék), N=318 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- A köztulajdonban lévő gazdasági társaságok 58%-a esetében az **adatvédelmi felelős** látja el ezeket a feladatokat, a többi szervtípusnál ez az arány 42-50% között mozog, egyedül az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok esetében nem jelöltek adatvédelmi felelőst, itt a belső jogi terület és egyéb felelős látja el a feladatokat.
- Az oktatási ágazaton belül az egyházi és központi költségvetési irányító és költségvetési szerv besorolású szervezeteknél is az adatvédelmi felelős látja el legnagyobb mértékben a feladatokat, míg az alapítványi besorolásnál a belső jogi terület a felelős.
- A compliance terület és a biztonsági felelős egyedül a közigazgatáson kívüli egyéb szereplőknél jelentkezik feladatellátóként.

Méret alapján vizsgálva az adatvédelmi felelős és a belső jogi terület jelenik meg a legszélesebb körben a szervezeteknél az információszabadság megvalósulásáért felelős szervként, vagy személyként. A belső ellenőrzés és a HR inkább a 10-999 fős létszámkategóriákban van jelen, ezzel szemben a biztonsági felelős szélsőségesebb képet mutat, az 1-9 fős és 1000-4999 fős kategóriák között oszlik meg. Amellett, hogy a legnépesebb szervezetméretekben (1-9, 10-49 és 50-249 fő) van az egyes felelőstípusok legnagyobb hányada, az egyes méretkategóriákban más-más beosztású felelősök képezik a legnagyobb arányokat, összefüggés nem látható közöttük.

Megvizsgáltuk azt is, hogy a válaszadók milyen külső erőforrásokat vesznek igénybe az átláthatósághoz, nyilvánossághoz kapcsolódó feladatok ellátásához.

Ebből látható, hogy a kérdésre választ adó szervezetek közel harmada **(30,55%) nem vesz igénybe** külső erőforrást, akik viszont igen, esetükben a jogi tanácsadó **(39%) a leggyakoribb**, őket követik az informatikusok (33%), az adatvédelmi tanácsadók (28%) és az integritási tanácsadók (3%). Az egyéb válaszlehetőségek között *adatvédelmi tisztviselőt, belső ellenőrt, biztonságszervezőt, megfelelési tanácsadót, információbiztonsági felelőst, informatikai biztonsági területen működő szervezetet, könyvvizsgálót, könyvelőt, marketinget, nyilvánossághoz kapcsolódó külső céget, tulajdonosi joggyakorlót említettek.*

51. táblázat: Milyen külső erőforrásokat (megbízással, szerződéssel, vásárolt szolgáltatásként) vesznek igénybe az átláthatósághoz, nyilvánossághoz kapcsolódó feladatok ellátásához (darab, százalék), N=599 elemű minta alapján

	Darab	Százalék
Jogi tanácsadó (jogász, ügyvéd)	236	39,40%
Informatikus	200	33,39%
Nem veszünk igénybe külső erőforrást	183	30,55%
Adatvédelmi tanácsadó	166	27,71%
Integritási tanácsadó	20	3,34%
Egyéb	16	2,67%

Forrás: saját szerkesztés

Összevetve a terület felelősének beosztását és az igénybe vett külső erőforrásokat, látható, hogy az **adatvédelmi felelősök elsősorban jogi tanácsadóhoz és adatvédelmi tanácsadóhoz fordulnak** külső segítségként a felmerülő kérdésekben. A belső jogi terület külső jogi területhez fordul. Az egyéb felelősök – amellet, hogy legtöbbször nem vesznek igénybe külső erőforrást – elsősorban jogi tanácsadó, adatvédelmi tanácsadó segítségét kérik. A dedikált információszabadságért felelős szakértő és a biztonsági felelős fordul legkevésbé külső segítségért.

52. táblázat: A terület felelősének összevetése a külső erőforrások igénybevételével (darab), N=318 és N=599 elemű minta alapján

		Mely szerv vagy személy a felelőse a területnek? (N=318)										
		Integritási tanácsadó	Adatvédelmi felelős	Belső ellenőrzés	Sajtó és média kapcsolatok	Dedikált információszabadságért felelős szakértő	Jogi terület (belső)	Külső jogi képviselő	Compliance terület	HR	Biztonsági felelős	Egyéb
Milyen külső erőforrásokat vesznek igénybe? (N=599)	Informatikus	2	50	1	4		5	6	3	5		14
	Adatvédelmi tanácsadó		59	2	6	2	6	4	2	3	1	18
	Integritási tanácsadó		9				2					3
	Jogi tanácsadó (jogász, ügyvéd)	2	68	1	7		11	9	4	4	2	20
	Egyéb		7		1		1					1
	Nem veszünk igénybe külső erőforrást	3	33	1	1	2	14	2	1	6		26

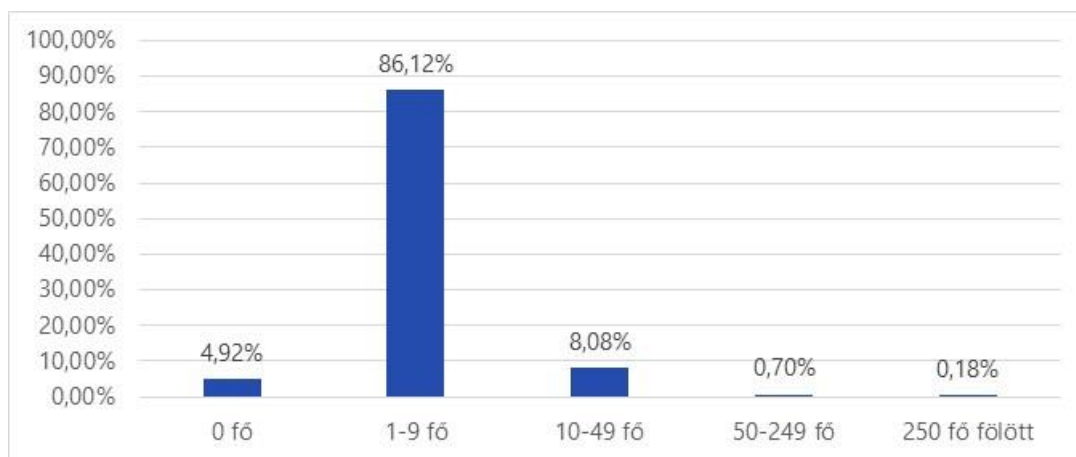
Forrás: saját szerkesztés

A következőkben megkérdeztük, hogy összesen **hány fő foglalkozik a szervezetnél többé-kevésbé rendszeresen az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével** (beleértve a felelőst, felelősöket és minden további érintett munkatársat). Erre a kérdésre 569 fő válaszolt (a teljes minta ~57%-a). Fontos megjegyezni, ez a kérdés nem a munkaterhelés – amelyet külön vizsgálunk –, hanem a munkatársi érintetti kör szélességének elemzésére szolgált.

A válaszok alapján megállapítható, hogy **jellemzően 1-9 fő érintett** az információszabadsággal kapcsolatos kérdésekben a válaszolók 86%-a esetében. A szervezetek kb. 9%-a esetében jelentős számú érintetti kör (10+ fő) foglalkozik a területtel.

47. ábra: Hány fő foglalkozik a szervezetnél az információszabadsággal (százalék), N=569 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók kétharmadánál az információszabadsággal összefüggő feladatok átlag 0,1 teljesidős munkatárs kapacitását kötik le, és mindössze 3,1% azon szervezeteknek aránya, ahol a feladatok legalább 1 teljesidős munkatársat lekötnek átlagban. Megjegyzendő a kitöltők 45%-a nem válaszolt a kérdésre.

53. táblázat: A szervezeten belül összesen átlagosan hány munkaórát fordítanak hetente az információszabadsághoz kapcsolódó feladatokra? (darab, százalék), N=555 elemű minta alapján

Átlagos heti munkaóra	Darab	Százalék
0-4	386	69,5%
5-8	77	13,9%
9-16	55	9,9%
17-24	16	2,9%
25-32	4	0,7%
33-40	6	1,1%
41 fölött	11	2,0%
Összesen	555	100,00%

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók **kétharmada ráadásul elegendőnek is tartja a biztosított kapacitásokat**, és csak **egynegyedük jelezte, hogy időszakosan szüksége lenne nagyobb kapacításra.** A kitöltők **alig 8%-a (a teljes minta 4,5%-a) nem látja jelenleg biztosítottnak azt, hogy a kapcsolódó feladatokat állandó többletkapacitás nélkül ellássa.** A kérdésre a kitöltők 43%-a nem adott választ.

54. táblázat: *Elegendőnek tartják-e a rendelkezésre álló kapacitást (darab, százalék), N=567 elemű minta alapján*

	Darab	Százalék
Elegendőnek tartom a biztosított kapacitásokat	376	66,4%
Időszakosan szükség lenne nagyobb kapacitásra	146	25,7%
A kapcsolódó feladatok ellátása állandó többletkapacitást igényelne, amely jelenleg nem biztosított	45	7,9%
Összesen	567	100,00%

Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

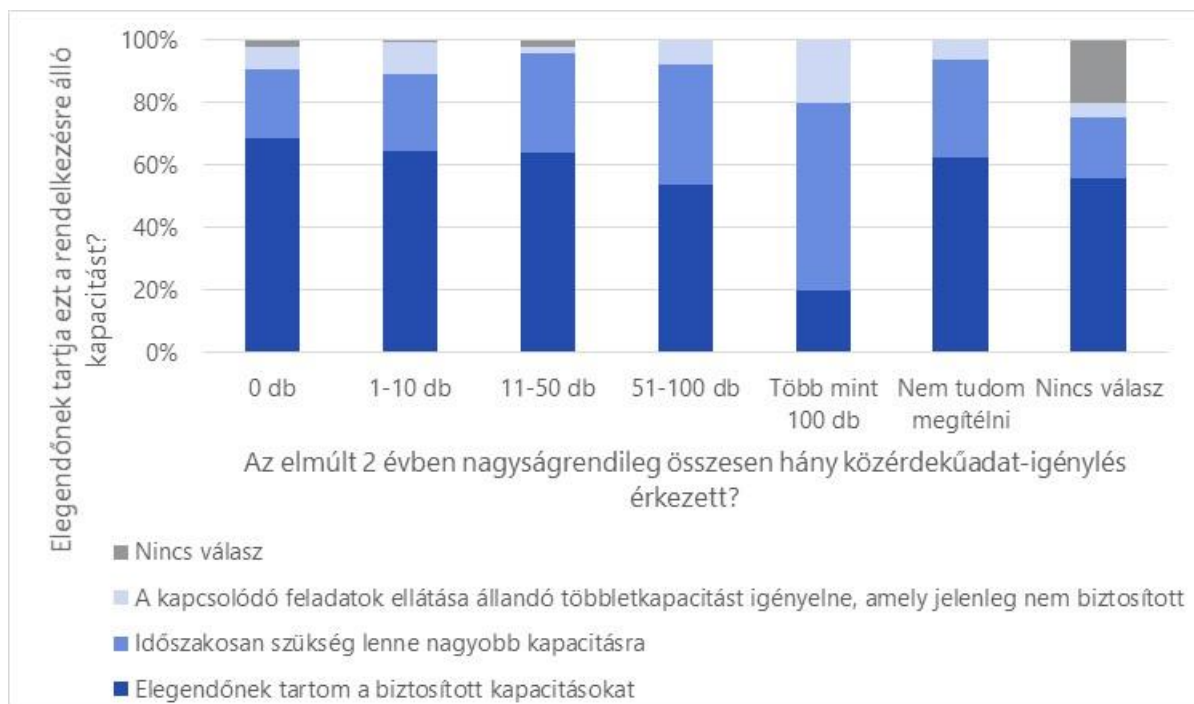
- A kapacitásokat legnagyobb mértékben az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok tartják elegendőnek, időszakos többletkapacitásra a köztestületeknek, állandó többletkapacitásra pedig az oktatási ágazatnak lenne legnagyobb igénye.
- Egyedül az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok nem jelezték, hogy állandó többletkapacitásra lenne szükségük.

A fentiekhez kapcsolódóan a korábbi kérdésnél (Kszám: 49) a közérdekű-adatigénylések kapcsán felmerülő határidő-hosszabbítás második leggyakoribb okaként a válaszadó szervezetek 21%-a jelölte meg az időszakos vagy állandó kapacitáshiányt.

A következőkben arra kerestük a választ, hogy van-e összefüggés a közérdekű-adatigénylések magas száma és a kapacitásigények között. Az alábbi ábra alapján látható, hogy **minél nagyobb számosságban érkezett közérdekű-adatigénylés, annál kisebb azok aránya, akik elegendőnek tartják a biztosított kapacitásokat, és egyre nagyobb azok aránya, akik szerint időszakosan szükség lenne nagyobb kapacitásra.** Ez összefüggésben állhat azzal, hogy az érintett szervezetek esetében jellemzően átlagosan nagyon kis mennyiségű, törtidős kapacitásokat kötnek le a kapcsolódó feladatok. Az állandó többletkapacitást igénylők legnagyobb hányada (67%) az 1-10 db igénylésű csoportban található.

48. ábra: Az adatigénylések száma és a kapacitásigény összevetése (százalék), N=599 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A kapacitások fejlesztésének igénye nemcsak a létszám bővítésére, hanem a rendelkezésre álló munkaerőbázis szakmai felkészültségének javítására is vonatkozik. A válaszadók mindössze 15,5%-a nyilatkozott arról, hogy az érintett munkatársak képzését nem tartja szükségesnek. A válaszadók döntő többsége több fejlesztési területet együttesen jelölt meg:

- Az információszabadsághoz kapcsolódó feladatokat ellátó munkatársak fejlesztésében a válaszadók legtöbbször **a jó gyakorlatok és ajánlások megismerését tartanák szükségesnek (a válaszadók közel fele).**
- **Közel hasonló mértékben tartanák szükségesnek a jogi előírások megfelelő értelmezését (42%) és a vonatkozó jogszabályok ismeretét támogató fejlesztést (38%).**
- Megközelítőleg minden 5. válaszadó digitális kompetenciák területén tartana szükségesnek képzést.
- Minden 6. válaszadó kiemelte az ellenőrzéssel, szankciókkal, jogorvoslati lehetőségekkel összefüggő fejlesztéseket.
- **15% alatti mértékű, de még viszonylag magas azon válaszadók száma, akik a szervezetek kapcsán a nyilvánossághoz és a transzparenciához való hozzáállás és attitűd terén tartanák szükségesnek a fejlesztést.**

55. táblázat: Mely területeken tartaná szükségesnek az információszabadsághoz kapcsolódó feladatokat ellátó munkatársak fejlesztését (említések száma, százalék), N=599 elemű minta alapján (több válasz adható)

	Említések száma (darab)	Százalék (a kérdésre választ adók – 599 – arányában)
A jó gyakorlatok és ajánlások megismerése kapcsán	271	45,24%
A jogi előírások megfelelő értelmezése terén, beleértve a NAIH (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság) és a bíróságok jogértelmezését, gyakorlatát is	250	41,74%
A vonatkozó jogszabályok ismerete terén	227	37,90%

	Említések száma (darab)	Százalék (a kérdésre választ adók – 599 – arányában)
A digitális kompetenciák terén	134	22,37%
Az ellenőréssel, szankciókkal, jogorvoslati lehetőségekkel összefüggésben	95	15,86%
Nincs szükség fejlesztésre	93	15,53%
A nyilvánossághoz, átláthatósághoz kapcsolódó hozzáállás, attitűd terén	76	12,69%
A belső szabályzatok ismerete kapcsán	65	10,85%
A működési transzparencia előnyeinek tudatosítása kapcsán	58	9,68%

Forrás: saját szerkesztés

Az egyéb válaszlehetőségek között szereplő kiemelendő visszajelzések:

- „Az összes felsorolt ponthoz kapcsolódóan és azon túlmenően is szükség lenne ismeretekre; segítség lenne konkrét iratminták beszerzése és implementálása, a NAIH által kiemelten jónak minősített és kiemelten kerülni javasolt ágazati gyakorlatok szakszerű ismertetése.”
- „Minden kapcsán szükséges lenne fejlesztés.”
- A kollégák szerencsére képzettek és követik a NAIH ajánlásokat is; azonban a NAIH által kiemelten jónak minősített, és hasonlóan: a kiemelten kerülni javasolt ágazati gyakorlatok szakszerű ismertetése hordozna értéket számunkra.”
- „A területhez kapcsolódó konkrét iratminták beszerzése és implementálása segítség lenne.”
- „Senkit nem érdekel igazán a terület, főként a vezetők nem veszik komolyan, nem érdekli őket, nem is engedik, hogy a kijelölt felelős eleget tegyen a jogszabályi közzétételi kötelezettségnek.”

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- Az egyes szervtípusok legnagyobb mértékben a joggyakorlatok, ajánlások megismerésében látják a munkatársak fejlesztését. Ettől eltérést mutatnak az **állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok**, ahol inkább a vonatkozó jogszabályok ismeretéhez kapcsolódó fejlesztéseket igényelnék, továbbá ez a szervtípus jelezte legnagyobb mértékben, hogy nincs szükségük fejlesztésre.
- Az egyes fejlesztési témákat átlagosan legnagyobb mértékben az **oktatási ágazat** jelölte. Ez az ágazat a jó gyakorlatok mellett, azzal egyenértékűen az első helyen jelölte a jogi előírások megfelelő értelmezése terén történő fejlesztéseket, továbbá az átlagnál kicsit nagyobb érdeklődést mutatnak az ellenőréssel, szankciókkal, jogorvoslati lehetőségekkel összefüggésben.
- A **nyilvánossághoz, átláthatósághoz kapcsolódó hozzáállás, attitűd** terén történő fejlesztéseket az egyes szervcsoportok hasonló arányban (12-17%) jelölték meg, egyedül a köztestületi kitöltők nyilatkoztak úgy, hogy az igényel fejlesztést.

Méretkategóriánként vizsgálva a különböző kategóriák más-más témájú fejlesztést tartanának leginkább szükségesnek:

- a 0 fős és 1-9 fős szervezetek a vonatkozó jogszabályok ismeretét;
- a 10-49 fő közötti szervezetek az ellenőréssel, szankciókkal, jogorvoslati lehetőségekkel kapcsolatban összefüggő fejlesztést;
- az 50-249 fős szervezetek a digitális kompetenciafejlesztést;
- a 250-499 fős szervezetek a belső szabályozások ismeretét;
- az 500-999 fős szervezetek a nyilvánossághoz, átláthatósághoz kapcsolódó hozzáállásának, attitűdjének fejlesztését;
- az 1000-4999 fős szervezetek a működési transzparencia előnyeinek tudatosítását;
- az 5000 fő fölötti szervezetek a jó gyakorlatok és ajánlások megismerését jelölték.

A válaszadók a szervezeti és személyi jellemzők értékelése mellett arról is véleményt formáltak, hogy **milyen szerepe, hatásköre van a törvényességi felügyeletet ellátó szervezetnek az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésében.**

- A leghangsúlyosabban, a válaszadók 36%-a a törvényességi felügyeletet ellátó szervnek az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek **teljesítésének ellenőrzését** emelte ki.
- Ezt követi a kötelezettségek megfelelő teljesítéséhez kapcsolódó **tájékoztatás, szakmai támogatás**, amit a válaszadók 27%-a jelölt meg.
- Nagyjából minden 5. válaszadó nyilatkozott úgy, hogy **semmilyen szerepe** nincs a kötelezettségek teljesítése során a törvényességi felügyeletet ellátó szervnek.

Szervezettípusonként megvizsgálva látható, hogy a legtöbb csoportban a teljesítés ellenőrzését jelölték elsődleges helyen, ettől eltér, hogy a legtöbb köztisztület azt jelezte, hogy az erre rendelt felügyeletet ellátó szervnek nincs szerepe a kötelezettségek teljesítésében. Az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok tekintetében pedig ezt a feladatot az ügyészség tölti be (függetlenül az állami, önkormányzati háttértől), így esetükben nem számolunk szakmai támogatást nyújtó felügyeleti szervvel.

4.4.2.4.2 Technikai-technológiai háttér

A technikai-technológiai háttérre és akadályokra vonatkozó kérdésre a kitöltők ~60%-a válaszolt. A válaszadók **57,1%-a tapasztal olyan technikai-informatikai hiányosságokat, amelyek különböző mértékben hátráltatják az információszabadsággal összefüggő kötelezettségek teljesítését:**

- **Közel minden ötödik válaszadó** jelezte problémaként, hogy **szervezetükben nem biztosított az elektronikus aláírás lehetősége.**
- Kb. minden hatodik válaszadó jelölte meg hátráltató tényezőként azt, hogy nem, vagy nem minden dokumentum áll rendelkezésre digitális formában, illetve rengeteg különböző elektronikus nyilvántartást kell használniuk, de ezek összeköttetése, egységes rendszerbe foglalása nem valósul meg.
- Minden 10. válaszadó érzi akadályozó tényezőnek, hogy a technikai eszközök nem megfelelőek, illetve nincs szervezeti honlap vagy az jelentősebb fejlesztésre szorul.
- A kisebb aránnyal és az egyéb válaszlehetőségek között inkább a munkaerő hiányát, illetve a munkatársak digitális felkészültségének hiányát emelték ki.

56. táblázat: *Tapasztal hiányosságokat a szervezet technikai-informatikai háttérében? (darab, százalék), N=599 (több válasz is megadható)*

	Darab	A kérdésre válaszadók arányában
Nem tapasztalok technikai-informatikai hiányosságokat	257	42,90%
Szervezetünkben nem biztosított az elektronikus aláírás lehetősége	130	21,70%
Nem, vagy nem minden dokumentum áll rendelkezésre digitális formában	106	17,70%
Rengeteg különböző elektronikus nyilvántartást kell használnunk, de ezek összeköttetése, egységes rendszerbe foglalása nem valósul meg	102	17,03%
A technikai (IT) eszközök nem megfelelőek	66	11,02%
Nincs szervezeti honlap vagy jelentősebb fejlesztésre szorul	64	10,68%
Az internetkapcsolat (stabilitás, adatátviteli sebesség stb.) nem megfelelő	39	6,51%
Nehezen található meg az adatok a belső rendszerünkben	35	5,84%
Hozzáférési jogosultsági problémák adódnak	26	4,34%

	Darab	A kérdésre válaszadók arányában
Egyéb	4	0,67%

Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- A különböző szervtípusok közül arányaiban az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok esetében kiemelkedik a szervezeti honlaphoz kapcsolódó fejlesztési szükséglet (~24%). Ezzel szemben a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok épp ezt a területet jelölték meg legkevésbé fontosnak (4% jelölte meg).
- Az oktatási ágazat szereplői jellemzően egyáltalán nem jelölték meg a szervezeti honlap fejlesztését. Az oktatási ágazatban inkább az okoz problémát, hogy az adatok nehezen találhatóak meg a belső rendszerekben, illetve hozzáférési jogosultsági problémáik adódnak.

A válaszadók többsége (~62%-a) a nyilatkozott arról, hogy a tájékoztatási, nyilvánossági feladataik ellátásához nem használ szoftveres támogatást. A kérdésre a kitöltők 40%-a nem válaszolt. Azon szervek kapcsán, akik viszont azt nyilatkozták, hogy használnak szoftveres támogatást (~40%) az alábbi megállapítások tehetők:

- Megközelítőleg minden ötödik válaszadó alkalmaz elektronikus irattároló szoftvert.
- Minden hetedik szervezet munkáját támogatja átfogó ügyviteli, döntéstámogató szoftver.
- Minden kilencedik válaszadó alkalmaz az iratok digitalizálását segítő szoftvert.
- A válaszadók közül csak néhány szervezet rendelkezik anonimizáló szoftverrel, amely főként a nagyobb mennyiségű adatok kiadásakor tudja elősegíteni a gyors, hatékony és szabályszerű teljesítést.
- Az egyéb válaszlehetőségek között a következőket jelölték: belső használatú szoftverek, számviteli rendszer, MS Office program, felhő alapú informatikai alkalmazások, szabadon használható online felületeken végzett nyilvántartások, „területi egységenként célszoftverek, amiknek az összekötésére nincs szükség a hatékony működéshez”.

57. táblázat: Használnak valamilyen szoftveres támogatást a tájékoztatási, nyilvánossági feladatok ellátásához? (darab, százalék), N=599 (több válasz megadása lehetséges)

	Darab	Az összes válaszadó arányában
Nem használunk ilyet	371	61,94%
Igen, elektronikus irattároló szoftvert	109	18,20%
Igen, átfogó ügyviteli, döntéstámogató szoftvert	79	13,19%
Igen, iratok digitalizálását segítő szoftvert	66	11,02%
Igen, egyéb megoldást, éspedig:	10	1,67%
Igen, anonimizáló szoftvert	6	1,00%

Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- Az állami vagy önkormányzati háttérű szervezetek használnak legkisebb mértékben szoftveres támogatást (~30%-a a válaszadóknak), a többi szervtípus közel hasonló megoszlásban jelölte meg az egyes szoftvertípusokat.

4.4.2.4.3 Szabályozási kérdések

A kérdésre választ adók kb. 60%-a nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik mind közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, mind közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabállyal. Ez a teljes mintára vetítve az összes kitöltő alig harmadát jelenti, mivel a kitöltők több mint 40%-a nem válaszolt a kérdésre. A kérdésre választ adók esetében is a válaszadók 40%-a nem rendelkezik egyik, vagy mindkét szabállyal.

A válaszadók közel 10%-a jelezte, hogy kizárólag egyik szabállyal rendelkezik.

58. táblázat: Rendelkezik a szervezetük a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények és a közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjét rögzítő szabállyal? (említések száma, darab), N=1000 elemű minta alapján

	Darab	Százalék
Igen, mindkét szabállyal rendelkezőnk (akár külön, akár összevontan)	345	34,5%
Nem rendelkezőnk ilyen szabályzatokkal	165	16,5%
Csak a közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre vonatkozó szabállyal rendelkezőnk	38	3,8%
Csak a közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabállyal rendelkezőnk	20	2%
Nincs válasz	432	43,2%
Összesen	1 000	100,00%

Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi jelentős különbségek láthatók:

- Az egyes szervezeti főcsoportokon belül az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok jelölték szignifikánsan a legmagasabb mértékben (83%-a), hogy egyik szabállyal sem rendelkeznek.
- A szabályozottság kapcsán a többi szervtípus (a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok és az oktatási ágazat, valamint a köztestületek és a közigazgatáson kívüli egyéb szereplők) egymással hasonlóságot mutat.

Azok a válaszadók, akik nem rendelkeznek egyik, másik, vagy mindkét szabállyal, az alábbi okokat nevezték meg a hiányossággal kapcsolatban (zárójelben az említések száma):

- Nem feladata a szervezetünknek ilyen szabályzat(ok) összeállítása (65 db);
- Az SZMSZ az irányadó a kapcsolódó feladatok kezelésére (53 db);
- Nincs megfelelő szakértelem, kompetencia az összeállításhoz (30 db);
- Nem látjuk hasznát, nincs szükségünk rá (30 db);
- Nincs elegendő kapacitás az összeállításhoz (19 db).

A kérdésre választ adó szervezetek ~80%-a azt jelezte, hogy még nem fordult elő olyan eset, amikor szabályzatuk valamely pontjáról kiderült volna, hogy az nem felelt meg a törvényi előírásoknak. A válaszadók 19%-a esetében már előfordult ilyen, és emiatt változtattak is rajta, viszont kevesebb mint 1%-uk jelezte, hogy előfordult, de (még) nem változtattak a szabályzaton.

59. táblázat: Előfordult az, hogy a szabályzat valamely pontjáról kiderült, hogy az nem felelt meg a törvényi előírásoknak? (darab, százalék), N=398

	Darab	Százalék
Nem, még nem fordult elő ilyen	318	79,9%
Előfordult már és változtattunk is emiatt a szabályzaton	77	19,3%

	Darab	Százalék
Előfordult már, de (még) nem változtattunk a szabályzaton	3	0,8%
Összesen	398	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

A kutatás külön kitért annak vizsgálatára, hogy a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők mennyire vállalnak a jogszabályi előírásokon felüli többletkötelezettségeket az információszabadsággal kapcsolatos feladatok terén. A válaszok értékelése alapján megállapítható, hogy **az előírt szabályzatokkal rendelkező szervezetek válaszadóinak döntő többsége, 95%-a, arról nyilatkozott, hogy a szabályzatok nem tartalmaznak olyan vállalásokat, amelyek az Infotv. szerint elvártakon túlmutató feladatokat, kötelezettségeket írnának elő a szervezetre nézve.**

A válaszadók alig 5%-a, de a teljes mintához viszonyítva a **kitöltők alig 2%-a nyilatkozott úgy, hogy a szervezet szabályzatai az előírtakon felül önkéntesen többletvállalásokat is megfogalmaztak.**

60. táblázat: Tartalmaz(nak)a szabályzat(ok) olyan vállalásokat, amelyek a törvényi előírásokon túlmutató feladatokat, kötelezettségeket írnak elő a szervezetre nézve? (említések száma, darab, százalék), N=1000 elemű minta alapján

	Válaszok (db)	Arány a válaszadókban belül (N=390)	Aránya a teljes mintán belül (N=1000)
Nem, csak az Infotv. szerint elvártakat tartalmazza/tartalmazzák	370	94,9%	37,0%
Igen, az Infotv. szerint elvártakon felül többletvállalásokat is tartalmaz(nak)	20	5,1%	2,0%
Nincs válasz	610	-	61,0%
Összesen	1000	-	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

A kérdőív szabadszöveges részébe a válaszadók önkéntes többletvállalásként az alábbiakat emelték ki:

- „Adatigények tárgykörét figyelembe vesszük, mert ha sok hasonló adatkörbe tartozó igény érkezik, azt közzétesszük a honlapon, igény szerint munkacsoportot is létrehozunk, egyeztetjük a működtetési kérdéseket, és a kapcsolódó oktatási feladatokat.”
- „A 2 millió feletti szerződések adatai is publikálásra kerülnek a jogszabályban rögzített 5 milliós határ helyett.”
- A közzeendő szerződések köre bővebb.”
- „Az integritási, megfelelési, adatkezelési, adatvédelmi és információ biztonsági elvárások teljesítése kapcsán törekedtünk minden munkavállaló képzésére. A bejelentővonalunk hétcsatornás (hét kommunikációs lehetőséget határoztunk meg). A 339/2019 Korm. r. szerinti integritási, megfelelési kötelezettségek teljesítése során több önértékelést végeztünk, amelyek kitértek az információ kezelésére, védelmére, közzétételére. A Társaság integrált kockázatkezelési rendszerében kitérünk az információ kezelésével kapcsolatos kockázatokra is. A független auditorok által végzett rendszeres kockázatértékelések szintén kitérnek az információ kezelésével kapcsolatos kérdésekre; azokat áttekintik, értékelik.”
- „Egyedi közzétételi kötelezettségek teljesítése.”
- „Minden szerződésünk nyilvános és a honlapon közzétett.”

4.4.2.5 A szervezeti attitűd és hozzáállás értékelése

4.4.2.5.1 Szervezeti attitűd

A kérdőívet kitöltő szervezetek az attitűdjüket öt darab kérdés összevont vizsgálatával értékelhették (Kszám: 24). Ezekben a kérdésekben 1 és 100 pont között kellett a válaszadóknak önértékelést végezniük öt szempont mentén⁴⁸. A szempontok a következők:

1. az információszabadsághoz kapcsolódó törvényi kötelezettségek kihívást jelentenek számukra, vagy e kötelezettségeken felül még további jelentős erőfeszítéseket tesznek az átláthatóság, nyilvánosság érdekében;
2. mennyi figyelmet fordítanak arra, hogy az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek beépüljenek a mindennapi munkafolyamatokba;
3. a vezetők mennyire elkötelezettek az átláthatóság, nyilvánosság iránt;
4. mennyire törekednek az állampolgárokkal és/vagy civil szervezetekkel a tudatos, kétoldalú kommunikációra;
5. mennyire jelennek meg az információszabadsággal kapcsolatos feladatok a munkaköri leírásokban, és ezeknek milyen a szervezeten belüli megbecsültsége.

Az információszabadsággal kapcsolatos attitűdjüket tekintve a szervezetek viszonylag jó képet alkottak magukról, de fejlődési lehetőség látható e téren:

- **A válaszadók szerint szervezeti attitűd a vezetők elkötelezettségét illetően a legjobb:** A szervezetek inkább tartják magukra nézve igaznak azt, hogy a szervezetük vezetői maximálisan elkötelezettek az átláthatóság, nyilvánosság iránt (77 pontot adta erre átlag a válaszadók).
- Hasonlóan **inkább tartják magukra nézve igaznak azt, hogy a tudatos, kétoldalú kommunikáció a működésük szerves része**, mint azt, hogy nem szentelnek figyelmet a lakossággal, civil szervezetekkel való kommunikációra (átlag 74 ponttal), valamint azt is inkább tartják igaznak, hogy az **információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljeskörűen beépülnek a mindennapi munkafolyamatokba** (átlag 67 ponttal).
- Az előzőknél már jobban megoszlik a vélemény azzal kapcsolatban, hogy a szervezetek a törvényi kötelezettségen felül is tesznek-e erőfeszítést az átláthatóság kapcsán (átlag 61 pontot adtak erre a válaszadók)
- **A leggyengébb értéket a kapcsolódó feladatokat ellátó munkakörök szervezeten belüli megbecsültsége kapta** (átlag 56 pontot adtak erre a válaszadók).

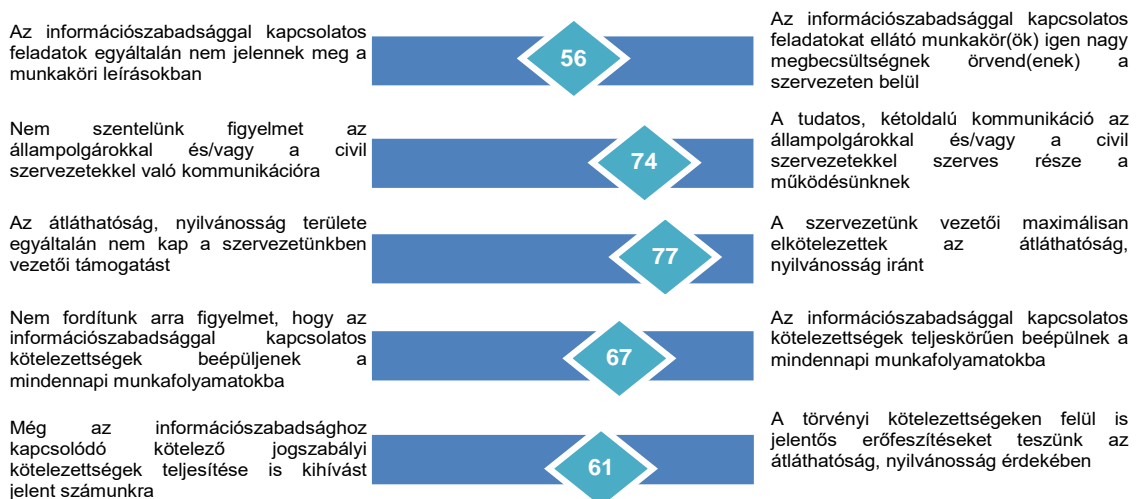
Az alábbi ábra a szervezeti attitűdre vonatkozó kérdések alapján a kitöltők részéről végzett önértékelés átlagos eredményét mutatja:

⁴⁸ Megjegyzendő, hogy a kérdések kapcsán fennáll a konform válaszok veszélye az adatgyűjtés szenzitivitása miatt, amely torzíthatja az eredményeket.

49. ábra: Mi igaz inkább az Ön által képviselt szervezetre/szervre? (átlagpontszám) N=599 válasz alapján

Forrás: saját szerkesztés

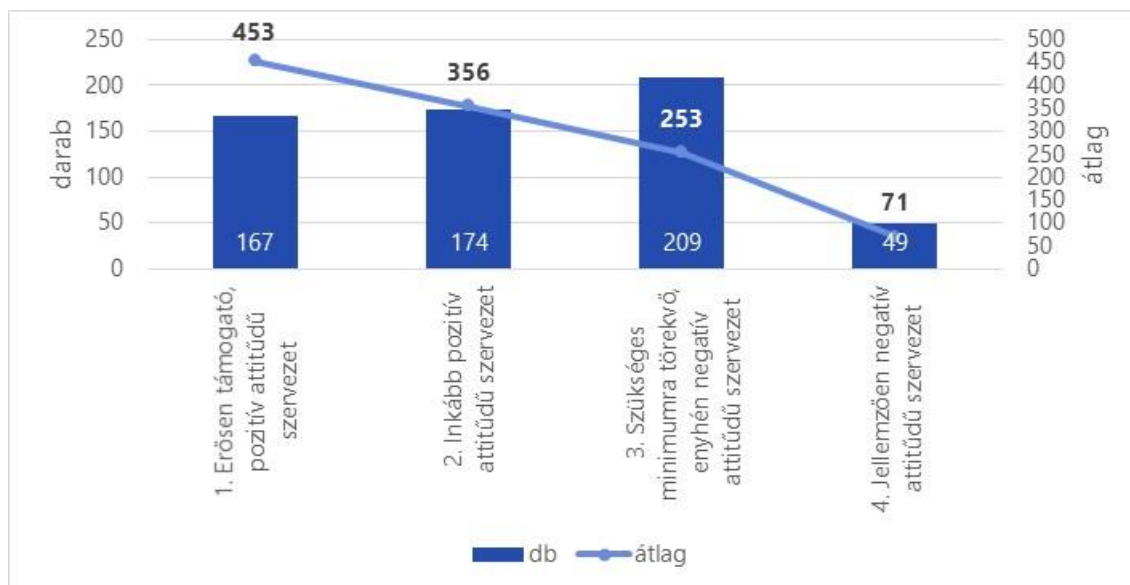
Az önértékelés alapján az öt fenti attitűd-tényezőt együtt vizsgálva a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők az alábbi kategóriákba sorolhatók (az öt attitűd-tényező tekintetében együttesen maximálisan 500 pontot lehet elérni):

- Az **első kategóriába** – összesített 400 pont felett – **az információszabadság és a nyilvánosság tekintetében erősen támogató, pozitív attitűddel rendelkező szervezetek kerültek: összesen 167 db szervezet (a válaszadók 28%-a, a teljes minta 16,7%-a),** melyek átlagosan 453 pontot értek el a besorolás alapján.
- A **második csoportba** – 301 és 400 pont között – **az inkább pozitív attitűdű szervezetek tartoznak, összesen 174 db szervezet (a válaszadók 29%-a, a teljes minta 17,4%-a),** átlagosan 356 ponttal.
- A **harmadik csoportba** – 200 és 300 pont között – **a szükséges minimumra törekvő, enyhén negatív attitűdű szervezetek kerültek, összesen 209 db szervezet (a válaszadók 35%-a, a teljes minta 21%-a),** átlagosan 253 ponttal.
- A **negyedik csoporthoz** – 200 pont alatt – **49 db szervezet tartozik (a válaszadók 8%-a, a teljes minta 5%-a),** átlagosan 71 ponttal. Ezek a szervezetek önértékelésük alapján is deklaráltan alapvetően **negatív attitűddel** látják el az információszabadsággal kapcsolatos teendőiket.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a válaszadók 57%-a (viszont a teljes minta alig harmada) erősen vagy inkább pozitív attitűdű szervezetnek vallja magát.

50. ábra: A szervezetek attitűd szerinti besorolása (darab, pontszám), N=599 elemű minta alapján

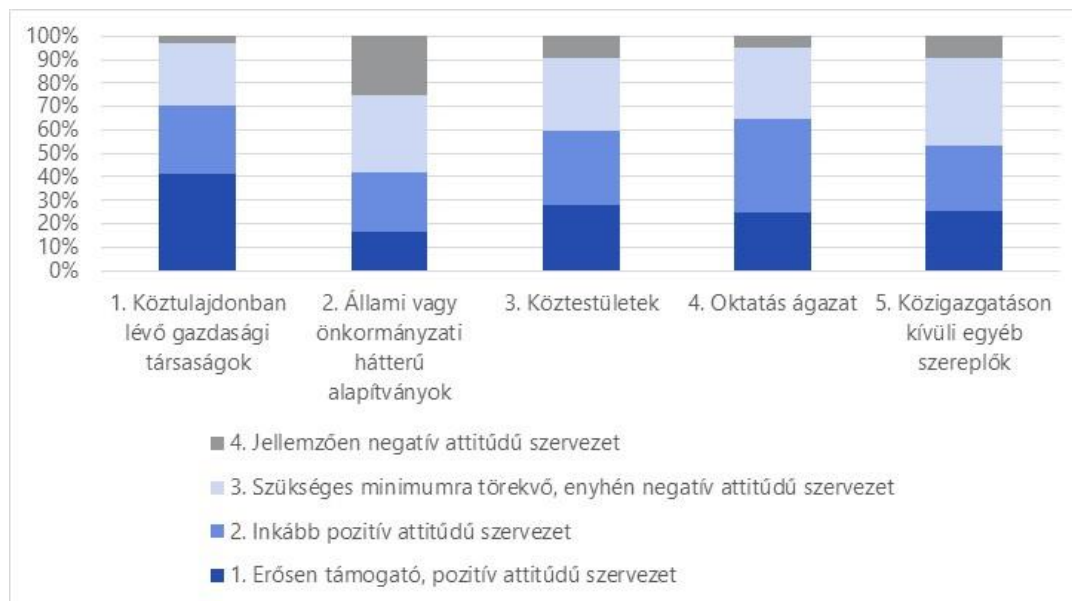
Forrás: saját szerkesztés

Az önértékelés hitelességét a korábbi kérdésekre adott válaszok árnyalják:

- A teljes mintán belül a **kitöltők alig 2%-a nyilatkozott** úgy, hogy önkéntesen hozott létre egyedi közzétételi listát.
- **A válaszadók alig több mint fele (a teljes minta alig harmada) nyilatkozott úgy, hogy van kijelölt dedikált felelőse** az információszabadsággal kapcsolatos feladatok összefogásának, koordinálásának.
- Az önmagukat erősen támogató, pozitív attitűdűnek valló szervezetek 22%-ánál nincs dedikált kijelölt felelőse a területnek, és a munkatársak között oszlik meg a feladat.
- A kérdésre választ adók kb. **60%-a nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik mind közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, mind közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzattal.** Ez a teljes mintára vetítve az **összes kitöltő alig harmadát jelenti**, mivel a kitöltők több mint 40%-a nem válaszolt a kérdésre.
- A válaszadók alig 5%-a, de a teljes mintához viszonyítva a **kitöltők alig 2%-a nyilatkozott úgy, hogy a szervezet szabályzatai az előírtakon felül önkéntesen többletvállalásokat is megfogalmaztak.**

Az alábbi ábra az egyes attitűdcsoportokat szervtípusok szerinti bontásban szemlélteti:

51. ábra: Az attitűd szerinti csoportok szervtípusok szerinti bontásban (százalék), N=599 elemű minta alapján

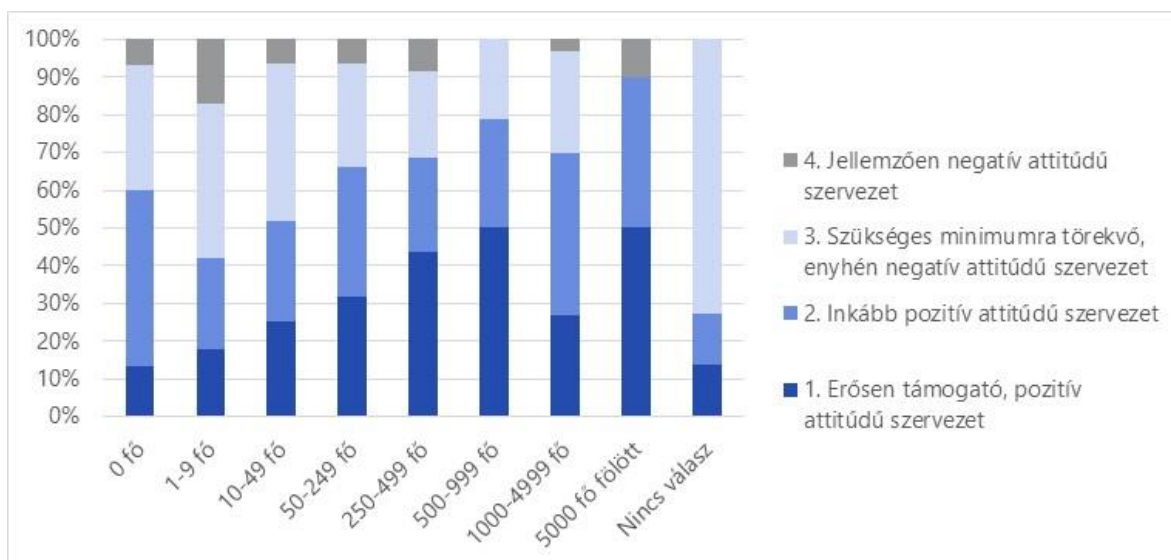
Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- Az önmagukat erősen támogató, pozitív attitűdűnek valló szervezetek legnagyobb arányban (41%) a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok közül kerültek ki. Ezen szervtípus esetében a legnagyobb az aránya az 1-es és a 2-es kategóriába kerülteknek, együttesen 71%.
- Az inkább pozitív attitűdű szervezetekben az oktatási ágazat 40%-kal képviselteti magát.
- A jellemzően negatív attitűdű szervezetek között az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok szignifikánsan nagyobb arányban (25%) vannak jelen, mint a többi szerv képviselői.
- A köztisztviselők mindegyik attitűdkategóriában a középmezőnyben helyezkednek el.

A szervezeti létszám és a válaszadó attitűdjének összetevése alapján az a tendencia figyelhető meg, hogy **minél nagyobb egy szervezet létszáma, annál nagyobb eséllyel lesz inkább pozitív vagy erősen támogató attitűdű a szervezet.** A szükséges minimumra törekvők aránya az első négy létszámkategóriában folyamatosan csökken (1-től 499 főig), míg az erősen támogató attitűdűek aránya 999 főig folyamatosan növekszik. Az alábbi ábrán láthatók ezek az összefüggések, és érdemes hozzátenni, hogy az 1000-4999 fő közötti létszámkategóriában az inkább pozitív attitűdűek aránya válik dominánssá, és lecsökken az erősen támogatók aránya. Az 5000 fő fölötti szervezeteknél ismét az erősen támogatók aránya a legmagasabb, ugyanakkor ebben a méretkategóriában azonosítható negatív attitűdű szervezet is. A létszámra választ nem adók között egyértelműen a szükséges minimumra törekvők vannak többségben.

52. ábra: A válaszadó szervezetek attitűdje a létszám függvényében (darab), N=1000 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

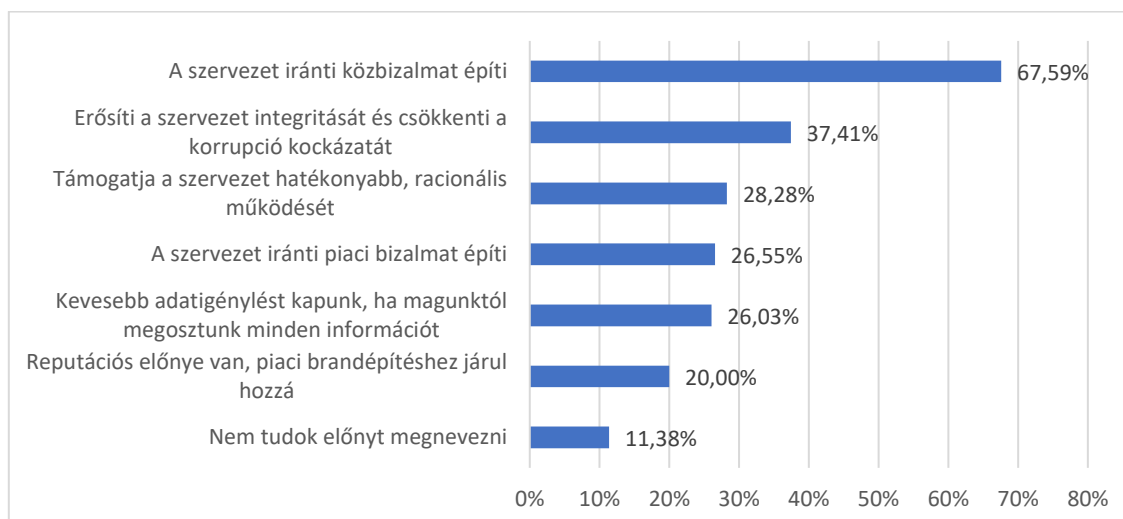
A válaszadók túlnyomó része (89%-a, a teljes minta 53,3%-a) látja az átláthatóság, nyilvánosság előnyét, mindössze 11%-a nyilatkozott úgy, hogy nem tud semmilyen előnyt megnevezni az általuk képviselt szervezet szempontjából. Viszont a szervezetek közel 40%-a nem válaszolt a kérdésre.

A kérdésre választ adó szervezetek átlagosan 2 előnyt említettek.

- Legnagyobb arányban a **szervezet iránti közbizalom építése** jelent meg az előnyök között (az említések 68%-a).
- Az említések kicsivel több mint harmada szerint az átláthatóság, nyilvánosság **erősíti a szervezet integritását és csökkenti a korrupció kockázatát**.
- Minden harmadik válaszadó szerint az átláthatóság, nyilvánosság **támogatja a szervezet hatékonyabb, racionálisabb működését**, valamint a **szervezet iránti piaci bizalmat építi**.

Azon válaszadók döntő többsége (~40%), akik nem tudtak az átláthatóság és a nyilvánosság kapcsán előnyt megnevezni, csak az Infotv. szerint elvártakat tartalmazó szabályzatokkal rendelkeznek. Ezeknek a válaszadó szervezetek 98%-a egyedi közzétételi listával sem rendelkezett..

53. ábra: Milyen előnyei lehetnek az átláthatóságnak, nyilvánosságnak? (százalék, az említések arányában) N=580 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

4.4.2.5.2 A szervezetek hozzáállását meghatározó további tényezők értékelése

A válaszadó szervezetek 69%-a (a teljes minta harmada) nyilatkozott úgy, hogy ellenőrzi a saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén. Ezen szervek kb. 40%-a teszi ezt a belső folyamatba épített módon (a teljes minta alig 14%-a). Ez az indikátor összhangban van az attitűd szerinti csoportosítással, azaz minél inkább pozitív, támogató attitűdűek a szervezetek, annál gyakrabban ellenőrzik saját teljesítményüket belső folyamatba épített módon, vagy legalább eseti jelleggel.

61. táblázat: A szervezet ellenőrzi saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén? (darab, százalék), N=462 elemű minta alapján

	Darab	Százalék
Igen, belső folyamatba épített módon	141	30,5%
Igen, de csak eseti jelleggel	178	38,5%
Nem	143	31,0%
Összesen	462	100,00%

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadó szervezetek 19%-a (112 szervezet, ami a teljes minta 11,2%-a) vezet belső statisztikát az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségekről, de ezeknek a szervezeteknek 45%-a (50 szervezet, ami a teljes minta 5%-a) kizárólag az elutasított adatigénylésekről.

A statisztikát vezetők 45%-a (50 szervezet, ami a teljes minta 5%-a) nyilatkozott úgy, hogy felhasználja a területhez kapcsolódó belső statisztikáit a munkafolyamatok felülvizsgálatához és hatékonyabbá tételéhez, 41%-uk (46 szervezet, ami a teljes minta 4,6%-a) belső ellenőrzéshez, minőségbiztosításhoz. Egyedi közzétételi lista összeállításához a statisztikát vezetők mindössze 6%-a (7 szervezet, ami a teljes minta 0,7%-a) használja fel a tárgyban vezetett statisztikáit.

Azon szervezetek, akiknek egyéb témában is van valamilyen belső statisztikájuk, az alábbiakat sorolták fel:

- „A személyes adatok védelmével kapcsolatos eljárásokról”;
- „A teljesített és a nem teljesített kérelmekről”;
- „Adatkezelési tevékenységekről szóló nyilvántartás”;
- „Az adatigénylők, adatigényléseik tárgya és az adatigénylés időpontja tartalommal a megismételt adatigénylések kiszűrése céljából”;
- „Az éves adatvédelmi jelentésünk elkészítéséhez szükséges adatokról vezetünk statisztikát”;
- „Beérkezett, teljesített, elutasított adatigénylés”;
- „Az elutasított, és teljesített adatigénylés (igénylő személyének kódolása, teljesítést követően törlése)”;
- „Minden adatigénylésről”.

Mint látható, többen is említették az Infotv. által előírt statisztika vezetését. Az Infotv. 30. § (3) bekezdése azt írja elő a közfeladatot ellátó szervek számára, hogy az elutasított kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól vezessenek nyilvántartást, és az ebben foglaltakról a NAIH-ot is tájékoztassák minden év január 31-éig. Ez utóbbi kötelezettség teljesítését a NAIH egy, a weboldalán közzétett adatlappal segíti elő (<https://www.naih.hu/informacioszabadsag/infosz-adatlap-eves-jelenteshez>). Ebben az elutasításokról való részletes adatszolgáltatás mellett szükséges megadni a teljesített és részben teljesített adatigénylések számát is. Néhány válasz leginkább csak ezen adatlap és ezen Infotv. szerinti kötelezettség teljesítését foglalja magában, és valójában többletstatisztika vezetésével nem jár. A válaszok között ugyanakkor találunk nem ebbe a kategóriába tartozó, vezetett statisztikát is, amely akár

más, a célcsoportba tartozó szervezetek számára is mintául szolgálhatnak: pl. „Az adatigénylők, adatigényléseik tárgya és az adatigénylés időpontja tartalommal a megismételt adatigénylések kiszűrése céljából”.

A fentiekkel összefüggésben kiemelendő, hogy meglepően magas azon szervezetek aránya, amelyek erősen támogató attitűdűnek vallják magukat, mégsem vezetnek statisztikát a kötelezettségek teljesítéséről.

A válaszadók alig 11%-a (68 szervezet, ami a teljes minta nem egészen 7%-a) nyilatkozott úgy, hogy figyelemmel kíséri az információs szabadsággal kapcsolatos nemzetközi és hazai átfogó indexeket, jelentéseket. Akik figyelemmel kísérik a jelentéseket, indexeket, a következő források követését jelölték meg:

- *NAIH állásfoglalások, ajánlások, tájékoztatások, jogesetek, NAIH honlapján megtalálható jelentések, beszámolók, EPDB EPDS, COE, IAPP, EUB, EJEB, Kúria, kormány.hu, bírói gyakorlat, joggyakorlatok, Transparency International Korruptió Értékelési Indexe, sajtó, Adózóna.*

A szervezetek önkéntességét meghatározó főbb tényezők összevetése a külső szereplőkkel való kétoldalú kommunikáció támogatására alkalmazott csatornák számosságáról (összetett értékelés):

- A szabályzataikban az Infotv. követelményein túl többletvállalásokkal rendelkező szervezetek nagyobb arányban biztosítanak többféle csatornát a külső szereplők véleményének, ötleteinek megosztásához, mint azok a szervezetek, akik kizárólag az Infotv. követelményeihez igazodnak. A jogszabályi kötelezettségeken felül többletvállalásokat is tartalmazó szabályzattal rendelkezők esetében arányaikban a leggyakoribb válasz a háromféle kommunikációs csatorna alkalmazása (a korrigált főátlag 2,4 csatorna).
- Azok, akik rendelkeznek egyedi közzétételi listával, arányait tekintve nagyobb eséllyel fognak több (három-hatféle) csatornán kommunikálni az érintettekkel.
- Azok a szervezetek, amelyek figyelemmel kísérik az információs szabadsággal kapcsolatos nemzetközi és hazai átfogó indexeket és jelentéseket, nagyobb arányban használnak több csatornát a véleménycserére a külső érintettekkel (főként három-négy csatorna), mint azok, amelyek nem követik a jelentéseket (egy-két csatorna).

4.4.2.5.3 Az elköteleződési modell

4.4.2.5.3.1 Az elköteleződési modell bemutatása

Az elköteleződési modell célja az információs szabadsággal kapcsolatos gyakorlat minőségének összesített értékelése a szervezetek hozzáállását meghatározó fő tényezők mentén. A modell – az önbevallásos kérdőív által nyújtott lehetőségekhez mérten – objektív kép kialakítására törekszik (emiatt például nem része a vizsgálatnak a szervezetek önmagukról alkotott képét bemutató attitűd-értékelés). Több kérdés együttes vizsgálatából következtetés vonható le az adott szervezet nyilvánosságához, tájékoztatáshoz való hozzáállását, a jogszabályi követelmények teljesítése érdekében tett vagy azon túlmutató erőfeszítéseit illetően.

Az elköteleződési modell összeállításakor emellett törekedtünk arra, hogy az az egyes Kutatások közötti összehasonlításra is módot adjon.

A modell az alábbi 12 kérdés mentén vizsgálja a szervezetek elköteleződését:

1. Milyen módon látják el az Ön által képviselt szervezetben az információs szabadsággal kapcsolatos (tájékoztatási, nyilvánossági, közzétételi) feladatok összefogását, koordinálását?
2. A kijelölt felelős rendelkezik az információs szabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése szempontjából releváns képzettséggel és gyakorlattal?

3. Rendelkezik a szervezetük a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények és a közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjét rögzítő szabállyal?
4. Az Ön által képviselt szervezet szempontjából milyen előnyei lehetnek az átláthatóságnak, nyilvánosságnak?
5. Milyen formában van lehetőségük a külső szereplőknek, érintetteknek (pl. állampolgároknak, civil szervezeteknek) arra, hogy véleményüket, ötleteiket megosszák a szervezettel?
6. Az Ön által képviselt szervezet gyakorlatában a következők közül melyek hiányában nem tekintik érvényesnek a közérdekű-adatigényléseket?
7. A szervezet ellenőrzi saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén?
8. Vezet a szervezet belső statisztikát az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségekről?
9. Adatigényléssel összefüggésben tettek már az Ön által képviselt szervezettel szemben büntetőfeljelentést?

A fentiek mellett az alábbi többletvállalások is részét képezik a modellnek (a leginkább elkötelezett szervezetek ismérve, hogy ezek közül legalább az egyik kérdésre „igen” választ adtak):

10. Tartalmaz(nak) a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények és a közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjét rögzítő szabályzat(ok) a törvényi előírásokon túlmutató többletvállalásokat (gondoljon itt akár szigorúbb szabályozásra, vagy az adatigénylőket segítő speciális megoldásokra)?
11. Rendelkezik a szervezet önkéntesen létrehozott egyedi közzétételi listával?
12. Figyelemmel kíséri a szervezet az információszabadsággal kapcsolatos nemzetközi és hazai átfogó indexeket, jelentéseket? Mire használja a szervezet ezeket a statisztikákat?

A modell az alábbi négy kategóriába sorolja a kérdőívet kitöltő szervezeteket:

62. táblázat: A kalkulált szervezeti elköteleződési modell szerinti szegmensek

	Szegmens leírása
1. kategória	<p>Magasan elkötelezett, jogszabályi követelményeken túli vállalásokkal (mintaértékű)</p> <p>A szervezet teljesíti a jogszabályi követelményeket, sőt, azon felül is erőfeszítéseket tesz a nyilvánosság, tájékoztatás magas szintű megvalósítása érdekében:</p> <p>Kijelölt felelőse van a területnek, munkaköri leírásban rögzített módon, aki releváns képzettséggel, tapasztalattal bír;</p> <p>Mind a közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, mind a közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabállyal rendelkezik;</p> <p>Látja a nyilvánosság előnyeit a szervezet szempontjából;</p> <p>Az általános kommunikáció során legalább 3 csatornát használ;</p> <p>Nem vár az adatigénylőktől az Infotv.-ben előírtakon felüli (név, elérhetőség) személyes adatokat, aláírást;</p> <p>Ellenőrzi saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén, mégpedig belső folyamatba épített módon;</p> <p>Vezet statisztikát (legalább az elutasított) adatigénylésekről;</p> <p>Büntetőeljárás nem folyt az adatkezelővel szemben adatigényléssel összefüggésen;</p> <p>+ legalább egy, a jogszabályi követelményeken felüli többletvállalást is teljesít.</p>
2. kategória	<p>Elkötelezett, de kizárólag a jogszabályi kötelezettségek teljesítésére törekvő</p> <p>A szervezet teljesíti a jogszabályi kötelezettségeit, jelentős hiányosság e téren nem tapasztalható, de a nyilvánosság, tájékoztatás iránti szervezeti elkötelezettség fő mozgatórugója a köteleességtudat, nem pedig a belső motiváció:</p> <p>Nincs / nem feltétlenül van kijelölt felelőse a területnek, illetve van kijelölt felelős, de munkaköri leírásban nem rögzített módon;</p> <p>Többnyire mind a közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, mind a közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabállyal rendelkezik, de legalább az egyikkel;</p> <p>Az általános kommunikáció során többnyire legalább 1 csatornát használ;</p> <p>Nem vár az adatigénylőktől személyes adatokat, aláírást;</p> <p>Jellemzően ellenőrzi saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén (belső folyamatba épített módon vagy eseti jelleggel);</p> <p>Többnyire vezet statisztikát (legalább az elutasított) adatigénylésekről;</p> <p>Büntetőeljárás nem folyt az adatkezelővel szemben adatigényléssel összefüggésen.</p>

	Szegmens leírása
3. kategória	<p>Alacsony elkötelezettségű, jelentősebb hiányosságokkal</p> <p>A szervezet még a jogszabályi kötelezettségek teljesítése terén is jelentősebb hiányosságokkal küzd, magas szintű elköteleződés a nyilvánosság, tájékoztatás iránt nem látszik:</p> <p>Nincs / nem feltétlenül van kijelölt felelős a területnek, illetve van kijelölt felelős, de munkaköri leírásban nem rögzített módon;</p> <p>Előfordul, hogy a közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, vagy a közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzat valamelyikével vagy egyikével sem rendelkezik;</p> <p>Nem / nem feltétlenül látja a nyilvánosság előnyeit a szervezet szempontjából;</p> <p>Az általános kommunikáció során többnyire legalább 1 csatornát használ;</p> <p>Előfordul, hogy vár az adatigénylőktől személyes adatokat és/vagy aláírást;</p> <p>Nem feltétlenül ellenőrzi saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén (belső folyamatba épített módon vagy eseti jelleggel);</p> <p>Nem feltétlenül vezet statisztikát az adatigénylésekről;</p> <p>Büntetőeljárás nem folyt az adatkezelővel szemben adatigényléssel összefüggésben;</p>
4. kategória	<p>Nem elkötelezett, nem foglalkozik értékelhetően a területtel</p> <p>A szervezet teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos feladatellátás terén komoly hiányosságok, problémák jellemzik, belső motiváció e kötelezettségek teljesítésére nem látszik, a terület nem kap hangsúlyt a szervezet működésében.</p> <p>Mindenképpen e kategóriába sorolt egy szervezet akkor, ha az alábbiak közül legalább kettő igaz rá nézve:</p> <p>Egyáltalán nem rendelkezik a közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, vagy a közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabállyal;</p> <p>Az adatigényléseknél az Infotv.-ben előírtakon felüli (név, elérhetőség) személyes adatot, aláírást vár el az adatigénylőtől;</p> <p>Átláthatóság, nyilvánosság szempontjából nem tud előnyt megnevezni a szervezet számára;</p> <p>Büntetőeljárás és nyomozás folyt az adatkezelővel szemben adatigényléssel összefüggésben.</p>

Forrás: saját szerkesztés

4.4.2.5.3.2 Az elköteleződési modell szerinti szegmensek

A szervezeti elköteleződési modellezés a teljes minta 60%-a esetében volt elvégezhető (N=599), mivel a többi szerv az érintett kérdések többségét nem töltötte ki.

A kitöltők mindössze 2,5%-a sorolható a legnagyobb elkötelezettséget mutató (1. kategóriába), amelyek esetében több területen is fellelhető jogszabályi követelményeken túli vállalások.

Közel minden ötödik szerv sorolható az értékelés alapján a még elkötelezett, de kizárólag a jogszabályi kötelezettségek teljesítésére törekvő szervezetek közé.

Az elköteleződés oldaláról a **kérdőívet kitöltők legnagyobb része a 3. kategóriába sorolható**. Ezen szervezetek esetében már több jelentősebb hiányosság is azonosítható volt.

Az elköteleződés vizsgálatba vont válaszadók 16%-a sorolható a **területtel értékelhetően nem foglalkozó szervezetek közé**.

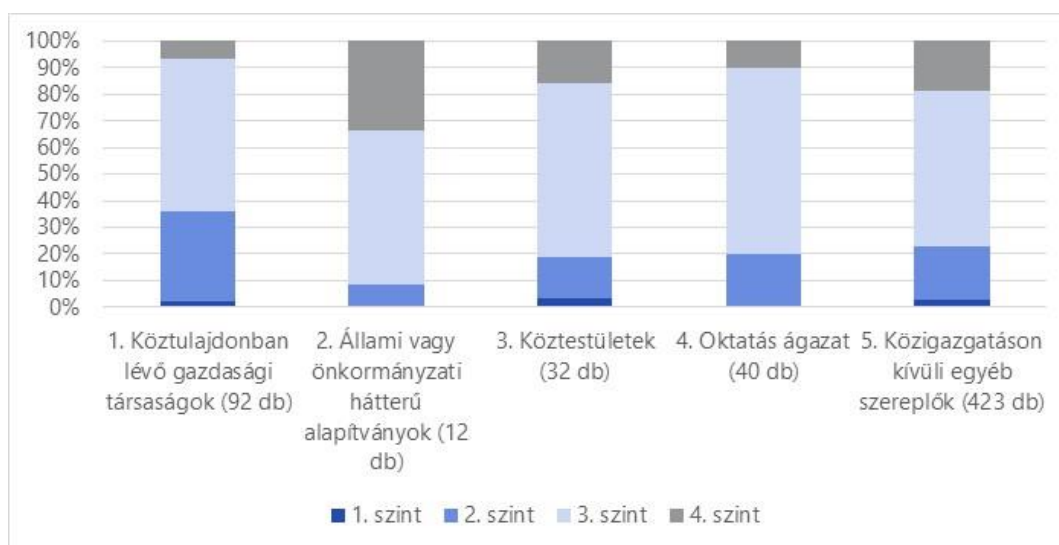
63. táblázat: Szervezetek aránya elkötelezettségi kategória szerint (százalék), N=599⁴⁹ elemű minta alapján

	1.kategória: Magasan elkötelezett, jogsabályi követelményeken túli vállalásokkal (mintaértékű)	2.kategória: Elkötelezett, de kizárólag a jogsabályi kötelezettségek teljesítésére törekvő	3.kategória: Alacsony elkötelezettségű, jelentősebb hiányosságokkal	4.kategória: Nem elkötelezett, nem foglalkozik értékelhetően a területtel
Összesen	2,5%	21,7%	59,43%	16,36%

Forrás: saját szerkesztés

Az alábbi ábra az egyes elköteleződés kategóriákat szervtípusok szerinti bontásban szemlélteti:

54. ábra: Az elkötelezettség szerinti csoportok szervtípusok szerinti bontásban (százalék), N=599 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A különböző szervezettípusok esetében az alábbi lényeges különbségek láthatók:

- Az **1. szintbe** tartozó magasan elkötelezett szervek legnagyobb aránnyal a **köztestületek** és a **közigazgatáson kívüli szereplők** között találhatóak (3-3%). A szegmensben nincs jelen egyetlen szervezet sem az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és az oktatásban működők közül.
- A **2. szegmensbe**, vagyis az elkötelezett, de kizárólag a jogsabályi kötelezettségek teljesítésére törekvő szervek csoportjába legnagyobb aránnyal a **köztulajdonban lévő gazdasági társaságok** kerültek (34%).
- A **3. szegmensbe** (az alacsony elkötelezettségű, jelentősebb hiányosságokkal küzdők csoportjába) legnagyobb aránnyal az **oktatási ágazat** szervezetei kerültek (70%).
  - Az **oktatási ágazat alcsoportjai** is legnagyobb mértékben a 3. szinten találhatóak (68%), 21%-uk a 2. szinthez, 11%-uk a 4. szinthez sorolt.
  - Az **alapítványi besorolású** oktatási intézmények csak a 3-4. szegmensben vannak jelen, az **egyházi és központi költségvetési irányító és költségvetési besorolású** oktatási intézmények a 2-4. szegmensben találhatóak.
- A **4. szegmensben** (az információszabadsággal érdemben nem foglalkozók) legnagyobb aránnyal az **állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok** találhatóak (33%).

⁴⁹ A mintából 401 szervezet nem volt bekatégorizálható, mert több vizsgált kérdésre nem adott értékelhető választ.

Amennyiben az elköteleződést a válaszadó szervezetek létszámával vetjük össze, egyértelműen látható, hogy **a létszám növekedésével magasabb szintű elköteleződést lehet azonosítani**. Az egyes létszámkategóriákon belüli elköteleződési arányok és az elköteleződési szinteken belüli létszámok is visszaigazolják, **hogy a kisebb szervezetekre kevésbé jellemző az elköteleződés, ami a nagyobbaknál jobban megjelenik**. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a legtöbb szervezet a 3. elköteleződési szinten sűrűsödik.

64. táblázat: Elköteleződés összevetése a válaszadó szervezetek létszámával (darab, százalék), N=599

	Elköteleződési szintek				Összesen	
	1. szint	2. szint	3. szint	4. szint	%	Db
0 fő	0,00%	13,33%	33,33%	53,33%	100%	15
1-9 fő	0,00%	16,42%	50,75%	32,84%	100%	134
10-49 fő	0,63%	14,38%	68,13%	16,88%	100%	160
50-249 fő	3,52%	28,17%	59,15%	9,15%	100%	142
250-499 fő	6,25%	20,83%	70,83%	2,08%	100%	48
500-999 fő	7,89%	39,47%	47,37%	5,26%	100%	38
1000-4999 fő	3,33%	46,67%	50,00%	0,00%	100%	30
5000 fő fölött	20,00%	30,00%	40,00%	10,00%	100%	10
Nincs válasz	0,00%	4,55%	86,36%	9,09%	100%	22
Összesen	2,50%	21,70%	59,43%	16,36%	100%	599

Forrás: saját szerkesztés

Érdekes eredményt kapunk, ha az elköteleződés vizsgálat eredményeit összehasonlítjuk a szervezetek saját attitűdjéről alkotott képpel:

- A válaszadók önértékelése alapján meghatározott attitűdhöz képest – ahol a válaszadók 57%-a vallotta magát erősen, vagy inkább pozitív attitűdű szervezetnek – az „objektívabb” elköteleződési modell szerint az összes válaszadó alig egynegyede minősíthető a gyakorlatban ténylegesen elkötelezett szervezetnek.
- A kérdőívet kitöltők között rendkívül alacsony az önkéntes szervezetek aránya, a döntő többség esetében a jogszabályi kötelezettségek teljesítésére törekvés azonosítható.
- A legpozitívabb attitűddel rendelkező szervezetek között található a legmagasabb szintű elkötelezettség is. 11 db olyan szervezet van, amely mindkét szempont alapján az 1. kategóriába tartozik, ezek tekinthetők a leginkább motivált és eredményes szervezeteknek, arányuk 1,1% a teljes mintában.
- A legtöbb harmadik szintű elkötelezettséggel rendelkező szervezet attitűd szempontjából is a 3. szükséges minimumra törekvők csoportjában található (118 db), a teljes minta ~12%-át ez a kategória teszi ki. Ez azt is jelenti egyben, hogy ezek a szervezetek megközelítőleg reálisan mérték fel az információszabadsághoz kapcsolódó helyzetüket, hozzáállásukat.
- Összefüggés látható az elköteleződés és az attitűd besorolások között: minél pozitívabb egy szervezet attitűdje, annál nagyobb eséllyel lesz magasabb az elkötelezettsége is.

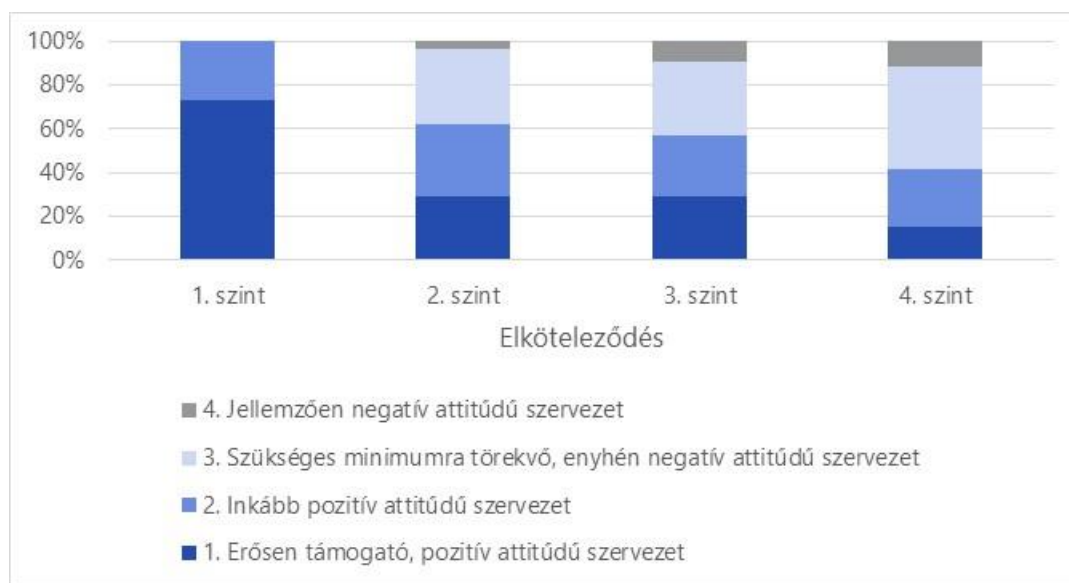
65. táblázat: Attitűd és elkötelezettség szerinti besorolás összevetése (darab), N=599 elemű minta alapján

		Elköteleződés				Összesen (db)
		1. szint	2. szint	3. szint	4. szint	
Attitűd	1. Erősen támogató, pozitív attitűdű szervezet	11	38	103	15	167
	2. Inkább pozitív attitűdű szervezet	4	43	101	26	174
	3. Szükséges minimumra törekvő, enyhén negatív attitűdű szervezet	-	45	118	46	209
	4. Jellemzően negatív attitűdű szervezet	-	4	34	11	49
	Összesen (db)	15	130	356	98	599

Forrás: saját szerkesztés

Az alábbi ábra alapján megállapíthatjuk, hogy az attitűd alapvetően együtt mozog az elköteleződéssel, azaz **minél inkább támogató és pozitív az attitűd, annál nagyobb valószínűséggel jelentkezik az elkötelezettség is**. Természetesen vannak kivételek, a tendencia azonban világosan látható. A legjelentősebb arányt az első három elkötelezettség-kategórián belül az első és második szintű attitűddel rendelkező szervezetek képviselik, miközben az elkötelezettség csökkenésével a harmadik és negyedik attitűd kategória felerősödik.

55. ábra: Attitűd és elkötelezettség szerinti besorolás összevetése (százalék), N=599 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

4.4.2.5.3.3 Az elköteleződési modell szerinti szegmensek fő jellemzői

Az alábbiakban az egyes elköteleződési modell szerinti szegmensek fő (egymástól szignifikánsan eltérő) különbözőségeit, jellemzőit mutatjuk be.

Az 1. kategória kapcsán a kis elemszám miatt az eredmények kevésbé megbízhatóak, ugyanakkor jó tájékoztatást adnak az „élen járó” szervezetek jellemzőiről, sajátosságairól. Ezen **jellemzők a következők:**

- **A szegmensbe a szervezetek 2,5%-a sorolható**, amely szervtípusok szerint köztulajdonban lévő gazdasági társaságokat, **köztestületeket és közigazgatáson kívüli egyéb szereplőket** tartalmaz. A szegmensbe arányaiban ez utóbbi két szervtípus közül tartoznak a legtöbben. A

nemzetgazdasági ágak közül arányaiban a **pénzügyi, biztosítási tevékenység** ágból kerültek be a legtöbben. A többi szegmenssel ellentétben itt nagyobb arányt képviselnek a **budapesti szervek** a területi szervekkel szemben, illetve a **közszolgáltatónak minősülő** szervezetek.

- A szegmensbe tartozó szervek többségében az 50-999 fős összdolgozói létszámkategóriák közül kerültek ki. A csoportban nincs 10 fő alatti szervezet.
- Az elköteleződési modellnek megfelelően **minden szervezetnél van kijelölt felelőse** az információszabadsággal kapcsolatos feladatoknak, munkaköri leírásban rögzített módon: ez a **felelős** (aki az esetek túlnyomó részében az adatvédelmi felelős) a szervezetek mindegyike szerint rendelkezik releváns képzettséggel, gyakorlattal. A compliance terület második legnagyobb arányban ebben a szegmensben van bevonva a feladatok ellátásába. Külső erőforrást jellemzően nem vesznek igénybe szignifikánsan gyakrabban, és többnyire elegendőnek tartják a kapacitásukat. **Az információszabadsághoz kapcsolódó szakmai fejlesztést valószínűleg a megfelelő minőségű kapacitásaik miatt támogatják a szegmensek közül legkisebb mértékben, a jó gyakorlatokat, ajánlásokat azonban szívesen megismernék.**
- A szegmensbe tartozó szervezeteknél átlagosan 11,3 fő foglalkozik az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével, ez a legmagasabb érték a kategóriák között.
- A technikai-informatikai háttérrel kapcsolatban jellemzően nem tapasztalnak hiányosságokat, ugyanakkor minden ötödik válaszadó jelezte, hogy adódnak digitalizálási nehézségeik, illetve a sok különböző nyilvántartás nincs összekötve egymással.
- Az elköteleződési modellnek megfelelően minden szervezet rendelkezik a szükséges szabályzatokkal, azonban a szegmensbe került szervek 40%-a jelezte, hogy a szabályzataiban többletvállalásokat is meghatározott, de még így is ez az egyetlen szint, ahol ekkora mértékű többletvállalást jeleztek.
- Mindannyian úgy látják, a nyilvánosság elsősorban a szervezet iránti közbizalom építéséhez járul hozzá, és a leggyakrabban jelölték meg előnyként azt is, hogy a nyilvánosság erősíti a szervezet integritását és csökkenti a korrupció kockázatát.
- Elektronikus közzététel teljesítésével kapcsolatos gyakorlatok:
  - **Az elektronikus közzétételi kötelezettség teljesítését könnyebbnek tartják** (4,27-es értékelés tízes skálán), mint a többi kategóriába sorolt szervezetek. Kihívásként a feladat időigényességét jelölték meg. Az Infotv. általános közzétételi listájának egységei közül csupán egy kitöltő jelölte, hogy a III. blokkal kapcsolatban érez bizonytalanságot, a többiek egyikkel sem.
  - Önkéntesen létrehozott egyedi közzétételi listával ugyan nem minden szervezet rendelkezik, de az egyes elkötelezettségi szinteken belül itt található legnagyobb arányban (53%) az egyedi listával rendelkezők. Akik nem hoztak létre listát, a többi kategóriával közel azonos mértékben említették ennek okaként, hogy nincs szükségük az egyedi közzétételre, mert enélkül is megosztanak minden információt, illetve hasonlóan magas értékben jelezték, hogy eddig még nem merült fel a lista szükségessége, vagy éppen nem látták annak értelmét, hasznát.
- Közérdekű-adatigénylések kezelésének gyakorlata:
  - Tisztában vannak a hozzájuk beérkezett közérdekűadat-igények mennyiségével (mindegyik szervezet be tudta azonosítani az adatigények darabszámkategóriáit, és nincs közöttük olyan szerv, amelyik ne tudná megítélni azok számosságát). A **teljesítést** a szegmensek közül a **legkönnyebbnek tartják** (5,14-es értékelés tízes skálán), többnyire 1-50 db igénylés érkezik hozzájuk, és jelentősen felülreprezentáltak a 100 db fölötti igénylést kapó szervezetek.
  - Nehézségnek a szegmensben legnagyobb mértékben a beérkezések időbeli kiszámíthatatlanságát jelölték meg, emellett a rendelkezésre álló határidő rövidege jelent számukra problémát. Egyedül az 1. kategória **nem jelezte, hogy technikai nehézséget jelent a teljesítés, és hogy ne tudnák, milyen adatok megismerhetőségét kell biztosítaniuk.**

- Minden formában és módon benyújtott adatigénylést elfogadnak, a tendenciák minden szegmensben hasonlóak: leginkább az írásban, postai úton, és elektronikusan, e-mailben megfogalmazott kérdéseket preferálják. Az 1. szegmensbe tartozók az átlagnál magasabb mértékben fogadják el a kimittud.atlatszo.hu felületen, és legkevésbé a telefonon, szóban megfogalmazott kérdéseket.
- Legnagyobbrészt csak az adatigénylés teljesítéséhez feltétlenül szükséges elérhetőségi adatokat várják el az adatigénylőtől (néhány esetben emellett még megjelent az igénylés okára vagy a felhasználás céljára való hivatkozás is, de pl. többlet személyes adatot, aláírást egyik szervezet sem vár el).
- Az 1. szinten elkötelezettek fele jelezte, hogy a határidő-hosszabbítások mögött a feladattal foglalkozó munkatársak leterheltsége áll. A többség a veszélyhelyzet adta speciális határidő-hosszabbítás lehetőségével nem élt, valamint jellemzően költségtérítést sem számított fel.
- A többi szegmensbe tartozó szervezethez képest legnagyobb arányban nyilatkoztak arról, hogy nem tapasztalnak semmilyen bizonytalanságot a közérdekű-adatigénylés szabályaival kapcsolatban, ezzel párhuzamosan a többi szegmensnél átlagosan szignifikánsan kisebb mértékben jelölték bizonytalanságot okozó tényezőt. A legnagyobb bizonytalanságot az okozza számukra, hogy mely adatok tartoznak a közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok körébe.
- Az információs szabadsággal összefüggő tájékozódásuk és fejlesztési igényeik:
  - Az információs szabadsághoz kapcsolódóan hiteles forrásból, elsősorban a NAIH által biztosított, honlapról letölthető szakmai kiadványokból, tájékoztatókból, állásfoglalásokból informálódnak, a képzéseket is nagyobb arányban, az egyes források között kiegyenlített mértékben veszik igénybe.
  - **Minden szervezet úgy nyilatkozott, hogy ismeri a NAIH szerepét, feladatait**, ezzel párhuzamosan minden feladatot gyakrabban jelölték meg, mint a többi kategóriába sorolt szervezetek (igaz, ebbe „belekeveredtek” olyan feladatok is, amelyeket a Hatóság az információs szabadsággal összefüggésben nem végez, ilyen például a bírság kiszabása).
  - A csoportba tartozó szervek a többi kategóriánál lényegesen magasabb mértékben kísérik figyelemmel a kapcsolódó **nemzetközi és hazai átfogó indexeket, jelentéseket**.
  - Az információs szabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatának javítására az 1. szinten elkötelezettek a többi kategória által többnyire leginkább igényelt jó gyakorlatok megosztása helyett nagyobb arányban igényelnek **gyakorlatorientált általános és témaspecifikus tájékoztató anyagokat**. Továbbá ők az egyetlen szegmens, melyek nem a szankciókban, pénzbírság kiszabásában és rendszeres hatósági ellenőrzésben látják a teljesülési gyakorlat javítását.

Összességében tehát az 1. kategóriába sorolt szervezetek bár jelenleg is jól teljesítenek, belső motivációt éreznek a fejlődésre: ehhez a szükséges technikai és humán kapacitásokkal jellemzően rendelkeznek, és maguk is erőfeszítéseket tesznek a további fejlődés érdekében (pl. nemzetközi és hazai indexek, jelentések követése, a működési folyamatba illesztett ellenőrzés és a folyamatok fejlesztése jellemzi őket), kiemelkedően magas szinten nyitottak a jó gyakorlatok megismerésére, adaptálására és az ehhez nyújtott támogatással a terület élenjáró, más szervezetek számára is példát mutató szereplői lehetnek.

A 2. szegmensbe az elkötelezett, de kizárólag a jogszabályi kötelezettségek teljesítésére törekvő szervezetek tartoznak. Főbb jellemzőik:

- **A szegmensbe a szervezetek 21,7%-a sorolható**, amelyben valamennyi szervtípus megtalálható. **A szegmensbe arányaiban a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok**

közül kerültek be a legtöbben. A nemzetgazdasági ágak közül arányaiban a **szállítás, raktározás** ágból vannak itt a legtöbben.

- Mindegyik méretkategória megtalálható itt, ugyanakkor az 1000-4999 fős szervezetek második legnagyobb hányada (közel fele) is ebben a szegmensben van jelen.
- A szegmensbe tartozó szervezetek a felelősök kijelölésekor a munkaköri leírásban rögzítéstől az eseti ügyintézésig tartó **skálán lévő lehetőségeket a többieknél kiegyenlítettebb arányban** alkalmazzák. A kijelölt felelős jellemzően ebben a **szegmensben is az adatvédelmi felelős, aki többnyire megfelelő képzettséggel, gyakorlattal rendelkezik.**
- A szegmensbe tartozó szervezeteknél átlagosan 5,6 fő foglalkozik az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével. **A külső erőforrások közül leginkább jogi tanácsadót vesznek igénybe, de a kapacitásukat elegendőnek tartják.**
- A **munkatársak szakmai fejlesztésére** amellet, hogy a legtöbb jelölés a szegmensből érkezett, leginkább a jó gyakorlatok megosztását és a jogi előírások megfelelő értelmezését (beleértve a NAIH és a bíróságok gyakorlatát) látják relevánsnak.
- A **technikai-informatikai hiányosságok kapcsán a legtöbben nem tapasztalnak hiányosságokat**, ugyanakkor minden ötödik válaszadó jelezte, hogy a szervezetüknel nem biztosított az elektronikus aláírás lehetősége és nem minden dokumentum áll digitálisan rendelkezésre.
- A szervezetek döntő többsége rendelkezik mindkét szükséges szabállyal, azonban jellemzően nem tettek többletvállalást az Infotv. szerint elvártakon felül.
- Bár az átlaghoz hasonlóan ebben a szegmensben is úgy vélik, hogy a nyilvánosság elsősorban a közbizalom építéséhez járul hozzá, nagyobb arányban ismerték fel, hogy kevesebb adatigénylést kapnak, ha maguktól megosztanak minden információt.
- Elektronikus közzététel teljesítésével kapcsolatos gyakorlatuk:
  - **Az elektronikus közzétételi kötelezettség teljesítését** már nehezebbnek tartják, mint az 1. szegmensbe tartozók, de még mindig **az átlagnál könnyebbnek ítélték meg** (4,33-as értékelés tízes skálán). A szegmensbe tartozó válaszadók a közzétételi feladatok megfelelő teljesítésének kihívásaként a sok, szerteágazó jogszabállyal való naprakész ismeretét jelölték meg nagyobb arányban. A közzétételi egységeket tekintve leginkább az Infotv. általános közzétételi listájának II. blokkja kapcsán éreznek bizonytalanságot.
  - Egyedi közzétételi listával csupán a csoportba tartozó válaszadók 15%-a rendelkezik, és a legtöbbször jogszabályi kötelezettségre hivatkozva hozta azt létre. Azok, akik nem hoztak létre ilyen listát, legtöbbször arra hivatkoztak, hogy nincs szükségük az egyedi közzétételre, mert enélkül is megosztanak minden információt.
- Közérdekű-adatigénylések kezelésének gyakorlata:
  - A szegmensbe tartozók között bár nagyon alacsony mértékben, de megjelennek azok a szervezetek is, ahol a kitöltő nem tudta meghatározni a közérdekű-adatigénylések számosságát (az érintett szervezetek egyötöde ebben a szegmensben található). Ebbe a szegmensbe tartozik a két év alatt **11-50 db és az 51-100 db igénylést kapók második legnagyobb hányada, az igények teljesítését** ez a szegmens tartja a **második legnehezebbnek** (5,66-os értékelés tízes skálán).
  - Az igények teljesítése során felmerülő nehézséget az időbeli kiszámíthatatlanságban látják a legtöbben, továbbá erőforrásigényesnek tartják az adatigénylések teljesítését.
  - A közérdekű-adatigénylések különböző formáit és módjait szintén széleskörűen fogadják el érvényesként. Ebben a szegmensben kevésbé preferált a telefonon és szóban, illetve a kimittud.atlatszo.hu felületén megfogalmazott kérdés.
  - Az 1. kategóriánál nagyobb mértékben várják el az adatigénylés teljesítéséhez feltétlenül szükséges adatok megadását az igénylőtől, és emellett kisebb mértékben követelnek meg egyéb információt, de többlet személyes adatot, aláírást egyetlen szervezet sem vár el.

- Amellett, hogy a szervezetek nagy részénél nincs szükség határidő-hosszabbításra, a 2. szinten elkötelezettek jellemző leginkább a **vezetői jóváhagyások elhúzódsága**, és sokan jelezték az adatösszegyűjtés időigényességét. A csoportba tartozik a veszélyhelyzet miatti **határidő-hosszabbítással több alkalommal is élők legnagyobb része**, valamint a legfeljebb az **esetek negyedében költségtérítést felszámolók fele**.
- Megjegyzendő azonban, hogy a szegmensbe tartozó szervezetek alig harmada nyilatkozott csak úgy, hogy nem tapasztal semmilyen bizonytalanságot a közérdeklő-adatigénylés szabályaival kapcsolatban.
- Az információszabadsággal összefüggő tájékozódásuk és fejlesztési igényeik:
  - Bár a szegmensbe tartozó szervek a NAIH szerepét rendre pontosabban látják, mint a 3., illetve 4. kategóriába sorolt szervezetek, figyelmeztető, hogy a szervek 7%-a jelezte, hogy nem ismeri a Hatóság munkásságát.
  - A szervek csupán ötöde kíséri figyelemmel az információszabadsággal kapcsolatos nemzetközi és hazai átfogó indexeket, jelentéseket.
  - Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatának javítása kapcsán ez a szegmens jelölte **átlagosan a legtöbb javaslatot**.

Összességében tehát a 2. kategóriába sorolt szervezeteket elsődlegesen nem a belső motiváció, hanem a kötelességtudat vezérli. Teljesítik ugyan a jogszabályi előírásokat, de kifejezetten erős elköteleződést nem mutatnak. Mivel e szervezetek a szükséges technikai és humán kapacitásokkal többségében rendelkeznek, esetükben a motiváció erősítése, illetve a szakmai továbbképzés szükséges ahhoz, hogy a nyilvánosság, átláthatóság ne csupán egy teljesítendő (jogszabály által előírt) feladat legyen a számukra, hanem erős elköteleződés is kialakuljon bennük e téren.

A 3. szegmensbe az alacsony elkötelezettségű, jelentősebb hiányosságokkal rendelkező szervezetek tartoznak. Ezen szegmens jellemzői az alábbiak:

- **A szegmensbe a szervezetek 59,43%-a sorolható**, amelyben valamennyi szervtípus megtalálható. **A szegmensbe arányaiban az oktatási ágazat szervei közül kerültek be a legtöbben.** A többi szervtípus közel azonos arányban képviselteti magát. A nemzetgazdasági ágak közül arányaiban a **szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, valamint a háztartás munkaadói tevékenysége, termék előállítás, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra** elnevezésű ágból találhatók ebben a szegmensben a legtöbben.
- A szegmensben minden létszámkategória megközelítőleg kiegyenlített mértékben megtalálható, a 250-499 fős kategória legnagyobb hányada itt található, de a szervek többsége 10-49 fős.
- A szegmensben legnagyobbbrészt a munkaköri leírásban rögzített módon kijelölt felelősök vannak jelen, többségében itt is az adatvédelmi felelős a kijelölt felelős, akiknek többségében megfelelő a képzettsége.
- A szegmensben a feladatellátásban résztvevők átlagos létszáma 5 fő. A külső erőforrásként legtöbben jogi tanácsadót alkalmaznak. Ugyanakkor a **csoportok közül legkisebb arányban jelezték, hogy elegendőnek tartják a kapacitásokat, időszakosan szükségük lenne többletkapacitásra.**
- Döntő többségében a belső humán erőforrás fejlesztését szükségesnek tartó szervezetek tartoznak a szegmensbe.
- Az 1. és 2. szegmensbe tartozókhöz képest kisebb mértékben tapasztalják, hogy nincsenek hiányosságok az információbiztonsággal összefüggő feladatok **technikai-informatikai** teljesítése során.
- A szegmensbe tartozik a csak az egyik kötelező szabállyal rendelkező szervezetek 82%-a és a szabályzatokkal nem rendelkezők közel fele is. Többnyire az SZMSZ az irányadó azon szervek esetében, ahol nincsenek meg a kötelező szabályzatok.

- Az érintett szervek többsége az előző szegmensekhez hasonlóan látja a nyilvánosság előnyeit, de az 1. és 2. kategóriánál alacsonyabb mértékben jelölték meg egyszerre több előnyt.
- Elektronikus közzététel teljesítésével kapcsolatos gyakorlatuk:
  - **Az elektronikus közzétételi kötelezettség teljesítését már az átlagnál nehezebbnek tartják** (4,56-os értékelés tízes skálán). A szegmensbe tartozó válaszadók a közzétételi feladatok megfelelő teljesítésének kihívásaként a sok, szerteágazó jogszabály naprakész ismeretet jelölték meg nagyobb arányban. A közzétételi egységeket tekintve leginkább az Infotv. általános közzétételi listájának III. blokkja kapcsán érznek bizonytalanságot.
  - Egyedi közzétételi listával a csoportba tartozó válaszadók 13%-a rendelkezik, ezek a szervek is döntő többségükben jogszabályi kötelezettségre hivatkozva hozták azt létre. Akik nem hoztak létre ilyen listát, arra hivatkoztak, hogy nincs rá szükségük, enélkül is minden információt megosztanak. Ugyanakkor kiemelendő, hogy azon szervezetek fele-fele arányban megoszlának a 3. és 4. szinten, melyek **vezetősége nem támogatja** a lista létrehozását.
- Közérdekű-adatigénylések kezelésének gyakorlata:
  - Ebben a szegmensben jelenik meg azoknak a szervezeteknek a legnagyobb hányada, akik – a kérdőív kitöltői szerint – vagy nem kapnak közérdekű-adatigénylést, vagy annak számosságát nem tudják megítélni, illetve akik nem válaszoltak a kérdőívre. Az érintett szervek a feladatok teljesítését az átlagnál valamivel könnyebbnek, a szegmensek közül a **második legkönnyebbnek** tartják (5,54-es értékelés tízes skálán).
  - A szegmensbe tartozók az adatigénylések teljesítése kapcsán a 2. kategóriához hasonlóan az időbeli kiszámíthatatlanságot és az erőforrásigényességet jelölték meg fő kihívásként, valamint számukra a legnehezebben megállapítható, hogy mely kért adat minősül közérdekűnek.
  - Az érintett szervek az adatigényléseknél már több esetben nem jogszerű elemeket is elvárnak, így például az adatigénylés okának, céljának a megjelölését, aláírást vagy többlet személyes adatot.
  - **Bár a szegmensbe tartozó szervek többsége nem állapít meg költségtérítést, az itt található szervek az előző szegmenseknél valamivel nagyobb aránnyal teszik ezt meg.** Ebben a szegmensben található azon szervek háromnegyed része is, akik az esetek többségében éltek a költségtérítés megállapításának lehetőségével.
  - A szegmensbe tartozók **a többi kategóriához képest legkisebb mértékben nyilatkoztak arról, hogy nem tapasztaltak bizonytalanságot a közérdekű-adatigénylés szabályaival kapcsolatban.** Leginkább az okoz nekik bizonytalanságot, hogy mely adatok tartoznak a közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok körébe, valamint, hogy vizsgálható-e az adatigénylés célja.
- Az információszabadsággal összefüggő tájékozódásuk és fejlesztési igényeik:
  - A szegmensbe tartozó szervek közül közel minden hatodik válaszadó nem ismeri a Hatóság munkásságát.
  - A szegmensbe tartozó szervek alig 8%-a kíséri figyelemmel az információszabadsággal kapcsolatos nemzetközi és átfogó indexeket, jelentéseket.

Összességében tehát a 3. kategóriába sorolt szervezetek nagyobb hiányosságokat mutatnak az információszabadsággal kapcsolatos feladatok teljesítésével kapcsolatban, ami elsődlegesen az attitűdre és kompetenciahiányra vezethető vissza. Ezen szervezetek gyakorlatának javításához a képzések biztosítása elengedhetetlennek tűnik, de a kötelezettségeik tudatosítása is fontos.

A 4. szegmensbe a nem elkötelezettek tartoznak, akik nem foglalkoznak értékelhetően a területtel. Ezen szegmens jellemzői a következők:

- **A szegmensbe a szervezetek 16,36%-a sorolható**, amelyben valamennyi szervtípus megtalálható. **A szegmensbe arányaiban az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok szervei közül kerültek be.** A nemzetgazdasági ágak közül arányaiban az **egyéb szolgáltatási ágba tartozó szervezetek közül található meg** a legtöbben a szegmensben. A szegmensbe tartozik azon szervezetek második legnagyobb hányada, melyben nincs az államnak vagy valamely önkormányzatnak többségi részesedése.
- A szegmensben található az önmagukat 0 fős összdolgozói létszámú szervezeteknek vallók legnagyobb hányada, a legtöbb szervezet pedig az 1-9 fős és 10-49 fős kategóriába tartozik.
- Ebben a szegmensben a legnagyobb az aránya a kijelölt felelős nélküli, ügyenként kezelt feladatteljesítésnek. Itt is többnyire adatvédelmi felelős látja el a feladatokat, de nagyobb arányban azt jelezték, hogy nem rendelkezik releváns szakképzettséggel, gyakorlattal.
- A szegmensbe tartozó szervezeteknél átlagosan 2,3 fő foglalkozik az információs szabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével. Ez a legalacsonyabb érték az egyes kategóriák között, ugyanakkor itt található az önmagukat 0 fős feladatellátóknak vallók több mint fele. Ezzel szemben a kapacitásokat mégis magas arányban elegendőnek tartják, a legtöbben nem vesznek igénybe külső erőforrásokat, ugyanakkor közel ugyanekkora mértékben alkalmaznak külső informatikust és jogi tanácsadót.
- A szegmensbe tartozó szervek többségében támogatják az információs szabadsághoz kapcsolódó feladatot ellátók fejlesztését, a többi szegmenstől eltérően azonban főként a vonatkozó jogszabályok, és a jogi előírások megfelelő értelmezése terén.
- A többi szinthez képest nagyobb arányban jelezték, hogy technikai-informatikai hiányosságokat tapasztalnak, leginkább az elektronikus aláírási lehetőséget hiányolják, illetve a szervezeti honlap is fejlesztésre szorul.
- Az érintett szervezetek **a többi szinthez képest szignifikánsan kisebb mértékben rendelkeznek egyik vagy mindkét szükséges szabállyal, ennek okaként többségében azt hozták fel, hogy a szervezetüknek nem feladata ilyen szabályzatok összeállítása.**
- A szegmensben található azon szervezetek 70%-a, melyek **nem tudnak semmilyen előnyt megjelölni** az átláthatóság kapcsán és a legkevésbé gondolják azt, hogy kevesebb adatigénylést kapnak, ha minden információt megosztanak.
- Elektronikus közzététel teljesítésével kapcsolatos gyakorlatuk:
  - **Az elektronikus közzétételi kötelezettség teljesítését** a szegmensbe tartozók **ítélték meg legnehezebbnek** (4,57-es értékelés tízes skálán). A szegmensbe tartozó válaszadók a közzétételi feladatok megfelelő teljesítésének kihívásaként a sok, szerteágazó jogszabály naprakész ismeretét jelölték meg nagyobb arányban, továbbá a többi szegmenshez képest gyakrabban ütköznek informatikai problémába. A közzétételi egységeket tekintve leginkább az Infotv. általános közzétételi listájának II. blokkja kapcsán érznek bizonytalanságot.
  - **Egyedi közzétételi listával a csoportba tartozó válaszadók közül csupán 1 db rendelkezik.** Arra, hogy miért nem hoztak létre, indoknak legtöbben azt említették, hogy eddig nem merült fel, nem látták hasznát, illetve a szükséges szakismeretek hiányára hivatkoztak. Ugyanakkor kiemelendő, hogy azon szervezetek fele-fele arányban megoszlának a 3. és 4. szinten, melyek **vezetősége nem támogatja** a lista létrehozását.
- Közérdekű-adatigénylések kezelésének gyakorlata:
  - **A közérdekű-adatigénylések teljesítését ez a szegmens tartja a legnehezebbnek** (6,05-ös értékelés tízes skálán). Ez azért is meglepő, mert ebben a szegmensben található azon szervek második legnagyobb része, akik arról nyilatkoztak, hogy egyáltalán nem kapnak közérdekűadat-igényt, valamint annak számosságát megítélni nem tudók 44%-a is. A szegmensbe tartozó szervezetek legnagyobb része – saját

bevállása szerint – csupán 1-10 db igénylést kapott az elmúlt két évben, így feltételezhetően nincs jelentősebb adatigénylést kapó szervezet.

- A teljesítés nehézségét – a többi szinttel ellentétben – elsősorban abban látják, hogy nehezen állapítható meg, hogy mely adatok minősülnek közérdekűnek, közérdekből nyilvánosnak.
- Az érintett szervezetek az átlagosnál kisebb mértékben jelölték meg a különböző formákban benyújtott és érvényesként elfogadott feltételeket, mint a többi kategória. A 4. szegmensbe tartozók fogadják el legkisebb mértékben a kimitud.atlatszo.hu felületen feltett kérdések.
- Az adatigénylések terén nagyfokú ismerethiány/jogszerűtlen gyakorlat látható: e kategóriába sorolt szervezetek szignifikánsan gyakrabban várnak el jogszerűtlen adatszolgáltatást az adatigénylők részéről, így például aláírást (négyből három szervezet vár el), valamint az adatigénylés céljának és okának megnevezését.
- A veszélyhelyzet miatti **határidő-hosszabbítással minden esetben** élő egyetlen szervezet jelen szegmensbe tartozik. A költségtérítéshez kapcsolódó válaszok ebben a szegmensben megoszlanak, a legtöbb esetben nem számítottak fel, illetve nem tudják megítélni a kérdést, sokan nem válaszoltak a kérdésre.
- A szegmensbe tartozók számára bizonytalanságot okoz a közérdekű-adatigénylés szabályaival kapcsolatban, hogy mely adatok tartoznak a közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok körébe, és hogy kik igényelhetnek tőlük közérdekű adatot.
- Az információs szabadsággal összefüggő tájékozódásuk és fejlesztési igényeik:
  - Az információs szabadsághoz kapcsolódó témákban való tájékozódás során legkisebb mértékben a NAIH-tól informálódnak, nagyobb mértékben egyéb bizonytalan forrásból szerzik be az információkat.
  - A szegmensbe tartozó szervek **megközelítőleg fele nem ismeri a Hatóság munkásságát.**
  - Az információs szabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatának javítására ebben a csoportban jelölték meg legkisebb mértékben az egyes felsorolt lehetőségeket, leginkább a **jó gyakorlatok megosztására és képzésekre** lenne igényük.

Összességében tehát a 4. kategóriába sorolt szervezetek igen nagy hiányosságokat mutatnak az információs szabadsággal kapcsolatos feladatellátás teljesülési gyakorlatában. E szervezeteket egyaránt jellemzi a jogszabályi kötelezettségek ismeretének hiánya és a motivátlanság (amely sok esetben ismerethiányból is fakad). Esetükben tehát komoly képzésre és szemléletformálásra van szükség; mind a kötelezettségek megismertetése, mind a nyilvánosság, átláthatóság fontosságának megértetése nélkülözhetetlen.

4.4.2.6 A célcsoport tájékozódási gyakorlata és a NAIH szerepe

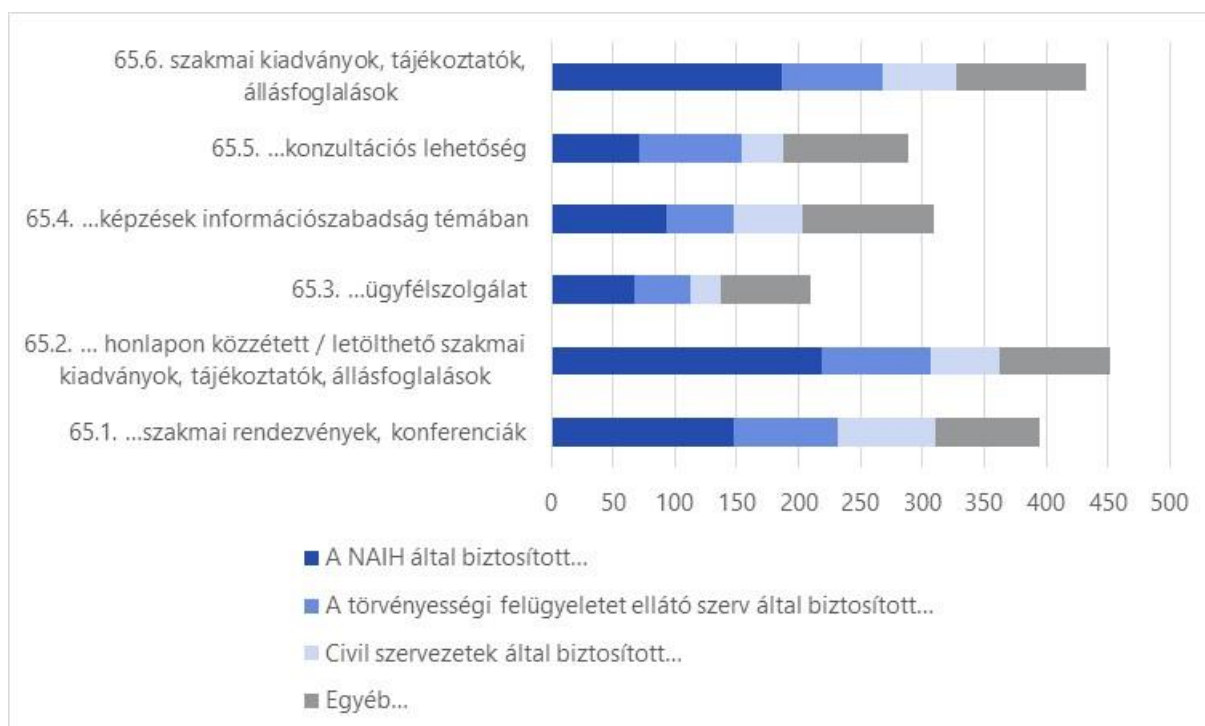
Milyen forrásokból tájékozódnak a központi közigazgatási szervek az információs szabadság területén?

- A válaszadók többsége elsősorban a NAIH által biztosított szakmai kiadványok, tájékoztatók, illetve a honlapján közzétett és letölthető szakmai kiadványok, tájékoztatók, állásfoglalások alapján tájékozódik.
- Népszerű tájékozódási források még a NAIH szakmai rendezvényei, konferenciái.
- A törvényességi felügyeletet ellátó szervek és civil szervezetek súlya a válaszadó szervezetek tájékoztatási gyakorlatában alacsony.
- A civil szervezetek arányánál nagyobb súlyúak az egyéb válaszok, amelyek között a következők szerepelnek:
  - társcégektől, fenntartótól, központi irányító szervtől;

- o adatkezelési/adatvédelmi szakértőtől, jogásztól, ügyvédtől, ügyvédi irodától, belső ellenőrtől, szakmai bizottságoktól, külső megbízottól, GDPR szakmai csoportoktól;
- o interneten található szakmai tájékoztatókból, sajtó, szakmai fórumokról, uniós forrásokból;
- o bírósági gyakorlatok, bírósági esetjog tanulmányozásából, bírósági határozatok, joganyagok segítségével;
- o EDPB, Infosféra, Privacy Policy Online Services, Adózóna;
- o szakmai konferenciákon, képzéseken, továbbképzéseken való részvétellel;
- o mások jó gyakorlatából.

56. ábra: Jellemzően milyen konkrét forrás(ok)ból és milyen szereplőktől tájékozódnak információszabadság témában? (említések száma, darab), N=399 elemű minta alapján

Forrás: saját szerkesztés

A NAIH szerepének ismertsége

A válaszadók körében a NAIH három legismertebb szerepe:

- **ellenőrzi a közérdekű adatokkal kapcsolatos gyakorlatot** (válaszadók 66%-a jelölte meg);
- **panaszokat vizsgál ki** (56%), valamint **szakmai segítséget nyújt és tájékoztat** (55%).

Megközelítőleg minden második válaszadó jelölte meg, hogy a Hatóság jelentéseket tehet közzé és bírságot szabhat ki.

A NAIH-nak a titokfelügyeleti és az egyéb hatósági eljárásai a legkevésbé ismertek (22-34%).

A kitöltők kb. 20%-a úgy nyilatkozott, hogy nem ismeri a Hatóság munkásságát és eljárásait.

66. táblázat: Jelenlegi ismeretei szerint milyen szerepe, feladatai vannak a NAIH-nak az információszabadsághoz kapcsolódóan? (darab, százalék), N=462 elemű minta alapján (több válasz volt adható)

	Darab	Az összes kitöltés – 462 – arányában
Ellenőrzi a közérdekű adatokkal kapcsolatos gyakorlatot	304	65,80%
Panaszokat vizsgál ki	261	56,49%
Szakmai segítséget nyújt (pl. konzultáció), tájékoztat (pl. kiadványok, szakmai események)	254	54,98%
Jelentést tehet közzé	214	46,32%
Bírságot szabhat ki	212	45,89%
Jogszabályokat véleményez	180	38,96%
Egyéb hatósági eljárásokat folytat le	157	33,98%
Titokfelügyeleti hatósági eljárást folytat le	100	21,65%
Nem ismerem a Hatóság munkásságát és eljárásait	91	19,70%

Forrás: saját szerkesztés

Az egyéb válaszlehetőségek között a válaszadók a fentieket az alábbiakkal egészítették ki:

- „Adatkezelési auditot végez, adatkezelési gyakorlatot értékel felkérésre”;
- „Konferencián és egyéb rendezvényen ismereteket terjeszt”; „adatvédelmi hatósági eljárást, illetve vizsgálati eljárást” folytat le; „megrovást alkalmazhat, törölthet adatokat”;
- „A NAIH Szervezeti és Működési Szabályzatában megfogalmazott módon tanácsadó és ellenőrző szerepet tölt be. Biztosítja a felmerülő kérdésekben a konzultációs lehetőséget, illetve az adatszolgáltatási nem megfelelésekkel kapcsolatosan ellenőrzi az eljárási rendet, és kiemelhető módon, a panaszosokat, hatósági eljárás megindítása előtt tájékoztatja arról, hogy adatigényléseikkel kapcsolatos vélt vagy valós panaszaiikkal először az adatkezelőhöz forduljanak, és tárgyalásos formában, egyeztetések útján próbálják igényeiket kielégíteni, s csak ezt követően, amennyiben az adatkezelő nem teljesíti kéréseiket, indítja meg a hatósági eljárást az adatkezelővel szemben.”

4.4.2.7 Fejlesztési szükségletek, javaslatok

A válaszadók **több mint felének segítséget jelentene a gyakorlat fejlesztésében, ha jó gyakorlatokat osztanának meg velük (55%), gyakorlatorientált általános (52%) és témaspecifikus (48%) tájékoztató anyagokat kapnának.**

A képzések (43%), a tudásmegosztó események szervezése (39%), a belső szabályozások kialakítását segítő támogatások (38%) és a jogszabályok felülvizsgálata, egyértelműbbé tétele (38%) is nagy segítséget jelentenének számukra.

Kevesebb, mint 30%-uk esetében az is preferált lenne, ha aktuális információkról, jogalkalmazásról lenne rendszeres hírlevél, illetve, ha közvetlenebb, személyesebb kapcsolatot tudnának kialakítani a NAIH munkatársaival.

A válaszadók 10-20%-a jelezte azt is, hogy a szorosabb együttműködés és a rendszeres konzultációk a szervek, a hatóságok és a civil szervezetek között, valamint a kötelezően kinevezendő információs jogi tisztviselő léte hatékonyan tudná támogatni a munkájukat.

Kevesebb, mint 10%-uk jelölte meg egy állami fenntartásban működő központilag üzemeltetett felület meglétét az adatigénylések benyújtására és megválaszolására, és a mediációs eljárásokat az adatigénylő és a közfeladatot ellátó szerv között.

Legkisebb mértékben, 5% alatt jelölték a kitöltők a szigorúbb szankciók bevezetését a kötelezettségek nem teljesítése esetén, a rendszeres hatósági ellenőrzések lefolytatását, valamint az elégtelen teljesítés esetén pénzbírság kiszabását. Ebből arra lehet következtetni, hogy **a válaszadók a büntetéssel és szankciókkal járó gyakorlatokat nem preferálják, vagyis kevésbé tartják valódi segítségnek a többi eszközhöz képest.**

Az értékelhető egyéb válaszok között **pozitív** és **negatív** attitűdű észrevételek is megjelentek:

Pozitív attitűdű javaslatok

- „Speciális esetekben véleményezés és támogatás.”;
- „Kézzelfoghatóbb, érthető megfogalmazásokra lenne szükség”.
- „Korrekt és szakmailag kellő mélységű szakmai anyagok összeállítása.”;
- „Az Országos Munkavédelmi Felügyelőség működtet információs csatornát – telefonon és elektronikus formában – a munkáltatók és munkavállalók számára a munkavédelmi szabályozással kapcsolatos helyzetek értelmezésének egységesítése érdekében. Ennek alapján szükséges volna egy ilyen "Zöld Szám" üzemeltetésére, ahol a kialakult jogi helyzetekben követendő gyakorlatra az irányutatást megkaphatnák az adatkezelők és a közérdekű adat igénylők egyaránt.”.

Negatív attitűdű javaslatok

- „Felesleges plusz adminisztrációs gyakorlat beindításával nem lesz Európa versenyképesebb, a bürokráciát csökkenteni kellene, nem újabb és újabb szabályzatokat gyártani.”
- „Magam fogom eldönteni, hogy kinek, mikor, milyen információt adok, vagy nem adok. A Hatóság pedig kérdezzen (mert joga van hozzá) ha kíváncsi valamire!”
- „NAIH végezze el maga.”

Az alábbi ábra a kitöltők részéről az információszabadság teljesülési gyakorlatának javítását szolgáló javaslatait foglalja össze sorrendbe állítva.

57. ábra: Mit gondol, mi segítené az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatának javítását? (százalék), N=462 elemű minta alapján, több válasz volt adható

Forrás: saját szerkesztés

Az előzetesen megadott válaszlehetőségek mellett néhány további érdemi javaslat is érkezett a válaszadóktól arra vonatkozóan, hogy miképpen lehetne előmozdítani az információszabadság teljesülési gyakorlatát.

A válaszadók részéről tett konkrét és **konstruktív** fejlesztési javaslatok:

- „A jogalkalmazást leginkább az segítené, ha az Infotv. pontosan definiálná, mi értendő közfeladatot ellátó szerv alatt. Az Infotv. gondja az, hogy ugyan az Alkotmánybíróság gyakorlata, jogértelmezése szerint a köztulajdonban álló, illetve állam tulajdonú gazdasági társaságok közfeladatot ellátó szervek, ugyanakkor az Infotv. több rendelkezése egyszerűen nem értelmezhető, illetve egyáltalán nem végrehajtható a vonatkozásukban, hiszen azokat jellemzően közigazgatási szervekre alkották meg. Az Infotv.-ben célszerű lenne szétválasztani a közfeladatot ellátó közigazgatási szervek kötelezettségeitől a köztulajdonban álló gazdasági társaságok kötelezettségeit. Van ugyan közös halmaz, de pl. több köztulajdonban álló gazdasági társaság versenypiacon (is) működik, amely miatt nem minden esetben állhat érdekében egyes bizalmas üzleti információk megosztása vagy a szervezet nagymértékű átláthatóvá tétele, mert így versenyhátrányba kerülhet. A jogalkotónak, amely az állam, már régen észlelnie kellett volna, hogy a saját tulajdonában álló gazdasági társaságokat azzal, hogy azonos szabályokat ír elő rájuk a közzététel tekintetében a közigazgatási szervekkel, bizonyos tekintetben a társaságok versenytársainak teszi ki, amely végső soron az állami vagyon megőrzését erodálhatja, illetve annak hatékony gyarapítása elé gördíthet akadályt.”

- „A jogi szabályozás átláthatóbbá tétele fontos lenne, mert nagyon sok jogszabály határoz meg közzétételi kötelezettséget. Ezek között sok esetben van átfedés és pl. eltérően rendelkeznek archiválási kötelezettségről, stb.”
- „A közzétételre kötelezett szervezetek vezetői irányába a Hatóság aktívabb kommunikációt folytathatna és nyomatékossíthatná, hogy a közzétételi kötelezettség nem egy javaslat, hanem egy jogszabály által előírt kötelezés.”
- „A probléma a kapacitáshiány: kicsi szervezetben az eltökéltség megvan, de a feladat ugyanannyi, mint egy nagyobb egységnél, csak nincs rá ember és idő. Ha ezt valamiféle központi megoldásokkal segíteni lehetne, az nagyon hasznos lenne.”
- „Egyértelműbb szabályozások tisztább helyzetet teremtenének.”
- „Célzottabban vezető tisztségviselőket célzó felvilágosító anyagokra lenne szükség.”
- „Közfeladatot nem ellátó, de köztulajdonban álló (éppen ezért közfeladatot ellátónak minősülő) és közpénzzel nem gazdálkodó gazdasági társaságok speciális helyzetét jobban figyelembe vevő szabályozás.”
- „Az adatvédelmi tudatosság, felvilágosítás, az információbiztonsági szabályok betartása, a különféle informatikai rendszerekhez történő hozzáférési jogosultsági szintek egyértelmű meghatározása és rendszeres ellenőrzése.”
- „Az önkormányzatok által ellátandó feladatok fontossági sorrendjében hátrébb helyeződik el az információszabadság érvényesülését elősegítő kötelezettség, többek között a területre fordítható kapacitás, illetve humán erőforrás hiánya miatt. Figyelemmel azonban arra, hogy a testületek tagjai választás útján nyerhetik el pozíciójukat, a jog érvényre juttatását a bizalom megteremtésének egyik elengedhetetlen eszköze. A nyilvánosság biztosításával kapcsolatos feladatok megvalósítói és valamennyi érintett számára – a jogterület sajátosságaira tekintettel – kiemelt hangsúlyt kellene fektetni az önkormányzati ágazatban a módszertani anyagok, kiadványok kidolgozására, a kötelező köztisztviselői továbbképzés, illetve az önkormányzati képviselői képzés keretében történő oktatásra. A NAIH-hal történő hatékony együttműködés, a szakmai segítség nyújtása, a szakmai elvárások gyakorlati szintű megfogalmazása nagy segítséget jelentene a közadatot kezelő szervezeteknek abban, hogy az információszabadsággal összefüggő feladatok készségszinten, és ne ad hoc jelleggel kerüljenek ellátásra a kötelezettek részéről.”
- „Chatbot: a NAIH felületén azonnali közvetlen útmutatás, konzultáció biztosítása, ha szakmai segítségre van szükség.”
- „Több hírlevél és tájékoztató anyag.”
- „Meg kellene tanítani az állampolgárokat arra, hogy mi az a közérdekű adat.”
- „Az adatigénylés lehetőségét módosítanám, hogy a joggal visszaélő igénylők által okozott többletmunka és költség racionalizálható legyen.”

A jellemzően negatív attitűdű szervezetek esetében azonban megjelent néhány konkrét fejlesztési javaslat, amelyre nem köthető, **negatív komment** is:

- „Teljesen fölösleges és értelmetlen ezzel foglalkozni!”
- „Ilyet szeretnénk mi is tudni. Hogyan lehetne a munkatársakat érdekelttőbbé (nem közigazgatásról beszélünk) tenni.”

A válaszadók közül 11 szervezet jelezte, hogy alkalmaznak a területen olyan megoldásokat, amelyeket mintaként is hasznosnak és megoszthatóknak tartanak más szervezetekkel. A 11 szervezet közül azonban csak 5 szervezet hozzászólása értelmezhető és vehető figyelembe javaslatként jogi szempontból. Ez is alátámasztja, hogy hasznos lenne tudásmegosztásra alkalmas fórumokat, rendezvényeket működtetni, ahol ezek a megoldások megfelelően megoszthatók lennének, azokat az érdeklődők megismerhetnék.

- „Hasznos lenne például egy honlapba építhető "plugin" központi megoldás, hasonlóan az üzleti életben a beszállító által a vevőnek nyújtott "egyesedi webshop" megoldásokhoz: központi tárhely

lenne mögötte, informatikai háttérrel, az egyes szervezetek honlapjába be lehetne építeni egy egyszerű "plugin" a formanyomtatványt, és a tartalmat oda feltöltve megoldódna az, hogy a honlaphoz milyen módon fejlesszünk egyedi közzétételi oldalt, az archiválás kérdését hogy oldjuk meg, vajon a tartalmi tagolásban az Info tv vagy a közzétételi egységek szerkezetét kövessük stb. Ehhez kapcsolható lenne info ablak is, felugró figyelmeztetések az adatfeltöltéskor, jogszabályváltozásról figyelmeztető mail küldése, be lehetne állítani az egyes dokumentumok / adatok érvényességi és frissítési idejét, a rendszer automatikus figyelmeztetést küldhetne, amikor frissíteni kell a dokumentumot."

- *„Tájékoztató arról, hogy hogyan érinti az az információszabadsággal kapcsolatos feladatok hatékony megszervezése egy építőipari céget”.*

A többi észrevétel jellemzően a belső szabályozásra, működésre és feladatszerkezetre vonatkozó javaslatokat tartalmazott:

- *„Az egyes adatkezelési tevékenységek naplózása, az adatvédelmi tájékoztatók, közzétételi lista folyamatos felülvizsgálatának gyakorlata. Szervezeten belüli adatvédelmi képzés és vizsga rendszere.”*
- *„Intézményünk kis létszámú adminisztrációval rendelkezik, ezért egyetlen munkatársunk hatásköre sem korlátozható kizárólag az információszabadsággal kapcsolatos feladatokra, a helyettesítés biztosítására szükségszerűen átfedésekkel szükséges működnünk. Leghatékonyabbnak ezért a vezetői team munkát tartjuk.”*
- *„Javaslom mindenkinek adatvédelmi szakjogász szerződtetését.”*
- *„Külső kontrolling egy adatvédelmi szakértő személyében (ügyvédi iroda).”*
- *„Még gyerekcipőben járunk, de már működik az automatizmus az egyedi közzététel esetében.”*
- *„Teljes transzparencia, szerződések, megállapodások nyilvánossá tétele akár honlapon, akár a megfelelő netes elérhetőséggel.”*

4.5 Az esettanulmány módszertana és eredményei

A 3. Kutatás keretében elkészített esettanulmányok célja a kutatás célcsoportját érintő konkrét adatigénylési ügyek gyakorlati szempontú elemzése és értékelése. Az elemzés fókuszában az üzleti titok és a szerzői jog kérdésköre és az adatszolgáltatási kötelezettség alá tartozó érintettek körének lehatárolása állt. **Az esettanulmány készítése során tizenkét eset feltárására és elemző bemutatására került sor.**

A tárgyban végzett vizsgálatok eredményét, a „3. Kutatás: Esettanulmány” c. dokumentum foglalja össze.

Az esettanulmány fő megállapításai beépültek a dokumentum 5. „A kutatási eredmények szintetizálása, a kutatási kérdések és hipotézisek értékelése” c. fejezetébe.

4.6 A mélyinterjúk felmérés módszertana és eredményei

A kutatásban tervezett mélyinterjúk szerepe kettős volt: egyrészt néhány interjú előrehozásával megalapozó szerepben a többi adatfelvétel mérőeszközeinek pontosítását, validálását, másrészt már azok részeredményei a kvantitatív adatokból kevéssé érthető vagy akár ellentmondásos tapasztalatok mélyebb okainak megértését támogatták.

A mélyinterjúk felmérés esetében kiemelt cél volt a központi közigazgatási szervek által észlelt – az online kérdőíves adatfelvétel során feltárt – információszabadsággal kapcsolatos tapasztalatok és kihívások mélyebb megértése, átfogóbb, komplex kép alkotása a témában.

A mélyinterjúk adatfelvétel a szervezetek vezetői által kijelölt a témában jártas és kompetens munkatársak bevonásával készült. A kutatás keretében 50 db interjú készült a NAIH által előzetesen

kijelölt szervezetekkel úgy, hogy a célcsoport által a Részletes kutatási tervben definiált alcsoportjainak megfelelő szervezettípusok mindegyike képviseltette magát a mintában.

A mélyinterjúk 2021. szeptember 6. és 2022. február 14. között kerültek lebonyolításra. Az interjúk szervezését és lebonyolítását megnehezítette a Covid világjárvány. Emiatt sokszor átütemezésre kerültek a tervezett interjúk, illetve az interjúk nagyobb részét online formában kellett lebonyolítani. Ez azonban nem befolyásolta az interjúk eredményességét.

A lefolytatott 50 db mélyinterjú részletes eredményeit külön dokumentum, az mélyinterjúk összegző kivonatai és szó szerinti leíratai tartalmazzák. Az interjúba vont szervezetek a 7.2-es mellékletben hivatkozott „Interjúalanyok tételes listája” c. dokumentum foglalja össze.

A mélyinterjúk során elhangzottak tapasztalatai beépültek a dokumentum 5. „A kutatási eredmények szintetizálása, a kutatási kérdések és hipotézisek értékelése” c. fejezetébe.

4.7 A fókuszcsoportos interjúk módszertana és eredményei

Az adatigénylők által tapasztalt kihívások, illetve a teljesítési gyakorlathoz kapcsolódó elégedettségük feltárása fókuszcsoportos interjúk keretében, a területen aktív szereplők bevonásával valósult meg.

A **fókuszcsoportos interjúk során** a központi közigazgatás nyilvánosságának vizsgálatára az adatigénylői oldal szemszögéből került sor, azon **az Infotv. 33. § (2) bekezdésében nevesített szervezeteknek címzett adatigénylésekben jártas állampolgárok, civil szervezetek és a sajtó képviselői** vettek részt.

A kutatás során alkalmazott legtöbb mérőeszközhöz hasonlóan a fókuszcsoportos interjúk által érintett témák között is megtalálhatóak voltak a három, célcsoportok mentén elkülönülő kutatás szempontjából vett horizontális jellegű témák, valamint a célcsoportra egyedileg jellemző kérdések, kérdésblokkok.

A kutatás során fókuszcsoport lebonyolítására került sor az alábbiak szerint:

- A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása – Köztestületek: 2021. december 1.
- A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása – Általános tematika I.: 2021. december 9.
- A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása – Általános tematika II.: 2021. december 14.
- A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása – Általános tematika III.: 2022. január 6.
- A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságának kutatása – Általános tematika IV.: 2022. január 12.

A lefolytatott 5 db fókuszcsoportos interjú részletes eredményeit külön dokumentum, a fókuszcsoportos interjúk összegző kivonatai tartalmazzák.

A fókuszcsoportos interjúkon elhangzottak beépültek a dokumentum 5. „A kutatási eredmények szintetizálása, a kutatási kérdések és hipotézisek értékelése” c. fejezetébe.

5 A KUTATÁSI EREDMÉNYEK SZINTETIZÁLÁSA, A KUTATÁSI KÉRDÉSEK ÉS HIPOTÉZISEK ÉRTÉKELÉSE

A fejezet a Részletes kutatási tervben megfogalmazott kutatási kérdések és a felállított kutatási hipotézisek szerint szintetizáltan foglalja össze a végrehajtott primer és szekunder kutatás eredményeit. A fejezet struktúráját az egyes kutatások kutatási kérdései mentén kijelölt témák szervezik. Az egyes alfejezeteken belül:

- Pontosan ismertetésre kerülnek a kapcsolódó hipotézisek, azok teljesülése/cáfolata, ennek indoklása;
- Szintetizálásra kerülnek az adott kutatási kérdés és a kapcsolódó hipotézisek vizsgálatához alkalmazott különböző módszerekkel nyert eredmények.

A kutatási kérdéseket és hipotéziseket összegző táblázatban az alábbi színek kerülnek alkalmazásra:

	A hipotézis IGAZ -nak bizonyult: a hipotézis helytállóságát a kutatási eredmények igazolták.
	A hipotézis csak RÉSZBEN IGAZ : a hipotézis helytállóságát a kutatási eredmények csak részben igazolták / nem igazolták teljes mértékben.
	A hipotézis HAMIS -nak bizonyult: a hipotézis helytállóságát a kutatási eredmények nem igazolták.

A Kutatás keretében alkalmazott mérőeszközök eltérő megbízhatóságú eredményeket adnak:

- Annak ellenére, hogy a célcsoport kapcsán a honlapelemzés és a próba-adatigénylés olyan mintavételes eljárás formájában valósult meg, amelyben több jogalanytípus esetében az alapsokaság nem volt meghatározható, a nagy vizsgálati elemszám és hogy valamennyi fő jogalany típus megfelelő elemszámmal szerepelt a vizsgálati mintában, megfelelő alapot biztosít a vizsgálatokhoz. Az adatfelvételek eredményei alapján objektíven és tényszerűen vizsgálható, hogy a különböző csoportok hogyan viselkednek és fel lehet hívni a figyelmet általánosabb mintázatokra is. Azon kutatási kérdések és hipotézisek esetén, amelyekre e két mérőeszköz megfelelő információt nyújt, az ezekből származó eredmények jelentik a kiértékelés elsődleges forrását.
- Mivel a minta alapsokasága nem volt pontosan meghatározható, az online kérdőíves felmérési adatok általánosíthatóságának is vannak korlátai. Ezek figyelembevételével is elmondható azonban, hogy az adatgyűjtés egy olyan egyedi és nagy információtartalmú adatforrást eredményezett, amelyből megalapozott következtetések vonhatók le a kitöltőkre, valamint szintén feltárhatók a közzétételre vonatkozó általános mintázatok. A nagy vizsgálati elemszám (N=1000) miatt az ebből származó információk és következtetések ugyancsak megfelelő alapját jelentik az értékelésnek.
- Bár az adatigénylői körben végzett online kérdőíves felmérés csak kisebb elemszámú (N=100) válaszadó bázison készült, az adatigénylők szűk köre miatt a Kutatásba bevont szereplők véleménye jól általánosítható, hasznos információkat nyújt a „másik oldal” tapasztalatairól, meglátásairól (esetenként jelezve, hogy például az alminták kis elemszáma miatt az eredmények kevésbé megbízhatók).
- A kvalitatív mérőeszközök – az 50 db mélyinterjú és az 5 db fókuszcsoportos interjú – a fenti kvantitatív mérőeszközök eredményeit kiegészítik, mélyebb, ok-okozati összefüggésekre világítanak rá, a számszaki eredményeket magyarázó információkat adnak.

Mivel az egyes kutatási kérdések és hipotézisek értékeléséhez a mérőeszközök eltérő kombinációja ad információt, ezért bizonyos esetekben az teljes mértékben objektív adatokra épül, más esetekben inkább értékelő megállapítások, következtetések vonhatók le.

5.1 A tájékoztatási, nyilvánossági követelmények teljesítési gyakorlata

A vizsgált kutatási kérdés 1: Milyen mértékben teljesítik a kutatás célcsoportjába tartozó szervek az Infotv.-ben meghatározott, illetve más jogszabályok által előírt tájékoztatási, nyilvánossági követelményeket?

5.1.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

67. táblázat: Az 1. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H1.1	Jelenleg a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők többsége sem az általános közzétételi kötelezettségének, sem a különös közzétételi kötelezettségének nem tesz hiánytalanul eleget.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A kutatási eredmények alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők többsége jelenleg nem teljesíti megfelelően az Infotv.-ben foglalt tájékoztatási, nyilvánossági kötelezettségeit sem az elektronikus közzététel, sem a közérdekű-adatigénylés terén.
H1.2	A kizárólagos állami tulajdonban levő gazdasági társaságok többsége az általános közzétételi kötelezettségét sem teljesíti.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A honlapelemzés mintájában vizsgált köztulajdonban lévő gazdasági társaságok közel fele (270 db) teljesít valamilyen közzétételt a honlapján, de csak 40%-uk teljesítette megfelelően, vagy csak részben az adatigénylést.
H1.3	Az Infotv. hatálya alá tartozó szervezetek közül a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők mutatják a legkevésbé jogkövető magatartást az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésében.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Mind a próba-adatigénylés, mind a honlapelemzés alapján elmondható, hogy a leginkább jogkövető magatartást a központi közigazgatás szervei mutatták, ezt az önkormányzatok követték. Legkevésbé a közigazgatáson kívüli egyéb közfeladatot ellátó szervek gyakorlata volt jogszerű a kutatási eredmények alapján.
H1.4	A pénzügyi és a szállítványozási ágazatokra inkább a törvénytisztelő, míg a mezőgazdasági és a közszolgáltató ágazatokra inkább a törvénytisztegető magatartás jellemző.	A hipotézis helytállóságának megítéléséhez a kutatás csak részleges információkkal szolgált, így egyértelműen nem állapítható meg ennek helytállósága.
H1.5	Az állami vezetők többségének véleménye szerint az állami, önkormányzati szervek oldaláról a közfeladatok, közhatalmi funkciók átruházása, „kiszervezése” egyúttal a „kiszervezett” közfeladat-ellátás transzparenciacsökkenését okozza.	A kutatás alapján a hipotézis nem volt értékelhető, mivel a mélyinterjúk és a fókuszcsoportos interjúk nem állami vezetők körében zajlott, az online kérdőív esetében pedig az online kérdőívet kitöltő vezető tisztségviselők nem emelték ki ezt a problémát.

Forrás: saját szerkesztés

5.1.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H1.1 Jelenleg a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők többsége sem az általános közzétételi kötelezettségének, sem a különös közzétételi kötelezettségének nem tesz hiánytalanul eleget.

A vizsgált szervezetek esetében az elektronikus közzététel igen nagy hiányosságokat mutat: a vizsgálat időpontjában a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők közül csak 17% esetében volt elérhető az Infotv. 1. melléklet szerint közzétett releváns tartalom. További 17% esetében a közzététel részben volt csak megfeleltethető a törvénynek. 3% esetében a közzététel nem a törvény szerinti volt, 63%-nál pedig egyáltalán nem volt fellelhető közzététel.

A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők mindössze 16%-a regisztrált az Egységes Közadatkereső Rendszerbe. Azon szervezetek közül, amelyeknél sem saját, sem más honlapon nem történt meg a közzététel (620 db, ami a teljes minta 63%-a), mindössze 15 szervezet regisztrált a kozadat.hu-n (a vizsgált szervezetek alig 4%-a), és ebből mindössze 6 szervezet publikált közérdekű információt (nem egész 1%).

A próba-adatigénylést a szervezetek csupán 2%-a teljesítette teljes egészében, jogszerűen. 6%-a teljesítette az adatigénylést teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően. Legalább részben jogszerűen teljesített 19%-uk. Részben teljesítésre került az adatigénylés, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően a szervezetek további 8%-ánál. Teljes egészében elutasította az adatigénylést a szervezetek 7%-a. Eredménytelenül telt el a kutatás időtartama az adatigénylés egésze tekintetében túlnyomó többségben, a szervezetek 57%-ánál.

H1.2 A kizárólagos állami tulajdonban levő gazdasági társaságok többsége az általános közzétételi kötelezettségét sem teljesíti.

Szervtípusok szerint vizsgálva a köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek mintegy felénél találtunk közérdekű adatközlésre utaló hivatkozást, amely a következő módon oszlott meg: a csoporton belül vizsgált 543 szervezet fele a saját honlapon, 2% más honlapján, és 5 szervezet a kozadat.hu oldalon valósította meg a közzétételt.

A honlapelemzés keretében vizsgált kizárólag állami tulajdonban lévő gazdasági társaságok nem egészen 40%-a teljesítette megfelelően, vagy csak részben az adatigénylést.

A próba-adatigénylés eredményei is a hipotézisben megfogalmazott állítást támasztották alá. A köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek 2%-a teljesítette teljes egészében jogszerűen, egyharmaduk nem jogszerű módon, vagy csak részben teljesített. A vizsgált szervezetek 8%-a teljesen elutasította az adatigénylet, a megkérdezettek majdnem fele pedig válasz nélkül hagyta az adatigénylést.

H1.3 Az Infotv. hatálya alá tartozó szervezetek közül a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők mutatják a legkevésbé jogkövető magatartást az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésében.

Az adatigénylők körében végzett online kérdőíves felmérés eredményei szerint a közzétételre kötelezett közigazgatáson kívüli szervezetek kapták a legalacsonyabb értékelést a három célcsoport közül az átlátható működés tekintetében. A legjobban az önkormányzatok teljesítettek, őket követik a központi közigazgatás szervei. Egy tízes skálán értékelve (ahol 1 = egyáltalán nem átlátható; 10 = maximális átlátható a működés) az önkormányzatok 5,3-as, a központi közigazgatási szervek 4,5-ös, míg az egyéb szereplők 4,1-es értéket kaptak. Ugyanakkor az elektronikus közzététel tekintetében már másként alakult a véleményük: úgy látták, a központi közigazgatás szerveiről jobban hozzáférhető és naprakészebbek az elérhetőségi adataik, működésükkel, gazdálkodásukkal kapcsolatos információik a honlapjukon.

Objektívebb képet ad az egyes közfeladatot ellátó szervezetek teljesítménybeli különbségeiről a honlapelemzés és a próba-adatigénylés eredménye:

- A honlapelemzés szerint legjobban a központi közigazgatási szervek teljesítettek (**68% az Infotv. 1. melléklete szerint teljesített**) és csak a szervezetek 1%-a esetén hiányzott teljes

mértékben a közzététel), őket az önkormányzatok követték (**29%-nál elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint** és 36%-nál nincs közzététel), míg messze a legkevésbé jogkövető magatartást a közigazgatáson kívüli egyéb közfeladatot ellátó szervek mutatták (**csupán 17% teljesített a jogszabályi előírások szerint**, 63%-nál egyáltalán nem volt azonosítható semmilyen közzététel).

- A próba-adatigénylés hasonló eredményt adott: a központi közigazgatás szerveinek 4%-ánál volt eredménytelen adatigénylés, az önálló közzétételi kötelezettséggel nem rendelkezők esetében ilyen nem fordult elő. Ezzel szemben az önkormányzatok 41%-a hagyta válasz nélkül az adatigénylést teljes egészében. Ez az arány a közigazgatáson kívüli egyéb közfeladatot ellátó szervek esetén pedig 57% volt. Igaz, a teljes egészében jogszerű teljesítés az önkormányzatoknál volt a legnagyobb arányú (3%), ezt a közigazgatáson kívüli egyéb közfeladatot ellátó szervek követték (2%), míg a próba-adatigénylést egy központi közigazgatási szervezet sem teljesítette teljes egészében (igaz, ezek a szervezetek 7 kérdést kaptak, míg a többi szervezet 6-ot).

A H1.4 és a H1.5 hipotézisek megítéléséhez a kutatás csak részleges információkkal szolgált, így egyértelműen nem volt megállapítható azok helytállósága.

5.2 Az egyes tájékoztatási szintek esetében feltárt fő problémák és hiányosságok

A vizsgált kutatási kérdés 2: Milyen jelentős probléma, hiányosság tapasztalható az információs szabadság egyes tájékoztatási szintjein és területein?

5.2.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

68. táblázat: A 2. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H2.1	Az átláthatóság és az integritás témakörében az állami cégek irányítói/vezetői részéről többségében rendkívül erős az elutasítás és az elzárkózás, nem szívesen nyilatkoznak ebben a témában.	A kutatási eredmények a hipotézist részben támasztják alá: A mélyinterjúk tapasztalatai azt bizonyítják, vannak olyan szervezetek, melyek nem szívesen nyilatkoznak az átláthatóság és integritás témában, ugyanis az interjúk szervezése során az előzetesen kijelölt 50 szervezetből 14 első körben elutasította az interjút, ami közel a minta ~30%-át érintette. Ugyanakkor az interjút vállaló szervezetek közül a legtöbben úgy nyilatkoztak, hogy fontos számukra az átláthatóság, ezért is vállalták az interjút. Az online kérdőív eredményeit vizsgálva pedig az derült ki, hogy a válaszadók a szervezeti attitűd kapcsán a vezetők tárgyhoz kapcsolódó elkötelezettségét tartják a legjobbnak: a szervezetek inkább tartják magukra nézve igaznak azt, hogy a szervezetük vezetői maximálisan elkötelezettek az átláthatóság és a nyilvánosság iránt (a válaszadók a maximálisan adható 100 pontból átlag 77 pontot adták erre).
H2.2	Az érintett szereplők többsége az információs szabadságot nem tekinti magától értetődő módon az integráns	A hipotézis részben igaznak bizonyult: Az online kérdőíves felmérés alapján a válaszadók inkább tartják magukra nézve igaznak azt az állítást, hogy az információs szabadsággal kapcsolatos kötelezettségek

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
	(átlátható, társadalmi részvételre épülő, jogszerű) működés szerves részének.	teljeskörűen beépülnek a mindennapi munkafolyamatokba. Azonban a fejlődési lehetőség is azonosítható. A kérdőív azon skáláján, ahol az 1 pont jelentése, hogy semmilyen figyelmet nem szentelnek rá és a 100 pont pedig, hogy teljes mértékben a működés részét képezi terület, a válaszadók átlagosan 67 pontra értékelték ennek mértékét. A mélyinterjúút vállalók is egységesen úgy nyilatkoztak, hogy az információszabadság fontos része a szervezeti működésnek. Némileg árnyalja a fentiek szerinti összképet az, hogy a fenti eredmények mindegyike a szervezetek saját önértékelésén alapult, a próba-adatigénylések és honlapelemzések, melyek külső szempontból vizsgálták a szervezetek magatartását, a fentieknél jóval negatívabb képet mutattak, és a fókuszcsoportokon az állampolgárok is negatívabban nyilatkoztak a kérdésben.
H2.3	Az állami cégvezetők többségében nem tudatosultak az átláthatóság és az integritás hiányából fakadó problémák, és nincsenek tisztában az átláthatóság előnyeivel, bizalomépítő hatásával.	A kutatási eredmények a hipotézist nem támasztják alá: Az online kérdőív felmérés eredményei alapján látható, hogy a felelősök tisztában vannak az átláthatóság előnyeivel. A válaszadók csupán 11%-a nem tudott az átláthatósághoz kapcsolódóan semmilyen előnyt megnevezni. Az értékelést árnyalja, hogy az online kérdőív vonatkozó kérdését a kitöltők közel 40%-a nem töltötte ki.
H2.4	A lakosság tájékoztatásának általános gyakorlata igen eltérő minőségű és mélységű a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplőknél.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: A lakosság általános tájékoztatási gyakorlata igen eltérő az egyes szervezettípusoknál. A válaszadók alig ötöde nyilatkozta, hogy legalább 4 csatornát biztosít a kétoldalú kommunikációra, míg legtöbbször átlagosan 1-3 csatornát jelöltek meg. A szervezettípusok közötti eloszlást tekintve is láthatók különbségek: míg a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok biztosítják a legtöbb lehetőséget és csatornát a kétoldalú kommunikációra, addig az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és az oktatási ágazati válaszadók esetében a legnagyobb azon szervek aránya, amelyek semmilyen lehetőséget nem biztosítanak erre (~20%).
H2.5	A proaktív közzététel esetében különösen hiányos a különös közzétételi listák, kötelezettségek szerinti tájékoztatás.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: A proaktív közzététel komoly hiányosságokat mutat a közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek esetében is. Az elektronikus közzététel gyakorlata a nagytöbbség esetében nem felel meg az Infotv. 1. melléklete szerinti, valamint a kapcsolódó jogszabályok által előírt követelményeknek. Már az adatok, információk megtalálása is komoly nehézségekbe ütközött a tartalom nem a jogszabálynak megfelelő közzétételi helye, jelzése miatt és nem volt kielégítő a feltöltött dokumentumok minősége sem. Alig volt olyan szervezet, amely valamennyi közzétételi egység nyilvánosságát megfelelő módon biztosította volna. A honlapelemzés alapján az Infotv. 1. sz. mellékletét képező általános közzétételi lista adatkörei közül a II.18. adatkör: a közfeladatot ellátó szervre vonatkozó különös és egyedi közzétételi lista jogszerű teljesítésének aránya az a gyengébben teljesítettek közé esett.
H2.6	Alig él néhány szereplő az egyedi közzétételi lista lehetőségével.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: Az online kérdőív eredményei alapján csak minden nyolcadik válaszadó (de a teljes minta mindössze 5,5%-a) nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik egyedi listával (55 db szervezet). Az egyedi listával rendelkező szervezetek 65,5%-a a létrehozás okára egyedül a jogszabályi kötelezettséget adta meg, a kérdésre válaszadók 31%-a

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
		(17 db szervezet) jelölt meg önkéntes okot a lista létrehozatalára (ez a teljes minta nem egészen 2%-a). Ennek indokaként pedig a válaszadók közel fele azt jelölte, hogy nincs rá szükség, illetve a kitöltők harmada pedig úgy válaszolt, hogy nem merült még fel erre igény, nem látják hasznát.
H2.7	A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők jellemzően nem állítanak össze egyedi közzétételi listát az önként közzétett információk esetében.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: lásd az előző, a H2.6 hipotézis értékelésében írtakat.
H2.8	A célcsoportba tartozó jogalanyok többsége nincs regisztrálva, vagy nem kapcsolódik közvetlenül az Egységes Közadatkereső Rendszer releváns tartalmú (adott szereplő adatait tartalmazó) menüpontjához.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: A honlapelemzés kapcsán szervezetek mindössze 16%-a regisztrált a közadatkereső rendszerbe és azon szervezetek közül is, amelyeknél sem saját, sem más honlapon nem történt meg a közzététel (620 db), mindössze 15 szervezetet találtunk a közadat.hu-n regisztráltak között. Ebből a 15 szervezetből is csak 6 szervezet publikált a felületen közérdekű információt.
H2.9	Az Infotv. szerinti általános közzétételi lista leginkább elhanyagolt része a gazdálkodási adatokat tartalmazó rész.	A kutatási eredmények a hipotézist nem igazolják: A honlapelemzések alapján összehasonlítva az Infotv. általános közzétételi listájának három fő blokkját érintő vizsgálati eredményeket megállapítható, hogy a II. blokkban, azaz a Tevékenységre működésre vonatkozó adatokra vonatkozó részben található a legtöbb hiányosság, bár mindhárom blokk esetében jelentősek voltak a hiányok. Ez az I. és a III. blokk esetében a 80%-ot, a II. blokk esetében viszont a 90%-ot is meghaladja. Ezzel összhangban az online kérdőív kitöltői szintén a II. blokk tekintetében jelezték a legtöbb bizonytalanságot (15,4%-a a kitöltőknek), a gazdálkodási adatok, vagyis a III. blokk kapcsán a kitöltők 14,7%-a, míg az I. blokk kapcsán a kitöltők alig 4,4%-a jelzett bizonytalanságot.
H2.10	A célcsoportba tartozó jogalanyok szerint az üzleti titokkal összefüggésben a köztulajdonban levő – elsősorban az állami tulajdonban álló – gazdasági társaságok esetében folyamatos probléma a piaci és a nem-piaci tevékenységek elkülönítése.	A kutatási eredmények alapján a hipotézis igaznak bizonyult: Az online kérdőív kiértékelésének eredményei azt mutatják, hogy a szervezetek számára (nem csak az állami vállalatok részére) nehézséget okoz a közérdekű-adatigénylések teljesítésében az üzleti titok elhatárolása (82 db szavazat). A bizonytalanságot okozó területeknél is jelezték azt, hogy problémás annak elhatárolása, hogy mikor és milyen feltételekkel alkalmazhatók a különböző titoktípusok, nyilvánosságot korlátozó szempontok (pl. üzleti titok) (75 db szavazat). Mindkét válasz a középmezőnyben helyezkedett el, tehát nem ez okozta a legnagyobb fejtörést, de fontos tényezője az információs szabadsággal kapcsolatos feladatok teljesítésének. A mélyinterjúk során szintén számos állami tulajdonban álló gazdasági társaság jelezte, hogy az információs szabadsággal kapcsolatos feladatok teljesítése során problémába ütközik a piaci és nem piaci tevékenységek elkülönítése.
H2.11	A célcsoportba tartozó jogalanyok esetében az aktív információs szabadság oldalán magasabb a normaszegés látenciája, mint a passzív oldalon.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: Összehasonlítva a célcsoport teljesítményét a honlapelemzés és próba-adatigénylés tekintetében, jól látható, hogy a célcsoportba tartozó szervek a passzív oldalon valamivel jobban teljesítenek az aktív oldalhoz képest, hiszen a próba-adatigénylés esetében 57%, míg a honlapelemzésnél 63% volt az egyáltalán nem teljesítők aránya.

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H2.12	A célcsoportban az elektronikus közzétételi gyakorlatnál jelentősen alacsonyabb szintű a passzív oldali kötelezettségek teljesülési gyakorlata.	A hipotézis összeségében hamisnak bizonyult: Az aktív és passzív teljesítést érintő tapasztalatokat a H2.11 hipotézisben foglaltuk össze.
H2.13	A célcsoportba tartozó jogalanyok tudása a közérdekű-adatigénylések jogszerű és szakszerű elutasítási lehetőségeiről igen hiányos.	A hipotézis összeségében igaznak bizonyult: A közérdekű-adatigénylés jogi szabályozásával kapcsolatban egyértelmű és átfogó tudáshiánnyal kell számolni: az online kérdőívet kitöltők között magas a bizonytalanság az adatigénylés elutasításának megfelelő indoklása (72 db) kapcsán. Az online kérdőívet kitöltők kb. 40%-a gondolja azt, hogy szükség lenne a feladat ellátásában résztvevő kollégák jogi ismereteinek bővítésére. A próba-adatigénylés is jól mutatja ezt a tudáshiányt: az egyes kérdésekben megfogalmazott adatigényléseket átlagosan 11-25% közötti arányban utasították el a vizsgálatba vont szervek.
H2.14	A közérdekű-adatigénylések kapcsán különösen problematikus a költségtérítés lehetőségének megfelelő alkalmazása.	A hipotézis összeségében hamisnak bizonyult: Mind a próba-adatigénylés, mind pedig az online kérdőíves felmérés eredményeit vizsgálva megállapítható, hogy a költségtérítés lehetőségének megfelelő alkalmazása nem minősíthető különösen problematikusnak a célcsoportban. A próba-adatigénylés kapcsán mindösszesen 10 szervezet állapított meg költségtérítést. Ezzel összhangban az online kérdőív kitöltőnek 84%-a úgy nyilatkozott, hogy egyetlen alkalommal sem számoltak fel költségtérítést. Az értékelést azonban árnyalja, hogy az egyes esetekben előforduló költségtérítés megállapításának gyakorlata változatos képet mutat a célcsoportban.
H2.15	A célcsoportba tartozó jogalanyok az esetek többségében nem tartják be a közérdekű-adatigénylések teljesítésére rendelkezésre álló, jogszabály által előírt határidőket.	A hipotézis összeségében igaznak bizonyult: A próba-adatigénylést a szervezetek alig több mint 30%-a teljesítette csak a jogszerűen hosszabbított határidőn belül. Az adatigénylői kérdőív szintén azt mutatja, hogy a megkeresett szervek gyakran élnek határidő-hosszabbítással.
H2.16	Az átlagosnál is alacsonyabb szintű a közérdekű-adatigénylés teljesülési gyakorlata azokban az esetekben, amikor kiterjesztően kellene értelmezni a közérdekből nyilvános adat fogalmát.	A hipotézis helytállóságának megítéléséhez a kutatás csak részleges információkkal szolgált, így egyértelműen nem állapítható meg ennek helytállósága.
H2.17	A célcsoportba tartozó jogalanyokat érintő közérdekű-adatigénylésekkel összefüggő legtöbb konfliktus az üzleti titokkal, nemzeti vagyonnal, valamint a közpénzből nyújtott támogatásokkal kapcsolatos.	A kutatási eredmények a hipotézist csak részben igazolják: Az online kérdőíves kutatás eredményeiből egyértelműen az látható, hogy közérdekű-adatigénylések a hipotézisben jelzett témaköröket megelőzve elsősorban a szervezetek tisztviselőinek, munkatársainak személyi és dologi juttatásaival és a szervezet belső működésével kapcsolatos kérdésekre koncentrálnak. Ezzel némileg ellent mond, hogy az adatigénylői részről kitöltött kérdőívben a második legtöbb adatigénylést a közbeszerzések, beszerzések, üzleti szerződések témájában nyújtják be és csak fele annyi a foglalkoztatási viszonyok esetében beérkező adatigénylések száma. A próba-adatigénylés tapasztalatai szerint a szerződésekkel kapcsolatos kérdések teljesítése viszont jelentősebben elmarad (14%) a további – pl. szabályzatokra, információszabadságért felelős személy elérhetőségére – vonatkozó kérdések megválaszolásának gyakoriságától (30%).

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H2.18	A szerzői jog kérdésköre kiemelt konfliktusterület a célcsoporton belül.	A tárgyban végzett vizsgálatok eredményét, a „3. Kutatás: Esettanulmány” c. dokumentum foglalja össze. A kutatás során a témakör külön nem merült fel.
H2.19	Különösen problematikus a célcsoport esetében a TAO-támogatások nyilvánossága, illetve a köztulajdonban levő gazdasági társaságok köz-, és egyetemes szolgáltatói vagy a piaci tevékenységétől független támogatási, hirdetési gyakorlatának transzparenciája.	A kutatási eredmények a hipotézist csak részben igazolják: A hipotézis értékelése a H2.17-es hipotézissel együtt történt meg.
H2.20	A célcsoport gyakorlatában komoly problémát jelent, hogy a közfeladatot ellátó személyeknek nemcsak a Kttv.-ben tételesen felsorolt adatai minősülnek közérdekből nyilvános adatnak, hanem a közfeladatuk ellátásához kapcsolódó egyéb személyes adataik is megismerhetők az átláthatóság biztosításához szükséges mértékben.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Mind az online kérdőíves felmérés, mind pedig a mélyinterjúk során jelezték a megkérdezettek, hogy a célcsoport tekintetében nehézséget okoz a közérdekből nyilvános adatok, valamint a személyes adatok fogalmának elhatárolása egymástól. Az online kérdőíves felmérés alapján a második legtöbb fejlődést okozó probléma a személyes adatok és a közérdekből nyilvános adatok elkülönítése egymástól. A mélyinterjúk is alátámasztották ezt: nem volt olyan interjúalany, amely ne hozta volna fel ezt a problémát.
H2.21	Amennyiben közérdekű-adatigénylés esetén nem a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplő az adatkezelő, elvértve találkozhatunk csak azzal a gyakorlattal, hogy az adatigénylés elutasításával egyidejűleg az érintett szereplő a valódi adatkezelőhöz irányítaná az adatigénylőt.	A hipotézis összességében részben igaznak: A hipotézis kapcsán a mélyinterjúk és az adatigénylői kérdőív eredményei ellentétes gyakorlatot tártak fel. Míg a mélyinterjúkban a megkérdezettek közül szinte mindenki úgy nyilatkozott, hogy abban az esetben, amennyiben nem a szervezet a kért adat kezelője, erről értesítik az adatigénylőt és segítenek is neki abban, hogy kihez forduljon. Ezzel szemben az online kérdőíves felmérésben résztvevő adatigénylőknek csak az ötöde jelezte, hogy ilyen esetekben kapott már megfelelő tájékoztatást. Mivel a mérőeszköz nem kizárólag közzétételre kötelezett közigazgatáson kívüli szereplőkre vonatkozott, ráadásul a kisszámú minta miatt az eredmények kevésbé megbízhatók, így ezek az információk csak tájékoztató jellegűek, de a közszereplők által kirajzolt képnél rosszabb valós gyakorlatra engednek következtetni.
H2.22	Amennyiben közérdekű-adatigénylés esetén nem az érintett szereplő az adatgazda, az érintettek jellemzően nincsenek tisztában azzal, hogy mely adatkörök mely adatgazdánál érhetőek el.	A hipotézis részben igaznak bizonyult: Az online kérdőív kitöltői közül 51 válaszadó jelölte meg, hogy bizonytalanságot érez az ügyben, hogy mely szervezetek számítanak adatkezelőnek.

Forrás: saját szerkesztés

5.2.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H2.1 Az átláthatóság és az integritás témakörében az állami cégek irányítói/vezetői részéről többségében jelentős elutasítás és elzárkózás is tapasztalható, az érintettek jelentős része nem szívesen nyilatkozik ebben a témában.

Az online kérdőíves felmérés kérdései között azt vizsgálva, hogy a vezetők mennyire elkötelezettek az átláthatóság, nyilvánosság iránt, az derült ki, hogy az információszabadsággal kapcsolatos attitűdjüket tekintve a szervezetek viszonylag jó képet alkottak magukról. Viszont fejlődési lehetőség is látható e

téren: a válaszadók szerint szervezeti attitűd kapcsán a vezetők elkötelezettségét értékelték a legjobbnak.

Ugyanakkor a mélyinterjúk tapasztalatai azt bizonyítják, hogy jelentős azon szervezetek száma, amelyek nem szívesen nyilatkoznak az átláthatóság és integritás témában. Az interjúk szervezése során az előzetesen kijelölt 50 szervezetből 14 szervezet első körben elutasította az interjút, ami közel 30%-os arányt jelent. Az interjút vállalók között bár volt pár negatív attitűdű interjúalany, de többségében voltak a témában pozitívan nyilatkozók.

„Nálunk alapvetően minden transzparens, már csak azért is, mert eléggé kirakatban vagyunk.”

„Nemcsak megfelelünk, de érdekünkben is áll a fejlesztések eredményeinek megismertetése a közvéleménnyel.”

„Egy gazdasági társaság életében, ha olyan dologgal kell foglalkozni, amely nem szolgálja a gazdálkodást, az nem hasznos. Ebből fakadóan a törvény által előírt kötelező terhek letudásán felüli tevékenység még annyira sem hasznos.”

H2.2 Az érintett szereplők véleménye megosztott arról, hogy mennyire épültek be a mindennapi munkafolyamatokba az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek, de összeségében inkább azt, gondolják, hogy ezek a működésük szerves részét képezi.

Az online kérdőíves felmérés eredményei szerint az információszabadsággal kapcsolatos attitűdjüket tekintve a közzétételre kötelezett közigazgatáson kívüli szervezetek inkább pozitívabb véleménnyel vannak magukról. A saját magukról alkotott képet némileg árnyalja, hogy az önértékelés hitelességét a kutatás további eredményei csak részben támasztják alá. Különösen kedvezőtlen e kérdés megítélése az adatigénylők körében.

- A szervezetek többsége nagyon szűk teret biztosít a külső szereplőkkel történő kétoldalú kommunikációra és minden negyedik kitöltő, a kérdőívben felsoroltak közül egyetlen kommunikációs csatornát sem alkalmaz. Ezt megerősítette az adatigénylői kérdőív is, hiszen a kitöltők 86% gondolja úgy, hogy a magukat a közfeladatot ellátó szerveknek (pl. önkormányzatoknak, minisztériumoknak, állami/önkormányzati vállalatoknak stb.) nagyobb szerepet kell vállalni abban, hogy az állampolgárok megfelelő tájékoztatást kapjanak a közügyekkel kapcsolatban.
- Ugyanakkor ennek gyakorlati megvalósulása (pl. felelős kinevezése, munkaköri leírásban rögzített feladatkör, teljesítményértékelés, szankcionálás, szabályzat megléte) egyelőre még egyértelműen nem érhető tetten a további kutatási eredményekből. A válaszadók harmada nyilatkozott úgy, hogy nincs kijelölt felelőse a területnek, a feladatokat eseti módon látják el, és a kérdésre a kitöltők közel 40%-a nem válaszolt. A kérdőívre választ adók 40%-a nyilatkozott úgy, hogy nem rendelkezik egyik, vagy mindkét kötelező szabállyal.

H2.3 Az állami cégvezetők többségében már tisztában vannak az átláthatóság előnyeivel, bizalomépítő hatásával, azonban a terület a gyakorlatban mégsem nem kap megfelelő hangsúlyt.

Az online kérdőíves felmérés eredményei alapján látható, hogy a felelősök tisztában vannak az átláthatóság előnyeivel: a szervezetek többsége látja az átláthatóság, a nyilvánosság előnyét. A válaszadók mindössze 11%-a nyilatkozott úgy, hogy nem tud semmilyen előnyt megnevezni az általuk képviselt szervezet szempontjából. A legnagyobb arányban a közbizalom építése jelent meg az előnyök között, emellett számos szervezet véleménye az, hogy a nyilvánosság erősíti a szervezet integritását

és csökkenti a korrupció kockázatát. A kérdésre válaszadók harmada úgy vélekedik, hogy a nyilvánosság támogatja a szervezet hatékonyabb, racionálisabb működését, valamint a szervezet iránti piaci bizalmat építi. Az értékelést árnyalja, hogy a válaszadók magas aránya (közel 40%-a) nem válaszolt a kérdőív érintett kérdésére, illetve a honlapelemzés és a próba adatigénylés során tapasztalt rendkívül rossz eredmények.

A mélyinterjúk során is az interjúalanyok többsége (37 interjúalany a lefolytatott 50 mélyinterjúból) hangsúlyozta a transzparencia előnyeit, de többen voltak, akik inkább a többletmunkát látták benne, illetve jelezték, hogy a túlzott nyilvánossági kötelezettség bizonyos esetekben piaci érdekeket is sérthet.

„Ezzel összefüggésben azonban rá kell mutatni arra, hogy piaci versenykörnyezetben működünk, amely alapján vannak olyan információk, adatok, amelyek az üzleti titok kategóriájába tartoznak és nem nyilvánosak.”

H2.4 A lakosság tájékoztatásának általános gyakorlata igen eltérő minőségű és mélységű a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplőknél.

Az online kérdőíves kutatás eredményei szerint a válaszadók többsége mindössze 1-3 kommunikációs csatornát biztosít a külső szereplőkkel történő kétoldalú kommunikációra és minden negyedik kitöltő, a kérdőívben felsoroltak közül egyetlen eszközt sem alkalmaz. A legalább 4 csatornát csak minden ötödik válaszadó jelölt meg. Megjelölt eszközök közül a leggyakrabban az ügyfélszolgálatot említették (a válaszadók 40%-a), de a közösségi média is szorosan követi ezt (39%). A válaszadók közel azonos arányban használják a felügyeleti szervhez történő bejelentéseket, a közérdekű bejelentőrendszert és a kérdőíves felméréseket (minden negyedik és ötödik kitöltő). Ezen felül lehetőségként jelölték meg többek között az e-mailen, telefonon, postai úton, személyesen, fórumokon, bármilyen elérhetőségen, valamint a cégvezetésen keresztüli kommunikációt. A különböző szervezettípusok esetében is megkülönböztethető eltérés. A szervtípusok közül a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok biztosítják a legtöbb lehetőséget és csatornát a kétoldalú kommunikációra. A köztisztviselők szervei többségében 1-4 csatornát használnak, elég változatos képet mutatva, de jelentősen nyitottabbnak tűnnek az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és az oktatási ágazati válaszadókhöz képest, akiknél a legtöbb azon szervezetek száma, akik semmilyen lehetőséget nem biztosítanak erre (~20%).

Az általános tájékoztatással kapcsolatban fontos még megjegyezni azt, hogy az adatigénylői kérdőívet kitöltők döntő többsége (86%-a) úgy gondolja, hogy az általános tájékoztatásban maguknak a közfeladatot ellátó szervezeteknek kellene nagyobb szerepet vállalniuk.

H2.5 A proaktív közzététel esetében különösen hiányos a különös közzétételi listák, kötelezettségek szerinti tájékoztatás.

A honlapelemzés tanúsága szerint a proaktív közzététel komoly hiányosságokat mutat: Az 5.1.2 fejezetben már összefoglalt problémák lényegét jól szemlélteti, hogy vizsgált szervezetek közel kétharmadánál egyáltalán nem volt fellelhető közzététel.

A honlapelemzés alapján az Infotv. 1. sz. mellékletét képező általános közzétételi lista II.18. adatköre: a közfeladatot ellátó szervre vonatkozó különös és egyedi közzétételi lista tekintetében a vizsgált szervek nem egész 9%-a esetében volt a jogszabály szerint teljeskörű a közzététel. Ráadásul a szervek nem egész 6%-a esetében volt feltüntetve a közzétett adatok frissítésének időpontja.

A honlapelemzés tapasztalatait az adatigénylői körben végzett primer adatfelvételek eredményei is alátámasztják, mivel a válaszadók csak mintegy alig ötöde gondolja úgy, hogy a fontos információk elérhetők a honlapon, viszont több 60%-uk úgy vélekedik, hogy a honlapok tartalma részben vagy nagyon hiányos.

A H2.6 és a H2.7 hipotéziseket összevontan értékeljük: A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők közül alig él néhány szereplő az egyedi közzétételi lista lehetőségével.

Kijelenthető, hogy a szereplők jellemzően nem állítanak össze egyedi közzétételi listát az önként közzétett információk esetében.

Az online kérdőíves felmérés alapján megállapítható, hogy az egyedi közzétételi lista önkéntes létrehozásának lehetőségével igen csekély arányban élnek a közzétételre kötelezett közigazgatások kívüli szervezetek és igen nagyfokú bizonytalanság látható ennek szükségességével kapcsolatban is.

Azok a válaszadók, akik nem hoztak létre egyedi listákat, ezt azzal indokolták (a kitöltők közel fele), hogy nincs rá szükség, mert enélkül is megosztanak minden információt a szervezetről, amit szükségesnek tartanak. A válaszadók harmada pedig azt válaszolta, hogy nem merült még fel, nem látták eddig az értelmét, hasznát. A mélyinterjúk során több szervezet esetében hangzott el az az indok, hogy azért nem merült fel bennük, hogy egyedi listát hozzanak létre, mivel nem kapnak sok adatigénylést.

H2.8 A célcsoportba tartozó jogalanyok többsége nincs regisztrálva, vagy nem kapcsolódik közvetlenül az Egységes Közadatkereső Rendszer releváns tartalmú (adott szereplő adatait tartalmazó) menüpontjához.

A 3. Kutatás célcsoportjába tartozó szervezeteknek – az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervek azon alcsoportjai kivételével, amelyek a vizsgálat időpontjában nem láttak el közfeladatot, és így nem alanyai a 33. § és 37. § szerinti közzétételi kötelezettségnek – a közzétételi kötelezettség részét képezi, hogy regisztrálnia kell az Egységes Közadatkereső Rendszerben és ezen a felületen is publikálnia kell az érintett közérdekű adatait. Ugyanakkor a vizsgálat időpontjában a honlapelemzés során vizsgált szervezeteknek alig 16%-a volt regisztrált az Egységes Közadatkereső Rendszerben, a közzététel pedig még ennél is kisebb arányban volt fellelhető a felületen. Ráadásul utolsó feltöltés dátumát megvizsgálva elmondható, hogy a feltöltött adatok többsége nincsen rendszeresen frissítve, a regisztrált szervek alig harmada végzett frissítést az elmúlt két évben, ez a teljes minta alig 5%-a. A regisztráció tekintetében leggyengébben teljesítők az állami, önkormányzati háttérű alapítványok voltak (mindössze két alapítvány regisztrált a 279 szervezetből). De a „legjobban teljesítő” állami tulajdonú gazdasági társaságok csoportjából is csak minden negyedik regisztrált.

Az Egységes Közadatkereső működése és használata a gyakorlati tapasztalatok alapján koncepcionális újragondolást igényel, mivel az így nem képes betölteni a tervezett szerepét, célját.

H2.9 Az Infotv. szerinti általános közzétételi lista leginkább elhanyagolt része a gazdálkodási adatokat tartalmazó részt megelőzve a tevékenységre, működésre vonatkozó adatok. Azonban mindkét rész esetében nagyon magas a nem megfelelő, vagy hiányos közzétételek aránya.

A honlapelemzés során tapasztalt alacsony szintű közzétételi gyakorlat ellenére az online kérdőívet kitöltők ~70%-a vélekedett úgy, hogy tartalmi szempontból nem lát nehézséget az Infotv. 1. számú mellékletében szereplő egyik közzétételi egységet illetően sem. Akik mégis jeleztek bizonytalanságot, azok legnagyobb arányban a II. blokkot (15,44%) jelölték meg. Ezt követi alig lemaradva sorrendben a III. (14,71) és jelentősebben lemaradva az I. blokk (4,41%).

A honlapelemzés eredményei, ha kis mértékben is, de II. közzétételi blokk: a tevékenységekre, működésre vonatkozó adatok kapcsán tárta fel a legtöbb hiányosságot, annak ellenére, hogy a másik két blokk esetében is nagyon magas (~80%) volt a hiányos közzétételek aránya.

A tevékenységi működési és gazdálkodási adatok közzétételének hiányosságára utal még, hogy az adatigénylői online kérdőívben több visszajelzés kifogásolta azt, hogy a szervezetek honlapjain nehezen megtalálhatóak a pénzügyekkel, támogatásokkal, szerződésekkel kapcsolatos adataik; vagy igen nehezen megtalálhatóak ezek a honlapokon.

H2.10 A célcsoportba tartozó jogalanyok szerint az üzleti titokkal összefüggésben a köztulajdonban levő – elsősorban az állami tulajdonban álló – gazdasági társaságok esetében folyamatos probléma a piaci és a nem-piaci tevékenységek elkülönítése.

Az online kérdőíves felmérés alapján megállítható, hogy a kitöltőknek problémát okoz a közérdekű adatigénylések teljesítése kapcsán annak elhatárolása, hogy mikor és milyen feltételekkel alkalmazhatók a különböző titoktípusok, nyilvánosságot korlátozó szempontok. Amikor válaszaikat a kitöltőknek rangsorolniuk is kellett, kirajzolódott, hogy a harmadik helyen a „vizsgálható-e az adatigénylés célja” és „Mikor és milyen feltételekkel alkalmazhatók a különböző titoktípusok, nyilvánosságot korlátozó szempontok (pl. üzleti titok)” tényező végzett, tehát a szervezetek jelentős része küzd ennek értelmezésével.

A szabadszavas értékelések között is megjelent ez a probléma:

„Az Infotv.-ben célszerű lenne szétválasztani a közfeladatot ellátó közigazgatási szervek kötelezettségeitől a köztulajdonban álló gazdasági társaságok kötelezettségeit. Van ugyan közös halmaz, de pl. több köztulajdonban álló gazdasági társaság verseny piacon (is) működik, amely miatt nem minden esetben állhat érdekében egyes bizalmas üzleti információk megosztása vagy a szervezet nagymértékű átláthatóvá tétele, mert így versenyhátrányba kerülhet. A jogalkotónak, már régen észlelnie kellett volna, hogy a saját tulajdonában álló gazdasági társaságokat azzal, hogy azonos szabályokat ír elő rájuk a közzététel tekintetében a közigazgatási szervekkel, bizonyos tekintetben a társaságok versenytársainak teszi ki, amely végső soron az állami vagyon megőrzését erodálhatja, illetve annak hatékony gyarapítása elé gördíthet akadályt.”

A mélyinterjúk során a mintában szereplő 30 köztulajdonban lévő állami vállalat közül 13 db jelezte a problémát, mely adott esetben komoly fejtörést okoz a szervezeteknek. Elhangzott olyan vélemény, hogy egy bizonyos fokon túlmenő a transzparencia akár hátrányt is jelenthet a verseny piacon és hátrányt jelent azt is, hogy a szerződések, közbeszerzések nyilvánosságra kerülnek. Erre tekintettel több interjúalany is szükségnek tartja az üzleti titok, a különböző titoktípusok és a közérdekű adatok egymáshoz viszonyulásának pontosítását az Infotv.-ben.

„Fontos a transzparencia egy állami vállalatnál, de akár hátrányt is jelenthet a verseny piacon bizonyos közérdekű adat kiadása versenytárs számára.”

„Segítségét jelentene annak értelmezése, hogy milyen körben lehet állami cégeknek üzleti titok adat a birtokukban (akár harmadik felek üzleti titkai), vagy mi minősül környezeti, kibocsátási adatnak.”

„Nehézséget okoz az üzleti titok, és a különböző titoktípusok, valamint a közérdekű adatok egymáshoz viszonyulásának pontosítása. A legideálisabb az lenne, ha az Infotv. hatálya alól ki lehetne vonni a banktitok körébe tartozó adatokat.”

„Lehetőség szerint elkülönülten kellene kezelni a közfeladatot is ellátó gazdasági társaságokhoz érkezett közérdekű adatigénylések esetében az üzleti titok okán alkalmazható megtagadhatósági indokokat, figyelembe véve az ilyen jellegű gazdasági társaságok kettős jellegét.”

A H2.11 és a H2.12 hipotéziseket összevontan értékeljük: A célcsoporthoz tartozó jogalanyok esetében az aktív információszabadság oldalán kis mértékben magasabb a normaszegés látenciája, mint a passzív oldalon.

A honlapelemzés és a próba adatigénylés eredményeit közelebbről is megvizsgálva kiderül, hogy a közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek esetében mind a passzív oldalon: a közérdekű-adatigénylések teljesítésénél, mind az aktív oldalon: a közzétételben magas a normaszegés közel azonos mértékben. Mindkét területen a rosszul teljesítők aránya közel 60% (a közzététel oldalán kis mértékben még magasabb is). Ez azért is különösen érdekes, mert a fókuszcsoporthoz és a desktop elemzések elsődlegesen a passzív oldal hiányosságaira hívják fel a figyelmet. A közzététel hiányosságai lényegesen kevesebb figyelmet kapnak.

Az egyes szervezettípusokra bontott elemzéseket nézve viszonylag hasonló a rosszul teljesítő szervezettípusok rangsora. Mindkét mérőeszköz tekintetében az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok teljesítettek rosszul.

A honlapelemzés tekintetében legjobban a köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek és az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó szervezetek teljesítettek. Bár ez utóbbiak esetében is viszonylag magas a rosszul teljesítők aránya, őket a köztisztviselők követték. A próba-adatigénylésnél ez a sorrend megcserélődik, ott a köztisztviselők teljesítettek a legjobban megelőzve a köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezeteket.

H2.13 A célcsoportba tartozó jogalanyok tudása a közérdekű-adatigénylések jogszerű és szakszerű elutasítási lehetőségeiről hiányos.

A próba-adatigénylés egyes kérdéseiben megfogalmazott adatigényeket átlagosan 11-25% közötti arányban utasították el a célcsoport esetében vizsgálatba vont szervek, amely a kérdések jellegét tekintve nem jogszerű és szakszerű eljárás. Bár a mélyinterjúk során a kérdéshez kapcsolódó kompetenciahiányt nem ismerték el az érintettek, azonban beszédes, hogy az anonim módon kitöltött online kérdőívben jelentős arányban jelöltek bizonytalanságokat a kitöltők az adatigénylés elutasításának lehetőségei (72 db) és az adatigénylés elutasításának megfelelő indoklása (72 db) kapcsán. Szintén ehhez kapcsolódik, hogy az online kérdőívet kitöltő szervezetek közel hasonlóan magas arányban tartanak szükségesnek a jogi előírások megfelelő értelmezését (42%) és a vonatkozó jogszabályok ismeretét támogató fejlesztést (38%).

Bár a kérdőív válaszadóinak alig ~5%-a (23 szervezet) nyilatkozott úgy, hogy ellene vagy NAIH eljárást, vagy bírósági (peres) eljárást, vagy akár mindkettőt kezdeményeztek az előző 5 évben, a bevallott eljárások kapcsán a kitöltők túlnyomórészt az adatigénylés elutasításával összefüggő okokat jelöltek meg (48%).

H2.14 A közérdekű-adatigénylések kapcsán problematikus a költségtérítés lehetőségének megfelelő alkalmazása, de célcsoportba tartozó szervek ritkán állapítanak meg költségtérítést.

Az online kérdőíves felmérés szerint a megkérdezettek többsége (84%) egyetlen alkalommal sem számított fel eddig költségtérítést, míg a szervek 5%-a legfeljebb az esetek negyedében élt ezzel a lehetőséggel. Az elkötelezettségi és attitűd szinteket vizsgálva megállapítható, hogy a magasabb szinteken elkötelezettek és az erősen támogató és inkább pozitív attitűdűek csoportjában található – arányait tekintve – a legtöbb olyan szervezet, ahol egyetlen alkalommal sem számítottak fel költségtérítést. Ezzel összhangban a mélyinterjúknál való részvételt vállaló interjúalanyok is úgy nyilatkoztak, hogy jellemzően egyáltalán nem, vagy csak ritkán állapítanak meg költségtérítést az adatigénylések kapcsán. A próba-adatigénylés sem cáfolta ezt, hiszen összesen 10 db szervezet jelezte költségtérítéssel kapcsolatos igényét.

A fókuszcsoporthoz tartozó interjúk azonban arra engednek következtetni, hogy a szervek gyakorlata nem egységes, a költségtérítés megállapításának gyakorlatában igenis tetten érhetők anomáliák, amelyek kezelése szükséges.

H2.15 A célcsoportba tartozó jogalanyok az esetek többségében nem tartják be a közérdekű-adatigénylések teljesítésére rendelkezésre álló, jogszabály által előírt határidőket.

A próba-adatigénylést a szervezetek közel 60%-a nem teljesítette a jogszerűen hosszabbított határidőn belül. Ezzel összhangban az adatigénylői kérdőív kitöltőinek döntő többsége szerint alig fordul elő, hogy néhány napon belül választ kapnak a kérelmeikre és a válaszadók kétharmada úgy látja, általában a 15 napos határidőn belül se jön válasz. Ugyanakkor a 15+15 napos meghosszabbított határidőn belül már 70%-uk szerint válaszol az adatkezelő (ezt az értéket árnyalja az a tény, hogy az adatigénylői kérdőív az összes közzétételre kötelezettet érintette, nem korlátozódott a 3. Kutatás célcsoportjára).

A célcsoport szervei körében végzett próba-adatigénylés a fő megállapítás mellett számos, a határidőkkel kapcsolatos anomáliát tárt fel a gyakorlatban: generálisan, az összes kérdést együtt kezelve 104 szervezet kért határidő-hosszabbítást, közülük bár legtöbben (86) időben kérték a hosszabbítást, de többségük (45 szervezet) az eredeti határidő utolsó napján tette ezt. További 18 szervezet határidőn túl kérvényezte a hosszabbítást, ami jogellenes. A hosszabbítást kérő szervezetek közül 21 szervezet kért hosszabbítást másodszor is, ezúttal viszont jogszerűtlenül. A jogszerűtlenség leggyakoribb okai esetükben a 15 napos hosszabbítás további hosszabbítása 45 nappal és a 45 napos vészhelyzet alatti kiterjesztett határidő további hosszabbítása 15 nappal.

A H2.16 hipotézis – miszerint az átlagosnál is alacsonyabb szintű a közérdekű-adatigénylés teljesülési gyakorlata azokban az esetekben, amikor kiterjesztően kellene értelmezni a közérdekből nyilvános adat fogalmát – helytállóságának megítéléséhez a kutatás csak részleges információkkal szolgált, így egyértelműen nem állapítható meg ennek helytállósága.

A H2.17-es és a H2.19-es hipotéziseket összevontan értékeljük: A célcsoportba tartozó jogalanyokat érintő közérdekű-adatigénylésekkel összefüggő konfliktus jelentős része az üzleti titokkal, nemzeti vagyonnal, valamint a közpénzből nyújtott támogatásokkal kapcsolatos. Problematikus ezen kívül a célcsoport esetében a TAO-támogatások nyilvánossága, illetve a köztulajdonban levő gazdasági társaságok köz-, és egyetemes szolgáltatói vagy a piaci tevékenységétől független támogatási, hirdetési gyakorlatának transzparenciája.

Az online kérdőíves kutatás eredményeiből egyértelműen az látható, hogy közérdekű-adatigénylések a hipotézisben jelzett témaköröket megelőzve elsősorban a szervezetek tisztségviselőinek, munkatársainak személyi és dologi juttatásaival és a szervezet belső működésével kapcsolatos kérdésekre koncentrálnak. Ennek némileg ellent mond, hogy az adatigénylői részről kitöltött kérdőívben a második legtöbb adatigénylést a közbeszerzések, beszerzések, üzleti szerződések témájában nyújtják be és csak fele annyi a foglalkoztatási viszonyok esetében beérkező adatigénylések száma.

A próba-adatigénylés tapasztalatai szerint a szerződésekkel kapcsolatos kérdések teljesítése viszont jelentősebben elmarad (14%) a további – pl. szabályzatokra, információszabadságért felelős személy elérhetőségére – vonatkozó kérdések megválaszolásának gyakoriságától (30%).

A H2.18-as hipotézis – a szerzői jog kérdésköre kiemelt konfliktusterület a célcsoporton belül – kapcsán végzett vizsgálatok eredményét, a „3. Kutatás: Esettanulmány” c. dokumentum foglalja össze.

H2.20 A célcsoport gyakorlatában problémát jelent, hogy a közfeladatot ellátó személyeknek nemcsak a Kttv.-ben tételesen felsorolt adatai minősülnek közérdekből nyilvános adatnak, hanem a közfeladatuk ellátásához kapcsolódó egyéb személyes adataik is megismerhetők.

Az online kérdőíves felmérés során a kitöltők problémás területek kapcsán a 2. helyre rangsorolták a „Mely – közfeladat ellátásához kapcsolódó – személyes adatok számítanak közérdekből nyilvános

adatnak” kérdést, ami jól tükrözi a célcsoport bizonytalanságát ebben a kérdésben. Szintén alátámasztja ezt a bizonytalanságot, hogy a mélyinterjúk során minden szervezettípus részéről hangzott el olyan észrevétel, hogy bizonytalannak érzik magukat ebben a kérdéskörben. Emiatt több fejlesztési javaslat is elhangzott az interjúkon résztvevőktől:

- A személyes adatok kapcsán egy részletes NAIH útmutató, hogy hol van az a határpont, amikor egy személyes adat még kiadható, és ami már nem.
- Gyakorlatiasabb tájékoztatók közzététele a személyes adatok védelme és az információszabadság határterületeire vonatkozóan.
- Szükség lenne gyakorlati útmutatóra a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok, valamint a személyes adatok fogalmának és szabályozásának elhatárolásában és elkülönítésében.

A H2.21 és a H2.22 hipotézisek összevontan értékeljük: Amennyiben közérdekű-adatigénylés esetén nem a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplő az adatkezelő, elvéve találkozhatunk csak azzal a gyakorlattal, hogy az adatigénylés elutasításával egyidejűleg az érintett szereplő a valódi adatkezelőhöz irányítaná az adatigénylőt. A jó gyakorlatok szélesebb körű adaptálását akadályozza, hogy amennyiben adatigénylés esetén nem az érintett szereplő az adatgazda, az érintettek jellemzően nincsenek tisztában azzal, hogy mely adatkörök mely adatgazdáknál érhetőek el.

A mélyinterjúknál elhangzottak és az adatigénylői kérdőív ellentétes megállapításokat eredményezett. A mélyinterjúknál a megkérdezett szervezetek közül, szinte mindenki azt nyilatkozta, hogy tájékoztatják az adatigénylőt a valódi adatkezelőről, de többen úgy nyilatkoztak, hogy továbbítják is az adatigénylést a releváns adatgazdának azzal együtt, hogy erről tájékoztatják az adatigénylőt. Ezzel szemben az online kérdőíves felmérésben résztvevő adatigénylőknek csak az ötöde jelezte, hogy kapott már tájékoztatást arról, hogy kinél, milyen adatok érhetőek el. Bár a próba-adatigénylésnél is magas volt a meg nem válaszolt adatigénylések száma (12% elutasította és 57% nem is reagált) egy esetben sem került sor „továbbirányításra”.

5.3 A célcsoport információszabadságot érintő szervezeti felkészültsége

A vizsgált kutatási kérdés 3: Hogyan befolyásolja a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezettek humán erőforrás bázisa az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatát?

5.3.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

69. táblázat: A 3. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H3.1	A célcsoportba tartozó jogalanyok humán erőforrás adottságai igen szorosan korrelálnak a törvényi előírások teljesülési gyakorlatával.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A kutatás során bebizonyosodott, hogy a szervezetek humán erőforrás rendelkezésre állása és felkészültsége alapvetően befolyásolja egy szervezet teljesítésének minőségét. Ezt az állítást a következő hipotézisek értékelésével fogjuk részletesen alátámasztani, melyek során elemezzük és összevetjük a humán felkészültség és a szervezeti elköteleződés vizsgálatainak eredményeit.
H3.2	A köztulajdonban lévő kisebb cégeknél és a köztestületek többségénél nem áll	A hipotézis részben igaznak bizonyult: Az online kérdőív alapján kirajzolódik, hogy szervezetüknél

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
	rendelkezésre kapacitás sem az aktív, sem a passzív információs szabadságra irányadó előírások maradéktalan, naprakész teljesítésére.	rendelkezésre álló kapacitásmennyiséget a válaszadók kétharmada elégnak tartja, és csak minden negyedik jelezte, hogy időszakosan szüksége lenne nagyobb kapacitásra. A kapacitásokat legnagyobb mértékben az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok tartják elegendőnek, időszakos többletkapacitásra a köztisztviselőknek, állandó többletkapacitásra pedig az oktatási ágazatnak lenne legnagyobb igénye.
H3.3	Azok a szervezetek, ahol képzett, gyakorlott az információs jogokért felelős személy, lényegesen jobban teljesítik az információs szabadsággal kapcsolatos kötelezettségeket.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőív alapján megállapítható, hogy azon szervezetek, ahol van képzett és megfelelő gyakorlattal rendelkező információs jogokért felelős személy, jellemzően a magasabb szintű elköteleződési kategóriákba tartoznak, és egyben ezek a szervezetek kisebb hiányosságokkal rendelkeznek.
H3.4	Az információs szabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének módja, gyakorlata igen szoros összefüggést mutat a felelős személy hozzáállásával, attitűdjével.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőívben a szervezetek attitűdjét a vezetők elkötelezettségét illetően a legjobb az önértékelés alapján: a szervezetek inkább tartják magukra nézve igaznak azt, hogy a szervezetük vezetői maximálisan elkötelezettek az átláthatóság, nyilvánosság iránt (1-100-ig terjedő skálán a szervezetek átlag 77 pontra értékelték). Együttesen értékelve a teljesítményt és a hozzáállást meghatározó szempontokat jól látható, hogy minél inkább elkötelezett egy szervezet a nyilvánosság, transzparencia iránt, annál hatékonyabban látja el az információs szabadsággal kapcsolatos feladatait.
H3.5	A célcsoportba tartozó jogalanyok többségénél az információs szabadsággal kapcsolatos feladatok alacsony prioritást élveznek.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A tájékoztatási és nyilvánosság biztosításához kapcsolódó feladatok a célcsoportba tartozó szervezetek döntő többségénél csak adott felelős munkaidejének nagyon kis részét teszik ki (átlag 10 %-át) és mindössze 5% körüli azon szervezetek aránya, ahol a felelős csak és kizárólag az információs szabadság feladatait látja el. A mélyinterjúk során bár elhangzott többször is, hogy a transzparencia fontos prioritást élveznek a szervezetekben, a feladatra jóval kevesebb idő fordítanak, mint az egyéb napi ügymenetbe tartozó feladatokra. Ezt a legtöbben az alacsony számú adatigénylésekkel is indokolták.
H3.6	A felelősök többsége nincs tisztában az átláthatóság előnyeivel, bizalomépítő hatásával.	A hipotézis összességében hamisnak bizonyult: Az online kérdőíves felmérés eredményei alapján látható, hogy a felelősök tisztában vannak az átláthatóság előnyeivel (csupán mintegy 11% nem tudott semmilyen előnyt megnevezni). A legnagyobb arányban a közbizalom építése jelent meg az előnyök között, emellett a szervezetek úgy gondolják, hogy erősíti a szervezet integritását és csökkenti a korrupció kockázatát, valamint azt, hogy az átláthatóság, nyilvánosság támogatja a szervezet hatékonyabb, racionálisabb működését, valamint a szervezet iránti piaci bizalmat építi.
H3.7	A célcsoportba tartozó jogalanyok alig negyede esetében mutatkozik csak szándék a jogszabályi kötelezettségek jobb teljesítésére.	A hipotézis összességében hamisnak bizonyult: Az elköteleződési modell alapján a négy elköteleződési szegmensből három (teljes sokaság 86%-a) – jelenlegi teljesítményétől függetlenül – fontosnak látná saját fejlődését.

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H3.8	A kötelezettségek megfelelő teljesítését leginkább az információ- és tudáshiány gátolja.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőív alapján a szervezetek több mint háromnegyede szükségesnek tartja az információsabadságot érintő feladatok teljesítésében résztvevő kollégák szakmai fejlesztését leginkább a jó gyakorlatok és a jogi előírások megfelelő értelmezése és a vonatkozó jogszabályok ismeretét támogató fejlesztés tekintetében.
H3.9	A célcsoportba tartozó jogalanyok többsége esetében már a releváns jogszabályok ismerete is hiányos.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Lásd a H3.8 hipotézis kapcsán írt értékelést.
H3.10	Amennyiben ismertek is a releváns jogszabályok, a jogértelmezés nehézségekre ütközik.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az elektronikus közzététel kapcsán jogértelmezési nehézség kevésbé merül fel, ezzel szemben a közérdekű-adatigénylések vonatkozásában a már bemutatott tudáshiány sokszor jogértelmezési nehézségből fakad. Ezt a mélyinterjúk is megerősítették. A mélyinterjúk során részt vett szervezetek több mint a fele jelzett jogértelmezési nehézségeket az információsabadsággal kapcsolatos feladatok teljesítése során.
H3.11	Különösen nagy az információhiány a környezeti információk, nyilvántartások, adatbázisok tekintetében.	A kutatás eredményei alapján a hipotézis értékelése nem lehetséges.
H3.12	A köztulajdonban lévő kisebb cégek és a köztisztviselők többségénél az elektronikus közzétételt a nem megfelelő digitális kompetenciák is korlátozzák.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: A szervezetek kapacitásaik fejlesztését elsődlegesen a szakmai felkészültség javítása tekintetében tartanak nagyon fontosnak. A digitális kompetenciák fejlesztésének szükségességét minden ötödik válaszadó jelezte csak.

Forrás: saját szerkesztés

5.3.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H3.1 A közfeladatot ellátó szerv humán erőforrás adottságai igen szorosan korrelálnak a törvényi előírások teljesülési gyakorlatával.

Ahogy a következő hipotézisek értékelései részletesen is kifejtik, a szervezetek humán erőforrás rendelkezésre állása és felkészültsége alapvetően befolyásolja egy szervezet jogszabályi kötelezettségek teljesítésének minőségét. Egyértelműen látható, hogy a nagyobb humán kapacitással és felkészültebb munkaerővel bíró szervezetek jobban teljesítenek, mint a kisebb üzemméretű szervezetek. Ugyanakkor ezt a képet némileg árnyalni tudja, ha egy szervezet vezetője nem tartja fontosnak a transzparenciát. A következő állítások elemzése során elemezzük és összevetjük a humán felkészültség és a szervezeti elköteleződés vizsgálatainak eredményeit.

H3.2 A köztulajdonban lévő kisebb cégeknél és a köztisztviselők többségénél csak részben áll rendelkezésre kapacitás az aktív, és a passzív információsabadságra irányadó előírások maradéktalan, naprakész teljesítésére.

Az online kérdőív válaszadóinak 53%-a nyilatkozott úgy, hogy van a szervezetüknél kijelölt felelős az információsabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésére. Mindezt a mélyinterjúk is alátámasztották abból a szempontból, hogy jellemzően csak a kisebb létszámú szervezetek jelezték azt, hogy nincs külön kijelölt személy, mindenki csapatmunkában vesz részt a feladat elvégzésében, és

igény esetén külső segítséget vesznek igénybe. A meglévő kapacitások tekintetében kirajzolódik, hogy a válaszadók kétharmadánál az információszabadsággal összefüggő feladatok átlag 0,1 teljesidős munkatárs kapacitását kötik le, és mindössze 3,1% azon szervezeteknek aránya, ahol a feladatok legalább 1 teljesidős munkatársat lekötnek átlagban. Ezt a kapacitásmennyiséget a válaszadók kétharmada elégnék tartja, és csak minden negyedik jelezte, hogy időszakosan szüksége lenne nagyobb kapacitásra.

A kapacitásokat legnagyobb mértékben az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok tartják elegendőnek, időszakos többletkapacitásra a köztisztviselőknek, állandó többletkapacitásra pedig az oktatási ágazatnak lenne legnagyobb igénye. Egyedül az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok nem jelezték, hogy állandó többletkapacitásra lenne szükségük.

„Szervezetünk jelenleg összesen négy főállású munkavállalóval rendelkezik, így nem áll módunkban a kérdésnek a területtel foglalkozó szakembert szentelni, ezt jelen pillanatban elegendőnek is tartom.”

A szervezettípusokat vizsgálva kirajzolódik, hogy a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok esetében az esetek közel 60%-ban az adatvédelmi felelős látja el ezeket a feladatokat, a köztisztviselők esetében ez az arány 50% körül mozog.

H3.3 Azok a szervezetek, ahol képzett, gyakorlott az információs jogokért felelős személy, lényegesen jobban teljesítik az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségeket.

A teljesítmény és a képzett, tapasztalt szervezeti felelős jelenléte között szoros összefüggés azonosítható. Mindez jól látható az elköteleződési modell alapján, ugyanis a jobb teljesítményt nyújtó 1. és 2. kategóriába sorolt szervezeteknél lényegesen nagyobb arányban dolgozik releváns képzettséggel, gyakorlattal bíró munkatárs, mint a lényegesen rosszabb teljesítményt nyújtó 3. és 4. kategóriába sorolt szervezeteknél (utóbbiaknál nincs, vagy az előzőknél jóval kisebb arányban van kijelölt felelőse a területnek).

Az online kérdőíves felmérés eredményei szerint, a szervezetek valamivel több mint a felénél van kijelölt felelőse az információszabadsággal kapcsolatos feladatok összefogásának, aki jellemzően az adatvédelmi felelős (45%), ezt követi jelentősen lemaradva a belső jogi terület.

Az elköteleződési modellben a legjobb teljesítményt nyújtó, mintavértékű szervezetek (1. kategória) egyik ismérve volt, hogy kijelölt felelőse van az információszabadság területének, munkaköri leírásban rögzített módon. Az 1. kategóriába sorolt szervezeteknél a felelős (aki az esetek túlnyomó részében az adatvédelmi felelős/tisztviselő, másodsorban a belső jogi terület) minden esetben rendelkezik releváns képzettséggel, gyakorlattal. Ezeket a szervezeteket az átlagosnál jobb hozzáállás, a jogszabályok behatóbb ismerete és nagyobb rutin jellemzi. Jelenleg is jól teljesítenek, de belső motivációt éreznek a fejlődésre: ehhez a szükséges technikai és humán kapacitásokkal rendelkeznek és maguk is erőfeszítéseket tesznek a további fejlődés érdekében (pl. hazai és nemzetiségi indexek, jó gyakorlatok követése, belső képzések tartása), kiemelkedően magas szinten nyitottak a jó gyakorlatok megismerésére, adaptálására és az ehhez nyújtott támogatással a terület élenjáró, más szervezetek számára is példát mutató szereplői lehetnek. Ezzel szemben a 3. vagy 4. kategóriába sorolt szervezetek nagyobb hiányosságokat mutatnak az információszabadsággal kapcsolatos feladatok teljesítésével kapcsolatban, ami részben attitűdre és részben a jogszabályi ismeretek hiányára vezethető vissza. Ezen szervezetek gyakorlatának javításához a képzések biztosítása elengedhetetlennek tűnik, de a kötelezettségeik tudatosítása is fontos.

H3.4 Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének módja, gyakorlata igen szoros összefüggést mutat a felelős személy hozzáállásával, attitűdjével.

Az előző hipotézisekhez hasonlóan ennek a hipotézisnek az értékeléséhez is az elköteleződési modell nyújt segítséget. Együtt értékelve a teljesítményt és a hozzáállást meghatározó szempontokat jól látható, hogy minél inkább elkötelezett egy szervezet a nyilvánosság, átláthatóság, átláthatóság iránt, annál hatékonyabban látja el az információszabadsággal kapcsolatos feladatait is.

- A legjobb teljesítményt nyújtó 1. kategóriába sorolt szervezetek, a felmérésben résztvevő mindössze 2,5%-a jelenleg is jól teljesítenek, a jogszabályokban előírtakon felül is vállalásokat tesznek, belső motivációt éreznek a továbbfejlesztésre, maguk is erőfeszítéseket tesznek ennek érdekében (pl. hazai és nemzetiségi indexek, jó gyakorlatok követése, belső képzések tartása).
- Közel minden ötödik szerv (21,7%) sorolható az értékelés alapján a még elkötelezett, de kizárólag a jogszabályi kötelezettségek teljesítésére törekvő szervezetek közé.
- Az elköteleződés oldaláról a kérdőívet kitöltők legnagyobb része (59,43%) a 3. kategóriába sorolható. Ezen szervezetek esetében már több jelentősebb hiányosság is azonosítható volt.
- Az elköteleződés vizsgálatba vont válaszadók 16%-a sorolható a területtel értékelhetően nem foglalkozó szervezetek közé.

A szervezettípusok közötti eloszlás alapján a magasan elkötelezett szervezeteknél legnagyobb arányban a köztisztviselők és a közigazgatáson kívüli szereplők között találhatók (3-3%). A szegmensekben nincs jelen egyetlen szervezet sem az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok és az oktatásban működők közül. Őket követik az elkötelezett, de kizárólag a jogszabályi kötelezettségek teljesítésére törekvő szervek csoportjába legnagyobb aránnyal tartozó köztulajdonban lévő gazdasági társaságok (34%). Az alacsony elkötelezettségű, jelentősebb hiányosságokkal küzdők csoportjában legnagyobb aránnyal az oktatási ágazat szervezetei kerültek (70%). Az utolsó csoportba pedig, akik érdemben nem foglalkoznak az információszabadsággal legnagyobb arányban az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok találhatók (33%).

H3.5 A célcsoportba tartozó jogalanyok többségénél az információszabadsággal kapcsolatos feladatok alacsony prioritást élveznek.

Annak ellenére, hogy az online felmérés válaszadóinak több mint 50%-a pozitív attitűdűnek vallotta magát, a válaszadók közel 70%-ánál a nyilvánosság biztosításával összefüggő feladatok adott felelős munkaidejének csak kis részét teszik ki (a teljes munkaidő alig 10 %-át) és mindössze 3,1% azon szervezetek aránya, ahol a feladatok lekötnek legalább 1 teljesidős munkatársat. A válaszadók kétharmada ráadásul elegendőnek is tartja a biztosított kapacitásokat, és csak egynegyedük jelezte, hogy időszakosan szüksége lenne nagyobb kapacitásra. Ezt a mélyinterjúknál elhangzottak is alátámasztják. Jellemzően nincs sok teendőjük az információszabadsággal kapcsolatos feladatokkal kapcsolatban, ezek is inkább időszakosan jelentkeznek jellemzően a közzétételi listák frissítésekor vagy egy-egy adatigénylés beérkezésekor. Az adatigénylések általában abban az esetben okoznak nagyobb fennakadást, ha egyszerre több érkezik be, de ez jellemzően nem fordul elő túl gyakran.

„Akkor szokott igazából probléma lenni, ha egyszerre több is érkezik, mert több helyről kell több adatot begyűjteni.”

H3.6 A megbízott felelősök többsége többsége már tisztában van az átláthatóság előnyeivel, bizalomépítő hatásával, de ez még a gyakorlatban nem érezhető.

Az online kérdőíves felmérés eredményei alapján látható, hogy a felelősök tisztában vannak az átláthatóság előnyeivel: a szervezetek túlnyomó része látja az átláthatóság, nyilvánosság előnyét és csupán mintegy 11% nyilatkozott úgy, hogy nem tud semmilyen előnyt megnevezni. A legnagyobb arányban a közbizalom építése jelent meg az előnyök között, emellett a kitöltők úgy látják, hogy a nyilvánosság erősíti a szervezet integritását és csökkenti a korrupció kockázatát. Azon válaszadók döntő többsége (~40%), akik nem tudtak az átláthatóság és a nyilvánosság kapcsán előnyt megnevezni, csak az Infotv. szerint elvártakat tartalmazó szabályzatokkal rendelkeznek. (A szervezetek közel 40%-a

nem válaszolt a kérdésre). A mélyinterjúk tapasztalata alapján szintén a legtöbb szervezet úgy gondolja, hogy a transzparencia fontos a szervezet külső pozitív megítélésében, azonban néhány főleg a piaci szektorban is tevékenykedő állami vállalt úgy gondolja, hogy egy bizonyos mértéken túli transzparencia már negatív hatással is lehet az eredményeikre.

„Egész más, ha egy szakdolgozathoz kéri ki és egész más, ha egy piaci konkurens kéri ki, mert ennek akár piacbefolyásoló hatása is lehet.”

H3.7 A célcsoportba tartozó jogalanyok alig negyede (azaz 25 %-a) esetében mutatkozik csak szándék a jogszabályi kötelezettségek jobb teljesítésére.

Az online kérdőíves felmérés eredményeire alapozva kidolgozott elköteleződési modell alapján jelenleg a közzétételre kötelezett közigazgatáson kívüli szervezetek mindössze 2,5%-a sorolható a legnagyobb elkötelezettséget mutató 1. kategóriába: ezek a szervezetek tehát a legjobb teljesítményt nyújtják a mért tényezők mentén, jellemző azonban, hogy nem elégednek meg a jelenlegi teljesítményükkel, hanem folyamatos fejlődési lehetőséget látnak maguk előtt. A jogszabályi kötelezettség (még) jobb teljesítésére tehát belső motivációt éreznek és maguk is erőfeszítéseket tesznek a további fejlődés érdekében (pl. hazai és nemzetiségi indexek, jó gyakorlatok követése, belső képzések tartása), de szívesen (és az átlagnál nagyobb arányban) fogadnának ehhez külső segítséget, támogatást is. Ez a szegmens köztulajdonban lévő gazdasági társaságokat, köztisztviselőket és közigazgatáson kívüli egyéb szereplőket tartalmaz. A szegmensbe arányaiban ez utóbbi két szervtípus közül tartoznak a legtöbben. A nemzetgazdasági ágak közül arányaiban a pénzügyi, biztosítási tevékenység ágból kerültek be a legtöbben. A többi szegmessel ellentétben itt nagyobb arányt képviselnek a budapesti szervek a területi szervekkel szemben, illetve a közszolgáltatónak minősülő szervezetek.

A 2. kategóriába sorolt szervezetek (21,7%) teljesítményében jelentős hiányosság nem látható, de a nyilvánosság, tájékoztatás iránti szervezeti elkötelezettség fő mozgatórugója a kötelességtudat, nem pedig a belső motiváció. Ennek ellenére látható fejlődési szándék, pl. a munkatársak tudásának, kompetenciáinak javítása tekintetében, melyhez elsősorban külső segítséget, támogatást várnának. Ebben a szegmensben arányaiban a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok, a nemzetgazdasági ágak közül pedig arányaiban a szállítás, raktározás ágból találhatók meg a legtöbben a szegmensben.

A legtöbb célcsoportba tartozó szervezet (59,4%) a 3. kategóriába sorolható, azaz a többség jelentős hiányosságokat mutat az információszabadsággal kapcsolatos feladatellátás teljesülési gyakorlatában. A szegmensbe arányaiban az oktatási ágazat szervei közül kerültek be a legtöbben. A többi szervtípus közel azonos arányban képviselteti magát. A nemzetgazdasági ágak közül arányaiban a szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás, valamint a háztartás munkaadói tevékenysége, termék előállítás, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra elnevezésű ágból találhatók meg a legtöbben a szegmensben.

A legrosszabb elköteleződést mutató 4. kategóriába minden hatodik válaszadó sorolható. E szervezetek jellemzően korlátozott erőforrás és szakértelem mellett végzik az információszabadsággal kapcsolatos teendőket, ugyanakkor nem is mutatkozik (az átlagnál nagyobb) igény a kapacitásfejlesztésre. Egyaránt jellemző a jogszabályi kötelezettségek ismeretének hiánya és a motivátlanság (amely nagyrészt abból fakadhat, hogy e szervezetek nincsenek is tudatában annak, milyen kötelezettségeket kellene teljesíteniük). A szegmensbe legnagyobb arányaiban az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok szervei közül kerültek be. A nemzetgazdasági ágak közül arányaiban az egyéb szolgáltatás ágból, valamint a területen kívüli szervezetek vannak itt a legtöbben. A szegmensbe tartozik azon szervezetek második legnagyobb hányada, melyben nincs az államnak vagy valamely önkormányzatnak többségi részesedése.

„Mert a honlapnak végül is az a lényege, hogy minél színesebb, informatívabb, és minél naprakészebb legyen, hogy az érdeklődők számára minél több olyan információt is eljuttassunk, amire egyébként semmi nem kötelez minket.”

A H3.8 és a H3.9 hipotéziseket összevontan értékeljük: A kötelezettségek megfelelő teljesítését leginkább az információ- és tudáshiány gátolja. A célcsoportba tartozó jogalanyok jelentős része esetében már a releváns jogszabályok ismerete is hiányos.

A kérdőíves felmérésben résztvevő szervezetek több mint háromnegyede szükségesnek tartja az információszabadsággal kapcsolatos feladatellátásban érintett kollégák felkészültségének, tudásának javítását. Az online kérdőíves felmérés eredményeiből látható, hogy a kitöltők fejlesztési igénye a kollégák szakmai felkészültségének javítására is vonatkozik. A válaszadók közel fele a jó gyakorlatok és ajánlások megismerését tartanak szükségesnek, közel hasonló mértékben tartanak szükségesnek a jogi előírások megfelelő értelmezését (42%), és a vonatkozó jogszabályok ismeretét támogató fejlesztést (38%). Megközelítőleg minden ötödik válaszadó digitális kompetenciák területén tartana szükségesnek képzést. Ezt követi az ellenőrzéssel, szankciókkal, jogorvoslati lehetőségekkel összefüggő ismeretek bővítése. 15% alatti, de még viszonylag magas azon válaszadók száma, akik a szervezetek kapcsán a nyilvánossághoz és a transzparenciához való hozzáállás és attitűd terén tartanak szükségesnek a fejlesztést.

A mélyinterjú elhangzottak is alátámasztották azt, hogy bár jellemzően nagyrészt jogi végzettségű kollégák végzik az információszabadsággal kapcsolatos feladatokat, mindenkinek segítséget jelentene a témában történő szakmai anyagok, joggyakorlatok megismerése függetlenül attól, hogy a szervezetük jól vagy rosszul teljesít a nyilvánosság területén.

H3.10 A releváns jogszabályok ismerete esetén is nehézségekbe ütközik a jogértelmezés

Az online kérdőív valamennyi információszabadsággal kapcsolatos feladat teljesítésére vonatkozóan mérte fel a szükségleteket, javaslatokat – a legnagyobb igény arra irányul, hogy megosszanak velük jó gyakorlatokat és biztosítsa a Hatóság gyakorlatorientált témaspecifikus vagy általános tájékoztató anyagokat, de a képzések, tudásmegosztó események iránt is közel 40-43%-ban jelezték a válaszadók igényüket. Ugyanitt a felmérés szabadszöveges válaszaiból kiderül, hogy a „rendkívül sok és szerteágazó jogszabályok”, „az idő- és energiaigényes feladat”, „a gyakran változó jogszabályok” és a „nagyon nehézkes minden dokumentumot az előírt formátumban közzétenni”, „nehezen érthető, értelmezhető az előírt közzétételi egységek tartalma” megnevezésű ismervek kapták a legtöbb 4 vagy afölötti értéket (tízfokozatú nehézségi skálán), azaz legalább közepes szintű nehézséggel kell szembesülni ezen kérdésekben. A mélyinterjú elhangzottak szintén igazolták ezt az állítást, a megkérdezett szervezetek több mint a fele jelzett jogszabályértelmezési problémát, és jelezte annak szükségét, hogy ezen sokat tudnának segíteni a gyakorlati útmutatók vagy tudásmegosztó események.

A H3.11 hipotézis – Különösen nagy az információhiány a környezeti információk, nyilvántartások, adatbázisok tekintetében – értékelése a kutatási eredmények alapján nem lehetséges.

H3.12 A köztulajdonban lévő kisebb cégek és a közttestületek többségénél az elektronikus közzétételt kisebb mértékben, de a nem megfelelő digitális kompetenciák is akadályozzák.

Bár online kérdőív eredményein jól látszódik, hogy a kitöltők elsődlegesen a témában felelős kollégák szakmai és jogi ismereteinek bővítését tartják fontosnak, a digitális kompetenciák fejlesztését – ha lényegesen kevesebben is – de megközelítőleg minden 5. válaszadó szükségesnek tartja. Ez elsődlegesen a kisebb szervezeteket érinti.

Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a mélyinterjú résztvevő szervezetek döntő többsége szintén megfelelőnek tartotta a munkatársak digitális kompetenciáit és felkészültségét.

5.4 A tapasztalt szervezeti tudatosság és a kapcsolódó feladatok ellátásának szervezési megoldásai

A vizsgált kutatási kérdés 4: Hogyan befolyásolja a belső szabályozás rendelkezésre állása és annak tartalma az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatát?

5.4.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

70. táblázat: A 4. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H4.1	Az önkormányzati cégek (és általában a kisebb, a nyilvánosság előtt kevésbé frekvenciált jogalanyok) többségében a közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzat is hiányzik, és / vagy nehézségekbe ütközik azok megfelelő minőségű összeállítása.	A hipotézis összességében részben hamisnak bizonyult: Az online kérdőív alapján a kérdésre választ adók kb. 60%-a nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik mind közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, mind közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzattal. A mélyinterjúk során a megkérdezett önkormányzati cégek döntő többsége úgy nyilatkozott, hogy nem okozott gondot nekik a szabályzatok összeállítása, illetve a megkérdezett szervezetek többsége azt nyilatkozta, hogy rendelkezik a kötelező közzététel és/vagy közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzattal vagy utasítással.
H4.2	A nagyobb állami vállalatok többsége rendelkezik a közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzattal.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: A nagyobb állami vállalatok jellemzően úgy nyilatkoztak, hogy rendelkeznek a közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzattal.
H4.3	Azok a célcsoportba tartozó jogalanyok, amelyek rendelkeznek szabályzattal, a gyakorlatban is jobban teljesítik a kötelezettségeiket.	A kutatási eredmények a hipotézist részben alátámasztják: Annak ellenére, hogy nem bizonyítható egyértelműen, hogy azok a szervezetek, amelyek rendelkeznek szabályzattal, a gyakorlatban is jobban teljesítenék a kötelezettségeiket, hiszen a honlapelemzés és próba-adatigénylés eredményei sem igazolják ezt, megállapítható, hogy a leggyengébb teljesítménnyel jellemezhető szervezetek jóval ritkábban rendelkeznek szabályzattal, mint a jobban teljesítők.
H4.4	A célcsoportba tartozó azon jogalanyok többségénél, ahol létezik belső szabályzat a közérdekű-adatigénylések teljesítésére, a hatályos szabályzat jellemzően nem társít megfelelő szankciókat az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek nem vagy nem megfelelő teljesítése esetére.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőív alapján a válaszadó szervezetek több mint kétharmada nyilatkozott úgy, hogy ellenőrzi a saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén, de a válaszadók többsége nyilatkozott úgy a hatályos szabályzat kapcsán, hogy abban nem társít megfelelő szankciókat az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek nem vagy nem megfelelő teljesítése esetére. Megjegyzendő: A szabályzatok minőségének vizsgálatára nem terjedt ki a kutatás, így csak a szabályzatok megléte állapítható meg, azok megfelelőségére vonatkozóan következtetés megalapozottan nem vonható le.
H4.5	A célcsoportba tartozó jogalanyok többsége jelenleg nem vezet részletes statisztikát a közérdekű-adatigénylésekről és azok	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: Az online kérdőívet kitöltők alig egyötöde vezet belső statisztikát az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségekről.

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
	eredményeiről, illetve rendszeresített formában nem értékeli azok tapasztalatait fejlesztési intézkedések megfogalmazása érdekében.	
H4.6	A célcsoportba tartozó jogalanyok között található olyan jó, más szervek részére is könnyen adaptálható eljárási szabályzati minták és szervezési megoldások, amelyek megosztása elő tudja segíteni a gyakorlat fejlődését.	A kutatási eredmények a hipotézist részben támasztják alá: Az online kérdőív válaszadói közül elég kevesen, mindösszesen csak 11 szervezet jelezte (a minta ~1%-a), hogy alkalmaznak a területen olyan megoldásokat, amelyeket mintaként is hasznosnak és megoszthatóknak tartanak más szervezetekkel. Ráadásul a 11 szervezet közül csak 5 szervezet hozzászólása értelmezhető és vehető figyelembe javaslatként jogi szempontból.

Forrás: saját szerkesztés

5.4.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H4.1 Az önkormányzati cégek (és általában a kisebb, a nyilvánosság előtt kevésbé frekvenciált jogalanyok) többségében rendelkeznek a közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzattal, de azok összeállítása nem okozott számukra jellemzően nehézséget. Viszont a megosztható jó gyakorlatok között jó minőségű szabályozási megoldások nem, vagy csak rendkívül kismértékben szerepeltek.

Az online kérdőív alapján a kérdésre választ adók többsége – a kérdésre választ adó 599 szervezet kb. 60%-a – nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik mind közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, mind közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzattal. Az egyes szervezeti főcsoportokon belül kizárólag az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok jelölték meg szignifikánsan nagyobb mértékben (83%-a), hogy egyik szabályzattal sem rendelkeznek.

A mélyinterjúk is azt erősítették meg, hogy a megkérdezett önkormányzati cégek nemcsak rendelkeznek a kötelező közzététel és/vagy közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzattal vagy utasítással, de annak összeállítása önmagában nem okozott különösebb gondot a szervezetnek.

„A kidolgozás nem jelentett nehézséget, tekintve, hogy a hatályos jogszabályi környezet megadta az alapvető paramétereket, a teljesítéshez a társaságunk egyéb többletkövetelményeket nem határozott meg.”

„Szabályzatunk összeállításában, kialakításában adatvédelmi tisztviselőnk szakmai segítségét nyújtott, ezért nem jelentett nehézséget.”

H4.2 A nagyobb állami vállalatok többsége rendelkezik a közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzattal.

A nagyobb állami vállalatok mind az online kérdőívben, mind a mélyinterjúk során jellemzően úgy nyilatkoztak, hogy rendelkeznek a közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzattal.

A mélyinterjúk során néhány nagyobb méretű szervezet azt jelezte, hogy esetében inkább azt jelentett nehézséget, hogy a szervezet méretéből fakadó koordinációs feladatok megfelelően legyenek összehangolva.

„Egy ilyen méretű szervezet számára, a legnagyobb kihívás mindig a méretéből adódóan felmerülő koordinációs és együttműködési feladatok összehangolásának folyamata, így e szabályozás megalkotása során is ezek jelentettek kihívást.”

H4.3 Azok a célcsoportba tartozó jogalanyok, amelyek rendelkeznek szabállyal, jellemzően a gyakorlatban is jobban teljesítik a kötelezettségeiket. Viszont a szabályzatok megléte önmagukban nem biztosítja a jobb teljesítési gyakorlatot.

Mint azt előzőleg már említettük az online kérdőív alapján a kérdésre választ adók kb. 60%-a nyilatkozott úgy, hogy rendelkezik mind közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre, mind közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabállyal. Azonban ezt a számot árnyalja az, hogy az érintett válaszadók az online kérdőív teljes mintájára vetítve az összes kitöltő alig harmadát jelentik, mivel a kitöltők több mint 40%-a nem válaszolt a kérdésre.

A honlapelemzés és a próba-adatigénylés igen kedvezőtlen eredményeket hoztak, hiszen a célcsoportban vizsgált szervezet közel kétharmada esetében egyáltalán nem lelhető fel közzététel, a próba-adatigénylés esetében pedig eredménytelenül telt a kutatás időtartama a szervezetek 57%-a tekintetében.

Ebből akár az a következtetés is levonható lehet, hogy a szabályzat megléte önmagában nem befolyásolja a teljesülési gyakorlatot, ugyanakkor a kutatási eredmények értékelése alapján az is megállapítható, hogy a leggyengébb teljesítménnyel jellemezhető szervezetek jóval ritkábban rendelkeznek szabállyal, mint a jobban teljesítők.

H4.4 A célcsoportba tartozó azon jogalanyok többségénél, ahol létezik belső szabályzat a közérdekű-adatigénylések teljesítésére, a hatályos szabályzat jellemzően nem társít megfelelő szankciókat az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek nem vagy nem megfelelő teljesítése esetére.

Az online kérdőív alapján a válaszadó szervezetek 69%-a (a teljes minta harmada) nyilatkozott úgy, hogy ellenőrzi a saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén. Ezen szervek kb. 40%-a teszi ezt a belső folyamatba épített módon (a teljes minta alig 14%-a). Ez az indikátor összhangban van az attitűd szerinti csoportosítással, azaz minél inkább pozitív, támogató attitűdűek a szervezetek, annál gyakrabban ellenőrzik saját teljesítményüket belső folyamatba épített módon, vagy legalább eseti jelleggel. A nem megfelelő teljesítés szankcionálására vonatkozó kérdésre választ adó szervezetek ~80%-a azt jelezte, hogy még nem fordult elő olyan eset, amikor szabályzatuk valamely pontjáról kiderült volna, hogy az nem felelt meg a törvényi előírásoknak. A válaszadók 19%-a esetében már előfordult ilyen, és emiatt változtattak is rajta, viszont kevesebb mint 1%-uk jelezte, hogy előfordult, de (még) nem változtattak a szabályzaton.

H4.5 A célcsoportba tartozó jogalanyok többsége jelenleg nem vezet részletes statisztikát a közérdekű-adatigénylésekről és azok eredményeiről; illetve rendszeresített formában nem értékeli azok tapasztalatait fejlesztési intézkedések megfogalmazása érdekében.

Az online kérdőívben a kérdésre válaszadó minden ötödik szervezet jelezte (112 szervezet, ami a teljes minta alig több, mint 10%-a) vezet belső statisztikát az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségekről, de az érintett szervek fele kizárólag az elutasított adatigénylésekről.

A statisztikát vezetők majdnem fele (ami a teljes minta alig 5%-a) nyilatkozott úgy, hogy a statisztika eredményeit felhasználja a területhez kapcsolódó munkafolyamatok felülvizsgálatához és hatékonyabbá tételéhez, vagy belső ellenőrzés és minőségbiztosítás céljából. A statisztikát vezetők

mindössze 6%-a nyilatkozott úgy, hogy a tárgyban vezetett statisztikát egyedi közzétételi lista összeállításához használja fel.

H4.6 A célcsoportba tartozó jogalanyok között bár jelenleg még kis mértékben, de található olyan jó, más szervek részére is könnyen adaptálható eljárási szabályzati minták és szervezési megoldások, amelyek megosztása elő tudja segíteni a gyakorlat fejlődését.

Az online kérdőívet kitöltő szervezetek közül kis számú válaszadó jelezte, hogy alkalmaz a területen olyan megoldásokat, amelyeket mintaként is hasznosnak és megoszthatóknak tartanak más szervezetekkel. Ugyanakkor megjegyzendő az is, hogy válaszadók többsége nemcsak fontosnak tartja, de első helyen jelölte meg a jó gyakorlatok megosztását, mint a gyakorlat jobbítását szolgáló eszközt. Ebből levonható következtetés, hogy a szervezetek igénylik a jó gyakorlatok megosztását, amely akár más célcsoportból származó jó gyakorlat is lehet, amely adaptálható ezen szervezetek számára is.

5.5 Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítését befolyásoló technikai-technológiai adottságok

A vizsgált kutatási kérdés 5: Hogyan befolyásolják a technikai-technológiai feltételek az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatát?

5.5.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

71. táblázat: Az 5. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H5.1	Általános technikai-technológiai probléma nem akadályozza az információszabadság teljesülési gyakorlatát.	A hipotézis összességében hamisnak bizonyult: Az online kérdőív válaszadóinak több mint fele (57,1%) tapasztal olyan technikai-informatikai hiányosságokat, amelyek különböző mértékben hátráltatják az információszabadsággal összefüggő kötelezettségek teljesítését.
H5.2	Az állami vállalati honlapok információgazdagsága és a jogszabálykövetés mértéke szektorfüggő: a pénzügyi és a szállítványozási ágazatba tartozó cégek átláthatóbbak, mint a mezőgazdasági vagy a közszolgáltató vállalatok.	A kutatás alapján lényegi különbség nem volt azonosítható az érintett ágazatok között. A kapott eredmények alapján a hipotézis nem értékelhető.
H5.3	A célcsoportba tartozó jogalanyok honlapjainak színvonala, fejlettsége, felhasználóbarát jellege függ a szervezet méretétől.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: A honlapelemzés eredményei alapján a nagyobb szervezetekre inkább volt jellemző, hogy a honlapok esetében vizsgált négy szolgáltatás (honlaptérkép, keresőmotor, akadálymentesített oldal és idegen nyelvű tartalom) nagyobb arányban volt elérhető a vizsgálat időpontjában, mint a kisebb méretű szervezetek esetében.
H5.4	Az adatokhoz, információkhoz való hozzáférés a fogyatékossgal élők számára a célcsoportba tartozó jogalanyok honlapjainak többsége esetében nem biztosított.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: Alig minden ötödik megvizsgált honlap rendelkezett a 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése szerinti akadálymentesített verzióval.

Forrás: saját szerkesztés

5.5.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H5.1 A célcsoportba tartozó szervezetek esetében általános technikai-technológiai problémák is akadályozzák az információszabadság teljesülési gyakorlatát.

Az online kérdőív válaszadóinak több mint fele tapasztal olyan technikai-informatikai hiányosságokat, amelyek különböző mértékben hátráltatják az információszabadsággal összefüggő kötelezettségek teljesítését. Minden ötödik szervezet emelte ki ennek kapcsán, hogy nem biztosított esetükben az elektronikus aláírás lehetősége. Minden hatodik válaszadó jelölte meg hátráltató tényezőként azt, hogy

nem, vagy nem minden dokumentum áll rendelkezésre digitális formában, illetve rengeteg különböző elektronikus nyilvántartást kell használniuk, de ezek összeköttetése, egységes rendszerbe foglalása nem valósul meg. Minden tizedik (59 szervezet a kérdésre választ adó 599 szervezetből válaszadó akadályozó tényezőnek érzi, hogy a technikai eszközök nem megfelelőek, illetve viszonylag magas azok aránya, akik a szervezeti honlap hiányát, vagy annak jelentősebb fejlesztési igényét jelölték meg.

A mélyinterjúk során a legtöbb interjúalany ugyan nem jelzett technikai technológiai problémát, de néhányan jelezték, hogy honlapjuk nem elég jól felkészült a közzétételi kötelezettségekre és lehet, hogy fejlesztésre szorulna.

„A közzététellel kapcsolatban volt egy technológiai problémánk. Itt a honlap motorjának az elavultsága a szerkesztést tette nagyon nehézé. Jelenleg is a honlap struktúrája, hogy úgy mondjam nem felel meg feltétlenül a XXI. század követelményeinek.”

A H5.2 hipotézis a kutatás alapján csak részben volt értékelhető. Az állami vállalati honlapok információgazdagsága és a jogszabálykövetés mértéke valamennyi szektor esetében alacsony volt, lényeges szektor specifikus eltérések nem voltak azonosíthatók.

Az online kérdőíves felmérés alapján megállapítható, hogy az ipari szervezeteken belül alacsonyabb a tájékoztatói és a nyilvánossági kötelezettségek teljesítése során nagyobb nehézségekkel szembesülő szervezet, mint a kereskedelem-szolgáltatás területén. A mezőgazdasági ágazati kitöltők még kevesebb nehézséget jelezték, mint az ipari ágazatból érkezett válaszadók.

H5.3 A célcsoportba tartozó jogalanyok honlapjainak színvonala, fejlettsége, felhasználóbarát jellege függ a szervezet méretétől.

A honlapelemzés eredményei alapján a nagyobb szervezetekre inkább volt jellemző, hogy a honlapok esetében vizsgált négy szolgáltatás (honlaptérkép, keresőmotor, akadálymentesített oldal és idegen nyelvű tartalom) nagyobb arányban volt elérhető a vizsgálat időpontjában, mint a kisebb méretű szervezetek esetében. A nagyobb cégcsoportok esetében volt megfigyelhető gyakorlat, miszerint az önálló gazdasági társaságként működő leányvállalatok nem üzemeltetnek saját honlapot, hanem egy, a cég csoport kezelésében lévő, központi portálon publikálják a cégspecifikus információkat is. Az ilyen megoldások esetében is sok esetben volt tapasztalható, hogy nem felhasználóbarát a közzététel módja.

A mélyinterjúk során néhány nagyobb létszámú szervezet is jelezte, hogy az utóbbi 1-2 évben fejlesztették a honlapjukat és ezen fejlesztések során már volt, aki az információs szabadsággal kapcsolatos kötelezettségeket is figyelembe véve tette ezt.

H5.4 Az adatokhoz, információkhoz való hozzáférés a fogyatékossgal élők számára a célcsoportba tartozó jogalanyok honlapjainak többsége esetében nem biztosított.

A jogszabályi előírás ellenére alig minden ötödik megvizsgált honlap rendelkezett a 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése szerinti akadálymentesített verzióval. Szervtípusonként vizsgálva ezen szempontokat, jelentős különbségek egyedül az állami, önkormányzati háttérű alapítványok megvizsgált honlapjainál voltak kimutathatók. Ennél a csoportnál volt a legalacsonyabb a 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (3) értelmében akadálymentesített oldalak aránya (mindössze 3% a korrigált mintára számolt 20%-os átlaggal szemben).

5.6 Az egyéb szervezeti jellemzők

A vizsgált kutatási kérdés 6: Hogyan befolyásolják a célcsoportba tartozó jogalanyok egyéb szervezeti jellemzői az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülési gyakorlatát?

5.6.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

72. táblázat: A 6. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H6.1	A vállalati integritást és átláthatóságot elősegítő eszközök, illetve a jól definiált belső eljárások alig néhány állami vállalatnál érhetőek tetten.	A hipotézis összességében hamisnak bizonyult: Az online kérdőív eredményeinek értékelése alapján megállapítható, hogy a kérdőívet kitöltő állami vállalatok közel 40%-a esetében a teljesítés gyakorlatát elősegítő belső tényezők többségében rendelkezésre állnak, lényeges hiányosság nem volt azonosítható. Ugyanakkor kevés szervezet jelezte ebből a szervcsoportból is, hogy gyakorlatát más szervezetek számára is megosztásra, akár adaptálásra alkalmasnak tartja.
H6.2	Az aktív és a passzív információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülése egyaránt szoros összefüggésben áll az adott szervezet üzemméretével.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A hipotézis az online kérdőív attitűd kérdésekre adott válaszadásainak értékelése alapján igaznak bizonyult. Az értékelés szerint az a tendencia figyelhető meg az attitűd és az elköteleződés vizsgálat esetében is, hogy minél nagyobb egy szervezet létszáma, annál nagyobb eséllyel lesz inkább pozitív vagy erősen támogató attitűdű a szervezet.
H6.3	A kisebb szervezetek és a köztisztviselők nehezebben birkóznak meg az Infotv., illetve más jogszabályok által előírt nyilvánossági, tájékoztatási feladatokkal.	A kutatási eredmények a hipotézist részben támasztják alá: Az online kérdőív alapján megállapítható, hogy összességében az egyre növekvő méretű szervezetek egyre nagyobb mértékben jelölték könnyebbnek, és egyre kisebb mértékben nehezknek az elektronikus közzétételhez kapcsolódó feladatellátást. Az viszont nem volt azonosítható, hogy a köztisztviselők a többi szervtípushoz képest nehezebben birkóznának meg a feladatokkal. A honlapvizsgálat és próbadatigénylés eredményeit elemezve megállapítható, hogy a köztisztviselők teljesítése főleg a próbadatigénylés tekintetében kifejezetten jó eredményt mutatott.
H6.4	A célcsoportba tartozó jogalanyok földrajzi elhelyezkedése nem befolyásolja a teljesülési gyakorlatot.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: Az online kérdőíves kutatás azt igazolta, hogy bár kisebb eltérések igen, de lényeges különbségek nem azonosíthatók a szervezetek között földrajzi elhelyezkedés szerint.

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H6.5	A kisebb önkormányzati cégek többségénél a helyi önkormányzatok látják el a nyilvánossági, tájékoztatási feladatokat.	A kutatási eredmények a hipotézist részben támasztják alá: A honlapelemzés alapján megállapítható, hogy a települési és megyei önkormányzatok által alapított gazdasági társaságok és nonprofit szervezetek gyakran nem üzemeltetnek önálló saját honlapot, hanem az érintett önkormányzat elektronikus felületeit használják az elektronikus közzétételre. Tekintettel arra, hogy a vizsgálat nem volt teljeskörű, ezért a hipotézis teljes mértékben nem volt igazolható.
H6.6	A településen működő, önkormányzati fenntartású, alapítású költségvetési szervek, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek kötelezettségeinek teljesítését döntően befolyásolja az érintett helyi önkormányzatok hozzáállása.	A kutatási eredmények a hipotézist részben támasztják alá: Lásd a H6.5 hipotézis esetében írtakat.
H6.7	Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének módja, gyakorlata nagyban függ a szervezet vezetőjének hozzáállásától.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: Az online kérdőívben a szervezetek attitűdje a vezetők elkötelezettségét illetően a legjobb az önértékelés alapján: a szervezetek inkább tartják magukra nézve igaznak azt, hogy a szervezetük vezetői maximálisan elkötelezettek az átláthatóság, nyilvánosság iránt (1-100-ig terjedő skálán a szervezetek átlag 77 pontra értékelték).
H6.8	Eltérés mutatkozik a célcsoportba tartozó egyes jogalany kategóriák (szervezettípusok) információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségeinek teljesülési gyakorlatában.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: mind a honlapelemzés, mind pedig a próba-adatigénylés elemzése is igazolja, hogy a különböző szervezettípusok különbözőképpen teljesítik az információszabadsággal kapcsolatos feladataikat.

Forrás: saját szerkesztés

5.6.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelés

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H6.1 A vállalati integritást és átláthatóságot elősegítő eszközök, illetve a jól definiált belső eljárások már számos, főként a nagyobb állami vállalatnál tetten érhetők, de kevés még a más szervezetekkel megosztható jó gyakorlat.

Az online kérdőív eredményeinek összesített értékelése, valamint az elköteleződés vizsgálat alapján megállapítható, hogy a kérdőívet kitöltő állami vállalatok közel 40%-a volt sorolható a magasan elkötelezett szervezetek közé, viszont többségük kizárólag a jogszabályi kötelezettségek teljesítésére törekvő szervezetek csoportjába sorolható. Ezen szervezetek esetében azonban kijelenthető, hogy a teljesítés gyakorlatát elősegítő belső tényezők többségében rendelkezésre állnak, lényeges hiányosságról az érintett szervezet nem nyilatkoztak. Ugyanakkor kevés szervezet jelezte ebből a szervcsoportból is, hogy gyakorlatát más szervezetek számára is megosztásra, akár adaptálásra alkalmasnak tartja.

Az online kérdőíves felmérés ugyanakkor azt mutatja, hogy nagyon alacsony (2% alatti) azon szervezetek aránya, ahol integritási tanácsadó a kijelölt felelős, azaz a tájékoztatási és nyilvánossági feladatokat a szervezet belső integritásirányítási feladataival összehangoltan látják el. Az is megállapítható, hogy a területen a válaszadó szervezetek sjelenleg még kevés jó példát tudnak megosztani más szervezetekkel.

„Az integritási, megfelelési, adatkezelési, adatvédelmi és információ biztonsági elvárások teljesítése kapcsán törekedtünk minden munkavállaló képzésére. A bejelentővonalunk hétcsatornás (hét kommunikációs lehetőséget határoztunk meg). A 339/2019 Korm. r. szerinti integritási, megfelelési kötelezettségek teljesítése során több önértékelést végeztünk, amelyek kitértek az információ kezelésére, védelmére, közzétételére. A Társaság integrált kockázatkezelési rendszerében kitérünk az információ kezelésével kapcsolatos kockázatokra is. A független auditorok által végzett rendszeres kockázátértékelések szintén kitérnek az információ kezelésével kapcsolatos kérdésekre; azokat áttekintik, értékeli.”

Érdekes megállapítása a vizsgálatoknak, hogy bár az online kérdőív válaszadóinak és mélyinterjúk alanyainak túlnyomó része látja az átláthatóság, nyilvánosság előnyét, de közülük alig több mint a harmaduk szerint erősíti csak az átláthatóság, nyilvánosság a szervezet integritását és csökkenti a korrupció kockázatát.

H6.2 Az aktív és a passzív információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesülése egyaránt szoros összefüggésben áll az adott szervezet üzemméretével.

A szervezeti létszám és a válaszadó attitűdjének összevetése alapján az a tendencia figyelhető meg, hogy minél nagyobb egy szervezet létszáma, annál nagyobb eséllyel lesz inkább pozitív vagy erősen támogató attitűdű a szervezet. Az 1000-4999 fő közötti létszámkategóriában az inkább pozitív attitűdűek aránya válik dominánssá, és lecsökken az erősen támogatók aránya. Az 5000 fő fölötti szervezeteknél is az erősen támogatók aránya a legmagasabb, ugyanakkor ebben a méretkategóriában azonosítható negatív attitűdű szervezet is. A megállapítást a honlapelemzés és a próba adatigénylés eredményei is igazolták.

H6.3 A kisebb szervezetek⁵⁰ nehezebben birkóznak meg az Infotv., illetve más jogszabályok által előírt nyilvánossági, tájékoztatási feladatokkal, azonban a köztisztviselők esetében nem volt igazolható, hogy a több szervtípushoz képest nehezebben birkóznának meg a feladatokkal.

Az online kérdőív alapján megállapítható, hogy összességében az egyre növekvő méretű szervezetek egyre nagyobb mértékben jelölték könnyebbnek, és egyre kisebb mértékben nehezségnek a nyilvánossági, tájékoztatási feladatokat. Ez a köztisztviselők esetében is igaznak bizonyult, ugyanakkor a honlapelemzés és a próba adatigénylés alapján a köztisztviselők közzétételi és tájékoztatási gyakorlata a célcsoport átlaghoz képest még jobbnak bizonyult:

- A honlapelemzést eredményeit vizsgálva a köztisztviselők esetében a vizsgált szervezeteknek megközelítőleg harmadára volt igaz, hogy találtunk közérdekű adatok közzétételére utaló hivatkozást (döntő többségében ez saját oldalon történt). A köztisztviselők honlapjainak a harmada felelt meg a jogszabályi előírásoknak a vizsgálat időpontjában, ezek az MTA és a MOB kivételével szakmai kamarák voltak.
- A próba-adatigénylést eredményeit vizsgálva kiderül, hogy a szervtípusok összehasonlítását tekintve a köztisztviselők teljesítettek legjobban, 9%-uk teljesített teljes egészében jogszerűen és további 9%-uk teljesített teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően. 38% legalább részben jogszerűen teljesített. Esetükben alacsony volt az elutasítások aránya (3%) és az eredménytelenség is (31%).

Az online kérdőíves vizsgálat a köztisztviselők esetében nem igazolt jelentősebb eltérést az attitűd terén. Jellemzően minden egyes attitűdkategóriában a középmezőnyben helyezkednek el. A köztisztviselők (és a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok) esetében jelenik meg legnagyobb arányban indokként a közérdekű-adatigénylések határidőre történő teljesítését nehezítő tényezőként a kapacitáshiány (a válaszadók ~20%-a jelölte ezt meg).

⁵⁰ A Részletes kutatási tervben szereplő hipotézis értékelése során az 50 fő alatti szervezeteket értettük a kisebb szervezetek alatt.

„A probléma a kapacitáshiány: kicsi szervezetben az eltökéltség megvan, de a feladat ugyanannyi, mint egy nagyobb egységnél, csak nincs rá ember és idő. Ha ezt valamiféle központi megoldásokkal segíteni lehetne, az nagyon hasznos lenne.”

Hasonlóan véleménye hangzott el egy köztestületi mélyinterjú is:

„Az adatigénylés teljesítésére nyitva álló tizenöt napos határidő megnövelése vagy munkanapban történő számítása nagy segítséget jelentene.”

H6.4 A célcsoportba tartozó jogalanyok földrajzi elhelyezkedése nem befolyásolja a teljesülési gyakorlatot.

Az online kérdőíves kutatás azt igazolta, hogy kismértékben ugyan, de azonosítható eltérés földrajzi elhelyezkedés szerint. A különböző szervezettípusok esetében a földrajzi elhelyezkedést tekintve a budapesti szerveknek arányait tekintve gyakrabban kell adatigénylésekkel foglalkozniuk, mint a területi/vidéki szerveknek és a pozitív attitűdű szervezetek jellemzői között is nagyobb arányt képviselnek a budapesti szervezetek a területi szervekkel szemben.

H6.5 és H6.6 hipotézisek értékelése összevontan történt. A kisebb önkormányzati cégek döntő többségénél a nyilvánossági, tájékoztatási feladatok teljesítése kapcsán szoros a kapcsolat az érintett helyi önkormányzattal, így annak hozzáállása erősen befolyásolja az érintett szervek esetében a kötelezettségek teljesítését.

A honlapelemzés alapján megállapítható volt, hogy a települési és megyei önkormányzatok által alapított gazdasági társaságok és nonprofit szervezetek gyakran nem üzemeltetnek önálló saját honlapot, hanem az érintett önkormányzat elektronikus felületeit használják az elektronikus közzétételre. A mélyinterjúk során több, kisebb önkormányzati cég esetében az derült ki, hogy bár az érintett feladatokat önállóan látják el, szakmai kérdésekben erősen támaszkodnak az érintett helyi önkormányzatra. A szoros kapcsolódás miatt bár közvetetten, de kijelenthető, hogy ezen szervek esetében kötelezettségeik teljesítését erősen befolyásolja az érintett helyi önkormányzatok hozzáállása.

H6.7 Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének módja, gyakorlata nagyban függ a szervezet vezetőjének hozzáállásától.

A próba adatigénylés és a honlapelemzés alapján a célcsoportba tartozó szervek esetében az információszabadsággal összefüggő kötelezettségek teljesítési gyakorlata rendkívül alacsony. Ezzel szemben az információszabadsággal kapcsolatos attitűdjüket tekintve a szervezetek viszonylag jó képet alkottak magukról. Az online kérdőívben a szervezetek attitűdje a vezetők elkötelezettségét illetően a legjobb az önértékelés alapján: a szervezetek inkább tartják magukra nézve igaznak azt, hogy a szervezetük vezetői maximálisan elkötelezettek az átláthatóság, nyilvánosság iránt (1-100-ig terjedő skálán a szervezetek átlag 77 pontra értékelték).

Ezt az önértékelést árnyalja az a tény, hogy rendkívül alacsony mértékben volt tetten érhető a kutatás során az önkéntesség a célcsoportba tartozó szervek esetében. Az egyedi listával nem rendelkező szervezetek jelentős része nyilatkozott úgy, hogy azért nem hoztak létre ilyen listát, mert a szervezet vezetősége azt nem támogatja.

Ugyanakkor a kapott adatok részletesebb elemzése alapján megállapíthatjuk, hogy az attitűd alapvetően együtt mozog az elköteleződéssel, és a jobb teljesítéssel, azaz minél inkább támogató és pozitív az attitűd, annál nagyobb valószínűséggel jelentkezik ez az elkötelezettségben és magában a teljesítési gyakorlatban is.

A mélyinterjúk során szintén elhangzott néhány esetben pozitív és negatív példa arra vonatkozóan is, hogy egy szervezet vezetője milyen hatással van a feladatok elvégzésére.

„A vezetőséget nem igazán érdekli ez a terület, az a egész, inkább plusz teher.”

„Másfél éve vezetőváltás történt, azóta több információszabadságot érintő fejlesztés is történt nálunk. Megújult a honlapunk, frissítettük a közzétételi listákat, és most már van információszabadságért felelős kolléga is .”

H6.8 Eltérés mutatkozik a célcsoportba tartozó egyes jogalany kategóriák (szervezettípusok) információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségeinek teljesülési gyakorlatában.

A különböző mérőeszközökkel végzett adatfelvételek eredményeit egymás mellé helyezve kirajzolódik, hogy a különböző szervezettípusok különbözőképpen teljesítik kötelezettségeiket.

A honlapelemzés eredményeit elemezve az alábbi megállapítások tehetők:

- Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok minden vizsgált paraméter tekintetében lényegesen gyengébben szerepeltek a többi csoporttal összehasonlítva;
- Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok csoportjában vizsgált szervezetek alig 12%-a rendelkezett saját honlappal, ami még a többi csoporttal összevetve is kiemelkedően alacsony arány;
- A célcsoporti átlaghoz képest jobban teljesítettek a köztulajdonban levő gazdasági társaságok és az Infotv. 26. § (3) bek. alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek is, náluk az arány 71%, az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszony kapcsán vizsgált szervezeteknél pedig 67%. A köztestületeknek pedig a 75%-a rendelkezett saját honlappal.

A közzétételt illetően a szervezetek:

- 17%-a esetében volt elérhető releváns tartalom az Infotv. 1. melléklete szerint (nevesítve volt a 3 fő blokk és a 3 fő blokk alatt közzétételi egységek szerint rendezve, nevesítve szerepelnek az információk);
- 17% esetében volt ugyan elérhető tartalom, de nem, vagy csak részben az Infotv. 1. melléklete szerint (nem volt nevesítve a 3 fő blokk és/vagy nincsenek közzétételi egységek szerint nevesítve, rendezve az információk);
- 3% esetében volt valamilyen közzétételre utaló hivatkozás, de nem volt releváns tartalom elérhető a hivatkozás mögött;
- 63%-a esetében nem volt közzététel.

Szervezetcsoport szerinti bontásban az alábbi főbb összefoglaló megállapítások tehetők:

- Az állami, önkormányzati háttérű alapítványok minden vizsgált paraméter tekintetében lényegesen gyengébben szerepeltek a többi csoporttal összehasonlítva;
- Az állami közhatalmi tevékenységet segítő köztestületek (5 vizsgált szervezet) és az egyetlen gazdasági élet minőségvédelmi köztestületként vizsgált Pálinka Nemzeti Tanács esetében nem volt fellelhető közzététel;
- A 32 megvizsgált felsőoktatási intézményből saját honlapja is csak 13 (40%) intézménynek volt, részletesen elemezhető közzététellel pedig csak 4 rendelkezett.

A próba-adatigénylés eredményeit vizsgálva az alábbi eltérések azonosíthatók szervtípusok szerint:

- A köztisztviselők teljesítettek legjobban, de esetükben is alig 9%-uk teljesített teljes egészében jogszerűen és további 9%-uk teljesített teljes egészében, de nem minden esetben a jogszabályoknak megfelelően. 38% legalább részben jogszerűen teljesített. Esetükben alacsony volt az elutasítások aránya (3%) és az eredménytelenség is (31%);
- A köztulajdonban levő gazdasági társaságok és/vagy az Infotv. 26. § (3) bekezdése alapján átláthatóságra kötelezett szervezetek is jobban teljesítettek az átlagnál;
- Az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok és az állami, önkormányzati háttérű alapítványok körében jelentősen magasabb volt a teljes elutasítások aránya az átlagosnál (79% és 69%) – pedig a 6. adatigényt az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyú szervezetek is kötelesek lettek volna teljesíteni;
- Az állami költségvetésként működő felsőoktatási intézmények (az ELTE és a BME) egyaránt részben teljesítették az adatkérést, de egy esetben sem a jogszabályoknak megfelelően.

A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szervek esetében vizsgált egyes szervtípusok gyakorlatában megfigyelhető eltérésekre javasolt a fejlesztési javaslatok megfogalmazása során is figyelemmel lenni.

5.7 A hatályos hazai jogszabályi környezet és a jogalkotás konzisztenciája

A vizsgált kutatási kérdés 7: Mennyire támogatja a jogszabályi környezet, a jogalkotás konzisztenciája, egyértelműsége a követelmények teljesülését?

5.7.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

73. táblázat: A 7. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H7.1	A célcsoportba tartozó jogalanyok legalább negyede vitatja azt, hogy közzétételre kötelezett szervnek minősülne, míg a szakmai kamarák esetében ez az arány legalább 50%.	A hipotézis összeségében részben igaznak bizonyult: A honlapelemzés során a vizsgált szervek közel kétharmada esetében egyáltalán nem lehetett fel semmilyen közzététel, míg a próba adatigénylés során a mintába tartozó szervek közel 70%-a vagy elutasította az adatigényt, vagy választ sem adtak. Ez utóbbiak aránya megközelítette a teljes minta 60%-át. Az elutasítások indokai között 1 szervezet esetében szerepelt az az indok, hogy az igényelt adat vonatkozásában nem minősül adatkezelőnek. A legtöbben (200 szervezet) az adat hiányára hivatkozva utasították el az adatigénylést.
H7.2	Az érintettek többsége szerint az alapproblémák arra is visszavezethetők, hogy nincs átfogó, teljes körű nyilvántartás a közfeladatot ellátó szervekről, közérdekű adatot kezelő jogalanyokról.	A hipotézis részben igaznak bizonyult: Bár a kérdőív kitöltői az érintett problémát nem jelölték meg kiemelt problémaként, de beszédes, hogy a jogalanyok közül az Infotv. 27. § (3) és (3a) bek. első mondata alá tartozó jogviszonyok és az állami, önkormányzati háttérű alapítványok körében jelentősen magasabb volt a teljes elutasítások aránya az átlagosnál (79% és 69%). A mélyinterjúk során néhány szervezet jelezte, hogy egy részletes és átfogó lista segítséget jelentene azokban a vitás kérdések eldöntésében, hogy mely szervezetek

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
		tartoznak egyértelműen a közfeladatot ellátó szervezetek közé.
H7.3	Az Infotv. és az ehhez közvetlenül kapcsolódó rendeletek nem kellően részletezettek és egyértelműek a célcsoportba tartozó jogalanyok többsége számára.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőívben kérdésként szerepelt, hogy a szervezetek számára a közzététel kapcsán mi okoz leginkább nehézséget. Itt a válaszadók 55%-a azt jelölte meg a legnagyobb nehézségnek, hogy sok, szerteágazó jogszabállyal kell tisztában lenniük (ez volt a leg többször megjelölt válasz), és közel harmaduk jelölte meg, hogy gyakran változnak a jogszabályok, nehéz naprakésznek lenni. A mélyinterjúk során szintén több szervezet jelezte, hogy bizonytalanságot érez a kapcsolódó jogszabályok értelmezése során, illetve bizonyos ágazati és az Infotv. között érdeklentétek vagy átfedések vannak.
H7.4	A további tájékoztatási, nyilvánossági feladatokat előíró ágazati jogszabályok igen sokrétűek, szerteágazóak, így az ezekben foglalt kötelezettségek megismerése, átlátása és teljesítése igen nagy feladat a célcsoportba tartozó jogalanyok számára.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: Az előző hipotézis értékelésében írtak ezt részben alátámasztják. Ugyanakkor árnyalja az értékelést, hogy a kérdőívet kitöltők közel fele inkább könnyűnek értékelte (1-10 pontig terjedő skálán 4.5 pont) a közzétételi feladatok teljesítését, viszont a közérdekű-adatigénylésekkel járó feladatokat a többség inkább nehéznek értékelte (1-10 pontig terjedő skálán 5.6 pont).
H7.5	Az információszabadságot korlátozó, szűkítő titoktípusok, nyilvánosságot korlátozó intézkedések alkalmazhatóságával kapcsolatban számos jogértelmezési nehézség merül fel.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: Az online kérdőív kitöltői sorrendben a hetedik leggyakrabban megjelölt bizonytalansági tényezőként jelölték meg, hogy mikor és milyen feltételekkel alkalmazhatók a különböző titoktípusok, nyilvánosságot korlátozó szempontok (pl. üzleti titok) (összesen 75 db jelölést kapott). A mélyinterjúk során azonban inkább jellemzően piaci tevékenységet is végző köztulajdonban lévő vállalatok és a pénzügyi szektorban tevékenykedő szervezetek jeleztek ezzel kapcsolatosan nehézséget, bizonytalanságot.
H7.6	Különösen nehezen tudják értelmezni a célcsoportba tartozó jogalanyok a személyes adatok védelmével, az üzleti titokkal és a döntés-előkészítéssel kapcsolatos titoktípusok és az információszabadsághoz való alapjog kapcsolatát.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Mind az online kérdőívben, mind pedig a mélyinterjúk során jelezték szervezetek, hogy problémát okoz számukra legfőképpen az üzleti titok és az információszabadsághoz való alapjog kapcsolatának értelmezése. A mélyinterjúk során ezt a problémát főleg a piaci tevékenységet is végző köztulajdonban lévő vállalatok említették. Az online kérdőív válaszadói a rangsor első harmadában megjelölték maga hipotézisben szereplő problémát.
H7.7	A célcsoportba tartozó jogalanyok nehezen értik az iratelv és az adatelv megkülönböztetését.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: Annak ellenére, hogy sem a mélyinterjúkon, sem az online kérdőíves adatfelvétel során nem jelezték kiemelt problémaként a szervezetek, hogy nehezen értik az iratelv és adatelv megkülönböztetését, megállapítható, hogy az érintett fogalmak önmagukban nehezen érthetők a jogalanyok számára.
H7.8	Nehézségekbe ütközik az adatkezelő és az adatgazda fogalmának értelmezése.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Bár mélyinterjúkon a szervezetek többsége nem jelezte problémát az adatkezelő és adatgazda fogalmának értelmezésével kapcsolatban, az online kérdőívben ezzel ellentétben a harmadik helyen végzett a legnagyobb bizonytalanságot okozó tényezők rangsorában (173 jelölést kapott a válaszadóktól összesen).

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H7.9	A célcsoportba tartozó jogalanyok nem értik / nem megfelelően értelmezik a döntéshozatalhoz kapcsolódó korlátozást és az ahhoz kapcsolódó érdekmérlegelési kötelezettséget.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: Az online kérdőívben a válaszadók közül viszonylag kevés szervezet jelölte meg ezt bizonytalanságként a döntéshozatalhoz kapcsolódó korlátozást és az ahhoz kapcsolódó érdekmérlegelési kötelezettséget (42 db jelölést kapott). Ugyanakkor 63 db szervezet jelezte bizonytalanságot okozó kérdésként azt, hogy mi a fontosabb: az adatkezelő érdeke vagy az információk nyilvánosságára vonatkozó közérdek (ún. érdekmérlegelés).
H7.10	Az információszabadsággal kapcsolatos követelmények teljesítése leginkább az ellenőrzési, szankcionálási lehetőségek hiánya miatt marad el.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: Bár az adatigénylői egyeztetések igazolták, hogy a jelenlegi ellenőrzési eszközök nem elegendők a megfelelő teljesítések kikényszerítéséhez, a mérőeszközök eredményei azt igazolták, hogy mind a szervezetek, mind pedig az állampolgárok inkább az edukálást tartanák hatékonyabbnak szankcionálás helyett. Az észrevételeket a H7.12 hipotézissel összevontan értékeljük.
H7.11	Esetleges és korlátozott (nem folyamatba épített) a célcsoportba tartozó jogalanyok nyilvánossági, tájékoztatási tevékenységének belső ellenőrzése.	A hipotézis összességében igaznak hamisnak bizonyult: Az online kérdőív válaszadó szervezeteinek nem egész 20%-a (112 szervezet, ami a teljes minta 11%-a) vezet belső statisztikát az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségekről, de ezeknek a szervezeteknek ~40%-a nyilatkozott csak úgy, hogy felhasználja a területhez kapcsolódó belső statisztikáit a munkafolyamatok felülvizsgálatához és hatékonyabbá tételéhez, a belső ellenőrzéshez, minőségbiztosításhoz.
H7.12	Az információszabadsággal kapcsolatos jogsértések külső ellenőrizhetősége korlátozott, illetve a NAIH által alkalmazható szankcióknak nincs visszatartó ereje, kikényszerítő hatása.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: Az adatigénylői kérdőív eredményei alapján az adatigénylői oldal úgy látja, hogy a NAIH eljárásoknak nem elegendő mértékű a kikényszerítő ereje. Ezt a fókuszcsoportos interjúk is megerősítették, ugyanakkor az általuk elvégzett munkát a legtöbben pozitívan értékelték.

Forrás: saját szerkesztés

5.7.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H7.1 A célcsoportba tartozó jogalanyok jelentős része vitatja azt, hogy közzétételre kötelezett szervnek minősülne.

A honlapelemzés során a vizsgált szervek közel kétharmada esetében egyáltalán nem lehetséges fel semmilyen közzététel, míg a próba adatigénylés során a mintába tartozó szervek közel 70%-a vagy elutasította az adatigénylőt, vagy választ sem adott. Ez utóbbiak aránya megközelítette a teljes minta 60%-át. Az elutasítások indokai között 1 szervezet esetében szerepelt az az indok, hogy az igényelt adat vonatkozásában nem minősül adatkezelőnek. A legtöbben (200 szervezet) az adat hiányára hivatkozva utasították el az adatigénylést. Ezen felül 15 esetben a költségtérítési igény nem megfizetése, és további 58 esetben egyéb okokra hivatkozva utasították el az adatigénylést. További 6 szervezet pedig nem indokolta az elutasítást

H7.2 Az érintettek többsége szerint az alapproblémák csak részben vezethetők vissza arra, hogy nincs átfogó, teljes körű nyilvántartás a közfeladatot ellátó szervekről, közérdekű adatot kezelő jogalanyokról.

A mélyinterjúkon elhangzott javaslat alapján fontos lenne a társaságokról szóló Kgt. és az Infotv. egymáshoz való viszonyának megfelelő jogi rendezése. Az Infotv.-ben világosan és egyértelműen meg kellene határozni a közfeladatot ellátó szerv fogalmát, és ennek keretében a közigazgatáson kívüli, köztulajdonban álló gazdasági társaságokra vonatkozó speciális közzétételi kötelezettségeket, valamint azokat összhangba kellene hozni a Kgt. 2. §-ában foglalt közzétételi kötelezettségekkel. A jogalkalmazást leginkább az segítené, ha az Infotv. pontosan definiálná, mi értendő közfeladatot ellátó szerv alatt. Az Infotv. alkalmazhatóságát leginkább az gátolja, hogy ugyan az Alkotmánybíróság gyakorlata, jogértelmezése szerint a köztulajdonban álló, illetve állami tulajdonú gazdasági társaságok közfeladatot ellátó szervek, ugyanakkor az Infotv. több közzétételi rendelkezése egyszerűen nem értelmezhető, illetve egyáltalán nem végrehajtható a vonatkozásukban, hiszen azokat jellemzően közigazgatási intézményekre vagy költségvetési szervekre alkották meg. Az Infotv.-ben célszerű lenne elválasztani a közfeladatot ellátó közigazgatási szervek közzétételi kötelezettségeitől a köztulajdonban álló gazdasági társaságokat.

H7.3 Az Infotv. és az ehhez közvetlenül kapcsolódó rendeletek nem kellően részletezettek és egyértelműek a célcsoportba tartozó jogalanyok többsége számára.

A mélyinterjúk során nem kizárólagosan az Infotv. értelmezésével kapcsolatban jelezték a legtöbb problémát (bár azzal kapcsolatban is érkeztek észrevételek), hanem az Infotv. és más egyéb ágazati jogszabályok közötti ellentmondások vagy átfedések is gondot jelentenek a jogalanyok számára. Javaslatként hangzott el, hogy érdemes lenne szervezettípusonként egyértelműbbé tenni, hogy pontosan milyen közzétételi kötelezettségeik vannak, mely adatok minősülnek közérdekű, vagy közérdekből nyilvános adatnak. A kötelező közzétételi listák kapcsán többszöri átfedést jeleztek az érintettek az Infotv. és a szervezetet érintő ágazati jogszabályok közötti listák között, ahol hasonló vagy ugyan olyan adatokat kell közzétenni, azonban más-más struktúrában.

Állami, önkormányzati háttérű alapítványok részéről elhangzott javaslat volt, hogy pontosításra szorulna a közzétételi kötelezettség teljesítése során a gazdálkodási adatok frissítése, frissített közzétételének pontos formája (külön dokumentumok, vagy egy fájlban belül elvégzett frissítés).

Több szervezet esetében pedig felmerült a Taktv. és az Infotv. közzétételi kötelezettségre vonatkozó szabályainak harmonizációjára, a „duplikációk” kiszűrésére vonatkozó igény.

H7.4 A további tájékoztatási, nyilvánossági feladatokat előíró ágazati jogszabályok igen sokrétűek, szerteágazóak, így az ezekben foglalt kötelezettségek megismerése, átlátása és teljesítése nagy feladat a célcsoportba tartozó jogalanyok számára.

Az online kérdőívben arra a válaszra, hogy mi okoz igazán nehézséget az elektronikus közzétételben kiderül, hogy a három legnagyobb nehézségből kettő a jogi szabályozások megfelelő értelmezéséhez kapcsolódik. A válaszadók több mint a fele gondolja úgy, hogy rendkívül sok jogszabállyal kell tisztában lenniük, és harmada érzi azt, hogy gyakran változnak a jogszabályok, nehéz naprakésznek lenni. A listában a második helyet majdnem 50%-kal a feladat magas idő és energiaigénye foglalta el. A mélyinterjúk is megerősítették ezt a problémát.

H7.5 Az információszabadságot korlátozó, szűkítő titoktípusok, nyilvánosságot korlátozó intézkedések alkalmazhatóságával kapcsolatban egy jól definiálható szervezettípus esetében merül fel elsődlegesen jogértelmezési nehézség.

A mélyinterjúk kapcsán csak néhány esetben, főleg a pénzügyi szektorban működő szervezetek jeleztek időnként bizonytalanságot a szűkítő titoktípusokkal kapcsolatban, bár itt sem volt teljesen egységes az álláspont. Azt azonban minden nyilatkozó jelezte, hogy bizonytalanságok esetén gyakran első körben a NAIH állásfoglalásokat tanulmányozzák és veszik alapul egy-egy ilyen döntés meghozatalakor.

„Egy pénzügyi intézmény esetében mindig nagyon nehéz, hogy az üzleti titok, a banktitok és a közérdekű adatok, hogy viszonyulnak egymáshoz.”

H7.6 Különösen nehezen tudják értelmezni a célcsoportba tartozó jogalanyok a személyes adatok védelmével, az üzleti titokkal és a döntés-előkészítéssel kapcsolatos titoktípusok és az információszabadsághoz való alapjog kapcsolatát.

Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek, előírások értelmezésével összefüggő bizonytalanságokat a közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek mind a két esetben a ranglista 5. és 6. helyére rangsorolták. A mélyinterjúk során több szervezet részéről elhangzott, hogy problémát okoz számukra egyrészt annak értelmezése, hogy mi minősül üzleti titoknak, mivel véleményük szerint az Infotv. túl tágan értelmezi ezt a területet és ez negatív hatást is gyakorolhat a piacon is aktívan közreműködő köztulajdonban lévő állami vállalatoknál.

A személyes adatok kapcsán inkább abban éreztek bizonytalanságot, hogy hol van az a határ, amikor egy személyes adat még kiadható, és amikor már nem. Ennek kapcsán számos fejlesztési javaslat is elhangzott az interjúalanyok részéről, melyeket a Következtetések és ajánlások című fejezetben részletezünk.

H7.7 A célcsoportba tartozó jogalanyok értik az iratelv és az adatelv megkülönböztetését.

Annak ellenére, hogy sem a mélyinterjúkon, sem az online kérdőíves adatfelvétel során nem jelezték kiemelt problémaként a szervezetek, hogy nehezen értik az iratelv és adatelv megkülönböztetését, megállapítható, hogy az érintett fogalmak önmagukban nehezen érthetők a jogalanyok számára, főleg abban az esetben, ha nem jogvégzett személy foglalkozik az információszabadsággal kapcsolatos feladatok ellátásával, ami egy kisebb létszámú szervezetek esetében gyakrabban előfordulhat.

H7.8 Nehézségekbe ütközik az adatkezelő és az adatgazda fogalmának értelmezése.

A kapcsolódó fogalmak értelmezését összefüggő bizonytalanságokat a közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek a dobogó harmadik helyre rangsorolták. A kutatás igazolta, hogy nehezen megállapítható a jogalanyok számára, hogy mely kért adat minősül közérdekűnek, közérdekből nyilvánosnak. A bizonytalanságokat tekintve pedig ez a kérdéskör kapta a legtöbb szavazatot, így kijelenthető, hogy valóban nehézséget okoz a célcsoportban az adatkezelő és az adatgazda fogalmának értelmezése. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a mélyinterjúkon az interjúkat vállaló jogalanyok már jóval kevesebb része jelzett bizonytalanságot e tekintetben.

H7.9 A célcsoportba tartozó jogalanyok jelentős része nem érti és nem tudja megfelelően értelmezni a döntéshozatalhoz kapcsolódó korlátozást és az ahhoz kapcsolódó érdekmérlegelési kötelezettséget.

Az online kérdőíves felmérés alapján az érdekmérlegeléssel kapcsolatos bizonytalanságok csak a középméretűben helyezkedtek el a jelölések között. Annak ellenére, hogy a mélyinterjúk során a megkérdezettek közül egy szervezet sem jelezte, hogy problémája lenne a kérdésben foglaltakkal, a honlapelemzés és a próba adatigénylés során tapasztalt gyenge teljesítési gyakorlatra figyelemmel szükségesnek tartjuk a fogalom és a kapcsolódó kötelezettségek tudatosítását a jogalanyok között.

H7.11 A célcsoportba tartozó jogalanyok többségénél a nyilvánossági, tájékoztatási tevékenységének belső ellenőrzése esetleges és korlátozott.

Annak ellenére, hogy az online kérdőíves felmérés válaszadó szervezeteinek 69%-a (a teljes minta harmada) nyilatkozott úgy, hogy ellenőrzi a saját teljesítményét az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése terén, ezen szervek alig 40%-a teszi ezt a belső folyamatba épített módon (a teljes minta alig 14%-a). Ez az indikátor összhangban van az attitűd szerinti csoportosítással, azaz minél inkább pozitív, támogató attitűdűek a szervezetek, annál gyakrabban ellenőrzik saját teljesítményüket belső folyamatba épített módon, vagy legalább eseti jelleggel.

A válaszadó szervezetek közül minden ötödik vezet belső statisztikát az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségekről. A statisztikát vezetők, majdnem fele felhasználja a területhez kapcsolódó belső statisztikáit a munkafolyamatok felülvizsgálatához és hatékonyabbá tételéhez, és alig 40%-a a belső ellenőrzéshez, minőségbiztosításhoz.

A H7.10-es és a H7.12-es hipotéziseket összevontan értékeljük: Az információszabadsággal kapcsolatos jogsértések külső ellenőrizhetősége korlátozott, illetve a NAIH által alkalmazható szankcióknak nincs elegendő visszatartó ereje, kikényszerítő hatása. Ugyanakkor csak részben igaz, hogy az információszabadsággal kapcsolatos követelmények teljesítése az ellenőrzési, szankcionálási lehetőségek hiánya miatt marad el.

Az adatigénylői kérdőív kitöltőinek véleménye szerint a bírósági pereknek van a leginkább kikényszerítő hatása, ugyanakkor a fókuszcsoportos interjúk során többször is elhangzott, hogy egy ilyen per idő- és költségigényes folyamat, emiatt az adatigénylők többsége inkább lemond erről.

A NAIH eljárásokat tekintve csak minden negyedik esetben sikerült elérni, hogy az eljárás hatására az adatigénylőnek kiadják az adatokat és a szabadszavas értékelések között is fogalmaztak meg kritikákat.

„Előfordult, hogy hosszú ideig semmilyen reakció nem érkezett a NAIH-tól, az ügy pedig relevanciáját veszítette.”

„Több ízben is előfordult, hogy hónapok után se kaptam választ a panaszomra a Hatóságtól.”

Arra a kérdésre, hogy támogatnák-e, hogy a NAIH közigazgatási határozatot hozhasson, bírságozhasson, döntését a bíróságon lehessen megtámadni a válaszadók majdnem háromnegyede igennel válaszolt, és minden második válaszadó ruházná fel a NAIH-ot mediátori szereppel.

Bár az adatigénylői kérdőívben a szükséges szigorúbb szankciókat tekintve a pénzbírság is többször említésre került, a fókuszcsoportos interjúk azonban ezt nem támasztották alá. Az ott elhangzottak alapján a résztvevők a pénzbírságot nem tartják célravezetőnek sokkal fontosabb lenne a NAIH-nak az edukáló, ellenőrző szerepét erősíteni, akár egy ún. legjobban és legrosszabbul teljesítői rangsort vezetnie. A mélyinterjúkat elemezve ugyanakkor a megkérdezettek többsége elégedett volt a NAIH teljesítésével, bár elhangzottak konstruktív fejlesztési javaslatok, melyek nagyban elő tudnák segíteni az információszabadsággal kapcsolatos feladatok magasabb szintű teljesítését:

- A NAIH vizsgálat végén a vizsgálat eredményéről értesítést kaphassanak a vizsgált szervezetek;
- Jogértelmezési vitás kérdés esetén a NAIH részéről a jelenlegi gyakorlatnál rövidebb válaszadási határidővel történjen meg az állásfoglalás kiadása;
- Valamilyen intézményesített fórumrendszer legyen létrehozva a NAIH és a közzétételre kötelezett szervezetek, vagy az azokat tömörítő szövetségek, társulások között a hatékonyabb információáramlás és tudásmegosztás érdekében;

- Javasolt, hogy a NAIH irányába kerüljön kialakításra egy olyan kommunikációs csatorna is, amelyen a megkeresett cég tehet bejelentést, amennyiben egy adatigénylő nyilvánvalóan visszaélésszerűen gyakorolja az információs jogát;
- Rendszeres NAIH hírlevelek a jogalanyok számára különös tekintettel az aktuális változások naprakész nyomon követése érdekében.
- Javaslatként hangzott el, hogy mivel sokan bátortalanok az ellenőrző hatóságtól állásfoglalást kérni, ezért nagyobb hangsúlyt kellene helyezni annak népszerűsítésére, hogy a NAIH egy segítő szervezet és nyugodtan lehet őket keresni tanácsokért.
- Javaslatként hangzott el egy határozottabb fellépés vagy állásfoglalás egy-egy felmerülő jogértelmezési kérdése kapcsán a NAIH részéről, mivel ilyenkor egy kérdés kapcsán egy jogszabályi helyre történő visszamutatás nem hatékony segítség.

5.8 A célcsoportba tartozó szervezetek részéről igényelt külső támogatás

A vizsgált kutatási kérdés 8: A célcsoportba tartozó jogalanyoknak milyen külső támogatásra lenne szükségük az információs szabadsággal kapcsolatos teljesülési gyakorlatuk javításához?

5.8.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

74. táblázat: A 8. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H8.1	Az érintett szervek többsége egy, a NAIH-nál nyilvántartott és közfeladatot ellátó szerveknél kötelezően kinevezendő információs jogi tisztviselőre vonatkozó szabályozást hasznosnak tartana a teljesülési gyakorlat hatékonyságának növelése érdekében.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőívet kitöltők közül kb. minden ötödik jelölte meg, hogy hasznosnak tartaná a NAIH-nál nyilvántartott és közfeladatot ellátó szerveknél kötelezően kinevezendő információs jogi tisztviselőre vonatkozó szabályozást és a mélyinterjúk során elhangzottak alapján is több szervezet pozitívan nyilatkozott erről.
H8.2	A törvényességi felügyeletet ellátó szervek az esetek többségében nem tudnak adekvát segítséget nyújtani a célcsoportba tartozó jogalanyok számára az információs szabadsággal kapcsolatos kérdésekben.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőívet kitöltők a törvényességi felügyeleti szervek inkább ellenőrző feladatát emelték ki (36%) mintsem a szakmai támogatást és tájékoztatást (27%). Nagyjából minden 5. válaszadó nyilatkozott úgy, hogy semmilyen szerepe nincs a kötelezettségek teljesítése során a törvényességi felügyeletet ellátó szerveknek.
H8.3	A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett jogalanyok többsége tisztában van azzal, hogy az információs szabadsággal kapcsolatos kérdéseikkel a NAIH-hoz fordulhat.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőívet kitöltők 80%-a, ismeri a NAIH munkáját és eljárásait és csak minden 5. nyilatkozta azt, hogy nem. Bár ezek alapján többségében tisztában vannak, hogy a NAIH-hoz lehet fordulni, mégis mindenképp fontos lenne a célcsoportban a NAIH szerepének erősebb tudatosítása, kiemelve azt is, hogy milyen ügyekben, milyen módon fordulhatnak segítségért a szervezetek.
H8.4	A célcsoportba tartozó jogalanyok többsége elégedett a Hatóság által nyújtott támogatással.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A mélyinterjúk és fókuszcsoporthoz tartozó interjúk során résztvevők többsége elismerte és pozitívan értékelte a NAIH által nyújtott támogatást.
H8.5	A célcsoportba tartozó jogalanyok több olyan, a NAIH szerepét is érintő fejlesztési	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A H8.4-es hipotézisben leírtakkal összhangban a

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
	igényt tudnak meghatározni, amelyek előmozdítanak a tágabban értelmezett információszabadsághoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek érvényesülését.	mélyinterjúk és fókuszcsoportos interjúk során az interjúalanyok több olyan fejlesztési igényt is megfogalmaztak, amelyek elősegítenék, hogy a NAIH még hatékonyabban tudjon fellépni és a kötelezettek is hatékonyabban tudják teljesíteni a feladataikat.
H8.6	Az érintettek többsége szerint a MNV Zrt. állami tulajdonú társaságok számára kiadott ajánlása nem ad megfelelő támpontot az általa tulajdonolt cégek vezetése számára, mivel az túlságosan az általánosságok szintjén fogalmaz.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Bár a mélyinterjúk kapcsán nem érkezett észrevétel a társaságok számára kiadott ajánlással kapcsolatban, fontos azonban megemlíteni, hogy a jogi szakmai véleményünk alapján mellőzhetetlen, hogy az MNV Zrt. idézett ajánlása kézzel fogható, praktikus útmutatót tartalmazzon az állami tulajdonban levő gazdasági társaságok közzétételi gyakorlatára. Erre az Ajánlások és következtetések című fejezetben teszünk javaslatot.
H8.7	Szükség lenne egy olyan gyakorlati útmutatóra, amely teljeskörűen, közérthető módon ismerteti a kötelezettségeket és ezek elvárt teljesítési módját.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőív kitöltőinek közel fele szerint gyakorlatorientált útmutatók elő tudják segíteni az információszabadság hazai gyakorlat fejlesztését.
H8.8	Információ- és tudásmegosztó eseményekkel, jó gyakorlatok bemutatásával javítható lenne a teljesülési gyakorlat.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőív kitöltőinek közel fele szerint a jó gyakorlatok megosztása tudná leginkább elősegíteni a kötelezettségek teljesülési gyakorlatát a célcsoportban és 40%-a gondolja úgy, hogy ezt a képzések és tudásmegosztó események szervezése is támogatná.
H8.9	Az érintettek többsége szerint a közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzat pontos tartalmát, felépítését bemutató útmutatóra lenne szükség.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőív alapján a válaszadók közel 60%-a rendelkezik mind közérdekű adatok megismerésére irányuló igényekre vonatkozó szabályzattal, mind közzétételi kötelezettség teljesítésének rendjére vonatkozó szabályzattal. Ugyanakkor a fejlesztési javaslatok kapcsán a válaszadók közel 40%-a jelezte, hogy hasznosnak tartana a belső szabályozások kialakítását segítő támogatást.
H8.10	Szorosabb együttműködésre, rendszeres konzultációkra, fórumokra lenne szükség a célcsoportba tartozó jogalanyok, illetve a témában érintett hatóságok és civil szervezetek között.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A válaszadók kb. 30%-a preferálná, ha közvetlenebb, személyesebb kapcsolatot tudnának kialakítani a NAIH munkatársaival és kb. 20%-a jelezte azt is, hogy hasznos lenne a szorosabb együttműködés és a rendszeres konzultációk a szervek, a hatóságok és a civil szervezetek között.

Forrás: saját szerkesztés

5.8.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H8.1 Az érintett szervek többsége egy, a NAIH-nál nyilvántartott és közfeladatot ellátó szerveknél kötelezően kinevezendő információs jogi tisztviselőre vonatkozó szabályozást hasznosnak tartana a teljesülési gyakorlat hatékonyságának növelése érdekében.

A mélyinterjúk során különösen azok a szervezetek, ahol nem kifejezetten egy kézben, hanem főként a jogi területhez vannak telepítve az átláthatósággal kapcsolatos feladatok jelezték, hogy célszerű lenne az információszabadsági tisztviselő intézményét bevezetni. Azt is elmondták, hogy erről egyébként a kutatás hatására kezdtek el gondolkodni, mivel a mélyinterjúk miatt jobban a szervezet fókuszába kerültek az információszabadsággal kapcsolatos feladatok. Találkoztunk olyan pozitív példával is, ahol

az elmúlt néhány hónapban szervezték át a jogi osztály működését és vettek fel plusz munkaerőt a feladatok ellátására.

„Mind a honlapunk, mind pedig a jogi igazgatóságunk megújításra kerültek 2021. júniusában, ugyanis minden közzétételi egységet frissítettünk és a jogi igazgatóságon belül pedig kijelöltünk egy információs jogokkal foglalkozó pozíciót.”

Az online kérdőívet kitöltők részéről is érkezett erre vonatkozó javaslat: a válaszadók közel 20%-a jelezte azt, hogy hasznos lenne a kötelezően kinevezendő információs jogi tisztviselő.

H8.2 A törvényességi felügyeletet ellátó szervek az esetek többségében nem tudnak adekvát segítséget nyújtani a célcsoportba tartozó jogalanyok számára az információszabadsággal kapcsolatos kérdésekben.

Az online kérdőívet kitöltők inkább a törvényességi felügyeletet ellátó szervezeteknek az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének ellenőrzési szerepét hangsúlyozták, mintsem a szakmai támogató szerepüket. Míg az ellenőrző szerepet a válaszadók valamivel több, mint egyharmada emelte ki, a szakmai támogatás kb. csak minden 4. válaszadó jelezte. Ezen kívül nagyjából minden 5. válaszadó nyilatkozott úgy, hogy semmilyen szerepe nincs a kötelezettségek teljesítése során a törvényességi felügyeletet ellátó szervnek. Ezzel összhangban van az a vélemény, hogy a törvényességi felügyeletet ellátó szervek súlya a válaszadó szervezetek tájékoztatási gyakorlatában alacsony.

Szervezettípusonként megvizsgálva jelentősebb eltérés a köztisztviselők esetében volt azonosítható. Esetükben a szervezetek többsége azt jelezte, hogy az erre rendelt felügyeletet ellátó szervnek egyáltalán nincs szerepe a kötelezettségek teljesítésében. Az állami vagy önkormányzati háttérű alapítványok tekintetében pedig ezt a feladatot az ügyészség tölti be (függetlenül az állami, vagy önkormányzati háttértől).

H8.3 A közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett jogalanyok többsége tisztában van azzal, hogy az információszabadsággal kapcsolatos kérdéseikkel a NAIH-hoz fordulhat.

A NAIH szerepvállalásával kapcsolatban a mélyinterjúk során az interjúalanyok megerősítették, hogy ismerik és alapvetően elégedettek a NAIH által nyújtott támogatással. Annak ellenére, hogy közvetlenül a megkérdezetteknek kevesebb mint fele fordult már közvetlenül a NAIH-hoz valamilyen információszabadsággal kapcsolatos ügy miatt, az állásfoglalásaikat mindenki rendszeresen nyomon követi és alkalmazza a mindennapi gyakorlatban. A válaszadók alapvetően pozitív véleménye ellenére azonban itt is elhangzottak hasznos fejlesztési javaslatok, mint például hatékonyabb konzultációs lehetőségek megteremtésére, illetve határozottabb fellépés egy-egy jogértelmezési nehézség kapcsán.

„A jogszabályhelyre történő visszautalás nem hatékony segítség.”

Ugyanakkor figyelmeztető jel, hogy a kérdőív kitöltőinek kb. 20%- a (a kérdésre választ adó 462 szervezetből 92 db) úgy nyilatkozott, hogy nem ismeri a Hatóság munkásságát és eljárásait. Figyelemmel arra, hogy a kérdőív teljes mintájának több, mint fele pedig nem is válaszolt a kérdőív ezen kérdésére, mindenképp fontos lenne a célcsoportban a NAIH szerepének tudatosítása, kiemelve azt is, hogy milyen ügyekben, milyen módon fordulhatnak segítségért a szervezetek.

H8.4 A célcsoportba tartozó jogalanyok többsége elégedett a Hatóság által nyújtott támogatással.

A mélyinterjúkon és a fókuszcsoportos interjúkon résztvevők többsége elismerően nyilatkozott a NAIH által nyújtott támogatásról, ugyanakkor fejlesztési igényeket is megfogalmaztak, amelyek nagyban elősegítenék, hogy a kötelezettek hatékonyabban tudják teljesíteni a feladataikat. Az online kérdőívet kitöltők többsége úgy nyilatkozott, hogy elsősorban a NAIH által biztosított szakmai kiadványok, tájékoztatók, illetve a honlapján közzétett és letölthető szakmai kiadványok, tájékoztatók, állásfoglalások alapján tájékozódik. Ehhez kapcsolódóan több interjúalany is jelezte, hogy hasznos lenne, ha a NAIH honlapján az állásfoglalások tárgyszavas keresésének a lehetősége biztosított lenne. Szintén a honlaphoz kapcsolódó az a vélemény, hogy az állásfoglalások, hatósági döntések, alkotmánybírósági döntések rendszerezettebb tárolása nagy segítséget nyújtana a kötelezetteknek. Népszerű tájékoztató források még a NAIH szakmai rendezvényei, konferenciái. Ennek kapcsán javaslat hangzott el éves információszabadsággal kapcsolatos konferencia szervezésre, ahol ismertetésre kerülnének a vonatkozó bírói gyakorlatok és releváns tapasztalatok, precedens eljárások, illetve ehhez kapcsolódik még a rendszeres NAIH hírlevelek kiküldése iránti igény, különös tekintettel az aktuális változások naprakész nyomon követhetősége érdekében.

Számos olyan javaslat is elhangzott, amelyek célja az, hogy hogyan lehetne a NAIH és a kötelezettek közötti együttműködést és kommunikációt szorosabbá és hatékonyabbá tenni, ezáltal is elősegítve a közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek teljesítését.

„Javasolt lenne nagyméretű, vagy speciális jogállású szervezet esetében egy VIP kapcsolattartó kijelölése a NAIH részéről a felmerülő kérdések hatékony és gyors megválaszolása érdekében.”

„Hasznos lenne a Hatósági Ügyfélszolgálaton keresztül elérhető telefonon történő konzultációk fejlesztése, hatékonyabbá tétele a szűk határidővel rendelkező problémák rendezésekor.”

„A NAIH-nál kerüljön kijelölésre egy kifejezetten meghatározott szervezetek kérdéseivel foglalkozó személy, akit az információszabadsággal kapcsolatos kérdésekben el lehet érni, aki kifejezetten a közigazgatáson kívüli közfeladatot ellátó szervezeteket segíti.”

Az online kérdőívet kitöltők több mint felének segítséget jelentene a gyakorlat fejlesztésében, ha jó gyakorlatokat osztanának meg velük (55%), vagy jó minőségű gyakorlatorientált általános (52%) és témaspecifikus (48%) tájékoztató anyagok lenne számukra elérhető. A mélyinterjúk ezt az igényt teljes mértékben alátámasztották, azonban nagyon fontos kiemelni, hogy ezeknek a tájékoztatóknak közérthetőnek kell lenniük jogi végzettséggel nem rendelkezők számára is.

„Ne csak jogi végzettséggel rendelkező személyek számára értelmezhető, hanem bárki által könnyen alkalmazható útmutatók legyenek közzé téve.”

„A gyakorlati útmutatókat vagy állásfoglalásokat érdemes lenne az állampolgárok és adatkezelők részére is közérthető módon megfogalmazni, mivel egy jogi szakszöveg értelmezése nehézséget okoz azok számára, akik nem tanultak jogot.”

H8.7 Szükség lenne egy olyan gyakorlati útmutatóra, amely teljeskörűen, közérthető módon ismerteti a kötelezettségeket és ezek elvárt teljesítési módját.

Az online kérdőívet kitöltő szervezetek többféle segítséget is hasznosnak tartanának az információszabadsággal kapcsolatos feladataik hatékonyabb ellátása érdekében. A válaszadók közel fele a jó gyakorlatok és ajánlások megismerését tartanák a legszükségesebbnek és közel hasonló mértékben tartanák szükségesnek a jogi előírások megfelelő értelmezését (42%), és a vonatkozó jogszabályok ismeretét támogató fejlesztést (38%). A mélyinterjúk tapasztalatai is azok, hogy szervezeteknek fontos segítséget nyújtana, ha rendelkezésre állnának ezek a gyakorlati útmutatók. Ezt szinte kivétel nélkül minden interjúalany megerősítette. Azonban fontos, hogy a már H8.4-es hipotézisben leírtaknak megfelelően ezek az útmutatók közérthetőek legyenek és gyakorlati példákon keresztül is bemutassák a követendő jó gyakorlatot.

„A civil szervezetekkel, állampolgárokkal, újságírókkal való együttműködést és bizalom kiépítése érdekében mindenki számára közérthető – a kötelezettek számára is – gyakorlati útmutatók elkészítése, amely egy kérdezz felelekhez hasonló módon gyakorlati példákon keresztül bemutatott iránymutatások lennének azzal kapcsolatban, hogy kinek milyen adatköröket kell kiadnia, és ki milyen adatköröket kérhet el egy közérdekű adatigénylési folyamatban.”

H8.8 Információ- és tudásmegosztó eseményekkel, jó gyakorlatok bemutatásával javítható lenne a teljesülési gyakorlat.

Az online kérdőíven felül a mélyinterjúk során több szervezet is jelezte azt az igényt, hogy fontos lenne, hogy a hasonló jogállású szervezetek információkat osszanak meg egymással, megismerjék egymás gyakorlatát az információszabadsággal kapcsolatos feladatok teljesítésével kapcsolatban. Erre azért is lenne szükség, mert a tapasztalatok azt mutatják, hogy a hasonló típusú szervezetek általában kommunikálnak egymással, egymástól tanulják a kötelezettségeik teljesítésének módját, és igényelnék ennek szervezett keretek közötti megrendezett módját is.

„Valamilyen intézményszerű fórumrendszer létrehozása a NAIH és a közzétételre kötelezett szervezetek, vagy az azokat tömörítő szövetségek, társulások között a hatékonyabb információáramlás és tudásmegosztás érdekében.”

„Kiemelten fontos lenne, ha szervezettípusonként lenne lehetőség hasonló eseményeken részt venni, hogy a specifikus problémákról koncentráltan tudjunk kérdezni, egyeztetni.”

H8.9 Az érintettek többsége szerint szükség lenne a közérdekű-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzat pontos tartalmát, felépítését bemutató útmutatóra.

Az online kérdőíves felmérés eredményei alapján a közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek 40%-a szükségesnek látná a jogszerű és hatékony belső szabályozás kialakításának támogatását. Ezt a mélyinterjúk is alátámasztották és néhány konkrét javaslat is elhangzott ezek fókuszával kapcsolatban:

„Olyan ajánlások és értelmezések megalkotására volna szükség, mely ágazatspecifikusan lebontja a jogszabályi kötelezettségeket, és segíti a jogszabályok gyakorlati alkalmazását.”

„Olyan gyakorlati útmutatók, amely teljeskörűen és közérthetően ismerteti a kötelezettségeket, valamint ezek elvárt teljesítési módját.”

H8.10 Szorosabb együttműködésre, rendszeres konzultációkra, fórumokra lenne szükség a célcsoportba tartozó jogalanyok, illetve a témában érintett hatóságok és civil szervezetek között.

Az online kérdőívben a válaszadók kb. 30%-a preferálná, ha közvetlenebb, személyesebb kapcsolatot tudnának kialakítani a NAIH munkatársaival és kb. 20%-a jelezte azt is, hogy a hasznos lenne a szorosabb együttműködés és ha rendszeresebben történne konzultáció a szervek, a hatóságok és a civil szervezetek között. Ezt alátámasztják a mélyinterjúk is, mivel ezek alkalmával többször is elhangzott, hogy a jelenleg nem jól működő gyakorlat nem csak a szabályozási kérdésekkel függ össze, hanem ebben az adatkezelő és adatigénylő attitűdje is szerepet játszik. Ezen kommunikációval és mediációval sokat lehetne ezen fejleszteni. Ezért lenne fontos, hogy a feladatban érintett szereplők lehetőséget kapjanak arra, hogy egymás között is megvitassák észéseiteket és tapasztalataikat. Erre kiváló alkalmat nyújthatnak a jogalanyok és a témában érintett hatóságok és civilek közötti fórumok.

„Az információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése tekintetében esetleges javaslatként merülhet fel egyes szervezetek közötti együttműködést elősegítő kommunikációs csatorna létrehozása.”

5.9 Az országos, ágazati adatmenedzsment rendszerek biztosította lehetőségek

A vizsgált kutatási kérdés 9: Hogyan befolyásolják a különböző adatmenedzsment rendszerek a célcsoport információszabadsággal kapcsolatos kötelezettségeinek teljesülési gyakorlatát?

5.9.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

75. táblázat: A 9. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H9.1	A célcsoportba tartozó és vállalatirányítási rendszerrel rendelkező szervezetek jobban teljesítik a tájékoztatási, nyilvánossági kötelezettségeiket.	A kutatás eredményei ennek általános érvényű értékelhetőségét nem tették lehetővé.
H9.2	A célcsoportba tartozó jogalanyok többségét nem akadályozzák a tágabban értelmezett információszabadsághoz kapcsolódó kötelezettségeik teljesítésében az országos, ágazati adatmenedzsment rendszerek integrációs és funkcionális hiányosságai.	A kutatási eredmények a hipotézist részben támasztották alá: Ugyan az online kérdőívet kitöltők körében a válaszadók több mint fele tapasztal olyan technikai-informatikai hiányosságokat, amelyek különböző mértékben hátráltatják az információszabadsággal összefüggő kötelezettségek teljesítését, minden ötödik szerv nyilatkozott úgy, hogy ezek a technikai problémák a hipotézisben szereplő állításra vezethetők vissza.

Forrás: saját szerkesztés

5.9.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

A H9.1 hipotézis általános érvényű értékelését a kutatás eredményei nem tették lehetővé.

H9.2 A célcsoportba tartozó jogalanyok többségét akadályozza valamilyen technikai-informatikai hiányosság is a feladataik teljesítésében, de az országos, ágazati adatmenedzsment rendszerek integrációs és funkcionális hiányosságait a szervek nem egész 20%-a emelte ki.

Az online kérdőív válaszadóinak több mint fele (57,1%-a) tapasztal olyan technikai-informatikai hiányosságokat, amelyek különböző mértékben hátráltatják az információsabadsággal összefüggő kötelezettségek teljesítését. Minden ötödik szervezet emelte ki a problémák között, hogy nem biztosított az elektronikus aláírás lehetősége, és a válaszadók ugyanekkora aránya jelezte, hogy rengeteg olyan különböző elektronikus nyilvántartást kell használniuk, amelyek összeköttetése, egységes rendszerbe foglalása nem valósult meg.

5.10A célcsoportba tartozó szervezetek megítélése a nyilvánosság és tájékoztatás szempontjából és az állampolgárok tudatossága

A vizsgált kutatási kérdés 10: Milyen fokú az állampolgári tudatosság az információsabadsággal kapcsolatos jogokat illetően? Milyen területeken azonosíthatók az adatigénylői oldalon rosszhiszemű, nem együttműködő, az alapjog céljaival nem összeegyeztethető magatartások?

5.10.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

76. táblázat: A 10. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H10.1	Az állampolgárok negatívan értékelik a célcsoportba tartozó jogalanyok működési transzparenciáját.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az adatigénylők körében végzett kérdőíves elemzés alapján megállapítható, hogy az állampolgárok a közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervek átláthatóságát a közepesnél valamennyivel gyengébbre értékelték (a lehetséges 10 pontból a válaszok átlaga alapján a szervezetek 4,14 pontot értek el). A fókuszcsoporthoz tartozó interjúk során a jelenlévők pedig ennél negatívabban festették le a helyzetet – több panasz is elhangzott az átláthatóság biztosításával kapcsolatban. Így összességében az állítás igaznak tekinthető.
H10.2	Az állampolgárok és a civil szervezetek alacsonynak értékelik az érintett jogalanyok többségének információsabadsággal összefüggő együttműködési készségét.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult, lásd a H10.1 hipotézis értékelésénél leírtakat.
H10.3	A célcsoportba tartozó jogalanyok közül a potenciális adatkezelők azonosítása komoly nehézségekbe ütközik, emiatt az adatkérés címzettjének vagy a	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A mélyinterjúk és fókuszcsoporthoz tartozó interjúk során elhangzottak igazolták ezt a hipotézist.

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
	közzétételért felelős személynek a meghatározása is problémás az állampolgárok számára.	
H10.4	A célcsoport jogalanyaihoz adatigénylést benyújtók között állampolgárok, civil szervezetek, újságírók és politikusok egyaránt megjelennek.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: Az adatigénylők között elsősorban állampolgárok és civil szervezetek találhatóak, de az újságírók és az ellenzéki politikusok is sok esetben csak a közérdekű-adatigénylés útján tudnak hozzájutni a munkájukhoz szükséges adatokhoz, információkhoz.
H10.5	Nagyfokú állampolgári csaldottság tapasztalható a közérdekű-adatigénylések nem vagy nem megfelelő teljesítése miatt.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: Az adatigénylők többnyire elégedetlenek a benyújtott közérdekű-adatigényléseik teljesülési gyakorlatával. A teljesítés gyakran elmarad és sokszor kifogásolható a teljesített adatigénylés esetén is a nem megfelelő tartalom és/vagy formai hiba (pl. nem működő link, nem kereshető dokumentum).
H10.6	A közérdekű adatigénylők igen ritkán tesznek panaszt a Hatóságnál, vagy viszik bíróságra a közérdekű-adatigénylés nem vagy nem megfelelő teljesítésével kapcsolatos ügyeket.	A kutatási eredmények a hipotézist alátámasztják: a H10.1 és a H10.5 hipotézis értékelésénél leírtak ellenére ritkán fordul elő, hogy a közérdekű-adatigénylések nem vagy nem megfelelő teljesítése miatt további lépéseket tennének az adatigénylők. Ennek többféle oka is lehet: egyrészt nem tartják célravezetőnek és hatékonynak ezeket a lehetőségeket, másrészt nem is feltétlenül ismerik a lehetőségeket, az eljárások folyamatát, egy bírósági eljárás pedig időigényes és költséges folyamat.
H10.7	Az adatigénylések jelentős része irracionális, öncélú, lejárató célzatú, esetleg rosszindulatú a célcsoportba tartozó jogalanyok véleménye szerint.	A kutatási eredmények a hipotézist csak részben igazolják: a hipotézist részletesen a H 11.4 pontban értékeljük.
H10.8	Minél teljesebb körű az elektronikus közzététel, annál kevesebb adatigénylés érkezik a közzétételre kötelezett szereplőhöz.	A kutatási eredmények a hipotézist csak részben igazolják: Az adatigénylők körében végzett felmérések egyértelműen azt mutatják, hogy a megfelelő közzététellel az adatigénylések száma csökkenthető lenne, ezt azonban a mélyinterjúk nem támasztották alá. Az interjúalanyok elmondása alapján sokszor olyan adatokat kérnek ki az adatigénylők, amelyek már eleve megtalálhatóak a honlapon. Ilyenkor azonban egyszerűbb az adatigénylés teljesítése, hiszen elég csak egy link megküldése az adatigénylőnek.
H10.9	A közérdekű-adatigénylések száma jelentősen megugrik bizonyos kiemelt események (pl. választások, nagyberuházás bejelentése, új állami / önkormányzati vállalat létrehozása stb.) kapcsán.	A kutatási eredmények részben igazolták a hipotézist: A közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek körében végzett online kérdőíves felmérés eredményei alapján főként egyes sajtóhírek, a választások és a COVID-19 járvány következtében növekedett meg jelentősebben az adatigénylések számossága az előző időszak tapasztalatai alapján. Viszont megjegyzendő, hogy ennek mértéke nem volt részleteiben vizsgálható a kutatási eredmények alapján.
H10.10	A célcsoportba tartozó nagyobb állami vállalatok nem törekednek az átláthatóság és nyilvánosság fontosságának előmozdítására, a kulturális közeg megváltoztatására.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Ugyan a szervezetek többsége (57%-a) az online kérdőív kitöltése során erősen, vagy inkább pozitív attitűdű szervezetnek vallotta magát, a további kutatási adatok árnyalják ezt az eredményt. Rendkívül kis mértékben azonosítható önkéntesség nemcsak a teljes célcsoportban, de a felmérésbe vont nagyobb állami vállalatok körében is.

Forrás: saját szerkesztés

5.10.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H10.1 és a H10.2 hipotézis összesített értékelése: Az állampolgárok negatívan értékelik a célcsoportba tartozó jogalanyok működési transzparenciáját. Az állampolgárok és a civil szervezetek alacsonynak értékelik az érintett jogalanyok többségének információszabadsággal összefüggő együttműködési készségét.

Az adatigénylők körében végzett kérdőíves elemzés alapján megállapítható, hogy az állampolgárok a közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervek átláthatóságát a közepesnél valamennyivel gyengébbre értékelték (a lehetséges 10 pontból a válaszok átlaga alapján a szervezetek 4,14 pontot értek el). Bár fontos tény az is, hogy a kérdőívet kitöltők válaszaik alapján ez a célcsoport feleannyira van az állampolgári érdeklődés középpontjában, mint az önkormányzatok, vagy a központi közigazgatás szervezetei.

A fókuszcsoporthoz tartozó interjúk szintén negatívan festették le a helyzetet – több panasz is elhangzott a célcsoportba tartozó szervek kapcsán az átláthatóság biztosításával összefüggésben:

„Erre kaptak utasítást, az utasítást természetesen nem dokumentált, nem bizonyítható, és rutinosan elutasítják főleg azokat az igényléseket, ami az intézmény számára káros, kínos, ütközik a tekintélyvel, vagy bármilyen hasonló szempont felmerül, akkor nincsen kiadva az adat.”

„A közérdekkel nem foglalkoznak, arra megfelelő módszer van, tehát ott az elutasítást, azt szépen, szakszerűen, rutinosan végzik.”

„Annál inkább sejthető politikai befolyásolás egy adatigénylés kapcsán, minél tovább elhúzzák a kért adatok kiadását.”

H10.3 A célcsoportba tartozó jogalanyok közül a potenciális adatkezelők azonosítása sok esetben komoly nehézségekbe ütközik, emiatt az adatkérés címzettjének vagy a közzétételért felelős személynek a meghatározása is problémás az állampolgárok számára.

A mélyinterjúkon és fókuszcsoporthoz tartozó interjúkon elhangzottak is igazolták ezt a hipotézist. A mélyinterjúk során szinte az összes interjúalany részéről elhangzott, hogy jelentős arányban kapnak olyan adatigényléseket, amelyeknek nem ők az adatgazdái. Az interjúalanyok több esetben jelezték, hogy sokszor előfordul, hogy maga a kérdés is nehezen érthető, és szemmel láthatóan az adatigénylő sem tudja pontosan, hogy mit szeretne kérdezni, milyen adatot keres. Az interjúalanyok elmondása alapján jellemző, hogy sok esetben komolyabb utánajárást igényel, hogy a kért adat valóban náluk van-e vagy másik szervezetnél. Ez különösen abban az esetben jelenthet problémát, amikor a szervezetek megszűnnek, összeolvadnak vagy átalakulnak. Ennek kezelésére javaslat is elhangzott a fókuszcsoporthoz tartozó egyeztetés során:

„Olyan központi adatnyilvántartás vagy, útmutató, amelyből az adatigénylők kikereshetik az érdeklődésük tárgyát szolgáló adattípus kezelőjét.”

H10.4 A célcsoport jogalanyaihoz adatigénylést benyújtók között állampolgárok, civil szervezetek, újságírók és politikusok egyaránt megjelennek.

Az adatigénylők által az online kérdőívben adott válaszokból egyúttal kiderül, hogy adatigénylés benyújtására többféle minőségben is sor kerül: 43%-ban állampolgárként, 37%-ban valamilyen szervezet, civil szervezet képviselőként, 8%-ban politikusként, 6%-ban sajtó, média képviselőként, illetve 6%-ban egyéb minőségben (pl. kutatóként). A mélyinterjúkon és fókuszcsoporthoz tartozó interjúkon résztvevők is megerősítették, hogy jellemzően ebből a körből kerül ki az adatkéréssel hozzájuk forduló kör.

H10.5 Nagyfokú állampolgári csalódottság tapasztalható a közérdekű-adatigénylések nem vagy nem megfelelő teljesítése miatt.

Az adatigénylői online kérdőíves felmérés eredményei szerint az adatigénylők fele elégedetlen a benyújtott közérdekű-adatigénylései teljesülési gyakorlatával és nincs olyan, aki teljes mértékben elégedett lenne ezzel. Sajnos a fókuszcsoporthoz tartozó interjúk is megerősítették azt, hogy jelenleg eléggé gyanakvó a közhangulat mind az adatigénylők, mind pedig az adatgazdák részéről. A megkérdezettek szerint az adatigényléseket az adatgazdák sok esetben politikai ügyként kezelik és támadásnak veszik, de az is hátráltatja a teljesítést, hogy az adatgazdák nem szívesen válaszolnak olyan kérdésekre, amelyek kellemetlenek, vagy esetleg negatív színben tüntetik fel a szervezetet.

„Legyen szabályozva a kötelező közzététel formája is, hogy ne lehessen olvashatatlan fájlokat kiadni, közzétenni.”

„Több szervezetnek rossz, ha a működésébe belemélnének, mert meglátják a káoszt, a hibákat és a tévedéseket. Úgy vélik ez a rombolja a hivatalba vetett bizalmat.”

„...szerintem egész egyszerűen politikailag nem érdeke ezeknek a szereplőknek az, hogy az érintett adatokat publikálják.”

„Az lenne a jó, hogyha közösen őrkdhetnek a hivatal jó hírneve fölött, és amikor a hivatal például valami sikert ér el, akkor megünnepelnék, csak egyszerűen, főleg az elmúlt két évben nem volt ilyenre alkalom.”

H10.6 A közérdekű adatigénylők igen ritkán tesznek panaszt a Hatóságnál, vagy viszik bíróságra a közérdekű-adatigénylés nem vagy nem megfelelő teljesítésével kapcsolatos ügyeket.

Az adatigénylők több mint 80%-a jelezte, hogy még sohasem fordult a Hatósághoz a közérdekű-adatigénylés nem vagy nem megfelelő teljesítésével kapcsolatban, illetve ugyanekkor arányuk nyilatkozott úgy, hogy nem kezdeményezett még bírósági eljárást a témában. Ezt igazolták vissza a szervezetek között végzett kérdőíves adatfelvétel és a mélyinterjúk eredményei is. A közzétételre kötelezett szervek körében végzett online kérdőíves felmérés válaszadóinak alig 5%-a nyilatkozott úgy, hogy az elmúlt 5 évben sor került esetében NAIH előtti vagy peres eljárásra. Ezen eljárások többségében az illetékes hatóság az adatigénylőnek adott igazat, azaz az eljárás az adatkezelő

szervezet elmarasztalásával zárult. Pozitívum, hogy ez utóbbi esetekben az adatkezelők saját bevallásuk szerint zömében kiadták az igényelt adatokat.

A H10.7 hipotézist, miszerint az adatigénylések jelentős része irracionális, öncélú, lejárató célzatú, esetleg rosszindulatú a célcsoportba tartozó jogalanyok véleménye szerint, később, a H11.4 hipotézissel összevontan értékeljük.

H10.8 Minél teljesebb körű az elektronikus közzététel, annál kevesebb adatigénylés érkezik a közzétételre kötelezett szereplőhöz.

Az adatigénylők körében végzett felmérések egyértelműen azt mutatják, hogy a megfelelő közzététellel az adatigénylések száma csökkenthető lenne, hiszen az állampolgárok elsőként jellemzően a honlapon keresik a szükséges információkat és csak akkor élnek az adatigényléssel, ha minden más lehetőséget kimerítettek. Ezt azonban a közzétételre kötelezett szervekkel lefolytatott mélyinterjúk nem támasztották alá. Az interjúalanyok elmondása alapján sokszor olyan adatokat kérnek ki az adatigénylők, amelyek már eleve megtalálhatóak a honlapon. Ilyenkor azonban egyszerűbb az adatigénylés teljesítése, hiszen elég csak egy link megküldése az adatigénylő részére. Ugyanakkor az interjúalanyok többsége is úgy véli, hogy ha több információ megtalálható egy honlapon, akkor valószínűsíthetően kevesebb adatigénylés érkezik a szervezetekhez.

„A legnagyobb segítség mindenkinek az lenne, hogyha minél több dolgot kiraknánk elérhetően a honlapra, mert ugye akkor nekünk sem kellene válaszolunk, mert megkapta a választ az érdeklődő már a honlapról.”

„A gazdálkodási adatokat sokszor kéri mindazok ellenére, hogy kint van minden évben a honlapon. De az is sokszor előfordul, hogy más mélyebben vagy más csoportosításra kérdeznak rá.”

H10.9 A közérdekű-adatigénylések száma jelentősen megugrik bizonyos kiemelt események (pl. választások, nagyberuházás bejelentése, új állami / önkormányzati vállalat létrehozása stb.) kapcsán.

A közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek körében végzett online kérdőíves felmérés eredményei alapján főként az egyes sajtóhírek, az országgyűlési és önkormányzati választások és az előző időszakban különösen a COVID-19 járvány következtében növekedett meg jelentősebben az adatigénylések számossága az előző időszak tapasztalatai alapján. Az online kérdőív eredményei alapján a szervezetet érintő sajtóhírek növelik leginkább az adatigénylések számosságát, ezen belül is elsősorban a tisztségviselők, munkatársak személyi és dologi juttatásaival, üzleti szerződésekkel, a szervezet belső működésével és a közbeszerzésekkel kapcsolatos témákban. Sorrendben a második tényezőnek a válaszadók az országgyűlési vagy önkormányzati választásokat jelölték meg, amely szintén a foglalkoztatási és üzleti szerződésekkel, illetve a szervezet gazdálkodásával kapcsolatban benyújtott adatigénylésekre van leginkább hatással. Jelentős tényezőként emelték még ki a válaszadók a COVID-19 járvánnyal összefüggő tevékenységekkel, kiadásokkal kapcsolatos igények volumennövelő hatását is.

Viszont megjegyzendő, hogy ezek volumennövelő mértéke nem volt részleteiben vizsgálható a kutatási eredmények alapján.

H10.10 A célcsoportba tartozó nagyobb állami vállalatok sem törekednek érezhetően az átláthatóság és nyilvánosság fontosságának előmozdítására, a kulturális közeg megváltoztatására.

Ugyan a szervezetek többsége (57%-a) az online kérdőív kitöltése során erősen, vagy inkább pozitív attitűdű szervezetnek vallotta magát, a szervezetek ezen önértékelését a további, rendelkezésünkre álló adatok árnyalják. Ezzel összhangban a mélyinterjúk során is a szervezetek többsége azt jelezte, hogy az átláthatóság magától értetődő számára, és fontosnak tartják az önkéntes közzétételt is.

Ezzel ellentétben az online kérdőíves felmérés válaszadóinak alig 5%-a, de a teljes mintához viszonyítva a kitöltők alig 2%-a nyilatkozott úgy, hogy a szervezet szabályzatai az előírtakon felül önkéntesen többletvállalásokat is megfogalmaztak, illetve a válaszadók alig 2%-a nyilatkozott úgy, hogy önkéntesen is hozott létre egyedi közzétételi listát.

Mindezek alapján a valós gyakorlatban alig érezhető ebben a célcsoportban is az önkéntesség. A szervezetek többségének inkább a jogszabályoknak való megfelelés a célja, ezen túlmenő törekvéseket az átláthatóság előmozdítására nem tesznek.

5.11 Aktuális témák a közérdekű-adatigénylések kapcsán

A vizsgált kutatási kérdés 11: Milyen aktuális témák jelentek meg az utóbbi időszakban a célcsoportba tartozó jogalanyokat érintő közérdekű-adatigénylések kapcsán?

5.11.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

77. táblázat: A 11. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H11.1	Intenzív az érdeklődés a kiemelt állami beruházások szerződéseiről, engedélyei iránt.	A kutatási eredmények a hipotézist nem támasztják alá: Sem a célcsoport, sem pedig az adatigénylők körében végzett felmérés nem mutatta azt, hogy valóban fokozott érdeklődés mutatkozna a témakör iránt. A KiMitTud portálon is elenyésző az elmúlt két évben a nagyberuházásokkal kapcsolatos adatigénylések száma.
H11.2	A jelentős volumenű beruházások környezetterhelése iránti érdeklődés jellemzően lokálisan jelentkezik.	A kutatás során ez nem volt értékelhető.
H11.3	A környezeti információkkal kapcsolatban csekély állampolgári érdeklődés tapasztalható.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: Az online kérdőíves felmérés alapján a célcsoportba tartozó szervezetek esetében a személyi dologi és szervezeti működési témáktól jelentősen lemaradva jelennek meg a beruházások környezeti információit érintő adatkérések.
H11.4	A célcsoportba tartozó nagyobb állami vállalatok véleménye szerint az utóbbi időszakban jelentősen növekedett az irracionális, öncélú, lejárató célzatú, esetleg rosszindulatú adatigénylések száma, amelyek jól behatárolható területeken érhetőek tetten.	A kutatási eredmények a hipotézist nem igazolják: A mélyinterjú körbe vont nagyvállalatok közül többen jelezték, hogy a jelenség létezik, több irracionális, lejárató, politikai célú adatigényléssel találkoztak már, de ezek számossága kapcsán nem tapasztaltak növekedést az előző időszakban. Az érintett interjúalanyok szerint szerencsére ezek számossága továbbra sem jelentős.

Forrás: saját szerkesztés

5.11.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

H 11.1 Az adatigények terén nem volt tapasztalható kiemelt érdeklődés a kiemelt állami beruházások szerződési és engedélyei iránt.

Az online kérdőíves felmérés kitöltői nem igazolták vissza az eredeti H11.1 hipotézisben megfogalmazott állítást, miszerint kiemelt érdeklődés volt tapasztalható a kiemelt állami beruházások kapcsán az elmúlt időszakban. A közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek tapasztalatai szerint a legtöbb közérdekű-adatigénylés a tisztségviselők, munkatársak személyi és dologi juttatásaival kapcsolatos adatigényléssel kapcsolatban, illetve a szervezet belső működésével összefüggő kérdésekkel kapcsolatban érkezik. A KiMitTud portálon is alig találhatók az elmúlt 2 évben a vizsgált célcsoport számára megküldött nagyberuházásokat érintő adatigények, ezek is első sorban a központi közigazgatás szervezeteit érintik. A fókuszcsoportos interjúk és a mélyinterjúk során sem emelték ki a jelenlévők kiemelt témaként a nagyberuházásokkal kapcsolatos adatigényléseket és az azokkal kapcsolatos anomáliákat. Ettől függetlenül a témakör különösen érzékeny.

A kutatás során nem volt megfelelően vizsgálható a H11.2 hipotézis, miszerint a jelentős volumenű beruházások környezetterhelése iránti érdeklődés jellemzően lokálisan jelentkezik.

H11.3 A környezeti információkkal kapcsolatban csekély állampolgári érdeklődés volt tapasztalható.

A közigazgatáson kívüli közzétételre kötelezett szervezetek körében végzett online kérdőíves felmérés eredményei alapján rendkívül alacsony a környezeti információkra vonatkozó adatkérések számossága. A kérdőívre adott válaszok alapján a szervezetek kevesebb mint 1%-a volt a címzettje a témában küldött adatigénylésnek. A jóval kisebb mintán végzett adatigénylői kérdőíves felmérésben a válaszadók 7%-a nyilatkozott úgy, hogy környezeti témákban már nyújtott be adatigénylést. A mélyinterjúk tapasztalatai is azt is mutatták, hogy nem érzékelhető jelentősebb érdeklődés a beruházások környezetterhelése iránt. Ez összefügghet a már előbb említett nagyberuházások iránti alacsony számú állampolgári érdeklődéssel.

H11.4 A célcsoportba tartozó nagyobb állami vállalatok véleménye szerint nem növekedett meg érezhetően az utóbbi időszakban az irracionális, öncélú, lejárató célzatú, esetleg rosszindulatú adatigénylések száma. Az érintettek elmondása alapján ezek számossága szerencsére továbbra sem jelentős.

A mélyinterjúk tapasztalatai szerint a válaszadók többsége kifejezetten visszaélészerű vagy tömeges adatigényléssel nem találkozott, de több interjúalany is jelezte problémát ezzel kapcsolatban és gyakran vélik az adatigénylések mögött meghúzódó politikai motivációt. A mélyinterjúk tapasztalatai alapján az ilyen jellegű adatigénylések számossága szerencsére továbbra is alacsony.

Az interjúalanyok a rosszindulatú, személyeskedő adatigénylések kapcsán a fő problémaként azt jelezték, hogy azok számukra kapacitásproblémákat okozhatnak, ellehetetleníthetik a szervezet napi munkáját. Problémaként említik azt is, hogy a hatályos jogi szabályozás semmiféle védelmet nem nyújt ezek kivédésére, illetve sokszor nem látják biztosítottak, hogy az igénylő nem lejáratás céljából fogja-e felhasználni a kért adatokat. Néhány interjúalany részéről szintén elhangzott az mélyinterjúk és fókuszcsoportos interjúk során is, hogy maga az adatigénylés ténye is sokszor már gyanakvásra ad okot és emiatt egy egyszerűbb adatigénylésnél is sok esetben rögtön politikai szándékot feltételeznek az adatgazdák.

„Nehéz az a mezsgye, amikor az állampolgárok tényleg gyakorolják az ezzel kapcsolatos jogukat, meg mondjuk, amikor szinte majdhogynem visszaélnék ezzel.”

„Van egy notórius esetünk. Ő már olyan részletekbe megy bele, ami néha tényleg gondot jelent a kollégáknak, hogy a napi feladatellátás mellett még ezzel is foglalkozzanak.”

„28 iratfolyóméterről kért ki másolatot... aztán meg feljelentett minket miután pénzt kértünk érte.”

„Nyilván arra is láttunk precedenst, hogy szinte tudatosan terhelték a rendszert.”

„Az a fő kérdés, hogy miként lehetne egy olyan légkört megteremteni, ahol egy adatigénylés, egy közérdekű adatigénylés az adott esetben egy más kultúrával kerülnek felvértezésre. Tehát, hogy nem azért, mert valakibe bele akarok kötni, vagy rossz szándék, vagy vélelmezett rossz szándék van mögötte, hanem sokkal inkább egy jobbitó szándék.”

5.12A felsőoktatás nyilvánossága

A vizsgált kutatási kérdés 12: Milyen aktuális kihívásokkal szembesülnek a felsőoktatási intézmények az információszabadság kapcsán? Milyen módon tartják kezelhetőnek az érintettek a tapasztalt anomáliákat?

5.12.1 A kutatási kérdés kapcsán felállított hipotézisek értékelése a kutatási eredmények alapján

A kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotéziseket és azok igazolását/cáfolatát az alábbi táblázat összegzi (ezt követően kerül sor a részletes értékelésre):

78. táblázat: A 12. kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézisek értékelése

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
H12.1	Kedvezőtlen a hazai felsőoktatás tájékoztatási gyakorlatának a megítélése az állampolgárok, a civil szereplők, a hallgatók és az oktatók részéről is.	A kutatási eredmények alapján a hipotézis nem volt megfelelően értékelhető: Bár az elmúlt 2-3 évben többször a figyelem középpontjában került a felsőoktatás, a fókuszcsoportos interjúk során kedvezőtlen megítélésre vonatkozó visszajelzések nem hangoztak el. Az adatigénylői kérdőív erre vonatkozó információt nem tartalmazott.
H12.2	A felsőoktatásban zajló modellváltással párhuzamosan jelentősen megnövekedett az átalakuló szervezetekhez érkező közérdekű-adatigénylések száma.	A kutatási eredmények a hipotézist nem támasztják alá: Sem az online kérdőívben kapott válaszok, sem pedig a mélyinterjúk, fókuszcsoportos interjúk nem támasztották alá ezt a hipotézist. Az éves adatigénylések száma a legtöbb intézménytípus esetében elmúlt két év távlatában jellemzően 10 alatt volt.
H12.3	A felsőoktatásban a számos működési modell párhuzamos jelenléte az érintettek jelentős részében bizonytalanságot szül az információszabadságra vonatkozó kötelezettségek értelmezésében.	A hipotézis összességében igaznak bizonyult: A mélyinterjúk, a fókuszcsoportos interjúk és az online kérdőíves felmérés is igazolta, hogy a fenntartói szempontból eltérő három működési modell párhuzamos jelenléte a felsőoktatási szereplőkben bizonytalanságot szül. A bizonytalanságok érintik a közzététellel kapcsolatos feladatokat, és a különböző fenntartói háttérből fakadó

Ssz.	A kapcsolódó hipotézisek (H)	A hipotézis rövid értékelése
		kötelezettségeket is, melyek kapcsán számos javaslat is érkezett a megkérdezettek részéről.
H12.4	A felsőoktatási modellváltás a gyakorlatban eddig semmit sem változtatott a kötelezett jogalanyok oldalán az információszabadság szempontjából.	A hipotézis összességében részben igaznak bizonyult: A kutatás során egy lényeges változást azonosítottunk. A közérdekű vagyonkezelő alapítvány fenntartásába került intézmények esetében megosztott lett a kötelezettség teljesítése az alapítványi fenntartó és a fenntartott egyetem között. A felsőoktatási intézmény finanszírozásával és fenntartásával kapcsolatos megkeresések az újonnan alakult fenntartóhoz kerültek. A nyilvánossággal, tájékoztatással összefüggő egyéb feladatok a felsőoktatási intézménynél maradtak.

Forrás: saját szerkesztés

5.12.2 A kutatási kérdés összesített szöveges értékelése

A hipotézisek helytállóságának részletes értékelését az adott előfeltevés kapcsán érintett mérőeszközök eredményeinek szintetizálásával az alábbiakban foglaltuk össze:

A kutatás eredményei alapján nem volt megfelelően értékelhető H12.1 hipotézis, azaz az állampolgárok, a civil szereplők, a hallgatók és az oktatók részéről a felsőoktatás tájékoztatási gyakorlatának megítélése.

Annak ellenére, hogy az elmúlt két évben számos cikk született a sajtóban az egyetemek modellváltásával kapcsolatban, a fókuszcsoportos interjúk során kedvezőtlen megítélésre vonatkozó visszajelzések nem hangoztak el. Az adatigénylői kérdőív sem tartalmazott erre vonatkozó információt. A Transparency Magyarországgal (TI) történt egyeztetés alapján a TI az elejétől kezdve figyelemmel kísérte a felsőoktatási modellváltás folyamatát, és több közérdekű-adatigényléssel is fordult ezekhez a szervezetekhez, azonban elmondásuk szerint nem volt negatív tapasztalatuk a közérdekű-adatigénylések során. Fontos az oktatás átláthatóságát nyomon követő oldalt üzemeltet az Átlátszó oktatás.atlatszo.hu néven (<https://oktatás.atlatszo.hu/osszes-cikk/page/3/>) melynek célja, hogy az oktatás és hozzá kapcsolódó területeken harcoljon a nyilvánosságért és az átláthatóságért. A KiMitTud oldalán pedig megtalálhatóak az ezen a felületen keresztül benyújtott egyetemeket érintő közérdekű-adatigénylések és azok státusza is. A fentiek alapján azonban megalapozott, általános érvényű megállapítás a felsőoktatás gyakorlatának az állampolgárok, a civil szereplők, a hallgatók és az oktatók részéről történő megítéléséről nem tehető.

H12.2 A felsőoktatásban zajló modellváltással párhuzamosan a kutatás időpontjáig nem volt tapasztalható jelentősebb növekedés a modellváltáson átesett szervekhez érkező közérdekű-adatigénylések számában.

A kutatás alatt megkeresett felsőoktatási intézmények döntő többsége 2019 óta nem tapasztalt jelentősebb növekedést az adatigénylések terén annak ellenére, hogy a témával sokat foglalkozott a napi sajtó. A mélyinterjúk során megkérdezett felsőoktatási intézményekhez beérkező adatigénylések éves száma átlagosan igen alacsony (évi 10 db alatti). Ez alól két kivétel van: az egyik egy állami költségvetési intézményként működő egyetem, ahol évente kb. 20-22 db adatigénylés érkezett, a másik pedig egy közérdekű vagyonkezelő alapítvány, akikhez évente 50-100 db adatigénylés érkezett az előző két év során.

H12.3. A felsőoktatásban a számos működési modell párhuzamos jelenléte az érintettek jelentős részében bizonytalanságot szül az információszabadságra vonatkozó kötelezettségek értelmezésében.

A hipotézisben megfogalmazott állítást alátámasztják a mélyinterjúk és fókuszcsoportos és online kérdőíves adatfelvételek is. Az információszabadsággal kapcsolatos bizonytalanságok a Magyarországon elismert felsőoktatási szereplők mindhárom, a fenntartói modell szempontjából elkülöníthető csoportjában megtalálhatóak:

- A továbbra is klasszikus formában, állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézményeknél (amelyeket még nem érintette a modellváltás);
- A 2019-től közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelői alapítvány fenntartásába helyezett felsőoktatási intézményeknél; valamint
- A Magyarország területén székhellyel rendelkező gazdasági társaság, magán alapítású alapítvány, vagy egyház által fenntartott felsőoktatási intézményeknél (magánegyetemeknél) is.

Ennek ellenére az egyes szervek közepesen nehéznek ítélték meg a tájékoztatással és a nyilvánossággal összefüggő feladatok teljesítését. Az egyes csoportok közül az egyházi besorolású oktatási szervek értékelték a legnehezebbnek a kapcsolódó feladatok ellátását: a jelölők 50%-a közepes, 50%-a 6-10-ig nehézséget jelölt meg.

Az érintett szereplők részéről tapasztalt bizonytalanságok az alábbi területeket érintik:

- Ki számít az érintettek közül közszereplőnek és milyen adatok számítanak velük kapcsolatban közérdekű, vagy közérdekből nyilvános adatnak;
- A sajátos jogállásokhoz kapcsolódó közzétételi kötelezettségek értelmezése a fenntartók részéről, kiemelten a gazdasági adatok közzétételére vonatkozóan;
- A közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok értelmezése;
- Az ágazati jogszabályok és az Infotv. közötti összhang hiányából fakadó bizonytalanságok: a kötelező közzétételi listák struktúráját érintően.

„A kötelező közzétételi listák kapcsán többszöri átfedés van az infotv és az ágazati jogszabályok közötti listák között, ahol hasonló vagy ugyan olyan adatokat kérnek, azonban más-más struktúrában. Ezek teljesítése nem okoz gondot, azonban esetleg érdemes lehetne felülvizsgálni a jogszabályokban, hogy valóban szüksége van-e többszörös közzétételre ugyan azon adatok

„A magánfenntartású/egyházi fenntartók esetében a szervezetet érintő hibrid finanszírozásból és fenntartási rendszerből fakadóan értelmezési nehézséget okozott számunkra, hogy esetünkben mi minősül közfeladatnak, mely adatok minősülnek közérdekű adatnak és melyek nem, illetve melyek azok az adatok, melyeket tényleg közzé kell tenni.”

A felsőoktatási intézmények fentiekben jelzett bizonytalanságát erősíti meg az is, hogy az online kérdőív „oktatási ágazati” válaszadói a fejlesztési igények között a „jó gyakorlatok” megosztása mellett, azzal egyenértékűen az első helyen jelölték meg a jogi előírások megfelelő értelmezésével kapcsolatos szakmai segítségnyújtást.

H12.4 A felsőoktatási modellváltás a gyakorlatban kisebb mértékű változást eredményezett a kötelezett jogalanyok oldalán az információszabadság szempontjából.

A felsőoktatási intézményi mélyinterjúk és fókuszcsoportos interjúk tapasztalata, hogy a modellváltáson átesett, azaz a közérdekű vagyonkezelő alapítvány fenntartásába került intézmények esetében megosztott lett a tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségek teljesítése az alapítványi fenntartó és a fenntartott egyetem között. Míg a felsőoktatási intézmény finanszírozásával és fenntartásával kapcsolatos megkeresések az újonnan alakult fenntartóhoz kerültek, addig a nyilvánossággal, tájékoztatással összefüggő egyéb feladatok a felsőoktatási intézménynél maradtak.

Az érintett intézmények jelentős részénél bizonytalanságot jeleztek a kötelezettségeik mértékét és jellegét, különös tekintettel a közzéteendő adatköröket érintően.

6 KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

A fejezet a kutatási eredményekből levonható következtetések alapján a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők nyilvánosságot érintő gyakorlatának fejlesztését szolgáló javaslatokat és ajánlásokat foglalja össze. A fejezet célja, hogy bemutassa és értékelje a kutatási mérőeszközök alkalmazásával azonosított, a vizsgált szervek által megfogalmazott egyes fejlesztési javaslatokat és ajánlásokat, valamint kiegészítse ezeket saját javaslatokkal, ajánlásokkal.

A fejezet a kutatás fő következtetéseit és az ajánlásokat az alábbi struktúrában foglalja össze:

- Javaslatok a jogalkotási problémák azon részére, amelyek az adott jogalanyi kör szabályozásával, vagy éppen szabályozatlanságával állnak összefüggésben;
- Javaslatok az információszabadság-szabályozással összefüggésben feltárt anomáliák kezelésére;
- Javaslatok a gyakorlati megvalósulás nehézségeinek kezelésére, az aktív és a passzív információszabadság érvényesülésének problémáinak kezelésére;
- Javaslatok a közigazgatáson kívüli szereplők információszabadságot érintő tudatosságának, kompetenciájának és attitűdjének fejlesztésére;
- Javaslatok a közigazgatáson kívüli szereplők információszabadságot érintő tudatosságának, kompetenciájának és attitűdjének fejlesztésére;
- A NAIH fejlesztési javaslatok megvalósításában betöltendő szerepére és feladataira vonatkozó ajánlások, javaslatok.

6.1 Javaslatok a jogalkotási problémák azon részére, amelyek az adott jogalanyi kör szabályozásával, vagy éppen szabályozatlanságával állnak összefüggésben

6.1.1 A Helyzetelemzésben megfogalmazott javaslatok

A Helyzetelemzés 8.1. és 5.5. alpontjaiban a jogalanyi kör szervezeti szabályozásában felmerülő problémákat illetően megfogalmazott feltételezéseinket a projekt II. szakmai szakaszában végzett kutatások nem cáfolták, a legtöbb helyen kifejezetten megerősítették. Az alábbiakban összefoglaljuk a főbb következtetéseket:

1. Az Alaptörvényből és annak nyomán az Nvt.-ből kirajzolódó egységes nemzeti vagyronról szóló koncepcióból az következne, hogy az önkormányzati tulajdonban levő társasági részesedéseknek is létezik központi – lehetőleg transzparens – nyilvántartása, de **jelenleg ennek előírása hiányzik a magyar jogrendszerben, így az önkormányzati tulajdonban levő gazdasági társaságoknak már a számba vétele is nehézkes. A nemzeti vagyron körében ráadásul a közvetett társasági részesedések áttekinthető, központi nyilvántartása az állami tulajdon esetében sem megoldott.** Legalábbis az Ávt. 22/B.-22/C. § (nyomában a 254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet IV. fejezete) „az állam nevében tulajdonosi jogokat gyakorló szervezetek tulajdonosi joggyakorlása alatt álló társasági részesedések” formula alkalmazásával megállni látszik a közvetlen állami érdekeltségnél. Az állam közvetett társasági részesedéseinek áttekinthető, központi nyilvántartása hiányában az Alaptörvény 38. cikk (5) bek.-ben („Az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló gazdálkodó szervezetek törvényben meghatározott módon, önállóan és felelősen gazdálkodnak a törvényesség, a célszerűség és az eredményesség követelményei szerint.”) és a 39. cikk (2) bek.-ben („A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.”) foglaltak alkotmányos célok és elvek hézagmentes érvényesülése is kétséges.

2. A kutatás azt mutatta, hogy **az információszabadság érvényesülése szempontjából a célterületen a kiemelkedően legproblematicusabb szervezettípus az állami, önkormányzati háttérű alapítvány.** Ez az eredmény csak még jobban aláhúzza a szervezettípust illetően a Helyzetelemzésben tett megállapításainkat, javaslatainkat. Az alapítványokról vezetett közhitel

nyilvántartásból az állami, önkormányzati háttérű alapítványok halmaza ma nem állapítható meg. A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi LXXXI. törvény 87. § alapján az alapító okiratba valóban be lehet tekinteni és abból az alapító személye kiderül. Csakhogy az alapító személyéből még nem feltétlenül nyilvánvaló az „állami/önkormányzati háttér”. A bárki által hozzáférhető névjegyzékben ráadásul az alapító személye sem szerepel (94. § /1/ bek.). Tehát jelenleg olyan keresést sem lehet folytatni, hogy adott költségvetési szerv mely alapítványok alapítója. A megoldást az jelentené, ha a 48. §, 51-52. § és a 94. § módosításával az alapító személye is bekerül a névjegyzékbe, méghozzá jogállásának, illetve annak feltüntetésével, hogy az alapító az Áht., a Taktv., vagy az Nvt. hatálya alá tartozó szervezetnek, továbbá a rendelkezésre bocsátott vagyon közpénznek, nemzeti vagyonnak minősül-e. Problematikus továbbá, hogy miközben a közalapítvány másfél évtizede kivezetésre rendelt szervezeti forma és ezt az új Ptk. is megerősítette, az utóbbi évek jogalkotási trendje mégis a közalapítványi konstrukcióval lényegileg azonos jogalanyokat hoz létre. **Fontos volna, hogy az Nvt. hatálya kiterjedjen a nemzeti vagyon terhére rendelt vagyonból létrejött valamennyi alapítványra, ideértve a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokat is.**

3. A Helyzetelemzésben írottakat annyiban korrigáljuk, hogy közzszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény a Magyar Kormánytisztviselői Kar jogelődjéről rendelkezett, ma a Magyar Kormánytisztviselői Kar státusztörvénye a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. tv. (átmeneti rendelkezések: 287. §-ban található). A széttagolt köztestületi szabályozás háttér-normáját ma a Köztst.tv. egyetlen bővített szakasza jelenti. Az egységes köztestületi kódex, mint háttér-norma (a Köztst.tv. ugyanis nem tölti be ezt a funkciót) hiánya miatt teljesen esetleges és heterogén, hogy az egyes létesítő törvények hogyan rendelkeznek az adott köztestület (i) bírósági nyilvántartásba vételéről; (ii) területi tagolódásáról; (iii) az országos köztestület egységeinek jogi személyiségéről; (iv) a közhasznú jogállásról; (v) a felhívható háttérnormákról. **A köztestületi státuszszabályozás hiányossága ugyanakkor a transzparencia kérdésén túlmutató, tehát nem információszabadság-specifikus probléma: következményeiben érinti a vizsgált jogterületet.** Összességében: annak ellenére, hogy az egyes köztestületi formákról törvény rendelkezik, az önálló jogalanyisággal rendelkező köztestületeknek a leltárba vételesem egyszerű feladat, emiatt egy adatkérés címzettje, vagy a közzétételért felelős személy sem könnyen kideríthető, nem feltétlenül egyértelmű az állampolgár számára.

6.1.2 A KEKVA tv.

A Helyzetelemzés elkészültét követően alapvetően változott a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok szabályozási környezete (Helyzetelemzés 5.2.4. alpont). A 2021. május 1. napján hatályba lépett, **a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. tv. (KEKVA tv.)** lett ennek az alapítvány-típusnak a kódexe, egyúttal a KEKVA tv. 33. § hatályon kívül helyezte a Vat. 8./A alcímét és 1. mellékletét. Az Alaptörvény 38. cikke – Kilencedik Alaptörvény-módosítással beiktatott – (6) bekezdés nyomán a KEKVA tv. sarkalatosnak minősül. A közfeladatot ellátó vagyonkezelő alapítvány létrejöttéhez az szükséges, hogy a KEKVA tv. 1. melléklete előzetesen így minősítse (3. §), tehát az alapítvány-típusba tartozó jogalanyokat ez a törvényi melléklet tartalmazza. A 28. § /1/ bekezdés értelmében, a KEKVA tv. hatálybalépése napján a Vat. által közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvánnyá minősített, az 1. melléklet szerinti alapítvány jogállását, jogviszonyait folyamatosnak kell tekinteni. A KEKVA tv. háttérnormája a Ptk. alapítványokra vonatkozó rendelkezései [2. § /2/ bekezdés].

6.1.3 Az új alapítvány-típus átláthatósági dilemmái

A KEKVA tv. hatályba lépésével, majd pedig 1. mellékletének 2021-es kiegészítéseivel, az addig állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények jelentékeny hányada kifejezetten erre a célra rendelt, közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok fenntartásába került át (modellváltás). Külön vizsgálatot kívánt tehát, hogy a modellváltást követően, az új jogszabályi környezet milyen problémákat vet fel a felsőoktatási intézmények és fenntartóik transzparenciáját illetően. Kérdésként

merülhet fel, hogy az új szabályozás mit jelent közvetlenül a felsőoktatási intézmények átláthatósága vonatkozásában, hiszen a KEKVA tv. személyi hatálya alapvetően a fenntartókra terjed ki. Ezt a KEKVA tv. 22. § (1) bekezdése válaszolja meg, mely szerint „*ha az alapítvány közfeladataként felsőoktatási tevékenység is meghatározásra került, akkor azt az alapítvány felsőoktatási intézménye útján látja el*”. Vagyis a fentiek szerinti, a transzparenciát biztosító és azt potenciálisan korlátozó rendelkezések vonatkoznak magára a fenntartó alapítványra és a felsőoktatási intézményre is. A KEKVA tv. 5. § (1) bek. kimondja, hogy ilyen alapítvány csak közérdekű célra alapítható. A (2) bek. közérdekű célként definiálja ugyan az alapítvány által ellátott közfeladatokat (továbbá más feladatokat is), majd egy hosszú felsorolás következik („*illetve a nevelési-oktatási, tehetséggondozási, felsőoktatási, alap- és alkalmazott kutatási, egészségügyi, karitatív, szociális, család-, gyermek- és ifjúságvédelmi, kulturális, amatőr- és ifjúsági sporttevékenységek, nemzeti kultúra megőrzése, a hagyományvédelem szempontjából értékkel bíró életmód megőrzésére irányuló tevékenységek, egyházak tevékenységének segítése, támogatása, a tudományos tevékenység, a környezetvédelem, klímavédelem, fenntarthatóság és körkörös gazdaság céljainak elérését támogató tevékenységek, örökségvédelem, az épített és természeti kultúra, környezet védelme, illetve ezek körébe tartozó építmények, területek kulturális célú látogathatóságának, megismerhetőségének biztosítása, nemzetstratégiai és társadalomvédelmi tevékenysége e bekezdés szerinti célok elérésére létrehozott civil szervezetek vagy nonprofit gazdasági társaságok finanszírozása, illetve támogatása vagy ilyen tevékenységet ellátó intézmények, jogi személyek fenntartása és működtetése.*”), így adódik az egyszerű nyelvtani értelmezés, hogy a második fordulatban felsorolt tevékenységek ugyan közérdekű célt szolgálnak, de nem minősülnek közfeladatnak. A KEKVA tv. 1. sz. mellékletében fel is sorolja az alapítvány közfeladatait, melyek közül a legfontosabb a felsőoktatási intézmény fenntartása. Ezzel kapcsolatban a 17. § (1) bek. rendelkezik arról, hogy az alapítványok milyen cél szerinti tevékenységet végezhetnek. Ezek a következők: a) 1. sz. melléklet szerinti közfeladat ellátása; b) közérdekű cél megvalósítása; c) az a) és b) forrásának megteremtése érdekében tett tevékenység. A fentiekből az következik, hogy bizony vannak olyan tevékenységei is az alapítványnak, melyek nem minősülnek közfeladatnak. Ilyen például a 17. § (1) bek. b, pontja szerinti és az 5. § (2) bek. második fordulatában szereplő, közfeladatnak nem minősülő közérdekű cél szerinti, továbbá a 17. § (1) bek. c, pontja szerinti vagyongyarapítási tevékenység, vagyis a vállalkozási tevékenység. Már a 2012 előtti bírói gyakorlat is leválasztotta a közfeladatról a tisztán vállalkozási tevékenységeket. Az Alaptörvény 39. cikke (3) bek. alapján kérdéses, hogy ez a vagyongyarapítási tevékenység, mely nem KEKVA tv. 1. mellékletében felsorolt közfeladat ellátására irányul, bevonható-e az Infotv. hatálya alá. Ez a bizonytalanság feltehetőleg átláthatósági problémákhoz fog vezetni az alapítványok működése kapcsán. **A legjelentősebb bizonytalanságot azonban a közfeladatnak nem minősülő cél szerinti tevékenységek transzparenciája okozza.**

6.2 Javaslatok az információszabadság-szabályozással összefüggésben feltárt anomáliák kezelésére

6.2.1 A Helyzetelemzésben megfogalmazott javaslatok

A Helyzetelemzés 8.2. alpontjában az információszabadság-szabályozással összefüggésben felmerülő problémákat illetően megfogalmazott feltételezéseinket a projekt II. szakmai szakaszában végzett kutatások nem cáfolták, a legtöbb helyen kifejezetten megerősítették, illetve újabbakat vetettek fel.

1. A Kilencedik Alaptörvény-módosítás új (3) bek.-el egészítette ki a 39. cikket és ez a kiegészítés, a közpénz-definíció („*Közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése.*”) számos jogértelmezési kérdést felvet. Az eddigi alkotmánybírói gyakorlat – s ebben kulcsfontosságú szerepe van a 8/2016. (IV. 6.) AB határozatnak – a közfeladatra, közfeladat-ellátásra vezette vissza a közpénz-jelleget. **Az alaptörvényi kiegészítés eloldani látszik a közpénz fogalmát a közfeladattól.** A lakonikus megfogalmazás alapján nincsen különbség például a személyi státushoz kapcsolódó (pl. Csok) és a jogi személyekhez kötődő, gazdasági preferenciát kifejező (pl. TAO adókedvezmények között. Végezetül a 39. § (3) bek. kizárólag az államot nevesíti, miközben a „Közpénzek” fejezetben belül a 38. cikk (1) bek. a nemzeti vagyon meghatározásánál elkülönítetten említi az államot és a helyi önkormányzatot: bár az indokolás nem hagy kétséget afelől, hogy a helyi önkormányzat bevétele, kiadása, követelése is közpénz, az új normaszöveg mégsem hézagmentes.

2. Az Infotv. 26. § (3) bek. kodifikációs technikájából adódó problémákat a Helyzetelemzés során többszörösen taglaltuk. A 26. § (1) bek. közfeladatot ellátó szervek kezelésében levő közérdekű és közérdekből nyilvános adatokról szól. A (2) bek. ehhez képest minősíti közérdekből nyilvános adatnak a közfeladatot ellátó szerv kezelésében levő egyes személyes adatokat. A (3) bek. ezt követően tartalmaz különös szabályt a kötelező közszolgáltatókra és monopolszolgáltatókra („*Ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében lévő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő adat.*”), mintegy elválasztva az alanyi kört a közfeladatot ellátó szervek – (1) bek.-ben nevesített – körétől. Ez a kodifikációs technika azzal jár, hogy a (3) bek. amúgy vitathatatlanul közfeladatot ellátó alanyi köre kikerül az (1) bek. alól, feladat-orientált megközelítésből nem minősülnek közfeladatot ellátó szervezeteknek. A tevékenységükre vonatkozó információk akkor is csak közérdekből nyilvános adatok, ha nem minősülnek személyes adatnak, rájuk a (2) bek. átláthatósági követelménye már nem vonatkozik, a tevékenységükre vonatkozó információk, mint közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog nem élvez alkotmányos védelmet, nem vonatkozik rájuk – legalábbis kötelező közszolgáltatóként, monopolszolgáltatóként – közzétételi kötelezettség. Így a (3) bek. a kötelező közszolgáltatók és monopolszolgáltatók esetében valójában nem bővíti, hanem szűkíti az átláthatóságot. A gyakorlatban az alanyi kör többnyire köztulajdonban levő gazdasági társaság és így a vagyonalapú megközelítéssel a konkrét jogvita az információs szabadság javára eldönthető. **Célszerűbb lenne azonban a (3) bek. szerinti alanyi kört – tehát a kötelező közszolgáltatókat és a monopolszolgáltatókat – egyszerűen a közfeladatot ellátó szerv fogalma alá vonni.** Ez a megoldás harmonizálna a Tromsöi Egyezmény fogalomhasználatával is. A helyzet alkotmányos – egyszersmind nyilvánosságbarát – feloldását az szolgálná, ha a (3) bek. szabályozási súlypontja a közérdekből nyilvános adatról a közfeladatot ellátó szervre helyeződne át: „Ha törvény másként nem rendelkezik, közfeladatot ellátó szervnek minősül a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szerv vagy személy is”. Ebben az esetben a kötelező közszolgáltatók, egyetemes szolgáltatók a kezelésükben levő személyes adatok védelme és az információs szabadság szempontjából egyaránt azonos elbírálás alá kerülnének az egyébként is közfeladatot ellátó szervezetek minősülő köztulajdonban levő gazdasági társaságokkal: miután jelenleg éppen a két jogalanyi körnek az Infotv. 26. § szerkesztéséből adódó megkülönböztetése mögül hiányzik az alkotmányos alap.

3. Az Infotv. 27. § (3)-(3a,) bek. – a 26. § (3) bek.-hez hasonlóan – elválasztásra kerül a 26. § (1) bek.-től, azaz: a közfeladatot ellátó szervek körétől. Itt a probléma akkor jelentkezik, amikor az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely jogalannyal úgy létesít pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot egy másik jogalany, hogy abban egyúttal közfeladat ellátását is átvállalja. A közpénzügyi kapcsolat miatt a 27. § (3)-(3a,) bek.-en alapuló transzparencia megállapítható ugyan, azonban a közfeladatot ellátó szervi minőséghez (26. § (1) bek.) tapadó további átláthatósági kötelezettség, így például a közzétételi kötelezettség ebben a körben legalábbis vitatható. **A megoldást az jelentené, ha a 26. § (1) bek. első fordulata kibővülne a „vagy azt átvállaló” fordulattal:** „Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó, vagy azt átvállaló szervnek vagy személynek (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) lehetővé kell tennie (...)”.

4. Az Esettanulmányokban feldolgozott jogesetek pontosan mutatják be annak nehézségét, ha az adatigénylés az adatkezelőtől elkülönült titokgazda üzleti titkát érinti. **Általános jelleggel merült fel az a dilemma, amit a harmadik személy üzleti titkának kezelése, az arra való hivatkozás okoz.** Felvetjük az Infotv. kiegészítését abban a tekintetben, hogy világossá tegye a titokgazda és az adatkezelő felelősségét, a követendő eljárásrendet, ha az üzleti titok az Infotv. 27. § (3) bek. alá esik és a titokgazdától eltérő adatkezelő birtokába kerül. Javasoljuk a projekt III. szintetizáló szakaszában a KUT4 javaslatával együtt átgondolni az igényt.

5. Az Infotv. 29. § (1) bek. kiegészítésével lehet előírni **az adatigénylésre adott válasz technológiai minimumát:** tehát amennyiben elektronikus útvonal, URL-cím megadásával teljesít az adatkezelő, úgy annak pl. másolhatónak kell lennie. Az Infotv. 34. § kiegészítésével pedig **az elektronikus közzététel technológiai minimumait** lenne érdemes megfogalmazni (pl. közvetlen elérés a nyitóoldalról, integrált közzététel, kereshető/másolható dokumentum).

6. Az Infotv. 37. § (1) bek. kiegészítésével lehet az érintett szervezetek számára egyértelművé tenni a „**nem releváns adat**” feltüntetésének szükségességét az 1. melléklet szerinti kötelező közzétételi listán.

7. Jelenleg a NAIH -nak nincsen – a közoktatási szektort leszámítva – átfogó, teljes körű nyilvántartása a közfeladatot ellátó szervekről, közérdekű adatot kezelő jogalanyokról. A NAIH-nál nyilvántartott és közfeladatot ellátó szerveknél **kötelezően kinevezésre kerülő információs jogi tisztviselőre** vonatkozó Infotv. módosítási javaslat nagyságrendekkel javítaná a hatósági „radar” és a teljesülési gyakorlat hatékonyságát az információs szabadság aktív és passzív oldalán egyaránt. Az információs jogi tisztviselő alkalmazására az Infotv. 33. § (3) bek.-el analóg módon is lehetőséget kell biztosítani.

8. A magyar jogrendszerrel egyáltalán nem idegen (gondolunk itt a fogyasztóvédelmi szabályozásra) és a NAIH közjogi pozíciójával is összefér, ha a **NAIH közérdekű igényérvényesítési lehetőséget (actio popularis) kap** az Infotv. módosításával a nem egyedi, tehát rendszerszintű átláthatósági normaszegések orvoslására.

9. Problematikus, hogy míg az adótitok esetén is legalábbis vitatható a kapcsolódás az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontjához, addig a **legtöbb hivatási titok – és itt különösen érdekes az ügyvédi titok és a közjegyzői titok intézménye – egyáltalán nincsen a 27. § (2) bek. -ben hozzákapcsolva az Infotv.-hez**. Szigorúan az írott jog alapján felettébb kérdéses, hogy az ügyvédi, vagy a közjegyzői titok abszolút korlátja-e az információs szabadságnak.

10. A pénz- és tőkepiaci titok-intézmények szabályozási anomáliáit az EXIMBANK-ügyek kapcsán a Helyzetelemzésben és az Esettanulmányokban egyaránt szemléltettük. Újfént rámutatnánk arra, hogy egyrészt vannak köztulajdonban levő pénz- és tőkepiaci szereplők, másrészt pedig törvényben nevesített – amúgy köztulajdonban is álló – közfeladatot ellátó pénz- és tőkepiaci szereplők (ilyen az EXIMBANK is). **Utóbbi körben, ahol tipikusan nem klasszikus kereskedelmi banki tevékenységekről van szó, a pénz- és tőkepiaci abszolút korlátként kezelése komoly alkotmányossági aggályokat vet fel.** A megválaszolásra váró kérdés valójában az: szektorális üzleti titoknak fogjuk fel a pénz- és tőkepiaci titkokat, vagy olyan abszolút korlátként, amelyre az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontja ad felhatalmazást. Megjegyezzük, hogy a „központi pénzügyi érdek” a pénz- és tőkepiaci titok esetében még inkább illékony kapcsolódási „szál”, mint az adótitoknál, hiszen jellegüknél fogva ezek a titkok magánjogi kapcsolatokat takarnak. A leginkább „információs szabadság-barát” megoldásnak azt tartanánk, ha az Infotv. 27. § (3) bek. kiegészülne egy olyan mondattal, mely szerint: „E törvény alkalmazása során üzleti titoknak kell tekinteni a külön törvényekben szabályozott bank-, értékpapír- és biztosítási titkot”.

11. **Az aktív információs szabadság, a közzétételi kötelezettség szabályozásának szankciórendszere kidolgozatlan.** Rámutatunk arra, hogy míg a passzív információs szabadság és az üzleti titok szabályainak létezik büntetőjogi támasztéka (Btk. 220. § és 418. §), addig az aktív információs szabadság esetében ilyen lényegében nem létezik [Btk. 220. § (1) bekezdés b)-c) pontjait...]nem tekintjük annak).

12. Célszerűbb volna, ha a 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet helyett a Kvt. tartalmazna – az Aarhusi Egyezményben foglaltakkal egyébként fedésben levő – **definíciót a környezeti információra**. Problematikus, hogy amíg a Kvt. 12. § (2) bek. a környezeti információt egyértelműen közérdekű adatnak minősíti, addig a 4/2021. (I. 22.) AB határozat a Kvt. 12. § szerinti információkról, mint közérdekből nyilvános adatokról szól.

13. Észrevételezzük, hogy a Taktv. 1. § b) pontja nem terjed ki az állami, önkormányzati alapító által, közpénzből létrehozott alapítványokra, azok részvételével működő gazdasági társaságokra, továbbá sem az államháztartási körbe tartozó, sem az azon kívüli köztestületek tulajdonában levő gazdasági társaságokra. A 3/2018. (IV.20.) AB határozat a Knyt.-ről kimondta: „*A törvény személyi hatályát meghatározó 1. § (1) bekezdése értelmében így a Knyt. bejelentési és nyilvánosságra hozatali szabályai a Magyar Nemzeti Bank által létrehozott, közpénzekből finanszírozott alapítványok által nyújtott támogatások átláthatóságát nem garantálják, jóllehet az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése a közpénzek védelmében általános követelménnyé teszi az átláthatóság és a közélet tisztaságának biztosítását. Megállapítható mindezek alapján, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésével ellentétben a jogalkotó a Knyt.-vel nem biztosította a Magyar Nemzeti Bank által létrehozott, közpénzekből finanszírozott alapítványok által nyújtott támogatások átláthatóságát, az e forrásból*

támogatottak megismerhetőségét”. A 2019. évi LXVI. törvénnyel történt korrekció után is a Knyt. 1. § csak a 100%-os állami tulajdonban álló szervezet által létrehozott alapítványtól származó támogatásokra terjed ki, jöllehet a törvény – és a 3/2018. (IV.20.) AB határozat⁵¹ – logikája alapján **annak fel kellene ölelnie valamennyi, közpénzből létrehozott alapítványtól – így akár a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványtól – származó támogatást.**

6.2.2 Az online kérdőíves felmérésben szereplő javaslatok

Az online kérdőívek kitöltőitől is érkeztek az információs szabadság szabályozására vonatkozó releváns megállapítások. Az alábbiakban ezeket foglaljuk össze:

1. A szervezetek nagyjából egyharmadánál nincs kijelölt felelőse az információs szabadsággal kapcsolatos feladatok összefogásának, koordinálásának és a válaszadók közel ötöde jelezte, hogy a **kötelezően kinevezendő információs jogi tisztviselő** léte hatékonyan tudná támogatni a munkájukat.
2. A köztulajdonban levő gazdasági társaságok részéről az online kérdőívre adott válaszokban általánosságban megfogalmazódott az a probléma az Infotv.-el kapcsolatban, hogy annak több rendelkezése *„egyszerűen nem értelmezhető, illetve egyáltalán nem végrehajtható”* a vonatkozásukban, mivel azokat tipikusan közigazgatási szervekre alkották meg.
3. A közérdekű-adatigénylések teljesítésével kapcsolatban az online kérdőívekre adott válaszokban is számos alkalommal felmerült a kérdés, hogy **vizsgálható-e az adatigénylés célja**. Tekintettel arra, hogy ez a kérdés a gyakorlatban már az Avtv. hatálya alatt is rendre felmerült, célszerű volna az Infotv. 29. § (1) bek.-ben expressis verbis kimondani: „Az adatigénylés célja nem vizsgálható”.
4. A legtöbb észrevétel a közzétételi kötelezettség szabályozásával kapcsolatban érkezett. Leginkább az okoz problémát a szervezeteknek, hogy **rendkívül sok, szerteágazó jogszabállyal** kell tisztában lenniük; azokban nehezen érthető, értelmezhető az előírt közzétételi egységek tartalma; számos átfedést tapasztalnak a közzétételi egységek tartalmát illetően, a jogszabályok folyamatos változása miatt nehéz naprakésznek lenni; **nehezen érthetőek az ágazati jogszabályok információs szabadságot érintő kötelezettségei is**; nagyon nehézkes minden dokumentumot az előírt formátumban közzétenni. Az **Infotv. 1. sz. melléklet II. részével kapcsolatban a válaszadók erős értelmezési bizonytalanságot** jeleztek vissza „A közfeladatot ellátó szerv által fenntartott adatbázisok, illetve nyilvántartások leíró adatai (név, formátum, az adatkezelés célja, jogalapja, időtartama, az érintettek köre, az adatok forrása, kérdőíves adatfelvétel esetén a kitöltendő kérdőív” alpontra, továbbá „A közfeladatot ellátó szerv feladatát, hatáskörét és alaptervékenységét meghatározó, a szervezetre vonatkozó alapvető jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök, valamint a szervezeti és működési szabályzat vagy ügyrend” és „A közfeladatot ellátó szerv kezelésében levő, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint újrahasznosítás céljára elérhető kulturális közadatok listája a rendelkezésre álló formátumok megjelölésével, valamint a közfeladatot ellátó szerv kezelésében levő, a közadatok újrahasznosításáról szóló törvény szerint újrahasznosítható közadat típusokról való tájékoztatás, a rendelkezésre álló formátumok megjelölésével” alpontokra. Az **Infotv. 1. sz. melléklet III. részével kapcsolatban a válaszadók erős értelmezési bizonytalanságot jeleztek vissza** „az államháztartás pénzeszközei felhasználásával, az államháztartáshoz tartozó vagyonnal történő gazdálkodással összefüggő, ötmillió forintot elérő vagy azt meghaladó értékű árubeszerzésre, építési beruházásra, szolgáltatásra, megrendelésre megkötött szerződések” és „a közfeladatot ellátó szervnél foglalkoztatottak létszámára és személyi juttatásaira vonatkozó összesített adatok, illetve összesítve a vezetők és vezető tisztviselők illetménye, munkabére, és rendszeres juttatásai” alpontokra.

6.2.3 A mélyinterjú és a fókuszcsoportos interjúk során elhangzott javaslatok

A mélyinterjúk és fókuszcsoportos interjúk során is érkeztek az információs szabadság szabályozására vonatkozó releváns megállapítások. Az alábbiakban az érintett javaslatokat foglaljuk össze:

⁵¹ 3/2018. (IV. 20.) AB határozat Indokolás [47]

1. A mélyinterjúk során elhangzott, hogy **nehézséget okoz az üzleti titok és a különböző további titokfajták, valamint a közérdekű adatok nyilvánosságának** egymáshoz való viszonyának pontos megállapítása.
2. A mélyinterjúk során köztulajdonban levő gazdasági társaságok részéről megfogalmazódott: jelentősen segítené az információszabadság érvényesülését, ha az adatigénylést kézhez vett, de a kért adatot nem kezelő szerv számára az Infotv. előírná: **amennyiben tudomása van az adatkezelő személyéről, úgy erről köteles az adatigénylőt tájékoztatni.**
3. A mélyinterjúk során köztulajdonban levő gazdasági társaságok részéről elhangzott, hogy segítséget jelentene **annak egyértelműsítése, hogy az Infotv. 1. sz. mellékletében mely sorok jelentenek számukra nézve kötelezettséget;** az Infotv. fogalomtárának pontosítása és kibővítése; a kötelező közzétételi listák kapcsán többszöri átfedést jeleztek az Infotv. és a szervezetet érintő ágazati jogszabályok közötti listák között, ahol hasonló vagy ugyanolyan adatokat kell közzétenni, azonban más-más struktúrában: esetleg érdemes lenne felülvizsgálni a joganyagban, hogy valóban szüksége van-e többszörös közzétételre ugyanazon adatkörök esetében; nagyon hatékony lenne egy átdolgozott közzétételi lista, amely valóban csak olyan adatokat tartalmaz, amelynek közzététele releváns az információszabadság érvényre juttatása szempontjából, valamint korlátozottabbá tenné az adatigénylések mennyiségét. A mélyinterjúkon az állami, önkormányzati háttérű alapítványok részéről elhangzott, hogy pontosításra szorulna a közzétételi kötelezettség teljesítése során a gazdálkodási adatok frissítése, frissített közzétételének pontos formája (külön dokumentumok, vagy egy fájlban belül elvégzett frissítés). A mélyinterjúkon a köztestületek részéről megfogalmazták, hogy a szabályozásban az adatigénylés teljesítésére nyitva álló tizenöt napos határidő megnövelése vagy munkanapban történő számítása nagy segítséget jelentene.
4. A fókuszcsoporton konkrét elvárást fogalmaztak meg arra, hogy az adatszolgáltatási kötelezettség és a kötelező közzététel **teljesítésének technikai formája szabályozott legyen:** ne lehessen olvashatatlan fájlokat közzétenni, adatigénylőnek kiadni.
5. A fókuszcsoportos interjúkon konkrét igény fogalmazódott meg az Infotv. 1. sz. mellékletének specifikálása irányába: *„Jelenleg az Infotörvény egyes mellékletét képező általános közzétételi lista a nevének megfelelően általános. A hazai információs szabadság gyakorlatára vonatkozóan sokszor talán az is problémát okoz a közzétételre kötelezett szervezeteknek, hogy azért egy nagyon bőséges adatkörrel rendelkező közzétételi listát kapnak gyakorlatilag a törvény mellékleteként, és azzal lehetne elősegíteni a megfelelőbb közzétételi minőséget, hogyha valamilyen értelemben specializálnák ezeket a közzétételi listákat, akár az ágazati jogszabályokban. Több olyan adatkör van a jelenlegi általános közzétételi listában, ami mondjuk egy köztestület esetén nem is értelmezhető. A gyakorlatban feltűntetik ilyenkor az adott közzétételi lista pontnál, hogy esetükben ez nem értelmezhető, de könnyen el lehet képzelni, hogy a jogalkalmazók egy része már ettől a nagyon hosszú és nagyon általános közzétételi listától megijed, és inkább nem csinál semmit, minthogy valamit rosszul csináljon. Mert hogyha specializálni tudnák mondjuk a közzétételi listáknak a rendszerét, tudom, ez hatalmas munka, azzal lehet, hogy tudnánk javítani a közzététel minőségét.”*
6. A mélyinterjúk során megfogalmazták a **Taktv. és az Infotv. közzétételi kötelezettségre vonatkozó szabályainak harmonizációjára, a „duplikációk” kiszűrésére** vonatkozó igényt. Az Infotv. 27. § (3) - (3a) bek. szerinti közpénzügyi kapcsolatra lépett jogalanyok felvetették az adott szektorra vonatkozó statisztikai rendszerben való közzétételre vonatkozó előírásoknak az egyéb ágazati jogszabályokkal és Infotv.-el való harmonizációjának szükségességét.

6.3 Javaslato a gyakorlati megvalósulás nehézségeinek kezelésére, az aktív és a passzív információszabadság érvényesülésének problémáinak kezelésére

6.3.1 Javaslato az aktív információszabadság terén feltárt gyakorlati problémák és anomáliák kezelésére

6.3.1.1 A Helyzetelemzésben megfogalmazott javaslatok

A Helyzetelemzés 8.3. alpontjában az aktív információszabadság érvényesülése gyakorlati problémáinak kezelésére megfogalmazott észrevételeinket a projekt II. szakmai szakaszában végzett kutatások többnyire visszaigazolták. Az alábbiakban ezeket az észrevételeket foglaljuk össze a kutatási eredményekre figyelemmel:

1. A 2020. november 29-étől hatályos Ávt. 22/B-22/C. § a korábbinál egyértelműbb módon meghatározza az egységes állami vagyonyilvántartás vezetéséhez és az Országileltár működéséhez kapcsolódó feladatokat, mind a nyilvántartás vezetéséért felelős Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., mind pedig a tulajdonosi joggyakorlók számára. A változások legfontosabb elemei az alábbiak: kibővül az Országileltárban gyűjtendő és megjelenítendő vagyonelemek köre egyéb ingó vagyonelemekkel; az eddigi aggregált adatszolgáltatást és nyilvántartást vagyonelemszintű tételes adatszolgáltatás, nyilvántartás és publikálás váltja fel; a 254/2007. (X.4) Korm. r. 2020. december 20-ától hatályos 13-14 §-ban részletesen rendelkezik a tulajdonosi joggyakorlók adatszolgáltatási kötelezettségeinek, valamint az **Országileltár** nyilvántartás vezetésének feladatairól és felelősségeiről; ezen belül egyetlen elektronikus csatornába tereli az adatszolgáltatási, ellenőrzési és adatjavítási feladatokat, meghatározza az állami vagyonelemek egységes azonosítására szolgáló ún. Országileltár azonosító képzésének és használatának szabályait. A változások hatása a 2021-ben indítandó, a 2020. évre vonatkozó adatszolgáltatásban és az azt követő adat-publikálásban lesz tetten érhető. Ezzel megvalósul az állami vagyon jelentős hányadának a mainál sokkal kiterjedtebb átláthatósága.

2. Korábban jeleztük, hogy bár az MNV Zrt. az állami tulajdonú társaságok számára kiadott ajánlásában, a 182-191. pontokban foglalkozik a nyilvános információk körének meghatározásával, azonban az ajánlás nem ad támpontot a tulajdonolt cégek vezetése számára, amikor túlságosan is az általánosságok szintjén fogalmaz. Az MNV Zrt. által alkalmazott közzétételi gyakorlat, továbbá a tulajdonolt társaságok felé tett iránymutatása a vállalati információs politikát illetően, az Ávt.-ben meghatározott szerepénél fogva, túlmutat a „hétköznapi” tulajdonos magatartásán, példamutatásán. Ha az MNV Zrt. Ávt.-ben megszabott pozícióját az Alaptörvény „Közpénzek” fejezetének kontextusában vizsgáljuk, nem túlzás azt állítani, hogy az MNV Zrt. vállalati információs politikája hatással lehet valamennyi köztulajdonban levő gazdasági társaság közzétételi gyakorlatára. **Ezért mellőzhetetlen, hogy az MNV Zrt. idézett ajánlása kézzel fogható, praktikus útmutatót tartalmazzon az állami tulajdonban levő gazdasági társaságok közzétételi hatáskörére.** Különös tekintettel arra, hogy az előzménykutatás a vállalati integritást és átláthatóságot elősegítő intézményeket és eszközöket kevés állami vállalatnál érte tetten. Olyan ajánlásra lenne tehát szükség, amely konkrét intézményekre és eszközökre tesz javaslatot a vállalati integritás és átláthatóság elősegítésére.

6.3.1.2 Az online kérdőív kitöltői részéről megfogalmazott javaslatok

Az online kérdőívek kitöltése során a következő releváns, konstruktív észrevételeket, javaslatokat kaptuk. A szervezetek közel egyharmada nem rendelkezik a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények, illetve a közzétételi kötelezettség teljesítésére vonatkozó szabályzattal. Ugyanakkor általános vélemény, hogy a kézzelfoghatóbb, érthetőbb megfogalmazások segítenék a közzétételi kötelezettség teljesülési gyakorlatának javulását. Az aktív információszabadságból fakadó feladatok hatékony megszervezésével összefüggő **tudásmegosztás kapcsán a jól felépített honlapot és a közzétételi lista folyamatos felülvizsgálatának gyakorlatát** említették. Érkezett konkrét javaslat: „*hasznos lenne például egy honlapba építhető "plugin" központi megoldás, hasonlóan az üzleti életben a beszállító által a vevőnek nyújtott "egyedi webshop" megoldásokhoz: központi tárhely lenne mögötte, informatikai háttérrel, az egyes szervezetek honlapjába be lehetne építeni egy egyszerű "pluginnel" a formanyomtatványt, és a tartalmat oda feltöltve megoldódna az, hogy a honlaphoz milyen módon*

fejlesszünk egyedi közzétételi oldalt, az archiválás kérdését hogy oldjuk meg, vajon a tartalmi tagolásban az Infotv. vagy a közzétételi egységek szerkezetét kövessük stb. Ehhez kapcsolható lenne info ablak is, felugró figyelmeztetések az adatfeltöltéskor, jogszabályváltozásról figyelmeztető mail küldése, be lehetne állítani az egyes dokumentumok/adatok érvényességi és frissítési idejét, a rendszer automatikus figyelmeztetést küldhetne, amikor frissíteni kell a dokumentumot.”

6.3.1.3 A mélyinterjúk során elhangzott javaslatok

A mélyinterjúk során elhangzott javaslat, hogy a NAIH közvetítői, szervezői közreműködésével kerüljön létrehozásra a közzétételi kötelezettségek teljesítése érdekében– az **egyes szervezetek közötti együttműködést elősegítő olyan kommunikációs csatorna, amely lehetőséget is biztosít jógyakorlatok** egymás közötti **megosztására**; valamint az intézmények, szervezetek közötti párbeszéd, konzultációk elősegítésére.

6.3.2 Javaslatok a passzív információszabadság terén feltárt gyakorlati problémák és anomáliák kezelésére

6.3.2.1 A Helyzetelemzésben megfogalmazott javaslatok

A Helyzetelemzés 8.3. alpontjában a passzív információszabadság érvényesülése gyakorlati problémáinak kezelésére megfogalmazott észrevételeinket a projekt II. szakmai szakaszában végzett kutatások többnyire visszaigazolták. **A kapacitás-szűkösség problémája a kisebb méretű köztulajdonban levő cégeknél, közttestületeknél az adatigénylések teljesítésénél is jelentkezik.** Azzal a kiegészítéssel, hogy azok a jogalanyok, amelyek amúgy kevésbé állnak a közérdeklődés fókuszában (pl. egy csekélyebb taglétszámú, politikai konfliktusokban korábban nem érintett közttestület), rutintalanok is az adatigénylések kezelésében, elbírálásában, teljesítésében. Esetükben ezért kiemelt jelentősége lehet a képzésnek, tudás-megosztásnak. Az eddigi tapasztalatok alapján önkormányzati cégeknél – és általában a kisebb, a nyilvánosság előtt kevésbé frekvenciált jogalanyoknál – gyakran hiányzik a közérdeklő-adatigénylések rendjét rögzítő szabályzat.

6.3.2.2 Az online kérdőív kitöltői részéről megfogalmazott javaslatok

Az online kérdőívek kitöltése során a következő releváns, konstruktív megállapítások érkeztek. A közérdeklő-adatigénylések teljesítésénél **a kitöltők közel fele a jelentős erőforrásigényre panaszkodott.** A szervezetek számára a legnagyobb nehézséget a közérdeklő-adatigénylések teljesítésében, az említések száma szerint észlelhető mértékben jelent meg: nem tisztázott az adatkezelői státusz, az adatszolgáltatási kötelezettség a törvényességi felügyeletük alá tartozó, tulajdonukban álló szervek, gazdasági társaságok vonatkozásában; tisztázatlan továbbá számukra, miként biztosítandó a gyakorlatban a nem megismerhető adatot tartalmazó dokumentum nyilvánossága (anonimizálás); technikailag milyen formában nyújtható be az adatigénylés; létezik-e területi korlát az adatigénylésnél; milyen esetekben élhet a szerv a határidő-hosszabbítás lehetőségével?

6.3.2.3 A mélyinterjúk során elhangzott javaslatok

A köztulajdonban levő gazdasági társaságoknál, kötelező közszolgáltatást, egyetemes szolgáltatást végző cégeknél folytatott mélyinterjúk során a következő konstruktív észrevételek hangoztak el. Javaslat hangozott el arra, hogy **érdemes létrehozni egy központilag karbantartott közzétételi adatbázist, amely kiváltaná a honlapon történő közzétételt és oda kellene feltölteni a közérdeklő adatokat.** (A hangsúly egy központilag karbantartott közzétételi adatbázison volt. Arra vonatkozóan nem hangozott el javaslat az interjúalanyok részéről, hogy mely szervezetnek kellene ennek lennie.)

A külső érdeklődők ebben az esetben kiválaszthatnák, hogy melyik szervezet, milyen adatait szeretnék lekérdezni és így egyszerűen kereshetővé válnának közzétételi listák, az adatigénylőnek pedig nem kellene egyszerre több igénylést elküldenie, amennyiben több szervezettől igényel adatokat. Olyan adatnyilvántartásra, útmutatóra érkezett javaslat, amelyből az adatigénylők kikérhetik az érdeklődésük tárgyát szolgáló adattípus kezelőjét. Felmerült az is, hogy a NAIH honlapján lehetne kifejezetten közérdeklő-adatigénylésre egy sablont létrehozni az állampolgárok számára, hogy mire kell

hivatkozniuk, milyen adatokat kell nekik is mindenféleképpen megadni, illetve tájékoztatni őket arról, hogy abban az esetben, ha olyan mértékű, olyan mennyiségű vagy bonyolultságú információt kíván lekérni az adott szervtől, akkor felmerülhet annak a költségtérítési igénye az adatkezelő részéről. A NAIH honlapján jelenleg is elérhetőek az erre vonatkozó segédanyagok.

6.4 Javaslatok a közigazgatáson kívüli szereplők információszabadságot érintő tudatosságának, kompetenciájának és attitűdjének fejlesztésére

6.4.1 A kutatás során tapasztalt típus-anomáliák kezelésére vonatkozó javaslatok

A kutatás során tapasztalt típus-anomáliák a kapacitások szűkösségére, a jogtudatosság hiányosságaira és a technológiai hiányosságokra vezethetők vissza.

1. Kapacitások szűkössége: Az online kérdőíves felmérés során a közzétételi kötelezettség teljesítése kapcsán a legtöbben a feladatellátás idő- és energiaigényét említették problémaként és csak ezt követően a technikai-technológiai hiányosságokat. A szabadszavas válaszadásnál is megjelent a kapacitáshiány, a szűkös üzemméret. A honlapelemzés következtetései is hangsúlyosan említik a közzeendő adatok mennyiségéből, azok előállításának nehézségéből adódó kapacitás gondokat. Az adatigénylések teljesítése során a határidő-hosszabbítások egyik legmarkánsabb oka, – de egyebekben is felmerült – ugyancsak a kapacitáshiány. A honlapelemzés következtetései arra is rámutatnak, hogy a kapacitás probléma technológiai hiányossághoz is átvezethet: *„A feltöltés minőségével kapcsolatos problémák lehetnek akár a szervezetek erőforráshiányaira, szakmai hiányosságaira visszavezethetők, lehetnek a hanyagság eredményei és annak jelei, hogy az adott szervezet számára a közérdekű adatok megismerhetőségének biztosítása kevésbé fontos, de akár megtörténhet az is, hogy az adatok kereshetőségének kizárása és a hozzáférhetőség korlátozása a szervezet részéről szándékos (ez talán leginkább a különös közzétételi lista szerinti adatok, így elsősorban a nagyobb érdeklődésre számot tartó vagy nyilatkozatok közzétételére lehet jellemző).”*

2. Jogtudatossági hiányosságok: A jogtudatosságra visszavezethető legaggasztóbb anomália, hogy az adatkezelők jelentékeny hányada a teljesítéshez elvárja az adatigénylés okának, céljának megjelölését, az adatigénylésre való jogosultságot illetően pedig gyakran előfordulnak egészen téves feltevések, nem egyértelmű az információszabadság alapjogi státusza. Kiemelkedően nagy számban hivatkoznak a „felettes szerv”, a „tulajdonosi jogok gyakorlójának” hozzájárulására, „engedélyére” az adatigénylések teljesítése kapcsán. A bizonytalanságok említési listáján előkelő helyet foglal el a közérdekű és a közérdekből nyilvános adat fogalmának tisztázatlansága adatkezelői oldalon. A bizonytalanságok között „természetesen” megjelennek a joggyakorlat elemzés és a szabályozási anomáliák kapcsán is említett dilemmák: az üzleti titokkal összefüggő érdekmérlegelés, a banktitok, a könyvvizsgálói (mint hivatási) titoktartás kérdése. Figyelemre méltó, hogy a próba-adatigénylések során az elutasítások jogszerűnek minősítése magas számban hiúsult meg a jogorvoslati tájékoztatás elmaradása, illetve a nyitva álló határidő túllépése miatt. A honlapelemzés során kiderült, a szervezetek számára sokszor nem világos, pontosan milyen közzétételi kötelezettség terheli őket és ebben a körben is kiemelkedik az adott szervezet számára „nem releváns” adatok megjelölésének elmaradása.

3. Technológiai hiányosságok: A próba-adatigényléseknél visszatérő problémaként jelentkezett, hogy a szervezetek nem másolható, nem klikkelhető URL megjelölésével teljesítették az adatigénylést. Gyakori jelenség továbbá, hogy a közérdekű adatokat tartalmazó dokumentumok feltöltésére képfarmátumban, nem kereshető vagy másolható módon kerül sor. A honlapelemzés során a kereshetőség és másolhatóság tekintetében gyakran fordultak elő hiányosságok, ezek aránya nagyjából meg is egyezett a képfarmátumban feltöltött dokumentumokéval. A vizsgált honlapok kevesebb, mint fele rendelkezett keresőmotorral, töredékük oldaltérképpel, alig ötödük akadálymentesített verzióval, kétharmaduk csak magyar nyelven elérhető, kétharmaduk a négy kritériumból egyiket sem teljesíti. A közzétételi kötelezettséggel érintett információk közzététele tipikusan nem felhasználóbarát: szétszórtan, nem egyértelműen, növelt elérési úttal található meg. A vizsgált szervezetek töredéke regisztrált az EKR-ben. A kutatás arra enged következtetni, hogy a

szervezetek számára a legnagyobb problémát nem is az adatok egyszeri feltöltése jelenti, hanem a folyamatosan jelentkező frissítési és archiválási kötelezettségek.

6.4.2 A problémás szervezettípusok

A próba-adatigénylés és a honlapelemzés során egyaránt és minden metszetben az állami, önkormányzati háttérű alapítványok bizonyultak a legproblematicusabb szervezettípusnak: kimagasló körökben az adatigénylések elutasítása és ignorálása, a közzétételt teljesen elmulasztók aránya. Az is sokatmondó, hogy az állami, önkormányzati háttérű alapítványok szervezettípusában vizsgált szervezeteknek eleve alig 12%-a rendelkezett saját honlappal, ami még a többi szervezettípussal összevetve is kiemelkedően rossz arány. Magas volt a próba-adatigénylésnél az elutasítás és az ignorancia aránya az Infotv. 27. § (3)-(3a,) bek. alá tartozó közpénzügyi kapcsolatra lépett szervezetek esetében is, jóllehet ez a szervezettípus csak egyetlen igénylést volt köteles teljesíteni. A vizsgálatba bevont sportköztestület a próba-adatigénylést teljesen ignorálta és az állami közhatalmi tevékenységet segítő köztestületek esetében is jellemző volt, hogy a kutatás időtartama alatt nem érkezett válasz az adatigényekre. A honlapelemzés során a köztestületek közül az állam közhatalmi tevékenységet segítő köztestületek és az egyetlen gazdasági élet minőségvédelmi köztestületeként vizsgált Pálinka Nemzeti Tanács esetében nem volt fellelhető közzététel. Az állami költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmények a próba-adatigénylésnél részben teljesítették az adatkérést, de egyetlen esetben sem a jogszabályoknak megfelelően. A honlapelemzésnél megvizsgált 32 felsőoktatási intézményből saját honlapja is csak 13 intézménynek volt, részletesen elemezhető közzététellel pedig csak 4 rendelkezett: ez az anomália azonban a kutatás idején folyamatban levő modellváltással is összefügghet. A honlapelemzés kapcsán kiderült, hogy az önkormányzati tulajdonban levő gazdasági társaságok és önkormányzati háttérű alapítványok gyakran nem üzemeltetnek önálló saját honlapot, hanem az érintett önkormányzat elektronikus felületeit használják az elektronikus közzétételre. Továbbá az MNV Zrt. portfóliójába tartozó gazdasági társaságok jelentős része nem rendelkezik saját honlappal és jellemző gyakorlat a nagyobb, köztulajdonban levő cégcsoportok esetében, hogy az önálló gazdasági társaságként működő leányvállalatok nem üzemeltetnek saját honlapot, hanem egy, a cégcsoport kezelésében lévő, központi portálon teszik közzé a cégspecifikus információkat is.

6.4.3 A kutatás során tapasztalt attitűd problémák

Az általános attitűdről sokat elárul, hogy azoknak a szervezeteknek a 85%-a, amelyek egyáltalán rendelkeznek valamilyen átláthatósági szabállyal, nem tesz az Infotv.-ben előírtakon túlmutató többletvállalásokat. Jellemző továbbá az online kérdőíven az átláthatóság, nyilvánosság előnyeit firtató kérdésre érkezett némely válasz: „A szervezetünkre a fenti fogalmak a tevékenysége okán nem értelmezhetők”, „szervezetünk esetében nem releváns a kérdés”. Az online kérdőívre érkezett olyan szabadszavas válasz is: „senkit nem érdekel igazán, főként a vezetők nem veszik komolyan, nem érdekli őket, nem is engedik, hogy a kijelölt felelős eleget tegyen a jogszabályi közzétételi kötelezettségnek”. A honlapelemzés már idézett következtetése a feltöltések minőségével kapcsolatos problémák esetében felveti az információszabadság negliganciáját, sőt, egyes adatok hozzáférhetőségének, kereshetőségének szándékos kizárását, korlátozását. A próba-adatigénylésnél a mintába került szervezetek negyede eleve nem rendelkezett érvényes elektronikus elérhetőséggel. A célcsoportba tartozó szervezetek közel fele nem rendelkezik saját honlappal. **A próba-adatigénylés során a szervezetek 57%-a nem válaszolt az időtartam alatt, ignorálta az adatigénylést. A saját honlappal rendelkező szervezetek több, mint kétharmada nem tesz eleget a közzétételi kötelezettségnek, 63%-nál pedig egyáltalán nem lelhető fel közzététel.**

6.4.4 Az online kérdőíves felmérésben, a mélyinterjúk és a fókuszcsoportos interjúk során megfogalmazott javaslatok

Az online kérdőíveken, mélyinterjúkban és fókuszcsoportos vizsgálatok során konkrét, releváns javaslatok fogalmazódtak meg az érintett szereplők információszabadságot érintő tudatosságának, kompetenciájának, attitűdjének fejlesztésére.

1. Az online kérdőívek kitöltői a munkatársak hatékonyabb felkészítését **leginkább a jogi ismeretek bővítése, a jogértelmezés segítése** (jogi előírások megfelelő értelmezése, joggyakorlatok megismerése, vonatkozó jogszabályok ismerete, kisebb mértékben az ellenőrzéssel, jogorvoslati lehetőségekkel kapcsolatos ismeretek bővítése) terén látják fontosnak, nagyjából ötödük említette a munkatársak digitális kompetenciáinak fejlesztését és nyolcaduk gondolja azt, hogy a munkatársak hozzáállását, attitűdjét is javítani kellene. A szabadszavas válaszokban konkrét iratminták beszerzését és implementálását említették.

2. A mélyinterjúkon, fókuszcsoportokon hangsúlyosan merült fel **az állampolgárok tájékoztatása, tudatosságának növelése a rossz minőségű adatigénylések csökkentése érdekében:**

- az adatkezelők és az állampolgárok edukálása;
- az adatigénylők részére közérthető útmutatók, tájékoztató anyagok készítése az adatigénylések menetével kapcsolatban;
- az állampolgárok, civil szervezetek tudatosságát és együttműködési hajlandóságát növelő tájékoztató kampányok, jogosultságokról való tájékoztatás készítése;
- a civil szervezetekkel, állampolgárokkal, újságírókkal való együttműködés és bizalom kiépítése érdekében mindenki számára közérthető – a kötelezettek számára is – **gyakorlati útmutatók** elkészítése, amelyek gyakorlati példákon keresztül bemutatott iránymutatások lennének azzal kapcsolatban, hogy kinek, milyen adatköröket kell kiadnia és ki, milyen adatköröket kérhet el egy közérdekű-adatigénylési folyamatban;
- a gyakorlati útmutatókat vagy állásfoglalásokat érdemes lenne az állampolgárok és adatkezelők részére is közérthető módon megfogalmazni, mivel egy jogi szakszöveg értelmezése nehézséget okozhat nem-jogászok számára;
- hasznos lenne mind az adatigénylők mind pedig az adatkezelők részére olyan **közérthető periodika és/vagy rendszeres sajtótájékoztató**, például negyedévente, ahol a főbb eredményekről, precedens ügyekről be lehetne számolni a szélesebb közönség számára; **kommunikációs mini-kampányok elektronikus médiában**, közösségi felületeken az információszabadság, mint alapjog tudatosulása érdekében, az átláthatóság fontosságának spotokkal való népszerűsítése.

Elhangzott olyan javaslat, hogy indokolt lenne a NAIH számára is közérdekű igényérvényesítési lehetőség.

6.4.5 További javaslatok

A közigazgatáson kívüli átláthatóságra kötelezett szereplők információszabadságot érintő tudatosságának, kompetenciájának és attitűdjének fejlesztésére a következő – nem célzottan a jogalkotást és a NAIH szerepvállalását érintő – javaslatokat tudjuk megfogalmazni, a 6.4.4. alpontban írottakon felül.

1. A célcsoport „közigazgatáson kívüli” (ez szoros értelemben a közttestestületekre is igaz) jellegéből adódóan az egyes szervezetek információszabadságot érintő jogtudatossága, kompetenciája fejlesztésénél kulcsfontosságú szempont, hogy **az adott szervezet milyen minőségű tudást képes úgymond a piacról vásárolni**. Ezt akkor tudják megtenni, ha **kellő számban vannak Magyarországon az információszabadság-szabályozás területén, az átláthatóság gyakorlatában jártas jogi tanácsadók, információs jogi szakértők, vállalatirányítók**. Ennek érdekében viszont:

- elsősorban – és egyáltalán nem kizárólag – az állam- és jogtudományi képzés részévé kellene tenni az információs szabadság-szabályozás alapvető fogalmait és szabadon választhatóvá a területen való elmélyedést valamennyi állam- és jogtudományi karon;
- a szakjogász képzésben az adatvédelmi joggal azonos szinten, azt kiegészítve, integrált információs szakjogász csomagban javasolt biztosítani az információs szabadság-képzést;
- az ügyvédi kamarák ügyvédjelölti képzésében és a kötelező kamarai továbbképzésében helyet kellene kapnia az információs szabadság-szabályozás gyakorlatának;
- a közgazdasági és üzleti tanulmányoknál a vállalatirányítási, marketing és vállalati kommunikációs képzések, a média- és kommunikációs tanulmányoknál az üzleti kommunikációs képzések, míg a politikatudományi képzésben a kormányzati, közkapcsolati szakirányok részévé javasolt tenni az információs szabadság-szabályozás alapjait, az átlátható működésből származó előnyök bemutatását, az átláthatóság célját és gyakorlatát.

2. Az Infotv. 27. § (3)-(3a.) bek. szerint minősülő közpénzügyi kapcsolatra lépett magánszervezetek transzparenciára vonatkozó jogtudatossága növelése érdekében a következő lépéseket tartanánk fontosnak.

- **A támogatásnyújtó, -kezelő, ajánlatkérő, vagy egyébként közpénzt, közvagyonot érintő pályázatokat kiíró szervezeteknek a honlapjukon és a pályázati kiírásban, támogatási feltételekben egyaránt világosan és részletesen közölniük kellene az ajánlattevő, támogatáskérő, támogatásban részesülő, vagy egyébként pályázó szervezetekre háramló átláthatósági kötelezettségeket; és**
- azokat – lehetőség szerint – **a támogatási, közbeszerzési, vagyonhasznosítási, vagy egyébként a pályázat eredménye folytán megkötött szerződés részévé is kellene tenni.**
- Ezen a területen kulcsfontosságú szerepe lehet **a Közbeszerzési Hatóságnak és a Nemzeti Földügyi Központnak:** az Infotv. 27. § (3)-(3a.) bek. szerint minősülő közpénzügyi kapcsolatra lépett magánszervezetek számára a két hatóság honlapján, valamint információs kiadványaikban az érintettek irányadó átláthatósági kötelezettségről nyújtott részletes, közérthető és könnyen hozzáférhető tájékoztatásnak.

3. A **kisebb üzemméretű köztisztviselők** esetében fontos volna az országos köztisztviselők, ennek hiányában a szakmai, törvényességi felügyeletet ellátó szerv részéről átláthatósági képzések, szabályzatok, szabályzat minták, iránymutatások biztosítása.

4. A köztulajdonban levő gazdasági társaságok információs szabadságot érintő attitűdjét jelentős mértékben befolyásolná kedvező irányba, **ha a vállalatirányítók teljesítményértékelésénél a tulajdonos az átláthatósági kötelezettségek teljesítését, az átláthatósági többletvállalásokat, az átláthatósági gyakorlatot is mérlegre tenné.**

5. A célcsoportban található szervezetek információs szabadságot érintő tudatosságát, kompetenciáját növelné, **ha legalább az MNV Zrt., a fővárosi, fővárosi kerületi, megyei és megyei jogú városi önkormányzatok az érdekeltségükbe tartozó gazdasági társaságok, az alapításukkal létrejött alapítványok számára biztosítanának** – esetleg a NAIH által véleményezett – átláthatósági szabályzat- és iratmintákat, közzétételi mintákat, honlapmintákat.

6. A 6.4.4. alpont alatt szereplő tájékoztatási, **kommunikációs javaslatok megvalósításánál a fókusz** az átláthatóság társadalmi hasznára, az információs szabadság alapjogi jellegére, a szabályozás kulcsfogalmaira (közérdekű adat, közfeladatot ellátó szerv), a környezeti információk mibenlétére, a legfontosabb határidőkre és jogorvoslati utakra kell helyezni.

6.5 A NAIH fejlesztési javaslatok megvalósításában betöltendő szerepére és feladataira vonatkozó ajánlások, javaslatok

6.5.1 Az online kérdőíves felmérésben és a mélyinterjúk során megfogalmazott javaslatok

Az online kérdőíveken, mélyinterjúkban konkrét, releváns javaslatok, ajánlások fogalmazódtak meg a NAIH fejlesztési javaslatok megvalósításában betöltendő szerepére és feladataira vonatkozóan.

1. Az online kérdőív kitöltői között jelentős számban – említési sorrendben, a szabadszavas válaszokat is figyelembe véve – számítanának a NAIH részéről:

- **a jógyakorlatok megosztására;**
- gyakorlatorientált témaspecifikus, továbbá vezető tisztségviselőket célzó felvilágosító anyagokra, vagy általános tájékoztató anyagokra, rendszeres hírlevelekre, a változások naprakész nyomon követése érdekében;
- képzésekre: konkrétan is említették **az adatvédelmi, információs jogi képzés és vizsga rendszerét;**
- tudásmegosztó események szervezésére;
- a belső szabályozások kialakítását segítő támogatásokra;
- **a vonatkozó joganyag értelmezését segítő, kellő mélységű és jelenleg hiányzó szakmai anyagokra.**

A kitöltők azt is megfogalmazták, hogy a közzétételre kötelezett szervezetek vezetői irányába a NAIH proaktív kommunikációt folytathatna és nyomatékossíthatná, hogy a közzétételi kötelezettség nem egy javaslat, hanem egy jogszabály által előírt kötelezettség. Felmerült a NAIH honlapján elhelyezésre kerülő chatbot, amely a közvetlen útmutatásban, konzultáció biztosításában jelenthetne segítséget. Ugyanakkor a javaslat kapcsán megjegyzendő, hogy az információszabadság területének specifikumaira tekintettel nem javasolt sablonos válaszok kidolgozása és adhoc szóban történő konzultációk lefolytatása.

2. A mélyinterjúk során az információszabadsággal kapcsolatos gyakorlatorientált tájékoztató anyagok NAIH részéről történő biztosítása kapcsán a következő megalapozott javaslatok hangoztak el:

- **Olyan gyakorlati útmutatókat** várnának, amelyek teljeskörűen és közérthetően ismertetik a kötelezettségeket, valamint ezek elvárt teljesítési módját; kiemelten szükséges a gyakorlati útmutató a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok, valamint a személyes adatok fogalmának és szabályozásának elhatárolásában és elkülönítésében, illetve ezek határterületeire.
- **Általános útmutatók készítése, konzultációk, fórumok** megtartása, különös tekintettel a bírói gyakorlatra: ezek azonban a jogi végzettséggel nem rendelkező személyek számára is értelmezhető, könnyen alkalmazható útmutatók legyenek, melyek a kötelezett szerveknél a dolgozók feladatellátását is segítik.
- **A költségtérítéssel összefüggő gyakorlatok fejlesztését** a munkaerő-ráfordítás elszámolására vonatkozó szabályok értelmezését segítő gyakorlati útmutatók.
- Olyan ajánlások és értelmezések megalkotására is szükség volna, melyek **ágazatspecifikusan** lebontják a jogszabályi kötelezettségeket és segítik a jogszabályok gyakorlati alkalmazását; továbbá a sajátos jogállású helyzet értelmezését segítő gyakorlati útmutatók, főként a gazdálkodási információk közzététele vonatkozásában.
- **Elektronikusan letölthető formában jógyakorlatok, esettanulmányok biztosítása, jógyakorlatot bemutató képzések.**
- Az adatelv, iratelv, adatkezelői fogalmak tekintetében a különböző szervezettípusokra vonatkozó **részletes gyakorlati útmutatók.**

A mélyinterjúkon elhangzott fenti javaslatokat javasoljuk a projekt III. szakmai szakaszában NAIH-hal közösen pontosítani, és erre tekintettel szerepeltetni az Összefoglaló tanulmányban.

3. A mélyinterjúk során az információszabadsággal kapcsolatos tematikus képzések, oktatások szervezésére vonatkozóan a NAIH felé a következő megalapozott javaslatok hangoztak el. **Éves rendszerességgel információszabadsággal kapcsolatos konferencia** szervezésére érkezett javaslat, ahol ismertetésre, bemutatásra kerülne a vonatkozó joggyakorlat, továbbá gyakorlati példákkal végigvezetett útmutatók, kisvideók, főként a személyes adatok védelme és a közérdekből nyilvános

adatok elhatárolása szempontjából. Kiemelten fontos volna, ha szervezettípusonként is lenne lehetőség hasonló eseményeken részt venni, hogy a specifikus problémákról koncentráltan tudjanak egyeztetni az érintettek.

4. A mélyinterjúk során a NAIH és a közigazgatáson kívüli, közzétételre kötelezett szereplők közötti szorosabb együttműködést, közvetlenebb, személyesebb kapcsolatot illetően a következő megalapozott javaslatok hangoztak el. NAIH-vizsgálatok esetében, a vizsgálat eredményéről a NAIH küldjön értesítést a vizsgált szervezet részére. Javasolták **a nagyméretű, vagy speciális jogállású szervezetek esetében egy „VIP kapcsolattartó” kijelölését** a NAIH részéről, de az is felmerült, hogy a NAIH a szervezetén belül jelöljön ki kifejezetten meghatározott – problematikusabb – szervezetek kérdéseivel foglalkozó személyeket. A szervezeti specifikációra való igény vertikálisan is megmutatkozott: konkrét kérdések esetében kijelölt NAIH-szakértővel történő közvetlen egyeztetés lehetőségének biztosítása a NAIH szakmai álláspontjáról. Igényt fogalmaztak meg a hatósági ügyfélszolgálaton keresztül zajló telefonos konzultációk fejlesztésére, hatékonyabbá tételére, valamint, hogy jogértelmezési kérdés esetén a NAIH-tól a jelenlegi gyakorlatnál rövidebb válaszadási határidővel érkezzen állásfoglalás. Észrevételként hangozott el továbbá, hogy a NAIH részéről határozottabb lehetne a fellépés és az állásfoglalás egy-egy felmerülő jogértelmezési kérdés kapcsán, mivel **ilyenkor a jogszabályhelyre történő visszautalás nem hatékony segítség. Általánosságban is szorgalmazzák a NAIH „segítő szervezeti” arculatának hangsúlyozását** a NAIH kommunikációjában annak érdekében, hogy bátrabban merjenek az érintett szervezetek állásfoglalást kérni.

A fenti igényeket és ajánlásokat javasoljuk a projekt III. szakmai szakaszában a NAIH-hal közösen pontosítani.

5. A mélyinterjúk során az egyes kérdésekben a jogértelmezést segítő NAIH-iránymutatások, -állásfoglalások vonatkozásában a következő megalapozott javaslatok hangoztak el:

- **Világosabb, egyértelműbb és gyakorlatiasabb iránymutatások, útmutatók**, amelyek közérthető módon konkrét példákon keresztül mutatnak be eljárásokat, különös tekintettel a közbeszerzési dokumentumok kiadhatósága kapcsán.
- **A jogértelmezés segítése a köztulajdonban levő gazdasági társaságok üzleti titkai és az információszabadság közötti feszültség feloldásában**, az ilyen cégek piaci és nem-piaci tevékenységei közötti határvonal meghúzásában, illetőleg a környezetbe történő kibocsátási adat fogalmának meghatározásában.
- **A személyes adatok védelme kapcsán egy részletes NAIH-útmutató**, a két jog lehetséges kollízióit illetően: mikor van egyes esetekben, hogy egy személyes adat még kiadható, és amikortól már nem.

6. A mélyinterjúk során a NAIH honlapját illetően a következő megalapozott javaslatok hangoztak el, **alapvetően a keresőmotor optimalizálását célozva**. Észrevételezték ugyanis, hogy jelenleg a keresőszavas keresés nem működik, illetve sok a szkennelt dokumentum, amikben szintén nem lehet keresni.

- A NAIH honlapján az állásfoglalások, hatósági döntések, beszámolók, alkotmánybírósági döntések rendszerezettebb tárolása, a honlapon lévő anyagokban, dokumentumokban történő kereshetőség, a tárgyszavas keresések lehetőségének fejlesztése, illetve a keresőmotor optimalizálása.
- A NAIH honlapján kifejezetten állampolgári közérdekű-adatigénylés céljából egy sablont/iratmintát kellene elhelyezni annak érdekében, hogy az állampolgároknak mire kell hivatkozniuk, milyen adatokat kell mindenféleképpen megadniuk, illetve tájékoztatni őket arról, hogy abban az esetben, ha olyan mértékű, olyan mennyiségű vagy bonyolultságú információt kíván lekérni az adott szervezettől, akkor felmerülhet költségterítési igény.

7. A mélyinterjúkon a NAIH felé teljesítendő éves jelentéshez alkalmazható űrlappal kapcsolatban a következő megalapozott fejlesztési észrevétel hangozott el. Az elutasított adatigénylésekről szóló NAIH-űrlap kapcsán fontos volna annak átgondolása, hogy **szükség van-e a részben megválaszolt igénylés kategóriájára**, mivel egy adatigénylésen belül a több alkérdésből álló válaszok esetében némely esetben nehéz értelmezni a részben teljesített adatigénylést.

6.5.2 További javaslatok

A NAIH fejlesztési javaslatok megvalósításában betöltendő szerepére és feladataira vonatkozóan – a 6.5.1. alpontban írottakon felül – a következő ajánlásokat, javaslatokat tudjuk tenni:

1. A NAIH-nak intenzív kapcsolatot kell kialakítania az általános törvényességi, felügyeleti, közérdekvédelmi funkciót is betöltő ügyészséggel. **Ha egy szervezetnél, szervezettípusnál a NAIH rendszerszintű jogellenes működést tapasztal az információs szabadság területén, úgy bátran az ügyészséghez és/vagy a státuszjogszabályban meghatározott törvényességi felügyeleti szervhez és/vagy köztulajdonban levő gazdasági társaság esetén a tulajdonosi, állami, önkormányzati háttérű alapítvány esetén az alapítói jogok gyakorlójához kellene fordulnia** a jogsértő állapot megszüntetése érdekében.
2. Ha egy szervezettípus, vagy egy jogalany esetében fokozottan jelentkeznek anomáliák, sűrűsödnek a konfliktusok az információs szabadság területén, úgy a NAIH **célzott vizsgálatot** is indíthat (pl. állami, önkormányzati háttérű alapítványok, állam közhatalmi tevékenységét segítő köztestületek), vagy **szektorális egyeztetéseket** is kezdeményezhet (pl. MNV Zrt., Közbiztosítási Hatóság, Nemzeti Földügyi Központ, MOB, MBVK, Pálinka Nemzeti Tanács) a problémák feltárása és orvoslása érdekében. Szektorális egyeztetéseket javasolunk továbbá a 6.4.5 alfejezet 2., 3., 4. és 5. alpontjaiban foglaltak megvalósítása érdekében is.
3. A **harmadik személy üzleti titka** esetén, az Infotv. 27. § (3) bek. alkalmazásra megfontolandó **egy általános jellegű ajánlás kibocsátása** egy előzetes eljárásra, ha az adatkezelő egy harmadik személy üzleti titkának került birtokába.
4. A NAIH vállalja fel az **információs jogi tisztviselők nyilvántartását és képzését**.
5. Fájóan hiányos ma Magyarországon az információs szabadságra vonatkozó korszerű szakirodalom. Megfontolandó, hogy a NAIH indítson **egy szakmai kiadót és folyóiratot**. A 6.4.5 alfejezet 1. pontjában írottak megvalósításához elengedhetetlen a NAIH és az érintett egyetemek, ügyvédi kamarák szoros szakmai együttműködése.

7 MELLÉKLETEK

7.1 Rövidítések jegyzéke

A melléklet a dokumentumban előforduló rövidítéseket és azok rövid magyarázatát foglalja össze.

79. táblázat: Rövidítések jegyzéke

Rövidítés	Magyarázat
Áht.	2011. évi CXCV. Törvény az államháztartásról
ÁSZ	Állami Számvevőszék
Ávt.	2007. évi CVI. törvény az állami vagyronról
Btk.	2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
EDPB	Európai Adatvédelmi Testület (European Data Protection Board)
ENISA	Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökség (European Union Agency for Cybersecurity)
IHM rendelet	18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról
Infotv.	2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
KEKVA tv.	2021. évi IX. törvény a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványokról
Kgt.	2009. évi CXXII. Törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
Knyt.	2007. évi CLXXXI. Törvény a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról
NAIH	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
Nftv.	Nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény
Nkt.	Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
Szvtv.	Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
Taktv.	2009. évi CXXII. törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
Vat.	A vagyongazdálkodó alapítványokról szóló 2019. évi XIII. törvény

Forrás: saját szerkesztés

7.2 Mélyinterjúk tételes listája

A mélyinterjúk során az alábbi szervezetek képviseltették magukat az információszabadsággal kapcsolatos feladatellátásért felelős vezető, munkatárs által:

80. táblázat: A mélyinterjúk tételes listája

Ssz.	Interjúalany
1.	Államadósság Kezelő Központ Zrt.
2.	Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
3.	Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.
4.	Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt.
5.	Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft.

Ssz.	Interjúalany
6.	Budapesti Ügyvédi Kamara
7.	Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány
8.	Diákhitel Központ Zrt.
9.	DKV Debreceni Közlekedési Zrt.
10.	Eötvös Lóránd Tudományegyetem
11.	Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekéért Alapítvány
12.	Észak-Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.
13.	EXIMBANK Zrt.
14.	FKF Zrt.
15.	Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft.
16.	Maecenas Universitatis Corvini Alapítvány
17.	Magyar Bírósági Végrehajtói Kar
18.	Magyar Fejlesztési Bank Zrt.
19.	Magyar Földgáztároló Zrt.
20.	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
21.	Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány
22.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
23.	Magyar Posta Zrt.
24.	MÁV Zrt.
25.	MAVIR Zrt.
26.	MÁV-START Zrt.
27.	Médiaszolgáltatás-Támogató és Vagyonkezelő Alap
28.	Milton Friedmann Egyetem
29.	Magyar Olimpiai Bizottság
30.	Monori Városfejlesztő Nonprofit Zrt
31.	Magyar Tudományos Akadémia
32.	Művészetek Palotája
33.	MVM CEEnergy Zrt.
34.	MVM Paksi Atomerőmű Zrt;
35.	MVM Zrt.
36.	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
37.	Maradványvagyon-Hasznosító Zrt.
38.	NIF Zrt.
39.	Országos Polgárőr Szövetség
40.	Paks II. Zrt.
41.	Pallas Athéné Domus Meriti Alapítvány
42.	Pázmány Péter Katolikus Egyetem
43.	Semmelweis Orvostudományi Egyetem
44.	Szerencsejáték Zrt.
45.	Színház- és Filmművészetért Alapítvány

Ssz.	Interjúalany
46.	Tettye Forrásház Zrt.
47.	Városliget Zrt.
48.	VASIVÍZ Vas megyei Víz- és Csatornamű Zrt.
49.	Vérteserdő Zrt.
50.	Vigadó Kulturális és Civil Központ Nonprofit Kft.

Forrás: saját szerkesztés

7.3 A kutatás során használt mérőeszközök módszertani anyagai

A 3. Kutatás során használt mérőeszközök végleges módszertani anyagai:

- Részletes kutatási terv végleges változata;
- Kvantitatív adatfelvételek végleges mintái;
- Online kérdőív kapcsolódó dokumentumai: kérdőív, adatbázis, felkérő levél;
- Honlapelemzés kapcsolódó dokumentumai: elemzési szempontrendszer, módszertani kisokos, adatbázis;
- Próba adatigénylés kapcsolódó dokumentumai: kiküldött igénylés, elemzési szempontrendszer, adatbázis, NAIH ügyfélszolgálati megkeresések, adatgazda reakciók jogi megítélését támogató segédlet.

